ion drăguşanul

povestea aşezărilor moldovene

H

Cluj-Napoca, 2024

Coperţile:

tablouri de artistul plastic sucevean

Iosif CSUKAT

Precuvântare: hramurile şi rugile

Hramurile, ca şi bisericile ocrotite, pe care ctitorii le numeau, pe fiecare în parte, „ruga noastră”, aveau, în primele veacuri ale Moldovei, în mod repetat, doar câţiva „păzitori ai locaşurilor de închinare”, precum sfântul Gheorghe şi sfinţii arhangheli Mihail şi Gavril, ulterior fiind aleşi, dar mai rar, sfinţii Nicolae şi Ioan, Maica Domnului, mai ales prin Adormirea, şi, după cumpărarea moaştelor de către Vasile Lupu, sfânta Paraschiva (vineri, în greacă), prin care să i se dea identitate creştină atât de preferatei în popor sfânta Vineri, considerată reminiscenţă păgână, pentru că evoca tradiţia venusiană a Venerei. Bisericile moldoveneşti erau mici, construită din bârne sau din vălătuci, sub forma unei căsuţe în două ape (există una la Rădăuţi Prut, pe care am văzut-i), cu câte o cruce de un cot fixată în cele două capete ale cornişei. În fond, în *Facerea*” (28, 17) „locul acesta este casa lui Dumnezeu şi poarta cerului”. Şi, astfel, „casa lui Dumnezeu” se umaniza, având dimensiuni de habitat pământesc.

Bisericile de piatră, majoritatea urbane, iar unele marcând locul unor bătălii înverşunate, pentru a veghea somnul vitejilor căzuţi în luptă, deşi minunate, nu aveau, totuşi popularitate egală cu cea a bisericilor mănăstireşti, care îmbinau ruga şi hramul, cu pelerinajul şi cu formule rudimentare de „iubinare” sau „agape”, deci de ospeţe obşteşti ale primilor creştini. Pelerinajul şi ospăţul aveau

să se laicizeze (laici sau lăiaşi defineau gloata, mulţimea, în vreme ce termenul „cler” delimita elitele religioase ale celor „sortiţi”, „aleşi”, „moştenitori”, de sub ascultarea „întâipriveghetorilor”, adică episcopii, ulterior mitropoliţii, adică întâipriveghetorii din metropole, cu toţii supuşi „tatălui, părinte”, deci unui Dumnezeu pământesc, numit de latini „papi”, iar de greci, „patriarhi”). Odată cu laicizarea hramului, cu prilejul omagierii sfântului cu icoana aşezată pe „iconostas, în rândul întâi, la dreapta, alături de sfintele icoane împărăteşti; Mântuitorul Iisus Hristos şi de Sfânta Fecioară”[1], aceste „hramuri măritoare de Dumnezeu”[2], deci „dreptmăritoare hramuri ale lui Dumnezeu”[3], devin dreptmăritoare a sfântului, iar în popor, mai ales, omagieri ale rudelor răposate. „Hramurile sau rugăciunile erau, la poporul de jos, curate ospeţe în amintirea familianţilor răposaţi; la clasele mai superioare, însă, se introdusese şi petrecerea cu muzică şi jocuri”[4], şi gazdele, şi oaspeţii, veniţi din alte sate, omagiind aceiaşi stâlpi, deci străbunii gentilici (întemeietori de vatră şi neam) şi pe cei tribali (răzeşii sau părtaşii). Prin urmare se păstra şi semnificaţia religioasă îndătinată, conform căreia căsuţa cu cruci de lemn la capetele cornişei, „prin târnosire („actul de botez al noului locaş, care primeşte de la arhiereu (episcop) hramul său, numele său”) hramul devine îngerul păzitor al bisericii, patronul său spiritual, religios-

---

[1] Radu, Dr. Simion, *Revista teologică,* Anul II (74) Nr. 2, aprilie iunie 1992, Sibiu, p. 29
[2] Dragomir, Dr. Silviu, *Contribuţii la Relaţiunile Bisericii Româneşti cu Rusia, în veacul XVII*, Bucureşti 1912, p. 83
[3] Dragomir, Dr. Silviu, *Contribuţii la Relaţiunile Bisericii Româneşti cu Rusia, în veacul XVII*, Bucureşti 1912, p. 18
[4] Sbiera, I. G., *Amintiri din viaţa autorului*, Cernăuţ 1899, p. 194

moral”[5]. Dar la fel de însemnată şi, de aceea, nespus de costisitoare era şi „petrecerea neamului nostru”, care aduna rubedenii mai puţin sau mai mult îndepărtate dintr-o mulţime de sate mai apropiate sau mai depărtate.

Hramurile populare, deci, însemnau un fel de memorie obştească moştenită difuz, un glas al sângelui care supravieţuia în timp, sub aura „stâlpului” iniţial, dar, fiind prea costisitoare şi „destrăbălate” (prin abundenţa bucatelor şi băuturilor, dar mai ales prin muzică naţională), irosind adevărate averi, autorităţile laice şi religioase încep să le interzică, după anul 1880, când hramul rubedeniei ţâşneşte din anonimatul istoriei, cu stigmatul, dar şi cu valorile sale inconfundabile, de adevărată odă a bucuriei săteşti a românilor.

---

[5] Radu, Dr. Simion, *Revista teologică*, Anul II (74) Nr. 2, aprilie iunie 1992, Sibiu, p. 29

HĂCENI

(lângă Albeşti, în ţinutul Fălciu, Vaslui).

1650, septembrie 20: Avrămia, fata lui Dumitru din **Roşiiaci**, vinde lui Crucean Bombar şi femeii sale Urâta, „pentru o vacă cu viţel şi o cergă… părţile ei din satul **Albeşti** şi **Hăceni**, ţinutul Fălciului”[6].

1660, august 24: Porunca dată de Ştefan (Lupu) voievod lui Simion Nohat, după ce „s-a jeluit Crucean de **Văleani** pe feciorii Popoteaiului, pe Gapie şi pe Postolache, zicând că a cumpărat o parte de ocină la dânşii, la **Albeşti** şi la **Hăciani**, şi le-a dat o vacă cu viţel şi o cergă bună, preţuită drept 7 lei, şi 4 lei bani, şi acum ţin ei şi moşia, şi bucatele… / tu să să socoteşti ce le-a fi dat pe acea moşie, să-i faci plata acelor bucate dinspre dânşii şi dai în mâinile lui Crucean”[7].

1662, aprilie 25: Postolache şi fraţii lui adeveresc faptul că muma lor, Avrămia, fata popii Dumitru, vându-se „a ei dreaptă moşie din **Albeşti** şi din **Hăceni**… pentru o vacă cu viţel, o cergă ca 7 lei 4 lei bani, apoi s-au sculat feciorii ei, Gapie, Filip şi Nuţul, de au luat moşia înapoi şi n-au voit să întoarcă banii lui Crucean, apoi Crucean s-a dus la vodă şi a făcut vodă carte să-i întoarcă banii, ci bani n-au avut şi iar i-au dat moşia… şi acea tocmeală s-a

---

[6] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 171, 172

[7] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 6

făcut dinaintea lui Onilă din **Sârbi**, Constantin Borşie, Ignat Intinge, Stratul Carpăn, Răzvan, Postolachi, Frunteş, Macarie, Maftei ţigan şi Căbăran din **Docolina**”[8].

HĂDĂRĂEŞTI

(pe Bârlad, lângă Călugăreni,
comuna Ştefan cel Mare, Vaslui).

1497, martie 19: Întărit de Ştefan voievod lui Toader Dumbravă şi soţiei lui Muşa, care cumpără, cu 200 zloţi tătăreşti, de la fraţii Nechita, Giurgea şi Dobra, fiii lui Dan, nepoţii lui Stan Hădărău, „dreapta lor ocină, un sat pe Bârlad, anume **Hădărăeştii** şi moară pe Bârlad”[9]. Hotarul, din veac.

1522, aprilie 21: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod vornicului Banul, care cumpără, cu 250 zloţi tătăreşti, de la fraţii Mihăilă, Dumitru, Nicoară şi Crăstina, copiii lui Toader Dumbravă şi ai femeii sale Muşa, „un sat pe Bârlad, anume **Hădărăeştii**, cu moarî pe Bârlad”[10].

---

[8] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 18

[9] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 225, pp. 398-400

[10] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 97-102

HĂDĂRĂUŢI

(pe Nistru, raionul Secureni, Ucraina).

1770-1772: Satul **Hădărăuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[11], **toată suma caselor: 26**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 24. / **Birnicii**: Ion Bărbăcariul / Mihălache Lungulescu / Ion Guliac / Toader Sava / Gavril Sava / Andrei Odogul / Dumitraș Savin / Mihalachi Pârlia /Vasile Dudău / Onofrei, rusul / Ocsinte, rusul / Gheorghe Țurcan / Simion Melnic / Alecsandru / Magdanicia / Vasile, prisăcariul / Apostol / Gavril Căzacul / Anton / Prodan / Gheorghe Mândru / Ioniță Liciul / Pentelei Liciul, vornic / Precup, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Gheorghe / Ilieș, dascăl.

1904: „**Hădărăuţi**, sat în judeţul Hotin, volosti Secureni. Se află aşezat pe şoseaua Briceni-Movilău, în valea Răcovăţului. Are 250 case, cu o populaţie de 1.117 suflete de ţărani români; biserică; vitele satului 320”[12].

---

[11] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 150, 151

[12] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, pp. 111, 112

HADICFALVA

(lângă Dorneşti, aproape de Rădăuţi, Bucovina).

O masivă colonizare cu 40 familii de secui, pe moşia Dorneşti, înfăptuită în **1785**, a condus la întemeierea unui adevărat sat secuiesc, numit Hadicfalva, în onoarea guvernatorului Galiţiei, generalul Andreas Hadik. În acelaşi an 1785, harta cadastrală a satului înregistrează, pe lângă vechile toponime, şi câteva toponime de hotar ungureşti, precum Boenke, Diak Hud, Felso Mesur, Hossu Gniunasch, Hossu Niel, Koreck Hold etc., numărul populaţiei secuieşti ajungând, în 1786, la 685 locuitori.

1777: „În afară de aceste naţiuni, în Bucovina mai sunt şi locuitori maghiari (în satele Istensegits şi Hadikfalva, a căror stare demonstrează, totuşi, că patria noastră nu a suferit mare lucru prin pierderea lor)"[13]. „Strămoșii lor au fost maghiarii și secuii care au fost trimiși de regii maghiari pentru a apăra trecerile Transilvaniei. După anexarea Bucovinei la Austria, s-au făcut eforturi pentru a-i determina pe descendenții vechilor grăniceri de frontieră să locuiască în limitele austriece. Apelul a fost ascultat de mulți care, în consecință, au ales Bucovina ca reședință. Una dintre cele mai vechi colonii a fost fondată la Istensegitz, în timp ce Hadikfalva și Andrásfalva au

[13] *Călători*, XIX, I, pp. 11, 112

devenit locurile aşezărilor lor în timpul domniei împăratului Iosif al II-lea”[14].

1785: „Festivitatea de sfințire a satului Hadikfalva[15] (Dornești) a avut loc în data de 5 iunie 1785, la Józseffalva (Vorniceni) în data de 25 septembrie 1785”[16].

„În 10 mai **1786**, Beck a sugerat trimiterea maghiarilor acolo unde ar avea propria comunitate şi s-ar putea forma, fără a provoca, „disciplină și reticență”, datorită credinței lor”. „Întrucât această zonă era în special în pericol, din pricina vecinătății Hotinului, la izbucnirea războiului ruşilor cu turcii (1788-1790), coloniștii au părăsit ţinutul și s-au mutat în Hadikfalva, Istensegits și Andreasfalva, unde au ocupat terenurile abandonate de către cei ce plecaseră în Moldova. Deci maghiarii reformaţi s-au împrăștiat în aceste așezări”[17].”

1786: „În mai 1786 guvernatorul Enzenberg solicită învăţător de la statul major al armatei din Ardeal. Drept rezultat în primăvara lui 1787 vine din Ardeal în Bucovina un dascăl şi îşi ocupă postul la Hadikfalva.[18] Anul şcolar era destul de scurt pe atunci, avea numai 14 săptămâni”[19].

---

[14] Dominian, Leon, *The frontiers of language and nationality in Europe*, New York 1917, p. 170

[15] Cei stabiliți ulterior la Dornești au trecut granița prin sudul Bucovinei, pe la Nemericeni.

[16] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 20

[17] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, pp. 268, 269

[18] Boethy János Alajos

[19] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 92

1787: În Hadikfalva funcţiona o şcoală cu 4 clase, din 1787[20]: „În aceste şcoli îşi însuşeau copii cele mai elementare şi necesare cunoştinţe şi cititul. La început nu erau dascăli calificaţi în aceste şcoli, cantorii, unii membri din corul bisericiilor sau după caz sătenii cunoscători de carte au predat copiilor. Conform uzanței, pentru satele maghiare ar fi trebuit să solicite dascăli maghiari din Ardeal. Doarece situația se arăta fără ieşire, Mártonffi a venit cu propunerea să trimită doi băieţi maghiari cu o bursă lunară de 5 forinți la școlarizare în Cernăuţi, care peste 2-3 ani să revină în sate ca dascăli calificaţi. Aceştia i-ar înlocuit pe cantori şi cu timpul toţi cantorii ar fi înlocuiţi de dascăli calificaţi. În mai 1786 guvernatorul Enzenberg solicită învăţător de la statul major al armatei din Ardeal. Drept rezultat în primăvara lui 1787 vine din Ardeal în Bucovina un dascăl şi îşi ocupă postul la Hadikfalva.[21] Anul şcolar era destul de scurt pe atunci, avea numai 14 săptămâni"[22].

1810: „Bucovina are trei oraşe municipale: Cernăuţii, reşedinţa districtului, cu 5.743, Siretul, cu 2.318, şi Suceava, cu 4.145 suflete; apoi, patru târguri: Sadagura, cu 1.832, Câmpulung Moldovenesc, cu 2.623, Vijniţa, cu 2.622, şi Rădăuţii, cu 1.868 suflete, apoi 309 sate, 7 ferme izolate, 18 colonii germane, 5 sate maghiare: Hadikfalva (Dorneşti), Istensegits (Ţibeni), Foga-

---

[20] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 46, 1876 p. 49, 1907 p. 127

[21] Boethy János Alajos

[22] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar*, Centrul Cultural „Bucovina" 2019, p. 92

djisten (Iacobeşti), Andrasfalva (Măneuţi) şi Ioseffalva (Vorniceni)”[23].

În **1843**, parohia ortodoxă Satul Mare şi Dorneşti (Hadikfalva), cu 867 enoriaşi, îl avea paroh pe Vasilie POPESCUL. În 1876, aceeaşi parohie, cu 1.182 enoriaşi, îl avea paroh pe Mihail ILIUŢ. În 1907, comuna bisericească Satul Mare, „Dorneşti vel Hadikfalva”, „Zibeni vel Istensegits”, cu poştă în Hadikfalva, îl avea paroh pe Theodor POLONIC, născut în 1850, preot din 1873, paroh din 1885, cantor fiind, din 1906, Athanasie ŢIBU, născut în 1867.

„În anul **1848** la Hadikfalva au murit 117 oameni de holeră. A fost perioada când s-au înființat noile cimitire la Țibeni și Dornești. Acesta era situat la Dornești dincolo de pârâu, la nord de sat. Cu timpul însă, din lipsa pământurilor, cimitirul a fost arat, dar numele locului a rămas: pământul Holericilor”[24].

1851: „O broşură, lucrată de Franz Raffelsberger şi publicată în 1851, la Viena, cuprindea „**Itinerariile sau directorul tuturor rutelor poştale** din k. k. Statele austriece“, în care se menţionează „Drumul de poştă de la Siret, la Rădăuţi, lung de o poştă şi jumătate, (care) trecea prin Sf. Onufri, Hadikfalva (Dorneşti), trecând peste râul Suceava“[25].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în

[23] Eugen I. Păunel, în „Codrul Cosminului”, VIII, 1933-1934, Cernăuţi, pp. 419-432

[24] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar*, Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 73

[25] Raffelsperger, Franz, *Itinerär oder Verzeichniss aller Postrouten in den k. k. österreichischen Staaten*, Wien 1851, pp. 53, 54

Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Siret – **Siret** (Oraş cu tribunal districtual), Bahrineşti, Raince, Bălcăuţi sau Laudonfalva, Bănceşti, Botoşăniţa, Cerepcăuţi cu Bereşti, Ţibeni sau Istensegits, Fântâna Albă sau Białakiernica, Şerbăuţi, Grăniceşti, **Hadikfalva** sau Dorneşti, Calafindeşti, Cândeşti, Climăuţi, Muşeniţa, Negostina, St. Onufri sau Drăguşanca, Oprişeni sau Panţiri, Rogojeşti cu Gura Molniţei, Rudeşti sau Gropana, Şerbăuţi, Sinăuţii de Sus, Sinăuţii de Jos, Stârce sau Berlinţi cu Slobozia lui Dumka, Terebleşti, Vaşcăuţi pe Siret cu Parcelowka, Volcineţ”[26].

1887: Sâmbătă, 9 iulie 1887, Principele de Coroană Rudolf sosea la Dorneşti, în parcursul său bucovinean. „La gara Hadicfalva, care era foarte frumos decorată, îl aşteptau pe Înaltul oaspe, pe lângă deputaţii din districtul Siret şi Suceava, ministrul de agricultură Falkenhany şi alţii. Precis la 8 ore sosi trenul separat le secţiunea drumului de fier Hadicfalva. Aici se coborî Alteţa Sa Imperială din tren, dimpreună cu suita Sa, fiind întâmpinat cu „Să trăiască!”, răsunând din mii de glasuri. Alteţa Sa Imperială schimbă câteva cuvinte cu conducătorul clerului catolic din loc, din Siret şi Cibeni (Ţibeni), vorbi apoi cu episcopul stavrofor D. Seleschi, cu Ioan Mandaşeschi şi Dimitrie Onciul, protopresviterii oriental-ortodocşi ai Sucevei, Siretului şi Vicovelor. Un agricultor german din comuna româno-germană Sf. Onufri, Nargang, îi oferi pâine şi sare, cu o cuvântare scurtă în numele Siretului. Alteţa Sa Imperială se informă, apoi, despre domiciliul vorbitorului şi despre naţionalitatea comunei Sf. Onufri,

---

[26] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

la care îi răspunse delegatul cum că este comună locuită de germani şi români. Primarul din Bosanci, Vasile Blândul, îmbrăcat în costum naţional, ţinu apoi o cuvântare în limba română, oferind Alteţei Sale pâine şi sare. Alteţa sa răspunse, apoi, germăneşte: „Meinen innigsten Dank den edlen, treuen und liebel Rumanen!”. Adică: „Mulţămita mea cea mai intimă nobililor, credincioşilor şi iubiţilor Români!”. După aceea, privi Alteţa Sa în special la fiecare spalier, ce era compus de Unguri – ca cei de casă, apoi de mai la 1.000 Români. Atât fetele, cât şi flăcăii, erau postaţi după costume şi naţionalităţi: mai întâi, Germancele, apoi Româncele – în număr foarte mare, după aceea – Lipovencele şi, în fine, Unguroaicele; de-asemenea şi flăcăii din ţinutul Siretului şi al Sucevii. După aceea, trecu Alteţa Sa frontul banderiilor. Mai întâi defilară, în trap repede, flăcăii Români, strigând „Să trăiască!”, sub conducerea D-lui cavaler Miculi, îmbrăcat în costum naţional românesc, apoi Ungurii, Lipovenii, Huţanii şi, în fine, Germanii, în număr foarte mic. Mulţumind Alteţa Sa la toţi, de pe pragul pavilionului, se sui în trăsură cu Excelenţa Sa ministrul de agricultură Falkenhayn, urmând calea spre Rădăuţi, precedat fiind de prefectul Rădăuţilor, Dl. Keschmann”[27].

În **1890**, după câteva valuri de migraţie nenorocoasă spre regiunea confluenţei dintre Tisa şi Dunăre, Hadikfalva încă mai avea 3.593 locuitori, Paul Marton fiind primar, iar Anton Szabo – învăţător.

1896: „Czernovitz, 7 Ianuarie. Serviciul drumurilor de fier al liniilor secundare Hatna – Kimpu-Lung şi

[27] REVISTA POLITICĂ, Anul II, nr. 5, 15 iulie 1887, p. 6

Hadikfalva – Radautz, se va suspenda, probabil pentru 4 zile, din cauza ninsorilor mari”[28].

1901, Gustav Weigand: „După zece ani de la ocuparea Bucovinei, o parte dintre ei au acceptat invitația contelui Hadik András și au venit în Bucovina, unde au întemeiat satele Hadikfalva[29] și Andrásfalva[30], în Valea Siretului, lângă Rădăuţi, în plus Ištenšegitš (Ištenšegitš = Dumnezeu ajută!)[31], unde exista deja o așezare românească mai mică, Ţibeni, care s-a contopit complet cu cea maghiară, și Iacobești[32], care se numea Fogodišten, Iosif-

---

[28] *Epoca*, No. 51, Anul II, marţi 9 ianuarie 1896, p. 2

[29] Colonie în satul Dorneşti, care în 1775 avea 26 de familii de ţărani români, sat care se va numi Hadicfalva (de la numele guvernatorului Galiţiei, Hadik), harta cadastrală a satului, din 1785, cuprinzând, pe lângă vechile toponime, şi câteva toponime de hotar ungureşti, precum Boenke, Diak Hud, Felso Mesur, Hossu Gniunasch, Hossu Niel, Koreck Hold etc. – n. n.

[30] Andreasfalva, „sau satul lui Andraş”, s-a întemeiat, după 19 ianuarie 1785, când Consiliul Aulic de Război aprobă o contribuţie pentru emigranţii ceangăi, care vor construi 56 de gospodării, pe teritoriul satului Măneuţi, „lângă râul Sucevii, în apropiere de Frătăuţii Vechi, la nord de oraşul Rădăuţi” - Grămadă, Nicolai, *Toponimia minoră a Bucovinei*, vol. I, p. 336 – n. n.

[31] Colonia maghiară de la Ţibeni, Ištenšegitš , pe moşia Satu Mare, a fost înfiinţată între anii 1771-1773, dar numele de Istensegits (Dumnezeu să ne ajute), propus de Mártonfi Mór, va fi menţionat, pentru prima dată, abia în 1776 – n. n.

[32] În 1775, satul Iacobeşti, din Ocolul Vicovilor, avea 20 familii de ţărani, plus 74 familii de secui şi unguri, în bună parte componenţi ai Regimentului I Secuiesc de graniţă, aşezate pe moşia mănăstirii Ilişeşti, între anii 1752-1772. Numele acestor emigranţi au fost consemnate în recensământul lui Rumeanţev, publicat de ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 341 – n. n.

falva[33], este situată în apropierea graniței cu România, la aproximativ 18 km sud-vest de Suceava. Inițial, localitățile, la fel ca cele ale grănicerilor transilvani în general, au fost administrate militar și îngrijirea pastorală a fost efectuată din Transilvania. Începând cu anul 1800, au fost anexate la eparhia de Lemberg și administrația a fost înființată ca și în celelalte parohii. Comunitatea din Ţibeni a crescut, de la 80 de familii, la peste 3.000 de oameni, deși, în 1883, peste 1.000 de rezidenți au urmat ispitelor maghiare și s-au stabilit în sudul Banatului, lângă Panciova, unde nu se descurcă foarte bine. Oamenii sunt muncitori, ordonați, curați și cu caracter blând, în timp ce despre cei din Hadikfalva se spune că sunt controversați și dependenți de băutură. Mănâncă carne și legume, pe care le cultivă singuri, așa că trăiesc mult mai bine decât ţăranii români, a căror mâncare principală este mămăliga. Prosperitatea este de asemenea mai bună decât cea din rândul românilor din satele vecine. Cu toate acestea, au și mai multe terenuri, ceea ce nu este singurul motiv. Din 360 de copii de vârstă școlară, 280 – un număr foarte mare pentru condițiile locale, frecventează școală în mod regulat”[34].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Hadicfalva** (româneşte **Dorneşti**), comună rurală, districtul Siret, aşezată pe malul stâng al râului Suceava, în vecinătatea districtului Rădăuţi. Suprafaţa: 21,41 kmp; populaţia: 3.539 locuitori maghiari-ciangăi, de religie

[33] Colonia Ioseffalva, numită astăzi Vorniceni, a fost înfiinţată pe seliştea pustie Tolva a moşiei mănăstirii Slatina, în 1783, fiind populată cu 60 de familii de secui, venite din Scaunul Csik, în 1785, în partea sudică a seliştii – n. n.

[34] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

rom. cat. Este străbătută de un drum districtual, ce vine de la Rădăuţi, şi care se uneşte cu drumul principal Siret-Suceava, în cătunul Ratuş, comuna Negostina; prin marginea sa dinspre apa Sucevei, trece linia ferata Cernăuţi-Iţcani, din care se desprinde aci o ramură, apucând spre Rădăuţi. E staţie de drum de fier; are un oficiu telegrafo-poştal; o şcoală populară maghiară, cu 4 clase (deci, circa 120 şcolari – n. n.), şi o biserică rom. cat. Colonie maghiară, întemeiată în anul 1785, pe teritoriul vechiului sat romînesc Dorneşti. Numele Hadicfalva (satul lui Hadik) i s-a dat în onoarea Feldmareşalului Baron Andreas Hadik de Fulak. În apropierea localităţii, şi anume la poalele muntelui Iancu (partea dinspre Grăniceşti – n. n.), s-au găsit schelete omeneşti, care, împreună cu tumulii ce se văd aci, denotă că pe locul acesta au locuit oameni în negura vremurilor trecute. Populaţia se ocupă cu creşterea vitelor, cu agricultura, cu grădinăria şi îndeosebi cu cultivarea verzei şi a cepei; mulţi din locuitori sunt cărăuşi sau se îndeletnicesc cu agricultura. Comuna posedă 1.978 hectare pământ arabil, 217 hectare fânaţuri, 55 hectare grădini, 40 hectare imaşuri. Se găsesc 436 cai, 961 vite cornute, 827 oi, 1.155 porci şi 1.117 stupi. **Hadicfalva** sau **Rudeşti**, moşie cu administraţie particulară. Suprafaţa: 3,84 kmp; populaţia: 27 locuitori izraeliţi, ruteni şi alţii”[35].

1914: „**La Suceava**. Era în ajun de anul nou catolic, când ruşii începuseră o puternică ofensivă în contra oraşului Siret. Până atunci, ruşii nu făcuseră încercarea să treacă apa Siretului, aşa că-ţi făcea impresia că, în planul rusesc de luptă, nu intră cucerirea întregii Buco-

[35] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 107

vine. Acest lucru părea întru câtva explicabil, deoarece ruşii ar fi declarat că n-ar dori să ducă războiul în ţinuturile româneşti ale Bucovinei şi că ar vrea, prin urmare, să scutească populaţia românească de grozăviile războiului. Asaltul ruşilor la Siret reuşi. Cu o forţă înzecită ca a austriecilor, ei sparseră zidul slab al inamicului, care nu fusese deloc preparat ca o rezistenţă puternică. Ruşii încep o înaintare vertiginoasă din donă părţi: de la Vijniţa, unde de asemenea n-au întâmpinat vreo rezistenţă serioasă, şi de la Siret, spre Hadikfalva-Rădăuţi. Nimic nu le mai stătea în calea ce duce spre oraşele sudice, adică româneşti. E adevărat proverbul că „pofta vine mâncând". Ruşii căpătaseră poftă de sânge românesc, cu atât mai mult, cu cât românii de la munte declaraseră, cu câteva săptămâni mai înainte, într-un mare miting[36], că vor opune ruşilor un război de gherilă. Austriecii se retraseră la Iacobeni, iar ruşii înaintau, înaintau mereu, cu grosul armatei lor, cât mai mult în inima Bucovinei. În ziua de 2 Ianuarie stil nou 1915, o patrulă îşi face apariţia pe dealul Sucevei[37], care duce la Şcheia. Populaţia Sucevei, cunoscând „nobilele" sentimente ale armatei lui Nicolaie II, a început a fugi, în mase mari, spre Burdujeni, pentru a lua, prin România, drumul spre Austro-Ungaria[38]. Tabloul exodului populaţiei nu-l poate descrie cea mai măiastră

[36] Cel organizat de Aurel Onciul, la Suceava – n. n.

[37] Amănunte despre ocuparea Sucevei de către ruşi, datorate altor autori, dar şi notiţelor de presă a vremii, puteţi găsi în cartea „Bucovina şi suferinţele ei / 1914-1918", pe care am publicat-o în urmă cu vreo câţiva ani; nu mai ştiu când, dar probabil că prin 2016 – n. n.

[38] Peste câteva luni, românii bucovineni, care se pripăşiseră prin Moldova, au fost capturaţi de autorităţile româneşti şi „deportaţi" în Transilvania – n. n.

pană. Oamenii şi copiii plângeau, aproape goi, cu feţele desfigurate de groază, se scurgeau la vale, aruncându-şi în toate părţile privirile, ca nu cumva să fie atacaţi de duşmanul înfricoşător"[39].

1914: „Un minunat exemplu de învăţarea uşoară de limbi am văzut în Hadikfalva, comună curat ciangăiască, unde am luat trenul ce duce la Rădăuţ. Trebuind să aşteptăm mai mult timp la gară, ne-am luat prin acest sat unguresc, să vedem cum se laudă ungurii din Bucovina. Pe drum întâlnim doi oameni, unul îmbrăcat ungureşte, altul româneşte. Îi întreb ungureşte că de unde sunt şi încotro merg, şi îmi spune ungurul că el este din Istensegits şi că merge la un om din Hadikfalva, având ceva de lucru cu el, iară românul răspunde tot ungureşte şi încă bine, că el este din satul românesc din apropiere, a cărui nume mi-a scăpat, şi că are şi el ceva de isprăvit aici, în sat. Dau apoi în poveşti cu ei, se înţelege, tot ungureşte, şi românul spune că el a învăţat ungureşte în Hadikfalva, fiindcă vine de multe ori acolo, fiind meseriaşi buni în sat. Ungurul declară că ei mai mult ţin aici la români şi că se înţeleg foarte bine laolaltă, şi se miră cum în ţara ungurească se tot mănâncă ungurii cu românii"[40].

1914: În Hadikfalva s-a stabilit, încet-încet, o importantă comunitate evreiască, prima sinagogă fiind construită de industriaşul Awner Rosenwald. Medicul satului Szabo, era tot evreu, ca şi farmacistul Metsch. Berl Terner a deschis un depozit de cherestea, aproape de gară, iar Jehuda Leib Kraft, din Siret, a construit, la Hadikfalva, două mori, dar toate au ars în 1914, odată cu

[39] *Unirea*, Nr. 65, Anul XXV, Blaj, joi 1 iulie 1915, pp. 2, 3
[40] Maior, Liviu, *Impresii din Bucovina*, în *Unirea*, Nr. 77, Anul XXIV, joi 30 iulie 1914, pp. 4, 5

începerea războiului. După război, moştenitorii Jehuda Leib Kraft au construit moara cu cea mai mare şi mai modernă turbină din Bucovina. Evreii Margosches, Adelstein, Wassermann şi Blum au construit ferme agricole, pomicole şi zootehnice model, principalul exportator al produselor fermelor lor fiind Lipa Laufer şi Mosch Braunstein.

1919: „Kajtar Istvan, agricultor din Hadikfalva, s-a pus sub curatelă, din cauza slăbiciunii mintale, şi s-a instituit curator soţia lui, Kajtar Brigitta”[41].

În **1939**, Compania Kraft a construit, la Hadikfalva, o modernă fabrică de amidon şi dextroză, care putea procesa 50 vagoane de cartofi pe zi.

HĂGERENI

(sau Hăghidişăuţi pe Bâc, Hăjereni, Highidiş,
azi Ghidighici sau Hidighiş, lângă Chişinău,
Lăpuşna, Moldova).

1589, mai 8: Întărit de Petru voievod, prin ispisoc de judecată, fraţilor Frăţian, Toader şi Ionaşcu, copiii Mărinei, nepoţii Armancăi, strănepoţii lui Oană, după pâra cu fostul stolnic Porosăci, Gavril Hăjerău, Ungureanul, Iutcu şi toate rudeniile lor, „zicând cum au fost şters pe moşul lor Oană din privilegiul de cumpărătură de a avut Oană de la bătrânul Bogdan voievod, într-un loc l-au fost şters, iar într-alt loc, mai jos, l-au fost scris, şi au

[41] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, 3 octombrie nou 1919, p. 5

arătat că moşul lor şi cu copiii lui nu au cumpărat. / Deci noi i-am judecat după legea ţării şi am dat să jure cu 24 de jurători Porosăci, Gavril Hăjerău, Ungureanul, Iutcu şi toate rudeniile lor că nu a fost cumpărat moşul lor Oană o bucată de pământ din satul **Hăgerăni**. Dar când a fost la zi, ei nu au adus nici un jurător şi au rămas din toată legea noastră"[42].

1610, noiembrie 26: Întărit de Constantin Movila voievod marelui postelnic Chiriţă Dumitrachi, care cumpără de la fraţii Frăţian, Toader, Ionaşco, Marco şi Crăciun, feciorii Maricăi, nepoţii lui Oană Guf, şi de la verii lor Florea, feciorul Neaghi, nepotul Anei, Gliguţă, feciorul lui Ion, nepotul Neaghii, Ion cu fraţii lui, feciorii Drăghinii, nepoţii lui Gavril Hăgereu, Petrea, feciorul Tomii, nepotul Nastei, Andronic Roşca, Mărica, fata Iuscăi, nepoata lui Poroseaci, Tofana, fata Ungureanului, Ştefania, fata lui Dan, Anghelina, fata Isaii, Ursul, Boreschii, feciorul lui Hilimon Hăgerău, Toader Herţul, feciorul lui Coste şi tot neamul lor, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ion Hăgerău şi fratelui lui Luca, şi surorilor lor Mara, Nastea, şi de la Cozma, Ivan, Lazor, Nasta şi Oană, „un sat, anume **Hăghidişăuţi**, unde a fost iaz vechi şi care acum se numeşte **Hăgereni** pe Bâc, care este în ţinutul Lăpuşnei"[43].

1660, martie 5: Întărit de Ştefan Vasile voievod fostului vornic Constantin, care primeşte ispisoc pentru cumpărăturile şi daniile sale, căci cumpărase „din 6 bătrâni din satul **Găleştii** din Pârjota, jumătate din 3

---

[42] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 12, pp. 19-21

[43] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 23, pp. 39-41

bătrâni, partea lui Bâtă, care o cumpărase de la Ciocan, fratele lui Grigore Tătarul pentru 35 taleri bătuţi, şi iarăşi dintr-un bătrân a treia parte, care i-a dăruit-o lui Bejan Ciocârlan pentru sufletul părinţilor lui. Şi iarăşi, altă parte din acelaşi sat, din patru bătrâni dintr-un bătrân a cincea parte, care i-au dăruit-o lui Măricuţa Cergoae, fata ei Fetiţa şi nepoţii Gheorghe şi Negrul, şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Anisiei, fata Nastei, nepoata Maricăi. / Şi iarăşi, altă parte din satul **Voinova**, ce se va alege partea lui Pavăl, care a cumpărat de la Gavril din **Puţintei** şi de la femeia lui Nastasia, fata lui Pavăl, feciorul Paraschivei, dintr-un bătrân a şaptea parte din acelaşi sat Voinova, ce se va alege partea Urâtei, fata lui Voivovanu Savii, nepoata Costii, care i-a dăruit-o pentru sufletul părinţilor ei. Şi iarăşi, din acelaşi sat, ce se va alege partea lui Loghin, care i-a dăruit-o lui Vasile, feciorul lui Ştefan, şi Acsănia, nepoata lui Loghin, pentru sufletul lor. / Şi iarăşi, o parte din satul **Tătărăştii**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, din partea din sus, din 7 bătrâni, un bătrân, pe care l-a cumpărat el de la Tănasă şi David, feciorii Huhulii, care bătrân a fost lor de baştină, şi alt bătrân din 7 bătrâni, ce a fost de cumpărătură tatălui lor Huhule, drept doi boi de negoţ. Preţuiţi drept 35 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Maricăi, fata lui Pavăl din **Tutoveni**, ce a cumpărat-o el de la Tănase şi David, drept 70 lei noi. / Şi iarăşi, a patra parte din partea de sus a satului **Drăguşăni**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, partea lui Bălan, ce a cumpărat-o el de la Mihăilă, fecior lui Bălan, drept 45 lei bătuţi. Şi altă parte, de la Togan, ce a căzut el într-o gloabă şi, neavând cu ce plăti, a dat acea parte drept 20 lei şi a plătit capul său. Şi iarăşi, a cincea parte din Drăguşăni, pe care i-a dăruit-o Ionaşcu

Săpoteanu şi cu frate-său Maftei, care părţi i-a fost dăruit Vasile, feciorul lui Bilan, lui Savin fost vornic, pentru oarecare moarte de om ce a făcut Vasile sin (fiu) Bilan, iar Savin vornicul a dăruit acea parte lui Ionaşcu Săpoteanul şi lui Maftei. Şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Urâtei, fata Titii, şi a frăţâne-său Ionaşco, pe care a cumpărat-o el de la Vasile, fecior lui Loghin, nepot lui Macsân din **Ghidighiş**, drept doi boi de negoţ şi 50 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Urâtei, fata Nastei, partea din satul **Ineştii**, care i-a dăruit-o lui Urâta pentru sufletul părinţilor ei. / Şi iarăşi o parte de ocină din satul **Hloboca Nacului**, din jumătate de jumătate, a cincea parte, ce a cumpărat el de la Vasile, feciorul Nicului, nepot lui Sisco din Hloboca drept 55 lei. / Şi iarăşi, ce se va alege din moară partea Savii, ginerele popii Constantin din **Ciuciuleni**, partea lui din moara din sus şi din loc, care este stâlpit, care acel loc a fost al Anghelinei şi al Măricăi Boghioae, şi din moară, şi din loc, ce se va alege partea lui, a cumpărat el drept 30 lei”[44].

1680, ianuarie 27: Porunca dată de Duca voievod lui Năstase vistiernic, **pârcălabul Chişinăului**, şi lui Frăţiman, ce a fost căpitan, să meargă şi să cerceteze, „între alte moşii, şi pentru partea lui Vasile, fecior lui Ştefan Beni din **Highidiş**, ce are de pe taăl său şi de pe unchiul său Loghin şi este zălogită la Andrei Mihuleţ pârcălabul pentru 6 boi de negoţ, şi să întrebe pe răzeşii lui de voiesc ei să dea acei boi şi să ia partea lui, iar de nu or voi, să dea mărturie, ca să fie Mihuleţ în pace”[45].

---

[44] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 62, pp. 86, 87

[45] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 109, pp. 133, 134

1681, iulie 20: Ionaşco Săchir (Secher) din Highidiş, „luând un cal de la Necola, preţăluit drept 30 lei, şi neavând ce ce plăti, i-a dat partea de moşii din **Highidiş** ce i se va alege, însă din Pietrele Înşirate (carierele de calcar) în sus”[46].

1709, mai 1: Iftode, feciorul Stăviloaei de **Highidiş**, nepoata fetei lui Bulhat de **Drăsliceni**, dăruieşte serdarului Darie Donici „moşia din satul Drăsliceni, partea mâne-mi Stăviloae, ce se va alege din bătrânul lui Bulhat… / Şi când am dăruit, prilejitu-s-au Vârlan de **Sferja** biv (fost) vel (mare) armaş, Gavril Goia de **Drăguşani** şi alţi oameni buni”[47].

1747, septembrie 4: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod egumenului de la mănăstirea Golia şi „pe cine va trimite să fie volnic a merge şi să ia de-a zecea de pe părţile de moşie ce are Golăe în satul **Burnăreşti**, ce sunt în ţinutul Lăpuşnei… şi să dijmuiască şi alte selişti ce mai are mănăstirea la acea parte: **Bălăniasa**, **Bubuiogii**, **Hăjerenii** şi **Mărinicii**”[48].

---

[46] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 111, p. 134

[47] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 126, p. 151

[48] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 164, p. 193

HÂJDENI

(Hăjdeiani, azi Hâjdieni, județul Bălți, Moldova).

1644, aprilie 15: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Lupul Jeavrea, constantin și alte rude ale lor, nepoții lui Griga, strănepoții lui Dinga, s-au pârât de față cu Toma (Cantacuzino) mare stolnic pentru a treia parte de ocină din satul **Hăjdeiani** (Hâjdeni, județul Bălți, Moldova), ce este pe Dubovăț, în ținutul Iași, zicând că le este lor dreaptă ocină și dedină. Iar Chiriță Dumitrache postelnic, de la Vasile, fiul lui Griga, nepotul lui Dinga, și a arătat zapis de cumpărătură de la Constantin Moghila voievod”[49].

1670, februarie 4: Enache, feciorul Ştefăniei, nepotul Micului Buză Neagă, vinde fostului paharnic Ilie Sturza, drept 30 de lei, „partea moaşă-mea (bunicii) Parascăi, a fetei Micului Buză Neagră din satul **Pupezeni**, de la Lebedina, din bătrâna moşului (bunicului) Micului, a patra parte… şi la vânzarea mea au fost Ursul din **Bogzăşti**, Vasile, feciorul lui Neculai din **Branişte**, Mirăuţă Buliga din **Ţiberiha**, Andrei, feciorul lui Bulboacă, şi popa Ionaşcu de **Sineşti**, Istratie Mânzatul ot **Ineşti**, popa Corne de **Hăjdieni**, Chirilă de **Negureşti** şi mulţi oameni buni. / Zapisul l-am scris eu, Enache, feciorul Ştefăbiei, nepotul Micului Buză Neagră ot

[49] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 294, pp. 269-271

Pupezeni. Să se ştie”[50].

1774, iunie 5: Satul **Hâjdienii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumean-ţev[51], avea **toată suma caselor 27**. Scădere rufeturi 12: 8 volintiri, 1 popă, 1 diacon, 2 femei sărace. Rămân birnici 15. 11 case pustii. / **Birnici:** Iacob, rusul / Nicolai Chiorul / Ion Huzunul / Toader, rotar / Aftenii / Ermorache, cojocar / Focșa Zgârvaci / Ocsănti Țurcanu / Simion Coluni / Tănas, cioban / Mihai, rotar / Vasile, cibotar / Grigoraș Madonici / Leiba, jidov / Alecsa. // **Rufeturi:** Leonte, cojocar, volintir / Pintilii Vilca, volintir / Toader Beșliaga, volintir / Andronachi fiul lui Bunescu, volintir / Ioniță Timuș, volintir / Andronic Coluni, volintir / Andrieș Grosu, volintir / Acsenti, cibotar, volintir / Popa Ștefan / Diaconul Costandin / Baba Sanda / Marie, săracă.

1904: „**Hâjdieni**, sat mare în judeţul Bălţi, aşezat în valea Căldăruşca, între satele Dan şi Cujba. Face parte din volost Bolotina. Lângă sat se află un heleşteu.Are 234 case, cu o populaţie de 1.123 suflete; o şcoală bisericească, unde se învaţă numai ruseşte. Ţăranii au pământ de împroprietărire 2.128 deseatini. Mănăstărea Sfântul Mormânt are aici 1.448 deseatini. Împrejurul satului sunt vii şi grădini cu pomi”[52].

---

[50] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 121, p. 126

[51] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 413

[52] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 113

HAJDEU

(fostul sat Citnicăuţi, raionul Hotin, Ucraina).

1628, februarie 15: Zapisul agăi Ion Tertea, ginerele Petricăi, şi al femeii sale Anna, fata Petricăi zlătarul, şi al femeii Petricăi, Safta, prin care mărturisesc că au vândut lui Efrim Hăjdeu, drept 30 taleri de argint, „din sat din **Citnicăuţi** (Hajdeu, raionul Hotin, Ucraina) ce se va alege partea Petricăi, din stâlpul de sus, şi parte femeii Petricăi, a Saftei, sora lui Bantăş, din stâlpul lui Bantăş… şi o selişte”[53].

1628, februarie 15: Zapisul agăi Ion Tertea, prin care mărturiseşte că a vândut „fratelui nostru, lui Efrim Hăjdeu”, drept 160 taleri, „moşie şi cumpărătură din sat din **Citnicăuţi…** a treia parte de sat, partea de mijloc, ce am avut cumpărătură de la Mărica de Suceavă, sora popii Mătiaş, aşijderea am vândut, drept 140 srebnih de taleri ce am cumpărat de la Mătiiaş şi de la fetele lui Drănşeanu vătahului de Butici… a treia parte dinspre răsărit, drept 49 taleri, şi din partea Iurşei, şi din partea Petricăi, ce se vor alege două părţi, drept 80 taleri. Şi întru tocmala noastră au fost Gheorghiţă Jora, **pârcălabul de Hotin**, Gligorie Hruci vornicul, Chircoş neguţătorul de **Cameniţă** (târg, Ucraina), Avram de **Lucăceni** (Lucaceni, raionul Hotin, Ucraina), Constantin Stârcea şi David de

---

[53] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 309, p. 421

Hotin, Necoară Seuca ot **Stănileşti** (raionul Hotin, Ucraina), Mândrea ot **Terebisăuţi** (Terchisăuţi, azi Drabişte, Moldova) şi mulţi oameni buni, megieşi”[54].

1628, martie 18: Zapisul lui Griţca Răspop şi al fraţilor săi Iuraşco, Nechifor, Hilip, Pantea şi Odochia, fiii lui Dragoşe din **Citnicăuţi**, care vând lui Efrim Hăjdeu din **Nesvoia** (Nesfoi, raionul Hotin, Ucraina), care este în ţinutul Hotinului, pentru 140 taleri de argint, „în satul **Citnicăuţi**, din a treia parte de sat, a noua parte, partea de sus, şi cu o selişte, **Miţăuţi** (Văscăuţi, raionul Hotin, Ucraina), care se cheamă din uric **Vascăuţi**, care este dreaptă ocină”[55].

HĂLĂREŞTI

(Băliţeşti, în Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui).

1632, septembrie 22: Zapisul lui Vasile, feciorul lui Ignat şi al Agahiei, fetei lui Toader de **Băliţiştie** (Băliţeşti, în Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), prin care mărturiseşte că a dat partea lui „de sat din Boliţişti, pe Stodeneţ, şi de în sat, de intri pe Bogdana, ce este partea noastră… lui Mereuţă pârcălabul. De mi-am plătit capul de la curmei, pentru un cal ce l-am furat, al lui Crăciun de **Bicani** (azi Ghicani, comuna Alexandru Vlahuţă, Vaslui), dinaintea lui Erimie căpitan, Eiachim, Stârcol şi Ştefan de

---

54 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 310, p. 422
55 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 326, pp. 444, 445

Coşeşti (comuna Ivăneşti, Vaslui), Vasile Coşescul şi Cozma croitor de **Iaş**, Macarie cojocar ot **Vaslui**, Nestor Dănos ot **Ivăneşti** (comuna Ivăneşti, Vaslui), Danail călugărul şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[56].

1632, noiembrie 7: Zapisul ureadnicului de **Bârlad** Andrei, al lui Glegorie Surtă şi Glegorie din **Cociuba** (în Rusi, comuna Puieşti, Vaslui), al lui Gavril Mustaţă şi Gavril, feciorul lui Surtă, Ursul, feciorul Zaharei din **Gherghești** (comuna Gherghești, Vaslui), şi Strătulat, şi Frăteiu, prin care mărturisesc cu sufletele „cum au venit în faţa noastră Focşa din **Băliţeşti** (în Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui) şi cu feciorii săi… şi au vândut din sat din Băliţeşti a cincea parte, cu vad de moară şi cu tot venitul, lui Ifrim şi femeii sale Hilinei, drept un cal şi patru oi, şi s-a biciuluit calul drept 30 de lei şi oile câte un leu”[57].

1634, noiembrie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui medelnicer Simion Gheuca, care primeşte urice pentru o parte de ocină din satul **Dărăşti** (în hotar cu Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui) şi din **Hăruleşti** (Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), pe pârâul Puţului, în ţinutul Tutovii, toată partea Mărciască, cât se va alege dintr-acele două sate, ce este cumpărătură de la Dumitraşcu Şeptelici, drept 3 iepe cu mânji… Iar lui Şeptelici i-a fost cumpărătură de la Nicoară din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi de la femeia sa Nastasia, şi de la feciorii lor, feciorii Mărcescului şi ai Mărceascăi… / Şi iarăşi îi întărim a lui dreaptă danie, de la Condre şi Maftei, feciorii Rusului, partea lor din satul **Mânzaţi**

[56] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 221, pp. 279, 280
[57] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 242, pp. 301, 302

(comuna Alexandru Vlahuţă, Vaslui), cu loc de prisacă, din partea de sus, de către răsărit”[58].

1668, iulie 11: Zapisul lui Toader Păladie, ce-a fost stolnic, în care scrie şi mărturiseşte cum s-a împăcat, prin tocmeală, cu Bejan Gheuca şi nepotul lui Enachi paharnic „pentru **Băcani**, pe Smila, cum că dau eu dumisale 100 de stupi buni, într-ales acum în toamnă, iar lui Enachi i-am dat toate părţile de ocină ce-au avut Gheuca spătarul şi jupâneasa Mărica la satul **Mânzaţi** şi la **Hălăreşti**, la ţinutul Tutovei… Şi să nu mai am gâlceavă cu dumnealor pentru satul Băcani”[59].

1900: „**Hălăreşti**, comună rurală şi sat în judeţul şi plasa Tutova, pe pârâul Studineţul, aproape de confluenţa lui cu pârâul Tutova, spre nord-vest de Bârlad. Are 616 locuitori, trăind în 201 case. Satul formează o comună cu cătunele: Lunca, Recea, Căliţesti, Siliştea şi Poliţeni. În toată comuna sunt 1.642 locuitori, din care 305 contribuabili; locuiesc în 411 case. Sunt pe teritoriul satului 17,5 hectare vii, din care 14,5 hectare nelucrătoare și 7 hectare livezi cu pruni. Comerţul se face de 10 persoane. Are: o şcoală primară de băieţi; 5 biserici”[60].

---

[58] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 277, p. 311

[59] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 45, pp. 62, 63

[60] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 696

HĂLĂŞENI

(lângă Gherăeşti, înglobat în Bacău).

1632, iunie 22: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată pârcălabilor din ţinutul **Bacău**, să ia partea de ocină din **Birăeşti** (Gherăeşti, înglobat în Bacău) a lui Văsii şi să o dea fraţilor Ştefan diac din **Mărgineni** (comuna Mărgineni, Bacău), Ion şi Vasile, feciorii lui Gherman din **Hălăşeni** (lângă Gherăeşti, înglobat în Bacău), după ce fraţii îl pârâseră pe „Văsii de la prisaca Boldescului pentru o ocină de la Birăeşti, ce au pus-o zălog la Gherman din Hălăşeni”[61].

1633, septembrie 10: Zapisul şoltuzului Căniza Blaj, al celor 12 pârgari şi alţi târgoveţi din **Bacău**, preotul Gheoghe cel domnesc, preotul Sămion, Vasile Pelin, Dumitru Bichi, Ţămpăl Pitărtă, Ungurian, Turuc Dumitr iot târgu Bacău, Ştefan diacul ot **Mărgineni** (comuna Mărgineni, Bacău), Sansăn ot **Lete** (Letea Veche, comuna Letea, Bacău), în care mărturisesc că au venit în faţa lor Simion Văisi şi fiul său Ionaşco ot **Muşeteşti** (lângă Şerbăneşti, înglobat în Bacău), şi cu nepotul său Vasile fiul lui Păcurari, şi cu sora Arsănie… de-au vândut din sat din **Hălăseni** (lângă Gherăeşti, înglobat în Bacău) şi vad de moară pe apa Limpidii vornicului Neniul, drept 40 de galbeni buni”[62].

---

[61] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 128, pp. 164, 165

[62] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 391, pp. 492, 493

1634, iulie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril sin (fiul) Magdalinei, nepot lui Titea, şi Tudorei, fata lui Titea, în baza zapisului de mărturie al lui Mareş vătav şi Mihail ot **Boşani** (sat pe Bistriţa, Bacău), Trifan şi Simion de **Hălăşeni** (sat pe Bistriţa, Bacău), Dam nemiş şi popa Ioan ot **Frăceşti** (sat pe Orbic, Neamţ), Gavril Zaharie ot **Rogozăni** (Bacău) şi de la Hilip ot **Jăcicani** (sat pe Bistriţa, Bacău), în care scriu că au venit înaintea lor Grozav, fiul lui Medeiu**,** şi a vândut o parte de ocină din satul **Cârneştii** (Corneşti, comuna Filipeşti, Bacău), pe apa Săretului… lui Toma şi surorii lui Titea, drept 140 zloţi”[63].

1774, iunie 15: Satul **Ghirăeştii** şi **Hălăsenii**, ţinutul Bacău, ocolul Bistriţei de jos, sat răzeşesc, avea, după recensământul lui Rumeanţev[64]**: Toată suma case-lor**: 50. Scădere rufeturi, însă 27: 20 poştaşi la Bistriţa, 1 diacon, 4 sărace. Rămân birnici 23. / **Birnici:** Pavăl, păscariul / Ioniţă Ghindu / Lupul Murguleţ / Vasile, curelariul / Procopii, curelar / Ştefan Odae / Zaharia Măcăială / Vasile Măcăială / Gheorghe Berghilă / Costandin sin (fiu) Buşcăi / Ioniţă Ocnianul / Ioniţă, herghelegiu / Gheorghi Prut, panţerul / Stoica, muntean / Costantin Istrati / Ioniţă a Pălăroaei / Toma Prut, brat (frate) Gheorghi / Dumitraşcu, podar / Costandin Gărmăţ, tij (la fel) / Dobre zet (al) Măcăială, la fel / Andreiu Căruţă, la fel / Toader Năsăescul, la fel / Mafteiu, la fel / Toader fiul lui Stati, la fel / Gheorghi, rusul, la fel / Simion, la fel / Gheorghi Golăi, la fel / Ursul, la fel /

---

63 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 180, pp. 199, 200

64 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 292

Gavril, la fel / Ion Lazor, la fel / Toderaşco, la fel / Năstas, la fel / Ursul, mătăsar, la fel / Andronachi, la fel / Ursachi, la fel / Ion a Elincăi, la fel / Antohi Melinte, la fel / Pavăl, vătăjel, la fel / Gheorghi, giurgiu / Miron, prisăcariul / Murguleţ, păscariul // **Femei sărace:** Ilinca, săracă / Sanda, săracă / Iliana, săracă / Maria, săracă // **Rufeturi:** Grigori, diacon / Toma Habeiu, ruptaş / Velisarii, mazil.

HĂLĂŞENI

(Hălăseni, lângă Iteşti, comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău).

1609, aprilie 14: Todiriţă Zosin din **Muşeteşti** cumpără, cu 78 taleri curaţi, de la Vasile şi Dediul din satul **Păstrăveani**, fraţii lor Sava şi Agahie, verii lor Ştefan şi Toader, fiul Anisiei, Pătraşco, Odochia, Obratina şi Maria, fata Nastasiei din satul Păstrăveani „moşia ce au avut în satul **Arămeşti** şi în satul **Hălăseni**… în casa preotului Pricopie din satul **Săceşti**, dinaintea lui Simion, Samoil, Eremia vatag, Ignat Hulpe din **Săceşti**, Gligoraşco hotnog din **Muşeteşti**, Toader vistiernicul şi Vasile medelnicer”[65].

1622, martie 6: Tudosca şi Pătraşco, feciorii Nastasiei, vând „moşia noastră dreaptă din **Arămeşti** şi din **Hălăseni**, din a treia parte din tot locul, a treia parte, lui Toderiţă din **Muşeteşti** şi ne-a dat pe acea moşie 9

[65] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 175, 178

galbeni… dinaintea lui Ionaşco fost hotnog şi Moglan din **Muşeteşti**, Sămion şi Santan ot **Săuceşti**. / Aşijderi, a mai cumpărat Toderiţă o parte de ocină din **Avrămeşti** şi din **Hălăseni** de la Miron şi Nichita, feciorii Dochiei, sora lui Sămion ot Hălăseni, drept 19 taleri”[66].

1638, iunie 3: Maftei din **Hălăşeni** (Hălăseni, lângă Iteşti, comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), fecior lui Crăciun vinde lui Neniul vornic, drept 12 galbeni buni, „cumpărătura tătâne-său, a lui Crăciun din Hălăşeni… în vatra satului, cât este pe vale, peste Limpedea, şi două pământuri de curături”[67].

1638, iulie 15: Echim, feciorul lui Roman, şi Vasile, feciorul Andriicăi, nepoţi doamnei Mărica, au vândut vornicului Neniul, drept 40 de taleri bătuţi, „din sat din **Hălăşeni** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), ce este în ţinutul Neamţului, din a treia parte de sat a patra parte, cu vad de mori în Limpedea şi cu fânaţ şi cu tot venitul”[68].

1638, august 13: Zapis de la cămăraşii de **Ocnă** Ghiorghiţă Ştefan postelnic, Ţiga fost postelnic, Irimie şi Miron, şi de la Pifanii staroste de **Trotuş**, Soci Mihai şoltuz de Trotuş, cu 12 pârgari, şi de la popa Dumitru, Mihoş, Condri, Gavril, Gligorcea şi Ştefan Rujniţă din **Hămieş** (Hămeiuş, comuna Hămeiuş, Bacău), în care mărturisesc cum a venit înaintea lor Scânteie de **Căţăleşti** (azi Siretu, comuna Săuceşti, Bacău), feciorul Dochiei,

---

66 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, pp. 111, 112

67 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 363, p. 354

68 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 413, p. 396

nepotul Mitrii, şi a vândut, lui Neniul vornicului, drept 58 de galbeni, „a lui dreaptă ocină şi moşie şi a fraţilor săi Vasile şi Anna, toată partea lor din **Hălăşeni** (comuna Bereşti-Bistriţa, Nacău), din ţinutul Neamţului, ce-au avut părinţii lor cumpărătură de la Vasile Hociungu, Mătiaş şi fraţii lor, din partea Horgiştilor, cu vad de mori în gârla Bistriţei, ce se cheamă Limpede... Şi aşijdere toată partea lor din partea Golăeştilor, cu vad de moară în Limpedea... şi toată partea lui şi a fraţilor lui ce-au avut din selişti, din vale, peste Limpedea şi curături”[69].

1640, aprilie 21: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Todiriţă de **Muşeteşti** (comuna Săuceşti, Bacău) s-a pârât de faţă, înaintea domniei mele, cu Neaniul, vornicul de gloară, pentru o parte de ocină din **Hălăşeni** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), ce este în ţinutul Neamţului, şi a zis Todiriţă că acea parte a cumpărat-o Neaniul de la răzeşii săi, dar n-au întrebat de dânsul. Neaniul a zis că a întrebat de toată ruda lui Todiriţă şi a fost şi Todiriţă de faţă la acea tocmeală… Şi a adus mărturie oameni buni şi bătrâni… deci Todiriţă a rămas din toată legea ţării”[70].

1644, aprilie 8: Întărit de Vasile Lupu voievod stolnicului de gloată Neniul, care primește uric pentru „din a treia parte din satul **Hălăsenii** (lângă Itești, comuna Berești-Bistrița, Bacău), a patra parte, ce este în ținutul Neamțului, cu vad de moară pe pârâul Limpede, cumpărată de la Iachim, fiul lui Roman, și de la Vasile, fiul lui Andreica, nepotul doamnei Marica, și de la Groza,

---

[69] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 439, pp. 416, 417

[70] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 342, pp. 357, 358

fiul Antimiei, nepotul Românisei, strănepotul doamnei Marica, pentru 50 de taleri argint. / Și de asemeni, cât se va alege partea lui Crăciun și cu două pământuri în țarină, curățitură lângă limpedea, ce el a cumpărat de la Maftei, fiul lui Crăciun, pentru 20 taleri de argint. Și de asemeni, dintr-un bătrân din același sat Hălăsenii, două părți, cu parte din vadul de moară în Limpedea, ce el a cumpărat de la Simion Viisa, fiul lui Ionașco, și de la nepotul lui Vasile, fiul lui Păcurar, și de la surorile lui Viisa, Agahia, Nastasia și Solomia, și de la Arsănie, nepotul lui Veisa, pentru 60 de taleri de argint. Și de asemeni, a treia parte din a patra parte, din partea Golăeștilor, ce el a cumpărat de la Scânteie, fiul Odochiei, nepotul lui Mitre, pentru 50 taleri de argint. Și de asemeni, altă parte din același sat, peste Limpede, cât se va alege partea lui Scânteie și cu alți frați ai lui, ce le este lor moștenire, pentru 30 taleri de argint. / Și i-am întărit două părți din satul **Mănăilești** (azi Mănoaia, comuna Costișa, Neamț), ce este în ținutul Bacău, pe râul Bistrița, și din altă a noua parte, jumătate de vad de moară pe Bistrița și pe Limpede, ce el a cumpărat de la Simion și soția lui lui Marica, și sora ei Ștefania, soția lui Zapaliță, și de la alți frați ai lor: Ionașco, Ghirman, Andrii și Rucsanda, fiii lui Grigori șetrar, pentru 50 taleri de argint. / Și i-am întărit a cincea parte din satul **Roșiori** (lângă Chilișoaia, comuna Dumești, Iași), din vatra satului și din câmp, în ținutul Cârligătura, și, de asemenea, din a patra parte din același sat, jumătate, ce el a cumpărat de la Busca, fiica Tofanei Piilișoaia, pentru 90 taleri de argint. Și de asemeni, din a patra parte a treia parte din același sat Roșiori, ce se numește **Geamănul de Jos** (lângă Horlești, comuna Rediu, Iași), ce el a cumpărat de la Marica, fiica lui

Capșea, drept 20 taleri numărați. / Și de asemeni, i-am întărit din jumătatea satului **Băloșini** () a treia parte, cumpărătură de la Lupul Cogciug, pentru 35 de ughi”[71].

HĂLĂUCEŞTI

(în hotar cu Iurceşti, Iaşi).

1627, aprilie 20: Catastiful satelor marelui logofăt Dumitraşco Ştefan şi ale cneaghinei sale Ziniica, fiica lui Mogâldea vornic: „**Hălăuceşi** (în hotar cu Iurceşti, Iaşi) pe Siret, şi cu loc de mori pe Siret şi cu bălţi, ce este în ţinutul Sucevei şi cu tot locul, jumătate de sat… care a fost a unchiului măriei sale, lui Simion Stroici vistiernic… cumpărătură de la Glogorcea, feciorul Anii Roşcoa, nepotul Cârstii Hălăucescul, drept 200 taler bătuţi… iar cealaltă jumătate de sat i-a fost schimbătură cu Adam vistiernic cămăraş şi cu feciorii lui, Constantin, Iuraşco şi Grozeava, feciorii Tudosei, nepoţi Anii, strănepoţi Cârstii Hălăucescul… pentru o vie, ţarina **Cârjeştilor** (Cârjoaia, Iaşi) cu poamă gata de cules şi încă 50 taleri bătuţi. Iar apoi s-a sculat Erina, fata Ruscăi, nepoata Anghelinii, şi i-a vândut al doilea rând acea jumătate de sat toată, drept 600 de taleri bătuţi. Iar când au fost zilele lui Gaşpar vodă, a pârât pe Stroici vistiernic o spră a Erinii, anume Nastasiia, cum nu a vândut ea nimic. Deci o au rămas Simion Stroici. Iar după ce s-a miluit măria sa domnul

[71] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 283, pp. 258- 261

nostru, aflatu-s-a un nepot al lui Simion Stroici vistiernic, anume Lupul, feciorul lui Ionaşco din **Sireţel** (ţinutul Hârlău, Iaşi), şi a arătat un zapis de dare de la unchiul său Simion Stroici, cum i-a dat lui acea jumătate de sat. Deci noi ne-am tocmit cu acel Lupul şi i-am dat 400 taleri de argint şi un postav, ca să ne fie cu pace şi cu odihnă. Iar cealaltă jumătate, a patra parte, de la Gligorie Ciolpan, ce a fost spătar, drept 112 taleri de argint, iar lui i-a fost cumpărătură de la Dumitra, fata lui Ştefan Blendea, însă cumpărase altă parte din **Vlădeşti** (lângă Stolniceni, Iaşi), iar soru-sa Mărica a luat acea parte de la Ciolpan, căci a fost a ei. Deci ea i-a dat acea parte din Hălăuceşti şi altă parte, cât ţin opt case, şi cu curţi şi cu tot venitul lor. Eu am cumpărat de la Mărica, sora Dumitrii; ci a fost acel loc ales al Dumitrei 210 taleri, şi cu acei bani a plătit capul lui Gavril, feciorul Dumitrei, din pieire, că vrea să-l spânzure pentru că furase 2 cai buni ai lui Andonie din **Avereşti** (azi satul Delenii, Neamţ) ot volost Neamţ. Iar după aceea, iarăşi s-a sculat Gavril, feciorul Dumitrei, şi mi-a furat câteva unelte de sub o şatră, şi iarăşi l-am prins de faţă. Deci mamă-sa a căzut, cu boierii, înaintea noastră şi l-am iertat. După aceea s-a măritat Dumitra după Vărdzar şi au sărăcit. Deci a venit la noi şi s-a plâns de sărăcia ei. Deci i-am dat un vig de postav şi 2 boi buni şi 20 taleri bani buni. Şi iarăşi două jirebii am cumpărat de la Gavril Ciogolea, pentru 160 taleri, iar lui i-a fost cumpărătură de la mătuşa lui, Dumitra Zupcoae”[72].

1664, februarie 1: Văsian, cu femeia lui Todora, fata Măgdălinei, nepoata lui Simion Cojan de **Hărteneşti** (Hărtăneşti pe Trotuş, Bacău), vând marelui logofăt Ne-

---

[72] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 186, pp. 241, 242

culai Buhuş „din partea lui Simion Cojan de Hărtăneşti, jumătate… dinaintea lui Pătraşco de **Bereşti**, vătaful marelui vornic Vasile, Ivaşco sin (fiu) Mălai ot **Pătrăş-cani**, Ion, vpornic de **Galbeni**, Iacob şi Miron dascăl de **Hălăuceşti**, Vasile Vesel de **Văleni**”[73].

1774, iunie: Satul **Hălăuceştii**, al vistiernicului Constantin Sturza, ocolul Satele de la Suceavă, după recensământul lui Rumeanţev[74], avea **toată suma caselor 130**. Scădere rufeturi 38: 2 preoți, 3 mazili, 30 țigani, 3 văduve. Rămân birnici 92. / **Birnici:** Pintelei, vornic / Toader, vătăman / Gheorghi Hârsan / Mihai brat (frate) vătămanului / Ilii, văcar / Manole, tij (la fel) / Ion, rusul / Andrian, crâșmar / Vasile Marin / Nistor, pas / Costandin, cibotariu / Gligori fiul lui Ion, pas / Ursul brat (frate) lui / Vasile, cojocariul / Ursul, plugar / Matei, tij (la fel) / Ursul, la fel / Vasile, la fel / Costandin Hagi / Luca Mocriș / Acsănti, rus / Simion Barbăroșă / In (alt) Simion Scutul / Ilii Fărmatul / Vasile, rusul / Dumitrașco Cadă / Toader Fărmatul / Petre, plugariu / Dragul, ruptaș / Lupul, vătăman / Mărtin Checere, ungur / Radul Giurgiu / Mihai, tâlmaci / Giurgiu Păulețu / Ianăș Becican / Ștefan Pârțac / Iacob, tălpălar / Martin fiul lui Iacob / Antal Chiceria / Mărtin Bejan / Mihai, vornic / Mihai Chicetul / Giurgiu, morar / Gheorghi Păuleț / Pal Ianăș / Roca Mihai / Anton fiul lui Andrieș / Dumitru Andrieș / Balintu, vier / Gherghel tij vier / Dorcu Ianăș / Gherghel, dascăl / Imbre Mărtin / Dumitru Roca / Arvasă Iacob / Antal Roca / Petre Bejan / Mihai Andrieș / Nicolai, butnar / Andrei,

---

73 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 21, 22

74 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 285, 286

la fel / Păulețu Gherghel / Neculai Chicere / Mărtin Roca / Gherghel Roca / Andrei, cojocariu / Ianăș Ghieș / Gheorghi Păulețu / Andar Neculai / Păulețu Mihai / Cioban Gherghel / Cadar Iacob / Ianăș Doboș / Andrei Mărtin / Gherghel Bișoc / Giurgiu, cioban / Neculai, cioban / Mihai Boșoc / Radul Giurgiu / Văcarul Ianăș / Frâncul Mărtin / Andrei Pleșcan / In (alt) Andrei / Mărtin Bejan / Mărtion, cioban / Dorcu Mărtin / Vargă Mihai / Arbă Anton / Petre Bișoc / Mihai Bișoc / Gherghel Blaj / Ion Buznianul, slugă / Ștefan Fantul, la fel. // **Rufeturi**: Popa Iordache / Popa Vasile / Cozma, mazil / Ion Hociungul, mazil / Simeon Hociungul, mazil. // **Țiganii**: Grigoraș / Ștefan / Sandul / Ioniță / Ștefan / Pavăl / Andrei / Gligoraș / Mania / Nichita / Chichiruș / Andrieș / Miron / Andronache / Ion / Istrate / Nechita / Tălpin / Fănică / Bărbulici / Gligoraș / Andrei / Andriuță / Tiron / Ștefan / Vasile / Budală / Ilii fiul lui lăcătuș / Ion fratele lui / Sava fratele lui / Maria, săracă / Anghelușa, săracă / Maria, săracă.

1900: „**Hălăuceşti**, comună rurală şi sat în judeţul Roman, plasa Moldova, spre nord de orașul Roman, la 25 km de el și la 26 km de reşedinţa plășii. Este situat pe platoul ce separă bazinul Moldovei de al Siretului. Are 625 familii sau 2.178 suflete, din care 720 contribuabili. Această populație este compusă din 400 familii (1.500 locuitori) de unguri, 15 familii evrei şi restul români. Locuitorii lucrează roate, sănii etc. Sunt 1.690 vite mari cornute. Se face iarmaroc la 8 septembrie. Are 3 biserici: 2 ortodoxe (una de zid și una de lemn) și una catolică de zid, care formează o parohie catolică cu satele Mogoşești și Muncelul de Sus; o școală primară mixtă, frecventată de 27 elevi. Acest sat aparținea, pe la 1756, paharnicului

Constantin Sturdza, după cum se vede dintr-o învoială a acestuia cu Episcopul de Roman Ioanichie, pentru facerea unui pod pe râul Siretul”[75].

HĂLCENI

(comuna Şipote, Iaşi).

1634, decembrie 20: Zapisul Ulianei, nepoata lui Fârtat, care vinde „partea mea din sat din **Băloşeni** (în Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi), din a treia parte, a treia din sat, din câmp, din şef şi dintr-apă, şi din tot ce se va alege… Lui Toader Ştefan, Păradie Saula şi Mihai Ungurul, drept 50 de taleri bătuţi, pe valea Jijiei. Şi într-această tocmeală au fost Ionaşco sin Budzea, Stan Ungureanul, Dumitraşco sin Şetrar, Enache brat ego (fratele lui), Alexa Şerpe şi Carp ot **Miclăuşeni** (lângă Deleni, Iaşi), Dârlău şi Isac ot **Cârniceni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Romăşcel şi Căzacul ot **Mălăeşte** (Mălăieşti, comuna Gropniţa, Iaşi), Pană or **Cucoreni** (lângă Vlădeni, comuna Vlădeni, Iaşi), Vasile şi Nechita ot **Bulbucani** (comuna Gropniţa, Iaşi), Dudun din **Hălceni** (comuna Şipote, Iaşi), Constantin zet (ginere) Nebojatcoe şi alţi oameni buni”[76].

1635, august 3: „Mărturi3 hotarnică de la Constandin biv pârcălab, Hăugul, Soltan ot **Mălăești** (comuna

---

[75] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 697

[76] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 293, p. 331, 332

Gropniţa, Iaşi), Dodan ot **Hălceni** (comuna Şipote, Iaşi) și Gagia ot **Dănuțăni** (comuna Gropniţa, Iaşi), arătând că, după carte gospod ce le-a adus Vasilie Balș, poruncitoare ca să-i aleagă parte lui din sat din **Forăşti** (comuna Gropniţa, Iaşi), ce a fost a moșului său, Bârlădeanul logofăt, a strâns oameni buni, slugi domnești, și feciori de boieri și slujitori din curte, anume popa Gheorghe de **Hălceni**, Căzacul diac de **Mișăști** (înglobat în Mălăeşti, comuna Gropniţa, Iaşi), Necoară Dupniță de **Potângeni** (comuna Movileni), Chirilă de **Dănuțăni**, Nechita de **Bulbucani** (comuna Gropniţa, Iaşi),Vasile Bulboacă și Petre Broscariul, și multi oameni buni… şi au ieșit la țarină și au socotit, și au întrebat și de bătrâni, și au aflat și stâlpi puși de bătrânii lor prin mijlocul hotarului Forăștilor, precum a ținut Bârlădeanu jumătate de sat, partea de sus, iar jumătate de sat, partea de jos, au ținut Nastasia, fata Gligorcii de Forăști, cu oamenii săi; și așa au socotit cu sufletele lor, ca să ție ei pe acei stâlpi ce sunt puși de bătrânii lor, jumătate de sat, partea din sus, din tot hotarul, să țină Vasile Balș, care parte a cumpărat-o moșul său, Bârlădeanul, iar jumătate de sat, partea din jos, să țină Nastasia cu oamenii săi”[77].

1643, septembrie 16: Zapisul popii Dudon din **Hâlceni** (Hălceni, comuna Şipote, Iaşi), prin care mărturiseşte că a vândut vornicului Petriceico, drept 100 de lei bătuţi, „viile mele, însă 6 fârtaie; iar o falce o am dat danie cuconului dumisale Ionăşcuţă, şi cu pivniţă ce o

[77] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 196, p. 231

am cumpărat de la Dumitraşco, feciorul lui Manule de **Hârlău**, ca să n-aibă nimeni a se amesteca”[78].

1644, aprilie 8: Avram și cu fetele lui Simion, feciorii lui Miron, vând lui Constantin vornicul, drept 70 taleri de argint, părți „din **Cureni** (lângă Dracșani, comuna Sulița, Botoșani) și **Ghețăoani** (comuna Sulița, Botoșani), pe apa Miletinului, stâlpul din mijloc... dinaintea lui Bărcan din **Nelipești** (lângă Lătăi, Iași), Ionuț Dodon ot **Hălceni** (comuna Șipote, Iași) Pavăl ot **Vlădeni** (comuna Vlădeni, Iași). Aceasta mărturisim”[79].

1644, aprilie 10: Anton călugărul, Necoară călugărul și Ignat vând lui Constantin vornicul, drept 50 lei bătuți, ocina ce le-a „fost cumpărptură de la Anton Bărbiiarul, feciorul Dumitrei, nepotul Gorcei, din a treia parte de sat **Ghițăvoiani** (Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), și din **Căcăceni** (lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), din stâlpul de jos a patra parte, din ținutul Hârlăului... Și în tocmeală s-au prilejit popa Tiron din **Stâlpeni** (comuna Trifești, Iași), popa Zaharia de **Bășani** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, Iași), popa Dudon de **Helceni** (Hălceni, comuna Șipote, Iași), Anton Trinca de **Pășcani** (lângă Onești, comuna Plugari, Iași), Romașco de **Piciorogani** (comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani), Gligorcea de **Pleșășți** (lângă Prisăcani, comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani) și alți oameni buni”[80].

---

[78] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 174, p. 164

[79] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 285, pp. 262, 263

[80] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 287, p. 264

1774, iunie: Satul **Hălcenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[81], **toată suma caselor: 10**. Scădere rufeturi 10: la Papafil. / **Ce s-au dat la rânduieli:** Vasili, văcar la Constantin Papafil / Ştefan, văcar, tij (la fel) / Grigori, rus, la fel / Ştefan, ungurian, la fel / Stoica, ungurian / Antohi / Petre, rus / Costandin Creţu / Ion Bodogan / Gheorghe, ungurian.

1900: „**Hălceni**, sat în partea de sud a comunei Șipotele, plasa Babluiul, judeţul Iași, situat pe podișul dealului Hălceni, în valea căruia se află iazul cu același nume, pe o întindere mare, fiind bogat în peşte şi stuh. Are o populaţie de 66 familii sau 297 suflete; o biserică, zidită la 1856 de dl Gheorghe State, fost posesor, deservită de un preot, un cântăreț și un eclesiarh; casele proprietății și o moară de apă. Așezarea satului, precum şi a locuitorilor, este veche. Numărul vitelor se urcă la 667 capete, din care: 145 vite mari cornute, 40 cai, 456 oi şi 26 râmitori”[82].

HALICE

(azi Galeţ, ţinutul Hotin, Ucraina).

1627, aprilie 5: Zapisul fraţilor Bălan, Grigore şi Nastasia, feciorii lui Udrea de **Teţicani** (Tescani, Hotin, Moldova), şi al surorilor Nastura şi Anghelina, fetele Po-

---

[81] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 249

[82] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 697

dolenii, nepoatele Udrii, prin care mărturisesc cum au „vândut dreaptă moşia şi ocina noastră **Ojovul** (Ojeva, Ucraina), ce este pe Nistru, mai în sus de **Văsălăuţi** (în hotar cu Ojovul, Ucraina), în ţinutul Hotinului… lui Gavrilaş, pârcălab de Hotin, drept 120 taleri de argint… Şi la tocmeala noastră s-au prilejit Gheorghi Corosteanul Iuraşcovici şi Ostahiia chihaia de călăraşi de **Rădăuţi** (târgul Rădăuţi, Bucovina) Bulzul călăraş de acolo, Ionaşcu Grozăvăscul de **Zastavna** (Bucovina, Ucraina), Carp vătămanul de **Maliniţă** (Mălineşti, Ucraina), Ion vătămanul de **Vlădicina** (lângă Ojeva, Ucraina), Gheorghi Cornescu de **Halice** (azi Galeţ, ţinutul Hotin, Ucraina) Vasile Stranha puşcar din târgul **Hotin** şi mulţi alţi oameni buni”[83].

1770-1772: Satul **Haliciul**, slobozie ce are cartea divanului din 1773, mai 16, dată paharnicului Iordache Darie de oameni străini, ce vor veni dintr-alte țări, să nu fie supărați întru nimic, până la 2 ani, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[84], **toată suma caselor:29**. Scutiţi cu cartea divanului 29. / **Scutiţii:** Ivan Cacia / Nicolae / Matei / Ivan Cirimot / Procop Medvechi / Dumitraș, morariul / Harasim Hrinic / Toma Trichec / Vasile, rus / Iacob, rus / Hrihor, rus / Alecsa Curman / Vasile Biacul / Mihai fiul lui Gavril / Ivan Măcișag / Timofte / Timofte, rotar / Vasile Ilco / Iacob, rus / Vasile Gavril / Vasile Colerca / Ilco Virnic / Fegher, rus / Hrihor / Dumitru / Nichita / Mihai / In (alt) Mihai / Achim, dascăl.

---

[83] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 173, p. 226

[84] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 179

HĂLMĂGENI

(cândva Hălmăţeni, în Stâncăşeni,
comuna Voineşti, Vaslui).

1632, mai 5: Zapisul lui Andronic şi Mihai, vornicii târgului **Bârlad** al şoltuzului Negoi şi al cel 12 pârgari, în care mărturisesc „precum au venit înaintea lor Oprina, fata, Stancăi… şi a vândut a ei dreaptă moşie din **Crăeşti**, din **Hălmăţeni** şi din **Glodeni** lui Dumitraşcu vornicul Gheuca drept 15 lei. / Aşijderea, şi Vasilie sin Bizighie şi-a vândut partea lui de ocină din **Chirna** tot vornicului Dumitraşcu Gheoca, drept 12 zloţi. / Aşijderea, Ştefania şi Agahia, fetele lui Simion Bâzighie, partea lor din **Chirna**, drept 24 de zloţi. / Aşijderea şi Gheorghie cu femeia sa şi-au vândut partea lor de ocină din sat din **Băcani**, iarăşi vornicului Dumitraşcu Gheuca, drept 10 zloţi”[85].

1632, mai 18: Zapisul fraţilor Vasile, Alexandra şi Samfira, feciorii lui Toader Bălţatul, prin care mărturisesc cum au vândut ocini „lui Dumitraşco vornicul din sat din **Crâsteşti**, şi din **Glodeni**, şi din **Hălmăgeni**, ce s-au venit partea noastră, şi din **Strânba**, de ce va alege hotarul acelor sate, şi ne-a plătit deplin”[86].

---

[85] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 61, pp. 65, 66

[86] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 76, pp. 82, 83

HĂLMĂGENI

(lângă Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui).

1639, mai 18: Vasile, Alecsandra şi Samfiram feciorii lui Doader Bălţatul vând vornicului Dumitraşco (Gheuca) „ocina şi moşia din sat di **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), din **Glodeni** (lângă Iaz, comuna Soleşti, Vaslui) şi din **Hălmăgeni** (lângă Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), ce s-a venit partea noastră, şi sin **Stânba** (Strâmba, azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui), ce se vor alege hotarul acelor sate"[87].

HĂLMĂGEŞTI

(sat pe Tutova, comuna Voineşti, Vaslui).

1434, aprilie 24: Întărit de Ştefan voievod protopopului Iuga din Buciumeni (Fălticeni), care primesc uric pentru „la obârşia Liubanei, Mânzaţi, şi la gura Studenetului, Temeşeşti, amândouă părţile de judecie, şi Strâmba, de la obârşie până la gură, cât va putea să-şi întemeieze, şi pe Tutova Lăleşti şi Hălmăgeşti, şi la obârşia Strajnicului, unde este jude Mihaiu… Iar hotarul acestor sate

[87] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 138, pp. 152, 153

să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[88].

HĂLMĂGEŞTI

(sat sub Cetăţea, lângă Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui).

1455, august 15: Întărit de Petru voievod comisului Petru, care primeşte uric pentru „satele, pe Tutova, anume: Grădeşti, unde este casa lui, şi, mai jos, Făuroane, şi Stănigeşti, şi **Hălmăgeşti**, sub Cetatea, pe care le-a cumpărat de la Mihul logofăt pentru 80 de zloţi, şi Glodeni, pe care l-a cumpărat de la Mihul Tudora, pentru 55 de zloţi, şi Borceşti, pe care l-a cumpărat de la fiii lui Negrilă pentru 60 de zloţi, şi, la obârşia Studineţului, Dragsini, şi prisaca lui de la Jica”[89]. Hotarul, din veac.

HĂLMĂGEŞTI

(ţinutul Adjud, Bacău).

1632, august 15: Zapisul lui Mârzea, feciorul lui Andronic, şi al femeii sale Irina, fata Dabijei, prin care mărturisesc că au vândut moşia părintească „în sat, în

---

[88] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 129, pp. 182, 183

[89] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 49, pp. 69-71

Hălmăgeşti (ţinutul Adjud, Bacău), cu vad de moară, cu 6 pământuri în frunte… Dabijei pârcălabul, drept 70 lei bani gata… dinaintea a mulţi oameni buni: popa Toader, Iane şoltuzul, Ghince, Petrea Motco, Apostol sin Ghince sin **Adjud**, Grigorie Susanul din **Torceşti** (comuna Umbrăreşti, Galaţi), Leahul de **Drăguşeni** (Drăguşani, comuna Parva, Bacău), Iuraşco de **Scurta** (comuna Orbeni, Bacău), Arhip de **Dănăeşti** (în Mănăstioara, comuna Fitioneşti, Vrancea), Pătrăşcan de **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Scântee de **Purceleşti** (azi Putna, comuna Boloteşti, Vrancea) şi alţi mulţi oameni buni"[90].

1632, august 15: Zapisul staroştilor de Putna Tănasie şi Bota, al şoltuzului Iane şi al celor 12 pârgari de **Adjud**, în care mărturisesc că „au venit înaintea lor Mârzea, cu femeia sa Irina, fata Dabijei lui Năbădaico, şi au vândut un vad de moară la **Hălmăgeşti**, cu 6 pământuri în frunte dumisale Dabijăi ce-a fost pârcălab, drept 90 galbeni bani buni"[91].

HĂLMĂGEŞTI

(satul Sârbi, înglobat în Ivănceşti,
comuna Boloteşti, Vrancea).

1644, ianuarie 10: Mârze şi femeia lui Irina, fata Dabijei, vând fostului staroste Dabija, drept 90 de galbeni, „un vad de moară cu şase pământuri în frunte, în sat

---

[90] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 176, pp. 226, 227

[91] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 177, p. 227

la **Hălmăgeşti** (satul Sârbi, înglobat în Ivănceşti, comuna Boloteşti, Vrancea)… dinaintea lui Apostol ce a fost şoltuz de **Adjud**, Budzea ot tam (de acolo), Bârlădianul, Ştefan de **Drăguşeni** (comuna Parava, Bacău) şi Dubenschi”[92].

HĂLMEZEŞTI

(sau Sârbii de Jos, înglobat în Ivănceşti,
comuna Boloteşti, Vrancea).

1636, decembrie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Nacul, fiul lui Ene neguţătorul de la târgul Bârladului, care primeşte ispisoace de întărire pe proprietăţile tatălui său, „un vad de moară pe gârla Putnei şi o vie în seliştea **Vităneştilor** (comuna Ţifeşti, Vrancea), cumpărătură de la Dumitru Bălteanu, ce-a fost pitar, drept 20 ughi, iar lui Bălteanu, cumpărătură de la Tisul sin Maricăi, nepot lui Tăbălae, strănepot lui Vitan… / şi nişte pământuri mai sus de vie, cumpărătură de la Anghel sin (fiul lui) Lupe, nepot lui Dragoş şi Andruşcă, şi o bucată de pământ, cumpărătură de la Precop şi de la Axintie… / acel vad de moară i-a fost cumpărătură de la Dumitru Bălteanul, drept 100 taleri de argint şi 5 boi buni, iar lui Bălteanu, cumpărătură de la toţi nepoţii şi strănepoţii lui Văscan şi Dragotă, feciorii Petrii, şi de la Costache şi Lazăr Tărâţă, feciorii lui Struţian ce-a fost staroste. / Şi o

---

[92] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 225, p. 205

vie în seliştea **Sârbilor de Sus** (sat înglobat în Focşani, Vrancea), cumpărătura tatălui lui Ene neguţătorul de la fraţii Buceag şi Burghele, feciorii lui Hilip, pentru 50 taleri argint… / şi o parte de un bătrân, din frunte, de vad de moară pe Gârla Putnii de Jos, sub Măgură, cumpărătură lui Ene de la Toma Savii ot **Străoani** (comuna Străoane, Vrancea) şi de la fratele lui, feciorii lui Alban, de la Ionaşco, Berdelin, Costin Sârbul, Bătiia, Groza, Mihăilă şi Andronic Şchiopul, drept 20 taleri de argint. / Şi a cumpărat de la Constantin sin Vlădiul, Maria, nepoata Vlădioe, Grozava Arioneasă, Măria, fata Simii, giurgea zet (ginerele lui) Vlădioe, Tudora Alexuţoe şi sora ei Anuşca, o parte de alt bătrân dintr-acel vad de moară sub Măgura, pentru 20 taleri de argint. / Şi încă a mai cumpărat un bătrân, tot din acel vad de moară, de la Andronic şi sora lui Mărica, Vasile sin Lupului, nepotul lui Lupul, Ionaşco sin Grigorcea, feciorii Trifănese şi de la toată seminţia lor, drept 20 taleri buni… / de la Bocul stegar ot **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) şi sora lui Catrina, feciorii lui Stan, ce se va alege din seliştea **Hălmezeştilor** (sau Sârbii de Jos, înglobat în Ivănceşti, comuna Boloteşti, Vrancea), cu vad de moară, drept 20 ughi… / de la Sora, fata Stanii, cu unchiul ei Turcea sin Lupului şi cu mătuşa ei Hiica şi cu fratele ei Toma, toate părţile lor din Hălmezeşti, pentru 30 ughi, pentru că Ene neguţătorul a răscumpărat pe Sora, fata Stanii, de la tătari”[93].

---

93 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 568, pp. 616, 617

HĂNĂŞENI

(sau Hănăseni, unde a fost Hasniş, sat înglobat
în Murgeni, comuna Murgeni, Vaslui).

1459, septembrie 3: Întărit de Ştefan voievod lui Gostilă, care primeşte uric pentru „dreapta lui ocină şi dedină, satele anume: Gostileşti, unde îi este casa, şi Negoeşti, şi Bahna, şi Făurei, şi Bârzoteşti pe Bistriţa, şi Măneşti pe Neamţ, şi Bran pe Cneaja, şi seliştea unde au fost Voroveştii, şi Băloteştii, şi, mai jos, Comăneşti, şi unde este Hasniş, şi Şpătoreşti şi Gheuroeşti”[94]. Hotare, din veac.

1628, septembrie 18: Întărit de Miron Barnovschi voievod marelui vornic Ghianghea, care cumpără, cu „20 zloţi şi una vacă cu viţel bună”, de la Gavriil, feciorul lui Văsăi, nepot Răbăi ot **Hănăsăni**, ce este la ţinutul Fălciului, „a patra parte din tot satul Hănăsănii, jumătate”[95].

1632, mai 8: Zapisul lui Petrea cheptănariul din **Hănăseni**, prin care mărturiseşte a dăruit partea lui de ocină, „jumătate din un bătrân, partea Petrei cheptănariul din sat din Hănăseni şi din silişte de la Ştiubei… Angheniei, fetei lui Stavăr pârcălab, ce-a fost vornic de poartă… i-am dat ei, dinaintea poporului, în ziua de Văznesenie, ce

---

[94] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 87, pp. 124-126
[95] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 405, pp. 552, 553

se cheamă rumâneşte Ispasul, şi dinaintea preotului Chirilă din sat de **Piscani**”[96].

1637, decembrie 20: Stavăr vornic şi fata lui Anghelina vând lui Lupul Prăjescul „dreapta ocină şi moşie ce le-a fost dare de la Petrea Piptănariul în satul **Hănăseni** (înglobat în Murgeni, comuna Murgeni, Vaslui) şi siliştea **Ştiubeiu** (Ştiubeieni, comuna Murgeni, Vaslui), jumătate dintr-un bătrân… şi ce-au avut cumpărătură de la o femeie, anume Măgdălina, fata Ganii, nepoata Răbăiei din sat de Hănăseni, partea lor toată, jumătate dintr-un bătrân, cu vad de moară pe amândouă părţile de Elan”[97].

1644, octombrie 28: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „a pârât de față, înaintea domniei mele, satul **Hănăsenii** (înglobat în Murgeni, comuna Murgeni, Vaslui), anume Talpă de Hănăseni, cu mulți răzeși ai lui, pe popa Avrentie de **Bertești** (lângă Cârja, comuna Murgeni, Vaslui) și pe Vlasie de acolo, pentru o moară ce au făcut popa Avrentie și Vlasie pe locul lor, pe al Berteștilor, zicând Hănăsenii că, cu acea moară a lor le îneacă o moară ce au mai sus, pe hotarul Hănăsenilor, iar preotul Avrentie a zis că au ei alte vaduri de moară mai sus, bătrâne. Iar ei au zis că nu au alte vaduri. / Deci domnia mea am scris la Ionașco Florea, ca să strângă oameni buni și bătrâni și să cerce cum vor afla mai cu drept. Deci acei oameni, Bălan Buțea, Crețul, Năstasie, Trifan din **Lățești** (comuna Murgeni, Vaslui), Spiridon de **Lungeni** (comuna Murgeni, Vaslui), Onaca

---

[96] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 65, pp. 69, 70

[97] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 220, pp. 201, 202

de **Benești** (comuna Stănișești, Bacău) și popa Tricica din **Igești** (comuna Blăgești, Vaslui) au mărturisit cu sufletele lor cum a fost vadul de moară cel bătrân mai sus, al treilea vad, ci se acolisesc hănăsenii de popa Avrentie și de Vlasie fpră ispravă. / Pentru aceea, domnia mea i-am dat și i-am întărit popii Avrentie acel vad de moară, ce scrie mai sus”[98].

1900: „**Hănăseni**, sat în judeţul Tutova, plasa Târgul, comuna Murgeni, la confluenţa pârâului Mihoaia cu pârâul Elanul, spre sud de târguşorul Murgeni”[99].

HĂNĂŞENI

(lângă Buruieneşti, comuna Doljeşti, Neamţ).

1625, august 31: Scrisoarea uricarului Borăleanu despre „stâlpirea satului **Purcileşti** (Puceleşti, sat cu mori pe Siret, lângă Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), să fie în două”, împărţit între Ionaşco Tăbârţă, fost vornic în Suceava, şi Ionaşco Prăjescul. „Şi am pus stâlpii: unul în mijlocul satului, la un colţi de grădină a lui Ionaşco Măciuniţă din sus, şi de-aici de-a dreptul locului am pus stâlpi şi de-o parte de vale, şi de ceea. Şi într-această tocmeală au fost: Gligorie Ciolpan spătarul, Constantin Adam, Iuraşco Adam şi Pătraşco ot **Vlădeşti** (în satul Purceleşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Grecul ot **Păşcani** (viitorul

[98] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 446, pp. 426, 427

[99] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 697

oraş Paşcani), Andonie şi Toader a Herescăi ot **Hănăşeni** (lângă Buruieneşti, comuna Doljeşti, Neamţ), Larion ot **Băloşeşti** ot volost Roman (lângă Buruieneşti, comuna Doljeşti, Neamţ), Ţopa ot **Stolniceni** (sat pe Siret, Iaşi) şi alţi oameni buni şi bătrâni”[100].

HANCĂUŢI

(sat pe Terebne, numit iniţial Ivancăuţi, aflat în comuna Corpaci, raionul Ediniţa, Moldova).

1429, aprilie 17: Întărit de Alexandru cel Bun lui „pan Radul, gramaticul nostru”, care primeşte uric pentru „două sate la Terebne, anume, acele două sate, Zubricăuţi şi Ivancăuţi… Iar hotarul acestor două sate să-l aibă şi la apă, la Ciuhr, ca să-şi facă în el mori; iar hotarul dinspre alte părţi, dinspre toate, să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac”[101].

1479, mai 24: Întărit de Ştefan voievod lui Hanco, care cumpărase, cu 200 de zloţi tătăreşti, de la Jivert şi Roman din Cozăreşti şi Vasco, fiul lui Hobiian, şi Iura, cumnatul lui Vasco, şi Tulea „satele anume: Zubriceanii şi, în alt hotar, Vancăuţii şi cu moară pe Ciuhru”[102]. Hotarul, din veac.

---

[100] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 370, pp. 439, 440

[101] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 86, pp. 128-130

[102] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 218, pp. 331, 332

1628, iunie 30: Zapisul lui Isac, feciorul Ciorcei, nepotul Pinţii, care mărturiseşte că a vândut, drept 100 taleri bătuţi, părcălabului Gheorghiţă Jora, în faţa **vameşilor de Hotin** Gheorghie, alt Gheorghie, popa Samson, Malic puşcarul, Dima puşcarul, Foti puşcarul, ţârcovnicul domnesc Nicoară Focenco, Lupul Tăutul, Căzacul feciorul vornicului Gheorghie, Lupul feciorul Zaharchei, şi Pătraşco feciorul Manciului din **Voloconteşti** (lângă Terebna, Hotin, Moldova), „din jumătate de sat din **Brădzeni** (azi Brândzeni, Hotin, Moldova), a treia parte, şi din **Vorobivca** (satul Gheredeuca, Hotin, Moldova), aşijderea aşa, şi din **Handzouţi** (satul Hancăuţi, Hotin, Moldova), aşijderea aşa, şi din **Oneşti** (pe Ciuhur, Hotin, Moldova) aşijderea aşa, ce sunt pe Ciuhru, ce au fost drepte ocine şi moşii a mâne-mea, Ciorcei, şi a mătuşă-mea, Pinţii, şi altor fraţi ai noştri”[103].

1633, noiembrie 25: Întărit de Moise Moghila voievod diacului Sturza, care primeşte în dar, de la mătuşa lui Nastasia Pinţa, fiica lui Vlad vameşul, sora Odochiei Pepeloae, „toată partea ei ce a avut-o din satul **Tâlhăreşti** (sat pe Hârlău, lângă Târgu Frumos, Iaşi), pe Ursoae, şi toată partea nepotului ei Isac, fiul lui Gorcea, fiindcă Isac a vândut alte părţi de ocină, din satul **Brânzeni** (comuna Brânzeni, raionul Ediniţa, Moldova), şi din satul **Hancăuţi** (Hincăuţi, comuna Hincăuţi, raionul Ediniţa, Moldova), şi din **Oneşti** (sat pe Ciuhur, Moldova), din ţinutul Hotin”[104].

1636, februarie 13: Zapis de împărţeală între fraţii

---

[103] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 374, pp. 519, 520
[104] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 415, pp. 520, 521

Toader Petreceico şi Antimia a moşiilor rămase după Cârstiia, în partea marelui armaş Petriceico venind „**Cârnicenii** (azi Cârceni, comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Hancăuţii** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Căfienii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), **Brânzănii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), a treia parte din **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), ce-au fost deosebite de aceste ocini, c-au fost moşiile maicii noastre Mărica. / Iar în partea Antimiei s-au venit **Băscăcenii** (azi Boscoteni, comuna Româneşti, Botoşani) cu vecini, **Pătrăuţii** (lângă Teţcani, comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova) cu **Teţcanii** (comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova), **Hriţănii** (Hriţeni, înglobat în Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani), a patra parte, a treia parte din Culiceni, fără de vecini, c-a luat vecinii în Băscăneni, pentru cei din Culiceni… / Iar o parte de ocină, ce-a avut maica noastră Mărica, datu-au frăţâne-meu, Toader Petriceico, anume Durneştii (Dorneşti, Bucovina), unde-s curţile lui, căci a murit în mâna lui şi au grijit-o el”[105].

1638, mai 17: Zapisul lui Neaniul, vornicul de poartă, în care mărturiseşte cum a împărţit „părţi de ocină”ce-au rămas după Gheorghe Jora, ce-a fost sulger. „Deci, am strâns oameni buni, megieşi, anume Andronic Isăcescul, Gheorghe Cucoranul, Dondea, Lupul Tăbuci, Vasile ce-a fost şoltuz, Andreica şi Pancul din **Ştefăneşti** (comuna Ştefăneşti, Botoşani)… şi s-au tocmit jupâneasa Ileana, cu cucoanele sale, Grăpina şi Mărica, fetele Jorei, pentru jumătate de sat **Selicicani** (Silişcani, comuna Gorbăneşti, Botoşani), cu vecini, partea de jos, cu heleş-

---

[105] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 332, pp. 376, 377

teul din jos, jumătate de sat **Volodeni** (comuna Bleşteni, raionul Edineţ, Moldova) şi jumătate de sat **Brândzeni** (Brânzeni, comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova). Aceste părţi s-au cenit acestor cucoane. / Iar jumătate de sat **Brândzeni** şi a treia parte de sat **Miteşti** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), şi două mori în Prut, s-au venit jupânesei Ileana. / Aşijderea, s-au venit lui Gligoraşco jumătate de sat de **Volcineţi** (comuna Maiovka, raionul Ocniţa, Moldova) şi jumătate de cat **Căzcecani** (comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi jumătate de a treia parte de sat de **Bâzdâgeni** (înglobat în Ialoveni, raionul Ialoveni, Moldova), şi a şasea parte de sat de **Coşciugeni** (Costiugeni, comuna Albeşti, Boroşani). / Aşijderea, s-au venit ca să aibă a ţine Toader şi Todosie, cuconii Jorăi, două părţi de sat de **Costeşti** (oraşul Costeşti, raionul Râşcani, Moldova), şi două părţi din **Hancăuţi** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), şi jumătate de sat Onut (Bucovina), şi din a patra parte de sat **Zubriceni** (Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova) jumătate, şi o moară la Costeşti, ce este în Prut, să aibă a ţine Gligoraşco cu Toader şi Todosie. / Aşa s-au tocmit ei şi s-au împărţit, să aibă a alege Enachie pitarul cel mare, cu jupâneasa Ileana şi cu Macri căpitanul şi Gligoraşcu Jora părţile, cum s-au tocmit, pe cuconi”[106].

1770-1772: Satul **Hincăuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[107], **toată suma caselor: 18**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 16. / **Birnici**: Nistor, vornic

---

[106] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 354, pp. 348, 349

[107] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 167

/ Ignat, prisăcariul / Ioniță, prisăcariul / Nichita, păscar (pescar – n. n.) / Iane, orbul / Toderică, sârbul / Miron Mohorianul / Toader, prisăcariul / Ioniță Potângă / Gheorghe Duduță / Ursache Morărianul / Irimia Plăcintă / Lupul fiul Saftei / Timofte, prisăcar / Miron Potângă / Gavril Putină. // Rufeturi: Popa Andrei / Grigore, dascăl.

HÂNCEŞTI

(pe Cogâlnic, Lăpuşna, Moldova).

1686, martie 5: Gheorghiţă Cronţa (Croncea) vinde fratelui său Ştefan Croncea „o parte de moşie din **Hânceşti**, dintr-un bătrân a patra parte, ce se numeşte a lui Apostol Cronce… Şi s-au întâmplat oameni cinstiţi, care mai jos ne-am pus numele şi degetele: Cununa, sora lui Gheorghiţă, / Ioniţă, frate lui Gheorghiţă, / Savin Tabără, / Vasile Sirghi, / Gligoraş, / Ion”[108].

1732, iulie 5: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod lui Sandul Bucuţa, fecior lui Simion Căpăţână fost mare căpitan, „să fie volnic a ţine şi a stăpâni a sa dreaptă ocină şi moşie, ce-a zis că are la **Hânceşti**, în ţinutul Lăpuşnei, pe Cogâlnic, care moşie dădu seamă că ar fi baştină de la părinţii săi… să aibă a lua de-a zecea, pe obicei”[109].

1755, septembrie 10: Porunca dată de Matei Ghica

---

[108] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 114, p. 136

[109] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 145, p. 168

voievod lui Niculi, serdarul de Orhei, să cerceteze dacă răzeşii din **Hânceşti** sunt drepţi proprietari pe moşia lor, după ce i s-au jeluit Ştefan Lipeiu, Ştefan Cronce, Trohin Ulinici, Vasile Bujor „şi alţi fraţi răzeşi ai lor, zicând precum că au o moşie pe Cogâlnic, în ţinutul Lăpuşnei, anume **Hânceştii**, pe care moşie au făcut ţarină nişte tătari şi, vrând oamenii aceştia să-şi strângă dijma, uşurgii n-au vrut să le dea, ci le-au răspuns numai că la vinderea uşorului, când s-a strigat la Cochi vechi, într-acest fel s-a strigat: adică oamenii care vor fi având moşii şi au arat tătari, şi li se vor fi dat pâine în anul trecut, să li se dea şi în acest an, dar şi care n-au luat, şi s-a îndrepta cu bună încredinţare cum că-i adevărat, moşanii să le dea şi celorlalţi”[110].

1756, august 16: Carte de împuternicire, dată de Constantin Mihai Cehan Racoviţă voievod lui Grigoraş Lupei şi lui Vasile Tălmaciu „să fie volnici a opri toată dijma ce se va face de pe moşia **Hânceşti**, ce este în ţinutul Lăpuşnei, până se va împlini toată cheltuiala ce s-a făcut cu dezbătutul acestei moşii, ce au cheltuit aceşti oameni, şi, după ce se va împlini cheltuiala, să-şi ia fiecare răzeş partea ce i se va veni”[111].

1757, august 13: **Hotarnica satului Iurieşti**, al marelui vornic Vasile Rusăt, făcută de Ursul pârcălab, Neculai Iacomi căpitan şi Manole vornic, după mărturiile lui Tănasi Ivan, Neculai bătrânul, Trifan Toma, Lefter Ghindă şi Gligoraş Covor ot **Hânceşti**, Constandin Gortcă şi Savin Tabără din **târgul Lăpuşna**, după ce au

---

[110] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 167, pp. 195, 196

[111] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 169, p. 197

mers la Iurieşti, au strâns oameni bătrâni „pe care i-am adeverit că ştiu hotarele Iurieștilor, și am purces, din **Hâncești**, în sus, pe deal, printre Cogâlnic și printre Nămesnic, și am găsit hotarele din sus de Hâncești, nu departe, și de acolo am purces spre apus, peste Nămesnic și în deal, deasupra Merișienilor, am găsit piatră hotar, și am purces dealul, în sus, pe deasupra Zgârcului, până la un lac ce este în rădiu și, de acolo, am purces asupra Nămisnicului, la un puț ce este din jos de iaz, și de acolo am mers asupra Cogâlnicului, în curmeziș, pe hotarul Iurieștilor, pe din sus, și ne-am pogorât în Cogâlnic, la Salcea spânzurată și, de acolo, ne-am suit la deal, spre răsărit, și în deal am găsit hotar vechi. / De acolo, am mers pin fundul văii Iurieștilor și ne-am suit în deal, deasupra Galbinii, și am purces în jos zarea dealului și am purces asupra Cogâlnicului, pe la Cornu din jos de Jacu, și am mers pe la râmnicul ce este din jos de seliște și am trecut peste șes și ne-am suit la deal, pe Cărările înalte, printre doi rădueci, și am încheiat tot hotarul Iurieștilor, după cum au mărturisit oameni buni și bătrâni”[112].

1768, februarie 5: Porunca dată de Grigore Ioan Calimah voievod fostului mare paharnic Darie Donici şi fostului mare uşer Dumitrache, în cauza răzeşilor din **Hânceşti**, care „au jeluit Trohin Ulinici, Grigoraş Lupeiu şi alţi răzeşi ai lor de moşia Hânceşti, de pe Cogâlnic, de la ţinutul Lăpuşnei, zicând că sunt câţiva oameni şezători acolo şi pun pricină că este margine şi nu vor să-şi dea venitul locului din stupi şi din scumpie (Cotinus Coggygria, întrebuinţată la obţinerea unor culori naturale) ce o strâng, şi fac negustorie… / Voi să chemaţi faţă pe

---

[112] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 174, pp. 202, 203

toţi acei oameni ce se hrănesc pe moşia Hânceştii, să-i supuneţi şi să împliniţi venitul locului din toate, pe obicei"[113].

1774, iunie 5: Satul **Hânceştii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Cogâlnicului, după recensământul lui Rumeanţev[114], avea **toată suma caselor 72**. Scădere rufeturi 25: 20 volintiri, 1 popă, 2 diaconi, 2 femei sărace. Rămân birnici 47. / **Birnici:** Gheorghi Culai / Vasile Toma / Sandul Chișcă / Toderașco Ichim / Antohi al lui Cărăiman / Ion Cioară / Nicolai al lui / Nicolai, vornic / Petre / Ion Cioară / Alecsandru Cioară / Savin Tabără / Mihai fiul lui / Agachi Cioccic / Agachi Neculai / Toader, văcar / Gavril fiul lui Mihaiu / Toader Tacul / Lazor Cârste / Lefter Ghinde / Ion Decusară / Niță Ciobănescu / Dumitrașco Bouru / Vasile Năstasă / Pascal Chilug / Andoni fiul dascălului / Vasile Chiriac / Ursul fiul lui Sandul / Ion fiul lui Neculai / Ariton fiul lui Sandul / Trohin Neculai / Gherman Neculai / Pavel Sarăandrii / Vasile Panhili / Ștefan Sarăandrii / Ion Martin / Vasile Martin / Vasile Pavăl / Andoni Sandul / Dumitrașco Ion / Ioniță Damaschin / Istrate Damaschin / Constandin Tacul / Ion Ciocul / Grigoraș Ghinde / Dănuță Țapeș / Saraandrii. // **Rufeturi:** Simion Bălan, volintir / Ioniță Cărăiman, volintir / Andronic, căpitan, volintir / Sălăvăstru, volintir / Vicol, gângurian, volintir / Sandul Pârvul, volintir / Simion Andoni, volintir / Ion Chișcă, volintir / Gheorghi Tașcă, volintir / Istrate Pălii, volintir / Iftimi Gându, volintir / Dumitrașcu Gându, volintir /

---

113 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 185, pp. 216, 217

114 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 444, 445

Agachii Ciocul, volintir / David, volintir / Chiriac, volintir / Lica, volintir / Arseni Maftei, volintir / Andrei Tacul, volintir / Vasile Chișcă, volintir / Popa Panhili / Ion, diacon / Andrei, diacon / Anița, babă săracă / Tudora, babă săracă.

1904: „**Hănceşti**, târguşor în judeţul Chişinău, centrul administrativ al volostei Hănceşti, aşezat în valea Cunducului. Are 620 case, cu o populaţie de 3.782 suflete, din care 1.200 evrei; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; o şcoală cu 2 clase şi o divizionară de fete, întreţinută de Manuc-Bey; o fabrică de rachiu şi una de cărămidă. Ţăranii posedă 1.360 deseatini pământ. Proprietarul Grigorie I. Manuc-Bey, 7.249 deseatini. Împrejurul satului sunt vii şi livezi”[115].

HÂNDREŞTI

(comuna Oţeleni, Iaşi).

1633, martie 8: Zapisul lui Gligorie Goia, Gheorghe Năvrăpăscul, Iacob Moţoc şi Romanot **Văscani**, Lazor Moţoc ot **Movileni**, Dănilă din **Hândreşti**, Grigore din **Miclăuşeni** şi Chirilă de **Fedeleşeni**, în care mărturisesc că surorile Anna şi Palaghia, fetele Măricăi, nepoatele lui Toader Ferghi, strănepoatele lui Paşco, şi seminţia lor Aftimiia preoteasa, fata popii Simion, nepoata lui Ferghi, strănepoata lui Paşco, „au vândut toată

[115] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 112

partea lor, ce se va alege din jumătate de sat din **Druleşti**, cu vad de moară în Siret şi-n valea satului… dumisale Lupului Prăjescul postelnic, drept 12 taleri bătuţi”[116].

1635, noiembrie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui clucer Lupul Prăjescul, care cumpără, cu 20 de taleri, de la Ionaşco din Hăndreşti, „dreapta sa ocină şi moşie ce are în hotarul **Hăndreştilor** (Hândreşti, comuna Oţeleni, Iaşi), alături cu hotarul **Dăncenilor** (comuna Oţeleni, Iaşi), de unde iese drumul Hăndreştilor, la Moviliţă, şi de la Moviliţă până în Rediul Popii, şi din Rediul Popii până în margine, la dumbravă, loc de 30 de pământuri”[117].

1638, mai 30: Lupul Prăjescul clucer şi feciorii lui Dumitru Goia, ce-a fost clucer, schimbă moşii între ei, „şi-a dat Lupul clucer o parte de ocină din **Doljeşti** (comuna Doljeşti, Neamţ), din tot satul a şasea parte, ce este pe Albâia, cu vad de moară în Albâia, ce o au cumpărat de la jupâneasa Păscălena… iar feciorii Goii au dat Lupului clucer o parte de ocină din **Lăţcani** (Liţca, înglobat în Doljeşti, comuna Doljeşti, Neamţ), ce le-a fost cumpărătură de la Ionaşco, feciorul lui Pătraşco den Laşcani”. Zapisul de mărturie este semnat de câţiva boieri şi de „Lazor Moţoc din **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), Dănilă din **Hândreşti** (comuna Oţeleni, Iaşi), Gheorghie de **Lăţcani** şi de Gligorie din **Druleşti** (comuna Doljeşti, Neamţ)”[118].

---

[116] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 310, p. 400

[117] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 265 p. 307

[118] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 362, pp. 353, 354

1774, iunie 26: Satul **Hândreşti**, sat răzeşesc, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[119], avea **toată suma caselor 14**. Scădere rufeturi 10: 6 popi şi diaconi, 4 ruptaşi. Rămân birnici 4. / **Birnici:** Ursache, pânzar / Lupul, pânzariu / Tănasă Ghiniţu / Vasile Norone. // **Rufeturi:** Popa Dimitrie / Diaconul Toader / Vasile, diacon / Gheorghi, diacon / Andrei, diacon / Toader, diacon / Ursul Haotă, ruptaş / Neculai Haotă, ruptaş / Andrei Haotă, ruptaş / Toader Dâncian, ruptaş.

HĂNDREŞTI

(Hândreşti, zis Ciocani şi Guşiţei, Vaslui).

1490, ianuarie 9: Întărit de Ştefan voievod lui Nicoară Romănescul, care cumpărase, cu 40 zloţi tătăreşti, de la Ion Sacşa şi nepoţii lui One şi Cârstina, „ocina lor dreaptă, jumătate din satul Hăndreşti, între Bujor şi între Seaca”[120]. Hotarele, din veac.

1546, mai 14: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Stanciul şi femeii sale Muşa, lui Ignat şi femeii lui Cerna, lui Cojoc şi fratelui său Andreica, după ce cumpără, cu 200 zloţi tătăreşti, de la fraţii Trif Berescul, Ion Ontea şi Procop, fiii Berescului, şi de la verii lor Drăguş şi Drăgaea, nepoţi lui Nicoară Mănescul, „din dresele de

---

[119] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 262, 263

[120] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 58, pp. 110-112

cumpărătură ce avut-a bunul lor Nicoară Romănescul de la părintele domniei mele Ştefan voievod, jumătate de sat **Hăndreşti**, între Bujor şi Saca"[121].

1558, aprilie 16: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod lui Lazor pitarul, care cumpără, cu 700 de galbeni tătăreşti, de la Vascan, Mariica, Marina şi Neacşa, copiii lui Dragotă Teleagă, şi de la nepoţii ei de soră Toader şi Lazăr, feciorii Mariicăi, nepoţii lui Dragoş Teleagă, „un sat anume **Ceucanii**, dintr-o selişte, anume **Deviceanii** (în acelaşi ispisoc, numit şi **Divicea** – n. n.), din opt părţi, şapte părţi şi cu moară pe Tutova"[122].

1623, noiembrie 21: Porunca lui Radul voievod către slugile domneşti din ţinutul Fălciu de „a lăsa foarte în pace acei vecini ai sfintei mănăstiri Sfântul Sava (din Iaşi) din satul anume Guşeţei, să nu aveţi a-i trage la nimic şi nici vitele lor să nu le luaţi pentru alţi oameni sau pentru alte sate, nici la podvoade, pentru că sunt vecinii sfintei mănăstiri Sava şi se strâng acum vecini acolo"[123].

1624, martie 26: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic de Ţara de Sus Necoară, care obţine uric pentru „jumătate din tot satul **Divicea** (Deviceni, azi Vadurile, lângă Poliţeni, Vaslui) din ţinutul Tutova, pe care l-a cumpărat de la Necoară fost spătar, pentru tot satul **Ceucani** (Ciocani, Vaslui) din acel ţinut, cu loc de iazuri şi vaduri de moară pe râul Tutova şi cu vii şi cu case, cumpărat tot de la Necoară spătar şi de la fiii lui

---

121 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 159-162

122 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 14, pp. 27-26

123 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 127, pp. 176, 177

pentru 350 taleri bătuţi"; / „satul **Corjouţii** (Corjeuţi, raionul Edineţ. Moldova) din ţinutul Hotin, pe care el l-a luat de la Zaliţchi, pentru 300 ughi roşii şi pentru alte averi şi haine"; / „un vad de moară la gârla Putnei de Jos, la satul **Purceleşti** (Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), care este în ţinutul Putna şi l-a cumpărat de la Văscan şi **Ţigăneşti** (lângă Putna, comuna Boloteşti, Vrancea) şi de la Costachi, diac din **Şendreşti** (lângă Făurei, Vrancea), şi de la Scânteie din Purceleşti, şi de la Nistor din **Bătineşti** (comuna Tifeşti, Vrancea), pentru 70 de taleri bătuţi"; / „un loc de prisacă din satul **Rătceşti** (azi Viişoara, comuna Todireşti, Vaslui) din ţinutul Vaslui, cu grădini împrejurul prisăcii, însă cât poate un om să azvârle din mijlocul prisăcii cu toporul în toate părţile, cumpărat de la Vasile Huhulea, pentru 35 taleri bătuţi"; / „o parte de ocină din satul **Cajva** (Cajba, raionul Glodeni, Moldova), în ţinutul Iaşi, şi iarăşi o parte de ocină din satul **Munteni**, care îi sunt dreaptă moştenire, şi altă parte din acelaşi sat Munteni, care se numeşte **Scutaşi** (pe Siret, Neamţ), pe Siret, în ţinutul Neamţ, a treia parte din a şasea parte"; / „un loc de prisacă în satul **Podeni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vaslui, pe râul Bârlad"[124].

1627, noiembrie 29: Zapisul voiutului (şoltuzului) Dima şi al celor 12 pârgari din târgul **Bârlad**, în care mărturisesc cum a venit în faţa lor Necula, feciorul lui Hilotie din **Răsipeni** „şi a vândut a lui parte din sat din Răsipeni, a treia parte dintr-un bătrân, ce-a fost partea Niculei, cu tot locul ce se va alege… lui Necoară hatmanul şi pârcălabul Sucevei. Şi într-această tocmală au fost Dumitru Stafârla clucerul, Gavril Mirca ce-a fost vornic,

---

[124] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 183, pp. 248-251

Lazor ce-a fost şetrarul şi Sava de **Ceucani**, Maftei Roşca neguţătorul şi Dinga de Bârlad"[125].

1628, ianuarie 4: Zapisul marilor boieri, în care scriu că a venit în faţa lor „Nicoară, hatman şi pârcălab de Suceava, cu un zapis de mărturie de la şoltuz şi de la 12 pârgari din târg de **Bârlad**, scriind şi mărturisind că Necula, feciorul lui Hilotie din Răsipeni, şi-a vândut a lui parte, a treia parte dintr-un bătrân din satul **Răsipeni**, ce este în ţinutul Bârladului, drept 20 de taleri buni"[126].

1628, aprilie 12: Întărit de Miron Barnovschi voievod hatmanului Nicoară, pârcălab al Sucevei, care primeşte urice pentru „12 pământuri din frunte, din hotar până în hotar, din satul **Ionăşăştii** (pe Siret, Galaţi), cu parte din moară şi din pod, ce este în ţinutul Tecuciului pe Siret", cumpărătură de la Trifan sin Efrem, popa Theodor ginerele lui Iosif, Ion şi Toader Bueban, feciorii Dimii, Avram feciorul popii Albul, Stan feciorul Calciului, cu 25 ughi aur; / „a treia parte din satul **Tinpeşti** (Timpeşti, lângă Ciorăşti, Galaţi) şi din **Prăjeşti** (lângă Ciorăşti, Galaţi) două părţi, şi cu două vii dinspre răsărit, şi cu vad de moară pe pârâul Bârladului", cumpărătură de la Pătrăşcan, feciorul Galbănului, cu 120 ughi aur; / „jumătate dintr-un bătrân din satul **Galbenii** (pe Zeletin, Vrancea) ot ţinutul Tecuciului, cu o vie şi cu pometuri, şi cu loc de prisacă şi cu loc de moară pe pârâul Zeletinul", cumpărătură de la Ursul, feciorul Neagului Lopată, drept 30 taleri; / „şi iarăşi… jumătate dintr-acelaşi sat Galbenii, cu vad de moară pe pârâul Zeletinului, şi din vatra satului

---

125 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 264, pp. 346, 347

126 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 283, p. 384

şi din câmp”, cumpărătură de la Ursul Vartic, de la Ion Ţară-Lungă şi de la Ionaşcu, feciorii Lupii; / „o vie din satul **Fântânelile** (lângă Hanul Conachi, Galaţi), dintr-acelaşi ţinut”, cumpărătură de la Platon de acolo, drept 10 taleri bătuţi; / „a patra parte din **Ceucani** (azi Ciocani, Vaslui), ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Zaharie de la **Ghergheşti** (în Tutova, Vaslui), drept 34 taleri bătuţi; / o „moşie din satul **Bănceni** (azi Bănceşti, Vaslui), a treia parte, cu loc de moară şi cu tot venitul, ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Trifan sin Mânzatul din **Cirbi** (azi Sârbi, lângă Oancea, Galaţi) ot Covurlui, drept 20 taleri bătuţi; / „o parte de ocină dintru acest sat Băncenii pe pârâul Tutovii”, cumpărătură de la Zatic, feciorul Zbiarăi, drept 20 taleri bătuţi; / „a treia parte dintr-un bătrân din satul **Răsipeni** (jângă Ciocani, Vaslui) ot ţinutul Bârladului, din câmp, din vatra satului şi din pădure”, cumpărătură de la Necula, feciorul lui Hilohie, drept 20 taleri bătuţi; / „a patra parte din satul **Costeştii** (pe Bârlad, Vaslui), cu vad de moară pe pârâul Bârladului şi cu două vii”, cumpărătură de la Sava sin Băloş, drept 30 ughi bani buni; / „o moară gata şi cu vad de moară întru acest sat Costeştii”, cumpărătură de la fraţii Toader, Irina şi Drenostu, feciorii lui Colici, drept 30 ughi aur; / o „moşie din satul Fântânelile, din vatra satului şi din câmp, şi din pădure, şi cu vad de moară”, cumpărătură de la Măriica, fata Toatei, nepoată lui Coman, drept 100 taleri bătuţi; / „din satul Fântânelile, din a treia parte, partea de mijloc, cu vad de moară pe Bârlad şi cu hotarul pe amândouă părţile Bârladului şi până la Călmăţui”, cumpărătură de la jupâneasa postelnicului Vrabie şi de la fetele lor Anna şi Marica, „care şi lor le-a fost cumpărătură de la Ager, feciorul Necşii, şi de

la Neagul, feciorul lui David, şi de la Theodosia, fata Bratului, toţi nepoţii Şăndrescului”, drept 16 ughi aur; / „Şi iarăşi… din Fântânelile, din partea de mijloc, din vad, din moară”, cumpărătura de la Stana, fata Odochiiţăi, şi de la Ion, feciorul Sprincetei, nepoţi altui Stan, şi de la Iloae, drept 22 ughi aur; / „şi aşijderi… dintru acest sat, din partea din mijloc… părţile ce-au fost cumpărătură de la Gârle, feciorul Trinoae, nepot lui Drăguş, şi de la Cârste, feciorul Gârlei, şi de la Cristina Ţiganca, toţi nepoţii lui Enache, drept 12 ughi aur”; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile, din partea de mijloc şi cu parte de vad de moară… cumpărătură de la Petrea, feciorul Buloae, nepot Marinei, de la Marco Boaebanu şi de la Ruşca şi Maria, fetele lui Pătraşcu, drept 12 ughi de aur”; / „altă parte din Fântânelile, din patea de mijloc şi cu parte din vad de moară… cumpărătură de la Muşa, fata lui Negrilă, şi de la Mareş, feciorul lui Ciocan, toţi nepoţii lui Dercan, drept 12 ughi aur; / „şi iarăşi dintru acest sat, iarăşi din partea de mijloc… cumpărătura de la Stoica Câlţul şi de la feciorul ei Gânba, de la Lupul, Smoleanul şi Rişe, toţi nepoţii lui Bilţu, drept 12 ughi aur”; / „altă parte de ocină dintru acest sat, din partea de mijloc”, cumpărătură de la Murgoci şi Blăjar, feciorul lui Batic, şi de la fratele lui Bratiţ, şi de la Bila, Boghiian, Negură, Cârstina, partea pe care ei o cumpăraseră de la Hadâr feciorul, drept 12 ughi de aur; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile”, cumpărătură de la Arion ot **Lieşti** (în Covurlui, Galaţi) şi de la Vasile sin Ursul din **Tomceşti** (lângă Tudor Vladimirescu, Galaţi), care lor le-a fost cumpărătură de la Buce, feciorul lui Negrelă, drept 10 ughi aur; / „altă parte dintru acest sat, dar din partea din

jos”, cumpărătură de la Crâmpotă feciorul, drept 8 ughi”[127].

1632, iunie 4: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată şetrarului Chicoş, fostului vornic de gloată Ionaşco Avram, fostului vornic de gloată Gavril Mierca, lui Maftei Roşca şi lui Dinga din târgul **Bârlad** şi lui Tudor din **Chiliiane** (Chilieni, comuna Coroieşti, Vaslui), să meargă şi să cerceteze „jaloba jupânesei răposatului fost hatman Necoară, zicând că au cumpărat câtva loc din sat din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui)… iar când este acum are împresurătură de Sava din Ceucani”[128].

1634, mai 7: Zapisul Floarei, fata Măgdălinei, nepoată de fată lui Tudoran paharnicul, prin care mărturiseşte că a vândut „din jumătate de sat **Strâmba** (azi Cetăţuia, comuna Pueşti, Vaslui), a cincea parte, ce este pe Tutova, cu vatra satului, cu fânaţ, cu loc de prisacă şi cu vad de moară, şi cu tot venitul din câmp şi din pădure… lui Constantin, feciorul Savei de **Ceucani** (azi Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), drept 13 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Focea uricarul, Constantin Ţopa şi Ionaşco Ţopa aprod în casa Mârzei din **Iaşi**, Chirilă de **Popeşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui) şi mulţi oameni buni”[129].

1634, mai 8: Zapisul surorilor Marta şi Scheauca, nepoatele lui Tudoran paharnicul, prin care mărturisesc

---

[127] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 340, pp. 466-470

[128] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 109, p. 135

[129] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 114, p. 124

că au vândut „din sat din **Strâmba** (azi Cetăţuia), din jumătate de sat a treia parte, ce este pe Tutova, cu tot venitul din câmp şi din pădure… lui Constantin, feciorul Savei de **Ceucani** (azi Ciocani), drept 13 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Ionici şi Toader, fiii Băntăşoe, Ionaşco Ţopa, Toder Davidescul, Ionaşco Cehan, Chirilă de **Popeşti** şi mulţi oameni buni”[130].

1634, noiembrie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui medelnicer Simion Gheuca, care primeşte urice pentru o parte de ocină din satul **Dărăşti** (în hotar cu Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui) şi din **Hăruleşti** (Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), pe pârâul Puţului, în ţinutul Tutovii, toată partea Mărciască, cât se va alege dintr-acele două sate, ce este cumpărătură de la Dumitraşcu Şeptelici, drept 3 iepe cu mânji… Iar lui Şeptelici i-a fost cumpărătură de la Nicoară din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi de la femeia sa Nastasia, şi de la feciorii lor, feciorii Mărcescului şi ai Mărceascăi… / Şi iarăşi îi întărim a lui dreaptă danie, de la Condre şi Maftei, feciorii Rusului, partea lor din satul **Mânzaţi** (comuna Alexandru Vlahuţă, Vaslui), cu loc de prisacă, din partea de sus, de către răsărit”[131].

1636, februarie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Constantin, fiul Savei din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), în baza unui zapis de la Ionaşco Tutovanul şi Obrejie din **Tătărăşti** (lângă Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Ursul din **Găliţeşti** (azi Gâlţeşti, comuna Puieşti, Vaslui), Mihăilă din **Luminata** (lângă

---

[130] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 115, pp. 124, 125

[131] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 277, p. 311

Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), Dumitraşco din **Bujoreni** (în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), Ionaşco fiul Savei, Bejan fiul lui Dumitraşco, şi Ţopa, „scriind cum au venit înaintea lor Moisei, fiul lui Tudoran ceaşnic, din satul **Strânba** (Strâmba, azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui) şi cu nepoţii săi Ion, Gheorghe, Florica, Marta şi Scheauca, copiii Măgdălinei şi ai Ilenii… şi i-au vândut „din sat din Strânba, jumătate din jumătate de sat”[132].

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume **Drângei** (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), **Hodorenii** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi **Bereştii** (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcăreşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti**

---

[132] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 331, pp. 375, 376

(comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), **Pipărcanii** (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comuna Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor, dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului”[133].

[133] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

1638, mai 18: Tudora, cu nepoata sa Vasilca, nepoata lui Ventilă, vinde „ocina din sat din **Dineşeşti** (Dinişeşti, comuna Iveşti, Vaslui), jumătate de sat, cu loc în ţarină şi cu vad de moară în Tutova lui Constantin vel pârcălab, drept 4 boi şi 6 taleri bani buni. Şi au fost în tocmeala noastră Mârzea cel Mic, Gheorghe Bogdan postelnic şi Huruian, Bungean feciorul lui Huruian, Vasile Bogdan, Zavul, Lazor Torbuţ, popa Andronic, Trifan şi Şimion feciorul lui Huruian din **Boeşti** (Boieşti, în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui)”[134].

1639, iunie 13: Zapisul lui Racoviţă Cehan, al doilea logofăt, în care mărturiseşte că, după ce s-au pârât Arsenie, feciorul Băgei, Gligorie, Negrea şi Tăbasie, feciorul Petriului, cu Mihoc, Areon şi Enachie Pătruş „pentru satul **Vitolteşti** (lângă Guşiţei, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), din gura Bujorului, unde dă în Elan, pe ambe părţile de Elan”, a mers acolo, a adunat oameni buni şi drese, şi „s-a găsit un uric bătrân al lui Mihoci, cu fraţii săi, dat de Iliiaş vodă şi de Ştefan vodă pentru două sate peste Prut, pe Salcea, al treilea spune acest sat din gura Bujorului, anume Vitolteştii. Iar Arsănie a arătat un uric, de la Ştefan vodă, de cumpărătură de la un moş alde Mihoci, dintr-un bătrân”. Apoi au mărturisit Cioban, Panul şi Precopie din **Guşeţei** (Guşiţei, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Crăciun din **Ştefeni** (lângă Poşta-Elan, comuna Vutcani, Vaslui), Vârnă din **Ţăpeni** (lângă Mălăeşti, comuna Vutcani, Vaslui) şi Gavril din **Goeşti** (lângă Guşiţei, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui) „şi au zis că ei au apucat şi ştiu că au locuit într-acest sat

---

[134] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 357, pp. 350, 351

Vitolteşti părinţii şi moşii acestor cumpărători, ce scrie mai sus”[135].

1682: Scrisoarea hotarnicilor şi a izbaşei Banul, Ion Ghibanul, Toader Poeuschie şi Constantin Şotropa ot **Ciocăneşti**, trimişii domneşti să socoată şi să aleagă moşia lui Margine Ciocan „din seliştea **Ciocăneştilor**, care se răspunde la urice **Hăndreştii**”: „şi-am aflat lui Margina 30 pământuri, şi pământul de 30 de paşi, şi-am măszrat cu oameni buni, cu Izbaşe Banul, Ion Ghibanul, Andrei sin (fiu) Constantinescu, frate lui Lupaşxo, Toader Poruschie şi Constantin Şotropa ot Ciocăneşti, şi aceasta facem ştire măriei tale”[136].

1691, martie 5: Scrisoarea lui Constantin Cantemir voievod, prin care face ştire „pentru jumătate de sat de **Hăndrești**, ce li s-a pus nume mai pe urmă **Ciocanii**, ce sunt în ținutul Fălciului, între Bujor și între Saca, fiind acea jumătate de sat dreaptă ocină lui Ion, feciorul Portărescului, surorii sale Gahia, lui Ion ginerele Zbârnei și femeii sale Dochița, fata Zbârnei, nepoți Portărescului, strănepoți Stanciului și Mușei, și lui Margine, fecior Florii Ciocan, nepotul lui Ignat și al Cernei, și lui Constantin Șotropa și fraților săi, nepoți lui Cojoc, împărțind acea jumătate de sat în trei părți, pe trei bătrâni, anume Stanciul, Ignat și Cojoc cu frate-său Andreica, pe urice ce au avut ei de la Petru vodă de cumpărături ce-au cumpărat moșii lor Stanciul, Ignat și Cojoc cu frate-său Andreica de la Trif Berescul și de la frate-său Ion Onii și de la Precop, fecior Berescului, și de la seminția lor

[135] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 147, pp. 162, 163

[136] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 162, 163

Drăguș, și de la sora lor Drăgușa, toți nepoți lui Necoară Românescul, din uric ce au avut ei de la Ştefan Vodă de întăritură pe cumpărături ce-au cumpărat acea jumătate de sat de Hondrești, ce se cheamă acum Ciocanii, de la Ion Sacșa, de la nepotul lui One, de la sora lor Cărstina; deci Ion, feciorul Portărescului, sora lui Gahia, și Ion, ginerele Zbârnei și cu femeia sa Dochița, fata Zbârnei, nepoți Portărescului, strănepoți Stanciului și Mușei, și cu Margine, fecior Florei Ciocan, nepotul lui Ignat și al Cernei, s-au sculat ei, de a lor bună voie, și și-au scos părțile lor la vânzare, cât li s-au venit dintr-acea jumătate de sat de Hăndrești, ce se cheamă acum Ciocanii, două părți, iar a treia parte, bătrânul lui Cojoc, a rămas nevândută, și au întrebat ei pe toți frații și răzeșii lor, și nimeni n-a vrut să dea bani pe acele părți de ocini, / deci domnia mea văzând că nu vine nimeni din răzeșii lor sau din frații lor să cumpere acele părți de ocini, făcutu-le-am domnia mea plata, după voia lor, deplin, precum şi-au socotit prețul acelei părți de ocină, și ne-au dat ei și uricul de la Petru vodă, și de la Ştefan vodă pe mâinile domniei mele, şi domnia mea am făcut această adevărată carte la mâinile lui Constantin Şotropa şi a fraţilor săi, nepoţii lui Cojoc, ca să-şi ţină ei acea a treia parte din jumătate de sat Hăndreşti, partea moşului (bunicului) lor Ciocan"[137].

1706, iunie 20: Constantin Şotropa, nepot lui Cojoc, din satul **Ciocani**, ce s-a chemat mai înainte **Hăndreştii**, Catrina sora lui Constantin Şotropa, Lupul feciorul Cozmei, nepot de frate lui Constantin Şotropa, Constantin feciorul Aftiniei, nepot de soră lui Constantin Şotropa, Simina fata Prohirei, nepoată de soră lui Cons-

[137] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 163, 164

tantin Şotropa vând „măriei sale domnului nostru Antioh Constantin (Cantemir) voievod, din satul Ciocani, ce s-a chemat mai înainte Hăndreştii, ce sunt în ţinutul Fălciului, între Bujor şi între Saca, din jumătate de sat, din partea de sus, a treia parte, care sunt 37 de pământuri, un bătrân întreg, ce se cheamă bătrânul Cojoc, şi pământul de câte 30 de paşi, drept 35 lei bătuţi”[138].

HĂNEŞTI

(pe Başeu, comuna Hăneşti, ţinutul Dorohoi, Botoşani).

1546, aprilie 11: Întărit de Petru Rareş voievod sieşi, apoi mănăstirii Putna, şi, respectiv, lui Sima, fiul Paşei, după un schimb de sate cu Sima, fiul Paşei, care-i dă voievodului, „din dresele părintelui său Paşa, ce le-a avut de la părintele domniei mele Ştefan voievod, jumătate de sat **Petricani** pe Başeu, jumătatea de sus; iar domnia mea i-am dat la schimb, tot pe Başeu, jumătate de sat **Hăneştii**, care a fost drept domnesc… / Şi Olena, fata Paşei, sora Simei, a dat domniei mele jumătate de sat Petricani pe Başeu, jumătatea de jos, şi cerut-a de la domnia mea odăjdii, sucne, dobitoace, vin, ceva mied, aspri, boi şi vaci, şi alte de trebuinţe multe, iar domnia mea i-am dat”[139].

---

138 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 164, 165

139 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 93-96

1624, aprilie 19: Întărit de Radul voievod postelnicului Toma, care se judecă, la domnie, cu „cneaghina lui Soltan din Hăneşti şi fiii ei, cu un zapis de datorie de la panul ei Soltan… dator lui cu 100 de ughi bani buni… Soltăneasa şi cu fiii ei nu i-a dat banii, ci i-a dat zălog partea lor din Hăneşti, ce este pe Başeu, în ţinutul Dorohoi, ce se va alege şi de moştenire, şi de cumpărătură, cu case şi cu loc de iaz şi de mori pe pârâul Başeu şi cu pădurea ce se cheamă Rediu, ca să stăpânească el, până îi va plăti banii”[140].

1632, decembrie 6: Întărit de Alexandru Iliaş voievod fraţilor Albotă, Iurie, Vasile, Grigorie din **Vlăsineşti** (comuna Vlăsineşti, ţinutul Dorohoi, Botoşani),care îşi disputau, cu Bilavăş, cu jupâneasa lui, şi lui Plopaie din **Hăneşti** (comuna Hăneşti, ţinutul Dorohoi, Botoşani), „două părţi de sat din Vlăsineşti, părţile din jos, ce au zis Bilavăş şi jupâneasa lui şi Plopoaia că acele părţi de ocină să fie cumpărate de Andronic paharnic, în zilele lui Constantin vodă, şi n-a cumpărat, precum au zis ei. Dar când le-a fost lor ziua, Albotă şi cu fraţii săi au venit şi şi-au arătat uricele şi zapisele… iar Bilaş şi jupâneasa lui n-au venit, ci a venit numai Popoaia, ce, de faţă, drese n-a arătat în faţa domniei mele”[141].

1644, septembrie 11: Învoiala dintre Gheorghe sin (fiu) Gândac ot Comândărești și soră-sa Ursa, despre cum s-au învoit „tuspatru frații pe moșiile noastre, pe aceste două sate, acestor două seliști, anuma **Hăneștii** (comuna Hănești, Botoșani) și **Comândăreștii** (lângă

[140] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 200, pp. 271, 272

[141] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 254, pp. 319, 320

Rediul, comuna Răuseni, Botoșani). / Deci Hăneștii s-au venit lui Gheorghie și Ursei, iar Comândăreștii s-au venit lui Gligorii și surorii noastre Mărica. / Pentru aceea, socotit-am noi și am întrebat de oamenii noștri și de rudele noastre cine se va afla să ne plătească seliștea Hăneștii; însă pe cât are Bilaca, atât avem și noi. Nimeni nu s-a aflat să o plătească. / Pentru aceea, noi partea noastră o am vândut lui Ștefan, feciorul Giurgi, drept 40 de galbeni"[142].

1646, iunie 15: Zapisul lui Lupul de **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani), în care mărturiseşte cum a „vândut o parte de ocină ce am avut în **Dumeni** (comuna George Enescu, Botoşani) şi am avut pâră pentru dânsa, şi m-a rămas şi o a luat o fată a lui Nechifor, pentru că s-a aflat că este a ei. / Deci acum m-am tocmit cu Nastasie din **Vicoleni** (comuna Ungureni, Botoşani), să-i dau partea mea de **Vivorăni** (?, Botoşani), şi moşie, şi cumpărătură ce am, pentru că am fost vândut lui Năstasie acea parte de Dumeni, ce a luat-o fata lui Nechifor, şi m-au prins să i-o aleg, câtă parte va fi. / Şi în tocmeala noastră cu fost Andronic Saca din **Hăneşti** (comuna Hăneşti, Botoşani), Pătraşco Albotă din **Corlăteni** (comuna Corlăteni, Botoşani), Coste Săcescul din **Olovăţ** (azi Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani) şi mulţi oameni buni"[143].

1774, iunie 22: Satul **Hăneştii**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui

---

[142] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 424, p. 404

[143] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 403, pp. 346, 347

Rumeanţev[144]**, toată suma caselor: 37**. Scădere rufeturi 12: 4 păstori ai dumisale comisului Mihaiu Sturzii, 3 femei sărace, 2 ruptaşi (boieri mici – n. n.), 1 jidov, 2 preoţi şi dascăli. Rămân birnici 25. / **Birnici:** Ion, vornic / Postolachi / Tomoftii, scripcar / Toader cumnat vornicului / Ştefănachi, rus / Grigoraş Oboroce / Toader Mane / Eftimie Românescu / Tănasii Ţurcan / Tănasii Căţuroiu / Mihălachi zet (ginere lui) Tănasii / Sava brat (frate) vornicului / Ilie Ciornolachi / Condorachi, păscar / Ion, cioban / Dumitru Ghirău / Vasile, rus / Ioniţă văr vornicului Ion, neputincios / Ştefan Hrincu / Lazor, ungurian / Alecsandru Porhirie, holtei cu mamă / Ivan, ciobotar, rus, holtei / Grigoraş Viţel, slab / Costandin al lui Postolachi / Eftimie, slab. // **Păstorii** de la bucatele dumisale comisului Mihail Sturzei: Toader, morar / Ion Mutul / Lupaşco văr popei / Eftimie, herghelegiu, // **Femei sărace:** Aniţa, herghelegiţă / Marie Găgăsoai / Palaghie Cuculiasă. // **Rufeturi** (preoţi şi dascăli): Preotul Acsintie /Neculaiu, dascăl. // **Ruptaşi:** Ion Valuian, ruptaş / Ursachi, fiul lui, ruptaş. // **Jidovi:** Leiba, jidov.

1900: „**Hăneşti**, sat pe moşia cu acelaşi nume, comuna Sârbi, plasa Başeul, judeţul Dorohoi, cu o populaţie de 215 familii sau 760 suflete. Proprietatea moșiei e a erezilor defunctului Nicu Vasiliu Pilat. / Biserica, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, cu 1 preot, 2 cântăreţi şi 1 pălămar, este vechie, de vălătuci, făcută, la anul 1802, de Mihail Sturdza. Școala primară, condusă de un învăţător și frecventată de 68 elevi, are un local bun. făcut, în 1880, de către fostul proprictar Nicu Pilat și oferit comunei. L.ocuitorii împroprietăriți au 507 hectare

[144] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 521

36 ari pământ, iar proprietatea, 3.588 hectare 91 ari câmp și 17 hectare 19 ari pădure; 3 iazuri, din care unul numit al Hanului, în suprafață de 214 hectare 83 ari, pe cursul Başeului. Vitele de toate speciile de pe această moşie sunt din cele mai bune soiuri, mulțumită îngrijirii defunctului Nicu Pilat, care a introdus seminceri de prăsilă și în vitele sătenilor. / Pârâul principal, ce trece pe moşie, este Bașeul. Drumuri sunt: acel de la Săveni, către Ştefăneşti, și acel ducător la Botoşani. Hotarele moşiei sunt cu: Sărata, Mihălășani, Brăteni, Dăngeni, din judeţul Botoșani; Vlăsineşti și Sârbi. Locuri însemnate sunt: Geamăna, movilă, şi Valul lui Traian. / Iată de ce satul, **spune legenda** (în 11 aprilie 1546, când Petru Rareş cumpără de la Sima, fiul Paşei, două sate pe Başeu, pentru a le dărui mănăstirii Putna, îi dă lui Sima „jumătate de sat **Hăneşti**, care a fost drept domnesc" – deci cu numele atestat cu mult înainte de „legenda numelui" – n. n.), poartă numele de Hănești: După căderea lui Aron-Vodă, Irimia Movilă, boier distins fiind, bine văzut de poloni, căpătă oaste de la ei și, sub conducerea hatmanului Zamoischi, intră în Moldova şi ocupă tronul. Sultanul, nemulțumit că leşii se amestecă în numirea Domnilor, trimese pe Kazan Gherei, hanul Crâmului, cu tătari și eniceri asupra polonilor. Ambele oştiri se întîlniră la Țuţora, pe Prut, în judeţul Iași, și, după o luptă de 3 zile, Irimia Movilă temându-se de pierdere și de urgia Porții, stărui ca să se curme lupta şi să se facă pace, lăsând hanului libera alegere a Domnului; și, după mijlocirile, ce au întrebuințat, a reușit ca hanul să-l aleagă domn, după care obţinu și de la Poartă confirmarea sa. În recunoştinţa acestui bine, ce i s-a făcut, Irimia Movilă, ca Domn al Moldovei, a dat cu act formal, în 1595, în personala proprietate a hanului, şapte sate cu moșii în

judeţul Dorohoi. Satul acesta, devenind centrul de aşezare al hanului, se numi Hanescu (sic!) şi apoi Hănești, cum se zice şi acum. / La 1694, găsim pe Constantin Pilat, paharnic de Huși, rânduit de Domnie asupra viilor. La 1696, el vinde episcopului de Huşi, Varlaam, părţile ce avea în moșiile Buneşti şi Căbiceşti. Între anii 1701-1704, găsim pe şetrarul Pilat, cu comisul Ghiorghiţă şi banul Macri, fugiţi în Polonia, spre a scăpa de condamnare, căci conspirase contra lui Duca Vodă"[145].

HANGU

(satul mănăstirii Hangu, Neamţ).

1774, iunie: Satul **Hangul**, ţinutul Neamţului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[146], aveau **toată suma caselor 232**. Scădere rufeturi 4: 4 popi. Rămân birnici 228. / **Birnici**: Ion Linul / Tudose Linul / Grigoraş Linul / Gheorghe Linul / Istrati Leţu / Năstasi Leţu / Ştefan Iuteş / Dumitraşcu Iuteş /Grigoraş Iuteş / Irimie Iuteş / Lupul Ţâgârlaş / Toader Ţâgârlaş / Gavril Şoric / Mihăilă, crâşmar / Toader Bocance / Gavril Bocance / Vasile Bocance / In (alt) Vasile Bocance Cheşcă / Vasile Papă / Gavril Herle / Ion Pădărău / Vasile Herle / Costin / Vasile Mitronici / Gheorghe Pancul, bârsan / Pânte / Zaharie, sârbul / Ion Lazăr / Simeon

[145] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 697, 698
[146] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 19-21

Lazăr / Grigoraş Bufte / Irimie Ţăţăşan / Apostol a Mândrilor / Gheorghe Catronoi / Ion Darii, sârbul / Dumitru, bârsan / Gavril Hâncotă / Dumitraşco Ţăţăşan /Ion cel mare / Miron Ţăţăşan / Ion Ţăţăşan / Lăzăroae, babă cu holtei / Vasile, ciobotar / Vasile Tăutul / Ion, jitar / Costantin Papă / Ioniţă Papă / Ion, bârsan / Ursul, cojocar / Stan, bârsan / Vasile Ţăţăşan / Dumitru Bălan / Trifan / Vasile, cojocar / Grigori Bălan / Ion, mocan / Toader Bălan / Grigori Ţăţăşan / Ion Căprioară / Ion Buchiş / Simion Creţu / Ştefan Papă / Simeon Papă / Ion sin (fiu) vătăman / Andrieş Papă / Grigoraş Herle / Gheorghiţă Herlia / Toader Herle / Baba Ana cu fecior holtei / Ion Achiman / George Grozav / Bucur, bârsan / Luchian, rus / Baba Ignătoae cu fecior holtei / Baba Lupa cu holtei / Nica / Costantin Codrian / Chirilă Loghin / Ştefan Fărţig / Gavril Moroşeni / Radul zet (ginere) lui Măgdoi / Măgdoi Stari / Petre al lui Stari / Toma Stan / Ion al lui Stan / Ion Vodă / Grigoraş Giocăş / Dobaşa / Ursul Borcescul / Drăgan al lui Stan / Cotoce Stari / Ion Cotoce / Ioniţă Fărţig / Andoni, ungurian / Tănasă, topolician / Gavril Loghin / Ilii Loghin / Grigore Bândilă / Gavril Fărţig / Neculai fiul lui Stan / Costantin, ungurian / Toader, olar / Toader, ungurian / Ion Cioteriga / Istrate Crăciun / Vasile Vodă / Rusa Bosuioc / Ioniţă Bosuioc / Ioniţă Oloi / Stan, olar / Ion Apostol / Hilimon / Istrati, olar / Mihăilă Vodă / Ion, ciobotar / Vasile Leuca / Gheorghe Leuca / Ioniţă Pistrui / Ursul Covăsan / Ioniţă Leuca / Ioniţă Papă / Vasile, morar / Simeon, ciobotar / Vasile, ciobotar / Ilii, ungurian / Toader Vicovan / Grigoraş Platon / Toader a diaconului / Iftimii a diaconului / Iftimii Ababii / Gavril Papă / Ion Negru / Simeon Gogan / Vasile Hulpaş / Andrei Minciună / Iftimii Liţco / Vasile

Cionca / Vasile Liţco / Ion Gogârţan / Gheorghe fiul lui Roşu / Simeon Roşu / Iftimii Roşu / Gavril Călugăru / Simeon Călugăru / Grigore Călugăru / Gavril Văman / Iacob Borş / Vasile Gorzonul / Ion Papă / Ilie Dabija / Ion Gorzonul / Andoni Gorzon / Ilii Gorzon / Grigoraş Bârlibă / Ştefan a preotesii / Simeon Papă / Vasile Cotfas / Neculai Papă / Ion Tudosă / Toader Checheriţă / Solomon Vicovan / Istrate Creţul / Ion Creţul / Lupul Hulpaş / Petre Hulpaş / Acsănti, ungurian / Bucur, bârsan / Gheorghe Cârjă / Pavăl Leţul, holtei cu mamă / Ion Vicol / Mitrofăniasa cu fecior holtei / Grigoraş Bufte / Gavril brat (frate) lui Costâna / Neculai Babotă / Iacob Babotă / Luca Lazăr / Neculai Crudu / Grigori, ungurian / Vasile Fărţig / Simeon al lui Ţăţăşan / Iacob, butnar / Baba Iuteşoaie cu holtei / Ion Dodul / Ştefan Herlia / Ursul al lui / Ursachi al lui vătăman / Ion Grozav / Ion al lui Gheorghe Căldare /Toader, trăistar / Toma Căldare / Iacob al lui Cotosa / Ştefan al lui Cotosa / Chirilă Băndilă / Lupul Necula / Costantin, cojocar / Savin fiul lui Gavril Călugăr / Savin Babotă / Ioniţă Babotă / Toma Ciortan / Tănasă Ciobâcă / Petre, morar / Vasile, bârsan / Baba Vicovăniţa cu holtei / Hilimon fiul Vicovăniţii / Simeon Andronic / Cărbune / Ştefan Scoiban / Lupul, rotar / Andrieş al Buftei / Gheorghe, ungurian / Ocsânti Bran / Ilii Gabor / Ioniţă al lui Coşofreci / Vasile Andronachi / Savin, ungurian / Apostol, butnar / Vasile, dornian / Sava, ungurian / Vasile Ciocan / Mihăilă, dornian / Ion Bălan / Ion Ţăran / Neculai, fiul lui / Mărian, morar / Toma, crâşmar / Toader Leţul / Vasile Fărţig. // **Rufeturi:** Popa Todosă / Popa Ion / Popa Neculai / Popa Ion, la fel.

1900: „**Hangul**, comună rurală, situată cam în centru și în partea dinspre vest a plăşii Piatra-Muntele, judeţul Neamţ, străbătută, de-a lungul său, de Bistriţa și întretăiată de ramuri muntoase ale căror piscuri sunt cele mai înalte din tot judeţul. Tot pe cuprinsul acestei comune se află şi masivul stâncos Ceahlăul. Este formată din cătunele: Gura Hangului, Fârţigi, Durăul, Răpciune, Schitul, Leţești, Izvorul Alb, Boboteni, Audea, Ciurubucul şi Strâmptura, cu o populaţie de 1.000 familii sau 4.167 suflete: 2.052 bărbaţi, 2.115 femei; 2.231 necăsătoriți, 1.638 căsătoriţi, 291 văduvi, 7 divorţaţi. Știu carte 346 persoane. Dintre locuitorii împroprietăriți în 1864 sunt astăzi: 526 care trăiesc și-și stăpânesc singuri locurile lor; 112 ca urmași; 5 locuri părăsite și ocupate de către comună; 31 persoane, care, deși însuraţi şi cultivatori de pământ, nu au nici un fel de împroprietărire, precum nici putinţa de-a moşteni ceva pe urma părinților lor legiuiţi. Agricultura se face pe o întindere de 461 hectare. Imașul are o întindere de 500 hectare și nutrește un număr de 6.416 capete de vite. / Are 10 biserici (7 în stare bună şi 3 în ruină), cu 20 servenţi, dintre care 6 preoți de mir, plătiți cu 1.740 lei din fondurile comunei; 2 școli primare; 1 atelier de herăstrae, cu 3 pânze, purtate de apă;. 1 herăstrău cu 1 pânză; 1 herăstrău cu 4 pânze; 11 mori de apă; 6 fierării; 2 cizmari; 1 rotar; 5 pive pentru făcutul sucmanilor. Comunicaţia cu satele vecine se face prin șoseaua Piatra-Prisăcani și râul Bistriţa, cu plutele. / **Hangul**, sat în comuna Hangul, situat pe stânga râului Bistrița, în drumul șoselei mixte Piatra-Prisăcani, la 44 km 800 m de oraşul Piatra. Populaţiunea e de 277 familii sau 1.265 suflete: 623 bărbaţi și 642 femei; 700 necăsătoriți, 483 căsătoriți, 81 văduvi. Ştiu carte 105 persoane.

Aci este reședința comunei. Are: 1 biserică, cu 1 preot şi 2 eclesiarhi; o şcoală, frecventată de 97 elevi; 2 fierării. Satul se mai numeşte Hăngușorul și Gura Hangului”[147].

HĂNŢEŞTI

(Hănţăşti, Hănţeşti, comuna Buciumeni, Galaţi).

1639, aprilie 4: Gheorghiţă, fiul lui Simion spătar, şi mătuşa lui Drăguţoai vând verişoarei Anghelina şi comisului Andrii Huduman, drept 18 ughi, un cal drept 12 ughi, 60 de mioare şi 2 vaci cu viţei, „a noastră ocină şi moşie de la **Maşnici** (lângă Sârbi, comuna Nicoreşti, Galaţi), jumătate din partea Dumbrăvenească… şi, din Noiţa, în sus de Buciumene, cu câmp, cu dumbravă, cu selişti de sat, cu vad de moară, cu vlamnic de fân, cu codru, până unde dă Runcul de mal… dinaintea Cozmiţii şi Andrii sinovi Bolii din **Hănţăşti** (Hănţeşti, comuna Buciumeni, Galaţi), Necolai Ghiorman, Vasile Berzii, Ioan Stărpul şi Vasile fratele lui Ioan din **Ţăsăşti** (lângă Sârbi, comuna Nicoreşti, Galaţi)”[148].

1774, iunie 26: Satele **Sârbii** şi **Hânţăştii**, ţinutul Tecuciului, ocolul Nicoreşti, după recensământul lui Rumeanţev[149], aveau **toată suma caselor 109**. Scădere

[147] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 687, 688
[148] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 83, p. 80
[149] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 579, 580

rufeturi 37: 1 vornic, 2 vătămani, 5 nevolnici, 2 lumânărari isprăvniceşti, 4 scutelnici, 2 slugi, 7 chelari, 2 călăraşi isprăvniceşti, 8 popi şi diaconi, 1 dascăl, 1 ruptaş, 2 văduve. Rămân birnici 72. / **Birnici:** Vasili Irimia / Ioniţă Irimia / Toderaşcu Coroban / Costantin Ghiron / Gavril Mihalcia / Tudosi, văduvoi / Simion Vintilă / Ioniţă Vintilă / Mihălachi Soari, holtei cu mamă / Antohi Băgia / Ursul Bode / Ursul Bolancia / Niţă Mârzac / Vasili Chiţul / Ştefăniţă Coca / Vasili Dodan / Ioniţă Postolici / Simion Moisă / Neculai Iftimi / Malahii Moisă / Pătraşcu, bejenar din Tutova / Stanciul, tij (la fel) / Gheorghi Mâţă, la fel / Dumitraşcu sin (fiul) lui Neculiţă, la fel / Gheorghi Zlata, la fel / Neculai Prohiriş, bejenar / Solomon, ce a fost a dumisale stolnicului Iordachi Iamandi / Gheorghi Limbă, al mănăstirii Răchitoasei / Ion Ilii / Arhip Baniţă, ce a fost a dumisale spătarului Conachi / Ştefan, sârbul, ce a fost al dumisale visternicesei Nastasâicăi / Pană Hulturian, la fel / Mihai, muntean, la fel / Petria, ce a fost birnic la Blăniasa / Toader Şteniţi, ce a fost bejenar de la Tutova / Mane, al mănăstirii Răchitoasei / Chirvasii Grozav, la fel / Apostol, ciubotar, la fel / Ioniţă, la fel / Ioniţă, ce a fost vier al dumisale hatmanului Razu / Ion, ciubotar, ce a fost al dumisale spătarului Costantin Sturzei / Iamandi Grecia, bejenar de 6 luni / Năstasii Barghionul, la fel / Ursul Ignat, ce a fost birnic la Buciumeni / Vasili Ignat, la fel / Ion Dămian, la fel / Gheorghi Dragoş, la fel / Costantin a babii Albii, la fel / Pricopi, ce a fost scutelnic al spătarului Codrian / Pintelei, holtei cu mamă, bejenar de 6 luni / Ion, muntean, ce a fost volintir / Mihai Albul, ce a fost vier al dumisale doftorului Drăcachi / Andronachi Buză, la fel / Grigoraş Fulga, la fel / Gheorghi, fiu lui, la fel / Toader Ţugurlan,

ce a fost al spătarului Gheorghi Costandachi / Lazăr, cuibotar, ce a fost al dumisale bănesei Dumitrăchioai / Apostol Cozma, bejenar de 6 luni / Gavril Coman, la fel / Toader zet (ginere) lui Ignat, ce a fost birnic la Blânzi / Gavril Vlaca, la fel / Tudosi Chiriţă, la fel / Ursul Grecia, ce a fost al dumisale spătarului Conachi / Stanciul lui Macsin, bejenar / Pintelei, rotar, ce a fost al episcopiei de Roman / Ion Petria, ce a fost birnic la Blăniasă / Gavril brat (frate) lui Apostol, ciubotar / Costantin Popica, ce a fost de la Puţeni / Andrei Drăgan, ce a fost de la Cuca / Simion Mălaimare, ce a fost birnic la Corod / Duchian, holtei cu mamă, bejenar / Gheorghi Ţiganaş, bejenar din Tutova. // **Rufeturi:** Vornicul Sandu Mârzac / Ştefan Limbă, vătăman la cutul (cătunul) de sus /Pavăl fiul lui Coacă, vătăman la cutul de jos / Vârlan Coroban, nevolnic / Grigori, bejenar, nevolnic / Ion Coroban, lumânărar isprăvnicesc / Gheorghi Gavrilaş, bejenar, vier al dumisale stolnicului Negrii / Toader, butnat, la fel / Ion, croitor, la fel, slugă / Costantin, chelar la viile dumisale postelnicului Arghirii / Petria, chelar la viile episcopiei de Roman / Ioniţă Mihălaşcu, călăraş isprăvnicesc / Apostol Crăciun, chelar la viile dumisale stolnicului Iamandi / Sandul, chelar la viile dumisale banului Catargiul / Radul, muntean, chelar la viile mănăstirii Floreştii / Iftemii Mihălaşcu, nevolnic / Vasile Vragii, monah / Diaconul Toader Gheron / Popa Ion Durbaca / Neculai, dascăl / Diaconul Ion Pricopii / Diaconul Vasilachi / Costantin, lefegiu, ruptaş / Diaconul Ion Ţugurlian / Popa Dumitrachi / Diaconul Toader Grozav / Sanda, preoteasă văduvă / Maria Cicricioai, văduvă / Stancul al Stancăi, chelar la viile dumisale medelniceresei Saftii Bogdănesii / Hriste Zmeche, lumânărar isprăvnicesc / Sandul, mun-

tean, bejenar, vier al stolnicului Negrii / Grigori Pangios, la fel / Ion Făinără, sluga dumisale paharnicului Ştefan Costandachi / Vicol Zmeche, chelar la viile dumisale slugeriţei Mariei Sturzoai / Gavril Surdul, nevolnic / Gheorghi Drăgan, nevolnic / Ion, călăraş isprăvnicesc.

1900: „**Hânţeşti**, sat, face parte din comuna Buciumeni, plasa Nicoreşti, judeţul Tecuci. Este așezat pe valea pârâului Tecucelul, în partea de sud-vest a comunei și la 3 km de reședința sa, care e în Buciumeni, spre nord-vest de Tecuci. Are o populaţie de 80 familii sau 400 suflete, care locuiesc în 75 case. Locuitorii sunt răzeși şi se ocupă cu viticultura, Are o biserică, cu hramul Sf. Gheorghe. Se zice că ar fi construită pe la anul 1810; pe o icoană se găsește inscripţia din anul 1828. S-a reparat de mai multe ori şi, în urmă, s-a refăcut din cărămidă. Se întreţine de locuitori. Teritoriul satului e de 410 hectare"[150].

HÂNŢEŞTI

(aproape de Suceava, lângă Adâncata, Suceava).

Pentru că odinioară se creşteau mânjii hergheliilor domneşti prin lunca Siretului, satul lui Miclouş avea să se numească Hânţeşti, numele cailor mici fiind, în româna veche, „hanţă". Numele s-a păstrat şi după prima atestare documentară, veac de veac, până astăzi.

[150] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 710

1431, iunie 15: Alexandru cel Bun întăreşte credinciosului boier pan Cupcici, printre multele sate pe care le stăpânea, „Henţăuţi, pe Siret, şi Grigorăuţi, mai sus de Dragan şi Camena, pe Siret, pe care i l-a dat fiica lui Miclouş… cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[151].

1623, martie 2: Ştefan Tomşa întăreşte clucerului Vasilie Pilat „o jirebie de ocină, cu casă, în vatra satului Hănţeşti, ce sunt în ţinutul Sucevei şi cu vătaşină loc de case boiereşti, în partea de sus a satului, şi cu loc de mori pe Siret, şi cu loc de eleşteu şi de mori în pârâul satului. Care acea parte a fost a socrului său, lui Onul, care a fost de la Coste Bucioc, vornicul. Şi ne-a arătat nouă un ispisoc încă de la Alexandru Iliiaş vodă, de danie şi de miluire pe acele părţi de ocină, partea de sus Hănţeşti. Şi iarăşi dăm şi întărim slugii noastre Vasilie Pilat, clucerul, şi jupânesei sale, Axinia, o jirebie de ocină în partea de jos, iarăşi întru acel sat Hănţăşti, ce este lor dreaptă cumpărătură de la Cârstina, fata Odochii preotesei, drept douăzeci şi cinci de taleri, bani buni, dintr-un ispisoc de cumpărătură de la Eremia vodă. Şi iarăşi dăm şi întărim pre sluga noastră Vasilie Pilat, clucer, cu două case cu jirebii, a lui Alexii şi a Nechitei, în ţarină, ce este lor dreaptă moşie, dintr-un ispisoc de la singur domnia mea. Şi întru aceeaşi, iarăşi dăm şi întărim pre sluga noastră Vasilie Pilat, clucer, şi jupânesei sale, Axinia, două jirebii şi cu casă dintr-acelaşi sat Hănţăştii, şi cu loc de mori în Siret şi în părăul satului, care jirebii le-a răscumpărat lui şi de la Coste Bucioc, vornic şi a dat lui şaizeci de taleri, bani buni, iar Coste Bucioc a fost cumpărat acele jirebii

[151] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 103, p. 153

de la Gligorii şi de la soru-sa Costanda, feciorii Gherlii lui Pătraşco, nepoţii lui Drăguşan; şi ispisocul de la Radu vodă ce-a avut Bucioc, de cumpărătură, încă l-a dat el în mâinile slugii noastre, lui Vasilie Pilat, clucerul. Pentru aceea, şi domnia mea, dacă am văzut acele ispisoace de danie şi de miluire şi de cumpărături de la cei mai dinainte domni, şi domnia mea mai vârtos m-am milostivit şi de la noi de am dat şi am miluit şi am întărit pre sluga noastră ce mai sus s-a scris, Vasilie Pilat, acele ce mai sus s-au zis jirebii de ocină de sat din Hănţeşti, ce sunt în ţinutul Sucevei, şi cu loc de mori în apa Siretului şi cu loc de heleşteu şi de mori în pârâul satului, care sunt pentru dania, şi miluirea, şi cumpărătura şi slujba, ca să-i fie lui şi de la noi uric şi ocină, lui şi feciorilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui şi a tot neamul lui, care se vor alege să fie lui mai de aproape, neruşeit niciodinioară, în vecii vecilor. Iar hotarul acestora ce mai sus s-au scris jirebii şi părţi de ocină, ca să fie lor hotarul dinspre toate părţile: din câmp, şi din pădure, şi din apă, şi cu pod, şi cu loc de mori în apa Siretului, şi cu loc de heleşteu şi de mori în pârâul satului, după hotarele sale cele vechi, pe unde din veac au trăit”[152].

1624, martie 15: În faşa Divanului lui Radul voievod s-a prezentat „sluga noastră Pilat, ce a fost clucer, şi s-a pârât, de faţă, cu sluga noastră Neagoe, ce a fost postelnic, şi cu jupâneasa lui, Candachia, ce a fost înainte după Bucioc, vornicul, pentru nişte părţi de ocină din sat din Hânţeşti, din cutul de sus, care părţi au fost cheltuite de mătuşa sa, anume Costanda, şi cu ruda ei toate părţile sale lui Bucioc, vornicul. Deci Pilat şi cu

---

[152] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 21, pp. 27, 28

feciorii săi s-au sculat că le-a fost lor moşie şi seminţie mai aproape. Deci au întors lui Bucioc, vornicul... (rupt) jirebii şaizeci de taleri cu loc de moară şi cu vecini şi cu tot venitul a... (rupt) altă jirebie ce a fost pusă zălog de soacră-sa, de Drăgălina, ce au fost ia... (rupt), iar o au încă domnia dumi mele dintâi, cum înşine am văzut zapis de la Bucioc, de întoarcere, iscălit cu mâna lui. Iar de două jirebii, ce a zis Neagoe şi cu femeia sa, care scrie mai sus, că n-au întors Pilat lui Bucioc nici un ban pe acele două părţi, căci Pilat direse ce au fost având pe acele două părţi, el le-au pierdut, ci au adus mărturie pe boiarinul nostru Ghianghea, logofătul, şi a mărturisit cum însuşi ştie că a luat Bucioc banii de la Pilat şi pe acele două părţi, de a rămas Neagoe şi cu femeia sa din toată legea, iar pe Pilat l-am îndreptat şi am luat de la dânsul 24 florinţi în vistierul dumi meli. Iar de se vor afla, în vreo vreme, niscaiva direse sau urice, acele ca să nu se creadă pe acele părţi, ci să se rumpă. Şi, de acum, înainte să n-aibă mai mult a pârî Neagoe şi femeia sa pe Pilat de aiastă pâră, nici a dobândi în veci înaintea cartei dumi mele”[153].

1636, mai 9: Se face alegerea părţilor rămase după vornicul Coste Băcioc, în Hânţeşti. „Adică noi, Simion Ţîrea, vel vatah Suceavscoi şi Borăleanu, uricar, scriem şi mărturisim, cu cest zapis al nostru, cum au venit cinstită cartea Mării Sale, domnul nostru, Io Vasilie voievod, ca să hotărâm şi să alegem toate părţile lui Coste Băcioc, vornicul, Dumnezeu îl pomenească, ce a avut în sat, în Hănţeşti pe Siret, cu locuri de mori întru apa Siretului şi pe valea satului. Deci, noi am strâns oameni buni şi

---

[153] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 173, p. 225

bătrâni, de primprejur, megieşii, şi am socotit pe direse şi am măsurat cum se cade, cu otgonul, şi s-au ales părţile lui Băcioc, vornicul, jumătate de sat, unde am pus doi stâlpi de piatră, unul de ceasta parte de vale, altul de ceea. Şi într-această jumătate de sat s-au aflat trei jirebii, a lui Avraam, şi iarăşi s-a stâlpit, din jos, la mijlocul satului, cu stâlpi de piatră. Însă măsura satului s-a pus din gardul ţintirimului bisericii, din sus de portiţă, până în casa Gligorcii, unde a fost dinspre Siret, şi s-a stâlpit şi s-a tocmit. Iară din ţarină, să aibă a ţine şi în fânaţe, şi din toloace, tot în două; numai ce se vor afla lazuri, făcute cu săpatul, să le ţie a cui va fi săpat; iară de se vor fi făcute cu arsura focului şi se vor fi făcut poieni, să fie iarăşi în două. Aşijderi, de două jirebii, ce s-au aflat un zapis la Avraam, cumpărătură lui Băcioc de la Gherla Pătrăşcoae, ce au zis Avraam că a cumpărat de la Pilat, încă s-au dat pre mâna vistiernicului Mălai şi s-au ales în cea jumătate de sus, în partea lui Băcioc, deosebi de cele trei jirebii ce i-am stâlpit, ce au fost cumpărătură de la Lola, sora Onului. Aşijderi, o poiană ce este peste Siret, când s-au pârât călugării de Gălata cu Bârlădeniţa şi au rămas pe călugări să ţie până în Siretul bătrân, fost-au atunce la pâră toţi fraţii câţi au fost răzeşi în Henţeşti, ca să aibă a ţinea iarăşi în două frăţeşte, cum s-a stâlpit şi în sat. Şi la cest hotar au fost Ionaşco Băzăceanul ot Băzaci, şi Ionaşco Dărman din Ungureni, şi Drăguşan, bătrânul din Zvorişte, şi Eremiia Pahulcea ot Şerbăneşti, şi Iachim din Vâlceşti, şi Ionaşco Nechiforescul ot tam, şi Dumitraşco ot Hreasca, şi Gligorcea star ot Henţeşti şi alţi oameni buni şi bătrâni au fost şi s-au tocmit şi s-au voit şi ei, de bună-voie”[154].

---

[154] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XXIII,

1636, iunie 11: „Adică cu, Iorga din târg de Suceava, mărturisesc, cu ceastă scrisoare a mea, cum eu am fost cumpărat de la Lupul Pahulcea o jirebie din sat din Henţeşti, drept 20 de lei bătuţi, dinaintea a oameni buni şi dinaintea femeii lui şi dinaintea fraţilor lui, ca să-mi fie mie ocină dreaptă. După aceea, s-a sculat jupânul Avram de Lucăceni, că ci că-a fost moşan mai bătrân în sat în Henţeşti. Deci, n-a vrut să fiu răzeş cu dumnealui într-acea ocină şi mi-a întors banii deplin, cum a fost cumpărătura, 20 de lei bătuţi, ce-am fost eu, Iorga, dat Lupului, fără pâră şi fără price, dinaintea a oameni buni, anume: Hruci vornicul, şi Gheuca, din târg de Cotnari, şi Iacob a Chitei, din târg din Suceava, ginerele Gheuchei, şi Iusip din târg de Hotin, ce-a fost şoltuz, şi alţi oameni buni au fost într-această tocmeală, ca să n-am eu, Iorga, treabă de-acum, la acea ocină, în veci, dinaintea acestor oameni buni, cum mai sus scrie. De-aceasta mărturisim, să-i fie dumisale, de pe partea noastră, moşie şi cumpărătură, în veci. Şi, spre mai mare mărturie, noi, aceşti oameni buni, ne-am pus peceţile de mărturie”[155].

1658, ianuarie 23: Mărturie hotarnică. „Milostive şi luminate Doamne, să fii Măria Dumitale sănătos, dăm ştire Măriei Dumitale că, după cinstit cuvântul Măriei Dumitale, venit-am aice, la hotarele acestor sate, cărora ne-au dat Măria Ta învăţătura să alegem **hotarul Hănţeştilor** dinspre alte hotare, ce se lipesc cu acel hotar, deci noi, milostive Doamne, aşa am trimis în toate părţile, împrejurul locului, de am dat ştire tuturor megieşilor şi s-au strâns din tot împrejurul mulţi oameni buni megieşi,

---

Bucureşti 1996, doc. 414, p. 475

[155] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 433, p. 495

anume Ionaşco Pilat de Călineşti, care a avut ocină în Hănţeşti şi au fost vândut, mai dinainte vreme, şi Cârstea Pahulce, care. iarăşi, este moşniaş de Hănţeşti, şi Gavril, ce a fost vătăman în Vâlceşti, care a fost iarăşi de ocină din Hănţeşti, şi a vândut, şi Dumitru Robul de Vâlceşti, şi Eremie de acolo, şi Andrii şi Grigori de acolo, şi alt Grigorie, de acolo, şi Ştefan şi Tănasă ot tam, şi pe aceştia pe toţi întâi i-am întrebat cu cuvântul şi le-am adus aminte, în tot chipul, ca unor oameni bătrâni şi de cinste, să caute pe dreptate, precum or şti, de rândul hotarului satului Hănţăştilor, cum a ţinut de veac hotar în semne de către **Bereşti** şi de către siliştea Todirenilor, şi, după ce i-am întrebat, cu cuvântul aşa le-am dat jurământ de au jurat precum au ştiut ei cu sufletul lor, aşa să ne spună şi să ne arate semnele hotarului, deci ei au jurat şi, dacă au jurat cu mare jurământ, aşa cum au purces arătându-ne semnele hotarelor Hânţeştilor dinspre Bereşti şi dinspre Silişte, şi aşa ne-au arătat cum hotarul Hănţeştilor, către Bereşti, se începe din fântâna putredă, unde sunt două răchite, în fântâna cea din sus, dinspre Bereşti, de acolo peste Siretul cel mare, până în Siretul cel vechi, împotriva troianului Vâlcenilor, aşijderea şi dinspre siliştea monastirii Todirenilor, iară de la fântâna putredă. până la teiul rotund, până în fântâna roşie, din fântâna roşie până în trestie, din trestie în vâlceaua de lături, dinspre Grigoreşti, de acolo drept la Siret, aşa, pe aceste semne, ne-au arătat aceşti oameni buni cu sufletele lor şi după mărturia lor am socotit de am pus şi stâlpi, şi semne înaintea oamenilor, care au fost strâns Bereştii, Ionaşco Ţire, vel jicnicer, şi Ştefan Mareş, nepotul Ţirei, şi Gligoraşco Gherman, pârcălab, şi Vasile Ropcianul, şi Dumitraşco Murguleţ; deci noi, Milostive Doamne, pe bună

mărturie, cu jurământul acestor oameni buni, am făcut această mărturie la Măria Dumitale, satului Hănţăştilor, precum li s-au aflat hotarul şi am iscălit noi, cu iscăliturile noastre, şi acei boiari, ce-au fost Bereştii, care mai sus scriem, dacă au văzut jurământul megieşilor, precum au mărturisit, aşa au iscălit şi ei toţi, împreuna cu noi. De aceasta dăm ştire Măriei Dumitale, să fii Mărie Dumitale sănătos. Amin / Între hotarul Hănteştilor şi Bereştilor şi a Siliştei. / Veleat 7166 Ghenar 23. / Dabije vel vornic, Ionaşco Ţire vel jicnicer, Ştefan Mariş căpitan. / az Grigori Neaniul vtori logofăt iscal. / Vasili Ropcian (Din Condica Zvorâştei, Surete IV, 421)”[156].

1661, octombrie 13: Se face hotarnica Bereştilor, la cererea lui Vasilie Stârcia, de către Cărstea, pârcălabul de Suceava, printre martori aflându-se foştii hânţeşteni „Ionaşco Pilat, căpitanul, Dămiian… Sărstea Paholcia”, iar din Zvorişte, „Popa Ionaşco, Miftodie, feciorul lui Drăguşan, Lupul, feciorul Chitului şi Biţurco, şi Bilăi vătămanul, şi Tiron, şi Roman, şi Căzacul şi Vasilie din Zvoriştea”, apoi iarăşi câţiva hânţeşteni, „Lealea vornicul şi popa Gheorghie, şi Hilip vatamanul, şi Nastasie, şi Sidor, şi Ionaşco de Hânţeşti” etc., „şi hotarul Bereştilor s-a socotit şi s-a ales să ţină până în Siretul cel bătrân, precum ţin şi alte sate din sus şi din jos, pentru căci s-a aflat şi siliştea Bereştilor în ţărmurile Siretului celui bătrân şi locul bisericii în siliştea cea bătrână, în ţărmurile Siretului celui bătrân”[157].

1710, martie 26: La Divanul lui Niculae Alexandru voievod au venit „Ion şi Sandul, feciorii lui

[156] Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, Volumul IV, Iaşi 1908, pp. 128, 129

[157] Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, Volumul IV, Iaşi 1908, p. 131

Ionaşco, stolnic, şi ne arată o carte de la Mihai Vodă, scriind la Ion Balşe, stolnic, şi la Constantin Zbiară, logofătul, cum a pârât, de faţă, cu Vârlăniasa, logofeteasa, pentru o parte de moşie din sat Bereşti, din ţinutul Sucevei, ce l-ar fi împresurând Vârlăniasa şi arătând Ion şi Sandul direse şi mărturii încredinţate pe acea moşie, a rămas logofeteasa Vârlaniasa şi, după aceea, a mai scos Vîrlăniasa un zapis de danie, pe acea bucată de moşie, de la moaşa (bunica – n. n.) acestor copii, femeia lui Vasile Stârcia, vornic, şi pe acel zapis a făcut şi ispisoace domneşti, iar copiii iarăşi au mai scos o mărturie de la moaşa lor, făcută la darea sufletului ei, în care mărturie s-a aflat iscălit şi duhovnicul ei, anume Popa Gheorghie, egumenul de la monastire de la Sintilie de la Suceava şi zapisul Vărlănesei a rămas făcut rău. Pe urmă, Vârlăniasa iarăşi s-a plâns de strâmbătate pentru hotarul acelui sat al Bereştilor şi a fost cerut de la Divan hotarnici şi a fost socotit Divanul pe sfinţia sa, părintele Chir Ghedeoan, Mitropolitul, fiind atuncea episcop la Rădăuţi, şi cu acei boieri mai sus pomeniţi, ca să ia seama, cu bună dreptate şi pe dresele monastirii şi pe dresele ce au arătat ca să-i hotărască şi aşa făcându-li-se şi carte de la Divan, iară Vârlăniasa, logofeteasa, ţine cartea închisă, de i-a trecut şi anul şi n-a vrut să o mai scoată, să-şi hotărască, şi copii lui Ionaşco, stolnicul, mai jăluind la Divan, cum le împresoară acea bucată de loc şi n-a vrut să-şi mai scoată cartea, să-şi aleagă hotarul locului de iznoavă, le-a fost făcut carte la aceşti boieri mai sus pomeniţi şi nici dumnealor n-au mai apucat a merge sa le hotărască, ci acum, dar, jăluind aceşti copii şi domniei mele şi arătând cărţi de rămas şi direse şi mărturii cu bune dovezi într-un dires, care şi singur Dabija Voevod mărturiseşte, când a

fost boier, cum a mers de **a hotărât lui Solomon, logofăt, la Hănţeşti** şi a aflat şi hotarul Bereştilor că merge tot până în malul Siretului celui bătrân, şi a aflat siliştea satului Bereştilor ca şi alte hotare până în matca Siretului cea veche, pe unde au îmblat din veac, ci acum dar, iată că te-am socotit pe tine, vornice Bejan, trimis de aice, îndată să te scoli să mergi acolo, la Bereşti, la Vârlăniasa, şi să o faci numai să-şi scoată cartea cea închisă, ce-a fost luat de hotărât şi toate diresele şi zapise de la Stârcioae şi domneşti, şi să strângi megieşi de primprejur şi să cauţi pe diresele copiilor lui Ionaşco, cu care au dovedit pe dumneaei, şi să cauţi ce or mărturisi şi megieşii şi pe unde or spune diresele din semne în semne, să hotărăşti şi să stâlpeşti, şi, aflându-se acea bucată de loc a copiilor lui Ionaşco, să iei toate diresele şi mărturii viclene de la Vârlăniasa şi să le dai pe mâna copiilor şi casele ei, de s-or afla pe locul copiilor, să le strici şi să se mute de acolo şi cheltuiala toată să o plătească dumneaei, că a îmblat fără socoteală, şi cartea ce a apucat ea de hotărât încă să i se ia de la mână, să rămână hotarul Bereştilor în matca Siretului celui bătrân, pe cum sunt şi alte hotare din sus şi din jos"[158].

1822: „**Parohia Hănţeşti**, 400 familii, cu biserica parohială „Duminica Tuturor Sfinţilor", fondată din zid piatră, cu grosimea în dreptul ferestrelor 1,5metri. După tradiţie, ar fi fost săsească, reparată de Teodor Silion, după inscripţia de la uşă, sus, în afară: „Acest sfânt locaş, în care se prăznuieşte hramul „Duminica Tuturor Sfinţilor", s-a prefăcut de dumnealui spătarul Teodor Silion, Viliat 1822, april 23". În peretele de miază-

[158] Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, Volumul VIII, Iaşi 1913, p. 41

noapte, la pridvor se deschide un antret, care serveşte (baptisteriu) pentru botez. Aice se citeşte pe o piatră mormântală: „Sub această piatră odihneşte robul lui Dumnezeu Teodor Silion, răposat la 1800”. A doua piatră: „Sub această piatră odihneşte trupul robului lui Dumnezeu Ioan Silion, care s-a săvârşit la 1802, ghenar, ziua 8”. Şi a treia piatră: „Sub această piatră odihneşte roaba lui Dumnezeu, Zoi Silion, născută Milu, care s-a născut la anul 1756 şi a răposat la anul 1848”. Un pomelnic, cu data 1838, la vii supune: Zoi, Teodor etc., şi la morţi: Ioan, Ioan, Teodor etc., scris de I. Niculce. În afară, lângă biserică, partea de miazăzi, pe o piatră de marmoră, înconjurată cu grilaj de fier, se citeşte: „Sub aceasta piatră odihneşte robul lui Dumnezeu Teodor Silion, născut la 10 Ianuar 1736 şi răposat la 7 Iunie 1856, pace sufletului său”. Al doilea ctitor e Principele Gheorghe Sutzo, cu principesa Maria Sutzo şi nepoata ei, Ecaterina Zota, care împodobesc biserica cu policandre, candele, sfântul aer (o sută galbeni), vestminte alese, cădelniţă, sfintele vase, pe care stă scris „Maria Sutzu, născută Cantacuzino, 1870”. Catapiteazma, în 4 rânduri de icoane, făcută de spătarul şi vornicul Teodor Silion, e frumoasă ca pictură şi sculptură, strană arhierească, amvon diaconesc, frumos sculptate. În cafas se păstrează vestmântăria. Afară, lângă biserică, alături de întâiul monument, se vede al doilea monument de marmură, închis cu grilaj de fier, cu inscripţia „Gh. Al. Sutzo, încetat din viaţă în 22 Ianuar 1870”. Biserica, înconjurată cu zid de piatră, având şi case bisericeşti, unde fusese şcoala de cântări bisericeşti, astăzi nelocuite şi în ruină. Actualul proprietar, Luca V. Goilav, şi soţia sa, Roza Goilav, născută Pruncu, încă continuă a ajuta biserica cu

cele necesare. Săteni împroprietăriţi au 940,23 hectare, iar proprietatea, 1950,65 hectare câmp şi 716,10 hectare pădure. Moşia, înzestrată cu grajduri, velniţe, ratoşe. Clerul, în 1894: paroh Constantin Teodoreanu, născut la 1825, hirotonit diacon la 1845 şi preot la 1867. Supranumerar preot Gheorghe Măzăreanu, atestat seminar 4 clase No. 417 din 1880 Iaşi, învăţător, devenit paroh în locul decedatului Teodoreanu. Cântăreţi: I. T. Munteanu, decret No. 116 din 1860, şi Gh. Tăchiţă, cu No. 377 din 1891; Leon Halunga, în locul lui Munteanu”[159].

1890: „**Hănţăşti**, comună rurală, în partea de sud a plasei Berhometele, formată numai din satul Hănţăşti, pe moşica cu asemenea numire; având o populaţie de 460 familii, cu 1.735 suflete şi bună situaţie. Reşedinţa primăriei se află în acest sat. Aşezările sătenilor sunt mai toate bune, cu livezi şi grădini. Casa proprietăţii este forte frumos construită şi spaţioasă, cu heiurile necesare; are grădină frumoasă de flori; livadă de fructiferi aleşi şi grădină de legume. Atât sadurile de flori, cât şi parcurile de arbori şi de fructiferi sunt în orânduire atât de plăcută încât se priveşte ca cea dintâi grădină din acest judeţ; formată şi îngrijită cu mult gust de răposatul Prinţ (Beizadea) Iorgu Suţu şi de soţia sa, Prinţesa Maria, născută Alexandru Cantacuzin Paşcanu. Proprietatea moşiei este a domnişoarei Ecaterina Zota, obţinută în ereditate, ca nepoată de soră a defunctei Prinţese Maria Iorgu Şuţu. Biserica are hramul „Duminica Tuturor Sfinţilor”, cu 2 preoţi, 2 cântăreţi şi 1 palamar; este mare, bine zidită şi frumos înzestrată; făcută, în 1822, de boierul Teodor Silion, proprietarul de atunci; reparată şi înfrumuseţată de

---

[159] Ciocoiu, C., Iconomul, *Note la Monografia Bisericilor Parohiale din judeţul Dorohoi*, Dorohoi 1902, pp. 52, 53

Prinţul Suţu. Şcoala primară e condusă de 1 învăţător şi frecventată de 50 elevi, dar n-are localul propriu. Calitatea pământului, în mare parte este bună. Sătenii împroprietăriţi au 940 hectare 23 ari pământ; iar proprietatea moşiei, 1.950 hectare 65 ari câmp şi 716 hectare 10 ari de pădure, cu diferite esenţe de arbori, între care domină stejarul, carpenul şi fagul. Moşia e bine înzestrată în acareturi, având coşare şi hambare bune pentru conservat productele; grajduri pentru iernatul vitelor; velniţă cu toate dependenţele ei; iazuri pentru adăpătoare şi conservarea peştelui. Apa principală care trece pe hotarul moşiei este râul Siretul. Drumuri sunt acelea care comunică cu satele vecine. Moşia se mărgineşte cu Adâncata, Zvoriştea, Grigoreşti şi Bucecea. Bugetul comunei a fost, în 1889-90, de 5.486 lei, la venituri, şi lei 5.099, la cheltuieli; iar în 1890-91, de lei 3.872, la venituri, şi lei 3.799 bani 12, la cheltuieli. Vite mari albe cornute 289, oi 736, cai 104, porci 342 şi stupi 124. Însemnată aicea este familia Zota, pe Ia 1591-1594, în Domnia lui Aron Vodă, găsim pe marele postelnic Zota că era unul din cei mai însemnaţi boieri ai ţării”[160].

1906: Se înființează „Banca populară „Prevederea” din comuna Hânțești și filialele ei: Adâncata, Vârful Câmpului, Zamostea și Grămești din plasa Berhometele, județul Dorohoi”[161].

1917: „În tren. Sâmbătă 18 februarie / 3 martie 1917. Am pornit, la ora opt și jumătate, de la gara Verești și am făcut circuitul pe care Ballif mi-l desenase. În fie-

---

160 Filipescu-Dubău, Nicu, *Dicţionar geografic al Judeţului Dorohoi,* Iaşii 1891, pp. 158, 159

161 Biblioteca Academiei Române, *Creșterile din anul 1906,* No. II, aprilie 107, București 1907, p, 52

care sat, regimentele erau aliniate într-un loc deschis și am mers să le văd, pe rând, bucurându-le. Trebuie să spun că ostaşii, în mare parte, arătau bine și erau bine îmbrăcați, majoritatea fiind bărbați foarte tineri. Toți erau pedeştri, caii neputând să se recupereze la fel de bine ca bărbații. În fiecare sat, școlile şi primăriile au fost rechiziţionate pentru a fi transformate în spitale. Oriunde m-am dus, le-am găsit într-o stare satisfăcătoare, destul de curate, nu prea multe, dar desigur foarte sărace. / La Hânţeşti, Dumbrăveni și Salcea, am găsit o mulțime de bolnavi de tifos exantematic. Oriunde m-am dus, totul era decorat cu florile timpurii ale primăverii, în special ghioceii și ramuri de salcie, care erau foarte frumoase. Am fost atât de dornică de flori, încât această abundență a fost o adevărată bucurie”[162].

1931: Direcţiunea Administraţiunii Locale din Ministerul de Interne consemnează, în „Tablou de regruparea comunelor rurale”, comuna Hănţeşti, din judeţul Dorohoi, compusă din satele Bereşti şi Hănţeşti (p. 162).

1941: „Se publică mai jos lista Nr. 9 de gradele inferioare (trupă) morţi pentru Patrie în actualul război, începând de la 22 Iunie 1941, ora 24: **Olaru Silvestru**, soldat, ctg. 1932, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Hânţeşti, jud. Dorohoi, mort la 25 Iulie 1941; **Grindei Ioan**, soldat, ctg. 1932, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Hânţeşti, jud. Dorohoi, mort la 8 iulie 1941”[163].

1942: „Următoarele maestre, maeştri şi maeştri agronomi, cu titlul provizoriu, se numesc, cu titlul

---

[162] Marie, Queen of Roumania, *The story of my Life*, London, Toronto, Melbourne and Sydney 1935, pp. 159, 160

[163] *Monitorul Oficial*, Nr. 202, 27 august 1941, pp. 5045, 5046

definitiv, în învăţământul primar al Statului, cu vechimea de la 1 Septemvrie 1941 şi cu plata drepturilor materiale din data înscrierii lor în buget: Moga Mihai, comuna Hânţeşti, Dorohoi, media 7,83"[164].

1943: Printre moştenitorii lui Ilie I. Manolache, din Rădăuţi-Prut, se numără şi „**Maria M. Halunga**, învăţătoare, domiciliată în comuna Hânţeşti"[165].

1947: „Următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 Septemvrie 1947, la şcolile primare din judeţul Dorohoi indicate în dreptul fiecăruia: **Cutaş Virginia**, de la Fântâna Mare, Baia, la Hânţeşti, Bereşti; **Mirăuţă Ana**, de la Cracalia, Popeni, la Hânțești, Hânţeşti"[166].

HÂNŢEŞTI

(pe Putna, Vrancea).

1707, noiembrie 20: Întărit de Mihai Racoviţă voievod fostului mare vistiernic Ilie Catargiul, care primeşte ispisoc pentru părţile lui din satele **Şerbăneşti** şi **Topileni**, în baza unui zapis de la Lupaşco, fecior lui Sălăvăstru de **Başcani**, femeia lui Todosia, fata lui Constantin de **Hănţăşti**, şi de la feciorii lor, de la Dumitraşco Balaci, feciorul lui Bălan de Başcani şi femeia lui Maria, fata lui Eftemie de Başcani, cu feciorii lor, de la Pascal din **Ploscuţiani** şi femeia lui Catrina, de la Vasile

[164] *Monitorul Oficial*, Nr. 123, 30 mai 1942, p. 4480
[165] *Monitorul Oficial*, Nr. 50, 28 februarie 1943, p. 1183
[166] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, p. 9655

Hardalupa, Femeia lui Varvara şi feciorii lor Iosup şi Nicula. De la Dumitraşco Candia, fecior lui Şeptelici de **Poiana**, Ioniţă Ţăpăluş, fecior lui Dumitraşco Ţăpăluş de **Dănăeşti**, care i-au vândut… moşia din satul **Şărbăneşti**, ce este în ţinutul Putnei, pe apa Trotuşului, care sat este alături cu satul dumisale **Topileanii**, însă fără partea Ghindei, cât este în capul hotarului de sus, drept 100 lei bătuţi, însă având şi Miera, ispravnicul Lupului Bogdan hatmanul parte în acel sat, dimpreună cu frate-său Lupaşco, feciorul lui Sălăvăstru, a vândut frate-său şi partea Mierăi, zicând că s-au învoit a-i da lui într-alte locuri pe unde mai au moşii… / şi alt zapis, ce-a cumpărat din satul **Topileani**, un bătrân care se cheamă bătrânul Zmeachei, şi acel bătrân este a treia parte de sat, căci acel sat îmblă pe 3 bătrâni… / şi alt zapis, de la Pavăl Proţap, fecior Irimiei Proţap, şi de la femeia lui Dochiţa, fata lui Şeptilici, şi de la feciorii lor, care i-au vândut un bătrân ce au avut la Topiliani, ce se hotărăsc cu satul dumisale **Domneşti**, unde dă Trotuşul în Siret, care se cheamă acel bătrân Drăghici… / şi alt zapis, de la Ion, fecior lui Mierăuţ Scănteai, şi de la femeia lui Ioana, fata lui Maxin Cotcodaci, şi de la Tanasie, fecior lui Maxin Corcodaci de **Rujineşti**, şi de la femeia lui Nastasia, nepoata Cozmei lui Ţihte, care i-au vândut un bătrân din satul Topileani, ce le-a fost lor moşie din moşi şi părinţi, au vândut şi ei al treilea bătrân, care s-au făcut satul… / şi alt zapis, ce-a cumpărat de la răzeşii din **Răspopi**, tot la ţinutul Putnei, un zapis de la Ioana, femeia lui Ionaşcă Veaveriţ, de la feciorii ei Gligoraş şi Toader, care i-au vândut, din hotarul Răspopilor, ce-a fost cumpărat Ionaşco Veaveriţ din partea de jos, 7 pământuri, de la Chiul, şi 6 pământuri de la Iliana Bobjiloai, iar din partea de jos, şi 6 pământuri

de la Necuţa, iar din hotarul de jos, care fac 18 pământuri, şi 9 pământuri de la Toader Căluţanul, 6 pământuri de la femeia lui Ioana, care sunt acele 9 pământuri de la Papareţ, din sus de hotarul Răspopilor, şi 3 pământuri de la Simion Caul, iar de la Papareţ din sus, şi 3 pământuri de la Gligoraşco Diacăş, tot dintr-acel hotar din sus al Răspopilor, drept 40 lei bătuţi… / şi alt zapis, de la Necula, cu femeia lui Aniţa şi cu feciorii lor, de la Vasile, Rusanda şi Salonca, feciorii lui Gheorghe Zavul, Măriia, cu feciorii ei Condrachi, Cărstea şi Ioneş, de la Groze, fata lui Negoiţ Zavul, şi Partenie, cu femeia lui Savina, nepoată de fată lui Tudosie Zavul, care i-au vândut 7 pământuri şi un răzor în satul **Răspopi**, care acea moşie le-a fost lor cumpărătură de la Grozava şi Mărica, şi de la Irimia, fata lui Urmoş, nepoata lui Anghel cel mare… şi tot într-acel zapis, 4 pământuri şi un răzor în satul Răspopi, cumpărate de la Marica, fata lui Hoidac, nepoata lui Nistor… / Mai arătat-a vistiernicul Ilie Catargiul un zapis de la popa Neculai şi de la feciorii lui Pârvul, Manolache şi fata lui Safta din târgul Adjud, care i-au vândut a patra parte din **Papareţ**, ce este pe apa Trotuşului, din jod de **târgul Adjud**, ce i-a fost lui de la moşii (bunicii) lui Ghidioan şi Creţul, de la Pahiia şi Armanca, preum arată uricul de la Pătru voievod… Aşijderi, tot într-acel zapis, i-au mai vândut popa Neculai, cu feciorii lui, un bătrân în Papareţ, care este din jos de hotarul Creţului, alături de partea lui Crăciun, ce i-a fost de la părintele lui, Vasile de Adjud, cumpărătură de la nepoţii lui Crăciun din Papareţ… / Şi alt zapis, de la Vasile Haret, ginerele lui Gligorie Stavăr, şi de la femeia lui Iliana, care i-au vândut un loc de crâşmă, de casă, de pivniţă, de grajd, care loc este pe locul Stăvăraşilor, unde

este Alxa Măreaiu, drept 10 lei bătuţi… / Mai arătatu-ne-a vistiernicul trei zapise, ce-a cumpărat în **Şendreşti** pe Polocini, iar în ţinutul Putnei, un zapis de la Gavril, ginerele Ştefanii Cărcioae, fata lui Toader Volovatul din Şendreşti, şi de la feciorii lor Enachi, Ursul şi Dochia, care i-au vândut un bătrân de moşie din Şendreşti… / Şi alt zapis, de la Alecsandru Posmag de **Sascut**, fecior lui Dumitraşco Miaună de **Lieşti**, de pe Polocini, de la femeia lui Ioana, fata lui Vasile, şi de la feciorii lor Ion, Vasile, Iliana, Paraschiva şi Tofana, care i-au vândut jumătate de bătrân din satul Şendeşti pe Polocini, din bătrânul Toader Gârneţ, drept 35 lei bătuţi…. Şi alt zapis, de la Ion Tocilă, fecior Petrei Tocilă, şi de la femeia lui Todosica, fata lui Tofan Volovatul, care i-au vândut, în satul Şăndreşti, jumătate de bătrăn din bătrânul Toader Gârneţ”[167].

1758, iulie 21: Carte de împuternicire, dată de Scarlat Grigore Ghica voievod lui „Toader Armaşu, fecior lui Ionaşco Şătraru, ginerele Iancului Lata şi nepoţilor săi să fie volnici a stăpâni a lor dreaptă moşie, baştină şi cumpărături, anume **Câmpuri** la Putna şi **Hânţeşti**, la Arge sub mal, şi **Bucureşti**, **Ipoteşti**, **Dingani** şi **Bara** la ţinutul Tecuciului, luându-şi venitul din toate după obicei”[168].

1799, februarie 21: State, Iordache şi Neculae Ianculeştii cer domnitorului să-l oblige pe „Vasile Talpă a le da nişte scrisori şi două hotarnice de moşiile **Hânţeştii, Câmpurile** şi **Necoreştii** de la ţinutul Putnei, care scrie-

---

[167] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 201-204

[168] Sava, Aurel V, *Documente Putnene,* I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 130, p. 84

sori, fiind la unul din neamurile lor şi întâmplându-se de a murit la casa acelui Talpă, au rămas la el”[169].

HĂRĂGEȘTI

(la răsărit de Bârlad, Vaslui).

1644, septembrie 1: Axinia, fata lui Trușan, cu feciorii ei Ionașco, Vasile, Mihăilă și Simion, vând lui Isac vistiernic, drept 20 lei, „o parte de ocină din satul **Hărăgești** (la răsărit de Bârlad, Vaslui), ce sunt pe Bârlad, dinspre răsărit, din a treia parte de sat a șasea parte... dinaintea lui Chicoș șătrarul, Scărlet, Vartic vornicul, Iani vătav, Dingă și Vântul din **Bârlad** și a mulți oamini buni”[170].

HÂRCEŞTI

(pe Cula, judeţul Bălţi, Moldova).

1609, ianuarie 22: Cartea lui Constantin Moghila voievod, către Iuraşco Dracea, despre „cum se jelui Nastea, cneaghina răposatului Macri armaş, pe tine, zicând

---

169 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 194, pp. 133, 134

170 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 411, p. 394

cum a cumpărat bărbatul ei două părţi de ocină din **Volocinţi**, de la mătuşa voastră Mărica Hăsăneasa, iar când fu acum, dânsa nu are pace dinspre voi şi îi luaţi ei satul, şi zi înaintea panului Ureche, mare vornic, cum să fie de faţă şi să-şi aducă Nastea privilegiile şi să fie de faţă Măria Hăsănească. Deci, când a fost la zi, iar Nastea a venit la zi, şi i-am mai dat încă o săptămână peste zi, şi şi-a arătat privilegiile şi ispisoacele ce a avut, şi încă Măria Hăsănească a mărturisit cum a vândut lor cele două părţi de ocină, şi astfel a zis cum a vândut din ale sale ocine a tria parte din **Cobăceni** şi toată partea din **Hrăceşti**. / Drept aceea, tu să aibi a lăsa foarte în pace şi mai mult să nu ai a te amesteca în acel sat al lor, iar de-i avea vreo trâmbătate cu Măria Hăsăneasa, lor mai mult să nu ai a-i învălui, nici să sari asupra lor şi asupra oamenilor lor, cum s-a plinit, iar domnia mea am pus legătură (ferae) 50 de boi între voi"[171].

1609, ianuarie 22: Ispisoc de judecată de la Constantin Moghila voievod, după ce „Nastea, cneaghina răposatului Macri armaş, s-a jeluit nouă pe Iuraşco Drace, spunând cum a cumpărat bărbatul ei acea parte de ocină din **Voloucinţi** de la Mariica, fata lui Bainschi, şi două părţi din acelaşi sat de la Măriica Hăsăneasa; însă o parte a fost a verei sale Elinca, mama lui Iuraşco Drace, vândută de Măriica Hăsănească şi acea a tria parte din Bainţi. / Deci au avut zi înaintea noastră cu Iuraşco Dracea, dinaintea lui Ureche vel vornic, când a fost la Hotin, cum să aibă Nastea să aducă înaintea noastră uric şi ispisoace de cumpărătură ce a avut de la părintele domniei mele Eremia Moghilă voievod pe acea parte de

[171] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 80-82

ocină din Voloucinţi, şi să mai aibă a aduce înaintea noastră pe al său stăpân, Măriica Hăsăneasa. / Deci, când a fost la zi, şi s-a mai dat o săptămână peste zi, iar Iuraşco Dracea n-a venit la zi; deci noi, când am văzut că nu a venit la zi, Iuraşco Dracea a rămas; iar Nastea a arătat uric şi ispisoace… şi am întrebat însumi pe Măriica Hăsăneasa, iar ea singură a mărturisit cum a vândut lor cele părţi din **Holoucinţi**, dar şi cu partea verei sale Elinca, mama lui Iuraşco Drace, şi zice cum a vândut şi cea de a treia parte din Bainţi… şi a vândut lui Iuraşco Dracea a treia parte din **Cobăceni** şi toată partea ei din **Hărceşti**"[172].

1669, septembrie: Aniţa Hânculiasă, nepoata lui Petriman şi a lui Mihăilă, strănepoată lui Marcu Mâra din **Mireşti**, care s-a tras din Hârcea vornicul, împreună cu feciorii ei Mârza, Gavril, Păvălache şi Rucsanda, şi cu nepoţii ei Ilii Tâmbur şi Mihălachi Tâmbur vând vătafului de aprozi Pătraşcu Iordăchelea şi jupânesei Safta moşiile „ce au avut de la moşii lor, ce sunt în ţinutul Iaşului peste Prut, întâiaşi dată anume **Corneştii** de sub Codru… a treia parte de sat, şi **Bumbăteştii** cu iaz, iarăşi a treia parte de sat, şi **Hârceştii** pe Cula, sub Codrul Botnii… cu trei vaduri de moară în Ichil, în Cula şi în Târnuşa, iarăşi în ţinutul Eşului, cu iaz, a treia parte de sat şi **Dumbrăviţa** tij (la fel) în capul ţinutului Eşii, iarăşi a treia parte, şi **Verdăşănii** pe Vladnic, a treia parte de sat, şi **Osămzănii** (Osinceni), în ţinutul Orheiului, iarăşi a treia parte de sat, şi **Copăcenii** din ţinutul Orheiului, pe Ciuluc şi pe Răut, a treia parte de sat, care acele moşii îmblă câte ăn trei bătrâni şi întru şapte au câte un bătrân, care

[172] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 82-85

bătrânul lor se cheamă bătrânul Petriman, fecior lui Marcu Mâra din Mireşti, care s-a tras din Hârce vornicul, de şi-au scos şi Hârceştilor nume pe numele lui Hârceştii, într-unele hotare este de pe moaşa (bunica) lor şi într-altele de pe moşul (bunicul) lor Petriman. / Aşinjderi, am mai vândut Iordăchelii jumătăţi de sat din **Mireşti**, stâlpită aleasă, în **Brătuleni**, iar în ţinutul Eşului, care este iarăşi de pe Marcu Mâra, însă în celelalte hotare îmbşă câte în patru bătrâni, iar acum îmblă în trei, că au fost patru fraţi cu Măicanu, şi l-au plătit cei trei fraţi de la turci şi acum se împarte în trei părţi… / Şi plata s-a făcut deplin în mână, bani gata 328 galbeni ungureşti şi venetici de aur, 8 boi într-ales, 6 vaci cu viţei. / Deosebil de aceste moşii, soacra lor Aniţa, împreună cu feciorii şi nepoţii ei, ci Irimia Guţul şi soţia lui Stratona… având şi ei părţi de moşii şi de la părinţii lor, anume **Băcşănii** peste Prut, la capul ţinutului Eşii, a treia parte de sat, şi **Ialovenii**, în ţinutul Lăpuşnei, pe Işnovăţ, şi **Crâsteştii**, iarăşi la ţinutul Lăpuşnei, şi **Pocşăştii** pe Ichil, în ţinutul Orhei, în tuspatru moşiile acelea are câte un bătrân, cu iazuri şi cu moară în Cârsteşti şi Ialoveni. Şi Ialovenii şi Poşăştii, trei bătrâni i-au vândut Iordăchelii, drept bani gata 250 bătuţi, iar Băcşănii încă le-au socotit pentru că de multe ori l-au scos de la multe nevoi”[173].

1904: „**Hârceşti**, sat de răzeşi în judeţul Bălţi, aşezat într-un hârtop al văii Cula, între satele Mănzăeşti şi Condrăteşti. Face parte din volosti Corneşti. Are 195 case, cu o populaţie de 955 suflete; o biserică, cu hramul Adormirii; şcoală elementară rusească. Răzeşii posedă

---

[173] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 92, pp. 118-120

pământ 1.150 deseatini, Proprietarii particulari au 412 deseatini. Împrejurul satului sunt vii şi livezi cu pomi”[174].

HÂRJAUCA

(Hrăjavca, Hârjavca, azi Hârjauca,
comuna Hârjauca, județul Ungheni, Moldova).

1644, iunie 28: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, „prin care întărește stăpânirea lui Ilie, feciorul Cozmii Bânzari, și asoției sale Vasilca pe un loc de sat ce se numește, din vechi, **Hrăjavca** (Hârjavca, azi Hârjauca, comuna Hârjauca, județul Ungheni, Moldova), iar acum **Poiana Gatcăi**, pe amândouă fețele, până la capătul Poienii Mândrii și la capătul Poienii Danciului, pe amândouă fețele cu loc de heleșteie, cu moara **Hrăjavnii**, ce este în ținutul Orhei, ce l-a cumpărat de la Grigore și de la surorile lui Nastasia, Ileana și Gâța, fiii Irinei Șănțoaei (văduva lui Șanta) din **Vovinești** (azi Godinești, județul Ungheni, Moldova), drept 45 galbeni, ce și ea l-a avut de la Manea Hrăjavna, cu uric de la Ștefan vodă cel Bătrân”[175].

1904: „**Hârjaucă**, sat în judeţul Orhei, aşezat în valea Palanca, între Palanca şi Mârza. Face parte din volosti Tuzoara. Are 75 case, cu o populaţie de 582 su-

---

[174] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 114

[175] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 359, p. 350

flete”[176].

HÂRLĂU

(târg, judeţul Iaşi).

1470, mai 28: Întărită o vie, de Ştefan voievod, mănăstirii Putna, care primeşte uric pentru cumpărătura lui Ştefan cel Mare, de la „oamenii noştri săraci din târgul Hârlău, anume Carlac Laslău, şi Toth Iştifan, şi Staşco, şi Sebiştian, şi Fasechis, şi Imbriv” care îi vânduseră „ocina lor dreaptă şi proprie, o vie în hotarul Hârlăului, 9 fălci şi 4 prăjini, la preţul de 544 zloţi tătăreşti”[177].

1499, noiembrie 20: Vii întărite, în **20 noiembrie 1499**, de Ştefan voievod, mănăstirii Voroneţ, căreia îi dăruieşte cumpărăturile sale: „un sat la Cârligătură, anume Milcineştii, unde a fost Milcin Ştefan”, cumpărat, cu 230 zloţi tătăreşti, de la Drăguş Carâmb şi de la verii lui, popa Luca Plotun, Ion şi Fedea, şi de la nepoţii Nistor Gagea şi Vasca, fiii bătrânului Gagea, toţi nepoţi lui Petru Bertea; „o falce de vie pe dealul Hârlăului”, cumpărată, cu 65 zloţi, de la Nastea, cneaghina panului Iuga vistier, care o cumpărase de la „Agâta, femeia lui Carvac Leurinţ din Hârlău… Şi de asemenea, am dat şi am întărit acelei sfinte mănăstiri a noastre o falce de vie şi trei fertale pe dealul Hârlăului”, cumpărată, cu 25 de zloţi ungureşti

[176] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 114

[177] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 166, pp. 247-249

roşii, de la „Giurcău măcelarul, fiul lui Chiş Laslău din Hârlău”[178]. Hotarul, din veac.

1499, noiembrie 23: Întărit, în **23 noiembrie 1499**, de Ştefan voievod, mănăstirii Bistriţa, danie domnească, Ştefan cel Mare cumpărând, cu 200 zloţi tătăreşti, de la Maruşca, fata Nastei şi de la vara ei, altă Maruşcă, fiica Olcăi, nepoatele lui Iliaş al lui Cârje, „un sat pe Siret, anume Ilieşeuţi (Ilişeşti, lângă Hărmăneşti, comuna Todireşti, Iaşi) şi cu mori pe Siret”; de la Mărina, fiica lui Oanţă Bârlici, de la vara ei Ilca, fiica lui Muşat, şi de la nepoţii lor Muşa şi Anuşca, fiicele Nastei, Mărina, fiica lui Grozea Cufta, Nastea, fiica lui Iura, Ghidion, Petrea şi Anuşca, fiii lui Ivaşco Cufta, Mălina, fiica lui Lazor, toţi nepoţii lui Stan Bârlici, cu 400 de zloţi tătăreşti, „două sate pe Siret, anume Dragomireştii (lângă Blăgeşti, parte din oraşul Paşcani, Iaşi), la gura pârâului Bârlea, şi alt sat, anume Tălveşti (Osoiu, lângă Hărmăneşti, comuna Todireşti, Iaşi), care acest sat este aşezat la hotarul Fântânei, unde a fost Onica, mai jos de Ilieşeuţi”; „o falce şi 2 fertale de vie pe dealul Hârlăului, mai sus de viile Putnei”, cumpărată cu 150 zloţi tătăreşti de la Nastea, cneaghina vistierului Iuga; „o falce şi două fertale de vie”, tot la Hârlău, cumpărată de la mănăstirea Putna, cu 150 zloţi tătăreşti; „două fălci şi două fertale de vie, tot pe dealul Hârlăului, lângă viile de sus”, cumpărate, cu 218 zloţi, de la „Olah Ioanăş şi Gaşpar, orăşeni din Hârlău”[179]. Hotarul, din vechi.

---

[178] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 244, pp. 433-436

[179] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 246, p. 438-443

1624, martie: Mărturia lui Gavril Budul, ginerele lui Costin Boghiul, fost şoltuz în **Hârlău**, care a dăruit „o poiană în ţărmurile Bahluiului, în **Pârcovaci**, care poiană mi-a fost dată zestre de la socrul meu, ce a fost făcută cu răzătură din pădure întreagă… sfintei mănăstiri unde este zidită şi făcută de Zagavei pentru sufletele socrului mei şi soacră-mi Nastasia, şi pentru sufletele fetelor femeii mele Maria şi altă fată a lor, Iftimia”[180]. Martori: preotul Ştefan din Hârlău, Ion Ciurar, Pavel Goanţă şi Savin din **Todireşti**.

1626, martie 28: Zapisul lui Gavril Budul, ginerele lui Costin Boghiul, ce a fost şoltuz în târgul **Hârlău**, în care scrie şi mărturiseşte că, „având o poiană în ţărmurile Bahluiului, în **Pârcovaci**, care poiană mi-a fost dată zestre de la socrul meu… acea poiană nu o am vândut, ci o am dat danie sfintei mănăstiri, unde este zidită şi făcută de Zagavii”[181].

1626, septembrie 12: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Oprea, vătaful cel mare de **Hârlău**, de a cerceta pricina dintre Lucoci şi Gherghina din **Lătăi** (azi Câmpeni, Botoşani), „pentru o ocină de acolo, zicând Lucoci că de veac Albul, tată-său, şi cu tatăl Gherghinei, ei au ţinut acolo moşie: tatăl lui Lucoci a ţinut 2 părţi şi tatăl Gherghinei a ţinut o parte. Acum Gherghina face lui împresurătură, de ţine în jumătate. Iar Lucoci s-a lăsat pe oameni buni, anume Roman din **Lăleşti** (lângă Câmpeni, Botoşani), Lupul din **Stroeşti** (sat pe Sitna, Botoşani), Berezan vătaful din **Nelipeşti**

---

[180] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 188, p. 263

[181] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 30, pp. 41, 42

(Nălipeşti, lângă Câmpeni, Botoşani) şi Toader de acolo, Ionel din **Nemândri** (lângă Câmpeni, Botoşani) şi Lupul de acolo şi Gligorie din **Piciorogani** (lângă Prisăcani, Botoşani), şi cum vor ridica aceşti oameni cu sufletele lor, aşa să fie”[182].

1632, aprilie 18: Cartea de împuternicire a lui Alexandru Iliaş voievod lui Ionaşco Prăjescul din **Stolniceni**, care, în baza unui zapis „de la mulţi oameni buni, anume Tpader Şoldan şi Zupcă fost vornic de **Hârlău**, Pătraşco Ciogolea, Costantin şi Iuraşco de **Vlădeşti**, Mierăuţă, Hărăscul şi Andonie din **Hăsnăşeni**, Vasilie din **Ciupeşti**, Borşea din **Dobruleşti**, primeşte uric pentru o moşie în „satul **Băloşeşti**, din ţinutul Sucevei”, pe care o cumpărase, cu 50 de taleri bătuţi, de la Anghelina, soţia lui Pătraşco Capşea pitărel, fiica lui Toader din Băloşeşti”[183].

1635, ianuarie 24: Zapisul fraţilor Gheorghe şi Maria, feciorii vornicului Lupu, în care mărturisesc că s-au tocmit „cu maica noastră, vorniceasa”, la împărţirea „din toate bucatele dumisale vornicului”, Gheorghe şi Maria luând o treime din toate, „şi din vii am luat eu cu soră-mea trei fălci la **Iaşi**, şi a luat dumneaei la **Hârlău** şi la **Cârjeşti** alte vii”[184].

1636, ianuarie 15: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc că a venit înaintea lor Isac Stârcea „şi ne-a mărturisit cum s-a fost întâmplat cu Mihalcea Durac, la

---

[182] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 119, pp. 142, 143

[183] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 26, pp. 22, 23

[184] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 22, p. 23

ieşirea lui Barnovschi vodă… la **Hârlău**, de-au jefuit o cocie a vornicului Gavrilaş, de-au luat din cocie bani gata 1.360 de galbeni şi o dulamă de adămască, şi o dulamă de atlaz cu blane, şi o blană de jder, şi o blană de spinări de hulpe, şi un căftan cu zărba cea bună, şi un căftan de adămască cu jderi, cu bumbi de mărgăritar, şi zece caragie, şi o sabie ferecată cu argint, şi o lăduncă ferecată, de 20 taleri, şi un covor nou, şi o scoarţă nouă, şi alte multe unelte, şi cocia cu bulgariu şi hamuri noi, pentru care lucru fost-au pâră multă şi tot l-au rămas vornicul Gavrilaş dinaintea lui Moise Vodă, Alexandru Iliaş Vodă şi Vasilie Vodă, cum are şi vornicul cărţi de rămas. Şi Mihalcea Durac, ce-a fost partea sa de bani, ei au plătit deplin, iar Stârcea, ce-a luat parte de bani şi acele unelte toate, şi veşminte, şi postave, şi tot ce mai sus scrie, cu cocie cu tot, tocmitu-s-a, după ce l-a ajuns legea şi s-a aflat adevărat vinovat: datu-a Isac Stârcea vornicului Gavrilaş partea sa de sat de Boian (Bucovina), jumătate de sat Onutul de Sus (Bucovina) şi satul **Lozenii**, ce i-au fost cumpărătură, împreună cu Mustaţă, de la Cârstina, jupâneasa lui Gheorghe pârcălabul de Hotin”[185].

1637, aprilie 15: Episcopul Huşilor dăruieşte mănăstirii Neamţ „2 fălci de vie… cu casă, cu loc de prisacă, cu pomăt, ce este la **Hârlău**, în rândul viilor celor domneşti, care vie îmi este cumpărătură de la Simion Ciurariu, sin (fiul lui) Păntelei”[186].

1643, septembrie 16: Zapisul popii Dudon din **Hâlceni** (Hălceni, comuna Şipote, Iaşi), prin care mărtu-

---

[185] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 304, pp. 340, 341

[186] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 64, pp. 63, 64

riseşte că a vândut vornicului Petriceico, drept 100 de lei bătuţi, „viile mele, însă 6 fârtaie; iar o falce o am dat danie cuconului dumisale Ionăşcuţă, şi cu pivniţă ce o am cumpărat de la Dumitraşco, feciorul lui Manule de **Hârlău**, ca să n-aibă nimeni a se amesteca”[187].

1636: Gheorghe şi Maria, feciorii Lupului vornic dau de „ştire cum ne-am tocmit cu maica noastră vorniceasa, din toate bucatele dumisale vornicului am luat eu, Gheorghe, şi soru-mea Maria a treia parte din toate bucatele şi din vii câte trei fălci, şi a luat dumneaei vorniceasa, la **Hârlău** şi la **Socrujeşti** (Socrujeni), alte vii, şi ne-a dat dumneaei şi din alttă provijie un car femeiesc şi dintr-alte unelte”[188].

1673, februarie 2: Ispisoc de la Ştefan Petru voievod, care dăruieşte „sfântului schit din hotarul fârgului **Hârlău**, care s-a făcut de părintele Zagavei şi alţi pravoslavnici creştini… doup pământuri şi 200 fălci de fânaţ, şi cu vad de moarî, ce vine în matca pârâului ce vine din pădure, de la deal”[189].

1756, martie 25: Ispisoc de la Constantin Mihail Cehan Racoviţă voievod, care a „săvârşit din temei o **sfântă mănăstire în târgul Romanului**, întru hramul Adormirea prea sfintei preacuratei şi preblagoslovitei slăvite de Dumnezeu născătoare şi pururi fecioară Maria, şi, pentru chiverniseala părinţilor călugări… le-am dat, la **târgul Hârlăului**, o bucată de loc din hotarul târgului, loc

---

187 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 174, p. 164

188 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 84

189 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 209, 210

domnesc nedat nimăbui de alţi Domni”[190].

1774, iunie: Târgul **Hârlăului**, ţinutul Hârlăului, ocolul Bahluiului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[191]**, toată suma caselor: 171**. Scădere rufeturi 171: 14 străini, 7 liuzi din Scobinţi, 8 liuzi armaşului, 35 liuzi dumisale spătarului Iordachi Canta, 73 poştaşi, 2 popi, 1 diacon, 1 dascăl, 6 mazili, 5 ruptaşi, 2 cupeţi, 17 liuzi ce trec din poştă. / **Străinii:** Marcu, sârbu / Necula, grec, blănar / Panait, grec / Mihai Topală, sârbu / Apostil Tule, grec / Iordache, furmagiu, sârbu / Apostol, muntean / Mile, muntean / Ghica, arnăut / Necula, grec / Dumitru, ciubotar / Toma, conduragiu / Gavril, petrari / Neculai, tâlmaci. // **Târgoveţii ot Hârlău** afară din poştă: Toader, grosar / Zaharie, jidov / Moisa, jidov / Moisa, velnicer / Bercu, velnicer / Ion Însurăţel / Timofti / Ifrim / Ştefan Latu / Solomon, jidov ce-a fost la sticlărie / Marcu, jidov / Ciapsa, jidov / Ştefan, chetrari / Ursu, blănar / Constandin, chetrari / Antohi Hariton, cojocar / Ion, bejenar. // **Liuzii din Hârlău** ce s-au răspuns cu darea lor la **Scobinţi**: Ilie, cârciumar la Meriacri / Ilie Chifu, cârciumar la Enachi / Apostu, cârciumar la Tutov / Ştefan, cârciumar la Meriacri / Ioniţă, vier la Meriacri / Ioniţă, cârciumar la dumisale vistiernicul Canta / Andrei, petrariu. // **Liuzii armaşului Iordachi Luchi, ispravnic:** Manoli, slugă / Vasile Volcinschi / Toma Pârâu / Manoli, bărbieriul / Ioniţă Putredu, blănar / Vasile cumnat lui Vasile Popa / Iftimi, călăraş / Flore, cârciuma la dumisale banul Gligori Balş. // **Liuzi ai dumisale spătarului Iordachi Canta,** ce şed în Hârlău şi li-i darea în Deleni:

---

[190] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 210-212

[191] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 239-241

Petre, arnăut, spoitor / Petre, arnăut, zet (al) lui Chira / Dima, căldărar / Enachi, arnăut / Ştefan, bărbieriu / Grigoraş sin (fiu) Ştefanii / Pavăl, crav / Lupu, cioban / Panaiti, blănar / Ion, rotariu / Ursu Şuiu / Vasile, bărbieriu / Grigoraş, cârciumar / Agapi, lipcan / Toader Pleşcuţ / Ioniţă, calfa / Paladi fiul Stancăi / Neculai Şovan / Ştefan zet (ginere) Stancăi / Gheorghi Bunduc / Mirăuţă fiul lui Vasilache /Lupu Buzămurgă / Andrei Bujică / Toader fiul lui Vasilache / Petre, rotar / Sandu, rotar / Gheorghiţă cumnat cocieriu / Toader, cocieriu / Neculai, olariu / Andrii Popa, slugă / Grigoraş, ciubotar / Ursul Beri / Toader Ispas, prisăcari /Vasile, murariu / Andrei Tofăniţă, pas. // **Poştaşii ot Hârlău:** Toader Ţancocu / Vasile, brăhariu / Ştefan al lui Mihu / Toader brat (frate) lui Mihu / Gavril Dumbravă / Gogi, jidov / Leiba, jidov / Ştefan Popa / Ion, rus, ciubotar / Ştefan Ştirbu / Ion Văman / Ştefan nepot Popii / Costandin Beri / Tudosă Tăpălagă / Dumitru nepot lui Văman / Pintilei Văman / Costandin Dănulache / Neculai fiul lui Putredu / Lupu, şoltuzu / Ion Dănulache / Vasili Roşioru / Toader, ungurian / Ion Sava / Apăstrică / Mihălachi Ciuşte / Lupu cumnat lui Ciuşte / Gavril Perjer / Ivan, rusu / Gavril Bulance / Simion Bulance / Ion Horţar / Tofan, ciubotar / Ioniţă, chihae / Andrii, ungurian / Iacob fiul lui Grigori / Toader Gheorghiţă / Vasile, ciubotar / Simion, cojocar / Gheorghe Ciuşte / Vasile Creţu / Ion Bostan / Ioniţă al Ursoai / Vasili, bărariu / Vasili Hurşui / Toader Bortă / Loghin Văman / Ion a Pătrăşcesii / Calman, jidov / Herşcu, jidov / Meilic, jidov / Velve, jidov / Isac, jidov / Herşcu cumnat lui / Iancu, jidov / Ursachi fiul Pătrăşcesii / Moisa, jidov, frate lui Velvel / Grigoraş Mihu / Strule, jidov / Ştefan, vătăman / Pavăl Putredu / Vasili fiul lui

Mihu / Pavăl fiul babii Ioanei / Tănasă, rus / Toader Bulance / Tănasă Tătaru / Pavăl cumnat lui Ioniţă, chihae / Ion al lui Toader, văcar / Dumitru nepot Putredului / Vasile a Vărvarei / Neculai Buzămurgă / Ioniţă, cără-midar / Toader Dănulache / Ioniţă Gheorghiţă. // **Rufeturile ot Hârlău:** Popa Irimie / Popa Ioniţă / Diacon Ion / Alicsandru, fiul popii, dascăl / Vasile Tutovă, mazil / Toader Boldişor, biv (fost) căpitan de Ciuhur / Toader al lui Tutovă, mazil / Gheorghi Meriacri, mazil / Iordachi Meriacri, mazil / Vasili Meriacri, mazil / Vasili nepot lui Gafencu, ruptaş / Gheorghi Chira, ruptaş / Toader Prodan, ruptaş / Sandu fratele lui, ruptaş / Vasile al lui Prodan / Chiriac nepot Prazului, cu darea lui la negustorii de Eşii / Dragomir, mătăsariu.

1900: „**Hârlău**, oraș, situat în partea de sud a plă-şii Coșula, judeţul Botoșani. Se întinde pe colinele dealu-lui Pietrăria, până în Bahlui şi țărmul stâng al Bahluiului, pe loc şes. Este înconjurat, din toate părţile, cu dealuri înalte, acoperite cu păduri mari şi cu vii. Are o poziţiune strategică. Hârlăul se află la 48 km de Botoșani, străbătut de şoseaua naţională. Oraşul se compune din centrul ora-șului și suburbiile: Bojica, spre vest; Siliștea, spre nord; Munteni, la est; Burdujeni și Bahluiul, spre sud. Teritoriul orașului e de 113 hectare, ocupat de oraș și de vii. Imașul târgului are 260 hectare, de care se ține pămîntul „Cireşul”, loc de arat de 290 hectare, pe care-l împărțesc locuitorii oraşului. Orăşenii au 46 hectare vii. Populați-unea orașului e de 952 familii sau 4.196 suflete: 2.066 bărbaţi şi 2.130 femei; 850 contribuabili. Sunt 300 familii români, 550 familii evrei şi 100 familii de diferite națio-nalități. Locuiesc în 1.000 de case. Sunt 164 comercianţi; 490 meseriași; o fabrică de rachiu de drojdii; 2 fabrici de

ulei; 51 cârciumi. Industria lemnului e dezvoltată, mai cu seamă căruțăria și dogăria. Calea naţională Botoșani-Hârlău-Târgul Frumos înlesnește comunicaţia orașului cu comunele vecine. În partea de nord a orașului sunt Primăria, Percepția și Poliţia orașului; aci e şi un turn, ca observator pentru foc și servicii de pompieri. În Hârlăe e reședința sub-prefecturii plășii Coșula și a judecătoriei ocolului Coșula-Miletin. Are 1 şcoală de băieţi, cu 4 institutori, frecventată de 133 școlari; 1 şcoală de fete, cu 2 institutoare, 1 maestru pentru lucrul de mână și 95 eleve; 3 biserici și 1 paraclis, cu 3 preoți, 6 cântăreți și 3 eclesiarhi; 1 spital, care ţine de epitropia Sf. Spiridon din Iaşi, zidit de Pulheria Ghica; 1 farmacie; 1 birou telegrafo-poștal, înființat în anul 1873; reședința unei companii de dorobanţi… De comuna Hârlăul ţine și moşia Hârlăul, proprietate a spitalului Sf. Spiridon din Iaşi, în întindere de 838 hectare. Epitropia spitalelor Sf. Spiridon din Iași, primind averile mănăstirii Precista din Roman, a rămas stăpină pe această moșie. Numărul vitelor de pe moșie şi ale târgoveţilor e de 3.131: 632 boi și vaci, 267 cai, 2.069 oi, 22 capre și 135 porci. / Orașul Hârlău are însemnătate atât prin vechimea sa, cât şi pentru accea că a fost a doua capitală a Moldovei, câtva timp… Dintr-un act dat de Petru Vodă, de la Pobrata, la anul 1448, cu privire la drepturile ce se dau mănăstirii Poiana asupra a trei sate, se dovedește că Hârlăul exista înainte de Ștefan cel Mare, că aici erau şi judecători mari, care judecau afaceri grele. Pe timpul lui Ștefan cel Mare, Hârlăul era reședința sa de vară, unde avea curți domnești. Astăzi se mai cunoaște temelia, pe care a fost zidit palatul, în apropiere de Sf. Gheorghe, catredala orașului, cât şi ruinele unei pivnițe și a unui feredeu. În Hârlău a dat Ștefan cel Mare un ospăț

mare boierilor şi oștenilor, în ziua de Sf. Nicolae, după ce a învins pe Albert, regele Poloniei. Ștefăniță Vodă, nepotul lui Ştefan cel Mare, a dat oștenilor săi, în ziua de Sf. Dimitrie, un ospăț mare, în urma învingerei unor tătari (*Letop*., tom. I, p. 187). În luna lui aprilie, anul 7031 (1523), Ștefâniţă Vodă a tăiat, în Hârlău, pe Arbore, hatmanul, şi pe fiii săi, din cauza unor pâri mincinoase a unor boieri învrăjbitori (*Letop*., tom. I, p. 187). Din Hârlău a fost Petru Rareş, care se zice că se ocupa cu pescăria și, mergând cu pește la Suceava, a fost vestit de urmaș al lui Ștefan cel Mare, iar Ștefăniţă Vodă, care era pe patul de moarte, a cerut de la boieri să-l pună pe Petre Măjearul, ce l-au poreclit Rareş, după numele femeii ce a fost, după alt bărbat, târgoveț din Hârlău, şi l-au chemat Rareș, care femeie a avut relațiuni cu Ștefan cel Mare, muma lui Petru (*Letop*., tom. I, p. 190). Petru Rareș a avut reședința sa mai mult în Hârlău, locuind în palatul făcut de Ștefan cel Mare, şi a zidit și biserica Sf. Dumitru. (*Letop*. tom. I, p. 205). La anul 1624, a ars palatul domnesc în Iași și Radu Mihnea Vodă și-a mutat reședința în Hârlău, unde a și murit, la anul 1626, şi fu dus la Bucureşti și se îngropă la o mănăstire făcută de el (*Letop*., tom. I, p. 288). La anul 1650, Hmil hatmanul, cu tătarii si cazacii, au ars și prădat Hârlăul, robind mulți oameni, în timpul domniei lui Vasile Lupu (*Letop*., tom. I, p. 319). La anul 1687, Hârlăul a fost prădat de tătarii care au fost chemaţi de Constantin Cantemir Vodă în ajutor, să alunge pe Sobieschi, cu leşii. La anul 1706, Antioh Cantemir vizită Hârlăul, cu gînd de a tocmi biserica, a o face mănăstire și alte îmbunătăţiri, dar timpul și împrejurările grele, în care se afla Țara, n-au putut lăsa pe Antioh să-și împlinească gândul (*Letop*., tom. II, p. 52). La anul 1711,

Hârlăul a fost prădat îngrozitor de turci, în timpul războiului cu Petru cel Mare al Rusiei (*Letop.*, tom. II, p. 109)… Până la anul 1834, Hârlăul a fost capitală de judeţ (ţinut), care cuprindea o parte din județul Iași, împreună cu Cotnari, şi o parte din judeţul Botoşani de astăzi, ținut care se numea ţinutul Hârlăului... În fine, în ziua de 8 mai 1888, a ars cu totul partea centrală a orașului Hârlăul. / În Hârlău se află următoarele biserici mai însemnate: 1. Sfântul Gheorghe sau Biserica Domnească, zidită de Ștefan cel Mare la anul 1487, cînd a făcut şi curţile de piatră. 2. Biserica Sf. Dimitrie, zidită de Petru Rareş”[192].

HÂRLEŞTI

(sat, comuna Hârleşti, Neamţ).

1624, martie 24: Zapisul Chelsiei şi al copiilor săi Dumitru şi Paraschiva, prin care adevereşte că a vândut, pentru 48 taleri, părcălabului apostol din Baloşeşti, „o parte de ocină din sat din Hârleşti, partea Sanfirei”[193]. Martori au fost Ion medelnicerul, vistiernicul Ghiorghie Roşca, Pănteleiiu şi Ursu din Băloşeşti, Onaca şi Vasilie din Iucşeşti. Pântea hatmanul, Gavril Jorea şi Cracalie.

---

[192] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 711-713

[193] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 179, pp. 239

HÂRLEŞTI

(Şerbăneşti, sat contopit cu Hârleşti,
comuna Filipeşti, Bacău).

1634, iulie 23: Zapisul lui Vascan, fecior lui Vasile[194], prin care mărturiseşte că şi-a „dat partea de ocină de la **Şerbăneşti** (sat contopit cu Hârleşti, comuna Filipeşti, Bacău), şi din vatra satului şi din câmp, şi din ţarină şi din vad de moară, şi din tot venitul… la sfânta mănăstire la Sveti Sava, să fie cu a sorii-mi Cantachii Dragotesăi ocină şi moşie sfintei mănăstiri”[195].

1636, iunie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Gheorghe, fost vistiernic, Iuraşco, fost hatman, şi Marica, fiii lui Toader Başotă pivnicer şi ai cneaghinei Anghelina, care primesc ispisoace de întăritură pentru „dreptele lor ocini şi dedini, câte a patra parte din satul **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) şi satul **Dănceşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) pe Cracău, ce sunt în ţinutul Neamţului, cumpărătură lui Toader Başotă de la Gheorghiţă Ciolpan; şi iarăşi, partea lui Toader Başotă din satul **Cuciulaţi** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ), iarăşi din acel ţinut; altă parte de ocină din satul **Bereşti** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), cumpărătură de la Gheorghiţă Ciolpan şi de la alţi răzei ai lui; a treia parte

[194] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 203, p. 231
[195] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 202, p. 230

din satul **Boteşti** (comuna Boteşti, Neamţ), ceare este în ţinutul Sucevei, pe râul Moldova, dedină a cneaghinei Anghelina a lui Başotă cel bătrân; altă parte de dedină, în **Mogoşeşti** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), pe Bistriţa; parte a satului **Şerbăneşti** (înglobat în Hârleşti, comuna Filipeşti, Bacău), cumpărătura mamei lor Anghelina”[196].

1636, august 15: Zapisul lui Focşea Năduşeală, în care mărturiseşte că a vândut „un loc de prisacă, drept 12 galbeni, lui Dumitraşco Negurici fost pârcălab, la sat la **Hârleşti**, la ţinutul Neamţ, alături cu Beleul, din partea moşului meu Bălcu, dinaintea lui Drăgan, **şoltuzul armenesc din Roman**, Gheorghe butnarul, Marco sin (fiul lui) Petriman şi a mulţi oameni buni”[197].

1707, noiembrie 20: Întărit de Mihai Racoviţă voievod fostului mare vistiernic Ilie Catargiul, care primeşte ispisoc pentru părţile lui din satele **Şerbăneşti** şi **Topileni**, în baza unui zapis de la Lupaşco, fecior lui Sălăvăstru de **Başcani**, femeia lui Todosia, fata lui Constantin de **Hănţăşti**, şi de la feciorii lor, de la Dumitraşco Balaci, feciorul lui Bălan de Başcani şi femeia lui Maria, fata lui Eftemie de Başcani, cu feciorii lor, de la Pascal din **Ploscuţiani** şi femeia lui Catrina, de la Vasile Hardalupa, Femeia lui Varvara şi feciorii lor Iosup şi Nicula. De la Dumitraşco Candia, fecior lui Şeptelici de **Poiana**, Ioniţă Ţăpăluş, fecior lui Dumitraşco Ţăpăluş de **Dănăeşti**, care i-au vândut… moşia din satul **Şărbăneşti**, ce este în ţinutul Putnei, pe apa Trotuşului, care sat este

---

196 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 427, pp. 489-491

197 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 480, p. 540

alături cu satul dumisale **Topileanii**, însă fără partea Ghindei, cât este în capul hotarului de sus, drept 100 lei bătuţi, însă având şi Miera, ispravnicul Lupului Bogdan hatmanul parte în acel sat, dimpreună cu frate-său Lupaşco, feciorul lui Sălăvăstru, a vândut frate-său şi partea Mierăi, zicând că s-au învoit a-i da lui într-alte locuri pe unde mai au moşii… / şi alt zapis, ce-a cumpărat din satul **Topileani**, un bătrân care se cheamă bătrânul Zmeachei, şi acel bătrân este a treia parte de sat, căci acel sat îmblă pe 3 bătrâni… / şi alt zapis, de la Pavăl Proţap, fecior Irimiei Proţap, şi de la femeia lui Dochiţa, fata lui Şeptilici, şi de la feciorii lor, care i-au vândut un bătrân ce au avut la Topiliani, ce se hotărăsc cu satul dumisale **Domneşti**, unde dă Trotuşul în Siret, care se cheamă acel bătrân Drăghici… / şi alt zapis, de la Ion, fecior lui Mierăuţ Scănteai, şi de la femeia lui Ioana, fata lui Maxin Cotcodaci, şi de la Tanasie, fecior lui Maxin Corcodaci de **Rujineşti**, şi de la femeia lui Nastasia, nepoata Cozmei lui Ţihte, care i-au vândut un bătrân din satul Topileani, ce le-a fost lor moşie din moşi şi părinţi, au vândut şi ei al treilea bătrân, care s-au făcut satul… / şi alt zapis, ce-a cumpărat de la răzeşii din **Răspopi**, tot la ţinutul Putnei, un zapis de la Ioana, femeia lui Ionaşcă Veaveriţ, de la feciorii ei Gligoraş şi Toader, care i-au vândut, din hotarul Răspopilor, ce-a fost cumpărat Ionaşco Veaveriţ din partea de jos, 7 pământuri, de la Chiul, şi 6 pământuri de la Iliana Bobjiloai, iar din partea de jos, şi 6 pământuri de la Necuţa, iar din hotarul de jos, care fac 18 pământuri, şi 9 pământuri de la Toader Căluţanul, 6 pământuri de la femeia lui Ioana, care sunt acele 9 pământuri de la Papareţ, din sus de hotarul Răspopilor, şi 3 pământuri de la Simion Caul, iar de la

Papareţ din sus, şi 3 pământuri de la Gligoraşco Diacăş, tot dintr-acel hotar din sus al Răspopilor, drept 40 lei bătuţi… / şi alt zapis, de la Necula, cu femeia lui Aniţa şi cu feciorii lor, de la Vasile, Rusanda şi Salonca, feciorii lui Gheorghe Zavul, Măriia, cu feciorii ei Condrachi, Cărstea şi Ioneş, de la Groze, fata lui Negoiţ Zavul, şi Partenie, cu femeia lui Savina, nepoată de fată lui Tudosie Zavul, care i-au vândut 7 pământuri şi un răzor în satul **Răspopi**, care acea moşie le-a fost lor cumpărătură de la Grozava şi Mărica, şi de la Irimia, fata lui Urmoş, nepoata lui Anghel cel mare… şi tot într-acel zapis, 4 pământuri şi un răzor în satul Răspopi, cumpărate de la Marica, fata lui Hoidac, nepoata lui Nistor… / Mai arătat-a vistiernicul Ilie Catargiul un zapis de la popa Neculai şi de la feciorii lui Pârvul, Manolache şi fata lui Safta din târgul Adjud, care i-au vândut a patra parte din **Papareţ**, ce este pe apa Trotuşului, din jod de **târgul Adjud**, ce i-a fost lui de la moşii (bunicii) lui Ghidioan şi Creţul, de la Pahiia şi Armanca, preum arată uricul de la Pătru voievod… Aşijderi, tot într-acel zapis, i-au mai vândut popa Neculai, cu feciorii lui, un bătrân în Papareţ, care este din jos de hotarul Creţului, alături de partea lui Crăciun, ce i-a fost de la părintele lui, Vasile de Adjud, cumpărătură de la nepoţii lui Crăciun din Papareţ… / Şi alt zapis, de la Vasile Haret, ginerele lui Gligorie Stavăr, şi de la femeia lui Iliana, care i-au vândut un loc de crâşmă, de casă, de pivniţă, de grajd, care loc este pe locul Stăvăraşilor, unde este Alxa Măreaiu, drept 10 lei bătuţi… / Mai arătatu-ne-a vistiernicul trei zapise, ce-a cumpărat în **Şendreşti** pe Polocini, iar în ţinutul Putnei, un zapis de la Gavril, ginerele Ştefanii Cărcioae, fata lui Toader Volovatul din Şendreşti, şi de la feciorii lor

Enachi, Ursul şi Dochia, care i-au vândut un bătrân de moşie din Şendreşti… / Şi alt zapis, de la Alecsandru Posmag de **Sascut**, fecior lui Dumitraşco Miaună de **Lieşti**, de pe Polocini, de la femeia lui Ioana, fata lui Vasile, şi de la feciorii lor Ion, Vasile, Iliana, Paraschiva şi Tofana, care i-au vândut jumătate de bătrân din satul Şendeşti pe Polocini, din bătrânul Toader Gârneţ, drept 35 lei bătuţi…. Şi alt zapis, de la Ion Tocilă, fecior Petrei Tocilă, şi de la femeia lui Todosica, fata lui Tofan Volovatul, care i-au vândut, în satul Şăndreşti, jumătate de bătrăn din bătrânul Toader Gârneţ”[198].

HÂRLICEŞTI

(la gura Orbicului pe Bistriţa,
inclus în oraşul Buhuşi, Neamţ).

1625, martie 29: Gheorghe din **Costeni**, care a fost vornic, merge, din porunca lui Radul Voievod, la satul **Orbic** (sat contopit cu oraşul Buhuşi) pentru a hotărnici jumătatea satului care aparţine mănăstirii **Bisericani**, danie de la „Cârstina şi de la Dumitra, cneaghina lui Ciolpan călugăr, precum spune în ispisoace. / Şi am adunat mulţi oameni buni dintre megieşii dimprejur şi s-a întâmplat şi Savin sulgeriul la acest hotar şi cu Gheorghie dvornicul şi cu Penteleiu din **Hârliceşti** şi cu toţi răzeşii lui, câţi erau pe acea ocină. Şi am ales ocina, partea

---

[198] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 201-204

mănăstirii, ca să fie partea de sus şi din câmp şi din vatra satului şi din apă şi am pus stâlpi, să stăpânească cum şi mai înainte au stăpânit părinţii lor şi cum s-au hotărnicit vatra satului şi câmpul şi ca să stăpânească astfel. Şi să nu aibă a trece peste stâlpi nici călugării, nici Pentelei cu răzeşii lui. / Şi de rândul pădurii şi dumbrăvii să stăpânească frăţeşte ca şi mai înainte. Şi de rediul luncii să stăpânească asemenea frăţeşte, ca şi mai înainte. Şi de rândul luncii, să stăpânească asemenea frăţeşte. Şi nişte curături din lunca ce este aproape de Curătura lui Rabca să le stăpânească călugării, care a fost Curătura lui Ciolpan. / Aşa am aflat şi aşa am pus stâlpii. Şi să nu aibă a se pârî această pâră în vecii vecilor. Şi nişte poiene, două, care sunt Curătura lui Ciolpan şi trei curături pe Bucureşti, de asemenea ale lui Ciolpan; aşa am întocmit şi aşa am hotărnicit eu, Gheorghie dvornicul din Costeni, şi Savin sulgeriul. Iar cine nu va ţine aşa să aibă a da 50 de boi… Am scris Ion Răspop din Orbic"[199].

1625, august 24: „Adică eu, Pătraşcu Başotă, al doilea logofăt, şi eu, Gheorghie Başotă, al doilea vistiernic, mărturisim noi cu mare credinţă, la mâna dumisale lui Pană vistiernic, că, trimiţându-ne cu cinstită carte a măriei sale, lui vodă, de i-am hotărât dumisale, lui Pană vistiernic, nişte părţi de moşie din **Mogăşăşti** (inclus în Costişa, Neamţ) de la ţinutul Neamţului, care le-a cumpărat Pană vistiernicul cu un zapis de la Zaharie şi fraţii lui, Irimie, şi Simion, şi Condre şi sora lor Tudora, toţi nepoţi Danciului din Mogoşăşti, ce au vândut, din jumătate de sat, a patra parte, ce s-au chemat partea Mânzăştilor, care le-a plătit Pană vistiernic cu 80 de taleri

[199] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 302, pp. 373, 374

bătuţi. / Şi alt zapis, de la Macsâm, fecior Andriicăi Creţului, şi Gavril, cu fraţii lui, Ştifan şi Bejan, feciorii Măriei, toţi nepoţii Danciului Pardos cel bătrân, care a vândut lui Pană vistiernic, din tot satul Mogoşăştii, a patra parte, cu casele lor şi cu pivniţe şi jăcniţe. şi toate măiestriile ce sunt pe lângă casă, şi cu jumătate vad de moară, şi cu două mori gata, umblătoare în gârla Bistriţei. / Care toate aceste le-au plătit Pană vistiernic bani gata... şi coţi postav ce s-au cuprins 90 ughi bani buni, şi un zapis de la Toader Gărgăriţă, ficior lui Gligori Gărgăriţă cel bătrân şi cu femeia lui, cu Nastasie, fata popii Bechii şi a Gaftonii, şi cu fetele lor, cu Sofronie şi Ileana, au vândut, din jumătate de sat, a treia parte. / Deci noi, dacă am mers acolo, la moşie, împreună cu Trele, pârcălabul de Neamţ, şi cu Iuga pârcălabul şi Cârlig vornic de poartă, şi am strâns pe toţi răzeşii şi pe alţi oameni buni şi bătrâni: Alecsa ot **Hârliceşti** (sat lângă oraşul Buhuşi, Bacău), şi Pintilie ot tam, şi Veriva ot tam, şi Condre, şi Dămiian, şi Cortiş ot tam, şi Gavril Ciochirlie, şi Bănte ot **Vrânceni (?)**, şi Gavril de **Dumbrăveni** (comuna Dumbrăveni, Bacău), şi Patrichi de la **Orbic** (contopit cu oraşul Buhuşi), şi Rusul călugărul din Mogoşăşti, şi Toader vornicul, şi diaconul Bănte din **Zbereşti** (satul Zbereşti, Bacău), şi Hroiţă, şi Ion, şi Costandin şi Toader din **Dorneşti** (satul Dorneşti, Bacău). / Şi mergând cu toţii la Bistriţă, întâi am făcut o funie de 20 de stânjeni ş-am măsurat, din apa Bistriţei, lunca cea mare din sus, de unde umblă luntrile, pe drum, până peste Topliţă, la casa lui Nichifor, şi am găsit 27 funii şi am pus piatră în malul Topliţei. De acolo, piste bălţi, printre Zbereşti şi printre Mogoşăşti, pe şes, până supt deal, şi am găsit 50 de funii şi am pus o piatră la mijlocul şesului şi o piatră supt… şi

am măsurat şi dumbrava, la deal, până la loc în vârful dealului, deasupra, şi am găsit bolovan vechi şi am făcut şi noi bour, şi până acolo am găsit 38 funii, 2 stânjeni. / Şi am mai mers cu trei funii până în muchia dinspre Orbic şi n-am mai putut merge cu funie, că-i huciul des şi pădure, dar am căutat din muchie, peste codru, spre răsărit, precum mi-au mărturisit răzeşii că merg Mogoşăştii. Şi s-au dus Luca, vătavul lui Pană vistiernic, cu răzeşii şi au făcut un bour peste Orbic, în muchea codrului, într-un paltin, şi unul într-un fag, în Bobeică, în vârful codrului. / Şi am mai făcut bour în pârâu, pe unde a fost moara lui Hăsan, în capul poienii ceea mai din jos, şi ne-am dus şi noi până în marginea unor săpături, peste Orbic, la un bour vechi, şi ne-am întors înapoi şi am măsurat tot satul curmeziş şi au scos răzeşii pe acele zapise 16 funii 10 stânjeni şi le-am pus o piatră hotar supt deal. Şi şi-au primit toţi răzeşii atâta să ţină şi la luncă şi la dumbravă şi la codru. / Şi am iscălit, să se creadă, şi, iscălit şi unii din răzeşi, dar popa Bechii şi Pintilie şi Veriva n-au iscălit, zăcând că or întoarce de la Pană vistiernic”[200].

1626, februarie: Întărit de Miron Barnovschi lui Ifrim Medrea, după pâra ce a avut-o cu Pentelei din **Hărliceşti** (sat inclus în oraşul Buhuş) şi cu Zaharia din **Zbereşti** (comuna Costişa, Neamţ) „pentru o parte de ocină din sat de **Mogoşeşti** (sat inclus în oraşul Buhuşi), dintr-a treia parte de sat, a opta parte, de partea Vrâncenilor, cu vad de moară”[201].

---

[200] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 369, pp. 438, 439

[201] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 13, p. 18

1628, noiembrie 25: Întărit de Miron Barnovschi voievod marelui sluger Gheorghe Costeanul şi cneaghinei lui Nastasia, care cumpără, pentru 95 ughi şi un cal preţuit la 40 taleri, de la Toader şi Nechita Moţoc, fiii vornicului Moţoc, „jumătate din satul **Petreşti** (azi satul Blăgeşti, Bacău) şi cu jumătate din mori şi cu jumătate din tot locul", zapisul de mărturie fiind semnat de „Păntelei visternicel din **Hărliceşti** (inclus în oraşul Buhuş), Pătraşco visternicel şi Zaharia păhărnicel din **Zbereşti** (comuna Costişa, Neamţ), Toader Beldiman aprod din **Vătămani** (Vătăman, lângă Costişa, Neamţ), Vasile Bantăş, Gligorcea păhărnicel şi popa Nicoară din **Costeni** (azi satul Prăjeşti, Neamţ) şi Cozma visternicel din **Aldeşti** (comuna Onişcani, Bacău)"[202].

1632, februarie 20: Zapisul Varvarei călugăriţa, de loc din Durneşti, prin care mărturiseşte că a luat „un poloboc de miere de la Tofan Sechil şi am pus zălog partea mea de ocină din **Durneşti**… Şi această tocmeală s-a făcut în casa lui Pătraşco de **Zbierăşti**, dinaintea lui Pătraşco, Ştefan şi Maxin de **Mogoşeşti**, a lui Păntileiu de **Hărliceşti** şi a popei Gligăi din Zbierăşti"[203].

1632, iunie 1: Zapisul lui Alecsa şi al femeii sale, prin care mărturisesc cum au „vândut partea mea de ocină din sat **Bodeşti**, din partea Vrâncean… lui Pentelei din **Hărliceşti**"[204].

---

[202] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 439, pp. 600-603

[203] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 9, p. 8

[204] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 105, pp. 132, 133

1633, septembrie 19: Porunca dată de Moise Moghila voievod pârcălabilor de Neamţ, după ce „s-au jeluit Popoţeştii pe Damaschin din **Brăneşti** (lângă Buhuşi), zicând că face casă şi mori pe ocina lor de sat, la **Bodeşti** (înglobat în oraşul Buhuşi), în tăria lui… voi să daţi zi lui Damaschin cu Popoţeştii, şi cu Robul din **Dumbrăveni** (Dumbrava din Deal şi din Vale, contopite cu Săvineşti, Neamţ), şi călugării de la Tazlău, şi lui Partenie din **Hărliceşti** (în Orbic, contopit cu oraşul Buhuşi), să-şi aducă toţi uricele şi zapisele ce au pe acele ocini"[205].

1634, aprilie 25: Zapisul popii Ionaşco şi al fratelui său Gheorghe din **Ruşciori** (lângă Jideşti, contopit cu Dochia, comuna Girov, Neamţ), prin care mărturisesc că au vândut a lor „dreaptă moşie din sat din **Aldeşti** (înglobat în Cârligi, comuna Filipeşti, Bacău), din jumătate de sat jumătate, adică din tot satul Aldeşti, a patra parte de sat… jupânesei Nastasia slugeroaei, jupâneasa lui Gheorghe Arapul ce-a fost sulger mare şi cuconilor dumisale, drept 120 lei… Şi în tocmeala noastră au fost preotul Trifan şi Albul ot **Costiani** (Costeni, lângă Podoleni, Neamţ), Ionaşco vătămanul ot **Podoliani** (comuna Podoleni, Neamţ), Păntelei şi Dumitraşco sinovi Păntelei ot **Hărliceşti** (înglobat în Orbic, contopit cu oraşul Buhuşi), Constantin Bantăş, ot **Fauri** (contopit cu Zăneşti, comuna Zăneşti, Neamţ) şi mulţi oameni buni s-au prilejit"[206].

[205] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 399, pp. 502, 503

[206] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 104, p. 116

1640, mai 14: Fraţii Maftei şi Login vând lui Gheorghe Buţul, drept 14 taleri bătuţi, „în sat, în **Bucureşti** (înglobat în Buhuşi, Neamţ), în ţinutul Neamţului, lângă Bistriţă, 14 pământuri şi un loc de prisacă unde se sfârşeşte lunca, la apa Orbicului. Şi în tocmeala noastră s-au prilejit Petrichie de **Orbic** (înglobat în Buhuşi, Neamţ), Pentelei de **Horlăceşti** (Hârliceşti, înglobat în Orbic, apoi în Buhuşi, Neamţ), Onciul ot **Stăneşti** (în Frunzeni, comuna Costişa, Neamţ), Ion de **Plăgeşti** (Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău) şi ginerele nostru Petrea”[207].

1645, mai 4: Scrisoarea lui Constantin Bantăş, Păntelei şi Alexa din **Hărliceşti** (Hârliceşti, lângă Buhuşi, Neamţ), care primiseră poruncă de la Vasile Lupu voievod să aleagă „hotarul **Blăgeştilor** (comuna Blăgeşti, Bacău) dinspre al **Petreştilor** (comuna Bâra, Neamţ) şi al Petreştilor dinspre al Blăgeştilor” şi care au adunat martori, pe Avram de **Grozeşti** (înglobat în Rediu, comuna Cândeşti, Neamţ), Patrichie. Gligorie şi Petrea Geferi de **Orbic** (înglobat în oraşul Buhuşi, Neamţ), Ionaşco de **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Neamţ), Pătraşco de **Zberăşti** (Zbiereşti, comuna Costişa, Neamţ), Gligorie brăhariul de **Bociuleşti** (inclus în Podoleni, Neamţ), Toader de **Blăgeşti**, Gligorie Vărzar de **Durneşti** (Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ) şi alţi oameni buni, stabilind împreună hotarul. / „Hotarul este la câmpul din sus, din Fântâna lui Parce, puţinel mai sus, am pus bolovan, şi în dreptul locului la un hâns mare de spini şi din spini, în jos, până în lacul cu pipirig, din lac în jos, în dreptul lacului, în Blăgeasca, unde a fost prisaca, iar de acolo, în

[207] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 356, p. 371

jos, pe marginea poienii celei mari, în jos, până în Lespezdi. Aşijderi, din sus de Fântâna lui Parce, în dreptul locului, până în groapa lui Gheţe (Gheaţă), iar din groapa lui Ghiiaţe, în dreptul locului, în codru, până în dealul Tazlăului”[208].

1774, iunie: Satul **Hărliceştii**, ţinutul Neamţului, ocolul Bistriţei, după recensământul lui Rumeanţev[209], avea **toată suma caselor 139**. Scădere rufeturi 129: 5 văduce, 3 preoţi, 3 mazili, 4 ţigani, 114 case pustii. Rămân birnici 10. / **Birnici**: Mihăilă, ungurian / Grigore brat (frate) lui / Ion Ciumaş / Ilii Măşcătescu / Ştefan Covaşe / Radu, morar / Ion, morar / One Bughe / Herşe, jidov din Costiş / Cerbul, jidov. // **Rufeturi:** Popa Grigore / Popa Tănasă / Diaconul Ion / Ştefan Ţintilă, mazil / Ilii, frate lui Ioniţă, la fel / Apostol Roşniţă, la fel / Măriuţa, preoteasă / Stanca / Maria Dochiţii / Dochiţa / Iftimie / Ştefan, herar, ţigan / Ion, ţigan / Pavăl, ţigan / Petraşco, ţigan. // **114 case pustii**.

HĂRMĂNEŞTI

(Oniceni, Bârleşti, incluse în Hărmăneşti,
comuna Todireşti, Iaşi).

1603, decembrie 21: Întărit de Eremia Moghilă voievod logofătului Nicoară, care cumpără, cu 200 ughi (dicaţi ungureşti), de la Dumitru, fiul Bahluianului, nepot

---

[208] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 71, pp. 66, 67

[209] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 29

Marcăi, strănepot Agafiei, fata lui Ivan pitar „a sa dreaptă ocină şi moşie din satul **Ruginoasa**, din a treia parte de sat, jumătate şi cu loc de heleşteu şi de moară”, iar cu 28 taleri de argint, de la Dumitru Rugină, fiul lui popa Vasile, nepot Onicenului, „a sa dreaptă ocină şi moşie, o casă din satul **Oniceani** (unde a fost Onica, la Fântâna Onicenilor, inclus în Hărmăneşti[210], Iaşi)”[211].

1623, aprilie 2: Întărit de Ştefan Tomşa lui Lupul Prăjescu, care primeşte uric pentru dreptele lui ocini şi dedine: „satul anume Hălăştiani, cu iazuri” (comuna Heleştieni, Iaşi); „Buşcătenii, cu iazurile şi cu morile, în acelaşi ţinut” (Buţcăteni, lângă Heleştieni, Iaşi); „o selişte, anume Şopârlenii şi cu iazul mare şi cu iazul de pescuit peşte” (în comuna Heleştieni, Iaşi); „**satul anume Onicenii şi cu bălţile de peşte şi cu loc de râmnice în acelaşi ţinut**” (inclus în Hărmăneşti, Iaşi); „un sat anume Rângăleşti, cu iazurile, ce este în ţinutul Iaşi” (Ringhileşti, Botoşani); „jumătate din satul anume Boriseni pe Prut, şi cu bălţile de peşte şi cu loc de moară pe Prut” (ţinutul Iaşi); „un sat, anume Rădeni, pe Pârâul Alb, şi cu loc de moară şi de stupină pe acel pârâu, ce este în ţinutul Neamţ” (comuna Păstrăveni, Neamţ); „două sate, anume Ciutca şi Dubăvăţul, ce sunt în ţinutul Cernăuţi (Dubăuţi, raionul Coţmani, Ucraina)”[212].

1638, iulie 5: Carpu şi soră-sa Iona, feciorii lui Miron, nepoţi lui Fărtat, vând lui Toader Ştefan, Parades

[210] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 180
[211] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 123, 124
[212] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 46, pp. 64-67

Saula şi Mihai Ungurul, pentru 20 de zloţi bătuţi, partea lor „din sat de **Băloşeni** (comuna Vlădeni, Iaşi), ce este pe apa Jijiei, în ţinutul Eşilor, din partea de jos, din vatra satului, din ţarină şi din fâneţe, cu loc de heleşteu şi cu tot venitul… dinaintea lui Constantin vornicul din **Vlădeni** (comuna Vlădeni, Iaşi), Căzacului din **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi), Strătulat şi frate-său Nicură din **Potângeni** (comuna Movileni, Iaşi), Pătraşco Hăugul, Gheorghe Grecul, Sava Hăugul, Constantin Hăugul şi Vasile Sprânceană din **Băşeni** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi), Romăşcel din **Hărmăneşti** (comuna Todireşti, Iaşi) şi a mulţi oameni buni”[213].

1638, decembrie 3; Dănilă, feciorul lui Ionaşco Mândrului din Băloşeni, din ţinutul Iaşilor, de pe Jijia, vinde lui Toader Nistor şi lui Mihai Ungurul, drept 60 de zloţi, partea lui „din sat din **Băloşeni** (comuna Vlădeni, Iaşi), două părţi am vândut, şi a treia parte din partea mea este nevândută, partea surori-mea Anghelina... dinaintea lui Carpu căpitanul din **Miclăuşeni** (comuna Butea, Iaşi), Sava Hăugul, Toader Hăugul, dronea şi Ionaşco Feştilă din **Blândeşti** (contopit cu Ţigănaşi, comuna Ţigănaşi, Iaşi), Romăşcel din **Hărmăneşti** (comuna Todireşti, Iaşi), Gorghi Grecul din **Băşăni** (Băşeni, azi Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigăneşi, Iaşi), Gligorie fratele Budzei din **Băloşăni** şi a mulţi oameni buni”[214].

1639, februarie 27: Toader, diaconul din **Bârleşti**, şi sora lui Maria, feciorii Zahariei Benea, nepoţi Stancăi, strănepoţi Mogăi, şi Anton, feciorul lui Feteon, nepotul

---

[213] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 395, p. 384
[214] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 517, pp. 479, 480

Frăsinei, strănepotul Mogăi, şi Florea, Cozma, Vasile şi Palachiia, feciori Tudori, nepoţi Drăgălinei Păşcoe, strănepoţi Mogăi, şi Vasile, Gligorie, Ionaşco Burchi, Benea, Isaico, Anna şi Alba, feciori Alexandrei, nepoţi Stancăi, strănepoţi Mogăi, când vistiernicului Dumitru Buhuş, drept 50 zloţi bătuţi şi „din jumătate de sat de selişte **Căcărăzenilor** (azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi), jumătate… jumătate de sat **Bârleşti** (azi Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), ce se împarte în patru părţi, trei părţi… / Prilejitu-s-au în tocmeala noastră Ionaşco Moldovan, Gheorghe Dondăş, Costân, Sava, Vasile şi mulţi oameni buni”[215].

1639, martie 3: Carte gospod de la Vasile Lupu voievod pentru Gheorghe Năvrăpscul vornic şi Coste Siminiceanul, după ce „s-a jelui Buhuş vistiernic pe Constin Hăbiiac de **Costeşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), pe Vasile de **Pietriş** (înglobat în Costeşti, lângă Târgu Frumos, Iaşi), pe Ionaşco, ginerele lui Moldovan, şi pe alte seminţii ale lor, că i-au vândut a treia parte de sat din **Bârleşti** (azi Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), iar apoi s-a aflat că n-au avut ei nici o treabă cu acea ocină… cum s-au pârât şi de faţă cu feciorii Benei din Bârleşti şi au rămas feciorii Benei pe Constantin, pe Vasile şi pe Ionaşco… / După aceea, ei şi-au luat zi în câteva rânduri, cum să scoată acea parte de ocină din Bârleşti sau să facă dres lui Buhuş pe partea lor don Costeşti. Şi sunt doi ani de când tot îmblă cu cuvinte şi nici pot scoate ocina ce-au vândut din Bârleşti, nici fac drese pe Costeşti… / Drept aceea, voi să aveţi a da zi să

---

[215] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 40, p. 48

scoată ocina ce au vândut sau să facă drese pe partea lor din Costeşti până în două săptămâni”[216].

1639, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Luchiian, în baza unui „zapis de mărturie de la oameni buni şi bătrâni, anume Ion Mircea, Pirţea şi Patrichii de **Hărmăneşti** (Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), Avraam şi Vasile de **Iucşeşti** (Icuşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ)… scriind cum a venit Toader sin (fiu) Mihăilă din **Bucium** (Buciumii Precistei, înglobat în Galbeni, comuna Filipeşti, Bacău) şi a vândut toată partea ce-a avut tată-său Mihăilă din sat din **Iucşeşti**, în ţinutul Romanului… lui Luchiian diacul, drept 25. Care parte era pusă zălog de Toader sin Mihăilă la nepotu-său Ion Mircea, care n-a frut să cumpere şi i-a zis lui Toader să vândă cui ştie şi să-i dea banii. Deci Toader a întrebat pe toate rudele sale să cumpere de la dânsul acea moşie şi nimeni nu s-a aflat să-i cumpere”[217].

1645, iunie 20: Pavăl, Leavul şi Istratie, feciorii lui Grigore vătavul şi ai femeii sale Donchia, şi cu nepoâii lor, feciorii Leavului, ai lui Ionaşco, ai Măriei şi ai Oghiniei, vând marelui vistiernic Ioradache (Cantacuzino), drept 140 lei bătuţi, „dreaptă ocină şi moşie din sat din **Verşeni**, pe Moldova, în ţinutul Sucevii… din jumătatea din jos, două case de moşie bătrâne şi jumătate din altă casă, din partea lui Pleşcan, ce-i partea lui Oiţă, şi din partea călugărească a doi fraţi, ce ne este dreaptă cumpărătură de la feciorii Nemişului, Ilea şi Vasile. Aşijderi, şi din cea jumătate de sus, părţile a trei fraţi, iar

[216] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 45, p. 52
[217] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 207, p. 214

de la feciorii Nemişului, Ilea, Vasile şi Tiron, cu vatră de sat, cu pământuri în ţarină, cu loc de stupină, cu pomăt şi cu vad de moară în Moldova… / Şi în această tocmeală au fost Eremia Murguleţ, Ilie portarul, Nacul pârcălabul, Ionaşco cuparul, Ilie Boul, Nacul Brut, Dumitru diacul din **Verşeni** (comuna Mirosloveşti, Iaşi), Vasile Câmpanul din **Bârleşti** (înglobat în Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), Hilotie de **Dobruleşti** (lângă Boureni, comuna Moţca, Iaşi), Andronic de **Hăsnăşeni** (lângă Paşcani, Iaşi), Suilă de **Miteşti** (satul Mânjeşti, comuna Mogoşeşti, Iaşi) şi sătenii din Verşeni. Şi eu, Luchian diacul, am scris, ca să se ştie”[218].

1718, ianuarie 11: Carte de împuternicire, dată de Mihai Racoviţă voievod lui Toderaşco, strănepotul pitarului Grigore Săpotianul, „să fie volnic a-şi ţine şi a-şi stăpâni nişte părţi de moşii în satul **Săpoteani**, ce este în ţinutul Orheiului, la **Corneşti**, la ţinutul Iaşilor, la **Săseani**, iar la Orhei, la **Hărmăneşti**, la Prut, iar în ţinutul Iaşilor, la **Voinova**, la Orhei, şi la **Ţăfurleani**, alături de Hărmăneşti, iar la ţinutul Iaşilor, şi să aibă a lua a zecea din câmp cu fânaţ, din pâine, din pometi, din grădini cu legume, din grădini cu **tiutiun**, din cânepă, din in, din bălţi cu peşte, din prisăci cu stupi, după obicei”[219].

1671, mai 10: Scrisoarea logofătului Tudosă Dubău, trimisul lui Duca voievod să cerceteze hotarul dintre Găureni şi Fălfoeşti: „Toader din **Mânzăşti** a zis, când a hotărât satul **Bereşti**, mai sus de **Găureni**, a luat o bucată de hotar din ceastă parte de Prut cu Bereştii, până

---

[218] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 104, p. 89

[219] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 183, pp. 176, 177

în drumul Mǎjilor, iar hotarul Gǎurenilor l-a l-a apucat ţinând până în Prut, iar de această parte n-a trecut. / Toader Horciag, iarăşi din **Mânzăşti**, a zis cum acea bucată de loc, din Prut, până în drumul Mǎjilor, nu lăsau călugării pe Găureni să o ţină, zicând că o au dat Petru vodă cu uric, şi nu ştiu ei să mai fi fost vreo întrebare până acum. / Nechifor din **Folfăeşti** iarăşi a dat seamă într-acest chip. / Mihail din **Ciureşti** iarăşi zice că nu lăsau călugării pe Găureani să ţină acea bucată de loc, zicând că au uric de la Petru vodă. / Neculai din **Hărmăneşti** zice că ar şi jura cum îi hotarul mănăstirii până în Prut. / Gligorie din **Folfăeşti** iarăşi zice aşa. / Megieşii ce i-a strând postelniceasa pentru hotarul Găureanilor, Gheorghe Ungheanul din **Unghiani**, zice că a auzit de călugări pentru acea bucată de loc, cum au uric dat de Petru vodă. / Toader din **Unghiani** iarăşi mărturisi, când a ţinut Iorga postelnic, că ţinea şi pe de ceastă parte, ci nu ştie pentru ce-a ţinut. / Cernat din **Unghiani**, iarăşi aşa. / Pascal, iarăşi aşa. / Baicul, vornicul din **Găureani**, zice că i-au spus oamenii că-i hotarul Găureanilor până în mijlocul măjilor. / Buligă zice că a auzit dintru tată-său cum hotarul Găureanilor a fost până în drumul Măjilor"[220].

[220] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 286, 287

HĂRMĂNEŞTI

(lângă Cârligi, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ).

1639, aprilie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod jitnicerului Gligorce şi jupânesei Ruxandra, care cumpăraseră, cu 30 de taleri, de la Vasile Plavăci, de la feciorii lui Gavril, Tudor, Pleşă şi Lazor Plavăci, de la nepoţii Toader, Tudosie, Măriica, Ioana şi Iliana, feciorii lui Tănase Plavăci, de la Nedele şi Varvara, feciorii Muşăi, de la Dochia şi Ionaşco, feciorii Anghelinii, Ihnat, feciorul Ruscăi, şi Ionaşco, feciorul Maricăi, „partea lor din satul **Nadişa** (comuna Strugari, Bacău), din ţinutul Bacăului, o jumătate din partea lui Plavăci, care se numeşte partea lui Ion Plavăci, şi partea Magdăi Băşascăi”. Zapisul de mărturie era semnat de Constantin pivnicer, Barbul, popa Fodor Mani şi Grigore din **Comăneşti** (oraşul Comăneşti, Bacău), Petre Borzea, Dumitru Cerbul şi Marco Childă din **Săsieşti** (comuna Strugari, Bacău), Toader şi Vasile, feciorii lui Toader, Gheorghe zăt (ginere) Toader din **Nadişa** şi de Pricopie şi Ursul din **Petrileşti** (comuna Bereşti-Tazlău, Bacău). / Şi a mai cumpărat Grigorcea, cu 20 taleri, conform zapisului de mărturie de la Sava şi surorile lui, Naste, Gheorghe şi Ilieş din **Dărmăneşti** (comuna Dărmăneşti, Bacău), de la Petre Borzea din **Văsâeşti** (Văsieşti, înglobat în oraşul Moineşti, Bacău), „toată partea lui şi a surorii lui Simina din jumătate din partea lui Plăvaci sin satul Nadişa”, iar cu 40 de ughi, de la Voica, femeia lui Istratie Plăvaci, şi de la Grigorie Beldemanu, Isăiu şi Ignat, „partea lor din Nadişa, dintr-o jumătate din partea lui Plavăci”. / Şi a mai

cumpărat Grigorce părţi de moşie din Nadişa de la Naste şi Cârste Rareş, feciorii lui Vasile Cergatul – drept 9 ughi şi o vacă cu viţel, de la Tecla, fata Riarii, femeia lui Mihai – drept 4 ughi, iar de la Mavrichi grecul şi de la fetele lui Smaranda, Aniţa, Troiţa şi Măgdălina, drept 45 ughi, două vaci cu viţei şi o iapă, „partea lor din **Hărmăneşti** (lângă Cârligi, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), ce-a fost cumpărătură de la Irodie şi de la Savul”[221].

1676, martie 18: Carte de împuternicire, dată de Antonie Rusăt voievod lui Constantin Jora mare armaş şi lui Vasile Gheuca logofătul al doilea ca, „pe cine vor trimite, să fie tare şi puternic a opri şi a ţine satul **Jorăştii** şi părţile din **Româneşti, Comăneşti** şi din **Hărmăneşti** pe Jăravăţ, pe care le ţine Vrabie, cu nepoţii lui, să aibă a le opri dinspre dânşii”[222].

HĂRMĂNEŞTI

(Hrăneşti pe Siret, aproape de Roman, Bacău).

1502, aprilie 17: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod fraţilor Tăbuci Mititelul şi Frece, care „au adus dresuri ce au de la moşul (bunicul) domniei mele Ştefan voievod, pe satul **Disculţii** (pe Trotuş, inclus în Bor-

---

[221] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 114, pp. 126, 127

[222] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 70, p. 116

zeşti[223], Bacău), ce este în ţinutul Trotuşului, pe jumătate din **Găureana** pe pârâul Turbata, pe satul **Ciorşeceşti** ce se cheamă acum **Arămeşti**, unde a fost Avram jude, ce este în ţinutul Neamţului, pe satul **Hărmăneştii** (Hrăneşti pe Siret, aproape de Roman[224], Bacău), **Rusciorii** pe Siret, dinspre amiază-noapte, peste Cobâla, în ţinutul Romanului, unde a fost Stan jude, dinspre amiază peste Cobâla, valea pe Siret, satul **Dumbrăviţa** (pe Siret, la Cobâle[225], Bacău), unde a fost Giurge jude, satul **Petreştii** (pe Siret, lângă Adjud[226], Bacău) pe pârâul Diineţului, unde a fost Gavrilă diacu jude, din capul pârâului Diineţului, valea pe amndouă părţile ape Diineţului, până la pârâul Zmeului, ce este în ţinutul Ajudii"[227].

HĂRNICEŞTI

(lângă Poienile Oancei, azi Petreşti,
comuna Bâra, Neamţ).

1774, iunie 26: Satul **Hărniceştii**, al mănăstirii Bărboiul, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recen-

---

[223] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 82

[224] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 118

[225] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 93

[226] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 189

[227] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. XIV, Iassi 1889, pp. 105-107

sământul lui Rumeanţev[228], avea **toată suma caselor 22**. Scădere rufeturi 3: 1 diacon, 1 ruptaş, 1 văduvă. Rămân birnici 19. / **Birnici:** Toader / Ştefan / Ioniţă sin (fiu) lui Gheorghe / Gheorghe, tăbăcar / Tănasă fiu Chiriţei / Petre / Vasile / Ursul Chiriţa / Ion, pas / Tănasă Băsărabu, pas / Grigori, văcar / Neculai Ene, pas / Ioniţă, pas / Sandul, pas / Lupul, pas / Andronachi, butnariul / Costandin, bejenar priş ot (venit din) Bacău / Luca a Dafinii / Grigoraş, harabagiu. // **Rufeturi:** Lupul, diacon / Vasile a Dafinii, ruptaş / Nastasia, săracă.

HĂRPĂŞEŞTI

(sau Arpăşişti, satul lui Arpaş, la Cârligătură,
comuna Popeşti, Iaşi).

1456, februarie 18: Întărit de Petru voievod protopopului Ioil şi fiului său Giurgea, gramatic, care primesc uric, pentru „satele anume: Oneşti la Cârligătură, pe amândouă părţile pârâului, şi prisaca pe care a întemeiat-o Giurgiu Negru, şi mănăstirea lor, şi loc de prisacă în acelaşi hotar, şi, mai sus, Voroveşti, şi poiana de la Ştefan Roşul, pe care le-a dat-o Ştefan de bunăvoia lui, şi, mai jos, pe acelaşi pârâu, la lazul lui Simion, loc de moară, şi prisaca lor din dreptul Podobitului, în pădure, şi **Arpăşeştii lui Arpaş**, şi, peste Bahlui, la Glodurile de la Movila Mare şi la fântâna lui Berbeniţă un loc din pustie,

[228] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 265, 266

să-şi întemeieze sat şi fânaţ, şi, pe Şacovăţ, un loc de moară, unde vor putea să-şi facă, şi pe Stavnic, asemenea, şi, deasupra Nistrului, Cunicea, amândouă cuturile, şi Cobâlia, şi Armeni, lângă Suceava, şi seliştea lui Scandal, lângă Roşiori, şi Todereşti "[229]. Hotarul, din veac, iar pentru pustii, îndestul.

1488, ianuarie 12: Întărit de Ştefan voievod, popii Ivul şi vărului său Manciul, care primesc uric pentru „ocina lor dreaptă, satul la Cârligătură anume jumătate din Todereşti, partea de sus (în Hărpăşeşti), dinspre Arpăşeştii lui Arpaş… Iar hotarul acestei jumătăţi de sat să fie începând de la Andrea, din iazul cel vechi, la stâlp şi de la stâlp la alt iaz, şi de acolo până la alt stâlp, mai sus de cânepişte, şi de acolo la vie, şi de acolo la stâlp, la marginea rediului o movilă găunoasă, iar dinspre alte părţi, după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac"[230].

1607, mai 12: Întărit de Eremie Moghilă voievod marelui logofăt Lupul Stroici, care cumpără, cu 20 taleri de argint, de la fraţii Dumitru, Gavril, Gheorghe, Marena şi Anisia, fiii Savei, şi de la fiii lui Păcurar, nepoţi Sofroniei, „a treia parte din satul **Arpăşeşti** (Hărpăşeşti)"[231].

1623, ianuarie 27: Mărturia popii Simion ot Todereşti, Cârstea arman, Miron, Floriţa şi Eremiia Arpaş despre vânzarea părţii de ocină „cât au avut în Arpăşeşti,

---

[229] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 56, pp. 81-83

[230] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 25, pp. 42-44

[231] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 115, 116

în partea de sus”[232], pe care a cumpărat-o, cu 15 galbeni, Misăilă şi fraţii săi de la Vasile, Palaghia, Paul şi Costin, toţi Honicei, şi, cu parte separată, de la Anghelina, fata Măricăi, nepoata Honcei (Honicei).

1623, iunie 20: Întărit de Ştefan Tomşa voievod diacului Dumitraşcu Fulger, în baza unui zapis de mărturie a boierilor ţării, care garantau că „el şi-a cumpărat, în faţa lor, nişte case din satul **Todereşti**, din ţinutul Cârligătura, cu locul caselor. Şi de asemenea o parte de ocină de la sluga noastră, Simion Capşea medelnicerel, pentru 53 de taleri bătuţi, toată partea lui, cât se va alege din vatra satului şi din apă, cu loc de iaz şi din câmp şi din ţarină şi din pădure. Ci acea parte de ocină i-a fost cumpărătură de la mătuşa lui, Frăsina, fiica lui Vicol. / Şi, de asemenea, el şi-a cumpărat o parte de ocină din acelaşi sat Todereşti de la Iachim şi de la fratele lui, Toader, şi de la surorile lor, Anghelina şi Măria, fiii Anei, nepoţii lui Bulaşco, toată partea lor, câtă se va alege, din tot locul, şi cu loc de prisacă, pentru 12 taleri bătuţi. / Şi de asemenea, o parte de ocină din acel sat el şi-a cumpărat de la Nastasia fiica lui Arman, din cât se va alege partea lui Arman, jumătate de parte, pentru doisprezece taleri bătuţi. / Şi, de asemenea, el şi-a cumpărat jumătate de sat de **Lupşeşti** pe Soluneţ, în ţinutul Soroca, şi cu iaz în apa Soluneţului, de la Ion Ujdilă, pentru cincizeci de ughi galbeni”[233].

1626, iulie 3: Zapisul surorilor Todosia, Nastasia şi Prohira, cetele Vărvarei, nepoatele Nastei şi Frăţinei,

---

[232] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 10, pp. 9, 10

[233] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 86, pp. 125-127

ce-a fost mumă Nastei, prin care mărturisesc cum au vândut, „dintr-a treia parte de sat **Arpăşeşti** (Hărpăşeşti, apoi Goeşti în Cârligătură, Iaşi), două părţi, ce se cheamă acum **Goeştii**…, dar şi partea moaşei noastre, Nastei… Neniului, pârcălabului de Cârligătură, drept doi boi şi o vacă cu viţel”[234]. Martori: Ionaşco Bilţu şi popa Gligorie ot **Todereşti** (Chilişoaia, Iaşi), Iordachi şi Gheorghiţă Murăţel, Misail, Cârste arman.

1627, mai 30: Întărit de Miron Barnovschi voievod pârcălabului Neniul, în baza unui zapis de mărturie semnat de Ionaşco Bilţu şi popa Gligorie din **Todereşti**, de Iordachie arman, Gheorghi Murăţăl, Misăilă, Zaharia, Cârtea arman şi Drăguşan diac, „scriind şi mărturisind acel zapis că el şi-a cumpărat două părţi din a tria parte a satului **Arpăşeşti**, ce se cheamă acum **Goeşti**, de la Todosia, fiica Vărvarei, nepoata Nastei, de la Nastasia şi Porfira, fiicele lui Lupul, nepoatele Nastei, toate nepoate şi strănepoate ale Frăsinei. Şi el le-a dat pentru aceste părţi trei boi buni, de 70 taleri. / Şi de asemenea a cumpărat şi altă parte din acel sat de la acei oameni scrişi mai sus, nepoate ale Nastei, din partea de peste râu, ce se va alege partea ei din acest sat Goeşti, cu tot venitul, din câmp şi din fâneţe, şi cu loc de iaz şi cu grădini, care vor fi în rediu şi cu tot rediul”.

1633, martie 22: Zapisul lui Eremia, feciorul Onciului, nepotul lui Obriajie, în care mărturiseşte că a vândut moşia lui „din sat din **Arpăşeşti**… jupânului Iorgachi diacul, drept 10 taleri bătuţi de argint... Şi în tocmeala noastră fost-au Neniul, vătaful cel mare de

[234] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 90, pp. 110, 111

ţinutul Cârligăturii, Drăguşan diacul, Gheorghiţă diac şi popa Gligorie de **Todereşti**".

1635, august 29: Printre martorii lui Neniul vornic, care cumpără „o parte din moşia **Băloşeani**", se numără „şi Gugea din **Goeşti**"[235].

1636, ianuarie 23: Zapisul Măricăi, fata Cârstii şetrarul, în care mărturiseşte că a vândut partea ei „din **Ţibăneşti**, din ţinutul Vasluiului… lui Gheorghe Roşca vistiernic, drept 25 taleri bătuţi… dinaintea vornicului Neniul, Silion al lui Ştefan Ciocârlan şi Iordache din **Arpăşeşti**".

1637, decembrie 15: Uliana şi Costanda, fetele Măricăi, nepoatele lui Arpaş, nepoţii lor Mirăuţă şi Alexa, feciorii Părascăi şi Crăciun, bărbatul Ulianei, vând lui Iordachi diacul, drept 25 de talei bătuţi, părţle lor „din sat din **Arpăşeşti**, în ţinutul Cârligăturii, din a şasea parte de sat, jumătate".

1900: „**Hărpăşeşti**, sat în judeţul Iaşi, plasa Cârligătura, comuna Popești, așezat pe coasta de est a dealului Hărpăşeşti, pe o suprafață de 1.636 hectare, din care 478 hectare sunt ale locuitorilor, iar restul, pe care se află și 443 hectare pădure, este proprietatea dlui C. Rusovici. Are o populaţie de 110 familii sau 631 suflete; o biserică, zidită, la 1812, de Dimitrie Ghica; o şcoală, întreţinută de comună, înfiinţată la 1878, frecventată de 17 elevi. Vite: 551 vite mari cornute, 43 cai, 704 oi, 368 capre şi 200 râmători"[236].

---

[235] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 36

[236] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 699

HÂRŞOVENI

(Vârşoveni, azi Hârşoveni, comuna Ivăneşti, Vaslui).

1634, iunie 24: Întărit de Vasile Lupu voievod „monastirii domniei sale de la **târgul Vaslui**, ce este mitoc al monastirii Zugrafului, un sat ce se cheamă **Vârscovenii** (Vârşoveni, azi Hârşoveni, comuna Ivăneşti, Vaslui), pe apa Bârladului, şi cu loc de prisacă, de grădini cu pometţi şi cu poiană de fânaţ şi cu ţarină de arătură; care acel loc este pe pârâul Lipovăţul, unde s-a numit mai înainte monastirea **Corbul** (Corbu, comuna Lipovăţ, Vaslui). Şi iarăşi, alt loc, ce se cheamă **Poiana lui Timofeiu** (loc pe Lipovăţ)"[237].

1757, martie 14: Porunca dată de Scarlat Ghica voievod ispravnicului de Tutova şi paharnicului Constantin Sturza, după ce „ne-a dat jalobă Ştefan Găluşcă, mazil ot Tutova, zicând că, având o moşie, anume **Corobăneştii**, dimpreună cu Toader Sion şi cu fratele său Ioniţă, care a murit; şi sculându-se Ioniţă Sion, care a murit, de au zălogit toată moşia Corobăneştii la Andriian Cozma, acum Andriian stăpâneşte toată moşia, şi partea jăluitorului acestuia; şi fiindcă Ioniţă Sion a murit, nu vrea fratele său Toader să dea banii Cozmii, ca să răscumpere moşia… / Osebit a mai jăluit Ştefan c-a făcut un loc prisacă, pe moşia **Hârşova**, ce o are împreună cu Toader Sion, şi acum, după ce au tăiat pădurea şi-au făcut loc de

[237] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 166, p. 189

prisacă, se scoală Sion şi aduce stupi, de-i pune în locul de prisacă al lui Ştefan şi ia el tot venitul moşiei… / Pentru care… să aduceţi de faţă pe Toader Sion, şi întâi să le luaţi seama pentru acea moşie"[238].

HĂRTĂNEŞTI

(pe Oituz, lângă Trotuş, „satul bătrânilor Hărtan, Dragotă şi Brătilă", lângă Filipeşti, Bacău).

1664, februarie 1: Văsian, cu femeia lui Todora, fata Măgdălinei, nepoata lui Simion Cojan de **Hărteneşti** (Hărtăneşti pe Trotuş, Bacău), vând marelui logofăt Neculai Buhuş „din partea lui Simion Cojan de Hărtăneşti, jumătate… dinaintea lui Pătraşco de **Bereşti**, vătaful marelui vornic Vasile, Ivaşco sin (fiu) Mălai ot **Pătrăşcani**, Ion, vpornic de **Galbeni**, Iacob şi Miron dascăl de **Hălăuceşti**, Vasile Vesel de **Văleni**"[239].

1665: Hariton călugărul, „ce am fost popă în târgul **Trotuş**", vinde marelui logofăt Neculai Buhuş „o moşie din satul **Hărtăneşti**"[240].

1665, ianuarie 15: Neculai Şandru, ginerele lui Gavril Zugravul, soţia lui Potrasia şi fraţii ei Ţiră şi Cosin, feciorii lui Gavril Zugravul, vând marelui logofăt

---

238 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 112, pp. 177, 178

239 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 21, 22

240 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 23

Nicolai Buhuş „jumătate din a patra parte, din partea lui Pleş, din bătrânul Hărtan, ce se împarte tot satul **Hărtăneşti** la Trotuş în trei bătrâni… dinaintea lui Vasile Fulga din **Hărtăneşti**, Valile, Iuraşco, Gavrilaş şi Gheorghiţă de **Hilipeşti**, Ţălepul, Savin, Iuraşco de **Mogoşeşti**, şi alţi oameni buni”[241].

1665, ianuarie 15: Iuraşco, feciorul lui Ion Dragul de **Hilipeşti**, vinde marelui logofăt Neculai Buhuş „10 pământuri din satul **Hărtăneşti**, care sunt cumpărate de socrul meu Dumitru Coste de la Ursul Bărcan, din bătrânul Dragotă, precum este şi zapis”[242].

1665, ianuarie 15: Fraţii Irimia, Ion, Tronca, Dumitru, Unguraş, Nedelea şi Gaftona, feciorii lui Pintileiu din Hărtăneşti, vând marelui logofăt Neculai Buhuş părţile lor din „partea lui Dragotă, din satul **Hărtăneşti**, de la Trotuş”[243].

1665, mai 21: Fraţii Merăuţ Ţogoe şi Gligorie din **Hilipeşti** vând marelui logofăt Neculai Buhuş „a noastră ocină şi moşie din **Hărtăneşti**, ce sunt pe Oituz, din doi bătrâni câtă se va alege partea noastră”[244].

1665, iunie 18: Fraţii Gheorghe Scorţăi, Ion şi Toader, feciori Scorţăi, Irimia, Tronca şi Ion, feciorii lui Toader Dudeş, toţi nepoţi lui Simion Grecul, strănepoţi lui Dragotă, vând marelui logofăt Neculai Buhuş „toată partea moşului (bunicului) nostru Simion Grecul din

---

241 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 27, 28

242 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 28

243 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 29

244 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 29, 30

partea lui Dragotă, din satul **Hărtăneşti**, în ţinutul Trotuşului, lângă Trotuş, care face partea noastră 52 de pământuri şi 17 pământuri… / Aşijderi Mirăuţ, Gligorie şi Mihăil, feciorii Pleşăi, nepoţii lui Hărtan, Gligorie şi Constantin, feciorii Sofroniei, fata Mihului, nepoata lui Hărtan… am vândut toată partea Pleşăi, a surorii sale Alba şi a Mihului din partea strămoşului nostru Hărtan, care face 42 de pământuri şi 13 bucăţi"[245].

1666, noiembrie 24: Gligore, feciorul popii Gligorcea, din satul Hărtăneşti vinde marelui logofăt Nicolai Buhuş, din „moşia din **Hărtăneşti**, ce sunt la ţinutul Trotuşului, toată partea câtă este aleasă din bătrânul Dragotă, 33 de pământuri în ţarină şi cu vatră de sat"[246].

1666, decembrie 11: Vasile, Ion şi Neculai, feciorii lui Gheorghiţă Ciovlic din satul Hărtăneşti, vând lui Neculai Buhuş, „din moşia din satul **Hărtăneşti**, ce sunt la ţinutul Trotuşului, toată partea noastră câtă este aleasă, 32 de pământuri şi un răzor, partea lui Gheorghiţă Ciovlic, şi, din vatra satului şi din săpături ce sunt prin păduri, cu loc de fâneaţă"[247].

1666, februarie 23: Gheorghe Gavruţu, Dumitru Boiştan, Toader Coste şi Gavrilaş de **Hilipeşti**, Iuraşco de acolo, Nicula Mahric, Bululet şi Irimie de **Bogdăneşti**, Vasile Boiştan, Ion Ciomârtan, Gligorie Fume, Ilisei şi Fulga „şi toţi fraţii noştri am vândut tot bătrânul nostru, partea Brătilănească din satul **Hărtăneşti** lui Niculai Bu-

245 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 32, 33
246 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 35, 36
247 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 36, 37

huş, marele logofăt… / iar noi, cu fraţii noştri care nu s-au prilejit aici, Savin cămăraşul şi alţi fraţi pentru Hărtăneşti, să ţină şi părţile noastre la Brătila… / şi în tocmeală au fost Ariton, căpitanul de Bacău, Buznea, căpitanul de Vaslui, Toader Giuncu de **Ruşi**, Toader de **Pătrăşcani**, Gheorghe de **Hilipeşti**, Vasile vătămanul, Vasile feciorul Bechei din **Bogdăneşti**, Vasile Berilă din **Pietrosul**, Gavril Lupan din **Bujoreni** şi alţi mulţi oameni buni”[248].

1666, februarie 24: Fraţii popa Mihăilachi şi Toader Cociorvei, feciorii lui Cociorvei, Ion, Dănăil şi Toader, feciorii lui Şandru, şi Petria, feciorii lui Ioniţ din **Goeşti**, vând marelui logofăt Neculai Buhuş „din satul **Hărtăneşti**, toată partea lui Ion Petrei”[249].

1666, februarie 25: Fraţii Ion Şandru, Dănăil şi Nicolai „şi alţi nepoţi ai noştri” vând lui Neculai Buhuş „moşia din satul **Hărtăneşti**¸care parte este aleasă, din alt loc, ce sunt 16 curături, în hotarul Hărtăneştilor, care parte este de pe moşul (bunicul) nostru, căci a plătit el o moarte de om şi a luat aceste curături”[250].

1667, noiembrie 3: Simeon, feciorul lui Mavruşco din **Hilipeşti**, vinde lui Neculai Buhuş, pentru 12 lei, „o prisacă ce este la satul **Hărtăneşti**, la ţinutul Trotuşului, cu pomete şi cu tot venitul”[251].

1667, decembrie 20: Neculai, Costin şi Gligorie din Hărtăneşti vând lui Neculai Buhuş o „moşie din **Hăr-**

---

[248] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 37, 38

[249] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 38, 39

[250] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 39, 40

[251] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 46, 47

tănești, din partea lor Dragotă, a treia parte, a Cârstei, feciorul lui Dragotă”[252].

HÂRTOP

(sau Vârtop, Hărtopul, pe Pârâul Negru,
în comuna Bârgăuani, Neamț).

1436, februarie 7: Întărit de Ilie voievod lui Mihailă Bărbosu, care primește uric pentru „prea a lui ocini și uric de la părintele nostru, anume satele Drăgoieștii pe Cracău, ce sunt la gura Almașului, și **Vârtopul**… Iar hotarul acelor sate să fie cu toate hotarele cele vechi, pe unde au pe unde au îmblat din veci”[253].

1480, martie 15: Întărit de Ștefan voievod lui Marco Bălaur, care primește uric, împreună cu surorile lui Varvara și Nastea, pentru „ocina lui dreaptă, satele anume: **Vârtop** care este pe Pârâul Negru și jumătate din iaz și jumătate din moară, tot pe Pârâul Negru, pe care acest sat l-a cumpărat Bălaur de la pan Crâstișor, nepotul panului Crâstea cel Mare, pentru 150 de zloți tătărești”[254].

1604, mai 2: Zapisul lui Ilea, fost jitnicer, în care mărturisește că, după judecata pe care a avut-o cu Ion Dupniță, popa Ioan, popa Andruș și alte neamuri ale lor,

---

[252] Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade / Documente slavo-române,* vol. IV, Iași 1908, pp. 48, 49
[253] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. I, București 1975, doc. 145, p. 201
[254] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. II, București 1976, doc. 224, pp. 341, 342

s-au tocmit şi s-au „aşezat cu această tocmeală, cum a vândut mama mea Mărica, fiica lui Toader vistiernicul, şi cu al meu Dupniţă, fost vătag de armaşi, din a patra parte din **Hârtop**, a treia parte, şi iarăşi o bucată de ocină, ce-i este cumpărătură, tot în hotarul Hârtopului, tor a treia parte; eu, Ilea, m-am aşezat şi m-am tocmit cu a mea bună voie”[255].

1632, iulie 4: Întărit de Alexandru Iliaş voievod diacului Nechita din **Vârtop**, care primeşte uric pentru „o bucată de poiană, ce se numeşte Muncii, partea de jos, dinspre răsărit… cumpărătură de la Ghiarghiţa păhărnicel, fiul Anuşcăi, nepotul lui Ciolpan, pentru un cal bun, preţuit pentru 45 de taleri”[256].

1633, octombrie 6: Zapisul Tudorei, fata Drăghiţei, nepoata Nastei, în care mărturiseşte că i-a dat nepotului ei Nechita ot **Vârtop** toată partea ei de ocină „din sat din **Vârtop** (Hârtop, comuna Bârgăuani, Neamţ) şi din **Leuteşti** (sat pe Valea Albă, Neamţ)… Însă el să aibă a mă griji şi a mă comânda… Şi-această tocmeală o am făcut dinaintea frăţâne-meu Vasile, popii Andruşco, popii Ion, diaconului Zaharia, vistiernicelului Vasile şi Gheorghe ot **Vârtop**, şi Vlădeanul ot **Tătăraşi** (Tătăruşi, sat înglobat în oraşul Piatra Neamţ)”[257].

1634, aprilie 5: Zapisul diacului Luchiian şi al femeii lui Antimiia, fata lui Toader curteanul din sat de **Vârtop** (Hârtop, comuna Bârgăuani, Neamţ), prin care

---

[255] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 196, 197

[256] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 139, pp. 175, 176

[257] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 404, p. 508

mărturisesc că au vândut partea lor „din Vârtop, din vatra satului şi din câmp, şi din moară într-apa Cracăului, şi pomete, şi fânaţ… lui Vasile din **Şerbeşti** (contopit cu comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), drept 8 galbeni… Şi în tocmeală au fost Iordachie vistiernicul, Nechifor păhărnicel din Şerbeşti, Dumitru Niţă hotnogul, Andrei Nemişul, Lupul Bogza şi mulţi oameni buni”[258].

1634, aprilie 5: Zapisul hotnogului Dumitru Neţa şi al diacului Ionaşco din **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) şi al lui Adriian din **Cârligi** (comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) şi a multor oameni buni şi bătrâni, în care mărturisesc cum „au socotit hotarul la satul **Vârtop** (Hârtop, comuna Bârgăuani, Neamţ)”, din poruncă domnească: „cu mare socotinţă şi pe drept am scos partea popii, lui Vasilie, a lui Andriian şi-a unui nepot al lor de frate, ce s-a aflat cu dreptul, şi am scris şi pământurile, anume să se ştie, ca să nu mai fie gâlceavă nici dănăoară întru veci: două pământuri la mal, unul este; al doilea pământ, din Cetăţue, în jos; al patrulea, de la sat, în sus, două la Glimee, două la Zahorna, două în Gârbove cu Gropile, trei în Curmedzişe, trei la rândul părului, două la Latele; unul sub dâmb, unul la Botee, două în Îngustele; unul în Mijloce, unul în Grope, la Gârbove”[259]. / ,,Şi am scris şi anume cui ce s-au venit. Am aflat în tot hotarul patru sute de pământuri. Deci am dat trei sute de pământuri lui Ursu Nechita, Gheorghe Boţ şi lui Mirun, şi o sută părtenilor de sus. Deci s-au dat feciorilor lui Gavril 42 de pământuri şi popii Vasile, lui Andriian şi lui Donici 29 de

---

[258] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 100, pp. 112, 113
[259] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 101, pp. 113, 114

pământuri, şi fetelor lui Toader 15 pământuri, cu Grozava 17, şi lui Andronic, cu Ioana şi Antimia, 15 pământuri… aceste 400 şi douăsprezece pământuri s-au împlut cu fânaţul din Gropi şi din Vârcioroabe seama aceasta”[260].

1634, iulie 16: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod diacului Ursu din **Vârtop**, ca „să fie tare şi puternic a-şi ţine o bucată de poiană, ce se cheamă Muncei, ce-a cumpărat de la Gherghiţă din **Borleşti**, cum au şi arătat dresele de cumpărătură, de la răposatul Eremia vodă”[261].

1638, ianuarie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Lupul şetrărel şi femeii sale Dochia, fiica Magdei din Vârtop, şi cneaghinei Mărica cluceroia, care cumpără, cu 50 de taleri, de la rudele lor Simion Beşetea şi fiii lui Pavăl şi Hilp, conform unui zapis de mărturie, din „dreap-ta lor ocină şi dedină din satul **Vârtop**, a şasea din a patra parte din vatra satului, din câmp, din fâneţe şi din mori”[262].

1644, aprilie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril hatman și pârcălab de Suceava, care primește uric pentru „un sat anume Epoteștii (Bucovina), în ținutul Suceava... / Și de asemeni, satul **Păstrăveni** (comuna Păstrăveni, Neamț), ce este în ținutul Neamț, pe pârâul Topolița, cu locuri de iazuri și de mori, ce și-a cumpărat mai întâi de la Iane și de la Luca, foşti vătafi, apoi de la răposatul Pană vistiernic, toată partea lui Căzan fost

[260] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 102, p. 114

[261] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 195, p. 222

[262] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 229, pp. 211, 212

postelnic, mai înainte cumpărate de Pană vistiernic de la feciorii lui Căzan și zălogite la un turc, anume Abdul Celebi, pentru datoriile sale. Iar după moartea vistiernicului Pană, au fost Iane și Luca, care l-au înlocuit în acele părți de ocină și în alte ocini ale lui, să aibă a le vinde și să plătească datoriile lui. Și a plătit Gavril hatmanul acea datorie, 80 de galbeni unguresți, în mâinile lui Iane și Luca vătafi. Și au plătit ei acea datorie acelui turc, Abdul Celebi... / Apoi s-au ridicat toți fiii lui Căzan postelnicul și au venit înaintea domniei mele și s-au plâns că îi strâmtorează Pană vistiernic și nu le-a plătit deplin acele părți de ocină, ce le-au avut de la tatăl lor. Și s-a ridicat milostivirea sa Gavril hatman și s-a tocmit cu feciorii lui Căzan postelnic și a plătit din nou acele părți de ocină din banii săi și a dat Dochiței și surorii ei Tudosca și fratelui ei Tofan, fiii lui Căzan, 50 de taleri numărați; și de asemeni, în mâinile fratelui lor Iancul, ginerele lui Căzan, și soției sale Todosia, fiica lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Simion și Mihail, fiii lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Ionașco și Tofan, fiii lui Căzan, 20 galbeni unguresți... și i-au dat privilegiile lor. / Și de asemeni, a plătit milostivirea sa Gavril hatman și alte părți din acel sat Păstrăveni, de la alți răzeși, anume: Anisia, soția lui Simion Herța din Păstrăveni, fiul lui Eremia Pagahia, fiica lui Nicoară Bechea, nepoata bătrânului Bechea, cu fiii lor Dumitru, Iachim, Toader, Grigorie, Cristea, Ionașco, Părasca și Vasilca, din vatra satului și un loc cu 20 de pământuri în țarină și din apă, cu loc de moară pe Topoliță, și a dat în mâinile lor 20 de galbeni de aur bătuți; și de asemenea, altă parte din acel sat Păstrăveni, ce-a cumpărat-o de la Mihail și Simion, fiii lui David, din vatra satului și din țarină, 50 de pământuri, și

cu părți de vad de mori, cu 40 galbeni ungurești. Și de asemeni, altă parte din Păstrăveni, 20 de pământuri, ce le-a cumpărat de la Glafira, fiica lui Ionașco Cujbă, soția lui Vasile Hociungu, și de la fiii ei Gheorghiță, Ionașco și Niculcea, și de la fratele ei Bantăș, pentru 30 de lei... / Și de asemeni, satul **Bălăneștii** (comuna Bârgăoani, Neamț), în ținutul Neamț, satul **Biceștii** (comuna Bârgăoani, Neamț) și din **Vârtop** (Hârtopul, comuna Bârgăoani, Neamț), din același ținut, cu trei iazuri și cu tot hotarul, cât se va alege, că acel sat și cu iazuri i-au dat lui călugării de la mănăstirea Râșca, cu mare rugăminte să aibă el a le face zid de piatră în jurul mănăstirii Râșca. Și s-a apucat Gavril hatman și a cheltuit banii săi, 850 lei de argint, și a zidit acel zid de piatră, de 55 stânjeni, și încă a dat sfintei mănăstiri 10 iepe. Iar mănăstirii i-au fost danie și miluire acel sat Bălănești și acele părți din Becești și din Vârtopel, și cu trei iazuri, de la Damian vistiernic și jupâneasa Nastasia... / De asemenea, jumătatea satului **Gocimani** (azi Goșmani, comuna Români, Neamț), în ținutul Neamț, oe Orbic, cu un iaz mare și cu o altă parte din iaz, cumpărat de la Constantin Dracea, pentru 200 de galbeni ungurești, iar lui Dracea i-a fost danie și miluire de la Dumitrașco Ștefan logofăt și de la fiii lui Gheorghe, Grigorașco și Vasile, pentru slujba lui; și i-au făcut zapis fiii lui Dumiotrașco, fiindcă tatăl lor n-a apucat cu limbă de moarte... / Și satul **Iliești** (înglobat în Ardeoani, comuna Ardeoani, Bacău), din ținutul Trotușului, pe râul Tazlăul Sărat, cu curți gata, cu mori, cumpărat de la jupâneasa Nastasia Solomoneasa și de la fiii ei Ionașco, Lupul și Solonca, pentru 800 lei bătuți... / Și satul **Solonțeni** (Solonț, comuna Solonț, Bacău), de asemenea în ținutul Trotușului, pe Tazlăul Sărat, cumpărat, din jumă-

tatea satului a treia parte, de la Gheorghe (Ștefan) al treilea logofăt și de la frații săi Grigorașco și Vasile, fiii lui Dumitrașco Ștefan, pentru 4 galbeni ungurești. Și jumătate de sat, din partea de sus, și a treia parte din jumătatea satului de jos, cumpărat de la Nastasia Solomoneasa și de la fiii ei Ionașco, Lupașco și Solonca, fiii lui Dumitrașco Solomon, pentru 160 galbeni ungurești; și a treia parte, din partea de jos a satului, cumpărată de la Ionașco Țâra și sora lui Maria, fiii Saftei Țâroaie, și de la ginerele ei Mierăuță de la Bahnășeni, pentru 40 galbeni ungurești. / Și satul **Tătărașii** (azi Muntenii de Jos, comuna Muntenii de Jos, Vaslui), din ținutul Vasluiului, pe râul Bârlad, ce-i este danie și miluire de la însăși domnia mea... / Și satul **Bulboci** (comuna Bulboci, județul Soroca, Moldova), în ținutul Soroca, pe râul Căinari, cu iazuri și cu loc de moară, cumpărat de la Danciul și Grigorie, și de la nepoții lor Dumitrașco și Pătrașco, fiii Urâtei, și un alt Dumitrașco, cu soția lui Santa, fiica Urâtei, și de un alt Dumitrașco și fratele lui Pepelea, fiii Antemiei, și de la Mis și sora lui Olena, cumnatul lui Focșa, fiii Todosiei, și rudele lor Nastasia, Maria, Candachia și Elena, fiicele Chirenei, nepoatele lui Dumitru Grecul din **Bulboci**, pentru 550 lei de argint. / Și satul **Corjouți** (Corjeuț, județul Edineț, Moldova), ce este în ținutul Hotin, pe râul Vilia, cu iaz și cu moară, ce și-a cumpărat el înainte, parte de jos, și altă parte din jumătatea de sus, ce se cheamă partea Popeștilor, de la Grigorie Pilipovschi și jupâneasa lui Mitrofana, fiica lui Solomon vistiernicul, și de la Baico, Pătrașco și Elina, fiii lui Petrică, pentru 180 taleri de argint. Și alte părți din Corjouți, cumpărate de la Constantin, Simion și Vasile, fiii lui Gânscă, nepoții Maricăi și strănepoții Dreacăi, și

de la Eremia, fiul lui Hilip Răspopa, nepoții Andreicăi și Nastasiei Creacă, și de la Gheorghe și Simion, fiul lui Andreica Răspopa, de la Sofronia, Ionașco și Vasile, fiii Mănuntei, nepoții lui Corju, și de la nepoții lor Bilăi și Părasca, fiii Draghinei, de asemeni nepoții lui Corju, pentru 52 taleri numărați și doi boi; și altă parte din Corjouți, ce-a fost demult partea lui Vasile Lozenschi cămăraș și acum am dăruit-o rudelor lui Lozenscgi, Toderașco mare logofăt, Iurgachi vistiernic, Răcoviță Cehan logofăt, Constantin Stârcea pârcălab și Ștefan Șoldan și alte rude ale lor. / Și satul **Husieni** (în Răuseni, comuna Răuseni, Botoșani), în ținutul Dorohoiului, pe râul Jijia, cumpărat, jumătate, de la Atanasie și Simion, nepoții lui Gavril Jegon, și de la Strătulat și Lupa, de asemeni nepoții lui Jegon, pentru 120 taleri numărați; altă parte de sat, cât se va alege partea lui Onuțul, cumpărată de la Grigorie, fiul lui Mihăilă, nepotul lui Onuțul, pentru 120 taleri; și a treia parte din acel sat Husieni, partea de sus, pe cealaltă parte a Jijiei, cu locuri de mori pe Jijia, cumpărată de la jupâneasa Todosia, nepoata lui Cucora stolnic, pentru 100 taleri, ce i-a fost cumpărătură lui Cucora de la Măgdălina, fiica Anesiei, și de la mătușa ei Anesia, fiica Oașei, și de la Cristina, fiica lui Ștefan, nepoata Măgdălinei; și, din a patra parte de sat, o parte, de la Onuțul, cu iaz, cumpărată de la Gligan, fiul lui Petre, ce le-a fost lor cumpărătură de la Trifan și de la soția lui Nastasia, fiica lui Loghin, nepoata lui Jegon, pentru 60 taleri; și a patra parte din Husieni, cumpărată de la Gligan, fiul lui Hus, de la sora lui Dochia și de la cumnatul Țopa, pentru 60 taleri... / Și saul **Miclăușeni** (comuna Corlăteni, Botoșani), în ținutul Dorohoi, cu loc de iazuri și cu hotar, pe unde a stăpânit mai înainte Balica hatman, ce și-a cumpărat el de la

Maria vorniceasa, jupâneasa răposatului Lupul vornic, și de la frații ei Gheorghiță și Ion fost ceașnic, fiii lui Ștefan Prăjescul, pentru 550 de galbeni ungurești... după moartea lui Balica, au umblat ocinile lui din mână în mână... Și am cercetat noi și am luat toate ocinile lui Balica hatman din mână străină și le-am dat în mâinile nepotului său. Și a venit **Miclăușenii** în partea Mariei vorniceasa și a fraților ei, fiii lui Ștefan Prăjescul"[263].

1645, ianuarie 17: Zapisul de mărturie al marelui vornic Toma şi al marelui vistiernic Iordache, în care scriu cum au venit înaintea lor „Andronic, feciorul Magdei din **Vârtop** (Hârtop, comuna Bârgăoani, Neamţ), ca să-i tocmim cu nepotul său, popa Vasile, pentru un cal ce i-a dat popa Vasile, al său cal, de s-a dus călare la ţinutul Sucevei, cu o treabă a lor acolo. / Deci, într-acea cale, fiind pe la Sfântul Petru, a îmblat tare şi fără ispravă, şi i-a omorât calul, a crăpat asuprit de cale. Deci acel cal, a mărturisit Andriian de **Cărligi** (comuna Filipeşti, Bacău), cu sufletul lui, cum i-a dat el singur preotului 12 ughi (ducaţi ungureşti) pe acel cal şi preotul n-a vrut să i-l dea într-acei bani, iar noi am socotit să fie într-acel preţ şi i-am împăcat, precum îi legea ţării cea bătrână, căci i l-a dat preotul de bunăvoia sa, să i se plătească calul jumătate, preţ de 6 ughi. / Andronic cu altă n-a avut cu ce-l plăti… şi s-a învoit cu nepotul său, cu popa Vasile, şi i-a dat, din partea lui de ocină, trei pământuri: unul în Rugina, altul în rândul pârâului, altul lângă sat, şi partea din moară cât are el toată, şi fânaţul în Gropi, şi pomii din vatra satului **Vărtop**… / Şi la această tocmeală s-au întâmplat Gheorghe Boţ, Ursu Nechita, Vasile Bran,

---

[263] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 297, pp. 274- 284

Andrei nemişul, Ionaşco şi popa Pătrăşcan de **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ), Gligorcea Gherghiţă şi Iaţco dregătorul de **Şerbeşti** (înglobat în Talpa, comuna Bârgăoani, Neamţ), şi Larion de **Vărtop**. / Şi eu, Lupul Bogza, am scris acest zapis cu mâna mea"[264].

1645, ianuarie 17: „Izvod, să se ştie ce am dat la moartea lui Andronic, unchiul meu, eu, popa Vasile (din Vârtop sau **Hârtop**, comuna Bârgăoani, Neamţ): 4 bezmeni de ceară, atunci îmbla bezmenul câte un leu; / 1 sac de făină, 1 zlot; / 1 ort mătase şi tămâie; / 1 dron de sare, 2 potronici; / doi orţi preoţilor; / 1 ort pe camănă, la masă, căci n-au ajuns lumânări, un ort; / 1 potronic unei femei, ce i-a fost dator; / 1 potronic bun Furduiasei; / 1 merţă de grâu şi un ort ce a fost dator; / 1 bărbânţă de bere am plătit la Fădor tij (la fel) 1 ort; / 300 de liturghii, să grijesc eu de dânsele, să port grijă pentru păcatele lui. Să fac aceste trei sute, fac 6 lei bătuţi. / Fac 12 lei şi 9 potronici buni. / Aşijderi, partea lui Andronic din moară o am cumpărat eu, deosebit, cu Dumitraşco Donici, drept 3 lei. Eu am dat 2 lei, Dumitraşco 1 leu"[265].

1646, iulie 5: Fraţii Toma şi Samoilă Bilţu, feciorii Candachiei Bilţoaie, nepoţii Savei, Dumitraşco Urdzică şi nepotul lui Focşea, nepoţii Urdzicoaei şi nepoţii lui Crăciun, fac un schimb de moşii cu Enache Şoldan şi femeia lui Nazaria, fata Măriuţăi, nepoata lui Potărniche, căruia i-au dat „ce-am avut la sat la **Şofrăceşti** (comuna Trifeşti, Neamţ), în ţinutul Neamţului, pe Valea Neagră, dintr-a patra parte de sat Şofrăceşti, a treia parte, însă i-

---

[264] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 5, pp. 2, 3

[265] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 6, pp. 2, 4

am dat cu partea lui Toderiţă şi a lui Ionaşco, feciorii Îndreicuşei, pentru că ei ne-au vândut o parte de moşie a noastră din **Vârtop** (Hârtopul, comuna Bârgăoani, Neamţ)”, primind la schimb, „moşia ce-a avut Nazaria în satul **Brăneşti** (înglobat în Miron Costin, comuna Trifeşti, Neamţ), iarăşi în ţinutul Neamţului, dintr-a patra parte din satul Brăneşti, a treia parte”[266].

1900: „**Hârtopul**, sat în judeţul Neamţ, plasa Piatra-Muntele, comuna Șerbești, situat pe șesul ce se întinde la sud-est de satul Ghigoești, între culmea Mărginenilor şi satele Bălănești și Ghilăeşti, cu marginile sale formează hotarul comunei Șerbești dinspre comuna Bârgăoani, și a plășii de Sus-Mijlocul. Are o populaţie de 119 familii sau 469 suflete: 218 bărbaţi și 251 femei; 248 necăsătoriţi, 178 căsătoriţi, 41 văduvi, 2 divorţaţi. Locuiesc în 106 case. Ştiu carte 25 persoane. Se mai numește: Hârtopul Mare”[267].

HÂRTOP

(sau Vârtopi, azi Cotelnici, Orhei, Moldova).

1677, martie **20**: Donosie, feciorul lui Dumitraşcu Portărescul din **Trebujeni**, nepotul Irimiei medelnicer, strănepot lui Golăi logofătul, dăruieşte o moşie naşului său Andrei Mihuleţ, pârcălab de Orhei, „mie părinte, de-

---

[266] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 429, pp. 367, 368

[267] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 719

au cununat părinţii dumnealui pe părinţii mei şi dumnealui m-a botezat şi m-a cununat… Şi fiind eu rămas de fraţii mei, care au fost şi dumnealui ca nişte fraţi, şi având eu o parte de ocină în Trebujeni, cumpărată de la fratele meu Crăciun, care parte a fost a lui zestre de la neanea al nostru Dumitraşcu, şi o parte de ocină ce a fost cumpărată de Crăciun, cu mine împreună, şi cu surorile mele Arsenia şi Gherghina de la Antemia, fata lui Constantin, unchiul, am socotit cu toţi fraţii şi cumnaţii, cu surorile ce sunt, şi l-am luat pe dumnealui frate în locul lui Crăciun, frăţâne-meu, şi i-am dat dumnealui partea lui Crăciun… Şi când am făcut acest zapis fost-au toţi cumnaţii mei, şi veri primari, şi nepoţi, anume Guruţă cumnatu-meu şi soru-mea Arsenia, Gherghina, nepoţii mei Gheorghe, Gligore, Caidac şi Nechifor, feciorii Mircei… şi mărturii anume Neculai Donici clucerul cel mare, Constantin ce-a fost clucer mare, Gavril Donici pârcălab de **Orhei**, Loghin ce-a fost pârcălab, Ştefan spătarul, Neculai postelnicul, feciorii lui Constantin clucerul, Doroftei preotul de **Peştera**, Tănase şoltuzul de târgul **Orhei**, Ursul, vornicul de **Peştera**, Sema ce-a fost vornic, Gligoraş feciorul lui Artenie de Fălciu, Albul Maremance, Gligoraş Sauca şi Luchian de **Peştera**, Maftei Pârţă de **Zamcioci**, Vasile Hodoroge ce-a fost vătav de hânsari, Lupul Ciupag ce-a fost vătav, Iordachi, Savin şi Arsenie de **Pocrişăni**, Bobeică şi Vlasie de **Cotelneci**, Ştefan Ciurlenco de **Peştera** şi mulţi oameni buni s-au prilejit”[268].

1698, mai: Mierla Râuleţoaia, fata lui Andrei Donici, sora lui Neculai Donici, dăruieşte nepotului său Darie şi jupânesei lui „dreapta ocină şi moşie ce am de la

[268] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 139, pp. 138, 139

Moşii noştri, de la Nicoară Donici, ce-a fost vistiernic mare, din satul **Hruşova**, ce este pe apa Ischilului, la ţinutul Orhei, jumătate de sat, ce este partea mea… Şi s-au întâmplat la această danie Vlasie pârcălabul, Darie feciorul lui Vasile de **Vârtopi**, Constantin Păturnichi ce-a fost de **Sămănauca**, Darie Moga de **Peresecina**, Enache de **Steţcani** şi Sava de **Bezini**"[269].

1709, februarie 20: Vlasie Stoian de Păşcani dăruieşte serdarului Darie Donici „a mea dreaptă ocină şi moşie din satul **Paşcani**, ce este în ţinutul Orheiului, pe apa Ichilului, partea tătâne-meu Stoian, ce s-a alege din partea bătrânului Jirebiea, pol (jumătate) de bătrân, care se vine a şasea parte din satul Paşcani cu vad de moară pe Ichel… Şi când am dat dumisale această parte de loc, prilejitu-s-au Darie Vlas din **Hârtop**, Toader vătav, Vlas Ţica din **Micăuţi**, Postolache Bosiiuc şi Donie, feciorul lui Căruţ din satul **Păşcani**, popa Timuş de **Steţcani** şi alţi oameni buni"[270].

1757, octombrie 29: Porunca dată de Scarlat Grigore Ghica voievod serdarului de Orhei să cerceteze pricina iscată după ce „ne-au dat jalobă Darie Băluţăl, din ţinutul Orheiului, zicând că are jumătate de sat din **Hârtop**, ce se cheamă **Cotelnicii**, la ţinutul Orheiului de baştină, iar jumătate de sat este a lui Ionică Brâncă, partea dinspre răsărit. Şi este hotărât satul prin mijloc şi, până în anul trecut, şi-a stăpânit fiecare partea lui. Dar, din anul trecut, încoace, lucrându-se jumătatea cea de sat de către apus, ci este partea lui Băluţăl, au arat Brâncă, un ginere

[269] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 159, pp. 155, 156
[270] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 169, pp. 162, 163

al lui, un nepot şi alte neamuri, ce sunt moşeni din partea dinspre răsărit, şi mergând jeluitorul ca să le ia dijmă, precum şi în alţi ani, acel Brâncă, cu neamurile lui, a zis ca să-şi facă scrisori de învoială cu acest Darie Băluţă, să stăpânească care unde vrea, în tot satul, să nu mai fie satul împărţit… / Pentru care, să chemi pe acel Brâncă, cu neamurile lui, şi să le luaţi seamă şi după cum a fi cu dreptate să judeci”[271].

1757, noiembrie 23: Scrisoare de mărturie a lui Darie Băluţăl, fecior lui Ştefan Băluţăl din **Hârtop**, de la ţinutul Orhei, spre folosul feciorilor lui Toader, Vasile, Postolache şi Neculai şi al fiicelor Măriuţa, Ştefana, Maria şi Catrina, ca să se ştie, în absenţa dreselor arse de un turc, „precum având eu moşii de laştină la satul **Cotelnicii**, partea dinspre apus, ce merge până la apa Ivancei, pe care parte este şi o moară, pe care o stăpâneşte Vasile, feciorul lui Căpotici în tăria lui, neavând nici o treabă, fiindcă este pe hotarul Cotelnicilor şi, de-mi va da mâna, mă voi judeca cu dânsul. / Aşijderea, şi jumătate de sat din **Ohrincea**, de baştină, ce este în jumătate cu Zugrăvoaia şi din jos se hotărăşte cu Oniţacanii, şi un bătrân din jumătate de sat de **Boşcana**, cu vad de moară în Ichel, împreună cu Ioniţă Brâncă, şi în **Chetrosul** iarăşi un bătrân, cu vad de moară, unde are şi Lupul, feciorul lui Postolachi Donici. Aşijderi, în saul **Verpca**, iarăşi un bătrân de baştină, şi **Păuleşti**, pe apa Bâcului, cu vad de moară, şi în **Ciocana**, ce merge până în apa Bâcului, cu vad de moară în Bâc, care vad este vândut dintr-însul partea Mogâldioai lui Măzărachi medelnicerul, ce o stăpâneşte Constantin Râşcanul fost mare stolnic, fiul lui

[271] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 228, p. 234

Toader Râşcanul pitar, şi în **Crăsteşti**, la Lăpuşna, şi în **Căzăneşti**, şi în **Găleşti**, tot pe apa Bâcului, pe ţinutul Orheiului, şi în **Focşăşti**, dimpreună cu alţi răzeşi. Pentru acestea toate am avut zapise şi alte drese şi întâmplându-se de mi-a aprins casa un turc, mi-au ars toate scrisorile de aceste moşii şi din altele, ce am mai avut. Şi, nerămânându-mi nici un fel de scrisori, ca să poată stăpâni feciorii mei, le-am dat această scrisoare de mărturie… / Osebit că încă mai am o parte de moşie la **Oniţcani**, partea Ilenii, pe care a fost şi zapis şi l-a apucat hatmanul Ioniţă Stutza şi n-am putut să-l mai scot”[272].

1774, iunie 5: Satul **Hârtopul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Răutului, după recensământul lui Rumeanţev[273], avea **toată suma caselor 4**. Scădere rufeturi 1: 1 căpitan de volintiri. Rămân birnici 3. / **Birnici:** Ariton, cărăuș / Grigori / Moisăiu. // **Rufeturi:** Simion Verdeș, căpitan de volintiri la Drânceni.

1904: „**Hârtopul Mare**, sat în judeţul Orhei, volosti Hârtopul, centrul volostei cu acelaşi nume. Are 402 case, cu o populaţie de 2.270 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Nicolae; 670 vite mari. Sunt multe vii şi livezi cu pruni”[274].

---

[272] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 229, pp. 235, 236

[273] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 418

[274] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 115

HÂRTOPELUL MIC

(Vârtopel, inclus în Bălăneşti, Neamţ).

1625, octombrie 20: Radul voievod scrie lui Onciul din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ) că „s-a jeluit cest om, anume Istratie, feciorul Hărăi, pe Ştefan ai Dămiinease, zicând înaintea domniei mele că-i împresoară o parte de ocină din **Vârtopel** (Hârtopelul Mic, inclus în Bălăneşti, Neamţ)… tu să aibi a-i da zi lui Ştefan şi cu Istratie, să-şi aducă uricele înaintea domniei mele, să se ştie cine i-a vândut acel loc”[275].

HÂRŢEŞTI

(Hărţeşti, Hârţeşti, comuna Mărgineni, Neamţ).

1635, august 12: Zapisul lui Mihăilă, feciorul lui Blaga din **Hărţeşti** (Hârţeşti, comuna Mărgineni, Neamţ) şi al nepoatei lui Măriica, fata lui Valeş de **Hociungi** (comuna Moldoveni, Neamţ), prin care mărturisesc că au vândut partea lor de moşie „din sat din **Bârjoveni** (înglobat în Siliştea, comuna Români, Neamţ) lui Dumitraşco Sechil, pentru 35 taleri de argint… Şi s-au prilejit într-această tocmeală Toader Beldiman, Mihăilaş Beldiman, Constantin feciorul lui Gligorie Buhuş, Oniţă călu-

---

[275] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 383, p. 448

gărul, popa Simion şi feciorii săi Gligorcea şi Mirăuţă, Dumitru şi feciorul său Ştefan din **Hărţeşti**, şi alţi mulţi oameni buni”[276].

1774, iunie: Satul **Hârţăştii**, ţinutul Neamţului, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[277], avea **toată suma caselor 13**. Scădere rufeturi 10: 2 popi, 3 ruptaşi, 2 văduve, 3 case pustii. Rămân birnici 3. / **Birnici:** Costache Ciochi / Ştefan Borş / Neculai Hârţa. // **Rufeturi:** Popa Ion / Diaconul Gheorghe / Istrate Borş, ruptaş / Ioniţă Ciochi, ruptaş / Neculai, mătăsar, ruptaş / Maria, văduvă / Maria, văduvă. // **3 case pustii**.

1900: „**Hârţeşti**, sat în judeţul Neamţ, comuna Mărgineni, plasa de Sus-Mijlocul, situat pe podișul cuprins între dealul Hârţeşti, de care se desparte de satul Micşuneşti, și hotarul judeţului Roman, formând cu marginele sale hotarul comunei şi al plăşii deinspre comuna Siliștea (plasa Bistriţa). Are o întindere de 1.118 hectare, o populație de 48 familii sau 220 suflete; o biserică, deservită de 1 preot şi 1 dascăl; o fierărie. Vite sunt: 74 boi, 50 vaci, 200 oi, 20 cai, 26 porci şi 58 junci. Contribuabili sunt 48. Acest sat, mai înainte, a făcut parte din desfiinţata comună Hoisești, apoi din desfiinţata comună Micşuneşti”[278].

---

[276] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 200, pp. 235, 236

[277] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 36

[278] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 720

HĂSNĂŞENI

(sat contopit cu Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi).

1425, decembrie 28: Întărit de Alexandru cel Bun „fiilor lui Ştefan Stravici, Toader şi Petru”, care primeau uric pentru „trei sate în Cârligătură, anume: unde este Şerba Păuşescul (Păuşeşti) şi Lazor, altul unde este Neagu Barbosu şi Dragomir Hasnăş (Hăsnăşeni), al treilea Bălţaţi. Încă le-am dat, pe Nirova, patru sate, anume: unde a fost Laţcu, altul unde este Mihul şi Panici, al treilea unde este Stancuţ, al patrulea unde este Stanciul… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[279].

1581, mai 8: Întărit de Iancul voievod nepoţilor Măricăi, cneaghinei lui Bran, şi surorii ei Mărina, cneaghina lui Petriman, fetele Nastei, nepoata Maruşcăi, strănepoatele lui Coste Stravici şi Giurgea Stravici, care primesc ispisoc pentru „ocinile lor drepte şi moşii din privilegiul de danie ce au avut străbunii lor Coste Stravici şi Giurgea Stravici de la Alexandru voievod… satele **Criveşti, Hotceşti, Găurenii** şi jumătate din **Răvăcanii, Pietrişul, Hăsnăşanii** şi din **Chiceră**”[280].

1617, mai 24: Întărit de Radul (Mihnea) voievod nistiernicului Nicoară Prăjescul, care cumpără de la Andronic pitărel, Gheotghe şi Fetiia, fiii Onciului, nepoţii

---

[279] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 62, pp. 90, 91

[280] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 103

lui Tălăşman, şi de la verii lor Ştefan, Dainea şi Sohiica, copiii Cristei, nepoţi lui Tălăşman, „din a patra parte de sat **Hăsnăşeani**, ce se împarte în trei părţi, două părţi şi cu loc de moară în apa satului, cu livezi şi curături”[281].

1619, iunie 25: Nicoară Prăjescul logofăt cumpără, pentru o datorie de 30 galbeni, de la Gligorcea Baenschie, împrumutaţi până la 15 august, „partea sa de **Hăsnăşeni**”[282].

1625, aprilie 23: Martori la un zapis de mărturie de la Samfira, fata Acseniei, care a „avut, din jumătate de sat de Stolniceni, a opta parte” şi, după ce a „întrebat pe toţi unchii mei de faţă, ei m-au lăsat şi am vândut acea parte a mea… ce este în hotarul **Purceleştilor** (sat inclus în Stolniceni, Iaşi)… jupânului Ionaşco Prăjescu, drept 120 taleri bani buni”[283]. Martori care întăresc zapisul sunt fostul hatman Gligorie Ciolpan, Gligorie Bolşea de **Dobruleşti** (sat pe Moldova, inclus în Cristeşti, Iaşi), Popovici de **Năvrăpeşti** (sat pe Moldova, Iaşi), Grecul de **Păşcani** (oraşul Paşcani, Iaşi), Vasilie de **Ciupeşti** (sat înglobat în Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Andonie, Toader sin Hireasca din **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), Ionaşco Năvală de **Soci** (sat, Iaşi), Constantin vistiernic şi Pătraşco Ciogolea de **Vlădeşti** (sat pe Siret, inclus în Purceleşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), popa Pahomie de **Stolniceni**.

---

281 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 191, 192

282 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 212, 213

283 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 312, p. 384

1632, aprilie 18: Cartea de împuternicire a lui Alexandru Iliaş voievod lui Ionaşco Prăjescul din **Stolniceni**, care, în baza unui zapis „de la mulţi oameni buni, anume Toader Şoldan şi Zupcă fost vornic de **Hârlău**, Pătraşco Ciogolea, Costantin şi Iuraşco de **Vlădeşti**, Mierăuţă, Hărăscul şi Andonie din **Hăsnăşeni**, Vasilie din **Ciupeşti**, Borşea din **Dobruleşti**, primeşte uric pentru o moşie în „satul **Băloşeşti**, din ţinutul Sucevei", pe care o cumpărase, cu 50 de taleri bătuţi, de la Anghelina, soţia lui Pătraşco Capşea pitărel, fiica lui Toader din Băloşeşti"[284].

1635, februarie 27: Zapisul vistiernicului Vasile Banu, feciorul lui Pătraşco Banul, întărit de marii boieri, în care mărturiseşte că a „dat la sfânta mănăstire, la Bisericani, jumătate de sat **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii… pentru sufletul părintelui nostru Pătraşco Banul", după ce s-a tocmit şi pentru părţile surorilor lui Anuşca, Drăguţa şi Tofana, cărora le-a dat „părţile mele de ocină din sat din **Bărboşi** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi) şi din **Melintieşti** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), fraţilor Maximiian şi Irina dându-le părţile lui de „ocină din satul **Căcărădzeni** (azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi)"[285].

1640, iulie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui medelnicer Vasile Banul şi lui Eremiia Murguleţ,

---

284 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 26, pp. 22, 23

285 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 42, pp. 40, 41

care primesc uric pentru „un sat, anume **Hăsnăşenii**, ce este în Cârligătură”[286].

1643, noiembrie 28: Andrei, feciorul Anuşcăi, nepotul Banului, vinde unchiului său Vasile Banul şi mătuşii lui Irina, pentru 15 lei bătuţi, „moşia din sat din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), ce i-a fost dinspre maică-sa, fata lui Pătraşco Banul… şi părţile lui ce-au avut el în **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi) şi în **Cucuteni** (comuna Leţcani, Iaşi)”[287].

1644, decembrie 21: Scrisoarea fostului clucer Ștefan Boul despre „cum au venit Nacul Brut din **Năvrăpești** (înglobat în Miroslăvești, comuna Miroslăvești, Iași) și cu Samson din **Dobrulești** (lângă Boureni, comuna Moțca, Iași), ca să-i judecăm pentru niște părți de ocină din satul Năvrăpești, ce-a fost cumpărat Samson de la niște rude ale Nacului, anume de la Ionașco, Gligorcea, Todosie și Luna, nepoți Drăguței, drept 132 taleri. Iar Nacul Brut a zis că este seminție mai aproape și se cade să o întoarcă, că Samson n-a avut nici o treabă în acel sat. Deci Samson, văzând că se cade Nacului să întoarcă acea moșie, el a poftit să-i întoarcă banii, toți câți scrie în zapis. Iar Nacul Brut i-a întors toți banii deplin și i-a mai și dat 4 galbeni buni pentru alte cheltuieli ce-a cheltuit Samson pentru acele părți de ocină. / Și în tocmeală s-au întâmplat popa Gligorie, Vasile Borșea și Ion de **Dobrulești**, Gheorghe Răspop și Gligorie Botăș din **Mirăslăvești** (comuna Miroslăvești, Iași), Pătrașco a Lupei,

---

286 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 385, p. 394

287 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 210, p. 192

Luca, Maftei și Andreica din **Ciohoreni** (comuna Miroslăvești, Iași), Ionașco Poșchin din **Hăsnășeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Lețcani, Iași), Vasile Muste, Gheorghe și Vasile curteanul din **Năvrăpești**"[288].

1645, octombrie 18: Vasile Banul medelnicerul cel mare, nepotul Petrii Ungurul, cu rudele lui Chiriac, cu femeia lui Aniţa, şi Tănasie şi cu feciorii lui, toţi nepoţii Petrii Ungurului împart între ei ocinile „ce am avut de la moşul (bunicul) nostru Petrea Ungurul. / Şi s-au venit Aniţei şi feciorilor Titianei jumătate de sat **Slobodziani** (Slobozia, comuna Gârceni, Vaslui) din ţinutul Vaslui, jumătate din **Platoneşti** (Plotuneşti, comuna suburbană Prigoreni, inclusă în oraşul Târgu Frumos, Iaşi) din ţinutul Cârligătura, a patra parte din **Hotceşti** (comuna Strunga, Iaşi), însă şi părţile de **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi) şi de **Răvcani** (Răvăcani, comuna Strunga, Iaşi), care părţi au fost vândute de tată-său, de Gligorie Mustea, lui Buhuş vistiernicului; şi din **Hăsnăşeni** (comuna Leţcani, Iaşi), a opta parte, ce o am plătit eu, Vasile Banul, de le-am dat un cal. / Şi în tocmeala noastră au fost pârcălabul Damaschin, Păcurar de **Verşeni** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), Istratie de ţinutul Cârligătura, Ionaşco Mareş, Toader Marco şi mulţi oameni buni"[289].

1900: „**Hăsnăşeni**, sat în partea de nord-vest a comunei Cucuteni, plasa Stavnicul, judeţul Iaşi, situat pe dealul Hăsnăşeni, pe o întindere de 408 hectare, cu o

[288] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 453, pp. 430, 431

[289] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 225, pp. 176, 177

populaţie de 35 familii sau 159 suflete. Vite: 65 vite mari cornute, 14 cai, 63 oi şi 40 râmători”[290].

HĂSNĂŞENI

(„unde a fost Bogdan Hasniş”, ulterior satul Sodomeni, inclus în oraşul Paşcani, Iaşi).

1559, mai 27: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod lui Trif, care cumpără, cu 50 zloţi tătăreşti, de la Anghelina, fata Tudorei, strănepoata lui Frim Hasniş, „jumătate din a cincea parte din jumătate de sat (**Hăsnăşeni**), unde a fost Bogdan Hasniş”[291].

1626, aprilie 19: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Eremia, fiul lui Pântea din **Hăsnăşeni** (ulterior satul Sodomeni, inclus în oraşul Paşcani, Iaşi), în baza unui zapis de mărturie de la Dumitru din **Moreni** (sat, Neamţ), Vasilie Furnică, Budancea, Baico şetrar şi Bădiliţă din **Muncel** (sat, Neamţ), Dumitru din Hăsnăşeni, Ursu din **Păşcani** (viitorul oraş, Iaşi), „scriind şi mărturisind în acest zapis că el şi-a cumpărat, de la Manea pitar, toată partea lui de ocină, ce se va alege, din satul Hăsnăşeni, din vatra satului şi din câmp şi din tot venitul… pentru 65 taleri număraţi ”[292].

---

[290] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 699

[291] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 102, 103

[292] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 42, pp. 58, 59

1633, martie 14: Zapisul lui Irimie Noapteş din **Hăsnăşeni**, în care mărturiseşte că a vândut „un loc de casă, ce l-a fost cumpărat el de la Mane pitar… lui Ionaşcu Prăjescul, drept 30 taleri”[293].

1635, octombrie 2: Zapisul popii Anton din **Oboroceni** (comuna Heleşteni, Iaşi), „și cu femeia mea, Mărica, și cu toți feciorii mei, anume: Mărica și Ana, și eu, Gavrilaș Furdoiu și ficiorii mei, și eu, Nichifor, feciorul lui Ionașcu Cacotu (corect: Calotă), și eu, Grigori Bâscotianul, cu feciorii mei, și eu, Sofroniea, și Toader și Irimie, feciorii lui Gherasim, și eu, Iliana, cu feciorii mei, cu Ostahi și cu popa Isac, și Acsinie”, care vând „o parte de ocină a noastră, ce am avut în cel heleșteu nou, ce au făcut dumnealui, postelnicul Ionașcu Prăjăscu, la Podul Orzii, cum noi ne-am tocmit, de bunăvoia noastră, de i-am dat dumisale acel loc, ce mi l-au înecat apa și ne-au dat dumnealui alt loc, drept locul nostru, din parte dumisale, loc de fânaț, de la prisaca dumisale din dial, dinspre **Șchei** (Şcheia, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi), ci este hotarul dumisale, loc de patruzeci și patru prăjini și jumătate, câte de trei stânjeni prăjina, că atâta a cuprins locul nostru, ce ni l-a înecat apa.., / Și această tocmeală s-a făcut dinainte vornicului Gheorghi Năvrăpăscul, Iurașcu Adam din **Vlădești** (lângă Brăteşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi),Toader Herescul din **Hăsnăsăni** (Hăsnăşeni, înglobat în oraşul Paşcani, Iaşi), Andon Dănilian[6], Iosâp dascălul și dinaintea a mulți oameni, megieși de primprejur”[294].

[293] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 314, p. 405

[294] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 250, pp. 292, 293

1640, iulie 23: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Irimiia din satul **Hăsnăşeni** (înglobat în Paşcani, Iaşi) s-a pârât de faţă, înaintea domniei mele, cu Nacul din **Uscaţi** (azi Războieni, Neamţ) pentru o parte de ocină din satul Hăsnăşeni, ce este pe Siret, în ţinutul Sucevei, zicând Nacul cum îi este cumpărătură acea parte de la Mane de **Boteşti** (azi Bodeşti, comuna Bodeşti, Neamţ), şi a arătat şi dres de la Radul vodă, iar Irimiia a zis că-i este lui cumpărătură acea parte de la Mane, iar Nacul se bagă într-acea parte fără lege şi fără ispravă. Şi arătat Irimia şi zapis de mărturie de la Mane, şi drese de la Miron Barnovschi vodă pe acea parte de ocină, partea Manei. / Deci i-am judecat după obiceiul ţării şi le-am socotit dresele, şi am aflat că-s mai bătrâne dresele Irimiei, decât al Nacului, şi le-am aflat lege să-şi ţină Irimie acea parte de ocină, partea Manei, iar Nacul să se lege într-altă ocină a Manii, unde va afla, aiurea”[295].

1645, iunie 20: Pavăl, Leavul şi Istratie, feciorii lui Grigore vătavul şi ai femeii sale Donchia, şi cu nepoâii lor, feciorii Leavului, ai lui Ionaşco, ai Măriei şi ai Oghiniei, vând marelui vistiernic Ioradache (Cantacuzino), drept 140 lei bătuţi, „dreaptă ocină şi moşie din sat din **Verşeni**, pe Moldova, în ţinutul Sucevii… din jumătatea din jos, două case de moşie bătrâne şi jumătate din altă casă, din partea lui Pleşcan, ce-i partea lui Oiţă, şi din partea călugărească a doi fraţi, ce ne este dreaptă cumpărătură de la feciorii Nemişului, Ilea şi Vasile. Aşijderi, şi din cea jumătate de sus, părţile a trei fraţi, iar de la feciorii Nemişului, Ilea, Vasile şi Tiron, cu vatră de sat, cu pământuri în ţarină, cu loc de stupină, cu pomăt şi cu

[295] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 400, pp. 407, 408

vad de moară în Moldova… / Şi în această tocmeală au fost Eremia Murguleţ, Ilie portarul, Nacul pârcălabul, Ionaşco cuparul, Ilie Boul, Nacul Brut, Dumitru diacul din **Verşeni** (comuna Mirosloveşti, Iaşi), Vasile Câmpanul din **Bârleşti** (înglobat în Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), Hilotie de **Dobruleşti** (lângă Boureni, comuna Moţca, Iaşi), Andronic de **Hăsnăşeni** (lângă Paşcani, Iaşi), Suilă de **Miteşti** (satul Mânjeşti, comuna Mogoşeşti, Iaşi) şi sătenii din Verşeni. Şi eu, Luchian diacul, am scris, ca să se ştie”[296].

1646, iunie 7: Fraţii Pântelei, Gavril şi Drăguna, feciorii Irimiei din Hăsnăşeni, vând popii Grigorie de **Păşcani** (oraşul Paşcani, Iaşi), drept 30 de taleri bătuţi, „partea noastră din satul **Hăsnăşeni** (suburbie a oraşului Paşcani, Iaşi), ce se va alege… Şi în tocmeala noastră s-a întâmplat Toader Herescul, Andonii Ioniga şi Constantin Grosul de **Hăsnăşeni**, Ghervasie vătămanul, Ionaşco dregătorul şi popa Ionaşco de **Păşcani**”[297].

HĂSNĂŞENII MARI

(Hăsnăşăni, comuna Hăsnăşenii Mari,
raionul Drochia, Moldova).

1636, iulie 10: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Ionaşcu Hasnăş, în baza unui zapis „de la nişte neamuri ale lui, oameni buni şi voinici, Ion Hanul, Neagul, Roto-

[296] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 104, p. 89

[297] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 388, p. 331

pană sulger, Sculeş vătav, Isac Stârce, Vrabie vătav, Vasile Curlat diacul, scriind şi mărturisind într-acest zapis cum au venit înaintea lor Tudosca, fata lui Nicorici Hermeziu, Lupaşco sin (fiu) Toader de la **Ocniţa** (comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), nepot lui Nicorici… şi-au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din sat **Hăsnăşănii** (comuna Hăsnăşenii Mari, raionul Drochia, Moldova), ce este în ţinutul Sorocii, pe apa Coboltii, părţile ce li se trad de pe moaşa (bunica) lor Acsana, ce-a avut tot de pe partea lui Hasnăş… lui Ionaşcu Hasnăş, drept 132 de taleri, care moşii sunt la gura văii Rădiului Spăimos, pe amândouă părţile Coboltii"[298].

1904: „**Hăsnăşenii Mari**, ruseşte Asnaşanî-Bolşie, sat aşezat pe ţărmul stâng al Cuboltei, mai jos de Petreni. Face parte din volosti Năduşâta. Are 217 case, cu o populaţie de 2.792 suflete de răzeşi; două biserici; şcoală elementară rusă; vite 627 capete. Răzeşii posedă hrisoave şi anafore vechi"[299].

---

298 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 453, p. 514

299 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 112

HAVÂRNA

(Havorna, Ocolul Câmpului, Botoşani).

1774, iunie 15: Satul **Havorna**, ţinutul Botoşani, ocolul Câmpului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[300]**: Toată suma caselor**: **38**. Scădere rufeturile, însă: 12 scutelnici / 2 popi / 1 diacon / 1 dascăl / 1 jidov / 5 ţigani. / Rămân birnici: 16. / **Birnici**: Ştefan Carcia, vornic / Ursul Boboc / Toader Zgâmboiu / Andrei Morocia / Grigoraş Polocârjă / Acsinte, vătăman / Prodan, rus / Neculai Botici / Antohi, olar / Grigori, ciubotar / Simion Guşul / Toader zet Enachi / Grigoraş, rotar / Ion sin (fiu) Iacob / Georgiţă Humă / Vasile Humă. // **Rufeturile**: Ştefan, ungurian, scutelnic vlădicăi de Rădăuţi / Acsinte, pescar, tij (la fel) / Gherasim, tij (la fel) / Toader, scutar, tij (la fel) / Vasile, ungurian, tij (la fel) / Moisa, pescar, tij (la fel) / Andrei, bejenar, tij (la fel) / George, plugar, tij (la fel) / Ştefan, plugar, tij (la fel) / Ivan, plugar, tij (la fel) / Vasile, herghelegiu, tij (la fel) / Grigoraş, argat, tij (la fel) / Popa Dumitru / Diaconul Fila / Popa Roman / Iordachi, dascăl / Ciapsa, jidov / Grigore, ţigan, herghelegiu / Sandul, ţigan / Şerban, ţigan / Chiriac, ţigan / Lupaşcu, ţigan.

1900: „**Havârna**, comună rurală în judeţul Dorohoi, plasa Prutul de sus, formată din satele: Balinţi, Gărbeni şi Havârna, cu reşedinţa primăriei în satul Havârna.

[300] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 188, 189

Are: 602 familii sau 2.477 suflete; 1 biserică, cu 2 preoți, 2 cântăreţi și 2 pălămari; 1 școală, condusă de un învăţător şi frecventată de 85 elevi; 816 hectare 35 ari pământ sătesc; 4.368 hectare 19 ari câmp şi 68 hectare 75 ari pădure, proprietăresc; 10 iazuri și 8 pogoane de vie. Sunt în comună 861 vite mari cornute, 3.540 oi, 43 capre, 348 cai, 585 porci. Locuitorii posedă 252 stupi cu albine. / **Havârna**, sat pe moșia cu acelaşi nume. Proprietatea moșiei este o parte a dlui Luca A. Goilav şi o parte a erezilor defunctului David Goilav. Are o biserică, cu hramul Sf. Nicolae, făcută din bârne, în anul 1817, și care poartă deasupra ușii următoarea inscripție: „Această Sf. biserică este începută cu cheltuiala dlui hatman Constantin Ghica (proprietarul moșiei), a sătenilor şi a preoţilor din satul Havârna, în zilele luminatului Domnitor Scarlat Alexandru Vodă, și a IPSS. Mitropolitului Iacob, în anul 1817, august în 15 zile, prin stăruința și osteneala lui Toader Darie s-a lucrat". / Este o școală primară, condusă de un învățător şi frecventată de 85 elevi; are un local bun, făcut de comună. Locuitorii împroprietăriți au: 749 hectare 76 ari pământ, iar proprietarii moșiei au: 3.895 hectare 57 ari câmp şi 68 hectare 75 ari pădure; 10 iazuri, din care unul numit al Ghicăi, pe cursul Başeului, în suprafață de 52 hectare 99 ari; 2 livezi; 8 pogoane vie. Pârâul principal este Bașeul, ce curge pe hotar, și Havârna, pe moşie. Drumurile principale sunt: acel de la Darabani și Rădăuţi, la Dorohoi; și acel de la Săveni, către Herţa. Hotarele moșiei cu: Balinţi, Tătărășani, Gârbeni, Hudești și Cordăreni. / Însemnat aci este: familia Ghica, una din cele mai distinse familii ale Moldovei, apoi și a Valahiei, dând mai mulți domnitori și veliţi boeri. Această familie s-a ivit, pentru prima dată, în Moldova, sub domnia lui Vasile

Lupu Vodă, ce se urcă pe tron la 1634, când aduse în țară și pe Gheorghe Ghica. Gheorghe Ghica a fost de origine albanez, ridicat din popor. Tatăl său îl trimise la Constantinopole, spre a-şi forma o carieră, punându-l sub priveghierea unui negutător de zarzavaturi. În timpul călătoriei sale pedestră la Constantinopole, avu tovarăș de drum pe un băiat de turc, anume Mehmet, cu care împărtăși osteneala și lipsa. Mehmet, ajutat de soartă, a ajuns, cu timpul, în serviciul saraiului şi, cu încetul, s-a făcut mare demnitar. În acele vremi, recunoscu într-o zi pe companionul său de drum, Gheorghe Ghica, și îl făcu mai întâi casnicul său. Mehmet, pronumit Chioprali, ajungând mare vizir, fiindcă iubea pe Ghica, căci acesta era deştept, puse de-l învăţă carte și, în urmă, îl așeză pe lângă Capi-Chehaia Moldovei Vasile Lupu, care, în urmă, devenind Domn al Moldovei, aduse pe Gheorghe Ghica cu sine, ca secretar. Manierele, deșteptăciunca și credința lui Ghica către Vasile Vodă, precum şi îndemnurile vizirului, îl ridicară la demnități şi, în cele din ururmă, fu trimes la Constantinopole, să ţină locul de Capi-Chehaie a Moldovei pe lângă Poartă, unde a stat și după mazilia lui Vasile Lupu de la Domnie, cât și în timpul Domniei lui Gheorghe Ștefan Vodă. Acesta, retrăgându-se de la tron, Vizirul Mehmet Chioprali, protectorul lui Gheorghe Ghica, făcu a se numi el Domn, la 1658. Din această familie au ieşit mai mulți Domnitori în Moldova și Valahia, precum și însemnați boieri, ai căror descendenţi trăiesc și astăzi”[301].

[301] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 694

HECI

(sat pe Siret, comuna Lespezi, Iaşi).

1453, iunie 20: Întărit de Alexandru voievod logofătului Mihail, care primeşte uric pentru „satele, în ţara noastră, în Moldova: un sat pe Bistriţa, anume Vânătorii noştri, care sunt mai jos de târgul de la Piatra lui Crăciun, pe care noi înşine i-am dat în schimb pentru satul lui, pentru Ciumăleşti, care sunt pe Siret. Şi, de asemenea, îi întărim satele lui şi vislujenia şi ocinile drepte pe care le are de la înaintaşii noştri: pe Răut, anume Procopeni, şi cu moară, şi Izbişcea, şi cu prisăcile care au ascultat şi ascultă de aceste sate, şi, mai jos pe Răut, la Fântâna Albă, unde sunt satele, şi, mai sus de cetatea noastră Hotin, un sat pe Nistru, anume Raşcăuţi, pe care i-a cumpărat cu banii săi drepţi, şi alt sat, lângă Sneatin, anume Gavrilăuţi, şi, mai sus de Budilcea, anume jumătate din Şirăuţi, pe care i-a cumpărat de la Şendrică (ultimele trei în Bucovina – n. n.). / Şi încă a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri pan Petru Hudici şi fiul său, Iaţco, şi ginerele său, pan Şandro, şi au vândut un sat, care este pe Moldova, anume Verijani, toate trei cătunele, credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, de bunăvoia lor, pentru o sută şi pentru 40 de zloţi… Şi, de asemenea, îi întărim satele lui drepte, pe care le-a cumpărat pe banii săi drepţi de la pan Oană Pâşco, şi de la soţia lui, sora lui Raicu, anume: curtea de jos a lui Neagoe, care este pe Siret, şi alt sat mai sus de curte, anume Părtănoşi, şi alte sate de cealaltă parte a Siretului, anume: Po-

brata, şi Berindeeşti, şi Valea Seacă şi **Heci**, şi alt sat, lângă Cotnari, anume Giuleşti… Iar hotarul tuturor acestor sate să fie după toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[302].

1455, iulie 2: Întărit de Petru voievod logofătului Mihail, care primeşte uric pentru „satele anume: curtea lui, pe Siret, care a fost a lui Neagoe, şi Părtănoşii, şi, la gura Pobratei, **unde este jude Cârstea şi Danciul, amândouă judeciile, şi, Heciul**, şi Valea Seacă, pe care şi le-a cumpărat de la verii lui Neagoe, şi, pe Răut, Procopeni, cu moara, şi Izbişcea, unde este Danilo şi Budul, şi prisaca lui pe Nistru, anume a lui Bileac, cu gârla şi iezerul şi cu tot venitul lui, şi, la graniţă, sub Sneatin, Gavrilăuţi, şi, mai jos de acesta, Ivancăuţi şi Pogorilăuţi, pe care i-a cumpărat de la Manea Globnicu şi de la copiii lui, şi, pe Nistru, anume Raşcăuţi, pe care i-a cumpărat de la Mândrea Jumătate”[303]. Hotarul, din veac.

1455, iulie 20: Întărit de Petru (Aron) voievod lui Mihail logofătul, care primeşte uric pentru „satul cu numele curţii sale pe Siret (**Mihăileşti** pe Başeu, sub Cărpeniş, azi **Mihălăşeni**[304], Botoşani), unde a fost Neagu şi Părtănoş. Şi la gura Probratei, unde este Jurj Crâstea şi Danciula, pe amândouă judeciile, şi **Heaciul**, şi **Pârăul Sec**, care au fost cumpărate de la seminţia lui Neagoe şi de la Revetea Procopeanul, cu mori şi căsoaie, unde este Dănilă şi Budul, şi prisacă la Nistru, cu numele **Bileacov**,

---

[302] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 33, pp. 44-46

[303] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 48, pp. 67-69

[304] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 161

cu gârlă şi cu iaz, şi, la graniţă, sub Sneatin, **Gavrilăuţi** (Bucovina), şi mai jos de aceea **Ivancăuţii** (Bucovina), şi **Pogorâlăuţii** (Bucovina), ce-i cumpărătură de la Midrea Jumătatevici”[305].

1632, septembrie 5: Întărit de Alexandru Iliaş voievod fiilor lui Ştefan Blendea, după o pâră la domnie a lui Nechita şi fratelui său, fiii lui Sava din **Leuteşti** (sat pe Valea Albă, Neamţ), cu fiii lui Ştefan Blendea, anume Ţânţar, Paşcu şi Căzan, care primesc uric pentru „a treia parte din satul **Bădeşti** (Bodeşti, lângă Tătăruşi, Iaşi), din ţinutul Suceava, pe râul Moldova… pentru că ei au adus şi au arătat un zapis, sciind despre Nechita, fiul lui Sava, că a luat de la Ştefan Blendea 13 ughi şi 9 potronici”[306].

1636, iunie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui sulger Toma, în baza zapisului de la Eonaşco Răspop şi Gherghiţă vătah din **Bodeşti** (înglobat în Heci, comuna Lespezi, Iaşi) şi de la alţi oameni buni, care mărturiseau cum au venit în faţa lor Gheorghe Prebiciu, cu femeia lui Mariica, fiica lui Albotă… şi i-au vândut un loc de ţelină pentru vie, în dealul Laslăului, la **Cotnari**, pentru 16 zloţi bătuţi, un bou preţuit la 6 ughi şi o vacă cu viţel, de patru ughi”[307].

1900: „**Heci-Lespezi**, sat numit, în partea de jos, Diudiul, pe moșia cu același nume, comuna Lespezi, judeţul Suceava, Aşezat deasupra, pe coastele și poalele dealului ce țărmurește șesul drept al Siretului. Are o populaţie de 344 familii sau 1.376 suflete, din care 393

---

[305] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XI, Iassi 1889, pp. 9-11

[306] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 199, pp. 256, 257

[307] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 442, pp. 503, 504

contribuabili. Locuiesc în 354 case. Vatra satului ocupă 43 fălci. Moşia e proprietatea statului, fostă a Mănăstirii Probota; are o întindere de 1.163 fălci, din care 803 fălci cultivabile, 200 fălci pădure şi imaș, 100 fălci fânaţ şi restul mlaștini și locuri neproductive. Împroprietăriți, la 1864, sunt: 3 fruntași, 72 pălmaşi şi 74 codași, stăpânind 402 fălci. Are o biserică, cu hramul Sf. Dumitru, deservită de 1 preot şi 2 cântăreți; o școală rurală mixtă, condusă de un învățător şi frecventată de 50 elevi. Drumuri principale sunt: la Pașcani (9 km), la Tătăruși, (5 km), la Probota (4 km) și la Lespezi (1 km). / Descălecătorii satului se crede a fi fost nişte ţigani robi ai mănăstirei Probota (Eroare: deşi Probota a adus acolo nişte robi ţigani, satul este atestat ca drept domnesc, în „1453, iunie 20", când este „întărit de Alexandru voievod logofătului Mihail" – n. n.). Printr-un uric din 1618, al lui Gavril Movilă, „Domnul Țărei Munteneşti, dat din Târgovişte, se dăruiește satul Heciul, din ţinutul Sucevei, Mănăstirii Galata"[308].

HECIUL

(pe Răut, în hotar cu Zăvădeni,
raionul Lazovsk, Moldova).

1588, august 20: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod hatmanului Andrei Ghetman, pârcălab de Suceava, care primeşte danie şi miluire domnească „un sat, anume

[308] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 700

Zovadinele (Zăvădeni, ocolul scutăriei domneşti pe Răut, inclus în Alexandreni, raionul Lazovsk[309], Moldova), ce-i în ţinutul Sorocii, pe apa Răutului şi cu loc de moară pe apa Răutului, care a fost drept domnesc… / Iar într-aceasta s-au sculat unele sate, anume **Budăeşti** (pe Răut, lângă Alexandreni, raionul Bălţi[310], Moldova) şi **Heciul** (pe Răut, în hotar cu Zăvădeni, raionul Lazovsk[311], Moldova), şi alte sate ce sunt în jurul **Zăvădenilor** şi s-au tânguit şi-au cerut loru-şi hotarnic pe Danciul fost pârcălab, ca să hotărască lor dinspre satul **Zăvadine**, însă cum le-a hotărât Danciul nu s-au mulţumit, ci au cerut alt hotarnic, pe Cohană spătar… care a strâns oameni buni şi a început a hotărî şi a pune stâlpi; / întâiul hotar se începe în movila cea mare, mai sus de Cheldea; de acolo, alt stâlp, mai în jos de fântâna Bobenilor, în pisc, şi alt stâlp în movila Bobenilor, în vârful Aluneilor; de acolo, alt stâlp, unde se întâlneşte hotarul satului Zăvădinilor cu hotarul **satului lui Belici vatag** (Beliceni, raionul Lazovsk[312], Moldova), în vârful Sângereilor; de acolo, drept în jos, unde se unesc văile ce vin din țarina Bobeanilor, dinspre Soloneț, iar de acolo la movila unde este vârful Odăilor, dinspre Soloneţ; iar de acolo, peste valea Niceștilor, în pisc, iar de acolo, în vârful rediului Florii, în marginea drumului ce merge la deal; iar de acolo, drept în vârful dealului, la obârșia Bârsanei, iar de acolo, drept

[309] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 285
[310] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 45
[311] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 120
[312] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 30

în movila lui Ivașcu, ce-i în vârful Vârtopului, iar de acolo, stâlp în marginea salului **Schindireștilor** (pe Răut, lângă Zavedeni, raionul Lazovsk[313], Moldova), iar de acolo, la gura Coboltei, dinspre alte laturi, pe unde din veac a îmblat. / Iar satul **Budăeştii** nu s-a ţinut nici cu acest hotar, ci iarăși a venit cu pâră înaintea noastră. / Deci noi am cercetat din nou de rândul celui sat **Zăvădeni** și de hotarul lui, pe unde a ținut; deci astfel am aflat cum acel sat Zavadinile a fost **scutărie domnească, făcută de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod**; și atunci când a stat acolo scutărie, s-au fost risipit toate satele, câte au fost pe Răut și pe îmbe laturile Răutului, până la **Nemțeni** (pe Răut, lângă Zăvedeni, la gura Căinari, raionul Floreşti[314], Moldova), și a fost hotarul salului Zăvădinilor valea până la Nemțeni și până la gura Căinarului, iar din sus, cât a putut cuprinde, căci mai în sus de Zăvadini a fost loc pustiu. Iar celor sale, ce s-au fost risipit, Alexandru Vodă le-a fost dat loc pentru loc, și le-a dat, pentru satul **Ilecești**, **Visterniceni**, și pentru satul **Joldeștii**, tot în Visterniceni (pe Răut, lângă Gura Camenca, raionul Floreşti[315], Moldova) iar pentru **Prajilele** (Prajila), satul **Goeneștii** (pe Răut, raionul Floreşti[316], Moldova) pe Răut, iar pentru **Coluneștii** (pe Răut, lângă

[313] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 226
[314] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 175
[315] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 278
[316] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 112

Zăvedeni, raionul Lazovsk[317], Moldova), salul **Bursuceanii** (pe Căinari, raionul Floreşti[318], Moldova), iar pentru **Drojdiești** (pe Răut, lângă Alexandreni, raionul Lazovsk[319], Moldova) datu-le-a lor între Trifan și între Miron, ce-s pe Căinar; iar pentru Nemțeni datu-le-a în fata Coziilor și mai sus de Coșciug, iar pentru **Mărculești** (pe Răut, raionul Floreşti[320], Moldova)**,** alți Mărculești pe Camănca, iar pentru **Prideani** (pe Răut, lângă gura Căinari, raionul Floreşti[321], Moldova) datu-le-a lor în jos **Hărceni** pe Răut, iar pentru **Begeni** (Bejeni pe Răut, lângă Alexandreni, raionul Bălţi[322], Moldova) alți Begeni, ce-s pe Căinar, iar pentru **Căinărești** dat-a lor în jos de gura Bololei, unde se numește la **Știuca**; iar pentru **Putinești** dat-a lor, în jos de gura Bursucilor, și mai sus de Bursuceani; iar pentru satul **Budăeștii** și **Țipliceștii** și **Puiceștii** și **Vădurenii** și unde se numește la Oprea, acele sale n-au fost din veac, ci s-au așezat după moartea lui Alexandru (Lăpuşneanu) vodă și după Bogdan voievod, și după risipirea scutăriei. Iar cele sale de mai sus scrise, cât timp a stat acolo scutărie, așezată în acele sate, toate s-au mutat pe unde le-a fost dat lor; iar după Alexandru

---

317 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 65

318 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 47

319 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 89

320 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 157

321 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 202

322 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 30

voievod fost-a mult amestec pe toată țara noastră; și în acel amestec, toate acele de mai sus scrise sate cu jelanie s-au întors fiecare la ale sale locuri, şi le-au fost ţiituri, moșii şi danii; şi le-a fost dat lor Alexandru vodă. / Pentru aceea, domnia mea, văzând atâta jelanie a lor, iarăși am luat acele sate, care sunt scrise mai sus, toate și am miluit domnia mea cu acele sate iarăși pe hatmanul Andrei Ghetman și pârcălab Sucevei, pentru a lui slujbă ce a slujit domniei mele, și țării domniei mele, când au venit acei tâlhari cazaci asupra domniei mele și asupra țării domniei mele; alta pentru că a dat domniei mele și 55.000 aspri, în treaba și în sarcina țării domniei mele”[323].

1904: „**Heciul Nou**, sat în judeţul Bălţi, aşezat în valea Răutului. Pe malul de la sud al unei mari bălţi. Această baltă, acum vreo 50 de ani, era un lac în lungime de 13 km, care acoperea valea Răutului de la oraşul Bălţi şi până în satul Heciul Nou. Astăzi balta nu mai are decât vreo 5 km lungime şi un km lărgime. Satul are 117 case, cu o populaţie de 992 suflete. Ţăranii posedă pământ de împroprietărire 1.118 deseatini. Proprietarul Catargi are 1.036 deseatini. / **Heciul Vechi**, sat în judeţul Bălţi, aşezat în valea Răutului, între satele Ţâpliţăşti şi Heciul Nou. Face parte din volosti Slobozia-Bălţi. Are 168 case, cu o populaţie de 873 suflete. Ţăranii au pământ de împroprietărire 665 deseatini. Proprietarul Catargi posedă 911 deseatini”[324].

---

[323] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 46-55

[324] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 112

HELEŞTENI

(fostul Hălăştiani, comuna Heleşteni, Iaşi).

1606, aprilie 2: Anghelina, fata lui Ion Nemiş, fiul ei Nicoară, şi Vicol sin (fiul) lui Luca, nepot Anghelinei, strănepot lui Ion Nemeş, vând lui Nicoară „moşia din satul **Onceşti**, ce se cheamă acum **Vascani**, în ţinutul Romanului, din jumătate de sat, două părţi, dar ce se va alege din acea jumătate de sat, trei părţi din două părţi… dinaintea lui Năvrăpăscul jitnicer, Toma Brut diac din **Soci**, popa Costin, Ionaşco Calotă vistiernic şi Nichifor din **Heleşteni**, Gavril şi Frim de **Boldeşti**, Ionaşco Hâncul şi Ştefan ot **Drăgoteani**”[325].

1623, aprilie 2: Întărit de Ştefan Tomşa lui Lupul Prăjescu, care primeşte uric pentru dreptele lui ocini şi dedine: „**satul anume Hălăştiani, cu iazuri**” (comuna Heleştieni, Iaşi); „Buşcătenii, cu iazurile şi cu morile, în acelaşi ţinut” (Buţcăteni, lângă Heleştieni, Iaşi); „o selişte, anume Şopârlenii şi cu iazul mare şi cu iazul de pescuit peşte” (în comuna Heleştieni, Iaşi); „satul anume Onicenii şi cu bălţile de peşte şi cu loc de râmnice în acelaşi ţinut” (inclus în Hărmăneşti, Iaşi); „un sat anume Rângăleşti, cu iazurile, ce este în ţinutul Iaşi” (Ringhileşti, Botoşani); „jumătate din satul anume Boriseni pe Prut, şi cu bălţile de peşte şi cu loc de moară pe Prut” (ţinutul Iaşi); „un sat, anume Rădeni, pe Pârâul Alb, şi cu

[325] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 238, 239

loc de moară şi de stupină pe acel pârâu, ce este în ţinutul Neamţ” (comuna Păstrăveni, Neamţ); „două sate, anume Ciutca şi Dubăvăţul, ce sunt în ţinutul Cernăuţi (Dubăuţi, raionul Coţmani, Ucraina)”[326].

1625, decembrie 26: Zapisul lui Gligorie de **Oboroceni** (sat în ţinutul Roman, Iaşi), feciorul lui Pilat, nepotul lui Lupe, strănepot Drulei, şi al feciorilor săi Vasile, Ionaşco şi Toader, prin care mărturisesc că au „vândut dreaptă ocină şi moşie din sat de **Druleşti** (lângă Buruieneşti, Neamţ)… Lupului Prăjescul, drept 20 taleri de argint, cu tot venitul, cu loc de moară în Siret şi în valea satului şi cu fânaţe la şes şi la deal şi în tot locul”. Martori: Iacob Moţoc şi Lazor Moţoc de **Movileni** (comuna Heleşteni, Neamţ), Necopoe **de** Oboroceni, Pătraşco şi Popo de **Buţcăteni** (Boscoteni, lângă Heleşteni, Iaşi) şi popa de **Hălăştiani** (Heleşteni, Neamţ)”[327].

1632, iulie 4: Zapisul lui Lazar Moţoc şi Bernat diacul din **Cozmeşti** (comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), preotul Ştefan din **Hăleşteiani** (Heleşteni, comuna Heleşteeni, Iaşi), preotul Anton din **Oborociani** (Oboroceni, comuna Heleşteni, Iaşi), Irimia din **Săoni** (Săoani, lângă Şcheia, comuna Al. I. Cuza, Iaşi), Alexa din **Boroseni** (lângă Rânghileşti, comuna Santa Mare, Botoşani) şi Focşia de **Ruginoasa** (comuna Ruginoasa, Iaşi) , prin care mărturisesc cum au venit înaintea lor Toader din Săoni, feciorul lui Tudoran, Oncul şi Nacul, feciorii lui Gligorie, nepoţii lui Tudoran, şi Grozava, fata lui Tudoran, strănepoţii Hromşei, „şi au vândut dreapta ocină şi

---

[326] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 46, pp. 64-67

[327] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 409, pp. 474, 475

moşie din sat de Săoni, ce sunt pe apa Siretului, a noua parte din tot satul… Lupului Prăjescului, ce a fost postelnic, drept 60 de taleri buni”[328].

1634, octombrie 3: Zapisul lui Isaico şi al feciorului său Vasile, nepotul Eremiei, strănepotul Stancăi şi al lui Miron, al femeii lui Isaico, Varvara, în care mărturisesc că au „vândut ce am avut în sat în **Săoani** (lângă Şcheia, comuna Al. I. Cuza, Iaşi), ce sunt în ţinutul Romanului, pe Siret, a opta parte de casă, jupânului Lupul Prăjescul, drept 15 taleri, cu vad de moară pe Siret şi cu bălţi şi cu livezi… Şi într-această tocmeală au fost popa Ştefan, Vasile Benea şi Ursul diregătorul de **Hălăşteiani** (Heleşteni, comuna Heleşteni, Iaşi), Strătulat Dracea de **Sineuţ** (Sinăuţii de Jos, comuna Mihăileni, Botoşani), Vasile de **Tomeşti** (inclus în Iaşi) de la Prut, Ţuţurman de **Lăpuşna** (târg, raionul Kotovsk, Moldova), Ionaşco Năvală de **Soci** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), Petrea de **Miclăuşeni** (comuna Butea, Iaşi), şi mulţi oameni buni dimprejur megieşi”[329].

1635, iunie 12: Zapisul lui Isac, feciorul Stanei din **Păşcani** (oraşul Paşcani, Iaşi), şi Dumitraşco, feciorul popii Vasile din **Româneşti** (înglobat în Trifeşti, Neamţ), şi Precopiia, feciorul Dinei din **Ţigăneşti** (lângă Dochia, comuna Girov, Neamţ), nepoţii Toflei, prin care mărturisesc că au „vândut dumisale Lupului Prăjescului, clucerului celui mare, un ţigan, anume Lupul, feciorul lui Răchită, cu feciorii lui, drept 20 ughi… dinaintea lui Lazor Moţoc din **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), Petrei din

---

328 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 142, pp. 180, 181

329 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 267, p. 298

Miclăuşeni (comuna Butea, Iaşi), Gheorghe vătămanul din **Lăţcani** (lângă Doljeşti, comuna Doljeşti, Neamţ), popii şi lui Vasile Benei din **Hălăştiiani** (comuna Heleşteni, Iaşi) şi dinaintea a mulţi oameni buni şi bătrâni”[330].

1635, octombrie 11: Zapisul lui Ion Ciolpan, feciorul fostului hatman Gligorie Ciolpan, prin care mărturiseşte că a vândut, pentru 40 de lei, clucerului Lupul Prăjescul „o vie la **Cotnari**, ce este în deal, la **Cârjeşti**, care vie mi-a fost mie moşie de la moaşă-mea Nastasia Ciolpănească. Şi când i-o am vândut, acea vie a fost pustie, ţelină”. Vânzarea s-a făcut „dinaintea lui Pătraşco Ciogolea, Lazăr Moţoc, Strătulat Dracii, Ştefan şi Pătraşco din **Drăgoteni**, popa şi Ţuţurmac din **Hălăştiiani**”[331].

1638, mai 12: Vărvara, fata lui Gheorghe Siminiceanul, ce-a fost vornic, şi cu feciorul său Căzacul vând clucerului Lupul Prăjescul, drept 40 de taleri, bani buni, cu zapis de mărturie întărit de Gheorghe Năvrăpăscul ce-a fost vornic, Lazor Moţoc păhărnicel de **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), popa Anton din **Oboroceni** (comuna Heleşteni, Iaşi), Ştefan, feciorul Siminiceanului de Siminiceni (Suceava), Ilea, feciorul lui Iacon de **Văscani** (comuna Ruginoasa, Iaşi), Ştefan păhărnicel de **Drăgoteni** (lângă Hărmăneştii Vechi, comuna Todireni, Iaşi), Ţuţurman de **Hălăştiiani** (comuna Heleşteni, Iaşi) şi Benea de **Găureni** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi), „a lor dreaptă ocină şi moşie din sat din **Dănceni** (în hotar cu Miclăuşeni, comuna Butea, Iaşi), ce-i în ţinutul Ro-

---

330 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 136, p. 171

331 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 253, p. 296

manului, dintr-a patra parte, a treia parte, cu tot venitul”[332].

1639, octombrie 22: Adunaţi la Costeşti, de către trimisul lui Vodă, Neaniul vornicul, pentru a socoti hotarul dintre **Costeşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi) şi **Pietriş** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), incluzând bucata de loc pentru care s-au pârât jupâneasa Grozava cu Grama jitnicerul cel mare, „robii măriei tale, Cărăvan şi Mirteş din **Siminiceni** (lângă Bărbăteşti, comuna Cucuteni, Iaşi), Vasilie din **Todereşti** (comuna Todireşti, Iaşi), Andonie şi Larion din **Movileni** (comuna Heleştieni, Iaşi), Gonţea şi Văsiian din **Hălăştiiani** (comuna Heleştieni, Iaşi), Nechita de **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi), Nacul de **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), popa Ştefan, diaconul şi Toader de **Târgu Frumos** (oraşul Târgu Frumos, Iaşi)… noi, de când am apucat, din zilele lui Aron vodă şi Eremiei vodă, noi aşa ştim cu sufletele noastre, că cine a ţinut Pietrişul, acela a ţinut şi acea bucată de loc până în Bahlueţ şi le-a fost Bahlueţul hotar”[333].

1774, iunie 26: Satele **Hăleşteenii** şi **Boscoteni**, ale sulgerului Ilie Sturza, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[334], aveau **toată suma caselor 58**. Scădere rufeturi 19: 11 ţigani, 1 văduvă, 5 case pustii. Rămân birnici 39. / **Birnici:** Pascal, pas / Vasile Cuculoş / Ion, ungurian / Flore / Acsinte, butnar / Ion, rotar / Agapi Cimpoeş / Ioniţă Burghele,

---

[332] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 350, p. 345

[333] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 256, pp. 253, 254

[334] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 259, 260

slugă / Stan, scutar / Andrieş, grădinariu / Miron, stoler / Ion, rusul / Ion Hulpe / Apostol, stoler / In (alt) Apostol, bejenar / Andrii Hulpe / Vasile, plugar / Simeon Roşca / Ilii zet (ginere) Ilei, vine din Oboroceni / Vasile, ruptaş din Gropile / Marco de acolo / Grigori de acolo / Ion Mad din Boscoteni / Gavril Cence de acolo / Acsănti fiu Petrii de acolo / Timofti, rotariu / Vasile fiul lui / Todosă, crâşmar / Macovei ful lui Filip / Alecsa, jitariu / Lupul, cocier / Costandin Luca / Ion, vornic / Vasile, ungurian din Vereşeni ot Suceava / Ion Guţul de acolo / Ştefan Andronache de acolo. // **Rufeturi:** Popa Ion / Popa Gligori. // **Liuzii** (oameni străini) **de acolo:** Tănasă / Vasile / Vasile Socul / Daria / Ion, pitar / Acsănti / Nistor / Dodul / Luca / Iftimie / Maria, săracă. // **5 case pustii**.

1900: „**Heleştieni**, comună rurală în judeţul Roman, plasa Siretul de sus, spre nord-est de orașul Roman, la 41 km de el și la 26 km 500 m de reşedinţa plăşii, la extremitatea judeţului. Este formată din satele: Hărmăneasa, Heleştieni, Marginea, Oboroceni de Jos. (Caracaș), Oboroceni de Sus și Volintirești, cu reşedinţa comunei în satul Heleştieni. Are 460 familii sau 2.108 suflete, din care 528 contribuabili. Locuiese în 481 case. Sunt 2.069 vite mari cornute. Are 2 biserici: una de zid şi alta de lemn; o școală primară mixtă, frecventată de 43 elevi, din 44 înscrişi. Se limitează cu comuna Ruginoasa, din judeţul Suceava. / **Heleştieni**, sat în comuna Heleş-tieni, situat la extremitatea județului, în valea pârâului Țiganca. E unul din satele cele mai depărtate de reşedinţa judeţului. Are 134 familii sau 675 suflete, din care 161 contribuabili. Locuiesc în 145 case. Este reședința co-munei Heleștieni. Sunt 777 vite mari cornute. Are: o biserică de zid, veche, făcută, la 1780, de Mihail Sturdza,

mare clucer, împreună cu jupâneasa sa Ecaterina, „odraslă de boieri mari” (astfel zice inscripţia în versuri de pe peretele bisericii); o şcoală primară mixtă, cu un bun local, frecventată de 43 elevi, din 44 înscriși. Este legat, prin șosea, cu oraşul Roman și prin calea ferată, având ca gară mai apropiată Ruginoasa, din judeţul Suceava”[335].

HELTIU

(Hilteul, azi Heltiu, Bacău).

1621, septembrie 17: Zapisul şoltuzului şi al celor 12 pârgari din **târgul Trotuş**, în care mărturisesc cum a venit Ana, fata Petrei Mircea din Pizdeni şi a dat marelui vornic Dumitraşco Ştefan, „pentru o deşugubină a sa, ce dânsa a făcut un copil… moşia ce dânsa o are în satul **Pizdeni** (inclus în Heltiu pe Trotuş[336], Bacău) şi din satul **Hiltiu**, din jos… / Şi iarăşi s-a sculat fratele ei Ursul, fiul Petrei Mircea, şi a dat a sa parte tot din satul Pizdeni şi Hiltiu, tot lui Dumitraşco Ştefan, căci a plătit capul Ursului şi a dat pentru capul lui 2 boi şi 12 oi”[337].

1624, mai 5: Întărit de Radul voievod mănăstirii Berzunţ, care primeşte uric pentru „un sat anume **Hilteul**

---

[335] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 701

[336] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 193

[337] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 236, 237

(azi Heltiu, Bacău) în ţinutul Trotuş, şi altă jumătate a satului **Ciofreştii** (lângă Piscu, Galaţi), cu a patra parte din iezer şi cu două vii pe Trotuş”[338].

1774, iunie 15: Satul **Heltul**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, moşia mănăstirilor Caşin şi Bogdana, avea, după recensământul lui Rumeanţev[339]**: Toată suma caselor**: 50. Scădere rufeturi, însă 1: 1 femeie săracă. Rămân birnici 49. / **Birnici:** Ion, mocan / Ion zet (al) Păsculesii / Alde, mocan / Sima, volintir / Marin, mocan / Dobre / Năstasă Arnăut / Lupul / Mihăilă, mocan / Toader / Ioniță Căute / Tudor / Pavăl Catana / Badiu, crâșmar / Radul, mocan / Dumitru Perța / Mihăilă, mocan / Toader / Toader /Dumitrașcu Știr / Năstasă Șchiopu / Tudor Arnăut / Mihaiu, ungurian / Dumitrașcu socrul Crecului / Ion Borne / Niagul / Coman Cazacul / Gavril Gânscă / Marin, mocan / Radul, mocan / Lupul, mocan / Șerban, mocan / Lupul, mocan / Stan, mocan / Gheorghi, mocan / Bucur a Gheorghițoaei / Panu, mocan / Neculai sin (fiu) Stan / Niagul, cărăușu / Ion Țârnescul / Mihaiu Bâlcan /Niacșul / Radul, muntean / Radul Bălian / Dumitrașcu, mocan / Manoli / Petre / Toma / Gheorghi. // **Femei sărace:** Ioana, femeie săracă.

1900: „**Heltiul**, sat în judeţul Bacău, plasa Trotuşul, comuna Jăvreni, situat aproape de malul stâng al Trotușului, în faţa târgului Căiuţi. Are o biserică, cu un cântăreț, clădită de locuitori, acum 100 de ani; 1 cârciu-

---

338 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 206, pp. 276, 277

339 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 353

mă. E populat cu 73 familii sau 241 suflete. Vite sunt: 14 cai, 158 vite mari cornute, 45 porci”[340].

HEMEANI

(Hămeiani sau Hemeani, înglobat în Tărâţa,
comuna Pârjol, Bacău).

1635, august 12: Întărit de Vasile Lupu voievod jupânesei lui Dumitraşco Solomon şi feciorului Ionaşco, după judecarea pârei diacului Toderaşco „pentru sat, anume **Hămeiani** (Hemeani, înglobat în Tărâţa, comuna Pârjol, Bacău), zicând Toderaşco că are şi el treabă cu jumătate de sat din Hămeiani, că i-a fost dare lui de Vasile Stroici. Domnia Mea am zis să-şi arate dresele, iar el a zis că n-are drese, că le-a pierdut”[341].

1774, iunie 15: Satul **Hemeenii**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[342]**: Toată suma caselor**: 23. Scădere rufeturi, însă 14: 2 popi, 2 țigani, 10 scutelnici ai șetrarului Iliescul. Rămân birnici 9. / **Birnici:** Gheorghi Mancaș / Gheorghi, crâșmar / Ștefan, brăilean / Doderiță / Vasile Corugă / Gheorghi Mărian / Ion zet (al) Bărbou / Ioniță, văcariul / Sandul Țoșcă / Gligore Ghilasâi / Sava,

---

[340] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 701

[341] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 199, p. 235

[342] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 307

ciobotar / Dumitru, pascar / Costandin, ungurian / Vasile Măciucă / Timofte Măciucă / Gavril Măciucă / Vasile Scorțan / Marin, brăilean / Stănilă. // **Rufeturi:** Popa Andreiu / Popa Petre. // **Țigani:** Gheorghiță / Vasile / 1 bordei pustiu.

1900: „**Hemeieni**, sat în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de sus, situat pe dealul cu acelaşi nume, la 3 km 230 m de satul Ardeoani, unde e şcoala. Are: o biserică, clădită de slugerul Ienache, pe la 1780. E populat cu 17 familii sau 54 suflete"[343].

HEMEIUŞI

(Hămeiuş, comuna Hemeiuşi, Bacău).

1634, iulie 13: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Gavrilachi de **Sohodol** (comuna Măgura, inclusă în Bacău), „după jaloba unui Grigore din **Hămeiuş** (Hemeiuşi, comuna Hemeiuşi, Bacău) şi altora, ca să zică lui Trofin să lase moşia în pace"[344].

1638, august 13: Zapis de la cămăraşii de **Ocnă** Ghiorghiţă Ştefan postelnic, Ţiga fost postelnic, Irimie şi Miron, şi de la Pifanii staroste de **Trotuş**, Soci Mihai şoltuz de Trotuş, cu 12 pârgari, şi de la popa Dumitru, Mihoş, Condri, Gavril, Gligorcea şi Ştefan Rujniţă din **Hămieş** (Hămeiuş, comuna Hămeiuş, Bacău), în care

343 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 702

344 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 189, p. 213

mărturisesc cum a venit înaintea lor Scânteie de **Căţăleşti** (azi Siretu, comuna Săuceşti, Bacău), feciorul Dochiei, nepotul Mitrii, şi a vândut, lui Neniul vornicului, drept 58 de galbeni, „a lui dreaptă ocină şi moşie şi a fraţilor săi Vasile şi Anna, toată partea lor din **Hălăşeni** (comuna Bereşti-Bistriţa, Nacău), din ţinutul Neamţului, ce-au avut părinţii lor cumpărătură de la Vasile Hociungu, Mătiaş şi fraţii lor, din partea Horgiştilor, cu vad de mori în gârla Bistriţei, ce se cheamă Limpede... Şi aşijdere toată partea lor din partea Golăeştilor, cu vad de moară în Limpedea... şi toată partea lui şi a fraţilor lui ce-au avut din selişti, din vale, peste Limpedea şi curături”[345].

1900: „**Hemeiușul**, sat în judeţul Bacău, plasa Bistrița de sus, comuna Fântânelele de-a dreapta Bistricioarei. Are o biserică, zidită, în 1850. de către arendașii moșiei, Panait şi Iancu Ianoli, cu spezele Principesei Pulcheria Wittgenstein, şi acum deservită de 1 preot și 1 cântăreţ; o școală mixtă, întreținută din fonduri particulare, într-un local bun, cu un loc de 63 prăjini în vatra satului. Sunt 6 cârciumi. Populaţiunea se compune din 506 români, 54 unguri, 88 evrei, 62 ţigani şi 25 germani, aparţinînd la 208 familii. Vite sunt: 3 cai, 90 vite mari cornute, 54 oi şi 66 porci”[346].

---

[345] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 439, pp. 416, 417

[346] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 702

HERCEŞTI

(comuna Sineşti, Iaşi).

1645, martie 7: Izvodul de moşii ale lui Iordachi Canta vel logofăt: / **Corneştii** (comuna Corneşti, raionul Ungheni, Moldova), la ţinutul Eşi, sub Codru, care se începe hotarul din Codru şi trece peste Dele, de ajunge în matca Vladnicului şi este vatră de sat în vârful Deli, anume Leucanii; şi umblă hotarul în trei bătrâni: unul este al Petrimăneştilor, care s-au tras din Hârce vornic, din care este Ghervasă Paciul sin (fiu) Mihăilă, brat (frate) Petrimam, fecior lui Marcu Mera; / **Bumboteşti** (comuna Bumbăta, raionul Ungheni, Moldova), tij (la fel) ot Eşi, şi iarăşi au parte lui Petriman, un bătrân, din câţi fraţi au fost de pe strămoşul lor Mihăilă; / **Herceştii** (comuna Sineşti, Iaşi), tij ot Eşi, sub Codru, umblă hotarul în trei bătrâni, că au fost patru fraţi cu Măicanu, şi l-au plătit cei trei fraţi de la turci; şi o parte a bălţii loveşte până în Valea Murgului, pe din sus de locul Tărnuşii, dinspre apus, ajunge în hotarul Bobleticilor şi se atinge şi Sineştii în acel hotar; / **Tărnuşa** (Iaşi) tij ot Eşi, a treia parte din tot hotarul, care umblă în trei bătrâni; / **Dumbrăviţa** (comuna Dumbrăviţa, raionul Sângerei, Moldova), tij în capul ţinutului Eşii, din jos, iar au Cuhuceştii un bătrân, şi se începe hotarul din Ciuluc, de ajunge până la hotarul Năpădenilor, şi în rediul ţin a treia parte dinspre răsărit; / **Măneştii** (pe Nirnova, Iaşi), tij ot Eşi, pe Nărnova, au jumătate de hotar deplin stâlpită, iar este de pe moşul (bunicul) lor Petriman, brat (frate) cu moşul lor Mihăilă,

feciorii lui Marcu Mera, veri primari cu Dumitraşcu Bălăban, fecior de fraţi; / **Vepriva** (Viprova, comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova), ce se cheamă **Puţuteni** (comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova) pe Cula, în ţinutul Orheiului, care umblă în trei bătrâni, din care unul este al lor, ales şi stâlpit, partea din jos de pe moaşa (bunica) lor Păcioaia, fata Tudurii din **Vlăsăeşti** (comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova), şi acel bătrân umblă în patru părţi, o parte a Tudurii, a doua a Vlăsăeştilor, a treia a Despii şi a patra a Hânsănoai, care Hânsănoai şi cu Despa, fiind sterpe, au rămas să împartă ceilalţi doi fraţi, adică Tudura şi Vlăsăieştii, iar doi bătrâni, în partea de sus, au de pe moaşa (bunica) lor Cârstâna, fata popii Dimion, soră cu Nistor ce-a fost vătav, pe care a ţinut-o moşul (bunicul) lor Mihăilă, şi acei doi bătrâni se împart pe şapte surori şi un frate, Nistor, feciorii popii Simion, din care fete, pe una a ţinut-o Miron din **Negreşti** (satul Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), pe a doua, Băluţa, a ţinut-o Horceag, pe a treia a ţinut-o Radulinco, pe a patra a ţinut-o Miloş, pe a cincea a ţinut-o Borde ot **Şutuleşti** (partea a satului Puţintei, comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova), a şasea este muma Cirgolii, iar pentru a şaptea nu arată nimic”[347].

[347] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 23, pp. 14, 15

HEREŞTI

(fost Hărciata, contopit cu Cristeşti,
comuna Cristeşti, Iaşi).

1493, noiembrie 4: Întărit de Ştefan voievod Nastasiei, fiica Mărinii, nepoata lui Cârstea, care primeşte uric pentru „dreapta ei ocină, satele anume: Stănileşti şi o selişte în acelaşi hotar, anume Alboteştii, şi Cârsteştii pe Moldova, unde a fost Miroslav, şi, în acelaşi hotar, alt sat, anume Hireştii”[348]. Hotarul, din veac.

1633, februarie 6: Zapisul marilor boieri, care mărturisesc precum „au venit înaintea noastră Făduşco rusul, Vasile, Safta, alt Vasile, toţi fraţii Moscului şi-ai Ilei, ezarii, şi un fecior Ilei, de-au pârât pe egumenul şi tot soborul de la sfânta mănăstire Pobrata, cum au fost Moscul şi Ilea şi-un fecior al Moscului ezar de-au ezit un iaz sfintei mănăstiri, şi acolo li s-a întâmplat de i-au ucis nişte tâlhari în mijlocul codrului, în **Poiana cu Oamenii** (la Hereşti, contopit cu Cristeşti, comuna Cristeşti, Iaşi), de au venit acele morţi asupra sfintei mănăstiri, de-au dat acelor ruşi, lui Fedruşco, Vasile, Safta şi alt Vasile, 30 de vite, boi şi vaci, 20 de zloţi bătuţi şi alte cheltuieli multe. / Aceste bucate dat-au vornicul cel mare Cujbă, pentru sfânta mănăstire, căci a avut dumnealui tocmeală cu călugării, de-a cumpărat de la dânşii o selişte de sat,

---

348 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 138, pp. 265-267

anume **Hireştii** (azi Hereşti, contopit cu Cristeşti, comuna Cristeşti, Iaşi), pe apa Moldovei”[349].

1634, august 5: Întărit de Vasile Lupu voievod mănăstirii Pobrata, care primeşte carte de împuternicire, prin care călugării „să fie tari şi puternici a opri satul **Hereştii**, cu tot locul şi venitul, ce acel sat a fost pe mâna lui Cujbă. Acum domnia mea l-am dat sfintei mănăstiri”[350].

1634, august 7: Întărit de Vasile Lupu voievod mănăstirii Pobrata, şi după ce „rugătorii noştri, călugării de la sfânta mănăstire Pobrata, s-au pârât de faţă, înaintea domniei mele, cu boierul nostru Cujbă, fost vornic, pentru satul **Hereşti**, care este pe râul Moldova, care acel sat Hereşti a fost luat de boierul nostru Cujbă, când a fost vornic, în zilele lui Alexandru Iliaş voievod, pentru nişte morţi de oameni ce s-au făcut pe acel loc al sfintei mănăstiri, pe locul numit **Poiana cu Oameni**. Şi a luat atunci acel sat pentru acei morţi, şi a mai întors Cujbă vornic 30 de vite, boi cu vaci, în mâinile acelor oameni care au fost neamurile ale celor morţi. / Deci domnia mea, cu toţi boierii domniei mele, am cercetat şi am ales acea judecată, ca să aibă a da şi a întoarce călugării acele 30 de vite, boi şi vaci, în mâinile boierului nostru Cujbă fost vornic”[351].

1663, aprilie 9: Întărit de Evstratie Dabija voievod mănăstirii lui Ion vodă din ţarina Iaşilor, care primeşte

---

[349] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 287, pp. 366, 367

[350] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 222, p. 251

[351] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 223, pp. 252, 253

ispisoc pentru „un sat, anume **Rânzeştii** pe Prut, în ţinutul Fălciului, cu toate bălţile sale şi cu jumătate din **Hărceata** (Hereşti pe Moldova, în hotar cu Cârsteşti şi Miroslăveşti[352], Iaşi), în semne, şi alt sat, anume **Avereştii** pe Cracău, în ţinutul Neamţului, cu mori pe Cracău… satul **Selicicănii**, cu loc de moară în apa Başăului, în ţinutul Dorohoiului, ce a fost supus ocolului târgului Ştefăneşti… / Şi tij (ls fel) dăm mănăstirii satul **Nicoreştii** pe Cracău, în ţinutul Neamţului, cu mori în Cracău… a treia parte din satul **Ochinteştii** din ţinutul Sorocii, danie de la Nastasia Oproae, şi un sat anume **Ştorov** şi cu loc de mori pe Cracău, ce-i în ţinutul Neamţului, care a fost drept domnesc, supus ocolului târgului Petrei… şi aşijderi satul **Pârliţii** în ţinutul Sorocii, danie de la Lepndari vameşul, cu limbă de moarte… 510 stânjeni din satul **Mierăeştii**, care vine în ţinutul Tecuciului, pe apa Bârladului, şi altă parte din acelaşi sat Mierăeştii, câtă se va alege lui Macarie, fiul lui Neagul, pe care au cumpărat-o monahii drept doi boi şi un cal, preţuit drept 14 galbeni ungureşti… tij (la fel) jumătate din satul **Coropceni**, pe gârla Scumpăi, ce este în ţinutul Iaşului, miluire de la Ionaşco Coropcă şi de la Tărauca… jumătate de sat **Fetioneştii** şi jumătate de sat **Coţmăneştii**, cu vad de moară în Jijia, ce-i mai jos de Stânca, în ţinutul Iaşului, aproape de hotarul Posadnicilor… şi loc de 14 dughene în târgul Iaşii, cu loc de pivniţă în uliţa nouă"[353].

1900: „**Hereşti**, sat numit și Rușii, pe moșia și în comuna Cristești, judeţul Suceava. Așezat pe poalele dea-

---

[352] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p.120

[353] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 180-188

lului și în valea cu același nume, formată de pâraiele Fundoaia, Căprăria și Bostăneşti, are 170 case, populate cu 186 familii sai 715 suflete: 370 bărbaţi și 345 femei, mai toţi lipoveni. Sunt 148 contribuabili; un cârciumar; 2 băcănii; un debit de tutun. Vatra satului ocupă 60 fălci şi 30 prăjini. Împroprietăriți la 1864 sunt: 1 fruntaș, 28 pălmași și 63 codași, stăpînind 145 fălci și 67 prăjini. Are o biserică, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, clădită, în 1836, de săteni și Mihail Sturdza, cu inscripţia următoare: „Blagocestivului Domn şi Împărat Mihail Voevod, goda 1846, Mai 9”. Printre cărţile bisericei există una slavă, din 1772. E deservită de 1 preot și 2 cântăreți și împroprietărită cu 8 fălci. Şcoala din Cristești servă și acestui sat. Un singur drum principal este, spre Cristești”[354].

HERMEŞTI

(lângă Cârligi, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ).

1646, mai 6: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod fraţilor Dumitraşco, Gavril, Gligorie şi Salomia, „spre aceea ca să fie tari şi puternici a ţine şi a oprin partea lor de ocină din satul **Lăzăşti** (comuna Secuieni, Neamţ), din **Hermeşti** (lângă Cârligi, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ), din **Băloşeşti** (Băluşeşti, comuna Girov, Neamţ), cu **Bilăeştii** (azi Ghilăeşti, comuna Bârgăoani,

[354] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 704

Neamţ), iar surorii lor Măricăi, sin aceste părţi de ocină să nu-i dea nimică, pentru că a vândut partea lor din satul **Porceşti** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), ale tuturor fraţilor”[355].

HERNICEŞTI

(înglobat în Perciu, comuna Huruieşti, Bacău).

1636, februarie: Întărit de Vasile Lupu voievod ceaşnicului Dabija şi cneaghinei lui Schiva, în baza unui zapis de la Ivan fost cămăraş şi Vasile Rugină din **Găiceni** (comuna Găiceana, Bacău), Hârbor şi Gherasim spătar din **Măţcani** (înglobat în Drăgeşti, comuna Tătărăşti, Bacău), Calotă din **Hrueşti** (comuna Huruieşti, Bacău), Chervasie din **Giordzeşti** (azi Giurgeni, comuna Tătărăşti, Bacău), Isac din **Herniceşti** (înglobat în Perciu, comuna Huruieşti, Bacău), Ionaşco, fiul lui Cârstea din **Ungureni** (comuna Tătărăşti, Bacău), popa Anton din **Cicoveni** (înglobat în Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Toader diac, Paşcul, Chigicean şi Liica din **Mireni** (comuna Coroieşti, Vaslui), Burlan şi Gheorghe Viţă din **Stănueşti** (azi Cociu, comuna Moşoteni, Bacău), „scriind şi mărturisind cum a venit înaintea lor Gheorghe, fiul lui Florea, nepotul lui Dumitru… şi a vândut 12 ogoare din satul **Mireni**, care este în ţinutul Tutovei, pe Pereschiv, lui Dabija ceaşnic şi cneaghinei lui Schiva, pentru 12

[355] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 363, p. 311

taleri. / Şi a cumpărat şi alte părţi din acest sat…de la Pahomie, pentru 6 ughi; de la Buroban, partea lui Dragoş şi partea lui Stegar, pentru 12 taleri; de la Chighician, toată partea lui, pentru 12 taleri; de la Nastea, fiica lui Mihoci, a cincea parte din acest sat; de la Drăghinoae din **Petreni** (azi Chetreni, comuna Motoşeşti, Bacău), partea lui Dumitru, fiul lui Pantea, din acest sat, care a fost pusă zălog de multă vreme la Drăginoae, pentru 10 taleri; de la Toader, fiul lui Paşco, partea lui Gherman din acest sat Mireni, pentru 12 taleri… / Şi de asemenea, de la Părasca, partea lui Terchilă din satul **Stănueşti**, pe acest pârâu, pentru 20 de taleri; de la Burlan, toată partea lui din acest sat Stănueşti"[356].

HERTIOANA

(Hertioana Răzeşi şi de Jos, fost Ciriteni,
comuna Traian, Bacău).

1440, noiembrie 12: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Dragomir, care a cumpărat de la Ciumuleasa, cu 35 zloţi, „ocina sa… un sat pe Cobile, **anume Ciritenii Noi**, văzând a lor bunăvoinţă, aşijderea îi dăm lui, după vânzarea ei, şi încă şi mai întărim slugii noastre, lui Dragomir, satul lui, pe Cobile, anume Calieneştei, unde este casa lui… Iar hotarul Călieneştilor să fie cu toate hotarele lui cele vechi, pe unde din veci s-au apucat. Iar

[356] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 326, pp. 368-370

hotarul Ceritienilor, ce şi l-au cumpărat de la Ciumulasă, începând din capul iazului heleşteului, peste câmp, la stâlp, iar de la stâlp, peste câmp, la stejarul cel mare, iar de la stejar, dealul prin dumbravă, la codru, iar de la codru la vârful hlabnicului, apoi iarăşi dealul până la acelaşi heleşteu. Acesta este tot hotarul acelui sat ce şi l-au cumpărat de la Ciumulasă"[357].

1491, ianuarie 17: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Petrea şi Ion, care cumpărase, cu 133 zloţi tătăreşti, de la Dragole, fiica lui Dragomir de la Cobâle, „ocina sa dreaptă, un sat, anume Ceretiani la Cobâle… pe care sat îl cumpărase tatăl ei Dragomir de la Maruşca, femeia lui Ciumală de la Cobâle… Iar hotarul acelui sat mai sus scris să fie începând de la capătul iazului heleşteului şi peste câmp, la stâlp, de aici peste câmp la stejarul mare, iar de la stejar pe deal, peste dumbravă, până la făget, de la făget la obârşia Hlabnicului şi înapoi pe deal până la acelaşi iaz. Acesta este tot hotarul"[358].

1636, octombrie 18: Zapisul prin care vând părţi din satul **Drăgăneşti** (înglobat în Prăjeşti, comuna Traian, Bacău) postelnicului Fortuna Obrejie, feciorul lui Dănăilă – partea lui Roteşti, drept 15 taleri; Cozma, feciorul lui Bărcan – părţi din vatra satului, din câmp, din pădure, din fâneţe, din bălţi şi din vad de moară pe Siret, pentru 15 taleri; Ilie, feciorul Arvasiei, aşijderea. „Şi în tocmelile noastre au fost Bechea, Ion, Gavriţa şi Ionaşcu feciorul Bechei din **Drăgăneşti**, Grapă de **Cereteiani** (azi Herti-

---

[357] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 211, p. 296, 297

[358] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 90, pp. 180, 181

oana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău) şi alţi oameni buni”[359].

1638, aprilie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului Bechea, care cumpără, cu 9 ughi, conform zapisului de la popa Arventie, Ion visternicel, David, Gavriţă, Gurie, Gligorie fiul popii, Agapie, Gligorie, Dumitru, Ion diac, Nechifor, Văscan, Toader din **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), Vrăbian din **Cereteoani** (Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău), de la Adam, fiul Palaghiei, „dreapta sa ocină şi dedină din satul **Bogdăneşti**, în ţinutul Roman, a cincea parte din partea străbunului său Soţ, dintr-a patra parte de sat, din partea lui Ion Măcău, toată partea mamei sale Pelaghia şi a mătuşii sale Nasta, şi a unchiului său Onul… dar ei au vândut altă parte de ocină din sat din **Obârşie** (comuna Dragomireşti, Neamţ), în ţinutul Neamţ, care a fost a lui de la Palaghia, mama lui. Iar mătuşa sa Nasta şi cu Onul, unchiul său, nu au nici o treabă acolo, la acea parte din satul **Obârşie**, ci au vândut fără ştirea lui… / Şi de asemenea, de la Creţul, fiul lui Echim, nepotul lui Mihaci, tot din satul acesta, Bogdăneşti, şi tot din acest bătrân, cu 6 ughi, toată partea străbunei sale Marica… / Şi altă parte de ocină de la Ştefan, fiul Gaftei, nepotul lui Mihaci, pentru 4 ughi, de asemenea din acest bătrân… / Şi de la Ionaşco, fiul lui Goţ, cu 20 lei bătuţi, dreapta sa ocină şi dedină din Bogdăneşti”[360].

1900: „**Hertioana Mănăstirii** sau a Statului, sat în judeţul Bacău, plasa Siretul de sus, comuna Bogdă-

---

[359] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 542, pp. 591, 592

[360] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 338, pp. 332-334

nești, la 500 de metri de satul Hertioana Răzeşi. Are 90 familii sau 328 suflete. Vite sunt: 19 cai, 63 vite cornute şi 104 porci. / **Hertioana Răzeşi**, sat și reşedinţa comunei Bogdănești. Are o populaţie de 38 familii sau 107 suflete; o școală mixtă și o biserică, făcută de enoriaşi, în 1888. Animale: 14 cai, 33 vite mari cornute și 26 porci”[361].

HERŢA

(„satul lui Herţea”, acum oraş, raionul Hliboca, Ucraina).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi **satul lui Herţea** (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina),

361 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 705

încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova)), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat,

Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[362].

[362] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I,

1638, ianuarie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Ionaşco Herţea, care primeşte ispisoc de întărire pentru „dreapta lui ocină şi moştenire din satul **Herţea**, ce este în ţinutul Cernăuţi, două părţi din a treia parte de sat, care au alipit-o la acea ocină boierii noştri, toată rudenia răposatului Isac Balica hatman, şi nu a cumpărat Balica acele părţi de ocină… ci a cumpărat numai de la fiii lui Nicoriţă a treia parte din a treia parte de sat, cum, spre mare credinţă, boierii noştri, rudele lui Isac Balica hatman, au făcut zapis slugii noastre Ionaşco Herţea, ca să aibă a stăpâni Herţea două părţi din a treia parte, iar a treia parte din a treia parte de sat să aibă a o stăpâni rudele lui Balica”[363].

1640, decembrie 13: Ionaşco Herţă vinde nepotului său Lupul Stroescul, drept 70 de lei bătuţi, „din sat **Herţa**, din a treia parte, a treia parte… şi părţile mele din satul **Pomârla**, din ţinutul Dorohoiului, ce le-am cumpărat de la fraţii mei”[364].

1785, august 14: Biserica Sf. Gheorghe din târgul Herţa a beneficiat de danii consistente, „adeverite cu iscălitura răposat Gavriil miropolitul… întâi de la răzeşii de moşia Ţinteanii, ce acum se numeşte **Herţa**, anume Vasile Ţintă mazil, Ioniţă Ţintă, Arsăni Ţintă, Balan şi Grigorie Ţintă, Catrina şi Neculai Ţintă, Savin Ţintă, Chiriac Ţintă, Ştefan Ţintă şi Roman Ţintă, care dau danie locul ţintirimului acestei biserici, adică din talpa bisericii, în fiştecare parte împrejur, câte 30 stânjeni

---

Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

[363] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 235, p. 218

[364] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 493, p. 481

gospod… / Al doilea, Gheorghie proin protopop Herţei, hagi Dimitrie, Apostol Băcalu, Gheorghie Lazăr, Theodori Necolao, toţi epitropi la această biserică, au dat danie o casă în târgul Herţei, pe locurile logofătului Iordache Ghica, cu întăritură de la Alexandru Mavrocordat voievod, a doua casă, tot în Herţa, danie de la Nastasia Hăndăgiasă, femeeia lui Ivan Sârbul, iarăşi pe locul logofătului Ghica, şi o digheană de scânduri pe roate mişcătoare, făcută cu banii bisericii, şi altă casă, de şcoală, lângă biserică, făcută iarăşi cu banii bisericii"[365].

1788, martie 1: George Asachi s-a „născut la **Herţa**, în Moldova de Sus, ziua Sfintei Dochii, omonimă cu Dacia… Părintele lui George Asachi, care, după moartea soţiei sale, a intrat în tagma călugărilor, cu nume de Leon, bărbat învăţat, apreciind o educaţie clasică pentru creşterea fiilor săi, s-a mutat cu familia sa la Leopol (Lvov), în Galiţia"[366].

1794, iunie 17: Mărturia fetei răposatului Gheorghe Holban, Elenco, despre taăl său, care, „depărtându-se fr sivi, de la patria sa, la Ţarigrad, unde, căsătorindu-se, a petrecut până la sfârşitul vieţii sale, apoi părintele său răposat, Ilia Holban fost mare pitar, înştiinţându-se că fiul său, adică tatăl meu, s-a săvârşit, a zidit o biserică, durată în târgul **Herţa**, pe moşia răzăşească, unde se cinsteşte şi se prăznuieşte hramul Sfântului mare mucenic şi purtător de biruinţă Gheorghe, spre pomenirea părintelui meu; la care biserică au afierosit mulţi din creştini oareşcare acareturi, adică o casă în târgul Herţa, ce se dă cu chirie boierilor ispravnici, şi alte două case, şi o dugheană de

---

[365] Ghibănescu, Gh., *Dorohoiul / Studii şi documente*, Iaşi 1924, pp. 70, 71

[366] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 161-167

lemn, tot acolo, mai dă şi breasla ciubotarilor, pe tot anul, câte 20 lei, cum pe larg se arată în zapisele acelor vremuri; acum, dar, venind şi eu aici, am apucat pe unchi, fraţii tătâne-meu, anume Andrei Holban fost mare stolnic, Vasile Holban jicnicer, Theodor Holban fost mare pitar, ca să-mi dea partea de avere a tatălui meu şi dumnealor mi-au arătat că din partea sa s-a cheltuit pe biserică, eu însă ştiind că tatăl meu s-a îngropat la Ţarigrad, la biserica proorocului şi înainte mergător Ioan, ce este la Kuruceşmea, am afirosit această biserică, cu toate acareturile sale, câte până acum are şi cu câte va mai câştiga, ca luând preoţii de la Proroc Ioan veniturile bisericii mele, Sfeti Gheorghe din Herţa, să aibă a pune numele tătâne-meu şi al nostru la pomelnicul cel mare, ca să se pomenească, peste an, la sfântul jertfelnic”[367].

1795, ianuarie 18: Logofătul George Ghica dăruieşte bisericii din **Herţa** „locul pe care se află zidirea bisericii şi toată ograda ce este trebuincioasă pentru îngroparea morţilor… / Trei case, două pe locul răposatului, iar una aproape de biserică, care este şcoală, şi este făcută pe cheltuiala bisericii… / O dugheană mişcătoare pe roate… / Venitul de la rufeturile ciubotarilor… / 400 lei milă pe an, din răsurile ţiganilor domneşti, care se iau de două ori pe an, adică jumătate la Sfântul Gheorghe şi jumătate la Sfântul Dimitrie”[368].

1795, aprilie 21: Printre numeroasele donaţii, inclusiv mortasipia (impozitul pe vânzări de animale) târgurilor moldovene, se află, şi mai strălucitoare, cea a lui Mihail Constantin Suţul voievod, moşia „**Vârfu Câmpu-**

[367] Ghibănescu, Gh., *Dorohoiul / Studii şi documente*, Iaşi 1924, pp. 68, 69

[368] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. VIII, Iassi 1886, p. 36

lui, ce este în ţinutul Sucevei, fiind moşie dreaptă a noastră domnească, ce se cuprinsese de către răzeşii împrejuraşi… cu care am miluit sfânta biserică din târgul **Herţa**… şi fiindcă această moşie Vârfu Campului se hotărăşte, dinspre răsărit, cu moşia **Saucenița**, şi dinspre apus se desparte de alte moşii prin apa Siretului, iar dinspre amiazăzi cu moşia **Ionăşenii**, şi spre miazănoapte cu moşia **Dobronăuţi**, am dat poruncă să se trimită hotarnici, care să facă hotarnica moşiei acesteia”[369].

1900: „**Herţa**, comună urbană şi al doilea târg, după Dorohoi, în privinţa întinderii şi a vechimii din judeţul Dorohoi. De aci s-a strămutat reședința judeţului la Dorohoi, în timpul domnitorului Ioniţă Sandu Sturdza, când s-a desfăcut ţinutul Herţei; după care, multe familii se strămutară în alte localități. Acest târg este capitala plăşii Herța. Secţionarea târgului este în mahalalele: Boeriească, Ciubotărească, Olărească și Târnăuciană. Populaţia este de 1.180 locuitori, din care 360 creștini de felurite rituri și naționalități şi 320 evrei, / Sunt două biserici ortodoxe, cu 2 preoți, 3 cântăreţi şi 3 pălămari; una mică, cu hramul Sf. Ilie, făcută în vechime din bârne de stejar și refăcută de locuitori la 1798, pe care au strămutat-o din vale, unde, în locul ei, s-a zidit o biserică nouă; a doua, mare, cu hramul Sf. Gheorghe, actualmente catedrală, făcută de zid, la 1795, de Nicolai Ţintă şi Ilie Holban, cum se vede de pe inscripția de pe Sf. Potir și Evanghelie, de asemenea şi de pe acea de la uşa de intrare. Evreii au: două sinagoge mari și 4 școli de rugăciuni; 2 belferii pentru copii mai mari de 10 ani și 4 pentru acei mai mici. Are: o şcoală primară de băieți,

---

369 Ghibănescu, Gh., *Dorohoiul / Studii şi documente*, Iaşi 1924, pp. 81, 82

condusă de 2 profesori și frecventată de 75 elevi; o școală de fete, condusă de 2 profesoare şi cu 39 eleve, la care se predă şi învățarea feluritelor cusături, împletituri şi broderii, ambele întreţinute de stat și comună; un birou telegrafo-poştal și telefon, înfiinţat la 1884. / Stabilimentele industriale şi comerciale sunt: 1 farmacie, 2 mori de aburi, cu câte 2 perechi de pietre; 1 moară cu cai, 1 săpunărie, 1 lumânărărie și dubălărie, mai multe ateliere de: croitorie, cojocărie, blănărie, cizmărie, stolerie, rotărie, butnărie, ferărie ş. a., magazine de coloniale, manufacturiale, băuturi spirtoase, depozite de făină, fierărie, lemnărie etc. Găzduirea călătorilor se face la două hanuri mai principale şi altele mai mici. Ieșirile și intrările târgului se fac pe la barierile: Mamorniţa, Pilipăuţilor, Dorohoiului și Târnăucăi. Înmormântările se fac la două cimitire creștine şi la unul iudaic. / Vitele de hrană şi acele de muncă ale târgoveților au pășunatul pe locul ce este dat de proprietarul moșiei şi pe care se află şi târgul situat. Așezarea târgoveţilor de acolo, cu dreptul de bezmănari, este stabilită de pe la anul 1672, prin hrisovul dat de Domnitorul Duca Vodă, hrisov care s-a reînoit şi aprobat prin hrisovul din 1817, de la Scarlat Calimach Vodă, şi prin acel din 6 iulie 1824, de la Ion Sandu Sturdza Vodă”[370].

[370] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 706

HIDIGHIŞ

(Hăgereni sau Hăghidişăuţi pe Bâc, azi Ghidighici sau Hidighiş, lângă Chişinău, Lăpuşna, Moldova).

1589, mai 8: Întărit de Petru voievod, prin ispisoc de judecată, fraţilor Frăţian, Toader şi Ionaşcu, copiii Mărinei, nepoţii Armancăi, strănepoţii lui Oană, după pâra cu fostul stolnic Porosăci, Gavril Hăjerău, Ungureanul, Iutcu şi toate rudeniile lor, „zicând cum au fost şters pe moşul lor Oană din privilegiul de cumpărătură de a avut Oană de la bătrânul Bogdan voievod, într-un loc l-au fost şters, iar într-alt loc, mai jos, l-au fost scris, şi au arătat că moşul lor şi cu copiii lui nu au cumpărat. / Deci noi i-am judecat după legea ţării şi am dat să jure cu 24 de jurători Porosăci, Gavril Hăjerău, Ungureanul, Iutcu şi toate rudeniile lor că nu a fost cumpărat moşul lor Oană o bucată de pământ din satul **Hăgerăni**. Dar când a fost la zi, ei nu au adus nici un jurător şi au rămas din toată legea noastră”[371].

1610, noiembrie 26: Întărit de Constantin Movila voievod marelui postelnic Chiriţă Dumitrachi, care cumpără de la fraţii Frăţian, Toader, Ionaşco, Marco şi Crăciun, feciorii Maricăi, nepoţii lui Oană Guf, şi de la verii lor Florea, feciorul Neaghi, nepotul Anei, Gliguţă, feciorul lui Ion, nepotul Neaghii, Ion cu fraţii lui, feciorii Drăghinii, nepoţii lui Gavril Hăgereu, Petrea, feciorul To-

---

[371] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 12, pp. 19-21

mii, nepotul Nastei, Andronic Roşca, Mărica, fata Iuscăi, nepoata lui Poroseaci, Tofana, fata Ungureanului, Ştefania, fata lui Dan, Anghelina, fata Isaii, Ursul, Boreschii, feciorul lui Hilimon Hăgerău, Toader Herţul, feciorul lui Coste şi tot neamul lor, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ion Hăgerău şi fratelui lui Luca, şi surorilor lor Mara, Nastea, şi de la Cozma, Ivan, Lazor, Nasta şi Oană, „un sat, anume **Hăghidişăuţi**, unde a fost iaz vechi şi care acum se numeşte **Hăgereni** pe Bâc, care este în ţinutul Lăpuşnei"[372].

1680, ianuarie 27: Porunca dată de Duca voievod lui Năstase vistiernic, **pârcălabul Chişinăului**, şi lui Frăţiman, ce a fost căpitan, să meargă şi să cerceteze, „între alte moşii, şi pentru partea lui Vasile, fecior lui Ştefan Beni din **Highidiş**, ce are de pe taăl său şi de pe unchiul său Loghin şi este zălogită la Andrei Mihuleţ pârcălabul pentru 6 boi de negoţ, şi să întrebe pe răzeşii lui de voiesc ei să dea acei boi şi să ia partea lui, iar de nu or voi, să dea mărturie, ca să fie Mihuleţ în pace"[373].

1681, iulie 20: Ionaşco Săchir (Secher) din Highidiş, „luând un cal de la Necola, preţăluit drept 30 lei, şi neavând ce ce plăti, i-a dat partea de moşii din **Highidiş** ce i se va alege, însă din Pietrele Înşirate (carierele de calcar) în sus"[374].

1747, septembrie 4: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod egumenului de la mănăstirea

---

[372] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 23, pp. 39-41

[373] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 109, pp. 133, 134

[374] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 111, p. 134

Golia şi „pe cine va trimite să fie volnic a merge şi să ia de-a zecea de pe părţile de moşie ce are Golăe în satul **Burnăreşti**, ce sunt în ţinutul Lăpuşnei… şi să dijmuiască şi alte selişti ce mai are mănăstirea la acea parte: **Bălăniasa**, **Bubuiogii**, **Hăjerenii** şi **Mărinicii**”[375].

1774, iunie 5: Satul **Highidişul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Faţa Bâcului, după recensământul lui Rumeanţev[376], avea **toată suma caselor 31**. Scădere rufeturi 7: 1 volintir, 3 mazili, 1 ruptaş, 1 popă, 1 femeie săracă. Rămân birnici 24. / **Birnici:** / Ioniţă Negru / Maftei sin (fiu) lui Negru / Grigori fiul lui Tănasă / Irimie Sechir / Ştefan / Vasile, cibotar / Tudosă / Dănilă zet (ginere) lui Ionel / Grigoraş Brânză / Constandin, cibotar / Miron, dascăl / Agapi nepot lui Sechir / Gavril din Cojuşca / Nastasă Ionaş / Ene, sârbul / Voica, sârbul / Petco, sârbul / Mitul, sârbul / Enache / Ioniţă, fratele lui Constandin, cibotar / Vlad, sârbul / Stan, sârbul / Vasile Dominte / Gavril Ionaş. // **Rufeturi:** Antohi Sechir, volintir / Andrei Dumbravă, mazil / Ioniţă Butu, mazil / Nastase Popa, mazil / Ioniţă, fratele lui, ruptaş / Popa Ion / Vasilca, săracă.

---

[375] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 164, p. 193

[376] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 419

HILIMONEŞTI

(„seliştea lui Nicoară”, Nicorina,
apoi Hilimoneşti, comuna Rebricea, Vaslui).

1460, ianuarie 13: Întărită de Ştefan voievod lui Ivaşco Goenescu, care primeşte uric pentru „seliştea care a fost la Conu, pe Rebricea, pe care a cumpărat-o de la Băloş pentru 40 de zloţi, şi, peste deal, pe Rebricioara Mică, seliştea lui Nicoară şi seliştea lui Giurgiu Blidaru, pe care amândouă selişti le-a cumpărat de la Bâlea şi de la Malea, fiica lui Ion, pentru 40 de zloţi”[377]. Hotare, din veac.

1617: Ispisoc de judecată de la Radul voievod, după ce „fiii Pătrăşcoaei au pârât cu pâră mare pe vornicului Băseanul pentru jumătatea de sus din satul **Boţeşti**, care i s-a venit lui a o cumpăra în două dăţi: 100 ughi (ducaţi ungureşti) a dat fraţilor lui Costil, iar altă 100 ughi a dat lui Toader stolnicul, pentru că a fost luată de către Eremia Moghilă vodă pentru hiclenie, când a venit Costil cu răzvan voievod asupra ţării noastre; a treia 100 ughi a fost cheltuit-o pentru biserică, ce a fost pustie de mulţi ani, şi altă cheltuială, căci a făcut două iazuri, case, mori, stupi, clopotniţă şi multe cheltuieli, şi le-a fost dată lor zi în două săptămâni, pe obiceiul ţării, din luna aprilie, 29 zile, în două spătămâni, şi când a fost zi, ei n-au întors nimic… Pentru aceea, fiii Pătrăşcoae au rămas… / Şi de

---

[377] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 90, pp. 128-130

asemenea, întărim lui Băseanul şi jupânesei lui Varvara, fata lui Petre Hohulea, nepoată lui Dumitru Hohulea vornic, din drese ce a avut bunicul ei de la Iliaş voievod, satul **Şofrăneştii** pe Şacovăţ, cu mori pe Şacovăţ, ce-i sunt ei cumpărătură de la Andreica, ureadnic de Bădeuţi, pentru 700 zloţi tătăreşti. / Şi iarăşi am întprit Băseanului vornic ocina ce a cumpărat de la Gheanghe, fiul lui Ionaşco, nepot Savei, a patra parte de sat **Ţibăneşti** pe Şacovăţ, cu loc de moară în Şacovăţ, pentru 50 taleri curaţi. / Şi iarăşi i-am întărit a patra parte din **Răzina** pe Nistru, cumpărată de la Candachia, fata Magdalinei, nepoata Petrei Hohulea, drept 25 talei. / Şi iarăşi i-a, întărit lui a patra parte din **Stoileşti** pe Rebricea, cumpărată de la Pătraşco şi Ion, fiii lui Lazor Cercel, pentru 25 ughi. / Şi jumătate din satul **Crăciuneşti**, ce-l la obârşia apei Goliei, din jumătate a treia parte, cumpărată de la Arsenie, fiul Malei, nepot Annei, şi de la nepoţii ei Roma, şi Anton şi Platon, fiii Neagului, nepoţi Sorei, şi de la unchiul lor Baloş, fiul Sorei, drept 20 taleri curaţi. / Şi jumătate din a treia parte din jumătate de sat **Crăciuneşti**, cumpărată de la Simion, fiul lui Dumitru, fiul popii Oatu, de la nepoţii săi Ignat şi Ioan, nepoţi Olenii, drept 15 taleri curaţi. / Şi iarăşi i-am întărit două părţi din jumătatea dinspre răsărit a satului **Tulova**, ce se numeşte **Glodenii**, cumpărat de la Gherman şi Andronic, feciorii Tacoşei, de la nepoţii lor Condrea Lăbuşco, Ionaşco şi Sora, copiii Căcii, şi de la frate-său Ion, nepot Nastei, drept 35 taleri curaţi, din drese de împărţeală ce au avut Nastea şi sora ei Tacoşa de la bătrânul Petru voievod. / Şi iarăşi, a patra parte din jumătatea dinspre apus jumătate din acelaşi sat Glodeni, cumpărat cu 30 ughi galbeni (ducaţi ungureşti de aur). / Şi a patra parte din satul **Scăn-**

teae, ce a cumpărat-o de la Toader, Mihăil şi Drăghina Scăntee, copiii lui Scăntee, nepoţi lui Trifan, drept 26 ughi galbeni. / Şi iarăşi, a patra parte din jumătate de sat **Tulova**, ce se numeşte **Glodeni**, dinspre apus, cumpărată de la Vasilca, fata Nastasiei, nepoata lui Ionaşco Fărăraş, drept 12 taleri curaţi. / Şi iarăşi, din a patra parte, trei părţi, şi din a cincea parte, a treia parte, cumpărătură din jumătatea de jos a satului **Boţeşti**, de la Miron, fecior lui Nebojatco, nepot lui Ilie Boţescul, de la Costea şi Mihail, fiii lui Vasile, nepoţi iarăşi lui Ilie Boţescul, pentru 100 ughi galbeni, din drese ce au avut de împărţeală de la bătrânul Petru voievod. / Şi a patra parte din satul **Boţeşti**, o parte şi jumătate din a cincea parte, şi o parte şi jumătate de la Ionaşco, Gavril, Sofronia, Buna, Cristina, Vasile şi Pătraşco, fiii lui Oană, nepoţi lui Ilie Boţescul, drept 50 ughi galbeni. / Şi iarăşi i-am întărit , din jumătatea de sus a satului **Vultureşti**, partea Sorei, fata Copăceanului, nepoata Oanei, drept 80 ughi galbeni. / Şi a patra parte dintr-o selişte **Nicoriţa** pe Rebricea cea mică, care acum se numeşte **Hilimăneşti**, şi din altă parte, cumpărătură de la Tudora Varticoae, nepoata Cristinei, fata Siminei, drept 300 zloţi tătăreşti. / Şi iarăşi, din cea de jos a treia parte din satul **Miclăuşenii**, ce se numeşte **Graurii**, 12 pământuri din toate ţarinile, cumpărate de la Solomia, fata lui Ion Graur, drept 20 ughi galbeni. / Şi iarăşi i-am întărit un loc de prisacă pe Bârlad, din sus de satul **Dobroslăveşti**, cumpărătură de la Mărica, Ana şi Costanda, fiii lui Oţăl"[378].

1637, martie 15: Scrisoarea trimişilor domneşti Gligore de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui) şi Mihăilă

---

378 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 121-129

şi Ştefan de **Munteneşti** (comuna Ştefan cel Mare, Vaslui), care au cercetat pâra lui Oţel Andronachi împotriva lui Spinul de **Comăneşti** (comuna Cavadineşti, Galaţi) „pentru o moară ce a făcut Oţel Andronache pe locul **Turceştilor** (azi Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui) şi un ţărmure este pe hotarul Comăneştilor, iar Spinul a zis, înaintea măriei dumitale, că-i îneacă fânaţul şi oarece arie bătrână”. Cercetând, împreună cu „toţi răzeşii din Comăneşti”, trimişii constată că moara „nu strică nimic pe locul Comîneştilor, ce a grăit Spinul, un om fără de ispravă, pe chizmă, şi a fost moară şi mai de înainte vreme pe acel loc, la Capul Luncii, şi au venit cu toţi răzeşii Spinului şi l-au primit şi pe ţărumurile Comăneştilor, iar dintre aceşti răzeşi, cui va trebui să-şi facă moară, să le găsească mai sus loc de moară, să-şi facă… şi-i va primi şi Andronache, ca să-i întoarcă, de pe acel ţărmure. / Şi s-a făcut această scrisoare dinaintea lui Nicoară de **Răşcani** (comuna Dăneşti, Vaslui), Andrei nepotul Spinului, Vasile Motăş, Costancea, Dumitran, Gligorcea sin Păloga de **Glodeni** (comuna Codăeşti, Vaslui), feciorii lui Oţel toţi; aceştia suntem toţi răzeşi şi l-am primit noi, cu toţii, pe acel loc şi, acum, cu nimic nu ne amestecăm. Şi au mai fost şi alţi megieşi între noi, anume Albotă din **Negrileşti** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Hilip din **Hilimoneşti** (lângă Măcreşti, comuna Rebricea, Vaslui), Apostol de Răşcani, Andreian de **Ciofeni** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Sârbul şi Roman de **Hultureşti** (Vultureşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Gligorcea de Glodeni, Mihăilă de **Munteneşti**, Pătraşco de **Băleşti** (comuna Piscu, Galaţi) şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[379].

---

[379] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 39, pp. 39, 40

HILIPEŞTI

(pe Trotuşi, lângă Oneşti şi Filipeşti, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Hilipeşti**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, satul şetrarului Gheorghi Aslan, avea, după recensământul lui Rumeanţev[380]**: Toată suma caselor**: 29. Scădere rufeturi, însă: 14: 1 ruptaş, 13 țigani. Rămân birnici 15. / **Birnici:** Stan Arnăutul / Ion Frunză / Iftimii, cojocar / Dănăilă / Ion Hapău / Pricopii Hapău / Ursachi / Cârste Gavril / Stoica Busne / Ursul Tudorii / Tudor Grigori / Vasile Hapău / Petcu, sârbul / Radu, sârbul / Iftimii, muntean. // **Rufeturi:** Gheorghi Chiropleş, ruptaş / Anton, judele, ţigan / Ion, scripcar, ţigan / Ion, căldărar, ţigan / Petre, herar, ţigan / Neculaiu, herar, ţigan / Stoica, ţigan / Constandin, ţigan / Dragne, ţigan / Zata, ţigan / Dinul, ţigan / Costandin, ţigan / Stan, ţigan / Radul, ţigan.

---

[380] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 343

HILIŞEU

(de Sus şi de Jos, mai sus de Dorohoi,
înglobat în Pomârla, Botoşani).

1569: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod lui Zaharia din **Derţsca**, drept „nişte poieni din hotarul **Hilişăului de jos**, anume **Strujoacele**”, ispisoc „spălat şi şters, care s-a rupt în 7 iunie 1669”[381].

1624, noiembrie 3: Întărit de Radul voievod lui Ponici, diacul din **Rugăşeşti** (Rogojeşti, Bucovina), care primeşte urice, în locul celor pe care „i le-au luat tâlharii, când l-au prădat şi i-au luat toată averea”, pentru „satul **Socrăjăni** (sat la Cozancea, Botoşani), şi pe jumătate de sat **Hriţăşti** (raionul Edineţ, Moldova), ce sunt în ţinutul Hotinului… pe satul **Vlădenii** (lângă Mihăileni, Botoşani)… pe satul **Hilişău** (mai sus de Dorohoi, Botoşani), de baştină şi cumpărătură”[382].

1628, mai 20: Zapisul Salomiei, fata Măgdălinei, nepoata lui Stănilă, şi al fiicei sale Antimia, prin care mărturisesc, în prezenţa marilor boieri, că au „dat şi am dăruit… o a treia parte din satul **Tureatcă** (Ucraina), cu iazuri şi cu mori, ce-i în ţinutul Sucevei, ce ne este nouă moşie, cum şi dintru o a treia parte dintru acelaşi sat Tureatcă, jumătate, ce ne este nouă cumpărătură de la Gligori ot **Şeleul** (azi Hilişeu, Botoşani) cel de Sus şi de

---

381 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 70, 71

382 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 239, p. 307

la Mărina ot Şeleul cel de Jos, cum şi două locuri de case, tot dintr-acel sat, ce ne sunt nouă cumpărătură de la Necoară din **Botoşeni**, cum şi toate părţile noastre de moşii, ce ni se vor alege din partea lui Ştefan şi a fratelui său Costin, feciorii Tomii, tot dintr-acelaşi sat, cum şi o a treia parte din satul **Năhorenii** (în hotar cu Tureatca, Ucraina), ce sunt tot într-un hotar… le-am dat şi le-am dăruit nepoatei noastre Aftimia, fiica dumisale Gavrilaş vel vornic”[383].

1632, octombrie 10: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată uricarului Borleanu, ureadnic de Dorohoi, după ce s-a jeluit domniei fostul staroste Onciul pe cuparul Lupul, ginerele lui Rugină, „că-i ia o bucată de loc cu fânaţe din hotarul **Şendricenilor**, către hotarul **Şelişeului**, cu tăria sa… iar voi să socotiţi, cu oameni buni, de va fi aşa şi de va fi arat sau cosit peste stâlpii Onciului, voi să-i luaţi 12 boi şi la domnia mea să-i aduceţi, şi să le daţi zi, să vină de faţă toţi cu uricele”[384].

1633, aprilie 22: Întărit de Alexandru Iliaş voievod lui Dumitru Botoşanul, în baza unui zapis de mărturie de la Udrea fost vornic, Onciul Iuraşcovici, Gorciul din **Dorohoi**, Iasac Stârce, Tiron vătămanul din **Necşăni** (Nicşeni, comuna Nicşeni, Botoşani), Grigorce din **Gorbăneşti** (comuna Gorbăneşti, Botoşani), Gavril uriadnic din **Onţăni** (Unţeni, comuna Unţeni, Botoşani), „mărturisind în acel zapis precum că el şi-a cumpărat lui o parte de ocină din satul **Băicenii** (comuna Todireşti, Iaşi), ţinutul Hârlăului, de la Rugină diacul din **Şilişău** (Silişeu,

[383] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 357, pp. 497, 498
[384] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 226, pp. 282, 283

azi Hilişeu, comuna Horia, Botoşani), drept 64 zloţi bătuţi”[385].

1635, februarie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui armaş Petreceaico, în baza unui „zapis de mărturie de la Dumitraşco de **Tureatca** (comuna Herţa, Ucraina) şi de la jupâneasa lui Antemia, fata Solomiei Tudorănese, scriind cum Dumitraşco şi femeia lui Antemia cuconi n-au avut. Deci alte ocine ce-au avut le-au dat rudelor şi au lăsat unele femeii sale Antemia, iar nişte părţi de moşie şi de cumpărătură din **Şileşeul de Sus** (Hilişeu, înglobat în Pomârla, Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi cu loc de heleşteu şi de moară… le-a dat lui Toader Petriceaico armaşul, ca să-i fie lui drepte ocini şi moşii. / Când a fost acum, în zilele Domniei Mele, venit-a Antemia Turetcoae, de s-a plâns că a căzut într-o năpastă la jupâneasa Orăşoae. Deci s-a rugat lui Toader Petriceaico armaşului să o ajutoreze, să se poată plăti de acea năpastă. Datu-i-a bani gata 120 taleri şi deci acele zapise de dare făcutu-i-a Domnia Mea lui Petriceaico armaşul de cumpărătură, pe acele părţi de ocină ce a avut de la Dumitraşco Tureatcă în sat, în Şilişeu”[386].

1635, august 4: Scrisoarea lui Borăleanul uricar, Isac Stârcea, și Gociul din Dorohoi, trimisă lui Vasile Lupu voievod, prin care mărturisesc despre cum au fost să socotească, cu oameni buni și bătrâni, megieși, „o bucată de hotar din hotarul **Șendricenilor** (comuna Şendriceni, Botoşani), satul Onciului pârcălabul, că s-a jeluit înaintea Măriei Dumitale că i-a împresurat Lupul Talpă

---

[385] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 324, p. 417

[386] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 32, pp. 31, 32

comisul cu hotarul **Șeleșeului** (Şilişeu, Hilişeul de Sus, înglobat în Pomârla, comuna Pomârla, Botoşani). Deci noi mers-am și am strâns oameni de primprejur și din târg din **Dorohoi** și din alte sate… am trimis la Lupul comisul, să vină și să-și aducă și dresele, să le citim, și ale lui, și ale Onciului, să le hotărâm pe unde le vor spune dresele, cum este obiceiul. Iar el n-a vrut să vină la hotar și la oameni buni, cum au fost învățătura Măriei Tale, ci a zis că va veni înaintea Măriei Dumitale. Ci au trimis pe Dumitrașco din Ilișești (Bucovina), cumnatul lui Rugină, cu un ispisoc de întăritură de la Simion Vodă, pe o bucată de loc din hotarul **Buhaicilui** (Buhaci, Buhaiciu, Buhai, azi Pădureni, comuna Şendriceni, Botoşani), și scrie în acel ispisoc acel loc în semne despre hotarul Șendricenilor, din Jidovca, în movila acea mare, la Urlea, și peste o moviliță, despre hotarul Păscarilor... / Deci, noi le-am dat zi și am mers cu acești oameni buni, de ne-au arătat acele semne. Și ne-au arătat de unde a luat Lupul fânul lui Dumitru, șoltuzul din **Botoșăni**, ce au vândut Onciul pârcălabul, și de unde i-au bătut vecinii. Deci tot este hotarul Onciului de Șendriceni. / De aceasta dăm știre Măriei Dumitale, iar Măria Dumitale îi vei judeca cum va fi voia Măriei Dumitale, ca un domn milostiv. / Mai mici robii Măriei Dumitale, Borăleanul uricar, Isac Stârcea, Gociul, Grozav biv șoltuz, Romașco, Ion Ouco, Stratula, Ștefa bătrânul, Vlașin, Gligorie Oucic, Droni, Gavril Șelepco, Ionaș zeat (ginere) Cârsti, Ionașco Frățiian, Gagiul, Roman, Gora bătrânul, Ionașco bătrânul, Dumitrașco biv șoltuz, Petriașiul, Isac Ilcescul din **Dorohoi**, Gheorghe dregătorul şi Ştefa ot **Buhaiciu**, Fădor ot **Popeni** (comuna George Enescu, Botoşani), Pavăl, Eremiia, Ionaşco, Ionaşco Drăgăneţ şi Moisea ot **Șendriceni**,

dăm ştire Măriei Dumitale, toţi, noi cu sufletele noastre”[387].

1636, martie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod cneaghinei Melintiiana, fiica lui Tudoran, şi fiului ei Dumitraşco Şaidir, care primesc ispisoc de întăritură pentru „5 jirebii de moştenire din **Şilişăul de Sus** (Hilişeu, înglobat în Pomârla, comuna Pomârla, Botoşani), care este în ţinutul Dorohoiului, şi o jirebie din acest sat, cumpărată de la Iusip, fiul Sofiicăi din Iugeşti (Bucovina), şi alte două jirebii din acelaşi sat Şelişeu, cumpărate de la Leca Turcitul din **Vârtop** (lângă Vicoleni, comuna Ungureni, Botoşani), ginerele Cârstei din **Vicoleni** (comuna Ungureni, Botoşani), pentru 35 taleri de argint. Iar dresele şi ispisoacele mai vechi pentru părţi de ocină din satul Şileşeu, li le-au luat tâlharii, cu multă avere, când au jefuit pe Dumitru Ponici din **Rugăşăşti** (Rogojeşti, comuna Mihăileni, Botoşani) şi pe Constantin Ciogolea şi pe alţi boieri din Ţara de Sus”[388].

1639, august 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Mihaşco Cornaci, care primeşte uric pentru „o parte de moşie din satul **Derzca**, din ţinutul Sucevii… danie de la moşul lui, popa Tomşa, ce au cumpărat strămoşii lui Avăr şi Ioan Şerpe de la Iurie, feciorul lui Ilieş spătar, şi de la jupâneasa lui Maruşca. / Şi iarăşi, un loc de casă, din sus de biserică, din acelaşi sat Derzca, cumpărătura popii Tomşa de la Ionaşco pitărel, frate Lupului diac, feciorul Năstacii, nepotul Maricăi, strănepot lui Avăr. / Şi iarăşi, altă parte din Derzca, cumpărată de popa Tomşe de

---

387 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 191, p. 227

388 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 354, pp. 397, 398

la Iuraşco, feciorul Năstacii, nepot Suilesii. Şi au rămas lor, de la popa Tomşe, cu câţiva bani, 50 de taleri, pentru acea parte şi a plătit popa Cornaci, tatăl lui Mihaşco, după moartea popii Tomşii. / Şi iarăşi, 2 jirebii din Derszca, cumpărate de popa Cornaci de la Minta, sora Derscăi, şi de la nepotul ei Tudoran, feciorul Madonii, din partea unchiului lor Focşa. / Şi iarăşi, cât se va alege partea lui Ianco, care este danie de la Vărvara, fata lui Vasco şi a jupânesei Axanii, mătuşa lui Mihaşco Cornaci. / Şi iarăşi, oarecare curături, ce singur le-a făcut moşul lor popa Tomşe pe acele părţi de moşie din Derzca; o curătură pe pârâu, iar altă curătură la drumul Buhaiului şi pe din sus de drum, şi pe din jos. Iar alte curături, din Prigorca, la fântână. / Aşijderi, 2 curături, ce sunt la parte vărului său Ihnat, feciorul lui Ion Şărpăscul, şi o au cumpărat tatăl său, popa Cornaci. / Şi o jirebie şi jumătate, pe care a cumpărat-o Mihaşco Cornaci de la Ana, fata lui Tinaşco, nepoată popii Tomşa, şi de la ginerele ei, popa Ilie din Stroeşti, pentru 60 de taleri leşeşti, cu lazuri şi cu pomet şi cu vaduri de moară pe pârâul satului. / Şi un iaz, făcut de popa Tomşe, pe din sus de drumul Clăşăului celui de sus, legat de o curătură ce singur popa Tomşe a făcut. / Şi iarăşi întărim lui Mihaşco Cornaci o parte de moşie din **Şilişeul de Sus**, din ţinutul Dorohoiului, cumpărătura popii Cornaci de la popa Nechifor, feciorul popii Efrem, nepot lui Dumşan, pentru 30 de taleri bătuţi”[389].

1645, iulie 2: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod Antemiei Turietcoaie „să fie tare şi puternică a opri şi a ţine ale ei drepte ocini şi moşii, anume: jumătate de sat cu moară în Năslavcea, a treia

---

[389] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 198, pp. 204, 205

parte de sat **Beserecani** (Bisericani, comuna Viişoara, Neamţ) şi din **Şeleşeu** (Hilişeu, comuna Hilişeu-Horea, Botoşani) ce i se va alege din moşie şi 8 jirebii de cumpărătură, şi a treia parte de sat de **Turiiatca** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), ce are 15 jirebii de cumpărătură, şi a treia parte de sat Stăneşti (Bucovina), şi a treia parte de sat **Năhoreni** (Nihoreni, lângă Tureatca, raionul Hliboca, Ucraina), şi a treia parte de sat de **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), şi a treia parte de sat Sănăuţi (Bucovina); nimeni să n-aibă treabă a ara sau a cosi pe locurile ei. Iar de la cine va ara sau cosi să aibă a luat a zecea din pâine, din fân şi din tot venitul"[390].

1755, iunie 23: Porunca dată de Matei Ghica voievod ispravnicului de Hârlău, medelnicerul Păun, să cerceteze pâra „pitarului Constantin Macri împotriva lui Neculai Gafencu din **Hilişeu**, că i se calcă moşia şi i se coseşte fânul de pe **Pomârla**"[391].

1774, iunie 5: Satul **Hilişeu**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[392], **toată suma caselor: 39**. Scădere rufeturi 13: 1 popă, 1 dascăl, 6 argaţi ai căpitanului Andrii, 2 argaţi ai lui Gafencu, 1 mazil, 1 ruptaş, 1 jidov. Rămân birnici 26. / **Birnici:** Tudose brat (frate) popii / Toader Baros / Ion Guzu / Vasili sin (fiu) Tofana / Neculai Bolohan / Simion, rotariu / Tuduse, muntean / Toader fiul lui Andriuţă / Condurat / Toader Conovar, vornic / Vasili

---

[390] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 117, pp. 97, 98

[391] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 18

[392] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 250, 251

Conovar / Mihai, rus / Ivan Savic / Ion Bălan / Chiriac Bălan / Ion fiul lui Chiriac / Gheorghiţă, sitar / Sandu fiul lui Pricopi / Toader cumnat lui Andronic / Dumitraşcu cumnat lui Pricopi / Andronic / Neculai, cioban / Dumitraş zet (ginere) lui Bolohan. // **Rufeturi:** Popa Savin / Mihălachi, dascăl / Fodor, rus, grădinar la căpitanul Andrii / Iure, rus, pas, tij (la fel) / Tudos, pas, la fel / Grigoraş, argat, la fel / Petre Mândroiu, la fel / Nistor, vezetiu, la fel / Andrii, slugă la Gafenco / Cozma, rus, argat, la fel / Lupu Popşa, mazil / Nacu, ruptaş / Haim, jidov.

1774, iunie 5: Satul **Hilişău**, proprietatea mazilului Sandul Curt, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[393]**, toată suma caselor: 66**. Scădere rufeturi 15: 6 femei sărace / 3 preoţi i diaconi i dascăli / 1 mazil / 1 jidov / 1 ţigan / 3 argaţi ai Sandului Curt, mazil. Rămân birnici 51. / **Birnicii**: Toader Chiper, vornic / Grigoraş Brabăn / Ion sin Marie / Ştefan sin Marie / Pricop Aramă / Grigoraş Minciună / Acsintii, ciobotar / Grigoraş sin Aniţii, rus / Toader sin Marie / Pavăl Pasăre / Ion Pasăre / Iordachi, dulgherul / Ştefan sin Măriuţii / Vasile Pasăre / Istrate Buliga / Pentelie Jacotă / Pentelie Mucia /Georgii Mucia / Lupul Buliga / Ioniţă, iconar / Sandul Buliga / Georgii Roznovu / Toader Moroşan / Vasile Ciocan / Grigorii Ciocan / Pavăl Ciocan / Andreiaş Ciocan / Pricopii Ciocan / Petre Ţibrican / Georgii, căprar / Iacob Ranga / Toader Băbiţoiu / Petre, strugar / Zaharie Băbiţoiu / Toader Frunză / Vasile, ungurian / Vasile, morar / Georgii, rus / Istrati sin (fiu) Mirăuţă / Lupul sin Mihăesii / Mafteiu,

---

[393] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 488, 489

vătăman / Lupul, ungurian, este bătrân neputincios / Ion, rus, tij (la fel) neputincios / Ignat, ungurian, tij / Chiriţă, tij / Petre Ciocan, tij / Vasile, vezeteu / Ivan, ungurian / Georgii Lungul, croitor / Toader, scutelnicul, ungurian. // **Rufeturi ot tam**, **femei sărace**, fără de ajutor: Ioana Machidoniasă / Eftimie Leontiasă / Dochiţa, prescorniţa / Malanca / Aniţa Alecsoai / Gafiţa; / **Preoţi ot tam**: Preotul Grigoraş / Diaconul Mihălache / Gavril, dascăl; / **Mazilul**: Sandul Curt, mazil; / **Jidovul**: Strule, jidov; / **Ţiganul**: Radu, ţigan; / **Argaţi şi păstori ai lui Sandul Curt**: Sandul, văcar / Simion, argat / Toader, holtei cu mamă, argat.

1900: „**Hilişeul**, comună rurală în partea de nord a plășii Coșula, judeţul Dorohoi, formată din satele: Hilişeul-Curt, Hilișcul-Gafencu şi Hilișeul-Galaţi, cu reşedinţa primăriei în Hilișeul-Curt. Are 442 familii sau 1.632 suflete; 2 biserici, deservite de 1 preot, 4 cântăreţi și 2 pălămari; 1 şcoală, condusă de 1 învăţător şi frecventată de 50 elevi; 428 hectare 24 ari pământ sătesc; 1.432 hectare 20 ari câmp și 1.167 hectare 24 ari pădure, proprietăresc; 1 iaz; 3 pogoane de vie. Locuitorii posedă: 672 vite mari cornute, 769 oi, 87 cai, 553 porci; 90 stupi cu albine. / **Hilişeul-Curt**, sat pe moșia cu acelaşi nume, cu 226 familii sau 823 suflete. Proprietatea moşiei este a erezilor defunctului Alecu Curt. Biserica, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, deservită de 1 cântăreț și 1 pălămar, este mică, făcută din bârne de stejar, din arborii pădurii seculare de pe această moşie, așezată pe temelie de piatră şi tencuită pe dinăuntru, în 1801, de familia Curt. În faţa bisericii este ridicat un monument, pe care se află o cruce între doi îngeri, bine sculptați în piatră. Ograda bisericii, în partea dinspre casa proprictăţii, este în-

chisă cu zid, în centrul căreia se ridică clopotnița, pe care se află bustul Mântuitorului, între doi îngeri, iar pe coama zidului stau busturile a 6 Apostoli. Aceste împodobiri sunt făcute de către proprietarul moșiei, Alecu Curt, la anul 1858. Este o școală primară, condusă de 1 învățător şi frecventată de 50 elevi; având un local bun, făcut tot de către Alecu Curt, care da toate înlesnirile necesare spre întreţinerca ei în bună regulă, ajutând pe elevi cu cărţi şi cele necesare la învățătură, și pe 20 elevi săraci îmbrăcându-i. Locuitorii împroprietăriți au 325 hectare 47 ari pământ, iar proprietarul moșiei are 286 hectare 44 ari câmp și 706 hectare 22 ari pădure, bine îngrijită, cu diferite esențe de arbori, între care predomină fagul și plopul… Hotarele moșiei sunt cu: Pomârla, Tărnăuca, Dersca, Hilişeul-Vârnav şi Hilişeul-Gafencu. Localităţi însemnate sunt: Mormântul Uriaşului, Movila Mare şi Bolborosita. / **Hilişeul-Gafencu**, sat pe moşia cu același nume, cu 209 familii sau 789 suflete. Proprietatea moșici este a erezilor defunctului V. Cananău, cumpărată de la dna Raluca Miclescu, născută Holban. Biserica, cu hramul Sfinţii Mihail şi Gavril, deservită de 1 preot, 2 cântăreţi și 1 pălămar, e de zid, făcută, în 1855, de fostul proprietar M. Holban. Locuitorii împroprietăriți au: 502 hectare şi 82 ari pământ; iar proprietatea moşiei: 961 hectare câmp şi 356 hectare 5 ari pădure, cu multe esențe de arbori, între care domină stejarul. / **Hilişeul-Vârnav**, sat pe moşia cu acelaşi nume, în partea sudică a comunei Pomârla, cu 165 familii sau 622 suflete. Mai de mult, această moşie era trup aparte, iar acum se află alipită la moşia Pomârla. Are o biserică, cu hramul Sf. Mihail şi Gavriil, mică, făcută din lemn, la 1780, de V. Vârnav.

Locuitorii împroprietăriți au 581 hectare 47 ari pământ”[394].

HINŢEŞTI

(lângă Pleşeşti, comuna Bogheşti, Vrancea).

Întărit, în **31 octombrie 1491**, de Ştefan voievod, lui Ion Murgu, dania lui Ştefan cel Mare, care cumpărase, cu 160 zloţi tătăreşti, de la fraţii Oană Dzeamă, Vasilca, Armeanca şi Neagşa, fiii lui Dragoş Dzeamă de la Zeletin „ocina lor dreaptă, două sate pe Pericichiu, anume Hinţeştii şi, mai jos de acela, unde a fost Neagşă Taurul… Iar hotarul acelor sate să fie începând din jos, de la obârşia pârâului Hinţeştilor şi pe pârâu până la gura pârâului, la un stejar mare, şi de acolo drept la deal, până la hotarul Pleşeştilor şi, pe vârful dealului, pe hotarul Pleşeştilor, în sus, până în pădure; iar dinspre alte părţi, să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac”[395].

---

[394] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 707, 708

[395] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 102, pp. 202-204

HIROVA

(„unde au fost casele lui Rosomac, azi Hirişăni, Orhei, Moldova).

1529, martie 23: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Dragotă şi surorilor lui, care primesc uric pentru „a lor dreaptă ocină şi moşie, jumătate de sat de **Hirova**, partea de sus, unde au fost casele lui Rosomac”[396].

1774, iunie 5: Satul **Hirova**, ţinutul Orhei-Lăpuş-na, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[397], avea **toată suma caselor 47**. Scădere rufeturi 47: 45 scutelnici ai polcovnicului baron, cu salvovardii din 1773, februarie 28, 1 popă, 1 femeie săracă. / **Cu salvovardii din 1773, februarie 28:** Gheorghi Purcel / Ioniţă Săracul / Gheorghi Iordachi / Dumitru / Hariton / State / Ilie, rotariu / Ştefan fiul lui Dumitru / Grigoraş, vornic / Darii, fost vornic / Gheorghi, cibotariu / Ştefan fiul lui Grigoraş / Antohi fiul lui Ursul / Vasili, bejenar / Vasili, botnar / Gheorghi, bejenar / Andronachi Ţurcanu / Ilie Ţurcanu / Simion Ţurcanu / Gheorghi Ţurcanu / Toader, bejenar / Nani fiul lui Dumitraşcu / Andrei a Ursului / Maftei, cocier / Dumitraşcu Bunu / Gheorghi Furman / Stoica, bârsan / Constandin, cojocar / Simion fiul lui Ursul / Ilie Bordei / Ion Badul / Andrei Dubău / Gheorghi Donosu / Irimie Poiată / Ion, muntean / Ion fiul lui Barbăroşă /

---

396 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 5, p. 12

397 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 405, 406

Toader Anbrohii / Ioniţă Grosul / Olecsii, rus / Sandul, cojocar / Toader, herghelegiu / Ilie al lui Purcel / Macarii, văcar / Ilii Roşca / Ioniţă Său. // **Rufeturi:** Constandin Roşca, volintir / Nastasia, femeia săracă.

1774, iunie 5: Satul **Hirişenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[398], avea **toată suma caselor 30**. Scădere rufeturi 23: 6 scutelnici ai lui Constantin Luca, 10 volintiri, 1 mazil, 1 ruptaș, 1 popă, 4 femei sărace. Rămân birnici 7. / **Birnici:** Ioniță al lui Buruiană / Vasile fratele lui / Tincul, vătăman / Toader, dascăl / Dumitru Gogil / Toma Macari / Postică frate Harii / Timofti Mamină, scutelnic / Căsăian frate lui Irimii, morar, scutelnic / Simion, rotar, scutelnic / Postolache Hare, scutelnic / Ioniță Ursul, scutelnic / Iordache fratele lui Vasile, bejenar, scutelnic. // **Rufeturi:** Constandin, căpitan, volintir / Ion Gogul, volintir / Maftei Turcul, volintir / Grigoraș Hare, volintir / Toader Crucianu, volintir / Irimie, morar, volintir / Ion, rotar, volintir / Vasile Ababii, volintir / Ion Misailă, volintir / Vasili, bejenar, volintir / Ștefan Neculiță, mazil / Lupul Buruiană, ruptaș / Popa Mafteiu / Ioana, babă săracă / Fâsticaniță, săracă / Nastasie, babă săracă / Nastasie, săracă.

1904: „**Hirova**, ruseşte Ciurova sau Nicolaewschi-schit, mănăstire de călugăriţe, în judeţul Orhei, la 18 verste de oraşul Orhei şi 35 de Chişinău. Este aşezată într-o vale, acoperită cu pădure, lângă râuleţul Hirova”[399].

---

[398] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 406, 407

[399] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 113

HIROVA

(Florinteşti, sat inclus în Hirova, Vaslui).

1624, august 11: „Întărit de Radu voievod slujitorului domnesc Vasilie, şi femeii lui Anuşca, din Florinteşti după ce cumpără, cu 12 taleri, de la Măriica, fata Florii din Florinteşti, în faţa martorilor Andriaş, şoltuzul din târgul Vasluiului, Andreica, Dănăilă, Nicoară, Tulea şi Andrei din Florinteşti, „partea ei de sat Florinteşti”[400].

1639, septembrie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Gavril, care primise danie („ca să-i fie lui veşnică pomană”), conform zapisului de mărturie de la Arsănie, Samson, feciorul lui Merăuţă, Gavril Moga, Gavril Ciurlan, Toader sin (fiu) Ciurlan, Crăciun, Ionaşcu, alt Ionaşcu – ginerele lui Necoară, Mihot, feciorul lui Onofrei şi Pătraşco din **Albeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), de la Necoară sin Ignat din **Florinteşti** (lângă Hirova sau Hârsova, comuna Deleşti, Vaslui), „cât se va alege din partea Petrinii din satul Florinteştii, ce sunt în ţinutul Tutovii, care el însuşi a cumpărat acea parte de ocină de la Petrina, drept 30 taleri de argint”[401].

---

[400] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 224, p. 295

[401] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 232, p. 234

HLĂPEŞTI

(sat în comuna Dragomireşti, Neamţ).

1444, septembrie 1: Întărit de Ştefan voievod lui Mic Crai, care primeşte uric pentru satele „ocina lui dreaptă, anume: Budeşti, pe Pârâul Negru, şi, la obârşia Pârâului Alb, Maleşti şi Glodeni, şi Craeştii pe Pârâul Negru. Şi, de asemenea… Obârşia, pe Pârâul Alb, şi, la obârşia Pârâului Negru, Bahna, şi, pe Pârâul Alb, jumătate din sat Hlăpeşti, partea de la Măleşti… Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[402].

1447, august 22 Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Neamţ, care primeşte uric pentru, „Temişeşti, şi Dvorenişti, şi Cârstieneşti, şi Băloşeşti, şi Gemineşti, şi Paşco, şi Petrică, şi, la Gura Cracăului, Sauceşti, şi Baţoteni, şi Fântânele, şi Dumbrăviţa, şi Telebecinţi cu mori, şi Clococina, şi Cobâcini, şi Bilosăuţi, şi Dragomireşti, şi Hlapeşti şi iezerele lor, Luciu şi Zahorna”[403]. Hotarul, din veac.

1479, mai 19: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Ilea, Duma şi Cozma, care primesc uric pentru „ocina lor dreaptă, jumătate de sat Hlăpeşti pe Pârâul Alb, partea de jos… Şi, de asemenea, am dat şi întărit slugii noastre Cozma dreapta lui cumpărătură, jumătate din sat de Mă-

---

[402] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 250, pp. 353-355

[403] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 273, pp. 386-388

leşti, partea din deal, şi 12 pământuri ce cealaltă parte a pârâului, pe care această jumătate de sat din Măleşti şi aceste 12 pământuri le-a cumpărat Cozma de la Tador Urdiugaş, pentru 60 de zloţi tătăreşti”[404]. Hotarul, din veac.

1601, iunie 6: Porunca dată Eremia Moghilă voievod, dată vistiernicului Isac din **Hlăpeşti**, după ce „s-au jeluit Drăgan Ciolpan şi Ionaşco vatag de visternicei pe Ilea şi pe seminţia sa din satul **Negoeşti**, care stăpânesc două vetre de sat, din satul **Măleşti** şi din satul Negoeşti. / Drept aceea, tu să-i opreşti lor din cea jumătate de sat Măleşti, iar cui va părea cu strâmbul să stea de faţă înaintea noastră, altfel să nu fie”[405].

1634, ianuarie 5: Zapisul Nastasiei, jupâneasa fostului logofăt Arsenie, şi al fiului ei Gheorghiţă, în care mărturisesc „cum am vândut satul **Răuceştii** (comuna Răuceşti, Neamţ) dumisale lui Gheorghe Boţul, drept 250 de galbeni, ce ne-a fost cumpărătură de la Radul, ce-a fost vornic, şi de la fratele lui Simion, feciorii lui Gheorghe ce-a fost hatman… Şi în tocmeala noastră au fost Nil, egumenul de la Pângăraţi, Gherghiţă şi Neculai de **Bârgăoni** (comuna Bârgăuani, Neamţ), Pătraşco de **Hlăpeşti** (comuna Dragomireşti, Neamţ), Ionaşco de **Negreşti** (contopit cu Borniş, comuna Dragomireşti, Neamţ) şi alţi oameni mulţi”[406].

---

404 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 217, pp. 329-331

405 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 106, 107

406 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 3, p. 6

1636, mai 8: Carte gospod de la Vasile Lupu voievod, prin care porunceşte lui Pătraşcu de **Hlăpeşti** (comuna Dragomireşti, Neamţ) să cerceteze pricina dintre popa Ionaşco din **Bărgăoani** (comuna Bârgăoani, Neamţ) şi vărul său primar Ion Ciurea, în jelanie „zicând popa că i-a vândut o parte de ocină din sat din **Cârligi** (comuna Filipeşti, Bacău), din a şasea parte, jumătate, şi popii Ionaşco nu i-a dat nimic", Vodă cerându-i trimisului său „să facă legea popii Ionaşcu cu ginerele lui Ion Ciurea, să-i dea ocină drept ocină, iar de le va părea cu strâmb, să lei dai ti de soroc, să meargă faţă la Divan"[407].

1638, octombrie 28: Carte gospod de la Vasile Lupu voievod, prin care porunceşte lui Pătraşco ot **Hlăpeşti** (comuna Dragomireşti, Neamţ) să meargă „la **Măleşti** (comuna Dragomireşti, Neamţ?) şi la **Obârşie** (comuna Dragomireşti, Neamţ), să aleagă toate cumpărăturile şi moşia lui Ivaşco Cârjeu, ce este moşie de pe soacră-sa Tudosca, şi să pună stâlpi şi să facă scriesoare"[408].

1644, iulie 10: Ifrim călugărul, feciorul lui Ionașco, nepotul Gagiului, vinde lui Gheorghe paharnicul cel mare, drept 20 lei bătuți, „22 de pământuri și 7 curături din satul **Giurcani** (apoi Poloboc, comuna Rediu, Neamț)... dinaintea popii Gherasim de **Boziiani** (comuna Bozieni, Neamț), Ionașco Talpă de **Șerbești** (comuna Ciortești, Iași), Pătrașco de **Hlăpești** (comuna Dragomirești, Neamț), Ștefan Lungu din **Bahnă** (comuna Bahna,

---

[407] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 412, p. 474

[408] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 493, p. 461

Neamț) și a mulți oameni buni”[409].

1900: „**Hlăpeşti**, sat în judeţul Neamţ, comuna Talpa, plasa de Sus-Mijlocul, formând cu marginele sale hotarul dinspre comuna Uscaţi. Are o populațiune de 150 familii sau 550 suflete; o biserică, cu un preot şi 2 eclesiarhi; o şcoală, frecventată de 35 elevi; 1 fierărie, 2 rotării, 10 lingurari. Numărul contribuabilor e de 212. Vite sunt 486”[410].

HLĂPEŞTI

(în Nemţeni, comuna Obileni,
raionul Kotovsk, Moldova).

1483, septembrie 20: Menţionat de Ştefan (cel Mare) voievod, atunci când întăreşte moşiile fraţilor Ignat şi Ion Tintil, care cumpăraseră, cu 80 de zloţi tătăreşti, de la Neagşa, fata lui Mihăilă Şopârlă, „jumătate din seliştea Şopârleni, pe pârâul M…, partea de sus… Şi, de asemenea, a venit înaintea noastră Bâlco Bârlădescul şi a vândut o prisacă, **mai sus de Hlăpeşti, în pădure, unde a fost Văleşoae**, tot slugilor noastre, lui Ignat şi fratelui său Ion Tintiul, pentru 18 zloţi tătăreşti”[411]. Hotarul, din veac.

---

409 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 371, p. 358

410 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 720

411 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 252, pp. 384-386

1632, aprilie 29: Zapisul marilor boieri divaniţi, în care scriu şi mărturisesc cum au venit înaintea lor Bilca, fiica lui Gheorghie, nepoata lui Gavril, Sorei şi a Antimiei, verii lor Piscul, Stratul, Jiianca, Anuţa, Bălaia şi Ţiganca, fiii lui Gavril, nepoţii lui Gheorghie, Antimiei şi Sorei, vara lor Frăsina, fiica Sorei, nepoata lui Gheorghie, Gavril şi Antimia, vara lor Părasca preoteasa, fiica Antimiei, şi iarăşi rudele lor Pavel, Rusul, Varvara şi Ştefania, fiii lui Dumitru Buză, şi iarăşi Ghiorghie, fiul Todosiei, şi Gligorie, fiul Anghelinei, şi Ursul, fiul Mariţei, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Dumitru şi Vasilcăi… şi au vândut a patra parte din satul **Hlăpeşti**, pe râul Prut, ce este în ţinutul Lăpuşnei, cu loc de mori şi cu gârlă cu peşte, şi cu fâneţe şi cu tot venitul… fratelui nostru Gheorghie Roşca vistiernic, pentru 50 taleri de argint”[412].

1632, mai 31: Întărit de Alexandru Iliaş voievod vistierului Gheorghe Roşca, care primeşte uric pentru „jumătate din satul **Hlăpeştii** (raionul Kotovsk, Moldova), care este în ţinutul Lăpuşnei, cumpărătură de la Constantin şi Elinca, feciorii lui Pavel, nepoţii lui Iosip Hăbiacu, şi de la nepoţii lor David şi Măriuca, feciorii Candachiei, Ionaşco, feciorul Anghelinei, sora lui Pavel Hăbiacu, şi de la nepoţii lor Constandin şi Elinca, toţi nepoţi şi strănepoţi bătrânului Iosip Hăbiac… Şi iarăşi o bucată de pământ ce este lângă satul Hlăpeşti, din sus, între pârâul Velişoaei în Prut… danie şi miluire a moşului lor Iosip Hăbiac, pentru 250 taleri de argint”; / „Şi iarăşi, din jumătate de satul **Ţâbăneştii** (Ţibăneşti, Vaslui), jumătate de către răsărit, la Gârbovăţ, care este în ţinutul Vasluiului, cumpărătură de la Ionaşco, Tudosea şi Urâta,

---

[412] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 42, pp. 45-47

fiii Ţonţii, care acea moşie a fost cumpărată de tatăl lor Cârstea şetrarul de la Anuşca, fata Luchii Pojar, şi de la nepoţii ei Costân, Simion, Brona, Eleana şi Parasca, copiii Nastei, nepoţi lui Petre Pojar, şi de la nepoţii lor Marco, Antonachi, Antimia şi Anna, fiii Vasutcăi, toţi nepoţi şi strănepoţi Luchii Pojar, drept 60 taleri de argint"; „altă parte de moşie dintru acel sat Ţâbăneştii, din a treia parte, care este la mijloc, jumătate, cumpărătură de la Istrati şi Anna, feciori Tocsabii, nepoţi lui Băleşi, drept 60 taleri de argint"; / „Şi iarăşi, a treia parte din satul **Cotelevul** (Coteleu, regiunea Cernăuţi, Ucraina), care este în ţinutul Hotinului, cumpărătură de la Ionaşco Herţea, feciorul lui Simion, nepot lui Herţea bătrânul, drept 250 taleri bătuţi, dar a vândut şi părţile surorilor sale Anna şi Gafca"; „Şi iarăşi, a treia parte dintr-acel sat Cotelevul, dar cu partea surorilor sale Anna şi Gafca, toate părţile moşului lor Hergea, drept 250 taleri e argint"[413].

HLĂPEŞTI

(înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni,
raionul Hânceşti, Moldova).

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna

[413] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 102, pp. 128-130

Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işnoveţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului… jumătate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni** (comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlăului… satul Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţinutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova)

pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei"[414].

HLECIUL

(Heciul pe Răut, raionul Soroca, Moldova).

1623, mai 2: Întărit de Ştefan Tomşa voievod lui cneaghinei Mariica a lui Lupul, al treilea logofăt, şi fraţilor ei Gheorghe şi Ion, fiii lui Ştefan Prăjescu, fost stolnic, moşiile pe care le-au avut bunicii lor: „satul anume **Agiudenii** pe Siret (Adjudeni, comuna Tămăşeni, Neamţ), ce este în ţinutul Roman, şi cu mori pe Siret, care acel sat… l-am fost luat să fie drept al nostru domnesc, pentru că l-a pierdut pentru viclenie Ştefan Prăjescu stolnic, când a venit cu Constantin voievod şi cu oaste leşească". Radul voievod îl dăruise cămăraşului Anton, care „l-a închinat călugărilor de la mănăstirea Sfântul Sava" din Iaşi. Gaşpar Vodă a luat satul, dăruindu-le la schimb, călugărilor „**Heciul** pe Răut, ce este în ţinutul Soroca" (satul Hleciul, raionul Soroca, Moldova) . Apoi, Alexandru Iliaş voievod şi, acum, Ştefan Tomşa, cu susţinerea divanului, consideră că „se cuvine acel sat Agiudenii boierului nostru mai sus scris, Lupul logofăt, şi

414 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

cneaghinei sale şi cumnaţilor săi, fiii lui Ştefan Prăjescu”[415].

HLIBĂNOAE

(regiunea Cernăuţi, Ucraina).

1632, septembrie 12: Întărit de Alexandru Iliaş voievod postelnicului Apostol Jora, în baza unui zapis de mărturie al boierilor divaniţi, „întru care scrie pentru Velişcu Hăbăşescu, ce a fost pârcălab de Hotin, că picând la grele datorii din slujbele domneşti şi neavând prilej de plată, l-a luat Apostu postelnic pe seama lui, că va da banii în cinci luni de zile şi el, necăutând să dea banii la vade (termen – n. n.), a fugit în Ţara Leşească. Şi apucând domnia pe Apostu postelnic, a plătit toate acele datorii. Şi acum, venind el (Hăbăşescu – n. n.) din Ţara Leşească, l-a apucat Apostu postelnic ca să-i plătească banii. Şi neavând cu ce plăti acea datorie, i-a dat 5 sate pe locul Hotinului, anume satul **Vişănei** (Vişneva, regiunea Cernăuţi, Ucraina), cu 93 vecini şi cu două mori în pârâul Ciucurului, şi satul **Pânceştii** (regiunea Cernăuţi, Ucraina), cu 62 vecini, şi satul **Beşâcaţi** (Bocicăuţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi satul **Hlibănoai** (Hlibănoae, regiunea Cernăuţi, Hotin) şi satul **Noureştii** (regiunea Cernăuţi, Hotin) pe Cremăciucu”[416].

---

415 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 67, pp. 102-104

416 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 208, p. 265

HLIBOCA

(aproape de Siret, în Bucovina, Ucraina).

Menţionat, pentru prima dată, drept sat cu biserică şi un popă, în **1438** şi în 1490, dar întărit fraţilor Babici, care-l cumpăraseră de la Pavel Iudca, în 1493, Hliboca are o istorie frământată şi plină de culoare.

În 8 februarie **1595**, părţi din sat aparţineau lui Ilea, vătaf de Bărbeşti, şi lui Fădor Orbul, care-şi disputau proprietăţile în faţa Divanului Domnesc. În 4 mai 1607, hatmanul şi pârcălabul de Suceava Orăş primea întăritură, de la Simion Movilă, pentru a patra parte de sat Hliboca, pe care o cumpărase de la Vidraşco al lui Ionaşco Mundre, vătaf de Bănila, căruia i-a plătit 120 taleri.

În 8 martie **1641**, Onaca şi rudele ei vindeau lui Toader Grama de Călineşti părţile lor din Hliboca, Pănceşti, Lucavăţ şi Stăneşti. După moartea lui Toader Grama, care-şi zălogise moşia, pentru 500 lei turceşti, vistiernicului Ursache, o bună parte din Hliboca trece în stăpânirea acestei rubedenii a lui Vasile Lupu, dar şi Ursache vinde părţile de sat, în 7 iunie 1670, lui Ştefan Petriceicu, pentru 700 lei, jupâneasa viitorului voievod fiind Marica, fata lui Gheorghe Catargiu. În 10 aprilie 1673, Ştefan Petriceicu dăruieşte moşia sa din Hliboca cumnatului său, Apostol Catargiu.

În 2 iulie **1762**, când se face o nouă hotarnică a satului Hliboca, cea mai mare parte din sat şi din moşie aparţinea lui Ghiorghi Turculeţ, care se plângea, în 15 februarie 1762, lui Grigori Calimah Vodă, că moşiile

sale, Hliboca şi Pătrăuţii, sunt în hotar cu moşiile mănăstirii Putna, iar la facerea hotarului, paharnicul Vasilie Buhăiescul a împresurat bucăţi din moşiile sale, o nouă hotarnică, de data asta bună, fiind făcută de stolnicul Vasilie Başotă, în 2 iulie 1762, printre reperele toponimice aflându-se: fântâna Hlina, lângă Beretche, la fântâna Vârpca, la hotarul Camencei, la fântâna Bezvodna la hotarul Petricenilor, hotarul Fărcenilor, opcina Siliciului la hotarul Cuciurului, hotarul Mihucenilor, pârâul Derehlui, hotarul Trestianei, la Vorâta, fântâna putredă, la fântâna Hlina.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[417], din 1772-1773, înregistrează la Hliboca, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „24 – toată suma caselor", însemnând 1 rupaş, 1 popă, 2 văduve şi 20 birnici.

În **1774**, Hliboca avea 30 familii, iar în 1775, 2 popi şi 47 ţărani. Datorită colonizării cu ruteni, populaţia satului ajunge, în 1784, la 87 familii.

În 12 octombrie **1782**, în faţa Comisie cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina s-a prezentat Thadeus Turkul, declarând că a moştenit satul Hliboca de la părinţi şi moşi, bunicul său, Constantin Turcul, primind satul ca zestre a soţiei, născută Catargiu, dar adoptată de Duca Vodă. Constantin Turcul, care primise satul drept zestre a soţiei, l-a lăsat moştenire lui Gheorghe Turcul. Plecând Turculeştii în Polonia, toate moşiile lor au fost stăpânite de Gheorghe Turcul, iar după moartea lui, un oarecare Bachninski, ginerele acestuia, a stăpânit satul, până s-au întors în ţară feciorii lui Gheor-

[417] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 337

ghe, Ilie şi Vasile Turcul. Tadeus Turkul stăpânea satul de 7 ani.

În perioada **1782-1787**, agricultori şi meşteşugari germani din Franconia şi din Bavaria se stabilesc şi la Hliboca.

În 20 iulie **1785**, în urma morţii lui Elias Turkul şi a Teclei, născută Wezyk, moşiile din Bucovina ale Turculeştilor au rămas lui Anton Turkul, el despăgubind pe ceilalţi moştenitori cu 90.000 florini, plus 10.000 florini pentru Agnes Turkul, căsătorită Slonecka, iar a doua oară, Malinowska.

1794: Biserica Sfânta Maria din Hliboca a fost ctitorită, în 1794, de Ioan VASILOVICI, Ioan MAXIMIUC, Procopie ZAZULEAK şi Daniil HORODESKI. În 1843, biserica avea 1.341 enoriaşi, fiind slujită de parohul Marko OLINSKI, patron bisericesc fiind armeanul Cristoph von ABRAHAMOWITZ. În 1876, patronii bisericii cu 2.169 enoriaşi erau Alexie şi Xenophon von MUSTAZZA, paroh fiind Constantin SBIERA. În 1907, comuna bisericească Hliboca şi Cinstea, cu biserica patronată de Alexander cavaler de SKIBNIEWSKI, îl avea paroh pe Ilie WERBOWSKI, născut în 1870, preot din 1897, paroh din 1904, iar cantor, din 1874, pe Emilian NOSIEVICI, născut în 1852.

În 10 octombrie **1801**, Iohann Turkul, fiul lui Elias, vindea fratelui său Anton Hliboca şi celelalte moşii moştenite, Pohorlăuţi, Zastavna, Horoşăuţi, Culeuţi, Pătrăuţi, Bănila, Boianciuc, Costiula, Budeniţa sau Bacuma, Putila cu afinenţele Uscie Putila, Mariniţa, Dihteniţe şi Plosca, dar şi Anton Turkul vinde acele moşii, pe care le cumpărase cu 10.000 florini, în 26 noiembrie 1801, lui Gregor Simon Turkul, cu 160.000 florini.

În 23 august **1802**, Hliboca se află în proprietatea lui Michael Popiel, ca şi celelalte moşii ale Turculeştilor, dar în 27 decembrie 1811, Tribunalul din Cernăuţi îl recunoaşte pe Tadeus Turkul drept moştenitor universal al lui Simion Turcul şi, deci, proprietar al moşiilor bucovinene ale Turculeştilor.

În **1803**, un grup de colonişti slovaci s-a aşezat la Hliboca, ei urmând să părăsească satul, pentru a primi loturi de colonizare în Soloneţul Nou, în 1834, când 30 de familii de slovaci părăsesc Hliboca.

În **1857** s-a construit, în comună, o distilerie de alcool.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Curtea regională din Cernăuți**: Cernăuţi, Ceahor, **Hliboka**, Camena cu Spaski, Corovia, Cotul Bainski, Cuciurmare, Ludi Horecea Camerale cu Mănăstioara, Lucaviţa, Mihalcea, Mihuceni cu Kicera, Molodia cu Franzthal și Derelui, Ostriţa, Preworokie, Stăneştii de Sus pe Siret, Stăneştiii de Jos pe Siret, Poienile, Tărăşeni, Trestiana sau Dimka, Voloca Camerale pe Siret, Zurin”[418].

Din **1882**, funcţiona, la Hliboca, o şcoală cu 6 clase[419].

În 30 noiembrie **1886**, s-a inaugurat linia ferată Hliboca-Berhomet-Carapciu, primii călători… festivi

---

418 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

419 SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 33, 1876 p. 70, 1907 p. 145

fiind Baron A. Vasilco, căpitanul ţării, Baron Mustaţă, reprezentant al comitetului ţării, Baron Eugen Stârcea, consilier guvernamental, colonelul Seracsin, Baron Eudoxiu Hurmuzachi şi N. Balmoş – căpitani districtuali, Baron A. Petrino, Dr. I. cav de Zotta etc[420].

1885: Raportul anual, pagina 40 (**Descoperiri pe platoul Hliboka**). „Conservatorul Gutter a raportat și despre descoperirile făcute recent la Vama, Banila și Siret, şi s-a decis să se subvenționeze săpături sistematice pe Podișul Hliboka“[421].

1886: Raportul anual, pagina 45 (**Descoperiri în Kisălău și în Hliboka**). „Conservator von Gutter a depus programul pentru o investigație științifică arheologică a Bucovinei, după monumentele preistorice, pentru care dr. Munk pledează pe lângă Comisia Centrală, cu referire la descoperirile majore din Chisălău (Kisseleu) și dintr-un cimitir de pe platoul Hliboka“[422].

În **1890**, comuna Hliboca avea 3.825 locuitori şi 4 învăţători: Mihail Ronguş, Nicolai Bendac, Carol Werker şi Sofia Mlodicka. Paroh era Mihail Tarnavschi, iar cantor bisericesc – Emilian Nosievici.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Hliboca** (**Hliboka**), târg, districtul Siret, aşezat în valea Siretului şi despărţit numai prin câteva fâneţe de comuna

---

[420] REVISTA POLITICĂ, Anul I, Nr. 13, decembrie 1886, p. 4

[421] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

[422] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

rurală Presecăreni (districtul Sorojineţ). Suprafaţa proprietăţilor comunale e de 14,95 kmp, în care se cuprind şi cele două atenenţe, Chicerca şi Cinstea, cu 4.700 locuitori, din care cea mai mare parte sunt ruteni gr. or. şi alţi slavi gr. cat. E străbătut de drumul principal Cernăuţi-Siret, din care se bifurcă un drum ce duce la Storojineţ şi alte căi comunale. Ca staţie principală a liniei mari Lemberg-Cernăuţi-Suceava, serveşte ca punct de legătură pentru linia ferată locală Hliboca-Berhomet, pe de o parte, şi linia locală Hliboca-Siret, pe de altă parte. Are două şcoli populare, cu câte 4 clase (deci, vreo 240 şcolari – n. n.), o biserică ortodoxă, ce ţine de protopresbiterialul Storojineţului, şi una greco-catolică. Are şi bancă populară, cu un cabinet de lectură. Populaţia slavă străină s-a pripăşit aci pe urma punctului de întâlnire a celor trei linii ferate, fiind trebuinţă de mulţi lucrători, precum şi cu ocazia înfiinţării unei mari fabrici de spirt. Actualmente funcţionează în Hliboca şi alte fabrici, din care una de cărămizi foarte căutate. Târgul de vite, ce se ţine în Hliboca, începe a fi de asemenea foarte căutat, având legătură bună cu satele bogate de prin prejur. **Hliboca, moşie** cu administraţie particulară, districtul Siret. Suprafaţa 29,43 kmp; populaţia: 122 locuitori ruteni şi izraeliţi. Cuprinde, pe lângă moşia Hliboca propriu-zisă, şi târlele Bodnari, Chicerea şi Ploce”[423].

1911: „Pe lângă alte comune din tară, au decis şi comunele Panca, Comareşti, Comareşti-Tisoveţ, Jadova, Carapciu pe Ceremuş, Hliboca, Petriceanca, Volcineţul-nou, Costeşti etc., între care multe comune răzeşeşti, cu caracter şi sentiment curat românesc, să-şi redeştepte şi

---

[423] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 109

să-şi dezvolte limba lor românească, în regiunile locuite de ei. În scopul acesta, şi-au deschis numitele comune, cu 1 Septemvrie 1911, „Cursuri” româneşti, pe baza statutelor Societăţii „Ţăranul” din Broscăuţii-noi, care toate cursuri au fost anunţate la timp, conform legilor, consiliilor şcolare districtuale şi celui de ţară”[424].

1912: La Hliboca s-a deschis o şcoală românească, la care s-au înscris 50 de copii – deci 2 clase. Peste un an, în 1913, „învăţătorii ucraini dădeau câte 10, 20 de bani la copii lor de şcoală, îndemnându-i să-i bată pe cei de la şcoala românească. Vreo câţiva copii de ai noştri au şi căpătat bolohani în cap şi au rămas răniţi. Învăţătorul Galan a mituit pe un bătăuş din Hliboca să omoare pe învăţătorul român Gheorghe Forgaci. Treaba aceasta a venit la judecătoria din Sirete şi învăţătorul ucrain fu pedepsit pentru fapta sa criminală”[425].

1914: „Privitor la interpelaţia deputatului Spenul (descindea dintr-o veche familie boierească din Moldova – n. n.) cu chestia Hlibocii, trebuie să constatăm că dl Spenul chiar în întâia propoziţie susţine o minciună. Domnia sa zice că scrisoarea publicată în gazeta „Narodnei Holos”, în Nr. 40 (pe care-o prezintă ca interpelaţie), e „iscălită de săteni ortodocşi ruteni din Hliboca”, pe când, la finea articolului, e pus ca iscălitură numai „Sătean din Hliboca”. De unde reiese că iscălitorul e „ortodox”? Şi de unde a scos interpelantul un plural? Aceasta numai dl Spenul o înţelege! De altfel, trebuie să subliniem următoarele, din interpelaţia mintosului Spe-

---

[424] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 22, 4 ianuarie 1911, pp. 275-277

[425] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 13, Anul II, 4 ianuarie 1913, p. 199

nul: întâi că „comuna noastră se necinsteşte cu ţigănime”, cum afirma dl Spenul, care vra să zică, dacă locuitorii români din Hliboca, de care, după statistica oficioasă, care nu ne este priincioasă, există 600 de suftete şi dacă aceşti locuitori pretind şi ei să-şi ducă viaţa lor naţională, să aibă şcoală românească şi să audă şi în biserică, din când în când, câte o vorbă românească, atunci agitatorii ucraini-galiţieni se năpustesc asupra acelui preot, care face pe voia unei însemnate fracţiuni din populaţie, zicând că el: „necinsteşte comuna cu ţigănime”. Şi mai departe: „în timpul din urmă a mers romanizatorul nostru (adică părintele Reguş) aşa de departe, că a început a liturgisi în biserică româneşte, în biserica noastră până acuma nici un preot n-a cutezat a liturgisi româneşte”. Şi aşa mai departe urmează deputatul Spenul, pe urmele unei minciunoase gazete ca „Narodnei Holos”, ajungând chiar la ameninţări faţă de cooperatorul Reguş şi faţă de cantorul care cutează să facă să se audă, pentru parohienii români, şi câte ceva româneşte în biserica din Hliboca. Şi părintele Reguş „cutează” – aceasta trebuie să o ştie şi dl Spenul – a liturgisi în mică parte şi româneşte, având încuviinţarea pentru aceasta de la consistor. Înainte de doi ani, au înaintat adică peste 200 de parohieni din Hliboca o cerere către prea venerabilul consistor, motivându-şi dreptul la liturgia pe limba lor. Şi aceasta li sa încuviinţat, cu toate intrigile învăţătorilor uniaţi, care îşi vâră nasul şi în afacerile bisericii ortodoxe şi care au căutat să zădărnicească încuviinţarea aceasta, prin arătări mincinoase şi intrigi contra cooperatoriului. Aceasta e a doua interpelaţie şi a doua blamă şi mai zdravănă ca cea din

anul trecut a deputatului Spenul. Dă-i înainte, domnule Spenul, ca să-ţi arăţi toată cuminţenia!”[426].

1914: „În cursul săptămânii trecute, au trecut, prin Noua Suliţă, 40.000 ruşi, în Galiţia, iar de la 12 septembrie, au sosit în Cernăuţi peste 10.000 soldaţi ruşi. Ei au ocupat, afară de Cernăuţi, staţiunile Volksgarden, Molodia, Derelin şi Cuciurmare, în interiorul Bucovinei, unde a fost proclamată, peste tot, dictatura militară. Trei soldaţi ruşi au fost ieri (12 septembrie 1914) prinşi lângă satul Hliboca, unde făceau recunoaştere. Ei au fost aduşi la Suceava… Patrulele de cavalerie rusă fac, zilnic, recunoaşteri în jurul Cernăuţului şi, cum se depărtează mulţi de oraş, sunt atacate de patrulele austriece, care, din ascunzători, trag asupra celor ruseşti, omorând mare parte dintre soldaţi. Astfel, chiar zilele trecute, dintr-o patrulă de 42 cerchezi, în recunoaştere, numai unul s-a întors, şi acesta dezarmat şi plin de sânge. La Mahala, Corovia, Cuciur, Nepolocăuţi şi Stroinţa au avut loc, în zilele de 11 şi12 septembrie, lupte între câteva detaşamente ruseşti şi austriece… Armata rusă s-a fortificat la Mihalcea şi Camenca… Ca comandant rus al oraşului Cernăuţi a fost numit Navrotzchi, în locul căpitanului Korabuki”[427]. Ştirile despre ocuparea Storojineţului, pe care le combătea Sluşanschi, fuseseră închegate din relatările refugiaţilor din Hliboca, aflaţi la Suceava, în 18 septembrie 1914. Conform refugiaţilor, în 12 septembrie, când au ocupat Storojineţul, ruşii „au prins, în primul rând, femei şi fete, ducându-le în lagărul lor, unde au fost maltratate şi apoi violate. O fată de 19 ani, întorcându-se din România, spre

---

[426] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni,* Nr. 10, Anul III, 26 februarie 1914, p. 155

[427] *Ce se petrece la graniţă*, „Adevărul” din 2 septembrie 1914

a vedea ce fac părinţii ei din acel orăşel, a fost prinsă de către cazaci şi dusă într-un hotel, unde a fost batjocorită. Nemulţumindu-se cu atât, cazacii au scos toate mărfurile din prăvăliile locuitorilor, în special de la evrei, chemând pe lipovenii din Hliboca, cărora le-au împărţit mărfurile". Peste şase zile, când austriecii au reocupat Siretul, iar ruşii s-au retras şi din Storojineţ, locuitorii s-ar fi plâns de abuzuri, iar austriecii ar fi recuperat mărfurile de la lipovenii din Strojnitza, arestându-i pe 38 dintre ei, numai că, în 8 septembrie stil vechi, ruşii au revenit în Storojineţ „şi, spre a se răzbuna de purtarea austriecilor faţă de lipoveni, au scos, dintr-o sinagogă, un evreu, în etate de 78 ani, cu alţi şase, în timp ce făceau rugăciuni, şi, după ce i-au maltratat, i-au dus, pe jos, până la Cernăuţi (o depărtare de 75 km), şi nici până în ziua de azi nu se ştie ce soartă au avut acei nenorociţi"[428]. În Bucovina, apăsa dureros sărăcia, iar în 11 decembrie 1914, după ce-i bătuseră pe imperiali la Rarancea, ruşii re-ocupau Cernăuţii. „De aici, ruşii au înaintat pe teritoriul cuprins între râurile Prut, Ceremuş şi Siret, concentrându-se, în mase considerabile, pe malul Prutului, la Zalaucea, în drept cu oraşul Sniatin, şi pe malul Siretului, la Berhomet şi Hliboca. Repetatele lor încercări de a înainta, de-a lungul poalelor Carpaţilor, în direcţia Seletin, spre a câştiga trecătorile peste Carpaţi, în Ungaria, au fost respinse, într-un şir de lupte sângeroase, în care au pierdut numeroşi prizonieri şi însemnat material de război"[429].

1914-1918: Au depus obolul de sânge pentru Bucovina „Infanteristul **Mihai Masluc**, Hliboca, Reg. 55,

---

428 *Isprăvile cazacilor*, „Adevărul" din 18 septembrie 1914
429 *Viaţa Nouă*, III, nr. 151, 20 dec. n. 1914, p. 4

prizonier"[430]; „Infanteristul **Marcu Chiciuc**, Hliboca, Regimentul 22, rănit"[431]; „**Simion Horobeta a lui Ion**, de 40 ani, din **Hliboca,** a plecat de aici, în iunie 1916, ca să călăuzească un transport de vite, din cauza apropierii duşmanului, şi a venit în Oradea (Transilvania), unde s-a îmbolnăvit şi a intrat într-un spital. Acolo ar fi murit, la 19 octombrie 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Elena Horobeta, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"[432]; „**Dumitru a lui Aftanasie Zelencu**, născut în **Hliboca**, la 2 aprilie 1886, a fost chemat sub arme, în august 1914, şi a luptat pe frontul galiţian. În mai 1915, a primit soţia sa de la el ultima scrisoare, datată din anul 1914. Până în prezent n-a sosit nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Domnicăi a lui Dionisie Zelencu, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[433]; „**Ioan a lui Nicolai Ostropolski**, născut în **Obertyn**, la 14 decembrie 1886, cu ultimul domiciliu în Adâncata (Hliboka – n. n.), a participat la război şi să se fi înecat în iarna 1915, în Dunăre. De atunci lipseşte orice ştire despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Carola Ostropolska, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[434].

---

430 *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment
431 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8
432 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12
433 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254
434 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 18, Cernăuţi, 15 iunie nou 1921, pp. 232-240

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Siret** face parte, ca „Reprezentant al proprietarilor expropriaţi, **Dr. Alexandru Skibnievschi**, proprietar mare, Hliboca”[435].

1919: Prin deciziunea ministerială nr. 1593/1919, semnată, în numele lui Ion Nistor, de Iorgu Toma, erau numiţi în „Comisiunea de apel pentru evaluarea taxei de cărşmărit” pe anul în curs, iese în evidenţă şi cârciumarul **Isidor Oelgeisser** din Hliboka[436].

HLIJENI

(satul Glijeni, comuna Hlijeni,
raionul Şoldăneşti, Moldova).

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod mănăstirii Sfântul Sava din Iaşi, care primeşte uric pentru „satul **Gurbăneştii** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), unde este **Târgul Sărăţii** (adică satul Gurbăneşti), mai sus de gura Sărăţii, cu vad de mori la Prut şi cu mori gata şi cu o bucată de pământ din hotarul **Alboteştilor** (raionul Leova, Moldova), loc pentru un sat la gura Sărăţii, care este în ţinutul Chigheciului, şi de asemenea satul **Drujeni** (raionul Leova, Moldova), pe râul Prut, şi **Budeştii** (raionul Leova, Moldova), şi **Furteştii** (comuna Vetrişoaia, Vaslui), şi **Vlăşineştii** (raionul Leova, Moldova), în acelaşi ţinut al Chigheciului, şi de

[435] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[436] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

asemenea **Stolniceni** (comuna Cioropcani, raionul Ungheni, Moldova), pe Gârlă, şi cu loc de iazuri, şi Gârla şi cu pricuturile sale **Stroicenii** (cătun al satului Stolniceni, raionul Făleşti, Moldova) şi **Vlăşineasa** (cătun al satului Stolniceni, raionul Făleşti, Moldova), şi alt pricut, care se numeşte **Scumpia** (cătun al satului Stolniceni, raionul Făleşti, Moldova), şi satul **Şetrărenii** (azi Stejari, comuna Ţigănaşi, Iaşi), care este în ţinutul Iaşilor, şi de asemenea satul **Gligenii** (Hlijeni, comuna Hlijeni, raionul Şoldăneşti, Moldova), care este în ţinutul Sorocii, care acele sate fuseseră drepte ocini şi cumpărături ale răposatului Enache postelnic, iar când a murit a dat şi a miluit acea sfântă mănăstire”[437].

HLINCEA

(comuna Ciurea, Iaşi).

1634, februarie: Carte de împuternicire, dată de Moise Movilă voievod „lui Toader şi Ivan prisăcarul sfintei mănăstiri a lui Aron voievod, ce este la **Hlincea** (comuna Ciurea, Iaşi), în pădure, ca să fie tari şi puternici a apăra pădurea primprejurul prisăcii, să nu lase pe nimeni să taie pădurea pe acolo”[438].

1900: „**Hlincea**, sat în judeţul Iaşi, plasa Codrul, comuna Calafat, situat pe podişul dealului Hlincea, cu o

---

[437] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 76, pp. 92-95

[438] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 48, p. 53

populaţie de 72 familii sau 225 suflete. Vite: 135 vite mari cornute, 11 cai și 22 râmători”[439].

HLINEŞTI

(sau Hlinoaia, lângă Naslavcea, judeţul Edineţ, Moldova).

1643, iulie 2: Gheorghe Ştefan, al treilea logofăt, şi Toma sulgerul şi jupâneasa Eftimie, fata lui Gavril sulger, fac un schimb de moşii, „dând Gheorghe Ştefan satul **Hlineştii** (lângă Naslavcea, judeţul Edineţ, Moldova) şi **Novacăuţii** (azi Naslavcea, judeţul Edineţ, Moldova), la ţinutul Hotinului, iar Toma sulgerul a dat a cincea parte de sat **Şerpeni** (comuna Şerpeni, judeţul Chişinău, Moldova) şi a cincea parte de sat **Pohoceni** (Pogăceni, în satul Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui)”[440].

1770-1772: Satul **Hlinoaia**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[441], **toată suma caselor: 45**. Scădere rufeturi 3: 1 popă, 1 dascăl, 1 pisar. Rămân birnici 42. / **Birnici:** Gheorghe Căpățină / Ursul Romașco / Ștefan Ghistriță / Nicolae Ciocan / Costandin Hera / Tănase, armanu / Ioniță Hâra / Iftodie Hâra / Grigoraș Hâra / Mihai, rusul / Lupul Trinca / Vasile al lui Palade / Iacob Fântână /

---

[439] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 721

[440] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 124, p. 125

[441] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 165

Gheorghe Cumpătă / Iftimie Tărlăpan / Ivan nepot lui Tărlăpan / Ioniță Prosie / Mihălaș Cheptia / Ion Ciolin / Ion, ciobanul / Toader, rotariul / Toader Schintia / Andrei Catana / Ștefan Râșniță / Trohin fiul lui Căzacul / Iftimie Dolhăscul / Ion Mucuțanul / Andrei Popovici / Ștefan Crețul / Andronache Crețul / Toma, rotariul / Marcu fiul lui Roșca / Gheorghiță Roșca / Enache Carpicin / Dumitru Tricolici / Andrei Roșca / Ioniță Mămăligă / Onofrei fiul Irimiei / Dumitru, ciobanul / Ștefan Mârza / Ion Iuteș / Toader, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Moisei / Toader, dascăl / Vasile, pisar.

HLINGENI

(Gliţeni, azi Hlingeni, comuna Mihuleni,
raionul Rezina, Moldova).

1634, ianuarie 15: Întărit de Moise Moghila voievod mănăstirii Sfântul Sava din Iaşi, care primeşte uric pentru „**Gliţeni** (azi Hlingeni, comuna Mihuleni, raionul Rezina, Moldova), cumpărată de Enache postelnic (şi lăsată danie mănăstirii – n. n.) de la călugărul Prohor şi ceilalţi de la Pantocrator, pe 200 taleri”[442].

1634, mai 16: Porunca dată de Vasile Lupu voievod „la vătămani şi la toţi mişeii domniei mele din **Larioneşti** (Arioneşti, raionul Donduşani, Moldova), **Măşceni** (raionul Donduşani, Moldova), **Căcăceni** (raio-

[442] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 24, p. 26

nul Donduşani, Moldova), **Broscouţ** (Broscăuţi, raionul Donduşani, Moldova), **Gliţeni** (Hlingeni, comuna Mihuleni, raionul Rezina, Moldova), **Mătiuţ** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) şi din **Slobozia Saucăi** (comuna Sauca, raionul Donduşani, Moldova)… voi toţi ca să aveţi a asculta de egumenul şi de tot soborul de la sfânta mănăstire Sfântul Sava”, pentru că „a dat acele sate răposatul postelnic Ianache sfintei mănăstiri”[443].

HLINIŞTE

(lângă pârâul Naslavcea, comuna Hlinişte,
raionul Ocniţa, Moldova).

1627, aprilie 20: Catastiful satelor marelui logofăt Dumitraşco Ştefan şi ale cneaghinei sale Ziniica, fiica lui Mogâldea vornic: „**Hliniştea** (lângă pârâul Naslavcea, Moldova) pe Nistru, cu loc de mori în Năslavcea, în ţinutul Hotinului, şi **Chehnăuţii** (azi oraşul Chelmenţi, Ucraina), într-acel ţinut, **Ciornorudenţii** (Ciornorudinţii, raionul Soroca, Moldova) şi **Ternauca** (raionul Soroca, Moldova) în ţinutul Sorocii. Aceste sate sunt drepte moşii Mariei Căzacăi, jupânesei lui Trifan postelnicul, fata lui Dumitru Movilă pârcălabul, nepoata lui Văscan Movilă, strănepoata lui Hudici. Însă Chehnăuţii au fost vândut Dumitru Movilă pârcălabul lui Dondăş şi Grozei şi feciorilor lui Farmachi şi lui Stan. Apoi le-a întors Trifan

[443] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 134, p. 147

postelnicul, cu jupâneasa lui Mariia Căzaca, fata lui Dumitru Movilă, câţi bani au dat ei toţi. Iar după moartea lui Trifan postelnicul, jupâneasa Mariia Căzaca Trifăneasa a dat toate ocinile ei măriei sale, domnul nostru, lui Miron Barnovschi Moghilă vodă… pentru că era măria sa rudă mai de aproape decât altă rudă şi ea feciori n-a avut din trupul ei. După aceea, i s-a întâmplat moartea şi o au îngropat la mănăstire la Eţcani, în târgul Sucevei. Deci măria sa s-a milostivit cu acele sate pentru dreaptă slujbă, alta am dat şi 100 de galbeni bani buni la acea sfântă mănăstire, şi i-am făcut pamente să fie în toţi anii, din an în an, şi o au scris la sfântul şi marele jertfelnic; încă numai Hliniştea şi cu Chehnăuţii şi cu Ternauca m-a miluit măria sa vodă şi cu ţiganii ei, iar Ciornorudinţii au fost vândut Căzaca Trifănească lui Vasile Şeptilici hatmanul, iar după moartea lui Şeptilici, căzut-a jupâneasa lui Tofana într-o nevoie şi într-o răutate foarte mare de către Varftolomei stolnicul, cumnatul lui Radul vodă, în zilele Radului vodă. Deci ea nu a avut cum face în alt chip, ci a căzut după noi cu mare rugăminte şi i-am dat un cal bun şi şase iepe biciuluite drept 100 galbeni roşii; şi s-a plătit de către Varftolemei stolnicul; şi câte urice şi drese au fost pe acele sate încă mi le-a dat măria sa vodă toate, ca să ştie”[444].

1635, septembrie 15: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod sulherului Gheorghe Jora, „să aibă a lua de a zecea din **Hlinişte** şi din **Novacăuţi** şi a ţine moară cu tot venitul, până când va plăti feciorul logofătului ce este dator, pentru că sunt puse zălog acele selişti şi are zapis pe 200 ughi, iar dacă va plăti, el va fi în

---

[444] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 186, pp. 247, 248

pace”[445].

HLINIŢA

(lângă Dracineţ, Bucovina, Ucraina).

Un zapis al lui Ştefan cel Mare, din **13 martie 1459**, la care aveau să facă recurs Flondorenii, în 1777, dar care nu s-a păstrat, atesta documentar satul Hliniţa, precizându-i hotarele, în care era inclusă şi Poiana Spasca, motiv de gâlceavă peste veacuri.

1582: Aflat pe malul drept al Prutului, la confluenţa acestuia cu pârâul Hliniţa şi în hotar cu satele Zeleneu, Revacăuţi, Dubăuţi şi Dracineţ, satul Hliniţa, împreună cu Dracineţul, „care au fost sub ascultarea Sipinţilor” a fost dăruit, în 1582, de Iancu Sasul, mănăstirii Probata.

1608: Dăruit de Iancu Sasul Vodă, împreună cu Draciniţa, în 22 august 1582, călugărilor de la mănăstirea Pobrata, care „au dat domniei noastre 100 ughi, fiind noi datori Turcilor, cari 100 ughi au fost dăruiţi sf. mănăstiri de Petru Varticovici, fost pârcălab”, şi reconfirmat, în 7 ianuarie 1608, în folosinţa aceleiaşi mănăstiri, satul „Hliniţa”, fost „sub ascultarea Şipinţilor”, supravieţuieşte anonim de-a lungul veacurilor, sub umbra groasă a călugărimii.

---

445 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 237, pp. 282, 283

1737: În 12 iulie 1737, în faţa Divanului lui Grigori Ghica Vodă se prezintă „stolnicul Alistarh cu Gheorghie Turculeţ postelnicul pentru giumătate de sat Hliniţ de la ţinutul Cernăuţilor, zicând du-lui Alistarh stolnicul precum acea moşie este dreaptă moşie în partea maicii sale, domniţii Saftii, şi făr dreptate este dată acea moşie, de mătuşa du-sale, domniţa Iliana, lui Turculeţ, cu zapisul său pentru 180 lei datorie soţului său, răpăosatului Nicolaiu Costăn logofăt”. Alistarh rămâne stăpân peste jumătate de sat. Înţelegerea va fi reparafată în 9 iulie 1751.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[446], din 1772-1773, înregistrează la Hliniţa, moşie a lui Toader FLONDOR, „54 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Vasile, 2 dascăli, Necolai şi Luchian, 5 văduve, SIMIONEASA, Titiana, Paraschiva, Maria şi Aniţa, 7 scutelnici ai lui Ioniţă FLONDOR, respectiv Simion MANCĂŞ, Simion ILAŞCIUK, Dămian pânzar, Fedor pânzar, Iacob rusul, Grigoraş TUMANCIUK şi Costandin, 6 ţigani, adică Anton, Moisei, Hortoluţi, Ion FURNICĂ, Mihailo FURNICĂ şi Necolai, 2 jidovi, Zendel şi Herşko, şi 31 birnici, adică: Ivan jitar, Toader rus, Toader GAVRILIUK, Ştefan PORFIR, Simion GLIGORCIUK, Ion GLOGORCIUK, Andrei SPĂTARU, Toader moldovan, Arsenie rotar, Andrieş SARION, Andrieş păsărar, Ivan HUŢAN, Georgiţă ZURA, Manul bărbierul, Georgie CURCANUL, Ion MANCHEŞ, Ştefan LUNŢUC, Alecsa prisăcar, Ion butnar, Vasili RUSNAK, Ion PAVLIUC, Tudosii PAVLIUC, Tănasi rus, Luchian

[446] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 441

ILUC, Ştefan sin popii, Dumitraş sin popii, Chiriac SPÂNUL, Tudosi vornicul şi Vasile RUSNAK.

În **1774**, Hliniţa avea 54 familii, adică 1 mazil şi 53 familii de ţărani, după cum rezultă din recensământul lui von Spleny, din 1775. În 1784, în urma colonizării cu ruteni, numărul familiilor ajunge la 93.

1776: Biserica Adormirea Maicii Domnului din Hliniţa, ctitorită, în 1776, de mazilul Theodor FLONDOR, se afla, în 1843, sub patronatul bisericesc al lui Iordachi de FLONDOR, parohul Ioan DANISCHEWSCKI păstorind 1.332 suflete. În 1876, patron bisericesc era Alexandru baron de FLONDOR, cei 1.817 enoriaşi fiind păstoriţi de parohul Ioan WEISSMANN. În 1907, când patroni bisericeşti erau Emanuil cavaler de FLONDOR şi Miecyslaw WEGRZYNOWICZ, cumnatul său, paroh era Ştefan IVANOVICI, născut în 1839, preot din 1872, paroh din 1879, iar cantor, din 1888, Archip CUŞNIRIUC, născut în 1857.

În 17 august **1777**, feciorii lui Şerban Flondor, Ioniţă şi Toader, se plâng Divanului Domnesc împotriva împresurării, pe care o comitea egumenul Pobratei, Hrisant, dar egumenul a arătat o hotarnică din 1736, prin care dovedea că Poiana Spasca ţinea de Draceniţa, nu de Hliniţa. Uricul lui Ştefan cel Mare, pe care Flondorenii îl aveau, includea Poiana Spasca între hotarele Hliniţei, pe care Flondorenii o vor păstra.

În 20 septembrie **1782**, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Toader şi Ioniţă Flondor (care va fi vornic de Câmpulung Rusesc, până în 1787) declarau că stăpânesc satul Hliniţa, pe care îl obţinuse, la schimb, tatăl lor, Şerban Flondor.

1786: După Ioniţă Flondor vor rămâne 9 copii, cei majori, Vasile şi Gheorghe, primind jumătate din satul Hliniţa în 16 noiembrie 1784. Doi ani mai târziu, în 14 iunie 1786, Toader Flondor, care nu avea copii, lăsa, prin testament, jumătate din Hliniţa nepotului său, Vasile Flondor, apoi revine cu un alt testament, în 12 februarie 1798, când, „cunoscând cum că aproape este hotarul vieţii sale”, lăsa jumătatea sa din satul Hliniţa soţiei sale, Iniţa. Aceeaşi voinţă o exprimă testamentar Toader Flondor şi în 22 ianuarie 1800, dar precizând că după moartea Iniţei, moşia va reveni nepoţilor lui, Vasile, feciorul lui Ioniţă, Iordachi, urmaşul lui Gheorghie, şi Dumitrache.

1807: Vasilie, Dimitrie şi Iordachie Flondor înscriu jumătatea de sat Hliniţa a lui Teodor şi Aniţa Flondor, la Tribunalul din Cernăuţi, abia în 23 aprilie 1807, dovadă că „hotarul vieţii” a fost suficient de îndepărtat pentru bolnăviciosul Teodor Flondor.

1819: În 20 iulie 1819, Vasile… von Flondor, simţindu-se slab, în ciuda tăriei particulei nobiliare austriece, şi-a făcut testamentul, lăsând nepotului său Iordachie, fiul lui Gheorghe Flondor, o optime din Hliniţa şi toată gospodăria din acest sat.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Vaşcăuţi** (Târg) **pe Ceremuş**, Banila rusească pe Ceremuş, Slobozia Banilei, Berbeşti cu Ostra pe Prut, Bobeşti, Ciartoria, Dracineţ, Hliniţa, Căbeşti, Călineşti pe Ceremuş, Carapciu pe Ceremuş, Costeşti, Stăneştii de Sus pe Ceremuş, **Stăneştii de Jos** (tribunal districtual), Vi-

laucea, Voloca pe Ceremuş, Zamostie, Zeleneu cu Samsonowka, Pleşniţa”[447].

Din **1888**, funcţiona, la Hliniţa, o şcoală cu 4 clase[448].

1888: Raportul anual, pagina 55 (**Descoperiri preistorice, în mormintele tătare din Hlinitza**). „Conservatorul Romstorfer a raportat descoperiri recente preistorice în Bucovina și a deschis, cu precauţie, mormintele tătare de la Hliniţa. S-a decis să facă o examinare mai atentă a acestor relicve“[449].

1889: Volumul 15, paginile 32 și 33 (**Descoperiri în Bucovina**). „Descoperiri la Hliniţa, pe Prut: După ce ţăranii au găsit, acum câiţiva ani de zile, pe zamca Miserdziv, de lângă Hliniţa, cioburi de vase şi alte relicve arheologice, pe care proprietarul Alexander von Flondor le-a dobândit și, în mare parte, le-a dăruit, acolonelul von Seraczin, prin Regimentul de Pionieri de sub conducerea generalului locotenent Kruzlewski, a organizat săpături la Hliniţa, în anul precedent și în acest an, în urma cărora au fost scoase la lumină numeroase piese, dintre care colonelul m-a informat parţial. / Lângă moara de la Hliniţa, la adâncimea de 0,5 m, s-au făcut decoperiri sub un strat de depuneri de cărbuni și cenușă, gros de aproximativ 20 cm, din partea exterioară; într-un alt loc, pe partea exterioară de sus, unde s-a săpat până la o

---

[447] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[448] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 20, 1876 p. 72, 1907 p. 145

[449] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

adâncime de 0,8 metri, s-au găsit cărămizi (?) din lut, iar la adâncimea de 1,5 m, cenușă, cărbune și pietre. / Am mers la fața locului şi am găsit un număr mare de piese, apoi cărbune, cenuşă şi alte depuneri acumulate în timp. În interiorul săpăturii, delimitat cu pereți, s-au găsit cioburi ale diferitelor vase etc., la adâncimi de 1,5, până la 1,8 m. și anume: / a). Piese din ghivece, lucrate manual, de diferite genuri Thon și Tegel, mai mult sau mai puțin arse. / b). Părți ale unor vase mai mari, aparent plate, dreptunghiulare, cu pereți inferiori verticali, modelați foarte simplu cu mâna; poate, de asemenea, părți ale cuptorului, cu o grosime de până la trei centimetri și mai mult, miezul aproape negru, aparent negru, cu suprafața prevăzută cu șiruri de pietre. / c). Piese ale vaselor produse pe placă turnantă, ale căror pereți sunt duri și mai ales albastru-negru în interior, prezintă mai mult sau mai puțin culoarea cărămizii și sunt decorate cu încrustaţii simple sau multiple, care reprezintă cercuri concentrice, paralele, linii ondulate sau în zig-zag, toate aceste încrustaţii fiind produse cu un instrument asemănător pieptenului. / Cărămizile (?) sau părțile de lut, depuse probabil lângă o vatră, serveau, probabil, la acoperirea pereților colibelor, şi s-au găsit lângă bucăți de gresie arsă. Bucățile de flint, albe, marmorate parțial în gri albăstrui. Ibidem au fost găsite la adâncimea de 0,5 m. / Grâul carbonizat, parțial gătit aglutinat, în bucăți mai mari, o bucată fiind compusă, în mod ciudat, din grâu și dintr-un fel de lut poros și ars. / O bucată de fier, cu forma bucății superioare a unei teci, produsă din o foaie de fier, gros de aproximativ doi milimetri. Cea mai mare lățime se află în partea de sus, 18, iar în partea de jos, doar 15 mm. Placa transversală, care conține o gaură, lată

de 38 mm, 6 sau 2 ½ lățime, pentru introducerea sabiei, se află oblic în inelul oval, înalt de 16 mm. Piesa este deja foarte mâncată de rugină. / Cu câțiva ani în urmă, țăranii au găsit, la aproximativ 500 de pași distanță de metereze, într-o râpă, un mâner de cuțit lung, de 40 de cm, acum puternic mâncat de rugină. Partea din spate este dreaptă, în față are o armătură longitudinală, apoi o cârpă, care este aproximativ întoarsă spre margine (pe spate pare a fi o cârpă similară ruptă). / Pe mâner sunt atașate trei monturi proeminente, care serveau pentru atașarea pietrelor preţioase pe mâner. / În număr mai mare, s-au găsit piese de bronz în Bucovina. Una dintre piese a fost găsită, în urmă cu aproximativ trei ani, de un țăran, pe versantul de nord-est al crestei Propasna, de lângă Hliniţa, în apropiere de marginea satului. Suprafața prezintă câțiva pori, care au o grosime de 1 mm și poartă un strat gros de material, de culoare verde, care a fost parțial răzuit, după ce a fost găsit. În secțiunea din mijloc, există un hexagon semi-regulat, destul de regulat. În lateral sunt rămășițele unei capse. În unele locuri, piesa are fisuri longitudinale. Grosimea ei este de aproximativ 1 mm; proprietar: colonelul Seraczin. / În anul precedent, generalul locotenent Kruzlewski, împreună cu domnul Alexander von Flondor, au găsit, lângă Zidul Hliniţa, aproximativ 14 fragmente de inele, dintre care patru sunt destul de potrivite pentru un inel întreg. Suprafața este foarte netedă și uniform înverzită, într-un mod care o face să semene cu strat de smalț. Tonul culorii este puțin mai moale decât verdele pur, care este vizibil sub suprafață. Diametrul este de aproximativ 10 cm; cea mai mare lățime, 12, cea mai mică, 6 mm: grosimea l 1/2 mm. Restul, aproximativ zece părți, sunt mai scurte și par a fi aparținut unui al doilea

inel (proprietar al aceluiași). / Localitatea Hliniţa sau zamca Miserdziw, care în prezent este acoperită de o pădure de fag, de aproximativ 60 de ani, pare să fi fost cândva un punct fortificat sau o tabără militară (așa-numita tabără tătară)”[450].

În **1890**, satul Hliniţa avea 2.317 locuitori. Primar era Alexandru cavaler de Flondor, paroh – Ioan Waismann, învăţător – Sevastian Şerbanovici, iar cantor bisericesc – Archip Cuşniriuc.

1907: Flondor, care ieşea rar, dar însoţit de „muzicanți, călăreți și steaguri” [451], din conacul de lângă Storojineţ, conac înconjurat de slujitori, care s-au stabilit în preajma care, mai târziu, avea să se numească Flondoreni, folosindu-se, ca de atâtea alte ori, „și de o înțelegere cu liderul partidului evreilor din Bucovina, Dr. Straucher” [452], supărat fiind pe faptul că muntenii „s-au hotărât să treacă şi ei peste voinţa partidului şi a căpitanului Iancu Flondor” [453], „trădat şi vândut pe contele Bellegarde ca Iuda pe Hristos” [454], impunând candidatura lui Stefanelli, care, „unanim proclamat de candidat pentru senatul imperial” la fiecare adunare electorală în parte, organizate la Frasin, Stulpicani, Bucşoaia, Vama, Câmpulung, Fundu

---

[450] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

[451] *Revista Politică*, nr. 5, Anul VI, Suceava, în 13 noiembrie 1910, p. 3

[452] Ibidem, p. 2

[453] *Revista Politică*, Nr. 6, Anul VI, Suceava, în 20 noiembrie 1910, p. 3

[454] *Revista Politică*, Nr. 26, Anul VII, Suceava, în 23 aprilie 1911, p. 4

Moldovei, Pojorâta etc. „**s-a hotărât a lucra din răsputeri contra candidaturii contelui Bellegarde**”, deşi, peste tot, câte „o ceată mică de Bellegardişti, seduşi prin nişte agitaţiuni condamnabile, au încercat să conturbe adunarea” [455].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Hliniţa**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată la confluenţa pârâului Hliniţa cu Prutul. Suprafaţa: 1,19 kmp; populaţia: 1.975 locuitori, în majoritate ruteni, de religie gr. or. Se compune din vatra satului, cu 1806 locuitori, şi din cătunul Corostovata, cu 169 locuitori. Are şi o colonie de ţigani. Este străbătută de drumul principal Storojineţ-Snialin; are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică parohială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. La 1776, mazilul Teodor Flondor, în a cărei posesie se afla, a zidit aci o biserică, al cărei patronat este, până în ziua de azi, deţinut de familia Flondor. În apropierea Hliniţei, se găsesc ruine istorice, probabil din vremea Polonilor, căci poartă numele caracteristic de „Mozdzirne-Zamky” (adică : castelele cu obuziere). Pe teritoriul comunei se află o vie. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor; ţiganii însă, care, într-o vreme, erau foarte numeroşi, practică meseria de lăutari ambulanţi, odinioară vestiţi, mai ales pentru ariile şi cântecele lor bătrâneşti moldovene. Limba acestor artişti ai naturii era, până nu demult, cea românească; astăzi însă numai cei bătrâni mai ştiu româneşte. Colonia se mai menţine, în cătunul Corostovata, şi a fost rău decimată, la 1866, prin holeră şi foamete. Comuna posedă 992 hectare pământ arabil, 87 hectare fânaţuri, 16 hectare grădini, 159

---

[455] *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, Cernăuţi, joi 21 martie stil nou 1907, p. 2

hectare imaşuri, 523 hectare pădure. Se găsesc 87 cai, 385 vite cornute, 153 oi, 300 porci, 71 stupi. / **Hliniţa, pârâu**, afluent pe dreapta al Prutului, răsare sub dealul Criva, la Sud de comuna Broscăuţul Vechi, districtul Storojineţ, şi, primind, pe stânga, pârâiaşele Lazăr şi Cabena, iar pe dreapta, pârâiaşele Vivlar şi Lopatnic, se varsă în Prut, la Nordul localităţii Hliniţa, după ce a udat comunele Bobeşti şi Dracineţ. **Hliniţa-Flondor**, **moşie** cu administraţie specială, districtul Stororojineţ. Suprafaţă 14,64 kmp; populaţia: 20 locuitori; proprietate a familiei Flondor. / **Hliniţa-Nadler**, **moşie**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa 4,26 kmp; populaţia de 33 locuitori, toţi izraeliţi"[456].

1914-1918: „**Ştefan a lui Francisc Banachovschi**, născut în **Flondoreni** la 9 decembrie 1888, a plecat, în mai 1915, la război şi ar fi murit pe Monte Lemerle, în Italia, la 18 iunie 1916, lipsind, de atunci şi până în prezent, orice ştire despre el. Fiind deci probabilă prezumţia legală a morţii, se îndrumează, la cererea Mariei Banachovschi, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[457]; „**Simion a lui Dimitrie Palagiuc**, născut în **Flondoreni**, la 1 august 1876, a fost chemat, în august 1914, sub arme şi a luptat pe frontul rusesc, în Polonia rusească. Din toamna anului 1914, în care timp dispărutul se afla pe câmpul de luptă, în Polonia rusească, şi până în prezent, lipseşte orice ştire despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Casandrei Palagiuc, procedura pentru declararea morţii celui dispă-

---

[456] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 110

[457] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 15, Cernăuţi în 29 Aprilie nou 1921, pp. 189-192

rut; **Georgi a lui Sava Haraga**, născut în **Flondoreni**, la 13 ianuarie 1856, a fost înrolat, în anul 1876, în armata austriacă şi a plecat, în anul 1879, la război. De atunci lipseşte orice veste despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Vasilcei Mosteiczuk, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[458]; „**Georgi a lui Sava Haraga**, născut în **Flondoreni**, la 13 ianuarie 1856, a fost înrolat, în anul 1876, în armata austriacă şi a plecat, în anul 1879, la război. De atunci lipseşte orice veste despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Vasilcei Mosteiczuk, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[459].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Stăneşti** făcea parte, ca „Locţiitor: **Alexandru Flondor**, proprietar mare, Hliniţa"[460].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Flondor Emanuil Dr. cav. de**, Hliniţa"[461].

---

[458] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 18, Cernăuţi, 15 iunie nou 1921, pp. 232-240

[459] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 13 mai nou 1921, pp. 203-205

[460] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[461] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

1940: După retragerea trupelor româneşti din nordul Bucocovinei şi din Basarabia, împotriva românilor din aceste provincii a început o aprigă prigoană bolşevică, declanşată de colaboraţionişti, care aveau să fie judecaţi în lipsă, până în 1942, retrăgându-li-se cetăţenia română, în baza „dispoziţiunite art. 10 şi 292 din decretul-lege Nr. 3.012 din 1942, publicat în *Monitorul Oficial* Nr. 205 din 5 Septemvrie 1940" şi a „art. 1 din decretul-lege Nr. 3.862 din 1939, publicat în Monitorul Oficial Nr. 248 din 26 Octomvrie 1939". Printre aceşti bolşevici înnăscuţi s-a numărat şi românul „**Mihai Curcă**, din com. **Hliniţa**, jud. Storojineţ, „sub regimul bobşevic, a fost un aprig propagator al idelurilor comuniste"[462].

HLIPICENI

(lângă Guşiţel, Vaslui).

1628, februarie 20: Martor jurător, la zapisul lui Mitrofan, episcopul de Huşi, în care mărturiseşte că au venit înaintea lui „Gabăr, ce a fost căpitan, şi cu răzeşii lui de pe sat de pe **Negrileşti** şi de pe balta ce se cheamă **Gemenele**, şi de pe sat **Briţcani**, anume Bertea feciorul Crăciunei, Armaga feciorul lui Gavrilă Bâtcă, Cornea feciorul Aremiei, Iachim feciorul lui Nistor, Ursa nepoata Cozmiţei, Samfira fata lui Roşculeţ, Pântelei nepotul Stanei, Cihan de Briţcani, Costantin feciorul Morcoteiului, Pântea feciorul Bontei de Negrileşti, cu cinstită cartea

[462] *Monitorul Oficial*, nr. 170 din 24 iulie 1942, pp. 6188-6192

măriei sale lui vodă şi cu sluga măriei sale, cu Vlasie diacul, să jure pe sfânta evanghelie cu 24 de jurători cum n-au vândut Nistor Cornescul, cu Nicula Galbănul şi cu femeia sa, şi cu răzeşii lor în sat în Negrileşti nimică, nici baltă în Gemenele, nici într-apă, nici în uscat. Şi să jure că n-a vândut Cozmiţa strigătorul cu Alexa Bota şi cu răzeşii săi nimic în sat în Briţcani vornicului Ureche, ce le este împresurătură pentru c-au pârât Grigoraşcu Ureche că este cumpărătură de tată-său, de Ureche vornicul"[463]. Lista jurătorilor: Petriul pârcălab de **Burboceni** (Buboceni, lângă Barboşi, Vaslui), Ghiorghie călăraş de **Şişcani** (ţinutul Lăuşna, Moldova), Căsul fost pârcălab ot **Măliceni** (Moldova), Horjă pitărel ot **Oţeleni** (ţinutul Fălciu, Vaslui), Gavril Mamotă ot **Cucoara** (ţinutul Chigheci, Moldova), Petrea Căcăradză ot **Căcărădzeni** (Căcărăzeni, lângă Goteşti, ţinutul Cahul, Moldova), Frango Malcoci ot **Malcoceni** (Moldova), Mihăilă Ţărăşoară ot **Cărhăneşti** (satul Cârja, Vaslui), Petriman aprod şi Constantin Ţicău păhărnicel ot **Sărăţeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Paşco hotnog la călăraşi, Vârno călăraş ot **Vlădeşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova), Vicol chihaia ot **Hlipiceni** (lângă Guşiţel, Vaslui), Ionaşco Ciubăraia şi Ihnat Căltac ot **Lăţeşti** (în Fălciu, Vaslui), Bălan Buţa ot **Blăgeşti** (în Fălciu, Vaslui), Buculei, Marvici Lean ot **Oţeleni**, Nica călăraş ot **Fălciu**, Marco Cucul or **Deleni** (în Fălciu, Vaslui), Giovlen ot **Suhuleţi** (Stuhuleţi, în Fălciu, Vaslui), Agapie ot **Păcurăreşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova) şi Camber ot **Golăeşti** (satul Crăciuneşti, Vaslui).

1685, aprilie 5: Vicol, feciorul lui Pricopie de

---

[463] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 312, p. 424, 425

Hlipiceni vinde lui Tănase, feciorul Pătrului din **Ghiţă-voeaşti**, „a mea dreaptă ocină şi moşie, cumpărată de la fiii Anei lui Toader Ţăranu şi de la Ion, fratele său, din tot locul a patra parte, şi din a patra parte jumătate, drept 20 taleri, cât o am fost dat eu, cu vad de moară în partea de sus”[464].

HLIPICENI

(fostul Cobeceni, contopit cu Hlipiceni,
comuna Hlipiceni, Botoşani).

1632, mai 22: Zapisul fraţilor Tofan şi Neculai Sechil, prin care mărturisesc că s-au „tocmit cu Lupul Prăjescul să-i vindem satul **Cobecenii**, ce este partea noastră, în ţinutul Hârlăului. Şi am tocmit să ne dea 100 de galbeni buni şi 5 iepe. Deci 20 galbeni ne-a dat şi ne-a rămas cu 80 de galbeni şi 5 iepe… după Sâmpietriu, într-o săptămână, la casa dumisale, şi să aducem şi dresele, iar dumnealui să ne dea acei bani şi iepele”[465].

1632, noiembrie 3: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc că Tofan Sechil şi nepotul său Neculai Sechil au vândut „toată parte lor din sat de **Căbăceni** (Cobiceni, contopit cu Hlipiceni, comuna Hlipiceni, Botoaşani), pe Jijia, ce este în ţinutul Hârlăului, toată partea lor ce se va alege din tot locul, din vatra satului şi din ţarină şi din

[464] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XX, Iaşi 1892, p. 187
[465] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 80, p. 86

câmp şi din fânaţ, cu loc de eleşteu şi cu vad de moară în Jijia… fratelui nostru Lupului Prăjescul, ce a fost postelnic, drept 150 de galbeni şi 10 iepe”[466].

1900: „**Hlipiceni**, sat numit şi Slobozia Todireni, situat pe o coastă de deal, pe partea dreaptă a pâraielor Sicna și Jijia, comuna Todireni, plasa Jijia, judeţul Botoșani, pe moșia Todireni a Casei Spitalului Sf. Spiridon din Iaşi. Are o populaţie de 265 familii sau 713 suflete; mai toți locuitorii sunt ruşi românizați. Pământurile locuitorilor au o întindere de 630 hectare. Aci este reşedinţa comunei Todireni. Are o biserică, cu 1 preot și 2 cântăreţi; 1 școală mixtă, condusă de 1 învăţător, plătit de stat, și frecventată de 35 de școlari. Vite: 613 boi şi vaci, 38 cai, 830 oi, 180 porci. Sunt 151 stupi”[467].

HLOBOCA

(Orhei, Moldova).

1660, martie 5: Întărit de Ştefan Vasile voievod fostului vornic Constantin, care primeşte ispisoc pentru cumpărăturile şi daniile sale, căci cumpărase „din 6 bătrâni din satul **Găleştii** din Pârjota, jumătate din 3 bătrâni, partea lui Bâtă, care o cumpărase de la Ciocan, fratele lui Grigore Tătarul pentru 35 taleri bătuţi, şi iarăşi dintr-un bătrân a treia parte, care i-a dăruit-o lui Bejan

[466] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 236, pp. 294, 295
[467] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 721

Ciocârlan pentru sufletul părinţilor lui. Şi iarăşi, altă parte din acelaşi sat, din patru bătrâni dintr-un bătrân a cincea parte, care i-au dăruit-o lui Măricuţa Cergoae, fata ei Fetiţa şi nepoţii Gheorghe şi Negrul, şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Anisiei, fata Nastei, nepoata Maricăi. / Şi iarăşi, altă parte din satul **Voinova**, ce se va alege partea lui Pavăl, care a cumpărat de la Gavril din **Puţintei** şi de la femeia lui Nastasia, fata lui Pavăl, feciorul Paraschivei, dintr-un bătrân a şaptea parte din acelaşi sat Voinova, ce se va alege partea Urâtei, fata lui Voivovanu Savii, nepoata Costii, care i-a dăruit-o pentru sufletul părinţilor ei. Şi iarăşi, din acelaşi sat, ce se va alege partea lui Loghin, care i-a dăruit-o lui Vasile, feciorul lui Ştefan, şi Acsănia, nepoata lui Loghin, pentru sufletul lor. / Şi iarăşi, o parte din satul **Tătărăştii**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, din partea din sus, din 7 bătrâni, un bătrân, pe care l-a cumpărat el de la Tănasă şi David, feciorii Huhulii, care bătrân a fost lor de baştină, şi alt bătrân din 7 bătrâni, ce a fost de cumpărătură tatălui lor Huhule, drept doi boi de negoţ. Preţuiţi drept 35 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Maricăi, fata lui Pavăl din **Tutoveni**, ce a cumpărat-o el de la Tănase şi David, drept 70 lei noi. / Şi iarăşi, a patra parte din partea de sus a satului **Drăguşăni**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, partea lui Bălan, ce a cumpărat-o el de la Mihăilă, fecior lui Bălan, drept 45 lei bătuţi. Şi altă parte, de la Togan, ce a căzut el într-o gloabă şi, neavând cu ce plăti, a dat acea parte drept 20 lei şi a plătit capul său. Şi iarăşi, a cincea parte din Drăguşăni, pe care i-a dăruit-o Ionaşcu Săpoteanu şi cu frate-său Maftei, care părţi i-a fost dăruit Vasile, feciorul lui Bilan, lui Savin fost vornic, pentru oarecare moarte de om ce a făcut Vasile sin (fiu) Bilan,

iar Savin vornicul a dăruit acea parte lui Ionaşcu Săpoteanul şi lui Maftei. Şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Urâtei, fata Titii, şi a frăţâne-său Ionaşco, pe care a cumpărat-o el de la Vasile, fecior lui Loghin, nepot lui Macsân din **Ghidighiş**, drept doi boi de negoţ şi 50 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Urâtei, fata Nastei, partea din satul **Ineştii**, care i-a dăruit-o lui Urâta pentru sufletul părinţilor ei. / Şi iarăşi o parte de ocină din satul **Hloboca Nacului**, din jumătate de jumătate, a cincea parte, ce a cumpărat el de la Vasile, feciorul Nicului, nepot lui Sisco din Hloboca drept 55 lei. / Şi iarăşi, ce se va alege din moară partea Savii, ginerele popii Constantin din **Ciuciuleni**, partea lui din moara din sus şi din loc, care este stâlpit, care acel loc a fost al Anghelinei şi al Măricăi Boghioae, şi din moară, şi din loc, ce se va alege partea lui, a cumpărat el drept 30 lei”[468].

HMIELOVA

(raionul Zastavna, Ucraina).

1598, iunie 11: Întărit de Eremia Moghilă voievod marelui Logofăt Lupul Stroici, care cumpără, cu 350 zloţi tătăreşti, de la Costică din **Marmurinţi**, fiul Annei, nepot lui Hodco, şi de la fraţii Nastasia şi Gheorghe, copiii Salomcinii, nepoţi anei, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Hodco „din satul **Perebiicăuţii**, din tot satul, din a patra parte,

[468] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 62, pp. 86, 87

trei părţi din **Perebiicăuţii** şi din **Hmielova**, după privilegiile ce le-au avut moşii lor"[469].

HOCENI

(pe Larga, „unde a fost Stan Coluban",
„ce se zice şi Şişcani", Hotceani sau Hotceni,
azi Hoceni, comuna Hoceni, Vaslui).

1497, martie 15: Întărit de Ştefan voievod lui Mihăilă Cupcici şi nepoţilor săi de frate, Mihai şi Vlad, care împart între ei „un sat pe Larga, anume **Hotcianii** (sau Hotcenii, azi Hocenii), unde a fost Stan Coliban… Iar hotarul acestui sat Hotcianii începe pe Larga, din drumul de pleacă din satul Ochiteşti, ce se numeşte Grumăzeşti, de la o fântână, la Obocia, şi de acolo drept la apus, peste matca Largăi, şi de acolo în jos, pe ambele laturile matcăi Larga, până la fântâna Mogăi, şi de acolo se întoarce spre răsărit, tot pe drum spre Craţalova, până în gura văii Suha, unde se varsă în Elan, şi de acolo în sus, pe matca văii Suhăi, la marele nuc, la un semn dintr-un stejar, care este însemnat cu bour, unde se întâlneşte cu hotarul Tulburei, şi de acolo se întoarce la valea Largăi, la un stejar, care este în gura văii ce vine din susul drumului şi este însemnat cu bour; şi de aici în jos, sub pădure, la o piatră în susul fântânii Amaradnei, şi de aici sub pădure, la o

---

[469] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, p. 89

piatră în capătul piscului şi, de aici, sub pădure, unde s-a început primul hotar"[470].

1546, mai 8: Întărită de Petru (Rareş) voievod lui Paşco Răzlog, Marco şi Petru Beareş, care cumpără, cu 370 zloţi tătăreşti, de la fraţii Fătul Tătar, Anghelina şi Titiana, fiii lui Mihăilă Cupcici, „din drese de împărţeală ce a avut bunica lor de la Ştefan voievod, un sat pe Larga, anume **Hotcianii**, unde a fost Stan Coluban"[471].

1623, martie 2: Întărită de Ştefan Tomşa voievod fraţilor Ionaşco Buzdugan, Erimiia Agărăci şi Nechifor, după o pâră „cu seminţia lor din satul Popeştii ot Fălciului, toţi nepoţii jupânesei Movileancăi" şi Bălan, Petriul şi Mihoci şi „seminţia lor din satul Bălăneştii, pentru o selişte unde s-au numit ca fost Giurcan Şandru cel Orb, pe de amândouă părţile Bujorului. Ş-au arătat înaintea noastră uric de la bătrânul Ştefan vodă, cum că este lor dreaptă ocină şi cumpărătură moşului lor de la Ivaşco pisarul din Vaslui"[472].

1644, aprilie 5: Podoleanca, fata lui Anton, nepoatele ei Maria și Ștefania, fetele Cârstânei, nepoatele lui Anton, vând „moșia din satul **Răciulești** (comuna Vetrișoaia, Vaslui), ce au avut de la părinții lor și de la moșul (bunicul) lor Anton, toată partea lui din ispisoc de la Iancu voievod, ce i-a fost cumpărătură de la Dochia, fata Ilincăi, Ilieș, fratele Todosii, Maria și Ilinca, fetele Sofronii, frații Ion Filip, Condrea și Mărica, feciorii Gaf-

---

470 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. II, Iaşi 1907, pp. 331-335

471 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. II, Iaşi 1907, pp. 344-347

472 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 22, p. 29

tonii, Anton, Vascan, Naste și Nechil, feciorii Tudurii, Tănase și Ignat, feciorii Stancăi, Samuil, Alexiia, Ionașcu și Florea, feciorii Părascăi, toți nepoții Marușcăi, strănepoți Ilincăi, și toți strănepoți ai lui Iona vornic, ce-au avut ei de împărțeală din scrisori ce-au avut strămoșul lor Ilii și din uric de la Ștefan vodă cel bătrân, din jumătate de sat Răciulești, ce este pe Prut, și din uric de împărțeală de la moșul lor Marușca de la Ștefan vodă cel tânăr, și din ispisoc de la moșul lor Ona vornicul, aceea au vândut fratelui nostru Ion de **Hoceni** (comuna Hoceni, Vaslui) și femeii lui Anisia, drept 30 lei”. / Zapisul de mărturie a fost scris în fața răzeșilor Macarii căpitan, Gavril căpitan, Burlamiz și Vasile Murgoci ot **Gunzar** (Guzarii, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Pătrașcu hotnog și Ștefan Haidău ot **Siminești** (comuna Vetrișoaia, Vaslui), Mihai, Anghel, Tudor și Ilii ot **Răzlogi** (lângă Mușata, comuna Berezeni, Vaslui), Constantin Burlamitu și Dumitrașcu Oțel ot **Oțeleni** (comuna Hoceni, Vaslui), feciorii lui Ionașco, Istahia și Cozma Capotă, Lelea, Dumitrașcu sin (fiu) popii Fenii, popa Simion și feciorul lui Ion ot **Micșenești** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui) și mulți oameni buni”[473].

1824, octombrie: Scrisoare hotarnică de la spătarul Ioan Cuza şi de la serdarul Gheorghe Bou: „Prin luminată cartea prea înălțat Domnului nostru Ioan Sandu Sturza voievod, din curgător anul 1824, septembrie 29, fiind rânduiți ca să cercetăm împresurarea ce află pătimind moșia **Hocenii**, ce se zice și **Șișcanii**, de la ținutul Fălciului, a postelnicului Dumitrachi Beldiman, de către megieșita moșie **Futileștii de jos** sau **Micșinești**. / În

[473] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 276, pp. 248, 249

cuprinderea jalobei postelnicului şi a cărții de poruncă, venind la fața locului și făcând știre, am adunat pe toți răzeșii și megieșii ce sunt în pricina acestui loc, anume: Vasile Sava, Gheorghe Ambrino, Vasile Ambrino cu ai lor, răzeșii locului ce să numesc Futeleștii de jos, Iordachi Munteanu, Matei Idricanul, diaconul Gheorghe Cheșchinul ot Crasna cu ai lor, răzeșii locului cel numesc **Futeleștii de sus**. Leon Bosie, Neculai Radu, Vasile Radu cu ai lor, răzeșii de Futeleștii de sus și de jos, față fiind și Andrei Ifrosie, Costandin Ochincă, Vasile Cojan, Iordache Tăngirică, cu ai lor, rămașii răzeși în moșia **Micșuneștii**. / Mai întâi am cerut de la jeluitor să ne arate la ce loc se cunoaște împresurat și cu ce dovadă de scrisori. Înfățoșat-a dumnealui un plan geometricesc, ridicate toate moșiile dumisale încă din anii 1813, mai 29, de inginerul Mihail Tenedie medelnicer, și, împreună cu amândouă părțile, umblând toată starea locului, cu de-amănuntul, atât pe arătarea răzeșilor, după urmarea stăpânirii, cât și după pretenția întinsă din partea postelnicului cu jalobele, am luat sama cu pătrundere a cursului întâlnirii și despărțirii moșiilor, una de către alta, și fiind întocmai precum în plan se arată, lămurindu-ne întru toate, pricina așa se urmează: căci jumătate de loc, ce se numește **Futileștii de sus**, se mărginește cu capul cel dinspre apus, în valea sau pârâul ce se numește Saca, iar jumătate de loc, ce se zice **Futileștii de jos**, întru despărțire ce și astăzi se păzește, urmare a stăpânirii prin stâlpiri. Și venind din piatră în piatră, până în gura pârăului Saca, unde cade în vale, semn firesc, care la hartă este însemnat cu No. 39, de acolo, Futileștii de sus urmează cu stăpânirea, mărginindu-se în Saca. Iar Futileștii de jos, cârmind la deal, se mai lungesc cu câtva loc, până ce lovesc într-o bucată de

loc din hotarul moșiei Hoceni, a postelnicului, ce se zice **Curiecii**. Pentru această întindere a Futileștilor de jos, a cerut îndreptare dumnealui a rămâne deopotrivă cu Futileștii de sus și că colțul Hocenilor este în gura văii Săcii, unde cade în vale la firesc semn, și apoi, pe Saca, în sus, după stăpânirea ce se urmează de către Futileștii de sus și de către toate celelalte moșii, cum, spre dovadă, scos-a do a arătat aceste scrisori:

1497 (7005), martie 15: suret de pe ispisoc vechi de la Stefan voivod, tălmăcit de polcovnic Toader Debrici, la anii 1806, iulie 4, întăritor lui Mihăilă Cupcici pe a sa dreaptă ocină și împărțeală, un sat pe Larga, unde a fost Stan Coloban, care l-a avut el împărțit cu nepoții lui de frate, Mihăilă și Vlad, așa scriind, că hotarul acestui numit sat **Hocenii** se începe din Larga, din cărarea ce vine din satul **Onchiteștii**, ce se numește **Grumezăştii**, de la un izvor de pe costișă, însemnat la hartă cu No. 15, apoi în jos, pe de-amândouă părțile Lărgii, până la fântâna Mogăi, No. 18, apoi se întoarce spre răsărit, tot pe drumul lui Cocârțală, până la gura văii Săcii, unde cade în Elan, No. 29, apoi matca văii Săcii iproci, la No. 18, însemnat la hartă, zic răzeșii de Futileștii de jos că stau Hocenii unde s-ar numi fântâna Mogăi, un budăi de ceea parte de Larga, și că drumul lui Cocârțală s-ar numi acela, ce este însemnat de acolo cu No. 21, că ce-i de acolo, în jos, este osebit hotar de moșie **Curiecii**. / Dimpotrivă, postelnicul a arătat că merge cu stăpânirea în jos încă câtva loc, pe de ceaa parte de Larga, cu nume de **Șișcani**, și pe de ceastă parte, deși cu nume de **Curieci**, precum să va vedea însemnat la hartă, este loc din **Hoceni**, până la drumul ce și acum își are urmarea sa întru despărțire, de către hotarele megieșite, care și acesta se va vedea însem-

nat la hartă, de către inginer, tot cu No. 21. / Și pe acest drum ispisocul domnului Ștefan Voivod îl numește drumul lui Cocârțală, care cuprinde în sine și locul din Hoceni, ce, în urmă, a luat numire de Curieci. de pe un Crăciun Curiace, răzeș de Hoceni, și de Șișcani, care Șișcani nu este altă decât o jumătate din trupul Hocenilor, ce iarăși, după vreme, s-a poreclit de pe numele unuia din razeși, și că jumătățirea ieșită din Hoceni, în urmă, a luat numire de Șișcani. A făcut dumnealui dovadă întâi că Hocenii s-au despărțit în două, după însuși glăsuirea acestui ispisoc a domnului Ștefan voievod, care, după ce înconjoară locul în semne și vine de încheie prin semne de unde au început, dintâi zice așa: sau despărțit și la cărare în jos, iară matca Lărgii, pe de-amândouă părțile, să fie lui Mihăilă Cupcici, cu tot venitul, iar de la cărare, în sus, să fie nepoților lui de frați, Mihăilă și Vlad, pe de amândouă părțile mătcii, cu tot venitul, iproci.

1546 (7054), mai 8: Al doilea suret de pe ispisoc sârbesc, al domnului Pătru voievod, tălmăcit de Axentie uricarul, prin care arată că, înaintea domniei sale, venind Fătul Tătarul, cu surorile lui Anghelina și Titiana, feciorii lui Mihăilă Cupcici, a vândut a sa ocină și moșie, din drese de împărțeală părinților, de la tatăl domniei sale Stefan voievod, un sat pe Larga, anume **Hocenii**, unde a fost Stan Coloban, acela l-au vândut lui Pașco Răzlog, lui Marco și lui Petru Bereș, și, întârindu-se stăpânirea, iarăși zice: „Însă să le fie acest sat de pre Larga, anume Hocenii, unde a fost Stan Coloban, în două părți, jumătate să fie a lui Pașco Răzlog singur, iar cealaltă jumătate, dintr-acel sat să fie a lui Marco și lui Petru Bereș. în vecii. Iar hotarul acelui sat Hocenii să fie, dinspre toate părțile, pe unde au umblat din vechi”.

1642 (7150), iulie 10: Al treilea, suret de pe ispisoc vechi pe sârbie de la Vasile voievod, tălmăcit de Axintie uricarul, la anii 1719 (7227), septembrie 4, cum și de polcovnicul Pavel, la anii 1806, aprilie 16, cu această în jos cuprindere: „precum de față, înaintea domniei sale, s-au tras la judecată Ioan și alți răzeși ai lui din satul **Hoceni**, cu Sânpetru, Sava, Dumitru, Năilă și cu alți oameni ai lor din **Șișcani**, pentru o bucata de loc din hotarul satului Hocenilor, precum au arătat și ispisoc de baștină de la bătrânul Ștefan voevod. Iar Sănpetru cu oamenii săi așa au răspuns, că acea bucată de loc este din hotarul satului lor Șișcani”. / Deci domnia sa, judecându-i pe dânșii și cercetându-le ispisoacele, a făcut carte la Dumitrașco Oțăl din Oțăleni, ca, împreună cu oameni buni, să cerceteze și să aleagă tot hotarul acelui sat al **Hocenilor**, în semne după acel uric, ce l-a arătat Ion, de la bătrânul Stefan voievod, după care, arătându-se cercetarea rânduitului și poftorindu-se toată cuvântarea semnelor de la ispisocul domnului Ştefan voievod, îl dă rămas pe Sănpetru, cu oamenii săi din Șișcani. Iar Ioan și cu răzeșii săi să aibă a stăpâni satul Hocenii, în semnele arătate. / Dintru aceste vechi ispisoace s-a făcut vederată dovadă precum, și la judecățile de mai înainte, ce a avut postelnicul, s-a cunoscut că **Hocenii** și **Șișcanii** au fost un trup de moșie, numindu-se tot Hocenii, și, după vreme, locul despărțit prin semnele ispisocului domnului Stefan voievod, păzește aceiași veche numire a Hocenilor, iar jumătățarea rămasă din afara semnelor acelui ispisoc au dobândit numire de Șișcaâni, care Șișcani, fiind și până astăzi pe de ceea parte, de către apus, se întinde în lungime, cu neprihănită stăpânire, până drept colțul **Curiecilor**, acela din jos, iar nu stau drept colțul Cu-

riecilor acelor din sus, la No. 18. / Adus-au de față și din bătrânii locuitori, pe Sandul Buzincul, Alexandrul Buzincul și căpitanul Gheorghe Marta, mai vechi stăpânitori ai **Șișcanilor**, fiindcă postelnicul, acum, de curând, a întrupat întru a sa stăpânire tot locul Șișcanilor, și li s-a făcut întrebare, față fiind și răzeșii Futileștilor de jos, până unde merg Șișcani cu stăpânirea, și tot așa ne-au arătat, că până drept în colțul Curiecilor din jos, la care și înşiși răzeșii de Futilești n-au putut tăgădui că n-au această știință, că tot până acolo se stăpânea și mai înainte de răzeșii de Șișcani, și acum se stăpânește de către postelnicul Beldiman, de când a intrat întru a dumisale deplină stăpânire. / Deci, dacă jumătățarea Hocenilor, acea cu nume de Șișcani, a urmat și stă cu neprihănită stăpânire până la acel loc, apoi îndoire nu rămâne că și cealaltă jumătățire nu poate rămâne mai scurtă. Dar postelnicul, spre a ridica tot prepusul, cum că **Curiecii** nu este osebit trup de moșie, ce Crăciun Curiac a fost răzeș părtaș în Hoceni și în Șișcani, de pe care a rămas numirea locului, înfățoșat-a aceste vechi dovezi:

1638 (7146), ianuarie 25: Suret de pe ispisocul vechi, pe sârbie, a Domnului Vasilie voievod, tălmăcit de polcovnicul Pavăl Debrici, la anii 1806, iulie 10, prin care întărește lui Mierăuță Coșăscul și fraților lui, și fiului lui Dumitrie, fetei lui Ioana, strănepot al Ilcăi și Gâtii, și verilor primari, a lor dreaptă ocină și moșie, din a treia parte de sat de **Șișcanii**, ce-i pe Larga, jumătatea din urmă, de baștină, de la Petru vodă, și iarăși dă și întărește slugii sale Mierăuță Coșăscul altă jumătate, din a treia parte din acel sat Șișcanii, ce a cumpărat el, osebit de alți frați și neamuri ale lui, de la Meleștean, feciorul Anghelinei Frijoae, nepotul lui Crăciun Curiace. Cu această

cuvântare se face dovadă că Curiace a fost răzeș părtaș în Șișcani.

1686 (7194), octombrie 30: Aşijderea, ispisoc de la Constandin voievod, întăritor lui Grigoriță din Guzari și femeii sale Simina, pe un zapis de la Avramia, fata Tudosiei, femeia lui Toader, nepoata popii Fenie din Săminești, care au vândut a lor ocină și moșie, ce este la ținutul Fălciului, din sat din **Hoceni**. / Așijderea, zapis de la Chirilă, feciorul lui Tudosie, nepot popii Fenie, și de la femeia lui Anița, precum au vândut dreaptă ocină și moșie, ce au avut iarăși în sat **Hocenii**, a treia parte de sat, din partea Tudosiei. / Așijderea, zapis de la Arsenie și de la femeia lui Aftinia, fata lui Fenie, precum au vândut dreaptă ocină și moșie de la **Hoceni**, a treia parte de sat. / Așijderea, zapis de la Istratie și de la femeia lui Nastasia, precum au vândut a lor dreaptă ocină și moșie din sat din **Hoceni** partea lui Fenie, a treia parte din tot locul. / Așijderea, zapis de la Urâta, preoteasa popii Gavrilaș, feciorul Todosiei, precum au vândut a lor dreaptă ocină și moșie din sat din **Hoceni**, dintr-un bătrân, a treia parte. / Acest Fenie sau popa Fenie și cu preoteasa lui Alexandra, cu toți acei de mai sus arătați urmași ai lui, se vor vedea la spița ce se alcătuiește din scrisoare că sunt curgători din Anghelina Frijoae, fata lui Crăciun Curiace, adică se face dovadă că aceste neamuri, răspunzându-se părtași și în Hoceni, se văd ieșiți în vânzări și că, după porecla lui Curiaci, a rămas cu numirea locului. Și încă tot acești curgători din aceste neamuri mai adaugă a vinde și cu nume de Curiaci, pe care îl trec iarăși în cumpărături și răscumpărături, la răposatul vornic Gheorghe Beldiman, părintele postelnicului, la care, aducându-se toate scrisorile vânzătorilor, acum se văd dezvelite felurime de chi-

puri și vicleșuguri răzășești, vândute câte în două și trei locuri. Unele și aceleași neamuri, unul și același loc cu numiri schimbate, precum și acești curgători din Crăciun Curiac, vânduți într-o parte cu nume de Șișcani, într-alta, cu nume de Hoceni. Şi, în sfârșit, poreclind locul, mai vând și cu nume de **Curiecii**, care aducându-se la părintele postelnicului, acum se vede că s-au cumpărat câte două și trei rânduri, drept lucrul său. / Și așa ieșind dintru toată îndoiala că acest loc numit **Curiecii** nu este osebit hotar de moșie, arătăm că nici fântâna Mogăi nu poate fi acel budăi de la No. 18, nici drumul lui Cocârțală, acel pe din sus de Curiecii, întâi că fântâna, după glăsuirea ispisocului domnului Stefan voievod, se cere a fi de ceastă parte de pârâu, dinspre răsărit, nepomenind întru glăsuirea sa la întoarcerea că au trecut pârăul. / Al doilea, pentru drumul acesta nici nu poate a se numi drum, nici că a fost, nici că poate, neiertând starea locului, ce acesta este o cărare, ce abate din drumul **Hocenilor**, acel de pe vale, la deal, pe care anevoie este și cu deșertul a se sui chiar. Iar acel pe din jos drum, ce cuprinde în sine locul numit **Curiecii**, mergând l-am aflat în dreapta sa ființă, ce-și păzește și acum urmarea sa, și de hotarul dinspre megieșitele moșii, lângă care drum, în malul pârăului, de această parte, dinspre răsărit, s-a aflat și acum față o fântână, potrivită întru toată cuvântarea ispisocului cu fântâna Mogăi și cu drumul lui Cocârțală, în dreptul cărei fântâni, lângă drum, este față și o piatră veche hotar. La această fântână și drum de lângă această piatră, a cerut postelnicul de a i să statornici colțul **Hocenilor** și al **Șișcanilor**, dar aici iarăși arătăm că urmează nu puțină neînvoire între postelnic și între Safta Costache, soția săvârșitului Toderașco Costache, stăpâna locului numit

Talaba şi o hliză din capul moşiei **Bălăneştii**, ce se alăturează, pin capul Hocenilor, care Bălăneștii sunt iarăși a postelnicului, afară de această hliză a numitei cucoane și afară de o altă alăturată hliză, a Bădroseşlilor, cum se vor vedea la hartă. / Pricina între postelnic și între numita cucoană este întâi pentru un mal de iaz, ce-a arătat postelnicul că s-ar fi luat de către stolnicul Toma Luca, cel mai de dinainte stăpân al Talabii, prin învoială cu răzeșii de Șișcani, care învoială dumnealui nu o poate cunoaște de bună, fiindcă răzeșii de Șișcani cu rea credință stăpâneau atunci locuri trecute în vânzări, și nu putea da lucrul străin, la care faţă fiind, dintru acei ce purtau numirea de răzeși, și ei au arătat că au știință de acea învoială. / Al doilea, pentru un clin de loc, ce se face între drumul acesta, numit al lui Cocârțală, și între un drumușor ce se abate dintru acesta, în drumul Hocenilor, adică al dumneaei cu hliza din Bălănești, să întinde, de la un loc, și cuprinde cu stăpânirea acel clin dintre drumuri, iar postelnicul cere acest drum, care, întru adevăr, își are și acum dreapta sa umblare, pe de-amândouă părțile de pârău, și ca un pravăţ despărțitor și moșiilor acestor dinspre răsărit, pentru care, făcându-se știut dumneaei să vină sau să trimită vechil, cu scrisorile, ca să se facă cercetare și îndreptare, dumneaei a răspuns că scrisorile îi sunt la cumnatul dumisale Ioan Costachi, care, fiindcă acum se află în stărostia Putnei, a rămas ca mai pe urmă a se căuta această pricină. Iar noi am urmat a merge pe acest drum despărțitor hotarelor până în capul moșiei **Bălănești** și **Micșuneștii**, aici iarăși am aflat piatră hotar vechi, precum se va vedea la hartă, în marginea acestui drum.

1691, noiembrie 25: Pe lângă care, a mai adaus și

altă dovadă postelnicul, între cumpărăturile ce are din Micșuneștii, a arătat un zapis vechi, din anii 1691 (7199), noiembrie 25, încredințat și în divanul gospod (domnesc) de Tudosie Dubău vel logofăt, Lupu Bogdan hatman și toți ceilalți veliți și alți boieri din vremea aceia, martori, prin care Vasilie fecior lui Tudosie Timotin, a vândut a sa ocină și moșie, jumătate de bătrân din sat din **Micșuneștii**, ce să hotărăște cu locul **Șișcanilor**, la ținutul Fălciului, lui Mihăilă logofăt al treilea, după care cuvântare a zapisului se face vederată dovadă a drumului lui Cocârțală, cum și întâlnirea și despărțirea moșiilor acestora, una de către alta, pe stâlpirile ce se află, nefiind încă atuncea numit locul de **Curiecii**, pentru care Curiecii pe larg s-a arătat că, și din scrisoare, s-au cunoscut locul de **Hoceni** și că au fost în pricini de împresurări cu **Hoceni**, precum pe larg se arată la ispisocul domnului Vasilie voievod, acel din leat 1642 (7150), iulie 10, așadar s-a urmat a merge pe acest drum, ce păzește urmarea stăpânirii de către Micșuneștii, până la altă piatră hotar, ce s-a găsit iarăși în marginea acestui drum, colțul numitului loc Curiecii, la care astăzi se găsesc suiți cu stăpânirea **Futeleștii de jos**, împiedicând glăsuirea scrisorilor, iar noi am urmat tot pe acest drum, până la gura văii Săcii, unde cade în Elan (însemnat la hartă cu No. 39), semn firesc, de unde urmează neînvoire cu răzeșii Futileștilor de jos, precum s-a arătat la început, căci jumătățirea locului **Futileștii de sus** se mărginesc în Saca, iar înjumătățirea locului Futileștii de jos, din gura Săcii, apucând pe Saca în sus, vor anume gura Săcii, cu 120 stânjeni mai înainte, apoi cârnesc la deal și se mai întinde, în lungime, cu 670 stânjeni, și în lățime, cu 220 stânjeni, cuprinzând un clin de loc și din Micșunești, și din Hoceni, s-au întrebat ce au

a răspunde împotriva vechilor scrisori și dovezi, ce le-a înfățișat postelnicul, și cu ce cuvânt se bagă pe gura Săcii și apucă matca în sus, numind gura Săcii, în coastele pârăului Saca, mai în sus de împreunarea cu Elanul, împotriva lămuritei glăsuiri a ispisocului Hocenilor, care zice „până în gura văi Săcii, unde cade în Elan, și apoi pe Saca în sus”, adică îndată ce se atinge de Elan, se și ferește și apucă pe matca Săcii în sus, și iar ce pot trece în lungime mai mult decât Futileștii de sus. / Ei au răspuns că așa au apucat de la părinți, și acest drum de acolo, ce se va vedea însemnat la hartă, s-ar numi drumul lui Cocârțală și că încă se cuvine și Futileștilor de sus a se sui deopotrivă cu Futileștii de jos, precum ar fi și stăpânit mai înainte, dar la alegerea părților răposatului vornic Beldiman, din hotarul Hocenilor, un om ar fi luat brazdă în cap, arătând hotarul **Hocenilor** și le-ar fi scurtat acel capăt, precum, spre dovadă acestor zise, au adus de martor pe un Grigoraș Marcu, om bătrân ca de optzeci ani, ducându-se pe acest drum, se bagă în trupul Hocenilor, cotit și pieziș, până la movilița ce s-ar numi movila lui Bârlădean, zicând că pâră acolo le-ar fi urmat stăpânirea, dar acest bătrân, venind la moviliță și întrebat fiind de către noi ca în frica lui Dumnezeu să arate a sa știință, acesta dimpotrivă a mărturisit, că nici a apucat, nici știe acea stăpânire, decât că și el a auzit că răzeșii de Futilești cereau să se întindă cu stăpânirea pâră acolo, dar răzeșii Futileștilor de sus, față fiind, au zis că nici au stăpânit, nici nu cer, neavând dovadă de scrisori, cu care să poată trece piste Saca. / Deci acestea fiind voroave din gură, li s-au cerut scrisori dovezi, iar ei au răspuns că pot fi și părtași de pe neamul Penișorescu (Penişoară) în Futileștii de sus, și cu cumpărătură în Futileștii de jos, cu

ademeniri și chipurile ar fi luat din scrisori, la care, cerându-le și ei, și noi, dumnealui n-au tăgăduit că nu le-a luat din scrisori, însă a pricinuit că le are peste Prut, iar postelnicul, după ce și la aceasta i-a întâmpinat, înfățoșând perilipsile din anii 1820, mai 13, iscălit de vornicul Tăutul, fiind atuncea ban, arătător de scrisorile ce au înfățoșat, atât serdarul Isar, cât si răzeșii Futileștilor de jos, tras fiind într-această judecată, atunci, în vremea când le erau toate scrisorile față. Apoi, văzându-se strâmtoriți, au început, peste câteva zile, a scoate și ei rânduri, rânduri, câte o copie, acestea în jos arătate:

1546 (7054), aprilie 2; Ispisoc sârbesc de la Petru voievod, tălmăcit de polcovnicul Pavăl, întăritor moașei (bunicii) Frijoaia pe jumătatea de sat din jos, unde se numește la mic Futilă, care l-a cumpărat de la Mărica, fata Țăntii, din ispisoc de cumpărătură ce a avut tatăl său Țăntea de la părintele domniei sale Ștefan voievod. Iar hotarul acelei jumătăți de sat, jumătății celei din jos, ce se numește la mic Futilă, să-i fie din tot hotarul jumătate, iar dinspre alte părți, după vechile hotare, pe unde au apucat din vechi.

1667 (7175), iulie 6: Copie neadeverită, scrisă și alcătuită între sineși de răzeșii vechi Frija, Gavril Bârlădeanul, Vasile Timotin, Sămion Blehan, Costandin zăt (ginere) Toader Dobândă, Sandul Micul, „însemnarea **Micșineștilor**, pe unde bat semnele locului, purcederea spre răsărit, trecând Elanul, alăturea cu **Grozăștii** iproci, și apoi se întoarce în sus, de merg alăturea cu **Futileștii**, dându-și coaste cu Futileștii și, trecând Elanul, Futileștii rămân în drumul **Hocenilor**, iar Micșuneștii cu un rând de pământuri, prin capul **Curiecilor**, până în Saca, drept locul lui Bolat, și așa se încheie hotarul”, în care însem-

nare, după ce se văd arătate numele acestor de mai sus, apoi mai jos să adaugă și aceasta. Însemnarea Futileștilor „purcesul lor din drumul Hocenilor și merge pe din jos, hotărându-se cu Micșuneștii, iar pe din sus, purcede hotărându-se cu o bucată, de loc din **Curiecii**, până drept movila lui Bârlădeanul, drept movila lui Bârlădeanul se hotărăște cu **Hocenii**, până ce cade în Saca, iar din Saca purcede alăturea cu locul lui Beldiman și, trecând Elanul, spre răsărit, peste coada Futileștilor, dinspre răsărit, se îndreaptă în jos iproci.

1766, octombrie 10: Mărturie de la Apostol Penișoară și alții, adeverită de stolnicul Gheorghe Beldiman, ispravnicul ținutului, arătătoare cum au măsurat jumătate de **Futilești** și au împărțit pe răzeși, și că s-au găsit, în curmeziș, 9 funii, iar în lung, 102 funii, și funia de 30 stânjeni.

1802, iunie: Gheorghe Nistor căpitan şi Sandu Buzăscu căpitan, mărturie de cercetare ce au făcut la fața locului, între răzeșii de moșia **Futileștii** și între răzeșii de moșia **Hocenii**, arătătoare precum năvălesc răzeșii de Hoceni asupra hotarului răzeșilor de Futilești și răzeșii de Futilești asupra răzeșilor de Hoceni și, pomenind de suretul ispisocului ce au arătat răzeșii de Hoceni, de la domnul Stefan voievod, nu-l iau la înțelegere, ci pe cât i-au dus cunoștința, i-au dat mărturia lor, arătând neînvoirea și nemulțumirea răzeșilor de Hoceni.

Acestea sunt scrisorile răzeșilor **Futileștilor de jos**: cât pentru ispisocul de la Petru voievod. nu rămâne îndoială că Mușa Frijoaia a avut jumătate de sat, jumătate cea din jos, unde se cheamă la Mic Futilă, dar nefiind arătat în semne nimic, nu se poate atinge de hotarele **Hocenilor**, în fireștile semne mărturisite de mai vechiul

ispisoc a lui Ştefan voievod, iar pentru însemnarea locului, acea de la bătrânii lor, ce-ar fi arătătoare în semne, cum și pentru mărturia hotarnică, pe care ei vor să se întemeieze, acestea fiind pe arătări din gură, pe mărturii răzășești, în neființă de scrisori, făcute, în nici un loc nu prind, când se ivesc cele mai vechi scrisori, dar postelnicul și la aceasta i-a întâmpinat cu înscris, dovadă:

Iulie 4. Dumitrașco Oțel dăm știre măriei tale că a venit cinstită carte a mărie tale la noi, să strângem oameni buni, să arate semnele satului Hocenilor, pe uricul de la Stefan vodă, și să le înnoim semnele, și ne-au arătat semnele, cum spune și uricul, apoi, poftorind cuvântarea aceea de la ispisocul domnului Ștefan voievod, până ce vine în gura văii Săcii, și zice „de unde cade valea Săcii în Elan, și acolo am găsit piatră hotar, de acolo, spune uricul, pe valea Sacă în sus, iar un călugăr, anume Medelean a fost intrat, câtva loc, într-al Hocenilor hotar și i-am pus zi, să-și aducă dresele înaintea măriei sale, și nu le-a adus, și apoi i-am pus zi să-și aducă uricul și la oameni buni, și nu l-au adus, iar noi am mers pe vale, în sus, cum spune uricul **Hocenilor**". Această mărturie, deși fără veleat. se înțelege a fi din zilele domnului Vasile voievod, căci acest Dumitrașco Oțăl se vede arătat și la ispisocul domnului Vasile voievod, acel din leat 1642 (7150), iulie 10, la pricina ce au avut Hocenii cu Șișcanii, și acel Medelelean stă pomenit la mărturie fiind stăpânul **Futileștilor**, precum la scrisorile răzeșilor se adeverește, iată vederată dovadă, cum fără putere de scrisori, năvălea peste fireștile semne, cuprinsă la ispisocul **Hocenilor**, adică la acest loc, și această împresurare, care iarăși s-a întins, după vreme, prin mărturii neadevărate; au mai adaus a pune înainte numiții răzeși, că la acele mărturii de

hotărâturi ale lor, fiind iscălit și părintele postelnicului ca un megieş, le-ar fi cunoscut de bune, la care măcar că nişte hotărniciri, făcute pe arătări din gură și mărturii răzăşeşti, în lipsă de scrisori de la sine, cad și se surpă, dar postelnicul și la aceasta i-a întâmpinat cu cuvânt că întru acea „ipohi”, întru care ar fi iscălit părintele dumisale, întâi că nici ajunsese cu stăpânirea părților sale din Hoceni a se megieşi cu dânşii. Al doilea, că nici odinioară părintele dumisale nu a căutat dezbatere a tot hotarul Hocenilor de Şişcani, căci încă nu-i avea cuprinşi în cumpărături, decât numai alegere dinspre răzeşii săi, precum spre dovadă a scos, de ne-au arătat și mărturii hotarnice, care, din vreme în vreme, își alcătuia după cumpărăturile ce făcea. Şi al treilea, că părintele dumisale nu se vede iscălit ca un megieş, ci ca un dregător al ținutului, ce se afla, în vremea aceea, iar în sfârşit, apoi a dat iarăşi în scris dovadă dumisale că ei au prihănit și hotarnicele Hocenilor, și însăşi hotarnicele lor, scos-au de s-au văzut, în perilipsul iscălit de vornicul Tăutul, trecută la anii 1810, septembrie 10. Cartea divanului către isprăvnicia de Fălciu, în jaloba răzeşilor de Futileşti, cu arătarea că răzeşii de Hoceni, până a nu sfârşi judecățile ce au cu dânşii, ar fi vândut părțile lor stolnicului Dumitraşco Beldiman; să cerceteze și, de va fi precum arată să oprească acea vânzare, și pârâții răzeşi, după vremea lucrului, să vină la divan. După care, apoi, traşi fiind în judecată. I-au înfățișat postelnicului și sorocul cinstitei logofeții, cea mare, din 1820, februarie 3, cum și mărturia rânduitului, din partea isprăvniciei, căpitan Dumitrul Strâmtul, din 1820, martie 6, prin care arată că au mers cu sorocul cinstitei logofeții, și, apucând pe răzeşii de moşia Futileştii, anume Vasile Sava, Neculcea Raduş i alții ai lor, ei

au răspuns că acea parte de Futileștii este a serdarului Iordache Isar, ei nici trebuință au, nici în judecată merg; așijderea a arătat postelnicul și un răvaș al serdarului Isar, în original, fiind al treilea vistiernic, întru care, după ce mai sus se roagă pentru orânda din Hoceni, apoi mai jos cu, însuși al său condei, urmează a zice, așa:

„Mă rog, mulțumește-mă la această cerere dinspre răzeșii de **Hoceni**, și eu le făgăduiesc a fi lor apărător dinspre pricina ce au cu **Futileștii de jos**. Eu, vrând, îi pot odihni. Lipon nu trebuie nici ei să mă împotrivească”. / Deci stând noi și luând seama, atât stării și ființei locului, cât și lămuritelor semne, cuprinse întru glăsuirea ispisoacelor postelnicului, fără de părtinire, în curat cuget, arătăm că capul Hocenilor este drumul lui Cocârjată, și drumul lui Cocârjată nu poate fi altul decât acel ce cuprinde în semne locul numit **Curiecii**, care drum, ca un pravăț, și astăzi urmează hotar întru despărțire de către moșiile megieșite, **Bălăneștii** și **Micșuneștii**, cum și gura văi Săcii, unde cade în Elan, este acea însemnată de către inginer la hartă cu No. 29, fiind semnul firesc nestrămutat, unde amândouă păraiele, Saca și Elanul, și din vechi, și astăzi, se unesc spre împlinirea cuvântării ispisocului, ce zice tot pe drumul lui Cocărțală, până la gura văii Săcii, unde cade în Elan, căci Saca, venind de la locul mai înalt, acolo cade în Elan și face gură cu înalte maluri, și tocmai drept acest loc, în ceea parte, peste pârău, stau față întâlnirea drumurilor vechi, care și astăzi au urmarea lor, și rău și fără cale se întind Futileștii de jos, despărțind întâlnirea Micșuneștilor cu Hocenii, împotriva vechilor scrisori ale postelnicului, arătate la rândul lor, și măcar că cei mai mulți din răzeși și-au venit întru dreapta cunoștință, noi însă pietre hotare n-am pus, ci numai cât

am însemnat locul cu gropi, căci postelnicul, fiind părtaş, stăpânitor și în moșia Micșuneştii, având și osebită pretenție întinsă pentru locul numit Futileștii a fi tot din Micșunești, cerând alegere și dezbaterea răzeșiei rămase, cum pe larg, prin osebită mărturie a noastră arătam, rămâne a se da hotărâre de către cinstitul divan și de către înălțimea sa, iar noi, întru cuprinderea poruncii, am dat această a noastră mărturie, dumisale postelnicului Dimitrie Beldiman. / 1824 Octombrie. / Ioan Cuza spătar, ispravnic hotarnic, Gheorghe Bou serdar, hotarnic"[474].

1900: „**Hoceni**, comună rurală în partea de nord a plăşii Mijlocul, judeţul Fălciu, așezată între dealuri, mărginită: la nord, cu comuna Șişcani-Răzeși; la sud-est, cu comuna Deleni; la est, cu comuna Grumăzoaia, și la vest, cu Oţeleni. E udată de pârâul Șişcani-Răzeşi, pe partea de est. Este formată din satele: Hoceni, Hoceni târguşor, Tomșa, Șişcani-Boerești, cu o populaţie de 176 familii sau 730 suflete, din care 123 contribuabili, Are trei biserici. Vite mari cornute 384, oi 177, cai 57 şi porci 100"[475].

---

[474] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 172-182

[475] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 721, 722

HOCEŞTI

(pe Bârlad, Vaslui).

1597, iunie 22: Întărit de Eremia Moghilă voievod logofătului Drăghici Bogza, care primeşte ispisoc „pentru a lui dreaptă ocină şi danie de la Bogdan vodă şi de la vodă, şi dresurile ce a avut de la Petru voievod pe o bucată de loc pe Teleajna, a treia parte din satul **Petreşti**, unde a fost cu şederea, care se cheamă acum **Bogzeşti** (lângă Curteni[476], Vaslui) pe Crasna, din jumătate, jumătate, partea din sus şi cu loc de moară în Crasna, cumpărat de la Sofiica, fata lui Grigore Bogza diac, drept 75 de taleri şi drept un cal negru, preţuluit drept 1.000 de aspri. / Iarăşi întărim Bogzei logofăt seliştea **Hoceştii**, în gura pârâului Telejnei, cu loc de moară în Bârlad, din jos de unghiul cel mare, ce-i este lui danie pentru slujba ce a făcut el în ţara tătărească; / şi iarăşi îi întărim un sat anume **Floreştii**, într-amândouă ţinuturile, la gura Crasnei, ce se cheamă acum **Băbicenii**, cu moară în Bârlad, cu vii şi cu pomeţi, cumpărat de la Vasuşca, fata Turcului sulgerul, nepoată lui Clanău spătarul, drept 700 zloţi tătăreşti, din drese ce are de la Bogdan vodă. / Şi iarăşi îi întărim lui Drăghici Bogza şi lui Crăciun, feciorul lui Simion, două părţi dintr-un loc pustiu, pe Alpu, în Radul lui Stângaciul, cu fântână către răsărit, dimpreună cu două părţi din **Stăpâneştii**, ce-i pe Cahul, cu moară în

---

[476] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 37

Cahul, partea din jos, pe unde l-au hotărât lor Ivan pâecălabul, danie de la Mărica şi sora ei Drăgălina, roaba lui Ştefan pârcălabul, pentru că l-au luat fecior de suflet. / Şi iarăşi îi întărim lui Drăghici Bogza a cincea parte din satul **Broştenii** (lângă Bogeşti[477], Vaslui), partea din jos, cu loc de moară pe Racova şi cu prisacă unde a fost livada lui Vlaşin, pe care a cumpărat-o de la Ursul, Cătălina şi Mărina, feciori Maricăi, nepoţi Nastei, strănepoţi Tomei din Broşteni, drept 70 zloţi tătăreşti, din drese ce a avut de la Petru vodă”[478].

HOCIUNGI

(şi prin componenta Brighi, Brebi,
comuna Moldoveni, Neamţ).

1490, martie 9: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Petriman, Agafia şi Isac, care primesc uric pentru ale „lor drepte ocini, satele anume Porceştii, Brebii şi Hociungii, în ţinutul Neamţului”[479]. Hotarul, din veci.

1625, martie 16: Întărit de Radul voievod cneaghinei Candachia Gligoroaie din **Steţcani** (Teţcani, Iaşi), în baza unui zapis de mărturie de la de la fostul sulger Savin, diacul Costin şi Tofan din **Gocimani** (Goşmani, Neamţ), de la diacul Onciul din **Itrineşti** (comuna Mărgi-

[477] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 43

[478] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 255-258

[479] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 67, pp. 124, 125

neni, Neamţ), de la diacul Ştefan din **Hociungi** (comuna Hociungi, Neamţ), de la diacul Dumitru din **Plopeşti** (inclus în Mărgineni, Neamţ), şi de la Popa din **Negriteşti** (Negriteasca, Neamţ), „scriind în acel zapis că a venit înaintea lor Iuraşco, nepotul lui Goe… şi a vândut partea lui din satul **Cărbuneşti** (lângă Goşmani, Neamţ), ce este în ţinutul Neamţ, şi din sat, şi din câmp, şi cu o casă a lui Costin… Candachiei, pentru 26 taleri, bani buni”[480].

1635, august 12: Zapisul lui Mihăilă, feciorul lui Blaga din **Hărţeşti** (Hârţeşti, comuna Mărgineni, Neamţ) şi al nepoatei lui Măriica, fata lui Valeş de **Hociungi** (comuna Moldoveni, Neamţ), prin care mărturisesc că au vândut partea lor de moşie „din sat din **Bârjoveni** (înglobat în Siliştea, comuna Români, Neamţ) lui Dumitraşco Sechil, pentru 35 taleri de argint… Şi s-au prilejit într-această tocmeală Toader Beldiman, Mihăilaş Beldiman, Constantin feciorul lui Gligorie Buhuş, Oniţă călugărul, popa Simion şi feciorii săi Gligorcea şi Mirăuţă, Dumitru şi feciorul său Ştefan din **Hărţeşti**, şi alţi mulţi oameni buni”[481].

1637, martie 28: Zbeară, feciorul Petrei, nepotul lui Larion din **Urdzici** (Urzici, înglobat în Bahna, comuna Bahna, Neamţ), vinde un loc de casă în Urdzici, moştenit drept „partea lui Larion”, lui Simion Trincul, drept 13 lei. Martori: Ionaşco Macotă, Ştefan a lui Dumitru şi Toader Lungul din Urdzici, Ştefan Zbânco din **Arămeşti** (comuna Bahna, Neamţ), Vicol vistiernicul şi Gavril, feciorul lui Vicol din **Hociungi** (comuna Moldo-

---

[480] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 294, pp. 363, 364

[481] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 200, pp. 235, 236

veni, Neamţ), Bălan, popa Vasile, Iuraşco, Iosip ce bătrân şi Arsenie din **Porceşti** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ) „şi alţi mulţi oameni buni”[482].

1774, iunie: Satul **Hociungii**, ocolul Siretului, după recensământul lui Rumeanţev[483], avea **toată suma caselor 35**. Scădere rufeturi 27: 10 popi, 9 mazili şi ruptaşi, 6 văduve, 2 case pustii. Rămân birnici 8. / **Birnici:** Năstas sin (fiu) Dumitru / Ioniţă fiul lui Dumitru / Ioniţă Velisar / Andronachi Ciumaş / Iftimii fiul lui Ghinpul / Angheluşa cu fecior holtei / Ştefan Popa / Dumitrachi fiul lui. // **Rufeturi:** Popa Costache / Popa Ion / Popa Ursache / Popa Ursul / Diaconul Ilie / Diaconul Andronachi / Diaconul Vasile / Alt diacon Vasile / Diaconul Costantin / Diaconul Miron / Grigoraş Ciocan, mazil / Toader Ciocan, mazil / Mihălache Ciocan, mazil / Ion Ciocan, mazil / Vasile Ghinpul, mazil / Ştefan Giosan / Toader Teliman, mazil / Ioniţă Teliman, mazil / Măriuţa, văduvă / Ilinca, la fel / Calina / Maria / Gafiţa / Măriana. // **2 case pustii**.

1900: „**Hociungi**, comună rurală şi sat în judeţul Roman, plasa Siretul de jos, spre sud-vest de oraşul Roman, la 18 km de el și la 17 de reședința plăşii. Este așezat pe coasta de est a șirului de dealuri ce separă judeţul Neamţ de judeţul Roman. Este formată din satele: Ciocănești și Hociungi, cu reședința comunei în satul Hociungi. Are 262 familii saii 920 suflete, din care 186 contribuabili. Locuiesc în 240 case. Se cultivă via şi arborii fructiferi. Sunt 957 capete vite mari. Are o bise-

---

482 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 45, p. 44

483 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 64, 65

rică de lemn; o şcoală primară mixtă, frecventată de 8 elevi. Este legată cu oraşul Roman prin șosea”[484].

HODORA

(sat în care a fost inclus Iezereni, comuna Cotnari, Iaşi).

1624, decembrie 19: Mărturia şoltuzului şi a celor 12 pârgari de **Cotnari** şi a celui de **Târgu Frumos**, tot cu 12 pârgari de Târgu Frumos, „oameni buni şi slugile măriei tale din megieşi”, adică Ionaşco aprod şi Ilea visternicel din **Cudreşti**, Călcul pitarul din **Bălţaţi**, Ihnat şi Ihnat visternicel din **Mădrăjaci**, Istratie din **Iezereni**, Anton şi Lazor din **Belceşti**, despre hotarul satului **Ulmi** spre „un val ce au cu slătinenii, pentru ce le-au mutat pietrele din hotarul bătrân… Şi am aflat un om bătrân, anume Lazar de Belceşti, de ştie de tot cum n-au treabă slătinenii la acel hotar, ci slătinenilor le-a dat Alexandru vodă cel Bătrân loc de odae (han – n. n.) împotriva Belceştilor”[485].

1638, mai 15: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât Gligorii din **Hodoreni** (Hodora, comuna Cotnari, Iaşi), Ţigan şi Grozav din **Ţibăneşti** (comuna Ţibăneşti, Vaslui), nepoţii lor şi Mărica, fata Crâstii şetrarul, cu vistiernicu Gheorghe Roşca, „zicând cum să a cumpărat el, Gheorghe Roşca, nişte

---

[484] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 722

[485] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 249, pp. 317, 318

părţi de moşie fără de ştirea lor, de la o mătuşă, Mărica, şi partea unui frate al ei, Ionaşcu, din satu Ţibăneţti, ce-i în ţinutul Vasluiului, partea de sus. Iar boierul domniei mele a arătat un zapis de cumpărătură şi uric de întăritură, iar domnia mea i-am judecat pe dânşii şi aşa am aflat după lege, de le-am pus zi până în două săptămâni să aducă chihatul, dar când a fost la zi, Gligori, Ţigan şi Grozav au venit înaintea noastră, iar mătuşa lor Marca n-a venit, dar rugătorul nostru Varlam, arhiepiscop şi mitropolit Sucevei şi cu toţi boierii mărturisiră înaintea noastră precum c-a fost venit Marica şi a mărturisit că le-a dat de ştire, întrebându-i, dar nu au vrut să compere”[486].

1646, ianuarie 12: Zapisul lui Dondea din **Giuleşti** (comuna Cotnari, Iaşi), prin care mărturiseşte că a „avut multă gâlceavă cu Petrea Chiceră, Constantin Macri şi cu alţi oameni ai lor, care au moşie la seliştea **Olobotcei** (Olobotca, comuna Cotnari, Iaşi), ce-i lângă Giuleşti, pentru un cal, ce mi-au luat de acolo, din fâneţe, şi mi-au stricat calul. Deci ei mi l-au lepădat; eu n-am vrut să-l iau şi a pierit calul, lăsat în lume. Deci ne-am pârât la vodă… ţi ne-am luat zi în două rânduri, şi ei tot n-au venit la zi… şi i-am rămas dinaintea legii. / După aceea, Constantin Macri mi-a plătit calul şi mi-a dat un bou şi 3 lei gata… De acum, înainte, să nu mai aibă pâră”[487].

---

[486] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 353, pp. 347, 348

[487] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 272, p. 216

HODORĂUŢI

(sat pe Vilie, comuna Hororăuţi,
raionul Briceni, Moldova).

1422: Întărit de Alexandru cel Bun lui „Ivaşcu Vladicicu şi fraţii lui, Petrea şi Iuraşcu şi Dancul, şi nepotul lor, Milie", care primeau uric pentru „două sate pe Vilie, după hotarele lor împrejur arătate: Hodorocinţii i Gvozdăuţii"[488].

1503, septembrie 30: Întărit de Ştefan voievod lui Danciul Buceaţchi, vărului său Isaico şi mătuşii lor Vasutca, care cumpără, cu 150 zloţi tătăreşti, de la Slavna, fiica lui Ivaşco Vladicico, „două sate pe Vilia, anume **Hodorecinţi** şi **Gvozdăuţi**"[489]. Hotarul, din veac.

HODORĂUŢI

(comuna Mendicăuţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina).

1632, octombrie 16: Întărit de Alexandru Iliaş voievod soţilor Ionaşco şi Tofana, care primesc urice pentru câte jumătate din satele **Voloşcov** (Voloşcova, co-

[488] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 49, p. 72
[489] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 294, pp. 524-526

muna Vasiliuţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi **Hădărăuţi** (Hodărăuţi, comuna Mendicăuţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe care le zălogiseră, împreună cu cumnatul lor Toma Moişan, fiul, ca şi Tofana, al lui Coste Moişan, nepoţii lui Tolocico, „la Constandin Stârcea şi nepotul său Gheorghe Coropceanu, feciorul Măriţii Ioraşcoae… însă banii i-au dat numai Ionaşco şi femeia lui Tofana, iar Toma Moişan n-a dat nimic”[490].

HODORENI

(comuna Dumeşti, Vaslui şi Iaşi).

1635, iulie 12: Zapisul lui Iuraşco diac ot **Hodoreni** (comuna Dumeşti, Vaslui), Petrea Gânscă şi Căpracea aprod de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna Todireşti, Vaslui), prin care mărturisesc faptul că, dând curs poruncii lui vodă, din cartea adusă lor de Dumitraşco diacul, fecior lui Andronic, nepot Tâmpei pârcălabul, „ca să socotim şi să-i alegem o parte de ocină din sat din **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Iaşi), ce-s pe Bârlădzel, dreaptă cumpărătură a părinţilor lui, partea lui Ion şi a lui Costin şi a surorii lor Vasilca, fraţi Muşei, feciorul Annesiei”, au fost şi au căutat martori care să sunoască hotarele vechi: popa Dumitru, Panhilie călugărul şi Gheorghe Turcul din **Cuci** (comuna Bozieni, Neamţ), Liontie de **Hodoreni**, Vicul din **Borăşti**, Hilip,

[490] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 229, pp. 285, 286

Urlea, Bejan, Vasile Banul şi Gligorie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Rânjea de Meleşcani… Şi am aflat cu aceşti oameni buni şi i-am ales partea lui din a cincea parte de sat din Borăşti, din a treia parte trei părţi ale celor trei fraţi mai sus scrişi”[491].

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume **Drângei** (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), **Hodorenii** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi **Bereştii** (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcăreşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti** (comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la

491 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 165, p. 201

acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), **Pipărcanii** (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comuna Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor, dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului”[492].

[492] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

HOGINEŞTI

(lângă Bravicea, Orhei, Moldova).

1631, octombrie 5: Scrisoarea hotarnicului Toader Bârsan, vornic de gloată, care, „după judecata de au avut la Domnie Frăţiman, ce a fost paharnic, şi Moise feciorul lui Frăţiman, cu podrjie sa, cu Bolboceştii, cu Ionaşcu, Gavril şi Grigore, pentru două sate, ce au fost neîmpărţite şi nestâlpite… am mers şi am măsurat cu funia pe patru locuri din hotarul **Hogineştilor**, până într-al **Bravicei**, unde s-a îndoit funia, au pus stâlpi în păduri, în obârşia Ciripcăului şi în mijlocul prisăcii lui Gavril, şi la câmp, în deal, în colţul stâncii din jos şi dinspre Cula, în drumul cel mare, în gura vâlcelei ce s-a numit a lui Caragoi, şi în deal, în capătul prilogului lui Gavril şi în dreptul locului până la Ulmi, până în gura Văii Bourilor, în Măetini"[493].

1736, septembrie 2: Ispisoc de la Grigore Ghica voievod, după ce „Sandu Sturza vel vornic ne spuse că are un sat, anume **Țăbiriha**, la ținutul Orheiului, arătându-ne și scrisori, și zise că s-ar fi împresurând hotarul acelei moșii dinspre alți răzeși dimprejur, și a cerut de la noi hotarnici, ca să îndrepte hotarele acelei moșii, pe unde din veac au umblat. / Deci am orânduit pe Dumitrașcu Stroici postelnicul, ca să meargă acolo, la satul Țibiriha, și să cheme oameni bătrâni, megieși dimprejur, să aleagă și să îndrepte hotarul acelui sat dinspre alte hotare. / Deci,

---

[493] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 61, p. 68

mergând acolo, Dumitrașcu Stroici postelnicul a chemat oameni, anume pe Mihai, feciorul Sandului din **Crăsnășăni**, pe Toader Harștia, vornic de **Hoginești**, pe Ilii de **Bravicea** și alții, și au mers împrejurul acelui loc, începând hotarul din jumătatea de luncă dinspre Meleșăni și în deal este piatră hotar vechi, și, de acolo, prin vârtoape și peste valea Culii, drept în gura văii Hirișăucii este piatră, și apoi muchia, la deal, pe din jos de Rădiul Hălăucii, în fundul văii Florinii, este piatră într-o poieniță; până aice, vine alături cu Meleșănii; iar de acolo, merge în sus, muchia pe deasupra Crăsnășănilor, până în fundul văii Cravățului, și este piatră; până aice vine alăturea cu Crăsnășănii. / Și de acolo, muchia, la vale, până la coada heleșteului Ciocârlan și este hotar la capul unui iaz, într-un pisc, care acel hotar desparte Hirișănii și purcede la deal, până în muchie, și apoi la vale, muchia spre Cula și aice au dat seamă împrejurașii că a fost piatră și nu s-a aflat. / Și dacă treci Cula, tot muchia, până în Codru, și aice iarăși a fost piatră și nu s-a găsit. Și piste Codru, până în matca Ichelului, unde se cheamă gura Răcilii. / Și de acolo, de la heleșteul lui Ciocârlan, până aice, vine tot alături cu Hogineștii. / Și în jos, matca Ichelului, până în heleșteul cel mare, ce este a Țibirihăi cu amândouă țărmurile. / Și de acolo, supt muchie, este piatră, care desparte Bravicia. Și din poiană intră în Codru și trece până la Meleșăni, de unde s-a început, și cu heleștee pe Hirișauca și pe pârâul satului, cât cuprinde locul, și s-a încheiat hotarul satului. / Deci domnia mea am dat şi am întărit lui Sandu Sturza vel vornic acel sat, anume Ţăbiriha, cu tot hotarul”[494].

[494] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului,* Bucureşti 1944, doc. 206, pp. 205, 206

1774, iunie 5: Satul **Hojineşti**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[495], avea **toată suma caselor 13**. Scădere rufeturi 2: 1 volintir, 1 scutelnic al polcovnicului baron. Rămân birnici 11. / **Birnici:** Ioniţă Chituşcanu / Năstasă / Ion, rusul / Ion / Nicolai / Ioniţă Ababii / Năstasă, cojocar / Lupu Moşniagu / Istrate Roşca / David, jidov / Hule, jidov. // **Rufeturi:** Alecsandru, volintir / Ioniţă Corcodel, scutelnic al dumisale polcovnicului baron.

1793, aprilie 29: Maria, fata lui Ion Bârgan ot **Răzălăi** dăruieşte mănăstirii Hârbovăţ „partea mea din **Hogineşti**, ce s-a alege”[496].

HOIMĂNEŞTI

(lângă Căcărăzeni, Orhei, Moldova).

1798, martie 9: Melinte Ghirciu, cu feciorii lui Petre, Iacob şi Dochiţa, cu fraţii şi sora lui Sandală, vând răzeşilor din acelaşi sat Maftei Untilă şi Vasile Untilă, drept 15 lei, „toată partea tatălui nostru Tănase Ghirciu sin (fiul) lui Ştefan Ghirciu, din hotarul **Căcărăzăni**… de faţă cu Irimia sin (fiu) cpitan Cod, zet (ginere) lui Antohi Popăscu – răzeş de **Hoimăneşti**, ce se megieşeşte cu Căcărăzănii, Ioniţă Strătulat răzeş de Hoimăneşti, Vasile Untilă sin (fiu) Ioniţă Untilă răzeş de **Căcărăzăni**,

---

[495] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 403

[496] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 295, pp. 333, 334

vornicul Sava ot sat **Chiştelniţa**, Ocsânti Popăscu răzeş de Hoimăneşti, Stahi Strătulat răzeş de Hoimăneşti, Grigoraş Popăscu răzeş de Hoimăneşti, care am scris cu zisa lui Melinti Ghirciu, în satul Chiştelniţa”[497].

HOISEŞTI

(sat numit iniţial Moişinţi, în comuna Mărgineni, Neamţ).

1429, iunie 3: Întărit de Alexandru cel Bun fiilor lui Oană, vornicul de Suceava şi, ulterior, de Tulova, Lazăr, Stanciul şi Costea, care primeau uric pentru, pe lângă alte sate din viitoarea Bucovina, şi pentru satele „Gândinţi, la Cobâla… şi pe Orbic, Seliştea, unde este curtea lor, şi Zagoreni, mai sus de Cociman şi unde a fost Başea, şi Costinţi, la obârşia Orbicului, şi **Moişinţi, la Iucaş, unde a fost vie**, şi Plopeşti, la Slatină, şi Dumitreşti, mai în jos de Iaz, şi Cărbuneşti, la Văratic, şi amândouă seliştile lui Drăghici, pe Bistriţa, şi moara… iar la Dumbrava Înaltă satele: unde este vătăman Minco, şi, pe Iubăneasa, la Iaz, şi unde este Stan; iar hotarul lor să fie cât vor putea să folosească destul trei sate; şi peste Prut, la Derenice, zece locuri: unde a aşezat sat Stanco, la Cornul Lâcinului, şi Fântâna Rece, şi unde este Andiaş, şi Bahmatăuţi, şi, pe Ciuhru, sub Horodişte, şi Suhoverhul, unde este Ion al lui Filea; în tot acest hotar să-şi întemeieze zece sate; şi satul Spărietului, la obârşia Dobro-

---

[497] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 314, pp. 365, 366

mirei, cu vechile şi dreptele hotare; şi, pe Prut, zece locuri, să-şi întemeieze zece sate de această parte a Prutului; iar hotarul acestor sate care sunt pe Prut să fie anume de la Unghiul Strâmt, care este mai sus de satul lui Ivan Şurinschi, apoi în jos pe Prut, până la balta care se cheamă Ochiul, apoi drept la Pârâul Sărat, apoi în sus pe Pârâul Sărat, până la pârâul care se cheamă Dobromira, apoi pe Dobromira în sus, până la Unghiul Strâmt, pe Prut; acesta le este tot hotarul”[498].

1636, aprilie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod Mariei, cneaghina lui Savin Prăjescul, mare vornic de Ţara de Jos, fiica lui Beldiman fost logofăt, şi fraţilor ei Toader şi Mihăilaş, fiii lui Beldiman, care primesc ispisoace de împărţeală. „Deci, în partea cneaghinei Mairia a căzut satul **Negoeştii** (înglobat în oraşul Buhuşi, Bacău), care este în ţinutul Neamţului, pe Orbic, iar partea fratelui ei Toader Beldiman a căzut jumătate din satul **Vălinei** (Văleni, înglobat în Dochia, comuna Girov, Neamţ), care este în ţinutul Neamţului şi cu nişte părţi cumpărate din **Sârbii Sasului** (Sârbi, lângă Băluşeşti, comuna Girov, Neamţ), iar partea fratelui lor Mihăilaş a căzut jumătate din satul **Plopeşti** (înglobat în Hoiseşti, comuna Mărgineni, Neamţ), care este în ţinutul Neamţului”[499].

1774, iunie: Satul **Hoiseştii,** din ţinutul Neamţului, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[500], avea **toată suma caselor 32**. Rămân birnici 32. /

---

[498] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 90, pp. 134-136

[499] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 391, pp. 448-450

[500] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 45

Birnici: Ion, muntean / Gheorghe sin (fiu) Neculai / Dumitru / Toader / Enachi / Luca / Ioniţă / Grigore / Stan, cioban / Stanciul / Neculai / Grigore / Costantin / Opre / Ion / Andreica / Vârgolaci / Toader Undilă / Toma, ungurian / Gheorghe fiul lui / Stoica / Petre, muntean / Mihai / Chiriac / Gherasim / Negoiţă / Arteni, urgurian / Ion, urgurian / Ion Ghiţă / Gavril, urgurian / Ştefan, urgurian / Ion, urgurian.

1900: „**Hoiseşti**, sat în judeţul Neamţ, plasa de Sus-Mijlocul, situat pe valea pârâiaşului cu acelaşi nume, spre est de dealul Mărgineni, prin care se desparte de satul Mărgineni. Are o populație de 145 familii sau 598 suflete. Numărul contribuabililor e de 145. Are: 1 biserică cu 1 preot şi 2 dascăli; 1 moară de apă; 1 fierărie. Vite: 220 boi, 144 vaci, 180 oi, 38 cai, 110 porci şi 182 junci. Acest sat, împreună cu satele Hârţești, Micşunești, Plopeşti și Vârlanul, au format, odinioară, comuna Hoisești”[501].

HOISEŞTI

(comuna Dumeşti, Iaşi).

1493, martie 15: Întărit de Ştefan voievod lui Mănăilă şi nepoatelor lui de soră Maruşca, Mălina, Cerna, toţi nepoţi ai lui Lucaciu, care primesc uric pentru „drepte ocinile lor, două sate pe Bahlui, un sat anume Balomi-

[501] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 724

reştii, unde a fost jude Balomir, şi moară în matca Bahluiului, şi alt sat, anume Hoiseştii, unde a fost jude Dobromir... Iar hotarul acestor sate să fie începându-se de la movila din capul rădiului de sus, apoi de la movilă drept peste câmp la Bahluiu, la capul piscului celui din sus, în râpă; iar de la pisc drept peste Bahluiu la fântâna ce-i în capul pisculeţului, iar de la fântână drept peste câmp la capul iezăturii Tătăraşului, iar de la iezătură la vârful dealului, la movilă, apoi apucă dealul la altă movilă, iar de acolea tot dealul, în sus, până la capul piscului, apoi pe pisc la vale şi peste pârâu şi la deal, la o groapă, apoi drept la deal, la Movila Vulturului, apoi acolo, în vârful dealului, se întoarce la drumul cel mare, apoi peste drum, până la Movilă, apoi drept peste câmp, până la movila ce-i lângă drum, iar de acolo drept la sărătura cea albă, apoi pe supt deal până la movila din şes, iar de acolo drept peste câmp până la Bahlui, apoi peste Bahlui drept la fântâna Dringăi, ce-i supt deal, iar de acolo la pârâuţ, în sus, drept peste drum la un stâlp, unde se împreună hotarul Nejeştilor cu hotarul Hoiseştilor, apoi drept peste deal până la fântâna ce-i în obârşia pârâuţului, iar de la fântână, iarăşi peste deal şi peste pârâu, până la capul piscului celui din jos, iar de acolo apucă pârâul şi drept peste rădiu până la rupturi, ce-s în deal la movilă, iar de acolo apucă dealul până la Movilă. Acesta este tot hotarul acestor sate, şi din sus, şi din jos, şi din toate părţile, până unde s-au apucat din veac"[502].

1636, ianuarie 23: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza unui zapis de la Silion, Iordache, David şi popa din **Hoişeşti**, scriind că

---

[502] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 128, pp. 250, 251

a venit înaintea lor Sofiica şi a vândut partea ei din satul **Oneşti**, în ţinutul Cârligătura,, lui gheorghe Roşca vistiernic, pentru 20 taleri de argint”[503].

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume **Drângei** (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), **Hodorenii** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi **Bereştii** (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcăreşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti** (comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui),

[503] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 314, pp. 349, 350

Pipărcanii (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comuna Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor, dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului”[504].

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işno-

[504] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

veţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului… jumătate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni** (comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlă-ului… satul Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevwei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucra-ina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţi-nutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din

satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei"[505].

1774, mai 26: Satul **Hoişăşti**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[506]**: Toată suma caselor: 29**. Scădere rufeturi, însă 19: 10 ţigani, 2 poştaşi, 2 jidovi, 1 ruptaş, 1 mazil, 1 popă, 1 dascăl, 1 săracă. Rămân birnici 10. / **Birnici**: Chirica, pas / Constandin, plugar / Grigoraş Frătescu / Ioniţă, bejenar / Ion, viziteu / Istrati, pas visternicesei Catargioai / Ştefan Dicusară, tij (la fel) / Acsenti, tij pas dumisale visternicesei Catargioai / Dumitru, plugar / Ioniţă, văcar. // **Rufeturi**: Grigori, ţigan / Ion, ţigan / Anton, ţigan / Ilie, ţigan / Toader Spânu, ţigan / Georgii, herar, ţigan / Simeon, pitar, ţigan / Pavăl, ţigan / Toader Glăvădan / Vasîle, bucătar, ţigan /Toader Isac, poştaş ot (din) Podu Iloaiei / Lupaşcu, curălar, tij ot tal (la fel, tot acolo) / Solomon, jidov / Lupul, jidov / Ion, ruptaş ot Roman / Sandul, popa / Irimie, dascăl / Ioniţă Moisa, mazil / Nastasia, săracă.

1900: „**Hoiseşti**, sat în partea de nord-vest a comunei Păuşeşti, plasa Cârligătura, judeţul Iași, aşezat pe şes, de-a dreapta râului Bahluiul, între dealurile Hoisești și Dumeşti. Vechimea lui se constată din un act, cu data 1821, în care se arată că a existat pe la 1650 şi că atunci aparținea spătarului Iordache Ramadan. Partea de moșie ce se află de-a stânga râului Bahluiul purta numele de Vlagomirești. Suprafaţa teritoriului acestui sat este de 1.862 hectare, cu o populație de 103 familii sau 495

[505] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

[506] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 472

suflete. Are: o biserică, zidită, la 1864, de marele logofăt N. Cantacuzino, cu 1 preot, 1 cântăreț şi 1 eclesiarh; o școală, întreținută de comună, înfiinţată la 1880, frecventată de 20 elevi. Vite: 498 vite mari cornute, 30 cai, 702 oi și 108 râmători”[507].

HOLBOCA

(sat pe Cula, în comuna Ghetlova,
raionul Orhei, Moldova).

Întărit, în **17 iulie 1436**, de Ilie şi Ştefan voievozi, lui Hodco al lui Creţu, care primeşte uric pentru „două locuri în pustie pe Cula, între Borşciari şi între Deteleu, la **Luncuşoara de Jos**, la **Două Fântâni**… Iar hotarul acestor pustii să fie cât vor putea folosi acele două sate îndestul”[508].

[507] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 724

[508] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 157, pp. 216-218

HOLERCANI

(fostul Horilcani pe Nistru, acum Holercani,
județul Chișinău, Moldova)

1624, iulie 1: Porunca lui Radul Mihnea voievod către pârcălabii de Orhei, cărora le cere să verifice plângerea călugărilor de la Sfântu Sava, împotriva lui „Iane, ce-a fost dregător de la dânșii, la satul lor Horilcani, zicând că le-a luat lor câtăva pâine de la sat și pește, și alte unele multe și a fugit”[509].

1774, iunie 5: Satul **Horilcanii**, ținutul Orhei-Lăpușna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanțev[510], avea **toată suma caselor 23**. Scădere rufeturi 12: 10 volintiri, 1 popă, 1 diacon. Rămân birnici 11. 3 case pustii. / **Birnici:** Hilip fiul lui Hodorogia / Constandin Hodorogia / Gavril Mărițoiu / Grigoraș Stihi / Toader Ghilan / Gheorghe Roșca / Mihăilă Stari / Năstas Cârnaț / Andrii Racul / Vasile Hodorogia / Vasile, dascălu. // **Rufeturi:** Sandul, volintir / Condre Stihi, volintir / Dumitrașcu, volintir / Tănasă fiul lui Dumitrașco, volintir / Simion fiul lui Grigori, volintir / Ioniță Hilimon, volintir / Vasile fiul lui Tănasă, volintir / Sămiginițul fiul lui Gavril, volintir / Tănasă fiul lui Mihai, volintir / Chiriac fiul lui Ghilos, volintir / Popa Andrei / Diaconul Neculai.

---

509 AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, București 2006, doc. 216, p. 287

510 ACAD. ȘT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chișinău 1975, p. 460

1904: „**Holercani**, sat în judeţul Orhei, volosti Criuleni, aşezat pe malul Nistrului. Are 247 case, cu o populaţie de 1.860 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; şcoală elementară ruseasci. Din acest sat, la 1872, au plecat mulţi emigranţi spre a se stabili în Caucaz, asemeniţi de ocârmuire”[511].

HOLMUL

(în Cârligătura, lângă Podu Iloaei, Iaşi).

1774, mai 26: Satul **Holmul**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[512]**: Toată suma caselor: 7**. Scădere rufeturi, însă 6: 1 mazil, 1 aprod, 3 poştaşi, 1 slugă. Rămân birnici 1. / **Birnic**: Gavril Cârcă ot (din) Chilişoaia. // **Rufeturi**: Neculai, mazil / Grozav, aprod / Ioniţă Buhăescu, poştaş ot (din) Podu Iloaiei / Simeon Pârle, poştaş ot tam (tot de acolo) / Tănasă, sârbul, tij (la fel) / Ioniţă, slugă dumisale visternicesei Catargioai.

1900: „**Holmul**, sat în partea de nord-vest a comunei Păușești, plasa Cârligătura, judeţul Iaşi, situat pe șesul din dreapta râului Bahluiul, la 2 km de târguşorul Podul Iloaei. Are o suprafaţă de 614 hectare, cu o

---

511 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 115

512 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 472

populaţie de 103 familii sau 495 suflete. Vite sunt: 165 vite mari cornute, 8 cai, 262 oi și 9 râmători”[513].

HOLOHORA

(Holohoreni, apoi Holohora, raionul Briceni,
județul Edineț, Moldova).

1573, martie 27: Întărit de Ioan voievod moştenitorilor paharnicului Baloş, adică Fădor, Oniul, Morozanul şi Armanca, feciorii Marcăi, / rudeniile lor Ion, Ştefan, Dumitru, Crăstea şi Fedora, feciorii Taţei / şi rudeniile Stanca, Urâta, Anghelina şi Ionaşco, feciorii lui Iuraşco, toţi nepoţii Fedorei; / şi iarăşi ruda lor Ihnat, fecior lui Toader, nepot Anuşcăi, şi fratele ei Avram, feciorii Magdei, / şi rudele lor Stanca şi Sofia, fetele lui Şofranco, / şi ruda lor Bica, fecior Mihnei, toţi nepoţii Sofiicăi, / şi tij (la fel) rudele lor popa Leu, şi nepoatele lui de soră Varvara, Grigore, Anna, Marica, Sofianca şi Hapca, nepoţii Nastei, toţi nepoţii Bicăi; / şi iarăşi ruda lor Haşco, feciorul Nastei, şi nepotul lui de soră Toader, feciorul Naricăi; / şi iarăşi ruda lor Guţul şi nepoţii lui Gaico, Grozav, Dragan, Albotă, Mănunta şi Drahna, feciorii Gugnii, / şi rudele lor Alecsa, Ion, Iuraşco, Magda şi Marina, feciorii Ciagramei, / şi rudeniile lor Petriman, Dumitru, Dragan, Grigul, Oniul şi Marin, feciorii lui Marco, / şi rudele lor Micul, Sanco, Ion, Gafa, Cucoana,

[513] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 725

Drăguţa şi Litovie, feciorii Grigăi; / şi ruda lor Mihai şi nepoţii lui de frate, Boţul, Binan, Ţigan şi Anisia, feciorii lui Burlan, şi nepoţii lor Ion Fenea, Poniciu, Balco, Urâta Maria şi Naradia, feciorii lui Habil, toţi nepoţii Ţigăi, / şi iarăşi rudele lor Dumitru, Ion Turcul, Crăciun, Trifan, Drăgan şi Anghelina, feciorii Fedorei, şi unchiul lor Vasco, şi nepoţii de soră Fedorii, şi Vaverdea, feciorii lui Mihu şi nepoţi Anuşcăi, / toţi **au împărţit între dânşii** a lor dreaptă ocină şi moşie din dresele ce a avut moşul (bunicul) lor Băloş paharnic de la Ilie şi Ştefan voievozi, anume **Holohorenii** pe Racovăţ, l-au împărţit în 8 părţi şi s-a venit în partea lui Grozav, feciorul Sorii, şi rudei lor Anuşca, şi frăţâne-său Avram, feciorii Magdei, şi Stancăi şi sirorilor ei Sofica, fata lui Şofrac, şi Bicăi, feciorul Mihnei, tuturor nepoţilor Soficăi a opta parte, ce este între Ignat şi între Cozma"[514].

1577, aprilie 30: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Gavril Hârovici, logofăt al treilea, care cumpără, cu 140 zloţi tătăreşti, de la Chirilă, Dumitru şi Ion, feciorii lui Haşco, şi de la nepoţii lor Matiţa, Uinaşco, Fedora şi Teţa, copiii Mariicăi, iarăşi nepoţi ai lui Haşco „din a opta parte din satul **Holohorenii**, o jumătate din partea lui Haşco, din ispisocul de împărţeală ce au avut ei de la Ion vodă"[515].

1577, iulie 20: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Gavril Hârovici, logofăt al treilea, care cumpără, cu 140 zloţi tătăreşti, de la Pătraşco şi Zoica, feciorii lui Grozav, rudeniile lor Spiridon şi Zoica, feciorii Stancăi,

---

[514] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 215, 216

[515] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, p. 219

Ştefan, feciorul Banului, Drăguş, feciorul Sofroniei, Bica, feciorul Mihnei, toţi nepoţii Sorii, strănepoţi Soficăi, „din sat din **Holohoreni**, ce este pe Racovăţ, din a opta parte de sat, o jumătate”[516].

1577, octombrie 4: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Gavril Hârovici, logofăt al treilea, care cumpără, cu 100 zloţi tătăreşti, de la Ion Şofranco comişel şi soru-sa Stanca, copiii lui Şofranco, nepoţi Sificăi, strănepoţi lui Băloş paharnic, „din a opta parte din sat din **Holohoreni**, ce este pe Racovăţ, o jumătate, ce le sunt ale lor părţi”[517].

1579, iunie 13: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Gavril Hârovici, logofăt al treilea, care cumpără, cu 120 zloţi tătăreşti, de la Morozeanul, feciorul Maricăi, nepotul Fedorii, „din a opta parte din tot satul **Holohoreni**, din a treia parte, ce se va alege partea lui Morăzanul şi a fratelui său Oniul, a surorilor Tesca şi Armanca, fiindcă el a făcut cu dânşii tocmeală şi le-a dat partea sa din **Zahoreani** ot ţinutul Orheiului, unde sunt casele lor”[518].

1588, februarie 12: Porunca dată de Petru (Şchiopul) voievod lui Cucoară şi lui Gheorghe, pârcălabi de Hotin, să meargă şi să-i hotărască logofătului Gavrilaş în satul lui, **Horbineşti**… „să-i cercetaţi dresurile lui Gavrilaş logofăt şi răzeşilor lui şi să alegeţi partea nemeşilor deosebit din sat, din toloacă, din câmp şi din tot

---

[516] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, p. 221

[517] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 222, 223

[518] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 220, 221

locul şi să le puneţi lor stâlpi şi ci satul **Verbianca**, aşijderi şi în satul **Holohoreni**"[519].

1644, iunie 12: Porunca dată de Vasile Lupu voievod uricarului Borăleanul, după ce „s-au pârât de față Neculai Ureche spătarul cu Pârciul și cu alți răzeși pentru satul **Holohoreni** (Holohora, județul Edineț, Moldova), ce-s la ținutul Hotinului, zicând Pârciul cum se leagă Neculai spătarul de părțile lor și le împresoară moșia mai mult decât a cumpărat moșii lui. Iar Neculai spătarul a scos drese de la moșul (bunicul) său Grigoraș logofătul de cumpărătură și alte drese, iar de la Chirițoaie, ce-au cumpărat în zilele lui Gașpar vodă Îndriiasa, moașă-sa (bunică-sa), dimpreună cu părinții lui, care cumpărătură au fost și ei împreună cu Chirița postelnicul, din zilele lui Constantin vodă, de scrie toți vânzătorii anume. / Pentru aceea, tu să mergi la satul Holohoreni, să strângi oameni buni și să alegeți toate acele părți de cumpărătură, din drese ce are Neculai spătarul, și să le stâlpești, iar ce va rămâne nevândut vor ține răzeșii lui, cine cum îi va fi ocină"[520].

1645, august 12: „De la Vasile voievod rânduit ești și înștiințarea către Todirașcu vel logofăt, cu cuprindere că au mers la numita moșie, **Holohoreni** (Holohora, raionul Briceni, Moldova), cu Neculai Ureche spătar, și au strâns oameni buni, bătrâni, din sus și din jos, și pe răzeșii de acolo, pe toți, și au citit dresele lui Ureche spătar, ce a cumpărat moșul (bunicul) său, Gavrilaș logofăt, în zilele lui Petru voievod. Și s-a aflat stâlpită și hotărâtă

---

[519] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 8-9

[520] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 339, p. 328

acea parte. Și atunci a umblat acel sat în opt bătrâni și au fost stâlpiți acei opt bătrâni. Apoi, a ieșit un bătrân, că a fost sterp, și a umblat pe șapte bătrâni. / Iar când au fost în zilele lui Constandin vodă, s-a legat Chirița postelnic de a cumpărat, de la unul și de la altul, cine i-au vândut, și a făcut tot ispisoace domnești, iscălite de Constandin vodă și de Pătrașcul logofătul cel mare, care dresă, ce a cumpărat Chiriță postelnic și dresă ce a cumpărat Andriiasa, moașa lui Neculai Ureche, de la Chirițoaia, le-a arătat Ureche. Și întâi au socotit jumătate de sat, întreagă, și din cealaltă jumătate, încă o parte și o stâlpise. Mai apoi, a cercat Ureche și a mai găsit niște dresă de ale Chiriței, făcute tot pe o vreme, și a socotit și dintr-acele drese și puținel lucru, nu vine satul tot al lui Ureche spătar, căci să aleg dresele, care câtă parte scrie. Iar răzeșii zic că le ești cu împresurătură și scriu câte două dresă pe o parte vândută, dar dresele nu scriu în două drese pe o urmă. Și și-au luat zi de iznoavă, să vină înaintea lui vodă și înaintea marelui logofăt, că acei răzeși alte drese n-au arătat, fără niște terfeloage”[521].

1645, august 12: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Pătraşco Vorbinescu (Horbinescu), după ce trimişii lui au cercetat de două situaţia de la Holohoreni şi s-a aflat că că oamenii din sat, care revendicau părţi din moşia lui Ureche spătar, „n-au nici o treabă acolo”, deci au rămas din legea ţării. „Pentru aceea, tu să le pui zi să-şi ia casele de acolo, iar de nu le vor lua până la zi, să mergi tu singur să le risipeşti”[522].

---

[521] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 161, pp. 134, 135

[522] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 162, p. 135

HOLOŞNIŢA

(Holovcinţi, Holoşniţa, comuna Şeptelici,
raionul Soroca, Moldova).

1646, februarie 9: Vasile Macri căpitan dăruieşte vărului său Pătraşco Ciogolea logofăt şi jupânesei lui Grăina, în faţa boierilor divaniţi, „jumătate de sat **Holovcinţi** (Holoşniţa, comuna Şeptelici, raionul Soroca, Moldova), ce sunt în ţinutul Sorocii, pe Nistru, care sat i-a fost lui moşie, deosebit de alţi fraţi ai lui... şi o falce de vie în dealul ce se cheamă Ciocârlie, care i-a fost cumpărătură de la Bogdan… / Şi a patra parte din tot satul **Zubriceni** (Zăbriceni, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului, cumpărătură de la feciorii lui Bejan Ureche, ce lor le-a fost moşie de pe maica lor Irina, fata Solonchei, nepoata lui Simion Pilipovschi”[523].

1646, iulie: Macri, fost căpitan, şi femeia lui Grăpina dăruiesc nepoţilor lor Constantin, feciorii lui Nicoară de-a fost logofăt, şi Todoscăi, fetei lui Ionaşco Jorea, moşiile lor, adică „satul **Giumătăţenii** (Jumătăţeni, comuna Albeşti, Botoşani), cu curţi gata şi cu heleşteu în Jijia, şi cu alt heleşteu în ţarină, şi cu toţi vecinii; / jumătate din satul **Iurieşti** (Iureşti, comuna Todireni, Botoşani), ce sunt în ţinutul Hârlăului; / jumătate din satul **Holovcinţi** (Holoşniţa, comuna Şeptelici, raionul Soroca,

---

[523] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 287, pp. 227, 228

Moldova), cu vecini şi cu vad de moară în Nistru şi cu heleşteu în ţarină, ce este în ţinutul Sorocii; / jumătate de sat **Purciuliani** (azi Oneşti, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), cu 12 vecini din **Zubriceni** (comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), care au fost de loc, unii vecini, de moşia Purciuleni, cu vad de moară în Ciuhur şi cu heleşteu în sat, ce este în ţinutul Hotinului… / şi două fălci de vie în **Feteşti** (comuna Scobinţi, Iaşi), în Dealul Ciocârliei”[524].

HOLOUCINŢI

(sau Holocinţi, Voloucinţi, Volocinţi pe Nistru,
între Şolcani, Bădiceni, şi Şepteliceni, Soroca, Moldova).

1581, iulie 3: Întărit de Iancul (Sasul) voievod Elincăi, fata Anei, şi verelor ei Măriica, fata lui Ion Baenschi, şi Măriica, fata Nastei, toate nepoatele Cristei, care s.au jeluit dominiei, „zicând cum dresele de danie, ce leau avut bunicii lor de la bătrânul Ştefan vodă pe satul **Voloucinţii**, ce se află în ţinutul Sorocii, acele drese le-a fost pierdut cneaghina lui Bainschi, în zilele lui Ioan voievod, când au prădat şi au jăcuit pământul nostru, şi când cneaghina a fost luată în robie de acele limbi păgâne. Deci noi, am dat şi am întărit lor acel sat”[525].

1597, februarie 5: Mărica, fata lui Bainschi, ne-

---

[524] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 433, pp. 372, 373

[525] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 44, 45

poata Cristei, fiind „o muiere neputincioasă şi bolnavă”, şi fiul ei Gavril vând lui Macri, vel (mare) armaş, şi jupânesei Nasta, pentru 100 taleri curaţi, „a treia parte din satul **Volocinţii**, pe Nistru, în ţinutul Sorocii, însă partea din jos din vatră şi din câmp”[526].

1598, aprilie 11: Întărit de Eremia Moghilă voievod marelui armaş Macri şi jupânesei Nasta, care cumpără, cu 200 taleri de argint, de la Mărica Hăsăneasa, fata Nastei, nepoata Cristei, din ispisocul ce l-a avut de pa Petru vodă şi de la Iancul vodă, „două părţi din satul **Volocinţii**, ce-i în ţinutul Sorocii, însă cu partea verii sale Elinca, fata Anei, căci n-au făcut schimb între ele; şi pentru această a treia parte a ei din satul Volocinţi a dat Elincăi, schimb pentru schimb, altă a treia parte din satul **Băinţii**”[527].

1601, octombrie 4: Carte de împuternicire, dată de Eremia Moghilă voievod „cneaghinei răposatului Macri armaş. Ca pe oricine va trimite, să fie tare şi puternic a-şi lua sieşi nescare fân, care a cosit dânsa într-un hârtop, care este în satul **Holoucinţi**, cumpărat de de Macri de la Hăsăneasa; şi pe cât a fost Macri viu, el şi-a stăpânit acel loc şi l-a cosit, iar acum oprit-a Moţoc cel fân, cu cartea domniei mele. Deci să aibă a lua fânul ce l-a cosit ea; iar cât se va părea lui Moţoc că este locul lui, să aibă a-l deosebi şi a-l alege dinspre dânsa”[528].

1605, octombrie 3: Carte de împuternicire, dată de

---

526 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 61, 62
527 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 63-65
528 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 69, 70

Eremia Moghilă voievod lui Toader Căpotici din **Căpoteni**, „spre aceea ca să fie tare şi puternic să ţină şi nimănui să nu dea ai săi vecini din satul **Holoucinţii**, câţi vecini sunt acolo”[529].

1606, octombrie 3: Scrisoarea lui Nistor Ureche, vornicul Ţării de Jos, despre cum „Iuraşco Drace a pârât pe Toader Căpotici pentru o bucată de ocină din satul **Holoucinţi**, din ţinutul Sorocii, şi a arătat Toader Căpotici cum a cumpărat acea parte de la cneaghina lui Hăsan, pentru aceea am dat lui zi… după sfânta naştere a lui Hristos, în trei săptămâni”[530].

1606, decembrie 7: Carte de împuternicire, dată de Nistor Ureche, vornicul Ţării de Jos, lui Toader Căpotici din **Căpoteni**, „spre aceea cum să fie tare şi puternic a întreba pe sneaghina Hăsan, căci i-a fost vândut o bucată de ocină din satul **Holoucinţii**; şi acea bucată a fost a lui Iuraşco Drace, şi pe dânsa să aibă a o da Toader de mare chezăşie, iar Toader să aibă a o ţine pe dânsa în casa lui, din acea zi când va fi a lor, lui Toader şi lui Iuraşco Drace, şi nimeni să nu cuteze pe dânsa a o ţine sau a opri înaintea acestei cărţi a noastre”[531].

1607, martie 10: Carte de împuternicire, dată de Simion Moghilă voievod cneaginei răposatului Macri armaş „spre aceea, să fie tare şi puternică a stăpâni şi a opri dreptele sale ocini şi moşii şi cumpărături, satul **Voloucinţii** pe Nistru, în ţinutul Sorocii, **Iureştii** pe

---

[529] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 72, 73

[530] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 70, 71

[531] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 71, 72

Cozance, în ţinutul Hârlăului, **Cohăneştii** în ţinutul Iaşilor, **Băinţii** în ţinutul Sucevei, a patra parte din satul **Mălăeştii** din ţinutul Iaşilor, şi partea lor din satul **Ilişenii**, ce singur au cumpărat de la Constantin Bahrin şi de la surorile lui… iar cui i se va părea cu strâmbătate să-şi ceară banii de la cine le-a vândut, dar să stea de faţă înaintea noastră"[532].

1607, aprilie 30: Ispicoc de judecată de la Simion Moghilă voievod, după ce „Mărica, fata lui Bainschi, fiul ei Gavril, şi Mărica Hăsăneasa, fata Nastei, nepoata Cristei, au pârât pe Nastea, cneaghina lui Macri atmaş, pentru trei părţi din satul **Holoucinţii**, ce-i pe Nistru, şi au arătat înaintea noastră cum ele n-au vândut acele trei părţi, iar Nastea, cneaghina lui Macri armaşul, a arătat cum le-a plătit toţi banii deplin. / Deci domnia mea judecat-am după legile ţării şi am văzut ale lor drese şi ispisoace, ce a avut Nastea, cneaghina lui Macri armaşul, de la ărposatul frate al domniei mele Eremia Moghilă voievod; şi îi este ei cumpărătură uricită de 7 ani, şi nimeni n-a pârât, până a fost viu Macri armaş. / Şi aşa Mărica, fata lui Bainschi, fiul ei Gavril şi Mărica Hăsăneasa au rămas din toată a noastră lege"[533].

1607, mai 25: Carte de împuternicire, dată de Simion Moghilă voievod lui Toader Căpotici, „spre aceea ca să fie tare şi puternic a stăpâni şi a opri partea Hăsănesăi şi partea lui Drag din satul **Holoucinţii**, pentru că dânsa a vândut partea Dracei… şi încă şi partea Mărăcuţei Holtei… încă să nu oprească vecinii, toţi câţi

[532] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 73-75

[533] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 75, 76

sunt în sat, şi nici moara; iar cui i se va părea cu strâmbul, să-şi întreba de faţă, înaintea domniei mele”[534].

1608: Maria Hăsănească mărturiseşte „cum am vândut partea Dracei din satul **Holoucinţii**, în ţinutul Sorocii, şi a cumpărat-o de la mine cneaghina Nastea, fata lui Chicioară, i-ar dacă s-ar întârzia cu nescari drepturi, dăm de ştire cum au fost într-aceasta oameni buni şi slugi domneşti, anume Petraşco din **Brânzeni**, Ionaşco din **Căpoteni**, Toader Porosco, Necula, Struţul, Burdaş şi alţi mulţi oameni buni… de acum, înainte, să nu mai aibă nici o treabă Iuraşco Dracea cu partea din satul Holoucinţii, iar de i se va părea cu strâmbătate, el să-şi întrebe de-a dreptul numai cu Măria Hăsănească”[535].

1608: Carte de împuternicire, dată de Constantin Moghila voievod lui Toader Căpotici, „spre aceea ca să fie tare şi puternic a stăpâni tot satul **Holoucinţii**, ce este în ţinutul Sorocii, căci îi este lui ocină tot satul şi are privilegii pe tot satul”[536].

1609, ianuarie 22: Cartea lui Constantin Moghila voievod, către Iuraşco Dracea, despre „cum se jelui Nastea, cneaghina răposatului Macri armaş, pe tine, zicând cum a cumpărat bărbatul ei două părţi de ocină din **Volocinţi**, de la mătuşa voastră Mărica Hăsăneasa, iar când fu acum, dânsa nu are pace dinspre voi şi îi luaţi ei satul, şi zi înaintea panului Ureche, mare vornic, cum să fie de faţă şi să-şi aducă Nastea privilegiile şi să fie de

---

[534] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 76-78

[535] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 78, 79

[536] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 79, 80

faţă Măria Hăsănească. Deci, când a fost la zi, iar Nastea a venit la zi, şi i-am mai dat încă o săptămână peste zi, şi şi-a arătat privilegiile şi ispisoacele ce a avut, şi încă Măria Hăsănească a mărturisit cum a vândut lor cele două părţi de ocină, şi astfel a zis cum a vândut din ale sale ocine a tria parte din **Cobăceni** şi toată partea din **Hrăceşti**. / Drept aceea, tu să aibi a lăsa foarte în pace şi mai mult să nu ai a te amesteca în acel sat al lor, iar de-i avea vreo trâmbătate cu Măria Hăsăneasa, lor mai mult să nu ai a-i învălui, nici să sari asupra lor şi asupra oamenilor lor, cum s-a plinit, iar domnia mea am pus legătură (ferae) 50 de boi între voi"[537].

1609, ianuarie 22: Ispisoc de judecată de la Constantin Moghila voievod, după ce „Nastea, cneaghina răposatului Macri armaş, s-a jeluit nouă pe Iuraşco Drace, spunând cum a cumpărat bărbatul ei acea parte de ocină din **Voloucinţi** de la Mariica, fata lui Bainschi, şi două părţi din acelaşi sat de la Măriica Hăsăneasa; însă o parte a fost a verei sale Elinca, mama lui Iuraşco Drace, vândută de Măriica Hăsănească şi acea a tria parte din Bainţi. / Deci au avut zi înaintea noastră cu Iuraşco Dracea, dinaintea lui Ureche vel vornic, când a fost la Hotin, cum să aibă Nastea să aducă înaintea noastră uric şi ispisoace de cumpărătură ce a avut de la părintele domniei mele Eremia Moghilă voievod pe acea parte de ocină din Voloucinţi, şi să mai aibă a aduce înaintea noastră pe al său stăpân, Măriica Hăsăneasa. / Deci, când a fost la zi, şi s-a mai dat o săptămână peste zi, iar Iuraşco Dracea n-a venit la zi; deci noi, când am văzut că nu a venit la zi, Iuraşco Dracea a rămas; iar Nastea a arătat uric şi ispi-

[537] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 80-82

soace… şi am întrebat însumi pe Măriica Hăsăneasa, iar ea singură a mărturisit cum a vândut lor cele părţi din **Holoucinţi**, dar şi cu partea verei sale Elinca, mama lui Iuraşco Drace, şi zice cum a vândut şi cea de a treia parte din Bainţi… şi a vândut lui Iuraşco Dracea a treia parte din **Cobăceni** şi toată partea ei din **Hărceşti**”[538].

1614, martie 9: Carte de împuternicire, dată de Ştefan Tomşa voievod lui Vasile Macri diac, „spre aceea ca să fie tare şi puternic a stăpâni şi a opri a sa dreaptă ocină şi moşie, satul **Holoucinţii**, ce-s în ţinutul Sorocii”[539].

1617, iulie 3: Ispisoc de judecată de la Radul Mihnea voievod, în pricina dintre jupâneasa Macri şi Iuraşco Dracea „pentru satul **Volocinţi**, ce este la Soroca, deci jupâneasa a venit la zi şi a adus hârtie de la Pătraşco din **Brăzeani**, iar Drace n-a venit la zi, ci a rămas de zi”[540].

1620, martie 13: Ispisoc de judecată de la Gaşpar voievod, după ce „Iuraşco Dracea fost sulger s-a pârât de faţă cu Vasile Macri, fiul lui Macri armaş, pentru a treia parte din satul **Holocinţii**, ce-i în ţinutul Sorocii… iar Iuraşco Dracea a rămas din toată legea… iar de va mai fi pâră de acum, înainte, să fie gloabă 12 boi porţii domneşti”[541].

1658, mai 6: Porunca dată de Gheorghe Ghica

---

[538] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 82-85

[539] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, p. 90

[540] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, p. 95

[541] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 96-98

voievod lui Necula, „socotitor pe la satele ce-au fost ale lui Grumaza armaşul, ce sunt la ţinutul Sorocii… tu să laşi în pace satul **Holoucinţii**, la nimic să n-ai treabă, căci l-am dat pe seama lui Constantin Macri, că este drept de moşie al lui, aşijderea şi voi sătenii, care veţi fi la acel sat, să aveţi a asculta toţi pe Constantin Macri”[542].

HOMICENI

(comuna Bârgăoani, Neamţ).

1645, martie: Larion Pleşcar din **Verşani** (Verşeni, comuna Mirosloveşti, Iaşi), ginerele lui Ionaşco Pleşcău, vinde vistiermicului celui mare Iorga, drept 35 de galbeni, „16 pământuri, şi cu vatră de sat, din Vereşani, pe Moldova, ce-i în ţinutul Suceava, ce această parte de ocină este moşie femeii mele Varvara, căci am plătit pe socru-meu Ionaşco şi de dajde curtenească, şi l-am comândat, şi sărăcuste i-am făcut. / Şi aşijderi Gavril, feciorul Dochiţei, nepotul lui Ion Gineretea am vândut, aşijderi în Verşeni, 7 pământuri în ţarină vistiernicului Iordachi, drept 12 galbeni buni… / Şi în tocmeală s-au prilejit Ursu Vartic ce-a fost vornic de poartă, Tănasie diacul din **Dânceşti** (Dănceşti, comuna Bodeşti, Neamţ), Vasile Grăbea neguţătorul de **Iaşi**, Ursu feciorul lui Bodedzu (Botez), Toader Perju diacul din **Homiceni** (comuna Bârgăoani, Neamţ) şi Mirăuţă Păturniche de

[542] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 152, 153

Movileni (comuna Heleşteni, Iaşi) şi alţi mulţi”[543].

1900: „**Homiceni**, sat în judeţul Neamţ, comuna Talpa, plasa de Sus-Mijlocul, formând hotarul județului dinspre judeţul Roman. Are o întindere de 315 hectare 14 ari și o populaţie de 25 familii sau 150 suflete. Are 1 biserică, cu 1 dascăl; 1 piuă pentru făcutul sucmanelor; 1 moară de apă; 1 rotărie. Sunt 36 contribuabili. Numărul vitelor se urcă la 155 capete”[544].

HOMICEŞTI

(raionul Călăraşi, Moldova).

1420, aprilie 25: Întărit de Alexandru cel Bun lui Oană vornic, cel care primea uric pentru „satele anume: Corneştii, şi Miclăuşeştii, şi Loznova, şi Săcărenii, şi Vornicenii, şi Dumeştii, şi Ţigăneştii, şi Lavreştii, şi Sadova, şi Homiceşti… Iar hotarul acestor sate, care sunt la Bâcovăţ, să fie începând de la mănăstirea lui Vărzar, pe deasupra prisăcii lui Acibco, pe vârful Horodiştei, la vârful Lozovei, la podul lui Gârlanici, de la Fântâna Mică până la Fântâna Mare, iar de la Fântâna Mare, pe deasupra, la poiana Târnaucăi, de la poiana lui Chiprian, cu moara de pe Bâc, din Lunca cea Mică, şi către Poroseci, şi de la Poroseci la gura Pituşcăi, la seliştea lui Tigomir, iar de la seliştea lui Tigomir, pe deasupra Homi-

---

543 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 19, p. 11, 12

544 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 726

ceştilor şi pe deasupra Sadovei, şi de la obârşia Sadovei, la gura Conelii, iar de la gura Conelii, pe deasupra, la mănăstirea lui Vărzar. Şi în acest hotar să-şi întemeieze prisăci, câte va putea să întemeieze. Şi îi întărim hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[545].

HOMIŢA

(comuna Homiţa, Iaşi).

1624, ianuarie 27: Martori, atunci când Radul voievod întăreşte moşia pitarului Gavril Capşea, în baza unui „zapis de mărturie de la oşteni de frunte şi oameni buni, anume: Vasile Tălmaci, şi Vasile Romăşcel, şi Vasile Corpaci, şi Ionaşco Stejereanul, şi Vasile Bârlici şi Danciul din **Homiţa** (comuna Homiţa, Iaşi), şi Hilip Robul din **Stroeşti** (pe Moldova, în comuna Drăguşeni, Suceava), şi popa Ionaşco de acolo, şi popa Gligorie de asemenea şi de la alţi oameni buni, că au venit înaintea lor Costin, cu femeia lui Dochiţa, fiica Maricăi preoteasa, pentru o datorie ce au fost ei datori lui Capşea pitar cu 15 taleri de argint şi cu trei boi. Şi ei s-au sculat şi au dat ocina şi dedina lor, o jirebie din satul Stroeşti cu tot venitul, şi i-au mai dat lui o pereche de pietre de moară, preţuite drept 5 taleri”[546].

---

[545] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 47, pp. 67, 68

[546] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 165, pp. 215-217

1900: „**Homiţa**, sat pe moșia şi în comuna Cristești, judeţul Suceava. Așezat pe coastele dealului cu același nume și pe țărmurile pârâului Homița zis și Matioaia, numără 128 familii sau 500 suflete: 265 bărbaţi și 235 femei, din care 95 contribuabili. Vatra satului ocupă o suprafață de 48 fălci și 485 prăjini. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 20 pălmași şi 40 codaşi, stăpânind 111 fălci şi 54 prăjini. Are: o biserică, cu hramul Sf. Apostoli Petru şi Pavel, adusă, de săteni, pe la 1852-1853, din desființatul sat Lețcani, deservită de un preot și 2 cântăreți, şi împropietărită cu 8 fălci; o cârciumă și o băcănie. Școala din Cristești servă şi acestui sat. Drumurile principale sunt la Cristești (2 km) și la Tătărușí (5 km). În 1803, Homiţa era a vistiernicului Grigoraş Sturdza, având 21 liuzi lipoveni, plătind 492 lei bir anual. Până la Mihail Sturdza, satul era populat de mulţi lipoveni, care, nemaiputând suferi condiţiunile grele de viețuire pe moșie, impuse lor de acest Domn, se împrăștiară, așezîndu-se în Manolea și Lespezi”[547].

HOMOCEA

(Crainiceşti, Crănceni sau Crăiceni,
comuna Homocea, Vrancea).

1497, martie 20: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Ilea comis şi Anca, şi nepoatei lor de frate Măria, care primesc, de la vara lor Drăgălina, fiica Nastei, şi de la

[547] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 726, 727

nepoata ei de soră Tudora, fiica Vasilisei, nepoata lui Nan clucer, „jumătate din sat pe Polocin, anume jumătate din Crainiceşti, partea de jos şi jumătate de moară”, iar Drăgălina, fiica Nastei, nepoata lui Nan clucer, le-a dăruit „jumătate de selişte, de asemenea pe Polocin, anume jumătate din Găleşti, unde a fost Mic Gălescu, partea de sus”[548]. Hotarul, din veac.

1644, octombrie 15: Rohat, femeia lui Greaca și feciorii lor vând Diei și fratelui ei Șerbul, drept 30 de zoloți bătuți, „a noastră dreaptă moșie, ce-am avut de la părinții mei, dintre Siret, din seliștea **Crăncenilor** (Crăiceni, inclus în Homocea, Vrancea), dintr-apa Siretului până la iezer și cu vad de moară... și din satul **Tomcești** (comuna Tudor Vladimirescu, Galați), ce-am avut moșie de la părinții mei, din apa Siretului și cu vad de moară... / Așijderi, am mai vândut a mea dreaptă cumpărătură ce-an avut în satul Tomcești și din lunca Siretului și din Crănceni... / Și când am vândut au fost toți frații și surorile noastre, anume frații Ionașco, Zaharia și Mitrofana. Și la tocmeală au fost răzeșii Cehan, Pavăl, Ursul, Condrea, Bejan, Talabă, Simion, Ion Popăscul, Andonie, Păcurar și Ion sin (fiu) Arion. Și eu popa Chervasie am scris zapisul, în sat în Tomcești”[549].

1774, iunie 26: Satul **Homocii**, ţinutul Putnii, ocolul Polocinului, după recensământul lui Rumeanţev[550], avea **toată suma caselor 97**. Scădere rufeturi 35: 20

---

[548] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 226, pp. 401-403

[549] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 442, pp. 422, 423

[550] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 261, 262

scutelnici boiereşti, 2 preoţi şi diaconi, 8 nevolnici, 4 slugi boiereşti, 1 mazil, 1 ostavnoi. Rămân birnici 62. / **Birnici**: Gheorghi sin (fiu) lui Andrei / Neculai, herghelegiu / Ilie zet (ginere) lui / Filip fiul lui Dumitraşco / Ion fiul lui Arvasii / Ion, puşcaş / Grigore / Vasili Danciul / Antohi din Adjud / Ion al lui Hortolomei / Ştefan Panhile / Toader / Stan fiul lui Stanciul / Pavel Sârghiuţă / Neculai fiul lui Popa / Toader, muntean / Constandin Bostan / Toma, podar / Ştefan Gârlian / Ion nepot lui Ştefan / Grigori, rachier / Constantin nepot lui Cloşcă / Gheorghi Proca / Leonti fiul lui Toader / Vasile cumnat văcarului / Chiriac, argat / Istrate, la fel / Ştefan Bungă / Toma Ercilă / Apostol Târzian / Săvian al ungurului / Grigori, bejenar / Ion, muntean / Dumitru, ungurian / Andrei / Ion, cioban / Radul, casap / Anghel al popii / Nicolai Cohat / Toader al lui Tudor, cioban / Vasili Păladi / Iftimie, pas / Ioniţă, pas / Stanciul, muntean / Barbul, mocan / Drăghici / Frâncul / Radul, vier / Irimie Bălaci / Ilie Bălaci / Vasile Dudă, pas /Ioniţă, volintir / Manolachi Bălan / Antohie Tomozâlă / Constantin Chelbeşer / Nicolai, vrâncean / Toader Mititel / Constantin fiul Irinii. // **Rufeturi:** Constantin Radul, vier dumnealui spătarului Toader Canta / Constantin fiul lui Stoica, tij (la fel) / Vasile Radul, la fel / Stan fiul lui Ion, la fel / Ursul, rotar, la fel / Radul, mocan, la fel / Andrei, vier, la fel / Ion fiul babii, la fel / Ion fiul lui Iordachi, la fel / Mihai Ghiluşcă, la fel / Grigori Druică, la fel / Miron al lui Prodaeş, la fel / Ion Duculici, la fel / Ştefan Mafteş, la fel / Ioniţă Danţeş, la fel / Alicsandru Danciul, la fel / Ion fiul Săminesii, la fel / Toader, văcar, la fel / Dumitru a Ilenii, la fel / Ioniţă, slugă, la fel / Apostol fiul rotarului, nevolnic / Popa Chiriac / Popa

Niagul / Tănasă, pas, scutelnic poruşnicului Stamatin / Echim, catană, ostavnoi / Dumitraşco Lupaşco, mazil din Tecuci / Gheorghe Şandre, slugă dumnealui logofătului Balşe / Zmăranda Sămilachioae, maziliţă / săracă / Costandachi văr lui Stamatin, slugă dumnealui banului Iancului / Baba Irina / Catrina, săracă / Măriuţa, săracă / Catrina, săracă / Baba Ioana / Mihălachi Cohat, nevolnic.

1900: „**Homocea**, comună rurală în judeţul Tecuci, plasa Berheciul, compusă din 2 cătune: Homocea şi Lespezi, situată pe drumul ce vine din Nicorești, la Găiceana, pe malul Siretului, la 43 km de capitala judeţului, spre nord-vest. Arce populație de 437 familii sau 1.660 suflete, din care 130 familii ţigani. Teritoriul comunei este de 2.615 hectare. Are 2 biserici, câte una în fiecare sat, deservite de 2 preoţi și 4 cântăreţi; 2 şcoli, din care aceea din Homocea are localul propriu și se frecventează de 50 copii, iar aceea din Lespezi datează din anul 1879 şi se frecventează de 44 copii. Ştiu carte 130 bărbaţi şi 45 femei. Contribuabili se găsesc 420. Vite sunt: 330 boi, 310 vaci, 600 oi, 60 cai și 18 capre. Întinderea terenului arabil e de 1.698 hectare, din care 29 hectare și 75 ari vii… Este străbătută, prin mijloc, de şoseaua judeţeană ce vine din Nicorești și duce la Găiceana, pe o vale frumoasă. Locuitorii parte sunt răzeși, parte împroprietăriți la 1864. Se mărgineşte: cu comuna Huruești, la nord; Ploscuţeni, la sud; râul Siretul, la vest; comuna Corbiţa, la est. / **Homocea**, sat, face parte din comuna cu același nume, situat pe coasta de vest a dealului Cetăţuia, pe stânga Polocinului. Aici este reședința comunei şi a plășii Berheciul. Populațiunea, compusă din români, unguri și câţiva ruși este de 300 familii sau 921 suflete, care locuiesc în 288 case şi câteva

bordeie. Are o școală, care datează de la 1880 și e frecventată de 50 copii; o biserică, cu hramul Sf. Gheorghe, care datează de la 1834, făcută de Alexandru Balș, proprietarul moșiei pe acel timp. Aceasta se vede într-o inscripţie, ce se află pe o cruce, în biserică. Satul se numea mai înainte Poenari, nume păstrat la o mahala din sat. Această numire a purtat-o până la 1862, când i s-a dat numele de Homocea, după îngrijitorul moșiei lui Alexandru Balș, care purta numele de Homoceanul. Locuitorii sunt împroprietăriți la 1864”[551].

HORAEŢEŞTI

(sat pe Almaş, în comuna Gârcina, Neamţ).

Întărit, în **12 aprilie 1436**, de Ilie voievod, lui Baico, care primeşte uric pentru „prea a lui ocini, sate anume: Dolheştii, unde era casa lui, şi Negreştii, şi Almăşelul, şi Horăeţeştii, şi Roşcanii, şi, pe Almaşi, din gios de Dolheşti, Dobrenii”[552].

---

[551] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 727

[552] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 147, p. 202

HORBINEŞTI

(sau Horbuneşti, Hordineşti, comuna Horbineşti, raionul Edineţ, Moldova).

1588, februarie 12: Porunca dată de Petru (Şchiopul) voievod lui Cucoară şi lui Gheorghe, pârcălabi de Hotin, să meargă şi să-i hotărască logofătului Gavrilaş în satul lui, **Horbineşti**… „să-i cercetaţi dresurile lui Gavrilaş logofăt şi răzeşilor lui şi să alegeţi partea nemeşilor deosebit din sat, din toloacă, din câmp şi din tot locul şi să le puneţi lor stâlpi şi ci satul **Verbianca**, aşijderi şi în satul **Holohoreni**"[553].

1637, septembrie 1: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât Dimitrii Ponici şi cumnatul său Isac de la **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani) cu fraţii Cristea, Strătulat şi Eremia, fiii lui Iuraşco Drace, Cristina, fiica lui Miron, Minta, fiica lui Mateiaş, Petraşcul, cumnatul lui Muşat, Stratulat Dobrenschi şi copiii lui Ilie din **Volcinsc** (Volcineţ, azi Maiovca, comuna Maiovca, raionul Ocniţa, Moldova), „pentru satul ce este în ţinutul Hârlău, lângă **Cozacicani** (sat pe Cozancea, Botoşani), **Socrujeni** (comuna Gorbăneşti, Botoşani), spunând că sin acel sat Socrujeni lor le revine a treia parte, iar Dumitru Ponici şi cumnatul său Isac au arătat că ei au avut multe cheltuieli pentru acel sat, pe care l-au primit în timpul lui Ştefan Tomşa voie-

---

[553] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 8-9

vod, fiindcă din timpul vechi a aparţinut altora… / Domnia mea am cercetat şi am aflat despre cheltuielile lor, făcute pentru întreţinerea acestui sat, şi am văzut că ei au cheltuit 70 galbeni buni ungureşti, iar pentru selişte de asemenea au dat 10 boi şi o vacă, pentru partea de jos, iar pentru partea de sus 80 taleri, pentru selişte, o hreble. / Şi le-am pus un termen de patru săptămâni copiilor lui Iuraşco Drace, Cristinei, Mintei şi copiilor lui Ilie Patraşco de la **Horbuneşti** (comuna Horbineşti, raionul Edineţ, Moldova) până la Sfântul Petru, să le întoarcă lor cheltuielile câte se vor cuveni; până la termenul fixat, lui Ponici şi lui Isac nu li s-a plătit nimic. După acel termen, eu au aşteptat încă două săptămâni, dar nici după aceea nu li s-a plătit nimic. De aceea, li s-a refuzat copiilor lui Drace, cu rudele lor, după toate legile noastre”[554].

1638, ianuarie 24: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Pătraşco Horbinescul, spre a fi „tare şi puternic a-şi ţine ocina, partea lui Suilă din **Sănăuţi** (Sinăuţii de Jos, în Mihăileni, comuna Mihăileni, Botoşani), după ziua pe care o avuse, în faţa voievodului, „Pătraşco de **Horbineşti** (comuna Horbineşti, raionul Edineţ, Moldova) cu Drăceştii din Sănăuţi, pentru partea lui Sucilă din Sănăuţi; Pătraşco a venit la zi, iar Drăceştii n-au venit şi au rămas de zi şi din toată legea”[555].

1668, august 8: Scrisoarea hotarnicilor Apostolachi fost pârcălab, Usercova, Istrati Beişor, popa Aftene ot Pereni, Marcu, Maucu, Saula, Ilote şi Tănase Boul, care au mers la satul **Sârcova**, ca să aleagă şi să hotărnicească

---

[554] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 184, pp. 165-167
[555] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 232, pp. 214, 215

moşia lui Ilie Sturza, stolnicul cel mare, „dinspre partea Irimeştilor şi a altor răzeşi”, în prezenţa martorilor Simion Răuleţ, Dinţah Năuţ, Zlota din **Prepeceni**, Marcu, Vasile Rot din **Buşăuca**, Săule din **Cuizăuca**, Maucu, Koreschi, Ştefan din **Ulişcani**, popa Aftene ot Pereni şi Horodişte, Hilohi din **Sămăşcani**, Solomon şi Enaşco Boul din **Hornineşti**, Isaico şi Ionaşc din **Chinişăuţ** şi alţi oameni buni. „Întâi am pus un stâlp din sus, unde se împreună hotarul **Sămășcanilor** și cu al **Olișcanilor**, și cu al **Sârcovei**, din capul hotarului de sus, de acolo la vale, peste valea Albului, în capul unui pârlog dinspre răsărit, stâlp de piatră; de acolo, în jos, pe costișă, într-alt stâlp de piatră, lângă drumul Olișcanilor. peste valea Albului; de acolo, în jos, la alt stâlp de piatră, sub zarea dealului dinspre răsărit, stâlp de piatră, al treilea; de acolo, în jos, la alt stâlp de piatră, al patrulea; de la acel stâlp, la vale, pe podiș, în muchia dealului, deasupra Rezăniei, stâlp de piatră; de acolo, la vale, peste matca Rezăniei, în capul piscului, stâlp de piatră; de acolo, la deal, peste drumul Sămășcanilor, ce merge la Sârcova, într-un stejar, s-a tăiat bour; de acolo, la deal, în marginea unei poieniţe din sus, stâlp de piatră: de acolo, peste poieniță, în jos, la teișor, într-un stâlp de piatră, unde se împreună hotarul Horbineștilor, stâlp de piatră; de acolo, la deal, într-alt stâlp de piatră, al Horbineștilor, unde se împreună hotarul Horbineștilor și cu al **Vâtlubenei**, dintru acel stâlp, în sus, lângă drumul cel mare, din jos de drum, stâlp de piatră; de acolo, în sus, pe marginea dumbrăvii, sub un ciritei tăiat, stâlp de piatră; de acolo, la vale, peste dumbravă, în capul Rădiului de sus, într-un copac mare, s-a tăiat bour și piatră; de acolo, în valea Rezănii, lângă drum, în stâlpul Vâtlubenii; de acolo, drept

la deal, pe buza piscului, într-o movilă, stâlp de piatră; de acolo, muchia în sus, la deal, la niște ulmușori, în stâlpul Vătlubenii dinspre Sămășcani, unde se înfundă Vătlubenii, stâlp de piatră; de acolo, în sus, muchia dealului, printre niște movile, de unde s-a început a se pune stâlpii dintâi, partea Irimiceștilor și cu a răzeșilor lor, dinspre satul Vătlubenei, ce este al lui Ilie Sturza, stolnicul cel mare, și dinspre hotarul Sârcovei, iarăși ce este al Sturzei, dinspre răsărit. / Această parte s-au ales din Simion de Sămășcani și a fraților și a răzeșilor lor; iar Ilie Sturza stolnicul să țină din stâlpii Irimiceștilor și ai răzeșilor lor, în jos, locul Sârcovei, până în locul **Pișcăreștilor**, care sat iarăși este a dumisale, a lui Ilie Sturza; iar din stâlpii Irimiceștilor și ai răzeșilor lor, din sus, dinspre apus, este satul Vătlubeni, iarăși al lui Ilie Sturza, şi să ţină până la hotarul Sămăşcanilor şi până în hotarul Piripicenilor, şi de acolo să ţină până unde se împreună cu hotarul Vorbineştilor”[556].

1786, iunie 12: Răzeşii din **Piripicenii**, ce este în ţinutul Orheiului, Tudosii Laşco, Dănilă Laşco, Cozma Laşco, Irofte Laşco, „cu alţi fraţi şi răzeşi ai lor din moşia aceasta şi alţi megieşi şi împrejuraşi, anume Dumitraşco Moisăi, răzeş de **Horghineşti**, Alexandru Costin tij (la fel), Vasile tij, Savin Şelarul tij,Toader Jiianul tij,, Nanie răzeş din moşia **Sămăşcanii**, Ioniţă Munteanul tij, Ioniţă Soltan tij, Moisă Fus tij, Constandin Brahă diacon tij, Ioniţă Toma tij,, Nica ot **Găozăni** răzeş de **Pecişte**, Vicol brat (frate) Nica tij, Mateiu Costin tij, Gheorghiţă Bătog vornicelul ot tam (de acolo), Toader Popa vechilul vornicului” vând fostului mare vornic Iordache Cantacuzino „moşia **Piripicenii**, ce este la ţinutul Orheiului… cu toc-

[556] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. XVI, Iassi 1891, pp. 211-214

mealǎ 90 bani stânjenul"[557].

1904: „**Hordineşti**, sat în Orhei, volosti Cinişăuţi, aşezat în valea Cohâlnicului, spre vest de satul Cinişăuţi. Are 243 case, cu o populaţie de 1.458 suflete; 417 vite mari. Sunt vii, livezi cu pruni şi grădini cu pomi"[558].

HORECEA

(lângă Cernăuţi, Bucovina, Ucraina).

Recensământul lui Rumeanţev[559], din **1772-1773**, înregistrează la Horecea „62 – toată suma caselor", însemnând 1 baran, Toader sin GĂINĂ, 1 umblător, Vasile VORONCA, 1 popă, Dumitru, 1 dascăl, Mihalachi, şi 58 birnici, şi anume: Andreiu FUTILĂ, Toader sin GAVRILĂ, Nechita ŢIVORIGĂ, Sandul sin MIHAIL, Vasile sin IACOBOAI, Ilaş ŢIVORIGĂ, Grigoraş hotincian, Onofreiu ŞCHIOPU, Vasile COSTAŞ, Dănilă, Dumitraşcu zet TUDOR, Andronic ungurian, Simion sin ego, Chirilă zet VERINCA, Mihail SOFRONII, Mihalache ruptaş, Vasile ruptaş, Tănasă sin ego, Ion ruptaş, Tudosie sin VASILE, Pinteleiu HALUNGA, Toader HALUNGA, Ion sin VASILE, Grigore sin VASILE, Vasile FUTILĂ, Iacob hotincian, Toader VASLIN, Ştefan VERENCU,

---

[557] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 283, pp. 318-320

[558] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 116

[559] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 385

Vasile brat ego, Constandin VORONCĂ, Sandul sin GĂINĂ, Andrei VORONCĂ, Savin brat scripcar, Costandin scripcar, Grigori sin IVAN, Nechita ŢIVERIG, Sandul sin MIHAIL, Vasile sin IACOB, Iliş ŢIVERIG, CARPU, Petrea brat ego, Toader PĂCINTĂ, Andrei rus, Andrei RUSNAK, Vasile ANCIER, Andrei ŢIRIG, Neculai MAZUR, Petre pânzar, Andrei zet cojocăriţii, Ivan PACIUK, Onofrei vătăman, Andrei BOSEAS, Andrei blănar, Anton SURDUL, Hrihor sin MIHAIL, Ivan morar, Iuri RUSNAK şi Mihaiu COVALUC. „Acest suburbiu e spre răsărit de Cernăuţ. Aici se află două biserici: una în suburbiul ce-i zice Horecea-veche şi alta, fostă, mai înainte, mănăstire, în Horecea-mănăstirii vel Ludi-Horecei (Ludi e un cuvânt rutean şi înseamnă oameni, Oamenii Horecii), lângă o văleică, pe un dâmb, în cornul unei pădurici, pe după care trece Prutul, curgând, nu tocmai lin, la vale. Mănăstirea Horecei, după Pumnul, se crede să fi fost întemeiată de un călugăr, pe la 1712. Numele lui nu-i cunoscut. Pe la 1737, se chema egumenul ei Ion, care a cumpărat, pentru mănăstire, şi un fânaţ lângă Cernăuţ, cu 6 florini de argint. Călugării care locuiau în mănăstire, auzind că are să se desfiinţeze, au trecut mai adânc în Moldova, cu averea mişcătoare şi cu hrisoavele ei. Când s-a împreunat Bucovina cu Austria, s-a înfiinţat, în mănăstirea Horecea, un curs teologic, după metodul vechiu, rămânând, pe acest loc împodobit de frumuseţile naturii, pe malul drept al Prutului, până la 1809. În acest an, fu el strămutat la Cernăuţ, unde, apoi, se înfiinţă, în 1826, Institutul Teologic. / Pe uşa mănăstirii sta scris că zidirea mănăstirii s-a dus la capăt în anul 1767, dată ce are să se înţeleagă sub această zidire, căci mănăstirea exista şi mai înainte, după cum se poate cu-

noaşte din cele amintite mai sus. Sub această zidire are să se înţeleagă zidirea de a doua oară şi se spune că, la această zidire, ar fi dăruit Catarina II, împărăteasa Moscalilor, şi Grigore Ghica Vodă, în anul 1766, o sumă de 40.000 de ruble. Clopotul cel mare al mănăstirii are însemnătate istorică. / Ruşii, în războiul cu Turcii, 1769-1774, înfiinţară o fabrică de bătut bani, în nişte grădini, pe partea stângă a Prutului, lângă Cernăuţi. Din spija ce se afla în fabrica aceea, s-a vărsat clopotul amintit, sub generalul Gartenberg, prin clopotarul Cristian Valentin, la anul 1773, pe spesele mănăstirii, plătite prin egumenul Artemon. / Mănăstirea avea 14 proprietăţi, şi anume: Săzomnişca, pământul în jurul mănăstirii; Hreblea, un loc lângă Horecea; un fânaţ lângă Horecea, de la Hârtop, până-n malul Prutului; Terebiş, un fânaţ lângă Horecea, un fânaţ de 12 odgoane, în hotar cu Cernăuţul; un fânaţ de 12 odgoane pe malul drept al Prutului, de la Horecea, până la Ostriţa; nişte fâneţe şi pomete în Cernăuţ; o casă şi arături în Cernăuţ; o casă şi pământ în Cernăuţ; o bucată de pământ în Cabeşti; o parte din Horecea; 1/8 parte din Cabeşti; o bucată de pământ în Cernăuţ; o bucată de pământ lângă mănăstire. / După protocolul împărătesc, făcut de comisarul Metzger, în 16 Februar 1782, mai avea mănăstirea Horecea încă 4 proprietăţi: o moară în Cernăuţi, numită Moara Călugărilor; Mogoşeşti, sat în Moldova; trei locuri de casă în Cernăuţ, lângă Fântâna Turcească; a treia parte din Nahoreni, sat în Moldova"[560].

1730: „În Horecea mai întâi să fi fost o simpla sihăstrie. Cam pe la anul 1730 a făcut aice episcopul de Rădăuţi Anton, mai înainte egumen al Putnei, iar mai

---

[560] *Patria,* Anul III, Nr. 301, 12 Iulie 1899

târziu mitropolit al Moldovei[561], o bisericuţă de lemn şi câteva chiliuţe, tot de lemn, iar aceasta, pentru ca însuşi tatăl lui Anton a fost petrecut la această sihăstrie"[562].

1773: „În biserica din Horecea se află două clopote, cu următoarele inscripţiuni: 1). În limba latină: „M-a făcut Iohann Christian Valentin, de la Sadogora, în anul 1773". În limba rusească: „În onoarea treimei, prea sfintei fecioare Maria, în locaşul ei numit Horacea, s-a făcut clopotul acesta la Sadagora, sub generalul Petru baron de Gartenberg, cu spesele venerabilulul egumena la cestei mănăstiri, Artimon Chiniţchi, în anul 1773"; 2). În limba rusească: „M-a făcut maistrul Iohann Christian Valentin, în anul 1774". „În onoarea naşterii prea curatei fecioare s-a făcut clopotul atesta de părintele Artimon în mănăstirea Horacea, egumenul acestei mănăstiri, sub ocrotirea domnulul Baron Gartenberg"[563].

1775: „Până în 1775, trecerea Prutului s-a făcut pe podul umblător de la Mănăstirea Horecea, care avea acest privilegiu acordat de către foștii voievozi ai Moldovei, pentru că era săracă, din pricina locației sale nefavorabile, iar consemnarea taxelor de trecere însemna o atestare existenţei podului. Pe parcursul altor doi ani, după aceea, până în 1777, administrația din Cernăuţi pare să fi lăsat mănăstirea cu acele venituri, deoarece podul umblător de peste Prut nu a fost probabil cu funcţionare permanentă și

---

561 „Acest mitropolit, compromis că era partizan al ruşilor, după pacea încheiată între ruşi şi turci, la Belgrad, în 1740, se duse la Chiev, de unde apoi încăpu mitropolit al Cernigovului, iar mai târziu al Bialogrodului, unde şi muri, la anul 1748".

562 *Biserica şi Şcoala*, Nr. 6, Anul XIV, Arad 11/23 februarie 1890, p. 47

563 Olinescu, Dionisie, *Inscripţiuni monumentale din Bucovina*, în *Epoca*, No. 402, Seria II, Anul III, sâmbătă 15 martie 1897, pp. 1, 2

nu putea corespunde unui trafic mai animat. În 1777, însă, podul nou construit a atins acel nivel de forță și de securitate care înlătura orice concurență. Prin urmare, mănăstirea a pierdut vechiul privilegiu, pe care voia să-l recâștige printr-o cerere către împărat, dar nu a primit niciodată un răspuns[564], pentru că podul a fost păstrat, şi de acum, încolo, un cost de trecere"[565].

1788: Contele Feodor Karacsay de Valyesaka, participant, în 1788-1791, la asediul Hotinului şi la marile bătălii de pe teritoriul Moldovei, bun cunoscător al fiecărei regiuni moldoveneşti, scria că, exista un drum, care pornea „de la Cernăuţi, pe malul drept al Prutului, prin Calicenca, mănăstirea Horecea, Ostriţa, Ţureni (vama austriacă), la Mamorniţa, unde e graniţa; dincolo de graniţă, este staţia de poştă moldovenească"[566].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Curtea regională din Cernăuți**: Cernăuţi, Ceahor, Hliboka, Camena cu Spaski, Corovia, Cotul Bainski, Cuciurmare, **Ludi Horecea** Camerale cu Mănăstioara, Lucaviţa, Mihalcea, Mihuceni cu Kicera, Molodia cu Franzthal și Derelui, Ostriţa, Preworokie, Stăneştii de Sus pe Siret, Stăneştiii de Jos pe Siret, Poienile, Tărăşeni,

---

564 Mănăstirea Horecea, împăratului Iosif II, ddo. 6 octombrie stil vechi 7272.

565 Werenka, Dr. Daniel, *Bukowinas entstehen und aufblühen* (Apariţia şi înflorirea Bucovinei), în *Archiv für österreichische Geschichte* (Arhive pentru istoria austriacă), Wien, 1892, pp. 98-152.

566 *Călători,* XIX, I, pp. 779-783

Trestiana sau Dimka, Voloca Camerale pe Siret, Zurin”[567].

1870: „Cernăuţi, în 15 iunie 1870. Sunt acum patru ani de zile, de când au început gimnasiaştii români, împreună cu realiştii şi preparandiştii de aici a aranja câte o festivitate maială. În anul acesta sa petrecu festivitatea aceea, a doua zi de Duminica mare, în **păduricea Horecea**. Programul festivităţii a fost destul de variat, constând din oraţiuni, declamaţiuni, cântări, jocuri şi o tombolă în favoarea Fundaţiunii pumnulene. Se presupunea cum că împărtăşirea publicului român de aici şi din jur la petrecerea asta va fi cât se poate de vie, făcându-se mai bine de 200 de invitaţiuni. Asta însă nu s-a întâmplat, căci au lipsit din mijlocul tinerilor nu numai cei ce se ţin şi se dau de români buni, dară chiar şi acele persoane care s-au deprins a fi privite de sprijinitoarele cele mai tari ale românismului şi ale aspiraţiunilor naţionale şi de a căror prezenţă se bucurau tinerii în tot anul”[568].

În **1890**, Horecea avea 1.119 locuitori şi trei învăţători: Mihail Pitei, Georgie Hreniuc şi Nichifor Şcraba. Michail Humailo era primar, Vasile Iliuţ era paroh, iar Simion Guga – cantor bisericesc.

1896: O listă de colectă pentru Internatul de studenţi români din Cernăuţi, alcătuită, în septembrie 1896, de Vasile ILIUŢ, cuprinde următoarele nume de localnici: Michail PITEI, Nichifor ŞCRABA, George HRENIUC, Simeon GUGA, Nicolai COSTAŞ, Toader FLOREA, Iacob VORONCA, George PAULOVICI, Dimitrie SVRID, Toader VEREHA, Anton CAULEA,

---

[567] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[568] *Albina*, Nr. 49, Anul V, Pesta, duminică 14/26 iunie 1870, p. 2

Ioan alui Constantin VORONCA, Nichita VORONCA, Lazar VORONCA, Moisi VORONCA, Daniil VASILOVICI, Maftei VORONCA, Ieremie GĂINĂ, Alexandru alui Petru VORONCA, Gavril VORONCA, Georgi FLOREA, Andreiu FETILĂ, Mihaiul FLOREA al Eudochiei, Georgi GĂINĂ, Ilie HUMAILO, Nicolai HUMAILO, Ilie TERLEŢCHI, Maxim alui Petru VORONCA, Gavril PLĂCINTĂ, Vasile GĂINĂ, Maxim alui Ştefan VORONCA, Dimitrie HURGHIŞ, Mihaiu PRIDIE, Dimitrie alui Gavril VORONCA, Nistru CHIŢAC, Chiril VORONCA, Simion alui Georgi GĂINĂ, Toader alui Nicolai. VORONCA, Daniil TOMNIUC, Nicolai FLOREA, Varvara lui Ioan PODEŢ, Toader HUMAILO, Constantin SMOLENCIUC, Ilie DANCIUC, Nicolai alui Ioan VORONCA, Flor HROMIUC, Fluor alui Maftei VORONCA, Ştefan HUMAILO, Alexandru FLOREA, Michail ANTONOVICI, Georgi SVIRID, Cozma PAULOVICI, Tanasi MELNICIUC, Filip SVIRID, Simeon COSTAŞ, Nicolai CALANGIU, Tit COZUBEAC, Vasile CALANGIU, Ioan HUMAILO, Ioan MARTINIUC, Nicolai SVIRID, Onufrei SMOLENCIUC, Alexandru VORONCA, Cozma GĂINĂ, Nichită CAULEA, Catrina alui Gavril VORONCA, Domnica SPENGEAC, Maria RUPTAŞ, Domnica alui Grigori SVIRID, Simeon VORONCA, Catrina GEORGIAN, Irina lui Codrat VORONCA, Vasilina lui Ştefan VORONCA, Domnica lui Ioan FETILĂ, Domnica lui Neculai FLOREA, Irina lui Ştefan TUDUREAN, Raifta PLĂCINTĂ, Michail ZACHIPNEI, Michaiu CRAUCIUC, Petru GĂINĂ, Nicolai CASIAN, Magdalina GĂINĂ, Mafteiu COTOMAN, Petru COSTINIUC, Axenti PAULOVICI,

Maria lui Ioan VORONCA, Varvara ANTONOVICI, Maria ZVONETCHI şi Maria CARPIUC[569].

1907: Din Comitetul naţional pentru districtul Cernăuţi, proapăt constituit, făceau parte şi preotul Vasile Maghior şi Ştefan Doroş din Horecea[570].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Horecea** (şi **Ludi-Horecea**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe malul drept al Prutului, între Cernăuţi şi Ostriţa. Suprafaţa: 3,12 kmp; populaţia: 630 locuitori ruteni şi români, de religie gr. or. Prin drumuri de ţară, comunică cu oraşul Cernăuţi şi cu drumul principal. În apropiere se află un vad peste Prut. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului", fostă mănăstire. Numele său vechi este Horecea. Cu timpul, a primit şi numirea Ludi (adică oameni pripăşiţi), spre deosebire de mahalaua Cernăuţului, Horecea. Localitatea purta, odată, numele Scutela, fiindcă locuitorii acestei comune erau scutiţi de biruri (nu le plăteau domniei, ci mănăstirii – n. n.). În apropierea comunei, se află o pădurice, în mijlocul căreia există o peşteră, ce servea drept beci, în care călugării de la mănăstirea Horecea păstrau fructele în timpul iernii. Populaţia se ocupă cu agricultura, cu creşterea vitelor şi puţin cu ale grădinăriei. Comuna posedă 110 hectare pământ arabil, 13 hectare fânaţuri, 17 hectare grădini, 22 hectare imaşuri, 9 hectare pădure. Are 40 cai, 139 vite mari, 122 oi, 125 porci. **Horecea, mahala** a Cernăuţului, aşezată pe malul Prutului şi înconjurată de o pădure frumoasă, care serveşte cernăuţenilor, în timp de vară,

---

569 GAZETA BUCOVINEI, Nr. 79/1896, p. 4

570 *Apărarea Naţională,* Nr. 19, Anul II, joi 14 martie stil nou 1907, p. 2

drept loc de excursiuni frecvente; formează o secţiune comunală deosebită, cu parohie proprie. Are 750 de locuitori, cea mai mare parte români şi de religie ortodoxă, ce se ocupă cu plugăria şi pescăritul. Are o şcoală populară şi o biserică frumoasă, foastă mănăstire. Mahalaua Horecea posedă 198,44 hectare pământ arabil, 8,49 hectare finaţuri, 35,77 hectare grădini, 72 hectare imaşuri şi 10 hectare pădure. Locuitorii posedă 40 de cai, 139 de vite cornute, 122 oi, 125 porci şi 19 stupi de albine. **Horecea, mănăstire**, astăzi biserică parohială a comunei rurale cu acelaş nume, se pare că-şi trage începuturile sale pe urma unei sihăstrii, ce se află în pădurea de pe malul Prutului. La 1730, a clădit episcopul de Rădăuţi şi, mai târziu, mitropolit al Moldovei, Antoniu, pe acel loc o biserică de lemn, cu câteva chilii de călugări. La rangul de mănăstire a fost ridicată această mică chinovie abia în vremea egumenului Artimon, care a terminat, pe la 1766, clădirea de piatră, cu ajutorul Mitropolitului Gavril şi a marelui logofăt Cilibiu. În chiliile, construite după un anume stil, adică între naosul şi turnurile bisericii, vieţuiau, la luarea Bucovinei de către Austria, încă 20 de monahi. Odată cu secularizarea celorlalte mănăstiri, a fost desfiinţată şi Horecea. Mănăstirea poseda, între alte proprietăţi, concedate de Vodă Grigori Kalimah, şi dreptul încasării taxelor pentru trecerea Prutului, cu podul umblător, ce se află în apropiere, iar dincolo de hotar avea moşiile Mogoşeşti şi Nahoreni”[571].

1915: „Ioan Magior, abiturent al gimnaziului greco-ortodox din Suceava, a căzut pe câmpul de onoare

[571] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 110, 111

contra Italiei, în 10 Septembrie 1915. El e fiul exarhului arhiepiscopesc din Horecea, al părintelui paroh Vasile Maghior. Dulce et decorum este pro patria mori”[572].

1945: „Prin Ordinul Nr. 319.634 din 15 Noemvrie 1945[573], se fixează, pe data de 1 noemvrie 1945, următorii învăţători la şcoalele aratate în dreptul fiecăruia: Baluşescu Elena, la **Horecea**, p. 8”.

HOREŞTII DE SUS

(selişte inclusă în Urdeşti, comuna Viişoara, Vaslui).

1626, aprilie 20: Întărit de Miron Barnovschi voievod diacului Vasile Corlat şi nepoţilor săi, Păcurariu, Toader, Vasile şi Apostol, fiii Irinei, toţi nepoţii Gagei, strănepoţi ai lui Pătru şi ai lui Vlaico, care primeşte uric pentru „jumătatea satului **Tămăşenii** (sat, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului, pe râul Jigăliei, care a fost cumpărătură a străbunicilor lor Pătru şi fratele său Vlaicul de la Toader paharnic, fratele lui Stan, şi de la Negrilă ceaşnic, din privilegiul Gorbăneştilor, pentru 60 zloţi tătăreşti, şi satul **Fântânele** (lângă Tămăşeni, Vaslui), unde au fost casele lor, şi la **Horeştii de Sus** (selişte inclusă în Urdeşti, Vaslui) şi **Urdeşti** (selişte mai jos de Găgeşti, Vaslui), altă silişte mai jos de **Găgeşti** (sat, Vaslui) şi altă

[572] VIAŢA NOUĂ, Anul III, nr. 163, 3 octombrie 1915, p. 4
[573] *Monitorul Oficial*, Nr. 277, 3 decembrie 1945, p. 10553

silişte la Capul Piscului, care acum se cheamă **Busteştii** (mai jos de Găgeşti, Vaslui)”[574].

1635, februarie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Vasile, Păcurar, Toader şi Apostol Corlătescul, fiii Erinei, nepoţii lui Corlat cel bătrân şi strănepoţii lui Gagea, nepotul lui Pătru şi al lui Vlaicul, care primesc uric pentru „un sat, anume **Tămăşenii** (înglobat în Dodeşti, comuna Viişoara, Vaslui), pe pârâul Jigălie, care este în ţinutul Fălciului, cumpărătura străbunilor lor Pătru şi fratele lui Vlaicul de la Toader ceaşnic, fratele lui Stan, şi de la Negrilă ceaşnic, din privilegiul Gurbăneştilor, şi satul **Fântânele** (lângă Dodeşti, comuna Viişoara, Vaslui), unde au fost casele lor, şi, la deal, **Horeştii** (înglobat în Urdeşti, comuna Viişoara, Vaslui) şi **Urdeştii** (comuna Viişoara, Vaslui), o selişte la capătul Pisului, care se numeşte acum **Busteştii** (lângă Peicani, comuna Găgeşti, Vaslui), din acelaşi ţinut al Fălciului… Şi mai întărim lui Vasile Corlătescul şi cneaghinei lui Annasiia, deosebit de ceilalţi fraţi ai lui, alte părţi de ocină… pe care le-a avut socrul lui Sofron stolnicel… o parte de ocină din satul **Turbăteşti** (înglobat în Vocoteşti, comuna Voineşti, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… cumpărătură de la Ionaşco Rafeiu, fiul lui Zane şi de la Maria, nepoata Zanei… / Şi de asemenea le întărim un loc de prisacă în pădure, în hotarul **Budeştilor** (comuna Creţeşti, Vaslui), pe Pârâul Glodului… schimb pe care l-a avut Sofron stolnicel cu popa Vasile, fiul lui Gheorghe din Budeşti,

[574] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 45, pp. 62, 63

pentru o parte de ocină din Turbăteşti, a şasea parte din a cincea parte”[575].

1644, ianuarie 15: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Nechita şi Andrei, fiii lui Pântea, cu toate rudele lor s-au pârât de faţă cu Vasile Corlat cămăraş, pentru o selişte, anume **Horeşti** (înglobat în Urdeşti, comuna Viişoara, Vaslui), pe Crăpoaie, în ţinutul Fălciului, cu livezi, zicând Nichita şi Andrei că această selişte le este ocină şi dedină dreaptă şi-i asupreşte Vasile Corlat. Şi au arătat ei drese de 190 se ani şi în acele drese nu au scris acea selişte şi umblă cu vicleşug şi cu vorbe mincinoase şi au ţinut acea selişte fără treabă. / Iar Vasile Corlat a răspuns că acea selişte îi este dedină şi a arătat un uric de la Petru voievod”[576].

HOREŞTI

(comuna Horeşti, judeţul Chişinău, Moldova.

1643, martie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului cămăraş Vasile Corlat, fraţilor lui, feciorii Irinii, şi nepoţii de fraţi, feciorii Anii, sora Irinii, toţi nepoţi Gagii, strănepoţi lui Pătru şi lui Vlaicu, care primesc uric pentru „satul **Tămăşenii** (în Dodeşti, azi Băseşti, comuna Viişoara, Vaslui), pe pârâul Jăgălia, în ţinutul Fălciului, cumpărătura moşilor lor Pătru şi Vlaicu de la Toader

---

[575] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 28, pp. 27, 28

[576] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 233, pp. 213, 214

paharnic, fratele lui Stan, şi de la Negrilă paharnic, din dresul Gorbăneştilor, pentru 65 zloţi tătăreşti. / Satul **Fântânelile** (lângă Dodeşti, comuna Viişoara, Vaslui), unde a fost casa lor, din acelaşi ţinut şi acelaşi dres, şi saul **Hureştii la Deal** (comuna Horeşti, judeţul Chişinău, Moldova) şi iarăşi **Hurdeştii** (azi Horeşti, comuna Horeşti, judeţul Chişinău, Moldova) şi o selişte, pe din jos de **Găgeşti** (comuna Găgeşti, Vaslui), şi altă selişte la sfârşitul piscului, care se cheamă **Busteştii** (lângă Peicani, comuna Găgeşti, Vaslui), cu loc de heleşteie şi de mori. / Şi iarăşi întărim lui Vasile Corlat, fraţilor lui şi altor rubedenii, nepoţii Niacşăi, strănepoţi lui Stan Răpide… satul **Corlăteştii** (comuna Bogdăneşti, Vaslui) pe Horăiata, în ţinutul Tutovei, şi satul **Drujăştii** (Drujeşti, comuna Zorleni, Vaslui), care acum se cheamă **Steşâneştii**, întru acelaşi ţinut, şi nişte pământuri de rediu, care le-au fost stăpânit **Vlădeştii** (comuna Ivăneşti, Vaslui) cu împresurare, iar după aceea Vasile Corlat le-a scos de la dânşii… / Şi o altă bucată de loc din hotarul satului Corlăteştii, care au fost ţinut-o Costache şi rudenia lui Stoica, nepotul Itului şi al lui Ioan Fiultei şi al Martei… / Şi iarăşi îi întărim lui Vasile Corlat, deosebit de alţii, nişte vii ce sunt în hotarul satului **Tămăşănii**, în ţinutul Fălciului, pe care i le-a dăruit lui moaşa (bunica) lui Iliana, fata lui Onică… / Şi iarăşi îi întărim lui Corlat şi cumnatului său Dănilă, feciorul Ilenii, nepotul lui Ion Zane, strănepot lui Fetion… a treia parte din satul **Gângureştii** (lângă oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova) pe Prut, în ţinutul Iaşului, care este între Şocani şi între Mânzăşti”[577].

1644, septembrie 6: Ispisoc de judecată de la

[577] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 64, pp. 73, 74

Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât de față înaintea noastră Hariton din **Chei** (Cheile Ișnovățului, înglobat în Ialoveni, județul Chișinău, Moldova) și cu Toader Văscan din **Hurdești** (Horești, județul Chișinău, Moldova) pentru o parte de ocină din satul **Băzdăgeni** (înglobat în Ialoveni, județul Chișinău, Moldova), ce sunt în ținutul Lăpușnii, și care parte de ocină o are Hariton cumpărată, și drese n-a avut, ci s-a fost legat fără ispravă de acea parte de ocină”[578].

1904: „**Horeşti**, sat în judeţul Bălţi, aşezat pe ţărmul stâng al Prutului. Face parte din volosti Sculeni. Are 114 case, cu o populaţie de 832 suflete de răzeşi, care posedă 503 deseatini pământ”[579].

HORGEŞTI

(sat pe Bogdana, înglobat în Suceveni,
comuna Bogdana, Vaslui).

1453, iunie 12: Întărit de Alexandru voievod lui „Sima şi Ştefan Tunsul, Băloş şi Oană Horgescul, care primesc uric pentru „un sat pe Bogdana, anume **Horgeşti**, care le este lor ocină. Şi de asemenea a venit înaintea noastră… Iuca, de bună voia sa, şi le-a vândut lor, din

---

[578] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 420, pp. 401, 402

[579] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 116

uricul său, un sat pe Bogdana, anume **Tunseştii**, pentru 83 de zloţi"[580]. Hotarele, din veac.

1582, aprilie: Zapisul lui Giurgea (Jurjea) şoltuzul şi al celor 12 pârgari de **Bârlad**, în care mărturisesc „cum a venit Sima şi a vândut a sa cumpărătură din satul **Veşteleşti**, a patra parte; aşijderi, partea lui Fărmachie şi a Băsului, iarăşi de acolo; aceste părţi le-a vândut lui Vlaşin, drept 110 florini tătăreşti. / Aşijderi, Naga, fata lui Vişteală, a vândut a patra parte din satul **Horgeşti** lui Vlaşin, drept 40 florini tătăreşti… dinaintea lui Bunbară, Vasile, Ioniţă, Sucevan şi Toader Beche ot **Suceveni**, Ion Botăş, Simion Buile şi Zaharia Amoloş ot **Şărbăneşti**"[581].

1629, aprilie 8: Nicoară, hatmanul şi pârcălabul Sucevei, şi jupâneasa lui Dochia miluiesc pe nepotului lor Ionaşco „cu un sat anume **Bicanii**, cu **Balosineştii**, ce sunt pe Smila, în ţinutul Tutovei, cu curţi şi cu moară gata pe Smila, şi cu vie; şi aşijderi i-am dat o parte de ocină din satul **Cepeşti**, ce sunt pe Bogdana, ce ne este nouă cumpărătură de la Dănil Zlojă; şi i-am dat şi altă parte de ocină din satul **Horgeşti**, ce sunt la obârşii Bogdănii, cumpărătură iarăşi de la Dănil Zlojă"[582].

1630, aprilie 2: Măricuţa, fata lui Călmăţui şi a Varvarei, cu nepoţii ei Vasile, Gavril şi Anesia, fata Tudorii, cu feciorii ei Gavrul, Gheorghe şi Anghelina, cu Cerna, fata Bălei, cu feciorul ei Matei, cu Toader, nepotul Tudorei, cu feciorul ei Ionaşco, cu Gligorie şi Toader

---

580 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 32, pp. 42-44

581 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 17, pp. 32, 33

582 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 82, p. 99

vând lui Constantin şi Apostol Cehan, drept 200 zloţi bătuţi, a lor „dreaptă moşie din satul **Chiujdiani**, ce este pe apa Vasluiului, cu loc de moară, de prisăci şi cu tot venitul, şi partea Salomiei, ce se cheamă parte bisericească, acest sat tot l-am vândut… dinaintea lui Ionaşco Cehan pitarul, Focea uricar, Gabăr pârcălab, Mierăuţă Coşescul, popa Mihai din **târgul Vaslui**, popa Damaschin de **Horjeşti**, popa Ştefan de **Gugeşti**, popa Vasilie de **Fereşti**, Tomşa de **Şurineşti**, Bălan de **Şerboteşti** şi Istratie de **Olăneşti**"[583].

1636, septembrie 3: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Grigore Surtă, feciorilor şi rudeniilor lui, lui Ştefan Barză şi ginerelui său popa Alecsăi şi peotesei Palaghia şi altor rubedenii, toţi strănepoţi lui Coste şi Băloş, care primesc uric pentru moştenirea lor din vremea lui Ştefan cel Mare şi Petru Rareş, adică „patru părţi din satul **Horgeştii** (înglobat în Suceveni, comuna Bogdana, Vaslui), pe Bogdana, partea de jos, ce este în ţinutul Tutovii, şi jumătate de sat **Brăneştii** (azi Băloşeni, lângă Tunseşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui), partea din jos, cu vad de moară pe pârăul Bogdanii, şi satul **Mihăileştii** (lângă Coroiu, comuna Tutova, Vaslui), din gura Tutovii, pe apa Bârladului"[584].

1640, decembrie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitraşco Burghelea, în baza zapisului de mărturie de la Stratul protopopul, Mitrul şi Dumitraşcu din **Gugeşti** (comuna Boţeşti, Vaslui), Mărdarie de **Horgeşti** (comuna Bogdana, Vaslui), Şoropul de **Mândreşti**

---

[583] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 47, 48

[584] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 502, p. 558

(comuna Boţeşti, Vaslui), Ionaşco din **Tăoşti** (înglobat în Bălţaţi, comuna Tătărăni, Vaslui) şi de la Bosiiuc căpitanul, în care scrie că „a venit înaintea lor Sora Rotăriţa, fata lui Crăciun şi a vândut a ei dreaptă moşie din satul **Tăoşti**, din satul **Găneşti** (comuna Boţeşti, Vaslui) şi din satul **Ghibarţu** (comuna Boţeşti, Vaslui), câtă se va alege, lui Dumitraşcu Burghele, drept 70 de lei bătuţi. / Aşijderi, a cumpărat Dumitraşcu Burghele de la Procopie, Gligorie şi Măriia, feciorii Ştefăniei, nepoţii lui Hărăţ… toată partea lor din satul **Mândreşti**, drept un cal şi 15 lei", şi tot de la Sora Rotăriţa, fata lui Crăciun, a primit danie, „drept sufletul său, o parte de ocină din satul **Vâlcani** (lângă Boţeşti, comuna Boţeşti, Vaslui), cât se va alege partea ei"[585].

1661, aprilie 12: Tofana, nepoata Nastasiei cruceroae, dăruieşte vornicului Gavril Costachi „partea mea din satul **Horgeşti**… pentru că de la multă foamete şi nevoie ne-a scos"[586].

1691, martie 8: Constantin Vârtej şi fraţii lui vând medelnicerului Lupul Costachi, feciorul vornicului Gavriliţă Costachi, pentru 8 lei, partea lui „din satul **Horgeşti**, din bătrânul Băliţăştenilor, din jumătate de bătrân a treia parte, partea tatălui meu Gavrilă Vârtej, cu tot venitul"[587].

1697, decembrie 22: Ancuţa Scânteoaia, fata lui Ionaşco Băltag din **Bicani**, cu fiii ei Neculai, Chiriac şi Ionaşco, dăruieşte logofătului Vasile Pleşca „un loc de

---

[585] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 498, pp. 484, 485

[586] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 129, 130

[587] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 109, 110

prisacă pe Bogdana, la seliştea **Horgeşti**, la ţinutul Tutovei, cu loc de fânaţ până în matcă, Şi când am dat acel loc a fost şi nepotul meu Gheorghe Hârmezău"[588].

1725, iunie 17: Iliana, fata Alexandrei stolnicesăi Musteţoe, sora Pleşcăi ce-a fost logofăt al treilea, vinde spătarului Pălade „un bătrân întreg din satul **Suceveni**, danie de la Sandul, feciorul lui Dumitraşco Bălat şi-a femeii sale Irina, nepot lui Ştefan din Banca; un loc de prisacă la selişte la **Horgeşti** şi cu loc de fânaţă până în matca pârâului, danie de la Ancuţa Scânteoae, fata lui Ionaşco Băltag; o parte de ocină din satul **Tunsăşti**, partea Ioanei Buzdugănesei, fetei lui Bălan, nepoata Marcului, danie de la Nastasie Bostaca, Onilă şi Ursul; altp danie din Tunsăşti, din partea lui Jiverdean, danie de la Maxim, feciorul Petresăi, şi femeia lui Aniţa; din satul **Băloşeşti**, din bătrânul Lavric, danie de la Vasilache şi altă danie de la Lazăr… Care aceste părţi de ocină au fost date danie unchiului meu Vasile Pleşca, ce-a fost logofăt al treilea. Deci eu le-am vândut spătarului Pălade drept 2 boi şi 4 lei"[589].

---

588 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 182, pp. 163, 164

589 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 189, pp. 168, 169

HORGEŞTI

(pe Răcătău, satul Slujeşti, inclus în Horgeşti,
comuna Horgeşti, Bacău).

1442, aprilie 5: Întărit de Iliaş şi Ştefan voievozi lui Miclăuş Răspop, care primeşte uric pentru „a sa dreaptă ocină şi visluşenie, satele anume **Leucuşeşti**, unde a fost Leucove, şi **Tuleşti**, cu prisaca Leucuşeştii, pe pârâul Galbena, unde ăi este casa lui, şi **Horgeştii**, cu toate veniturile”[590].

1459, decembrie 14: Întărit de Ştefan voievod, mănăstirii Bistriţa, danie de la „Măruşca, fata lui Andrieş Slujăscul, jupâneasa lui Negrilă” şi de la fraţii ei, mănăstirea primind uric pentru „**jumătate din Slujeşti, unde au fost curţile tatălui ei, şi jumătate de moară**, şi, la Maluri, amândouă coturi, Oneştii i Lăbăşeştii, şi, la fântâna Horgului, unde au fost mănăstirea tătâne-său, ca să-şi facă pe locul acela prisacă; şi s-o pomenească scrie-ind-o la pomelnic”[591]. Hotarul, din vechi.

1490, martie 15: Întărit de Ştefan voievod, odată cu împărţirea moşiilor între „Isaiu de la Răcătău, şi nepotul lui de soră, Pătru Farcaş, şi sora lui, Marta, fiii Stanei, şi nepotul lui de frate, Toma şi sora lui Anna, fiii lui Danciul, de bună voia lor, şi au împărţit ocina lor dreaptă, satele anume: Gălăşeşti, la gura Răcătăului, şi mănăstirea

---

[590] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 120-122

[591] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 79, pp. 115, 116

care este la gura Dieneţului şi cu toate poienile care ascultă de ea, şi Pănceştii, şi Horjeştii şi jumătate din Năneşti, unde a fost Galeş. Şi s-a cuvenit slugii noastre Isaiu, în partea lui, satele anume: Horjeştii, şi jumătate din Năneşti, unde a fost Galeş, şi a treia parte din Pănceşti, iar nepotului său de soră Pătru Farcaş şi surorii lui Marta li s-au cuvenit, în partea lor, satele anume: jumătate din Găleşeşti, la gura Răcătăului, şi a treia parte din Pănceşti, şi jumătate din mănăstire şi cu jumătate din poieni, iar nepotului său Toma şi surorii lui Anna li s-au cuvenit, în partea lor, jumătate din Găleşeşti şi a treia parte din Pănceşti, şi jumătate din mănăstire şi cu jumătate din poieni"[592]. Hotarul, din veac.

1508, februarie 16: Întărit de Bogdan (cel Orb) voievod copiilor lui Isaia de **Racatău**, Huhule postelnic, Danciu, Cozma, Stana, Marena şi Irinacare primesc ispisoc pentru „un sat pe Răcătău, anume **Gorjeştii** (Horgeşti), şi jumătate de sat pe Răcătău, anume **Năneştii**, unde a fost Galeş"[593].

1618, martie 21: Întărit de Radul voievod fraţilor Vasile Bucium, Gligorie, Anghelina, Crăstina, Tofana şi Axinia, feciorii răposatului Bucium vornic… „dintr-a patra parte de **Gălăşeşti**, ce este în gura Răcătăului, dinspre apus, jumătate, cu locuri de 2 mori, iarăşi jumătate, şi dintr-un loc de deal, din partea de sus, jumătate, şi de la mănăstire, din partea de sus, iarăşi jumătate, şi de sub pădure, dintr-a patra parte, iarăşi jumătate, ce este în ţinutul Agiudului, cumpărătură de la Toma, Dumitraşco şi Andrei, feciorii Danciului Hurea pârcălab şi de la feciorii

---

[592] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 72, pp. 133, 134

[593] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 165-168

fraţilor lui Condrea şi Ionaşco, drept 1.700 zloţi tătăreşti… / altă parte de ocină din satul **Horjeşti** şi din **Năneşti**, cumpărătură de la Mărica şi de la nepotul ei Petrea, feciorii Câtei, drept 250 zloţi… / o bucată de pământ din satul **Hoteştii** (Oteştii)), dinspre apus către Răcătău, din ispisoc avut de tatăl lor de la Pătru vodă, drept 25 zloţi tătăreşti”[594].

1632, august 31: Zapisul de împărţire între Cârstea Bărbănţă şi diacon Zahii al Stancăi din **Horjeşti** a părţii lor „din alt sat **Piticani**, jumătate dintr-a patra parte, a treia parte”, pe care, împreună cu verii lor Costa, Sava, Măria, Toader şi Hăraga, o vând, „pentru 180 zloţi tătăreşti, lui Cârstea Bărbânţă”[595].

1692, septembrie 9: Toader Căuea şi soţia lui Măria, cu feciorii lor Ioniţă şi Timoftei, dăruiesc spătarului Lupul Costachi „partea noastră de moşie din satul **Horgeşti**… însă ce ni s-a alege din bătrânul Baliţa… dinaintea lui Solomon Şătrar şi Gheorghiţă Cârlan, răzeş de **Horgeşti**, Hilohie sin (fiu) Oeş răzeş, Iacob mortasipul din **Focşeni**, Istrati de **Horoiat**, Onosii Buţe de **Blagi** şi mulţi oameni buni”[596].

1747, martie 23: Marele spătar Ion Sturza schimbă nişte moşii cu postelnicul Nicolae Bucium şi dă „satul întreg **Frenciucii** pe Stavnic, la ţinutul Vasluiului, şi dumnealui mi-a dat satul întreg **Horjeştii** şi cu alte selişti împrejur, **Cojana, Cucueştii** şi **Ulmenii**, ce sunt pe Răcă-

[594] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 239. 240

[595] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 190, pp. 247, 248

[596] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, p. 28

tău, la Putna, şi încă peste moşia Frenciucii i-am mai dat şi bani gata, 200 lei”[597].

1900: „**Horgeşti** sau Horzeşti, sat în judeţul Bacău, plasa Siretul de jos, comuna Gioseni, situat aproape de malul drept al pârâului Răcătăul, la 5 km de satul Gioseni, cu o populaţie de 296 familii sau 1.233 suflete. Are o școală mixtă; 2 biserici, una ortodoxă, clădită, la 1889, de Profira Strat, şi alta catolică, clădită, în 1830, de locuitori; 2 cârciumi. Vite sunt: 123 cai, 605 vite mari cornute, 264 porci și 35 capre”[598].

HORGEŞTI

(Horgoeşti sau Orgoeşti, azi Horgeşti, comuna Minjir, raionul Leova, Moldova).

1633, octombrie 29: Întărit de Moise Moghila voievod diacului Dumitru Cămârzan şi soţiei lui Solomia, care primesc uric pentru, „din satul **Horgoeşti** (sau Orgoeşti, azi Horgeşti, comuna Minjir, raionul Leova, Moldova), a cincea parte… care le este lor dreaptă cumpărătură de la Varvara, fiica popii Toader din **Teişori** (lângă Horgeşti, raionul Leova, Moldova), din ţinutul Chigeci”[599].

---

[597] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, p. 96

[598] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 736

[599] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 407, pp. 511, 512

HORJEŞTI

(Horjăşti pe Lăpuşna, comuna Mungir,
raionul Hânceşti, Moldova).

1598, aprilie 15: Întărit de Eremia Moghilă voievod lui Cehan vătah, Toma şi Măgdălina, fiii lui Lazea, seminţiilor lor Grozav, Avram şi Negrita, fiii lui Bosanciu, şi Ion Gotcă, care primesc ispisoc pentru „satul **Bosănciani**, în ţinutul Chigheciului, în gura Căpăţânoasei pe Sărata, care a fost cumpărătură lui Grozea, drept 150 zloţi tătăreşti, din dresele cel el le-a avut de la bătrânul Ştefan voievod, iar acel uric s-a stricat şi a putrezit în pământ, cum şi însumi l-am văzut… / Şi iarăşi le-am dat şi le-am întărit… un sat ce-i în ţinutul Lăpuşnei, în capul piscului, la fântâna lui Pipirig, care acum se numeşte **Horjeştii**, cu loc de heleşteu şi de moară în Lăpuşna, care el singur l-a cumpărat de la Dan Socu şi de la fratele său Purcariu pentru 120 zloţi tătăreşti”[600].

1612, iulie 19: Întărit de Ştefan Tomşa voievod lui Ionaşco Cehan vornic de gloată, în baza unui zapis de mărturie de la popa Necoară din **Horjeşti**, Cihan bătrânul, Rusul, frate-său Laur şi Simion din **Stăneşti**, Toader Mărgilat de **Stângaci**, Bălici şi Văsian din **Ciorăşti**, „scriind cum el singur a cumpărat o bucată de ocină din satul **Nemicani** (pe Lăpuşna, sub Movilă, în hotar cu

[600] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 241-245

Scorţăşti, raionul Kotovsk[601], Moldova) de la Toader Hudici pitar din **Hudiceni** (pe Lăpuşna, sub Movilă, în hotar cu Scorţăşti, raionul Kotovsk[602], Moldova), toată partea lui, care i-a fost cumpărătură de la Toader Cosiţă, pentru 30 taleri bătuţi"; în baza altui zapis, de la Toader Dubău, ureadnic de **Huşi**, de la şoltuz şi cei 12 pârgari, de la popa Trifan, Dumitru Sorâci, Gavril Iuriescul, Balcă Ianciul din **Huşi**, de la Roman şi Gligorie din **Păhneşti**, Bilaşco, Frăia, Hilip şi popa Oniţă din **Şopârleni**, „scriind cum el a cumpărat o bucată de ocină de la Sava stolnicul, fiul lui Raşco, cât se va alege din jumătate din satul **Şopârleni** (pe Prut şi Zebuştea[603], Vaslui), pentru 60 taleri de argint". / Şi un alt zapis, de la Ionaşco fost mare armaş, Toader din **Botneni**, popa Ifrim şi Moisei, „scriind cum a cumpărat, de la Măriica Stângăcioae, fata lui Posmag, nepoata Micăi, toată partea ei din satul **Dolheşti** (pe Crasna, şinutul Fălciu, Iaşi), pentru 22 taleri bătuţi"[604].

1628, aprilie 10: Întărit de Miron Barnovschi voievod fraţilor Petre, Ionaşco, Bălan şi Mărica, fiii lui Cehan bătrânul, nepoţi lui Stan Horjăi, şi neamului lor Frăţiman, şi surorilor lui Maricăi şi Anisiei, nepoţii Albei, şi iarăşi neamului lor Gheorghe Horja şi surorii lui Varvara, fii ai bătrânului Horja paharnic, şi iarăşi neamului lor, Sohiicăi şi surorii ei Sora, fetele lui Gureş, şi iarăşi

---

601 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 175

602 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 128

603 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 251

604 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 248-251

neamului lor Nastasiei Cărăimănesei şi surorii ei Drăguţa, fetele Antimiei, toţi nepoţi şi strănepoţi Tetului, care primesc uric pentru „a treia parte din satul **Titeştii** (azi Tinteşti, lângă Gugeşti, Vaslui) din ţinutul Fălciului, partea de mijloc, şi iarăşi o a treia parte, partea cea din mijloc din satul **Prebeştii** (Pribeşti, Vaslui) din ţinutul Vasluiului, cu vaduri de mori şi cu tot venitul”. / Întărit fraţilor Petre, Ionaşcu, Bălan şi Mărica, fiii lui Cehan bătrânul, nepoţi Lazei, şi neamului lor Gheorghe Horja şi surorii lui Vărvara, fiii lui Horja bătrânul paharnic, şi neamului lor, Sora şi sora ei Sofiica, fetele lui Gureş, şi iarăşi neamului lor Nastasiei Cărăimănesei şi surorii ei Drăguţa, fetele Antimiei, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Stan Horja… satul **Horjăştii** (Horjeşti, sat pe Lăpuşna, Moldova) pe Lăpuşna, din sus de **Scorţăşti** (lângă Horjeşti, Moldova), unde au fost casele lui Stan Horja, şi **Fântâna Pepirigului** (sat pe Lăpuşna, Moldova), dintr-acelaşi hotar, şi alt sat, în **Gura Ocoalelor** (lângă Horjeşti, pe Lăpuşna, Moldova) pe Prut, sub obrejie, unde se ridică gârlele în cruciş, şi un loc de prisacă, la **Colacul** (toponim, Horjeşti, Moldova) şi prisaca cea veche a lui Horja de după **Tărnuşa** (pârâu pe Lăpuşna, Moldova), în obârşia pârâului, şi **Strâmbenii** (sat, ţinutul Lăpuşna, Moldova) pe Bujor, şi **Fântâna lui Muşat** (sat pe Lăpuşna, Moldova), cu tot venitul”. / Tot acum, Tofana, jupâneasa lui Vitolt logofăt, fata vornicului Bucium, îi vinde marelui pitar Ionaşco Cehan, drept 60 taleri de argint, „o parte de ocină din satul **Sclipotenii** (azi Slipoteni, lângă Izvorul Berheciului, Bacău), din a patra parte, a treia parte, cu vad de moară în apa Berheciului şi cu loc de prisacă pe pârâul Şleapotea, în ţinutul Tecuciului, şi din a patra parte din satul **Obârşiei Berheciului** (comuna Izvo-

rul Berheciului, Bacău), a treia parte… care aceste părţi au fost cumpărătură lui Vitolt logofăt de la Isaiia sin Magdei, nepot Danului”. / Ionaşcu Cehan mai cumpără şi alte părţi din Sclipoteni, de la aceeaşi Tofana şi de la Draguş monah, feciorul Ivului, nepot lui Luca… apoi „şi un vad de moară şi cu pietre din satul **Brătenii** (lângă Pogoneşti, Lăpuşna, Moldova), de la Ştefan, ginerele lui Crasnăş, şi de la Apostol, fiul lui Crasnăş, drept 25 taleri de argint”. De la Gheorghie, fiul lui Zbera, nepotul Bârzului şi Ţampului, Ionaşco Cehan cumpără părţi „din satul **Măzdăşănii** (azi Măgdăşeni, lângă Avereşti, Vaslui), ce este în ţinutul Fălciului”[605].

1635, ianuarie 5: Carte de hotărât satul **Stănileşti** (comuna Stănileşti, Vaslui) şi cutul **Ruşilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea lui Cehan, de **Stărpenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), cu cutul **Muntenilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea Roşcăi, în ţinutul Lăpuşna, semnată de Cujbă vornic, Duca comis, Dumitraşco feciorul Şetrarului, Iuga din **Horjeşti** (comuna Mingir, raionul Hânceşti, Moldova), Mihalcea, Pavel şi Creţul din **Gurbăneşti** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), Păntelei din **Budeşti** (raionul Leova, Moldova), Ciorba din **Cârlegaţi** (azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui), Dieniş şi Gligorie din **Plotoneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Gherman din **Clocicari** (lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui), Ciocan din **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui), Pavel din **Plăvăţeni** (lângă Urlaţi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Modruz din **Urlaţi** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Colac, Andronic şi Gheorghe din **Vârâţi** (înglobat în Lunca Banului, comuna

605 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 338, pp. 462, 463

Lunca Banului, Vaslui), Gligorie din **Ciorceceşti** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorcea din **Broscăşeni** (Broscoşeşti, comuna Lunca Banului, Vaslui), Pătraşco şoltuz, Giurgea, Pătrăşcan şi Ştefan Galbăn din **Huşi**. / Şi s-a stâlpit din ţarină şi din vatra satului, cum am aflat cu oameni buni. Aşijderea, ce s-au aflat bălţi pe hotarul Stărpenilor, din capul satului din jos, jumătate din iezerul Lungul, iar jumătate este a Măcicanilor. De aici, de la Lungul în sus, este Balta Simei; de-aici, mai sus, este Balta Avraamului; de-aici este Gârla Lungului; de-aici este Racela, în capul hotarului de sus, iar din jos este hotarul Stărpenilor, până în vadul Pruteţului. Aceste bălţi sunt peste Prut, dinspre răsărit; iar bălţile ce sunt pe hotarul Stănileştilor sunt de ceastă parte de Prut, dinspre apus, şi se împreună cu ale Volosenilor. De aceasta scriem şi dăm ştire Măriei Dumitale"[606].

HORJEŞTI

(comuna Minjir, raionul Leova, Moldova).

1482, august 10: Întărit de Ştefan voievod lui Stan Horjă, care primeşte uric pentru „a lui dreaptă ocină şi moşie, satul anume **Horjăşti la Lăpuşna, unde a fost casa lui**, din sus de Scorţăşti, şi **Fântâna Peperigului întru acelaşi hotar**, şi alt sat, la Gura Ocoalelor, şi, peste

606 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 2, pp. 2, 3

Prut, sub Obârşie, unde se pogoară gura Gârlii, şi cu loc de prisacă a Horjii celui bătrân de la obârşia pârâului Gurşava, şi Strâmbenii la Bujor, şi fântâna lui Muşat”[607]. Hotarul, din veac.

HORJEŞTI

(comuna Căprieni, judeţul Lăpuşna, Moldova).

1640, ianuarie 6: Ionaşco Costiceanul, nepotul Vlaicului vinde lui Necoriţă din **Tinteşti** (Ţinteşti, comuna Arsura, Vaslui), drept 70 de lei bătuţi, „dinaintea preotului, a lui Iorga şi a jupânesei Cehăneasa din **Horjeşti** (comuna Căprieni, judeţul Lăpuşna, Moldova), a lui Toader Lupşe, Căzacului Frăia, Simion Roşca şi Dolhan de **Suleni** (azi Duda, comuna Duda-Iepureni, Vaslui), ce sunt răzeşi, a lui Ursul Brahăş şi Bordea de **Păhneşti** (comuna Arsura, Vaslui), Gligorcea de **Tinteşti**… moşia din sat din **Şopârleni** (comuna Drânceni, Vaslui), partea Vlaicului, ce se cheamă un bătrân”[608].

---

[607] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 246, p. 375

[608] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 284, p. 278

HORLEŞTI

(Sârbi şi Geamiri, sate contopite cu Zahorna şi Horleşti, comuna Rediu, Iaşi).

1472, ianuarie 25: Întărit de Ştefan voievod lui Şandro Tătăreanul, care primeşte uric pentru „ocina dreaptă a soţiei lui, Magda, satele anume: Moimeşti şi Sârbi şi Geamiri, mai sus de târgul Iaşi… Cernu şi Romănel şi Drăgoi şi tot neamul lor să nu mai pârască… pentru că au pierdut cu privilegiile lor, deoarece au fost false şi le-am stricat”[609].

1900: „**Horleşti**, sat în judeţul Iaşi, plasa Copoul, comuna Tăuteşti, situat pe coastele unui deal, cu o populaţie de 83 familii sau 266 suflete. Pe marginea dinspre vest a satului, pe podișul dealului Horlești, trece şoseaua judeţeană Iași-Botoşani. Sunt 180 vite mari cornute, 350 oi, 23 cai şi 77 râmători”[610].

---

[609] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 182, pp. 268, 269

[610] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 737

HORLEŞTI

(Horileşti, azi Horleşti, comuna Horleşti, Iaşi).

1612, aprilie 18: Nican, nepotul Frătei, Hăliţoae, fata ei, ginerele Toader, şi Nichifor, toţi nepoţii Frătei din satul Horileşti, vând „ paetea unui frate, ce se va alege din jumătate de sat… din satul **Horileşti**, ce este în ţinutul Cârligăturii, lui Ştefan, diacpnul din rârgul Iaşi, drept 30 de taleri. / Aşijderi am mai vândut o bucată de loc la vârful Volocei, la prisaca cea bătrână, şi în poiană loc de fân, din izvor, în sus, până în hotarul cel bătrân şi din prisacă ce se va veni, şi din codru, o poiană ce se cheamă Căsuţele… Şi în tocmeală au fost Pavăl, ce este răzeş, Ştefan fecior lui Pavăl, popa Sămion, Gligore şi Toader din **târgul Iaşi**, şi alţi oameni buni”[611].

1635, martie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod lui „Ştefan diacon de Biserica Gospod” (de la Biserica Domnească din Iaşi), care cumpără, cu 28 taleri de argint, de la Nicon, Nechifor, Nacul şi Maria, toţi nepoţii Fratei „a patra parte din sat de **Horeleşte** (Horileşti, azi Horleşti, comuna Horleşti, Iaşi) şi a patra parte din obârşia **Volocei** (Voloca, comuna Horleşti, Iaşi)… poiana ce se numeşte **Caşuţile** (Căşuţele comuna Horleşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii”[612].

---

611 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, pp. 102, 103

612 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 50, p. 48

1640, aprilie 28: Vârvăruţa, femeia lui Pană armăşel, şi cu feciorii ei vând popii Carp de la biserica lui Iordache vistiernicul din **Iaşi**, drept 8 galbeni, „o dreaptă ocină şi moşie de-am avut la **Horileşti** (Horleşti, comuna Horleşti, Iaşi), în ţinutul Cârligăturii, din hotarul dinspre Pânteliiasă, până în Cetăţui de lat, a patra parte… Şi în tocmeală au fost popa Vasilie de **Obrejeni** (comuna Popeşti, Iaşi), Ştefan diaconul domnesc, vară-mea Agahiia Păvăloai din **Coposeni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi) şi Ştefan, feciorul ei, şi Toader Curduce”[613].

1643, mai 15: Întărit de Vasile Lupu voievod lui „Ştefan diacon de la biserica domniei mele”, care cumpără, cu 30 taler de argint, de la Nican, nepotul lui Fratea, de la Hăliţoaie cu fiica şi ginerele ei Toader, de la Nechifor şi alte rude ale sale, toţi nepoţii Frătei, „a patra parte din jumătatea satului **Horileşti** (comuna Horileşti, Iaşi), cu o bucată de loc în vârful Voca, la prisaca cea veche, un loc de fân de la izvor în sus, până în hotarul vechi, de la prisacă ce se va cuveni, cu o poiană de fân în bucovina ce se numeşte Căşiţele şi din tot hotarul ce se va cuveni din acel sat Horileşti, ce este în ţinutul Cârligătura”[614].

1900: „**Horleştii Catolici**, sat în partea de sud-vest a comunei Cucuteni, plasa Stavnicul, judeţul Iaşi, situat pe valea pârâului Horleşti, pe o întindere de 424 hectare, cu o populaţie de 57 familii sau 262 suflete de unguri românizați, de religie catolică. Are o biserică catolică, zidită, la 1871, de obştea locuitorilor, deservită de 1

---

613 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 349, p. 365

614 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 95, pp. 100, 101

preot și 1 dascăl. Moșia aparține bisericii catolice din Iași, donată de fosta proprietară, Domnița Hangerli. Vite sunt: 164 vite mari cornute, 17 cai și 71 râmători. / **Horleştii Domniţei**, sat în partea de sud-vest a comunei Cucuteni, plasa Stavnicul, judeţul Iași. Are o populaţie de 126 familii sau 594 locuitori, de origine unguri şi de religie catolică. Acest sat, dimpreună cu Horleștii Catolici, s-a înființat în anul 1700, de Domnița Hangerli, fostă proprietară a moșiei Cucuteni, cu locuitori aduşi de prin satele: Săbăoani, Gherăești și Miclăuşeni, din judeţul Roman, precum și de la Cotnari, din judeţul Iaşi, dăruind o parte din sat bisericii catolice din Iași, Acest sat, dimpreună cu Horleştii Catolici, formează un trup, despărțit prin o brazdă. Are o şcoală, întreținută de comună, înființată la 1877 și frecventată de 53 copii. Vite: 458 vite mari cornnte, 48 cai, 12 oi şi 163 râmători”[615].

HORODIŞTE

(comuna Horodişte, Botoşani).

1625, iunie 11: Martor, la îndeplinirea poruncii lui Radul voievod de a se alege părţile cămăraşului Ionaşcu şi ale lui Pentilii Barbovschi „din satul **Băloşeni** (comuna Băloşeni, Botoşani)… Aflat-am lui Barbovschi trei părţi

[615] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 737

din jumătate de sat, partea din sus, şi a patra jumătate de sat lui Ionaşco, cămăraşul, cu oamenii lui, partea din sus, şi am hotărât de la Urzicoasa, până la Movilă, şi de la Movilă, până în Bodeasca, drept la vale, până în hotarul Codrenilor, partea din jos… Şi s-au prilejit la această tocmeală Simeonce de **Hudeşti** (comuna Hudeşti, Botoşani), Mane de **Ivancăuţi** (pe Prut, comuna Ivancăuţi, Botoşani), Gheorghe Hermeziu de **Horodişti** (comuna Horodişte, Botoşani) şi popa Prodan de **Podraga** (Podriga, comuna Drăguşeni, Botoşani)”[616].

1627, noiembrie 26: Întărit de Miron Barnovschi voievod, în baza împărţirii moşiilor între Ionaşco Urmeziu, fiul lui Mihăilă Dobrul Urmeziu, şi Tudori şi nepoţii lui de frate, fiii lui Toader Urmeziu, nepoţi lui Mihăilă Urmeziu şi ai lui Tudori… „Şi a căzut în partea lui Ionaşco Urmeziu a patra parte de sat **Ocnină** (Ocniţa, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Medvidca** (Moldova), în acelaşi ţinut, şi a treia parte din jumătate din satul **Carlacău** (Corlacaul, Moldova), în acelaşi ţinut, şi a patra parte din satul **Horodişte** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a treia parte din satul **Calafindeşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei. Şi iarăşi, în partea fiilor lui Toader Urmeziu, a căzut a patra parte din satul **Hudeştii Mici** (Botoşani) şi a patra parte din satul **Nelipouţi** (raionul Hotin, Ucraina), în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Cuzlău** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a cincea parte din jumătatea satului **Terhăuţi** (Lunca

---

[616] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 341, pp. 414, 415

Prutului, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, şi a patra parte din satul **Călineşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei"[617].

1900: „**Horodiştea**, comună rurală în partea de nord a plăşii Prutul de jos, judeţul Dorohoi, formată din satele: Cuzalăul, Crăiniceni, Horodiştea şi Slobozia, cu reședința primăriei în satul Horodiştea. Are o populaţie de 404 familii sau 1.809 suflete; 5 biserici, cu 3 preoți, 6 cântăreți și 4 pălămari; 1 școală, condusă de 1 învăţător, frecventată de 40 elevi; 1.204 hectare 48 ari pămînt sătesc; 1.821 hectare 75 ari câmp şi 22 hectare 92 ari pădure ale proprietăţilor; 1 iaz; 10 pogoane vie. Sunt 694 vite mari cornute, 189 cai, 1.446 oi, 13 capre, 189 râmători; 187 stupi cu albine. / **Horodiştea**, sat pe moşia cu același nume, comuna Horodiștea. Are 97 familii saii 448 suflete. Biserici sunt 2, cu 1 preot, 2 cântăreți şi 2 pălămari; una se află în vale, cam în mijlocul satului, cu hramul Sf. Nicolae, este veche, făcută de vălătuci, în 1770, de C. Ciolacu; a doua se află în deal, lângă casa proprietăţii; are hramul Naşterea Maicii Domnului și s-a făcut, în 1863, de răposatul Gh. Baltă. Școala, condusă de 1 învățător și frecuentată de 40 elevi, are un local bun, de zid, făcut şi dăruit de dna Baltă. Locuitorii împroprietăriți au 226 hectare 29 ari pământ; iar proprietatea: 1.197 hectare 31 ari câmp și 8 hectare 59 ari pădure, mai multă luncă de lozie, pe malul Prutului. Este un iaz pe pârâul Iznovăţului; o livadă, în suprafață de 2 hectare 86 ari, cu diferiți pomi fructiferi; 10 pogoane vie. Pârâul ce trece pe moșie este Iznovăţul. Se află multă piatră calcarică în pământ și la suprafață, care se extrage numai pentru trebuințele locale. Drumuri principale sunt: calea judeţeană

---

[617] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 262, pp. 344-346

Rădăuţi-Darabani şi acel ce duce la Bivolul. Hotarele cu: Crăiniceni, Isnovăţul, Bivolul și râul Prutul”[618].

HORODIŞTEA

(comuna Horodiştea, raionul Rezina, Moldova).

1495, ianuarie 24: Întărit de Ştefan voievod, cu ocazia unei împărţiri de moşii între Magda, fata Mihului, feciorul lui Cananov, şi fratele ei Negrilă, şi fraţii Costea şi Toader, nepoţii lui Drăgşan, şi rudele lor Ioan, feciorul Pântei, şi Iacuşa, Fedcu, Marica, Ghinda, toţi nepoţii lui Sima Rugină, şi Done, fiica Nastasiei, nepoata Marine, care primesc uric pentru sate şi părţi de sat în „Todireni pe Bârlad, unde a fost Iacuş Mihu, şi satul Liudeştii pe Bârlad, şi Brezăştii pe Bârlad, şi, pe Nistru, în gura Zăharnei, satul anume Zăharna, şi satul unde a fost Zlatariu vătămanul, şi satul Horodiştea, (şi) unde a fost Jaza vătămanul”[619]. Hotarul, din veac.

1545: Hotarnica moşiilor mănăstirii **Căpriana**, întărită prin uric de la Petru (Rareş) voievod: „Se începe hotarul de la Ișnovăț, este piatră dinspre răsărit și alta împotrivă, ce este peste Ișnovăț, dinspre amiazăzi; se hotărăște cu **Mimorănii** și se coboară dincoace, în Valea lui Coste, și se suie drept la deal, înspre răsărit, și este piatră în muchie și purcede înspre miazănoapte, pin

[618] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 737

[619] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 175, pp. 318, 319

vărsătura apei, pin mijlocul poienilor și se hotărăște cu locul **Trușănilor** și este piatră. Până aice a mers tot împreună cu a Mimorănilor hotar, de acolo purcede prin codru, pe vărsături deasupra Trușănilor și pe deasupra **Cojușnii** și pe deasupra **Volosănilor**, tot pe vărsătura apei, și se scoboară drept înspre Bâc, pe o vale ce se numeşte Domnească. / În gura văii acesteia este moviliță și piatră. De acolo, merge drept peste Bâc, în ținutul Orheiului, la movila ce este în gura văii **Găleştilor** și este pus cu piatră. Și de acolo purcede înspre apus, pe zare dealului, cu hotarul Găleştilor, prin fundul văii Căldăroasăi și loveşte mai sus de gura văii țarinii și în zarea dealului este piatră, și merge pe muchia dealului, până se împreună cu hotarul **Vărzăreştilor**, într-o vâlcică; se coboară drept la vale, în siliștea Vărzăreştilor, prin talpa casei lui Stan Vărzariu s-a pus piatră și mai la vale, fântâna cu budăi de stejar. / Și purcede alăture spre hotarul **Pitușcii**, până la Voloate și se suie drept pin voloate, la deal, este moviliță și piatră. De acolo, purcede pin vărsătura apei drept muchia, alături cu hotarul Pitușcii, pe la țigla cea mare cu dumbravă, unde se hotărăște și se împreună cu hotarul **Păuleştilor**, este piatră, și se coboară drept înspre apus, în Vale Păuleascăi, este moviliță și piatră, și taie curmeziș până în zarea dealului, la ruptură, spre Bâc, unde se împreună cu hotarul **Neșcanilor** și taie drept peste Bâc, în gura Verchii și pe mijlocul văii Verchiei se suie la deal și, în muchie, este piatră, și purcede tot zarea, mai la deal, deasupra **Tuzorii** și pe mijlocul codrului, pe deasupra **Uneaștilor** și pe deasupra **Horodiștii** dinspre Bâc, până în poienile Cunilii și acolo este țiglă mare, goală, fără copaci, și piatră, și coboară drept la vale și trece peste Cunila și se suie la

deal, la lacul cu rogozul lui și merge pin mijlocul codrului, și se coboară la Lacul Negru și trece peste valea **Ciorăștilor**, prin poieni, și se suie la deal, pe Valea Noarbei și iese deasupra Ciorăștilor, până deasupra **Răcătăului** și merge pin dumbravă spre Bâcovăț și se împreună cu **Corneştii**, este piatră în drum, și trece peste Bâcovăț. în ținutul Lăpușnii, drept la deal și se împreună cu hotarul **Cârsteştilor** și al **Căzăneştilor** și al **Săcărenilor** și merge pe mijlocul codrului, până în Poiana Cârlanilor, și merge pe marginea poienii, dinspre amiazăzi, înspre răsărit, mai jos de fundul Vălcinețului, este piatră într-o costișă, și se suie până în muchia dealului și merge în jos drept prin codru și se apropie de unde se văd marginile **Târnovcii**, din jos, dinspre mănăstire, este piatră în codru, unde am stătut de am arătat marginile poienii, și de la piatră se coboară drept la vale și taie pe valea Târnavcăi mai sus de luncă, în marginile poienii dinspre mănăstire este piatră, și de la piatră se suie drept la deal în mijlocul codrului, piatră și buor domnesc într-un stejar, și ia culmea dealului, în jos, înspre răsărit, între Botna și între Cătarha, deasupra ulmilor, până în fundul Suricii, în poiană este piatră, și purcede pe culme, între Surice și între Cătarha, deasupra **Pojorănilor**, și se împreună cu hotarul Mimorănilor, mai sus dintâi pomenit, într-o moviliță drept acel hotar întâi pomenit și de la moviliță se coboară la vale, peste Cătarha, și se împreună cu hotarul de unde am purces dintâi, în siliște **Zăpenilor** și a **Mimorenilor**"[620].

1610: Carte de împuternicire, dată de Constantin Moghila voievod lui Crăciun de **Horodişte**, ţinutul Soro-

---

[620] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 7, pp. 11, 12

cii, care „a adus carte de la Eremia Moghilă voievod, scriind cum Crăciun a dat 13 boi buni de negoţ, biciuluiţi drept 130 taleri curaţi, pentru o deşugubină, căci aflatu-s-a un om mort pe seliştea **Cârjeuca**, ce-i pe Derevţel, şi cu loc de heleştee şi de moară unde cade în Răut; şi nimeni nu s-a aflat să plătească, din acei oameni ce ţineau seliştea **Cârjioanii**… / drept aceea, să-i fie şi de la noi ocină şi cumpărătură, până când îi va întoarce lui cineva de acolo"[621].

1614, noiembrie 1: Zapis de la marele pitar Grigore, Ionaşco al treilea logofăt, Băseanul fost uricar, Necula cămăraş de Ocnă, Dumitru fost pitar, Isac diac de **Dişcova**, Vlasie pitărel de **Morozeni**, Bocşe de **Tărceţei**, Lupul păhărnicel de **Verca**, Hanţul pitar de **Sverjea**, Andronic păhărnicel de **Horodişte**, Duma uşerel de **Zahorna** din ţinutul Sorocii, în care mărturisesc cum Antemia, soţia lui Pătraşco visternicel, şi sora ei Nastasia, fetele lui Văscan, nepoatele Dudoşei, strănepoatele lui Duma Ciochină, au vândut marelui logofăt Beldiman, pentru 80 taleri de argint, „moşia din jumătatea de jos a satului **Sămăşcani**, din jumătate din jumătate, a patra parte, care este sub pădurea Horodiştei, până la fântână, şi cu loc de iaz şi de moară pe râul satului, care este în ţinutul Orhei"[622].

1646, august 5: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Andrii căpitan de cprteni, care cumpără, cu 200 taleri de argint, de la Micul şi Sacotă, feciorii lui Vasile Portărescul, şi de la Vremeş şi Constantin, feciorii lui Simion

---

[621] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 88, 89

[622] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 38, pp. 51-53

Portărescul, „toată partea tatălui lor din satul **Bilicenii** (azi Ghiliceni, comuna Ghiliceni, judeţul Bălţi, Moldova), din **Horodişte** (comuna Horodiştea, raionul Rezina, Moldova), din **Dereneu** (comuna Dereneu, raionul Călăraşi, Moldova) şi din **Prihodişte** (lângă Dereneu, raionul Călăraşi, Moldova), ce-i pe Ciuloc şi pe Cula, în ţinutul Orheiului, din vatra satelor, din câmp, din ţarină, cu fânaţ, cu loc de mori pe Ciuloc, pe Cula şi pe Dereneu, cu vie, cu pomăt şi cu tot venitul… / Şi Nastasia, fata Chirinii, nepoata Portăreştilor i-a vândut, drept 20 ughi (ducaţi ungureşti), „partea mâne-sa Chirina din satul Dereneu şi din Prihodişte”[623].

1651, iunie 8: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului jicnicer Mătiaş Sturza, care primeşte ispisoc pentru „o jumătate de sat, care se numeşte **Buciuşca**, partea de sus, pe Nistru, în ţinutul Orheiului, care este dreaptă moşie jupânesei boierului nostru, anume Nastasia, fata răposatului Vasile Mihăilescul, cu vad de moară pe pârâul Buciuşca, şi de asemenea altă jumătate din acelaşi sat Buciuşca, partea de jos, cu vad de moară pe pârâul Buciuşca, la Hluse, pe care l-a cumpărat Mateiaş Sturza de la Candachia, fata răposatului Pătrăşcan, ce a fost clucer de la ţinutul Trotuşului, Şi a avut Mateiaş Sturza pâră cu nişte oameni din **Horodişte** pentru acest vad Buciuşca, la Hluse, şi s-a aflat acest vad vechi al acestui sat Buciuşca. / Şi de asemenea, pe a patra parte din tot satul care se numeşte **Sârcova** pe Bezina, în acelaşi ţinut, pe care l-a schimbat unchiul boierului nostru, răposatul Ursul, ce-a fost mare vornic, cu Dan şi cu Fătul şi cu toate rudele lor, care, pentru această a patra parte, a dat

---

[623] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 462, p. 394

Ursul altă a patra parte din satul **Piţiga**, în acelaşi ţinut. / De asemenea, din acelaşi sat **Sârcova**, partea pe care a cumpărat-o Ursul vornicul de la Roman, Grama, Ursul şi Gavril, feciorii lui Pârvul, nepoţii Bodorcii, şi ce a cumpărat Ursul vornicul, în acelaşi sat, de la Alexe, Gligorcea şi Miron, toată partea lor… toată partea lui Boţul şi a fraţilor lui, feciorii lui Dumitru… toată partea lui Văsian lui a femeii lui, feciorul Turcului… şi altă parte a lui Văsian, cumpărătură… şi cât se va alege partea lui Grigore şi a surorii lui Antimia, în acelaşi sat. / Şi cât se va alege partea Şanghirii şi a fetei lui Antimia, partea lui Lelcu, feciorul Braei… toată partea lui Vasile Îmblătorul şi toată partea lui Irimicea din Orhei, tot din acelaşi sat Sârcova, şi toată partea lui Stroe… şi toată partea lui Gavril Bodnar, şi toată partea lui Sava şi a fratelui său Vasco, şi toată partea lui Istihie, ce a avut mama sa în acelaşi sat, li toată partea feciorilor lui Pilă, şi toată partea lui Gheorghe, feciorul lui Căzan, pe care a răscumpărat-o Ionaşcu de la Lelco, la care fusese pusă zălog”[624].

1673, martie 21: Ţuţui şi femeia lui Sofia, fata lui Stani de Sămăşcani, dăruiesc jitnicerului Chiriac Sturza, „partea Sofiei, fata lui Stani, din partea Stani a şasea parte din vatra satului **Sămăşcani**, din câmp, din heleşteu, din pădure şi din tot locul… dinainte Lecăi pârcălabul, Zahariei din **Mihăilaşea**, Andrieş de **Năpădeni**, Vasile Mihuleţ de **Curileni**, Vasile Borha vătavul şi Larie vătavul de **Horodiştea**, Vasile vătavul şi Toader de

[624] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 87, pp. 90-94

Soroca ot **Pistruiani**, Mironi de **Bolicăşeşti**”[625].

1699, noiembrie 13: Zapisul fraţilor Vasile şi Aniţa, feciorii lui Ştefan, fratele Popăscului de **Mileşti**, nepoţii lui Milic de **Rădeni**, în care mărturisesc precum „am căzut eu la o nevoie, de am luat o groapă de pâine a unor călugări de la **Horodişte**, împreună cu Gavril şi cu Vasile din Horodişte; apoi călugării, fiind păgubaşi, s-au apucat de sat, să le plătească pâinea, iar satul s-a pus în spinarea mea, zicând că sunt eu vinovat, dar eu întâi am tăgăduit şi am pus şi doi oameni de au jurat pentru mine precum sunt un om drept. Iar când a fost mai pe urmă, soţii mei au spus drept că au luat ei pâinea şi-mpreună cu mine. / Deci, dumnealui Darie Donici serdar, fiind socotitor aici, la margine, ne-a adus pe toţi de faţă, să dăm seama. Deci noi ne-am învoit cu soţii mei şi am dat eu, pentru gloaba mea şi pentru gloaba celor doi soţi, şi pentru limbă strâmbă ce-au jurat rău acei doi oameni, pentru mine partea mea şi a surorii mele Aniţa, feciorii lui Ştefan de Mileşti, serdarului Darie acea ocină ce avea din bătrânul Milii din sat de Rădeni din bătrânul Milic… dinaintea preotului Samuil şi Toader Frunză de **Steţcani**, Maftei Deacul, Enache Deacul şi Darie Moga de **Peresăcina**, Gavril Bobeică de **Horodişte** şi alţi mulţi oameni buni”[626].

1705, ianuarie 13: Zapisul lui Ioan Dudei, Luchian sin (fiu) Văscan, Andronache sin Văscan, Pangrati sin Gheorghe din **Horodişte**, prin care mărturisesc „precum am avut pâră, înaintea logofătului cel mare Antioh (Jora)

---

[625] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 134, p. 135

[626] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 121, pp. 145, 146

cu rudele noastre Vasile Popăscul şi cu Vasile Talpă pentru nişte părţi de moşie din **Rădeni** ot Orhei, de pe Ichil, care le-a vândut Vasile Popăscul şi cu Vasile Talpă lui Darie Donici clucer, tot bătrânul Milic din satul Rădeni, în care bătrân a fost şi partea noastră dimpreună cu a lor, căci am fost dintr-un moş. / Deci, aflând că ne-a vândut şi părţile noastre, a dat judeţul să ne ţinem moşia, iar Donici să-şi ia pe vânzător de grumază, să-i plătească bani. Pe urmă, ne-am învoit cu toate rudele noastre şi am lăsat să-şi ţină Donici clucer ce-a cumpărat pe deplin, iar pentru părţile noastre să ne dea Vasile Popăscul şi Vasile Talpă alte părţi ale lor din satul **Mileşti de sub Codru**, din ţinutul Iaşilor"[627].

1721, mai 10: Constantin Carpuz, fost pârcălab de Orhei, feciorul Mariei de **Horodiştea**, nepotul lui Ionaşco Ţoacăş şi al lui Pătraşco dăruieşte lui Darie Donici, mare vornic de Ţara de Jos, „moşia din satul **Horodiştea**, ce este în ţinutul Orheiului… pentru mult bine ce am avut de la dumnealui"[628].

1774, iunie 5: Satul **Horodişte**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Faţa Bâcului, după recensământul lui Rumeanţev[629], avea **toată suma caselor 30**. Scădere rufeturi 11: 2 mazili, 3 ruptaşi, 1 popă, 2 diaconi, 3 femei sărace. Rămân birnici 19. 9 case pustii. / **Birnici:** Ştefan Luca / David, rusul / Andrei fiul lui Toma / Năstase Chicul / Toader Chicul / Iancul, jidov / Iftimi Luca /

---

627 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 122, pp. 147

628 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 186, p. 179

629 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 425

Năstase Luca / Ştefan Giosan / Ion Negru / Grigoraş nepot lui Minciună / Niculai Chicul / Ursul Mămăligă / Mihăilă, rusul / Gheorghi Roşior / Mărian Şchiopul / Dumitraşcu Murcă / Mărian Luca / Andrei Luca. // **Rufeturi:** Năstase Minciună, mazil / Ion fiul lui, mazil / Grigoraş al lui Ion, ruptaş / Vasile Chicul, ruptaş / Tănase Chicul, ruptaş / Popa Mărian / Andrei, diacon / Măriuţa, femeie săracă / Andriana, femeie săracă / Aftinia, femeie săracă / Ioniţă, diaconul.

1904: „**Horodiştea**, sat în judeţul Chişinău, volosti Pârjolteni, aşezat pe anticlinatul dintre bazinul Bâcului şi bazinul Bâcovăţului. Are 365 case, cu o populaţie de 1.813 suflete de ţărani români, care sunt împroprietăriţi pe pământ mănăstiresc, având 1.409,25 deseatini. Restul pământului aparţine mănăstirii Chiprieni. Are o şcoală de stat, cu o singură clasă, unde se învaţă numai ruseşte; o biserică, cu hramul Sf. Nicolae, zidită la 1849, vechea biserică fiind ruinată. Cărţile vechi ce le posedă biserica sunt: Evanghelia, din anul 7254 (1746), tipărită la Bucureşti; Penticosterion din anul 1743; Ceaslov, din anul 7305 (1797). În apropierea satului, pe un deal, s-au păstrat urmele unei cetăţi. Dealul poartă numele de „Pleşa”. Împrejurul cetăţii sunt şanţuri”[630].

---

[630] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 116

HORODIŞTE

(pe Nistru, judeţul Chişinău, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Horodişte**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[631], avea **toată suma caselor 17**. Scădere rufeturi 13: 3 volintir cu ostavcă, 2 scutelnici izbaşii lui Gavril cu carte, 5 scutelnici lui Lare poruşnic, 2 mazili, 1 popă. Rămân birnici 4. / **Birnici:** Andrei / Alecsandru / Lupu, bejenar / Ilie, bejenar. // **Rufeturi:** Dumitru Ureche, căpitan, cu ostavcă / Ion Gâlcă fiul lui Simion, cu ostavcă / Vasile Ştefan, cu ostavcă / Gheorghe, scutelnic izbaşii lui Gavril / Luca, scutelnic izbaşii lui Gavril / Ştefan, scutelnic lui Lare poroşnic / Dumitru, scutelnic lui Lare poroşnic / Gavril, scutelnic lui Lare poroşnic / Zaharie, la fel scutelnic / Ion Mârzanco, mazil / Antohi, stegar, mazil / Popa Ştefan / Neculai, scutelnic lui Lare poroşnic.

1904: „**Horodişte**, ruseşte Gorodişte, sat în judeţul Soroca, pe malul râuleţului Căinari, pe partea dreaptă. Are o populaţie de 972 suflete; biserică; şcoală elementară rusească; vite, cai, 348 capete”[632].

---

[631] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 463

[632] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, pp. 116, 117

HORODIŞTEA MARE

(deal în Cotnari, Iaşi).

1602, februarie 12: Întărit de Irimia Moghilă voievod sulgerului Trifan, care cumpără, de la Berescul bătrânul sin (fiu) Giurgea, „un loc de prisacă, ce se cheamă **Horodiştii**, ţinutul Cârligăturii”[633].

1602, februarie 24 : Ispisoc de întăritură de la Ieremia Movilă voievod, după împărţirea moşiilor lui Bucium vornic, între văduva lui Antemia şi feciorul lor lor Grigore Bucium… / Şi s-au venit în partea lui Bucium vornicul „jumătate de sat **Crainici** pe Polocin, satul **Faurii**, cu vad de moară, satul ce se cheamă **Lunca Mare**, cu vad de moară, jumătate de sat **Oteştii**, cu vad de moară în Răcătău, jumătate de sat **Buciuleşti**, cu vad de moară în Bistriţa, jumătate de sat **Găureni** pe Prut, a treia parte de sat **Echimăuţi**, în ţinutul Orheiului, a treia parte de sat **Săharna**, satul **Boşotenii** pe Bistriţa, cu vad de moară, a patra parte de sat **Poienile**, la Vaslui, 2 fălci de vii în dealul **Horodiştii**, lângă **Cotnari**, şi o falce de vie la **Zlodiica**… / Şi jupânesei Antemia i s-a venit satul **Năneştii** şi cu hotarul **Ungurenii**, jumătate de sat **Horgeştii** pe Răcătău şi cu vad de moară, a patra parte din sat **Găleşti**, pe pârâul Răcătăul, a patra parte din **Bizigheşti**, cu moară, a patra parte a satului **Poenile**, la Tecuci, jumătate de sat **Voineşti**, a patra parte de sat

633 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 220, p. 194

Corneştii de la Cârligătură, a patra parte de sat **Porosălnici**, trei fălci de vie la **Cotnari**, 2 fălci la dealul **Horodiştii**, 1 fălci la **Zlodiica**… / Deci s-au aşezat de bunăvoie”[634].

1638, mai 14: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Gheorghe şi Vasile, feciorii lui Toader Moţoc din **Mândac** (Mândâc, raionul Donduşeni, Moldova), care primesc uric pentru „satul anume **Mândacul**, pe pârâul Coboltii, ce este în ţinutul Sorocii, cu heleşteie şi mori, şi satul **Sura** (sau Şura, azi Suri, raionul Drochia, Moldova), pe acelaşi pârâu şi din jos de Mândaca, cu heleşteie şi mori, şi satul **Voloşca** (Voloşcova, raionul Secureni, Ucraina), din sus de Mândaca, tot pe Cobolta, cu heleşteie şi cu mori, şi cu apărături, cu loc de pădure, pe unde din veci au îmblat… / Şi din **Horodiştea cea Mare** (deal în Cotnari, Iaşi), acea a patra parte din Horodişte ce este cumpărătură de la Marica Sinca, fata Avrămiei, şi de la nepoţii ei Mihin, Pricopii şi Gafa, cărora le-au dat plată 100 de taleri bătuţi. / Şi Iarăşi, în Horodişte, a patra parte pe pârâul Harbozola şi cu tot venitul din amândouă părţile, şi cu livadă în sat, ce au cumpărat-o de la Gafa, Parasca şi Nastasia, fetele lui Mezin, şi de la nepoţii lor Torondeliv şi Tetca, şi de la seminţia lor Marina, Mihai şi Manuca, cumpărată osebit, pentru 100 taleri bătuţi… Iar cu cele două părţi din Horodişte să n-aibă treabă Vasile, pentru că a cumpărat singur Gheorghe Moţoc vornic”[635].

---

[634] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 17, pp. 28, 29

[635] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 352, pp. 346, 347

1639, aprilie 8: Nepoţii lui Ion Mogâlde vornic, împarte între ei moşiile ce li se cuvin. Deci s-au venit Soltanei jumătate de sat de Drăguşeni (Suceava) şi cu viile din **Dealul Comisului** (comuna Cotnari, Iaşi), un fârtai în **Horodişte** (comuna Cotnari, Iaşi) drept un sat, şi jumătate de Zăvoeni (Suceava), partea de jos, şi a treia parte din **Iurceşti** (comuna Hălăuceşti, Iaşi). / Şi s-au venit lui Neculau Mogâlde şi cumnaţilor lui (Ionaşco Rusul, Cărăiman pitarul, Pavel şi Gheorghe Ştefan postelnic) satul **Onicenii** (comuna Oniceni, Neamţ) şi jumătate de Zăvoeni, partea de sus, şi a treia parte de **Iurceşti**, şi o falce de vie în **Horodişte**. / Şi s-au venit lui Gheorghe postelnicul satul Mitcăul (Bucovina) şi jumătate din **Pogăneşti** (comuna Hălăuceşti, Iaşi), şi a treia parte de **Iurceşti**, şi o falce de vie în **Horodişte**… / Aşijdere, s-au mai găsit trei părţi la ţinutul Bacăului şi s-au venit jupânesei Soltanei parte din **Mădzănăeşti** (Măzănăeşti, înglobat în Valea Şoşii, comuna Podurile, Bacău) şi lui Neculai Mogâlde **Pertrimăneştii** (comuna Podurile, Bacău) şi lui Gheorghe postelnic **Alboteştii** (înglobat în Siretu, comuna Săuceşti, Bacău)”[636].

1774, iunie: Satul **Horodiştea lui Hurmuzachi**, ţinutul Hârlăului, ocolul Bahluiului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[637]**, toată suma caselor: 46**. Scădere rufeturi 42: 1 popă, 1 dascăl, 8 ţigani, 20 scutelnici vistiernicului Hurmuzachi, 12 scutelnici postelnicului Hurmuzachi. Rămân birnici 4. / **Birnici:** Vasile Şuvei / Chiriac Botin / Onu, ungurian / Irimie

---

[636] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 93, p. 93

[637] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 226, 227

Horlaci. // **Rufeturi:** Popa Costandinu / Ion, dascăl / Ion sin (fiu) lui Neculai, scutelnic la vistiernicul Hurmuzachi / Gligoraş Gârneţ, tij (la fel) / Gavril fiul lui Neculai, la fel / Ioniţă Izmană, la fel / Ion Tufă, la fel / Sandu Pleşca, la fel / Tudose, la fel / Cozma Balmuş, la fel / Ion Galiş, la fel / Ion Stredii, la fel / Vasile Bostan, la fel / Ion Hiloti, la fel / Vasile Scântei, la fel / Vasile Berenche, la fel / Vasile Hiloti, la fel / Ioniţă fiul lui Neculai, la fel / Dumitru Horlaci, la fel / Simion Ghemiş, la fel / Vasile Dulma, la fel / Ion, cioban, la fel / Vasile, cioban, scutelnic postelnicului Hurmuzachi / Ioniţă Bărbuţă, la fel / Neculai Roşu, la fel / Ioniţă, cioban, la fel / Clementi, la fel / Gheorghe Dicusară, la fel / Pavăl, murar, la fel / Dămian fiul murarului, la fel / Vasile Lepădatu, la fel / Ion Lepădatu, la fel / Alicsandru Lepădatu, la fel / Costandin, ţigan / Vasile fiul lui Costandin, ţigan / Gheorghiţă, ţigan / Ioniţă fiul lui, ţigan / Mihăilă, ţigan / Vasile Ivaşcu, ţigan / Ion Balahura, ţigan / Stoica, ţigan / Petre, ungurian, scutelnic.

1774, iunie: Satele **Cotnarul, Horodişte** şi **Zlodica**, ţinutul Hârlăului, ocolul Bahluiului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[638]**, toată suma caselor: 106**. Scădere rufeturi 41: 1 popă, 1 diacon, 39 vieri boiereşti. Rămân birnici 65. / **Birnici:** Ion Grumeza / Neculai Grumeza / Toader sin (fiu) lui Neculai Grumeza / Gligori Petică / Vasile fiul lui Cârstei / Chiriac Mahu / Alicsandru Bulău / Pavăl Bulău / Vasile Savin / Ion Savin / Ioniţă fiul lui Savin / Toader, tălpălar / Gheorghe Sănduţă / Manoli Savin / Ilie Savin / Vasile Savin / Pavel Stiţco / Petre Dorcoş / Neculai fiul lui Iacob / Ion,

---

[638] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 227, 228

muntean / Luca Buznian / Vasile Coşciug / Gheorghe, ungurian / Ianăş, unguru / Vasile Corhanu / Iacob, unguru / Ştefan, unguru / Ion Mândru / Alde, bârsanu / Martin, ungur / Feltin, ungur / Petre fratele lui Feltin / Ion Melenghi / Pricopi cumnat Mândrului / Gligoraş Tobultoc / Ursachi fiul lui Sofroni / Gheorghi fiul lui Ştefan / Ştefan fiul lui Simion / Toader Ţurcanu / Dumitraşcu fiul lui Andrunachi / Postolachi / Ion, muntian / Miron Nicorescu / Gheorghe Narte / Toader fiul lui Păragină / Toader Cărădan / Ioniţă Scântei / Sandu Pătraşcu / Toader, teslariu / Sandu Tescu / Vasile Steţcu / Radu, bârsanu / Chiriac / Damir / Grigori Ţurcan / Apostu Ţurcan / Toma Ţugui / Timofti Ţugui / Toader fiul Sofronoai / Ioniţă fiul Sofronoai / Ion Delian / Vasile Borcoi / Toader, muntean / Simeon fiul Mărioarii /Chiriac, apariu. // **Rufeturi:** Popa Gavril / Diaconul Ignat / Toader Pătraşcu, vier la dumisale paharnicul Iordachi Balş / Toader Grumeza, vier la dumisale paharnicul Costandin Paladi / Pantele, tij (la fel) vier / Grigori Buţurcă, la fel / Ion Sarage, vier la dumisale postelnicul Arghire / Toader Sarage, la fel / Păladi Ţurcan, la fel / Gheorghi Ţurcan, vier mănăstirii Sfeti Spiridon / Costandin, vier paharnicului Matei Hurmuzachi. // **Liudi** (oameni străini) **vieri** ai dumisale spătarului Iordachi Cantacuzino, ce n-au dat la rânduieli, fiind cu darea lor la satul **Delenii**: Năstac Vărzari / Vasile Cârstei / Ştefan Cârstei / Lupu Dărăban / Neculai Dărăban / Neculai Minciună / Ursachi Minciună / Vasile Epure / Vasile nepot lui Mazâre / Gheorghiţă Unguraş / Gavril Unguraş / Ianăş, ungur / Martin, ungur / Ursu Unguraş / Ioniţă fiul lui Vasile Cârstei / Dumitraşcu Popăscu / Toader fiul lui Unguraş / Ursu Dolhăscu /

Timofti Narte / Lupu Savin / Ştefan Botez / Stan, bârsanu / Ambrosi / Lupuşor / Grigori Niţă / Ştefan Pândari / Iosip, unguru / Grigori Spătaru / Simion Minciună / Năstac Burţucă.

1900: „**Horodiștea**, sat în judeţul Iaşi, plasa Bahluiul, făcând parte din podgoria numită Cotnari, situat într-o vale, formată, în partea dinspre nord, de poalele dealului Catelina şi de ale unui mic deal, numit Chetrosul. Este acoperit de vii și livezi. Are o populaţie de 131 familii sau 465 suflete; o biserică, clădită din lemn, foarte veche, pe al cărei prag de sus al ușii din pridvor se află inscripția următoare: „Să ştii de când au zidit biserica satului: 7210” (1702). Această biserică, până la luarea averilor mănăstirești de către stat, ținea de mănăstirea Coşula, dimpreună cu 18 hectare vie şi o livadă, fiind privită ca mitoc pentru călugări; astăzi e întreținută de comună, iar via şi livada sunt date în posesie de stat, ca proprietate a sa. Biserica e deservită de 1 preot, 1 cântăreţ şi 1 eclesiarh. Sunt 135 vite mari cornute, 50 cai, 139 oi și 66 râmători”[639].

HORODNIC

(aproape de Rădăuţi, Bucovina).

Pornind de la sugestia toponimică, adică de la faptul că „horod” (gorod) înseamnă, în limbile slave, oraş, cetate, târg, austriecii au angajat un arheolog slav, al

---

[639] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 737

cărui nume îmi scapă, să facă săpături pe vatra celor două sate Horodnic, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cu speranţa că se vor găsi urmele presupusului oraş-cetate. Un pictor austriac, Mattias Adolf Charlemont (1820-1871), l-a însoţit pe arheolog, realizând, cu acea ocazie, o frumoasă panoramă a Horodnicului de Jos, în prim-plan zărindu-se ceramica descoperită de săpătorii ţărani, care trudesc într-o groapă considerabilă, situată pe un deal, supravegheaţi, îndeaproape, de domnul de la Împărăţie, care umbla după oale şi ulcele. Charlemont a desenat, apoi, piesă cu piesă, toate obiectele descoperite în vatra Horodnicului de Jos, ceramică celtică şi, mai ales, bastarnă, toporişti, vârfuri de arme, toate din secolele III-II înainte de Cristos. S-au mai găsit, desigur, ca peste tot în România, Basarabia şi Ucraina, şi piese care ţin de cultura cucuteniană, dar oraşul-cetate nu li s-a arătat şi pace. Poate că nici nu a existat, poate că, taman ca la Rădăuţi, „horodul" se referă la un posibil târg de animale şi produse agricole, organizat în vecinătatea Mănăstirii Horodnic, săptămânal sau cu ocazia mai multor sărbători anuale. E posibilă, totuşi, şi varianta existenţei, cândva, a unei întărituri de pământ şi lemn, condusă de o căpetenie locală (horodnic), pe care s-o fi măcinat, prin vremuri, brazda pământească, dar nu trebuie exclusă nici varianta unei străvechi cetăţui din piatră, precum cele despre care vorbeşte, după ce le văzuse, Simion Florea Marian, în „Tradiţiile..." sale, cetăţuie pe care, deocamdată, pământul nu voieşte să ne-o dezvăluie. N-ar fi exclus ca temelia acelei cetăţi să se afle nu la Horodnicul de Jos, ci la Horodnicul de Sus, în pădurea „Cetate", pe Pârâul Cetăţii, localizare sugerată şi de reperele menţionate în uricul lui Roman Vodă, din 18

noiembrie 1393, în care se spune că hotarul Frătăuţilor porneşte „de la obârşia Sucevei, drept la Movilă, la satele lui Radomir”, care sate pot fi cele cunoscute, în viitor, drept satele Horodnic, Rădăuţii reprezentând, aşa cum este sugestia generală, o parte din acest ocol, cea poziţionată „de acolo (de la satele lui Radomir), drept peste câmp la o movilă, de acolo drept la ocolul lui Radomir”, în capătul cărui ocol se află „cornul de jos”, dinspre Suceava. Dar, deocamdată, totul este doar o sugestie, deşi reperele hotarnicei Rădăuţilor, din 19 şi 20 iulie 1782, deşi împănate cu foarte multe toponime, par să respecte, în megieşia Frătăuţilor cu Horodnic şi Rădăuţi, aceleaşi indicii ale dispunerii movilelor. Dar, despre asta, cu un alt prilej, după o documentare mai amănunţită.

1439: Cele două sate Horodnic, „unde a fost curtea lui Petru Vrană”, deşi locuite din antichitate, au fost atestate documentar abia în 15 iulie 1439, ca proprietăţi ale mănăstirii Horodnic („unde este Antonida stareţă”), împreună cu satul dispărut Balasinăuţi, şi sunt, alături de Frătăuţi, pietre de temelie ale spiritualităţii bucovinene, datorită numelor mari, aduse prinos culturii române.

1444: Întărituri domneşti pentru satele Horodnic se mai obţin în 1 august 1444 şi în 8 iulie 1453, ambele în beneficiul mănăstirii stareţei Antonida, mănăstire dispărută, dar cu temeliile adăpostite, probabil, de vatra fertilă a satului Călugăriţa. Este de presupus că mănăstirea aceea veche a dispărut şi s-a risipit înainte de urcare pe tron a lui Ştefan cel Mare, din moment ce, în 26 august 1474, se judecă, în faţa Sfatului domnesc de la Suceava, pricina dintre Ivanco, fiul lui Vasco de la Horodnic, şi Măruşca, fiica lui Ivan Cupcici. Procesul, judecat după dreptul va-

lah (valaskim), „cum este drept şi lege, după obicei, ca să vie Ivanco însuşi cu 24 de jurători şi să jure cu ei Ivanco şi cu fraţii săi că sunt nepoţii lui Cupcici, după mama lor, de asemenea că sunt nepoţi şi ai Maruşcăi, şi ai lui Mihno” (fiul lui Grozea Cupcici, nepotul Maruşcăi”.

1474: În ziua judecăţii, deci în 26 august 1474, „Ivanco şi cu fraţii săi s-au lepădat de jurământul lor şi nu au vrut să jure cu jurătorii lor, ci au lăsat pe Măruşca, fiica lui Ivan Cupcici, ca să vie ea singură şi să jure, zicând aşa: Că Ivanco, fiul lui Vasco din Horodnic, şi cu fraţii săi nu sunt nepoţii lui Cupcici, nici ai ei, ai Maruşcăi, nici ai lui Mihno”. Ştefan cel Mare şi sfatul său domnesc, „văzând Maruşcăi”, i-a întărit ei toate satele lui Cupcici, stabilind, pentru eventualitatea altor pâre mincinoase la domnie, o amendă usturătoare pentru cei din neamul lui Ivanco, adică „să plătească atunci zavească 60 de ruble de argint curat”.

1530: Dar, în vremurile care au urmat, nici un urmaş din neamul Vasco al sătenilor horodnicani nu a mai revendicat străvechile moşii, care, după o întăritură, din 1530, a lui Petru Rareş, referitoare la cumpărarea satului Horodnicul de Jos, „cu livada, mai jos de Osoe”, şi după o alta, din 14 februarie 1582, prin care Iancul Sasul Vodă, în baza uricelor din vremea lui Ştefan cel Mare, întărea celor două sate fraţilor Ion, Trifon, Ştefan, Sturza, Vasutca, Parasca, Fădora şi Anuşca Cupcici, sunt vândute, la 1577, lui Ieremia Movilă, care le dăruieşte Mănăstirii Suceviţa, „cu iazuri şi cu mori pe Părăul Horodnicul şi pe Părăul Pozinul şi cu poiene şi curături într-a lor hotară”. Mănăstirea stăpâneşte cele două sate, aflate într-un acelaşi hotar până în 1785, până la confiscarea averilor mănăstireşti şi împroprietărirea cu pământ

arabil, fâneţe şi păduri, pe seama averilor confiscate de la călugări, a obştilor săteşti şi a ţăranilor, în 1786.

1748: La Horodnice se stabiliseră, între timp, şi trei familii de emigranţi transilvăneni, cea a lui Vasile Moroşan, plugar din Bârgău, sosit, în 1748, împreună cu nevasta şi cu doi băieţi şi două fete; cea a bodnarului din Rodna George Ungurean, stabilit la Horodnic în 1766, împreună cu soţia, un băiat şi cinci fete; cea a plugarului din Rodna Nicuţă Buenţa, sosit tot în 1766, împreună cu soţia şi două fete.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[640], din 1772-1773, înregistrează la Horodnic, în Ocolul Vicovilor, fără alte precizări, „81 – toată suma caselor", însemnând 8 popi, 13 femei sărace şi 60 scutelnici ai spătarului Enăkaki.

În **1774**, când austriecii ocupă Bucovina, satele Horodnic aveau 72 familii, dar numărul lor creşte, până în 1784, la 186 de familii, din 1785, cele două sate cu rădăcini comune devenind comune distincte.

1782: În 17 martie 1782, nişte ţărani din Horodnic, în frunte cu vornicul lor de atunci, Ioniţă Ţigănescu, au fost invitaţi să participe, împreună cu ţărani din Volovăţ şi din Rădăuţi, la juruirea şi hotărnicirea moşiei satului Rădăuţi. Ceilalţi „oameni buni şi bătrâni" erau Toader, fost protopop, Grigore Prilipcean, Ioan Morar, Simeon Crisenco şi Grigoraş Calancea.

1786: În acel an 1786, al primei reforme agrare în Bucovina, sunt menţionate, pentru prima dată în nişte hotarnice, toponime precum Coliba, Dealul Horodnicului, Dealul Pietros, Dealul Voitinului sau Viţău, Fântâna Vo-

---

[640] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 340

loca, La Mărul Roşu, Mesteceni, Opcina, Pădurea Corhana, Piscul Murelor, Pârâul Boşneanu, Pârâul Pozinul, Pârâul Valea Sacă, Poiana Haiciunca, Poiana Pietroasă (fostă pădure), Sub Codru, Traian şi Vadul Pietros (Nicolai Grămadă, Toponimia minoră a Bucovinei, I, pg. 299).

1790: Biserica Sfântului Dimitrie din Horodnicu de Sus fusese construită în 1790, din banii Fondului Religionar, renovată, în 1853, de preotul Dimitrie SOSNOVICI, apoi în 1871.

1814: Biserica Sfântului Ioan Teologul din Horodnicu de Jos a fost ctitorită, în 1814, de Nicolai POPESCUL şi de preotul Dimitrie POPESCUL, fiind restaurată în 1853. Biserica din Călugăriţa, ctitorită în 1591, avea să fie restaurată în 1871.

1841: Folclorul pare să se fi simţit mai bine la Horodnicul de Jos, unde şi Ana, şi Giorgi Sbiera, aveau, în anii de după 1841, câte un cântec al lor, „Of, loziţă înfrunzită” şi, respectiv, „Hai să bem, să bem să bem!”. Şi se mai cântau, la Horodnicul de Jos, veselele cântece „Care fete-s mai fudule”, „Pus-am şeaua pe doi cai” sau „Tinereţe, haine scumpe”, ultimul chiar şi în perioada interbelică, de către un rapsod celebru pe atunci, Ion Prepeliţă.

În **1843**, parohia Horodnicu de Sus, cu 1.656 enoriaşi, era slujită de parohul Dimitrie SOSNOVICI, iar cea din Horodnicu de Jos, cu 1.240 enoriaşi, de parohul Dimitrie POPESCUL şi de preotul cooperator Nicolai POPESCUL.

1848: Horodnicul de Jos beneficiază de o succintă descriere, aşa cum fusese prin anul 1848, din partea lui Ion alui Gheorghe Sbiera: „Satul Horodnicul de Jos era aşezat în vale, lângă părăul Pozănul, şi pe coasta miază-

ziuală a unui colnic lungăreţ. Din vatra satului, cercul de vedere, adică discul pământului (orizontul) îmi părea foarte restrâns, îngust. Când mă suiam, însă, pe gruiul (vârful) colnicului, unde era pusă o ciuhă (bornă) de către ingineri, când au fost măsurat moşiile oamenilor, mi se mai lărgea încâtva cercul de vedere, dar tot credeam că acolo unde se împreună cerul cu pământul este marginea lumii"[641].

1861: Câte o şcoală cu 5 clase funcţionau în ambele comune Horodnic din 1861, la Horodnicu de Sus fiind deschisă, în 1902, şi o şcoală cu 3 clase[642].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi – **Rădăuţi** (Târg cu tribunal districtual) cu Vadu Vlădichii, Andreasfalva cu Mitoca, Bădeuţi, Bilca, Burla, Frătăuţii Vechi, Frătăuţii Noi, Fűrstenthal, **Horodnicul de Sus, Horodnicul de Jos**, Karlsberg, Marginea, Milişăuţii de Sus, Putna (cu mănăstirea), Satulmare, Straja, Suceviţa, Vicovu de Sus cu Bivolăria, Vicovu de Jos, Voitinel, Volovăţ, Seletin cu Frasin, Tomnatic, Rusca, Paltin, Plosca Camerale, Ulma, Ropoţel, Nisipitu, Bistriţa cu Cârlibaba, Izvor cu Iaroviţa, Sărata, Moldova, Şipot Camerale"[643].

În **1890**, când Daniel Werenka îşi publică celebra „Topographie", Horodnicul-de-jos avea 2.148 locuitori,

---

641 Sbiera, Ion G., *Amintiri din viaţa autorului*, Cernăuţ, 1899
642 SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 20, 1876 p. 41, 1907 p. 123
643 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

păstoriţi de parohul Dimitrie Popescu şi de cantorul bisericesc Petru Lomoş. Primar al satului era Onufrei Teleagă, iar învăţători, Vasile Mihalescul şi Fevronia Velehorschi.

1892: Raport anual, pagina 62 (**Săpături și descoperiri de monede**). „Conservatorul Klauser a raportat despre succesul mai mic al săpăturilor din Horodnicu de Jos, Bucovina, și pe o descoperire de monede la Siret. comentatorul Dr. Kenner a remarcat: Monedele de interes din localitate au ajuns, aparent, la locul descoperirii, pe ruta comercială care leagă Marea Neagră și Dunărea cu Marea Baltică. Ele aparțin unui grup de monede găsite, care indică existența și direcția drumului, și, prin urmare, fiecare sit nou în care se fac astfel de descoperiri este important“[644].

1896: Prima bibliotecă publică a Horodnicului de Jos, Cabinetul de cetire „Vatra”, s-a înfiinţat, în casa comunală, în anul 1896, cu 326 membri, cu 79 cărţi şi 4 abonamente la gazete, dar şi cu o avere de 26 florini şi 20 de creiţari. Preşedintele „Vetrei” era preotul Dimitrie Popescul, secondat de legendarul învăţător Vasile Mihalescul şi de secretarul Dionisie Sorocean.

1896: O colectă, pentru Azilul de studenţi din Cernăuţi, făcută, în mai 1896, de „Zaharie ZUB, primar în comuna Horodnic de sus”, menţionează următoarele nume de localnici:paroh Titus TURTUREAN, învăţător Toader GUGA, Titus COMOROŞAN, Simion ZUB, Artemie ZUB, Toader MACOVEI, Ion CALANCEA, Geor-

---

[644] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

ge ICHIM, Dumitru POPESCUL, Maftei PRELIPCEAN, Constantin GRICENCO, Casian MACOVEI, Vasile JACOTA, Constantin MACOVEI, Ion GROSUL, Iftim POPESCUL, George ANICA alui ZAHARIE, Constantin LUŢA, George LUŢIA, George GROSUL alui Gavril, Constantin GROSUL, Vasile ANICA, George MACOVEI şi Spiridon POPESCUL[645]. În Horodnicul de Jos era primar, în 1896, Onufreiu TELEAGĂ[646].

1897: Din Horodnicul de Jos, lista de colectă întocmită de parohul Dimitrie POPESCUL cuprinde numele localnicilor: primarul Onufrei TELEAGA, Gavril TELEAGA, Petru PRELIPCEAN, Dumitru alui Lupu TELEAGA, Dumitru alui Alexandru TELEAGA, Ion alui Silion PRELIPCEAN, Antip PRELIPCEAN, Ilie ANDRIEŞAN, George LUNGOCI, Pancratie POPESCUL, Ion POPESCUL, Ifrim OLENICI, Rachila lui Simion TELEAGA, Gavril ŢIGANESCU, Alexandru POPESCUL, George PRELIPCEAN, Ioan PISCUC, Ioan ŢIGANESCU, Laurenti ŢIGANESCU, George PRELIPCEAN şi Dionisie SOROCEAN[647].

1897: O altă colectă, demarată în 18 Decembrie 1897, în folosul aceluiaşi internat cernăuţean, făcută de primarul Onufrei TELEAGĂ, de proprietarul Petrea alui Archip TELEAGĂ şi de preotul Dimitrie POPESCUL, menţionează următoarele nume din Horodnicul de Jos: proprietarul Ion ONICA, proprietarul şi negustorul Gavriil TELEAGĂ, Ion alui Simion TELEAGĂ, Simion alui Vasile TELEAGĂ, Casian alui Georgie TELEAGĂ, Vasile TELEAGĂ, Dumitru TELEAGĂ, Simion alui

---

645 GAZETA BUCOVINEI, Nr. 42/1896, p. 4
646 DEŞTEPTAREA, Nr. 5/1896, p. 39
647 DEŞTEPTAREA, Nr. 11/1896, p. 84

Alexandru TELEAGĂ, Rachila TELEAGĂ, Pavel TELEAGĂ, Ion PRELIPCEAN, Dimitrie POPESCU, George BOGHIAN, Nistor COLBAN, Pentelei PRELIP-CEAN, Ion alui Damian LUNGOCI, Ion PISCUC, Dumitru alui Vasile PRELIPCEAN, David ANDRIŞAN, Ion ANDRIŞAN, Nistor PRELIPCEAN, Toma PRELIP-CEAN, Ion alui Artemi PRELIPCEAN, Ion alui Precop PRELIPCEAN, Ifrim PRELIPCEAN, Casian POPES-CUL, Pentelei PRELIPCEAN, Anton PRELIPCEAN, Petre alui Anton PRELIPCEAN, Grigori alui Varlaam PRELIPCEAN, Chiriac PRELIPCEAN, Toader PRELIP-CEAN, Efrim COLBAN, Dumitru alui Vasile COLBAN, Simion ŞOTROPA, Aniţa lui Simion ŞOTROPA, Ion alui Vasile LUŢA, Anton RAICO, Ion TIRON, Andron LUŢA, Vasile POPESCUL, Pentelei VLADEAN şi rădăuţenii Iankel ŞAPIRA, Leiser KIRMAYER, Calman FIŞER, Nathan HARTH şi Chaim MENŞEL, precum şi arendaşul morii din Horodnicul de Jos, Franz REIT-MAIER, burger în Rădăuţi[648].

1898: Horodnicul de Sus a preferat să-şi facă, mai întâi, bancă cooperatistă, a cincia bancă rurală de tip Raif-feisen din Bucovina, după cele din Crasna, Fundu Moldovei, Solca şi Stroieşti, înfiinţată în anul 1898, cu 139 părtaşi, sub preşedinţia lui Epifanie Bacinschi şi sub directoratul primarului Zaharie Zub, cu învăţătorul Teo-dor Guga vistiernic, cu George Luţă şi Filip Macoveiu în Consiliul de control, şi cu Emilian Hreniuc, Dimitrie Popescul şi Simeon Zub în direcţie.

În **1899**, de Sf. Dumitru, „părintele episcop Rep-ta” a sfinţit biserica din Horodnicu de Sus, cu un sobor de 18 preoţi, în prezenţa a câtorva mii de credincioşi. Printre

---

[648] DEŞTEPTAREA, Nr. 4/1898, p. 30

ctitori se află, în primul rând, primarul de atunci, Zaharie Zub, care a dat 4.500 florini[649].

1899: Horodnicul-de-sus avea 2.595 locuitori, păstoriţi de preotul Tit Turturean şi de cantorul Casian Şindilaru. Şcoala din sat avea patru învăţători, Teodor Guga, Tit Comoroşan, Glicheria Comoroşan şi Panora Senculeţ, iar primar al satului era Zaharia Zub, unchiul lui Em. Grigorovitza, care avea să scrie, mai târziu: „Am mai povestit, cu alt prilej, cititorilor mei despre Horodnicul de Sus şi o mai zic o dată că sat frumos românesc ca acesta greu se mai găseşte cât aţi căuta. Nu că-l laud, fiindcă-mi e acolo baştina părinţilor şi a mamei copilului meu, dar aşa-i. Şi n-ar fi numai atâta, dar treizeci de ani de-a rândul, de când am trecut dincoace, în Ţara Românească, tot de casa noastră strămoşească a ţinut vornicia acestui cuib de Români. Şi numai la biserica veche din sat, dacă aş fi vrut să merg să mă închin, tot de tata socru, preotul satului, era să dau. / Cum nu era să-mi fie drag Horodnicul de Sus? E şi satul cel mai lipit de marginea târgului, scăldat de apa albăstrie şi rece a Topliţei, ce curge ascunsă până spre piaţa mare a Rădăuţului. / Şi ce mândru e aşezat Horodnicul de Sus, la un capăt al şesului, chiar în spatele târgului, având faţa îndreptată spre munţii Carpaţilor, parcă ar fi fost pus strajă pe valea mare a Sucevei, ce se deschide de aicea înainte. / Poate de aceea se va fi trudit aşa strămoşul meu, de a venit fugar din ţara muscălească, să-şi regăsească scumpa lui Moldovă, pe care o părăsise ca flăcău de 17 ani, luat cam cu sila de cetele generalului rusesc Munich, la anul 1739. Păţise şi el ce li s-a întâmplat, în urmă, la mulţi feciori de casă bună moldovenească. Că mi-i ademeneau Ruşii în tot felul şi-i

[649] DEŞTEPTAREA, Nr. 21/1899, p. 163, 164

luau cu dânşii, în ţara lor, unde o samă ajungeau la slujbe înalte, cum a fost, de pildă, şi cu Onu de la Miroslave. / În familia noastră s-au păstrat şi azi hârtii cari spun multe. Dar cine să apuce a scormoni din nou lucruri uitate... şi la ce? Cu gânduri trufaşe, că ce şi cum era să fie, dacă veneau lucrurile altfel şi nu cum au venit, nu mi-am bătut niciodată capul. Destul de scump plătise tatăl meu, cum îmi povestea adeseori, tradiţia din familie, cum că ne-am trage din neam. Face să o spun şi altora. / Moşul meu, Irmolai, om cu multă socoteală, văzând că învăţătura era lucru scump, a lăsat pe cei doi băieţi ce-i avea, adică pe tatăl meu şi pe frate-său, primarul Horodnicului de azi, să înveţe ce cam se putea învăţa pe vremurile acele aşa, prin apropiere, mai la mănăstirea Suceviţei, mai la Rădăuţi. Tatălui meu îi băgase însă în cap, încă mai dinainte, un unchiu, călugăr ce tot se abătea pe la casă, fumuri de boierie. Şi-ntr-o zi, prin postul mare, când moşul meu l-a fost trimes pe tata cu boii în ţarină, să o cureţe de spini, el ce s-a gândit, ce a făcut, dar atât că a tulit-o drept în Moldova, la mânăstirea Neamţului, unde un fel de frate al moşului meu, arhimandritul Serafim, se găsea stariţ. Ce va fi învăţat pe acolo bietul meu tată e greu de spus. Destul că, după moartea unchiului, s-a întors băiat cam răsărit, dar fără nici un rost, adică nici bun de gospodărie, nici prea îndemânatec pentru carte nemţească, ce se cerea pe la noi, în Bucovina. Cu mare greu şi-a cârpit, în urmă, învăţătura, încât să poată intra învăţător şi, astfel, să scape de slujba grea de opt ani a oştirei. / Dar să mă întorc înapoi, la firul amintirilor mele, şi, părăsind Horodnicul, să apuc pe altă cale şi să dau de drumul mare ce duce, la stânga, spre Rădăuţi, iar, în dreapta, apucă spre vestita mânăstire a Suceviţei, cea durată de neamul domnesc al

Movileştilor. Într-acolo tăbărăsc, în ziua de Probaj (Probaj se zice în popor la sărbătoarea Schimbării la Faţă), toate satele de prinprejur, mai ales, însă, Horodnicenii noştri. / În partea aceea se îmbie, pe la jumătate de cale, şi un drum destul de bunicel al satului nostru. La ieşirea din sat, însă, nu mă pot răbda să nu-mi întorc, încă o dată, privirea la frumoasa şcoală cu şase clase, ce au clădit-o oamenii de câţiva ani încoace. Unde, acum douăzeci de ani, nu prindeai copiii Horodnicenilor nici cu arcanul ca să-i aduci la învăţătură, şcoala asta nouă, cât îi de încăpătoare, geme de băieţi şi fete cari, învăţând cu schimbul, unii dimineaţă şi alţii după amiazăzi, nu dovedesc să se lumineze de ajuns. Acum comuna a cumpărat şi cele două crâşme, de devale din sat, unicele cari mai rămăseseră încă neînchise, după izgonirea Jidovilor de către unchiul meu, vornicul. Astfel, se mai fac două şcoli deosebite, pentru sătenii împrăştiaţi unii pe aşa-zisa toloacă a Braniştei, iar alţii tocmai hăt, dincolo, pe sub pădurea Fondului. O! dacă s-ar putea pune în locul fiecărei crăşme câte-o şcoală, cum s-a făcut la Horodnicul de Sus, tu, neam ales al Israilului, oare ce te-ai mai face? / Drumul satului din partea asta îi pietruit, ba încă, pe ici, pe colo, s-a sădit câte un pom alăturea şanţului, lucru de minune, care arată că vreau oamenii să facă cum face stăpânirea şi tot parcă li vine greu să-şi întinză ei înşişi umbră pe ogoarele lor. Şi ogoarele sunt muncite bine şi făgăduiesc, ca în toţi anii, rod şi bucate îmbelşugate. Unde prinde, însă, drumuleţul satului a se sfârşi şi vine de se închiagă cu drumul împărătesc, zărim o fântână mare, cu ghizduri şi cu brâu înalt de peatră. În dosul stâlpului sumeţ al cumpenei cu ciutură ferecată, se înalţă o cruce frumoasă de pomenire, cioplită din două

lespezi întregi de stâncă adevărată. Nu trece om, de unde va fi venind, ca să nu se oprească, o clipă, şi, făcându-şi cruce, să nu mulţămească celui de sus pentru băutura răcoritoare, şoptind, în acelaşi timp, şi numele acelora ce s-au gândit să facă aşa binefacere însătaţilor de la drum. Îmi vin lacrămi în ochi, căci ctitorii însemnaţi cu slove vechi pe latul crucei sunt moşul meu, Irmolai, şi Solomina, bunică-mea. Să-i aibă Dumnezeu în împărăţia sa!”[650].

În **1907**, paroh la Horodnicu de Sus era Epifanie BACINSCHI, născut în 1845, preot din 1869, paroh din 1879, cantor fiind, din 1901, George POPESCUL, născut în 1867. În acelaşi an, la Horodnicu de Jos, paroh era Epaminondas PRELICI, născut în 1847, preot din 1873, paroh din 1882, iar cantor, din 1900, Dimitrie HALIP, născut în 1858.

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[651], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Ana IFTINCA (20 ani în 1914), Dimitrie a lui Maftei POPESCUL (26 ani în 1912) şi Onofrei TIRON (factor poştal şi gospodar, 30 ani în 1912) din Horodnicu de Jos.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Horodnicul de Jos**, comună rurală, districtul Rădăuţi, aşezată pe un mic afluent al pârâului Horodnic, spre Vest de Rădăuţi. Suprafaţa: 19,80 kmp; populaţia: 2.100 locuitori români, de religie gr. or. Este în apropierea drumului principal Marginea – Vicovul de Jos, precum şi a

[650] Grigorovitza, Em., *Cum a fost odată*, Bucureşti, 1911
[651] MATTHIAS FRIEDWAGNER, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

drumului districtual Rădăuţi-Gălăneşti. Are o casă de economie; un cabinet de lectură; o şcoală populară, cu 3 clase (deci, cam 90 de şcolari – n. n.); o biserică parohială, cu hramul ‚Sfântul Ioan”, şi o alta, filială, în vechiul cătun Călugăriţa, cu hramul „Înălţarea Sfintei Cruci”, zidită la anul 1591, în locul schitului de călugăriţe, ce durase până atunci, în acest loc. În hrisoave se pomeneşte despre această comună ca fiind unită cu Horodnicul de Sus, într-o singură comună, numită Horodnic. În apropiere, se văd peste 60 de tumuli, dintre care unii au fost săpaţi, în 1893, şi s-au găsit în ei unelte de piatră, resturi de cărbuni de lemn, fragmente de oase împietrite etc. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 2.083 hectare pământ arabil, 430 hectare fânaţuri, 21 hectare grădini, 292 hectare imaşuri, 1.367 hectare păduri. Se găsesc 183 cai, 1.243 vite cornute, 227 oi, 832 porci şi 280 stupi. **Horodnicul de Jos, moşie**, atenenţă a moşiei cu administraţie particulară Hardegg-gthal. Are 8 case şi 85 locuitori români gr. or. Cuprinde şi herghelia Preditul Nou, precum şi târlele Preditul Mijlociu, Tocuritura şi Topliţa.

Horodnicul de Sus, comună rurală, districtul Rădăuţi, aşezată pe pâraiele Topliţa şi Horodnic, fiind lipită de partea de Sud-Vest a Horodnicului de Jos şi spre Vest de Rădăuţi. Suprafaţa: 31,00 kmp; populaţia: 2.592 locuitori români, de religie gr. or. Este străbătută de drumul principal Marginea – Vicovul de Jos şi în apropiere de drumurile districtuale Rădăuţi-Gălăneşti şi Rădăuţi-Marginea. Are 2 scoale populare, una cu 2 clase şi alta cu 4 clase (deci, cam 180 şcolari – n. n.); o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Dumitru”, şi o casă de economie. A fost, până în timpurile din urmă, unită cu

Horodnicul de Jos, într-o singură comună, numită Horodnic, care este menţionată, pentru prima dată, într-un hrisov din 20 August **1474**, al lui Ştefan cel Mare. Într-un hrisov posterior, din timpul lui Iancu Vodă, cu data de 14 Februarie 1582, se vede că aparţinea familiei Diacului Vadici. Prin hrisovul din 12 Iulie 1597, de la Ieremia Movilă, a fost dăruită mănăstirii Suceviţa. Populaţia, formată din locuitori originari şi din colonişti din Transilvania, se ocupă cu agricultura, cu creşterea vitelor şi cu păduritul. Comuna, una din cele mai frumoase şi mai bogate din Bucovina, posedă 1.897 hectare pământ arabil, 550 hectare fânaţuri, 28 hectare grădini, 543 hectare imaşuri, 1.367 hectare păduri. Se găsesc 130 cai, 1.321 vite cornute, 277 oi, 1.118 porci şi 116 stupi. **Horodnicul de Sus, moşie**, atenenţă a moşiei cu administraţie particulară Hardeggthal. Are 6 case şi 50 locuitori români gr. or., împreună cu hergheliile Preditul-Vechi şi Hardeggthal”[652].

1914: Deputatul Dr. Aurel Onciul lansa apelul, „adresat chiar ţăranilor români din Bucovina, ca să se întrunească, duminică, în 5 decembrie, la Suceava, în adunare ţărănească”, apel semnat şi de „George Hutu, gospodar şi primar al oraşului Câmpulung, Alexandru Buburuzan, gospodar în Mănăstirea Humorului şi fost deputat în Sfatul Ţării, Ştefan Forfotă, gospodar şi primar al oraşului Vatra Dornei, Ştefan Bârtoi, gospodar şi primar în Stroieşti, George Boncheş, gospodar în Vatra Dornei şi deputat în Sfatul Ţării, **Zaharie Zub, gospodar în Horodnicul de Sus**”, apel adresat Regelui României, căruia i se cerea să intre în război de partea Austro-

[652] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 111, 112

Ungariei, precizându-se că „noi, ţăranii români din Bucovina, am fost şi rămânem pururea credincioşi împărăţiei”, spre finalul textului răspicându-se: „Poporul Român Bucovinean a dat până acum cu prisos dovadă că este „neclintit în credinţa sa cătră Împărăţie”, se luptă doară fiii acestui popor cu neasemuită vitejie pe câmpul de luptă şi mii de feciori de ai noştri au pornit de bună voie în război, ca să-şi verse sângele întru apărarea Patriei şi a Tronului”[653].

1914-1918: Jertfa de sânge pentru Bucovina a fost depusă cu prisosinţă de „Infanteristul **George Popescul**, Horodnicu de Jos, Regimentul 22, rănit”[654]; „Infanteristul **Ion Hopa**, Horodnicu de Jos, Regimentul 22 Infanterie, rănit; Infanteristul **Constantin Onica**, Horodnicu de Sus, Reg. 22, rănit”[655]; „Fruntaşul **David Rusu**, Horodnicu de Jos, Regimentul 22, rănit”[656]; „Rezervistul **Toma Prelipcean**, Horodnicu de Jos, Reg. 22, prizonier; Infanteristul **Gavril Sbiera**, Horodnicu de Jos, Regimentul 22, rănit”[657]; „Infanteristul **Dumitru Cioban**, Horodnicu de Sus, Regimentul 22, rănit; Infanteristul **Eusebie Horodnic**, Regimentul 22, rănit”[658]; „La propunerea doamnei Saveta Macovei din **Horodnicul de sus**, se îndrumează procedura pentru adeverirea morţii soţului ei **Nicolai a lui Teodor Macovei**. Doamna Saveta Macovei susţine că soţul ei Nicolai Macovei a căzut în anul 1914 / Tribu-

---

653 *Viaţa Nouă*, III, nr. 149, 22 nov. n. 1914, p. 4
654 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
655 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 158 – Supliment, din 25 iulie n. 1915
656 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915
657 *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4
658 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8

nalul Suceava, Secţia I, la 18 Iulie 1919”[659]; „La propunerea doamnei **Reveca a lui Ioan Onica**, din **Horodnic de Sus**, se dispune procedura în scopul de a aduce dovezi asupra morţii bărbatului ei, **Ioan a lui Gheorghe Onica**, născut în anul 1891 la Horodnic de Sus. Doamna Reveca Onica susţine că soţul ei, Ioan Onica, a picat mort, în decembrie 1918, într-o luptă la Chischerede”[660]; „La propunerea doamnei **Maria a lui Ioan Lungoci**, născută Popescul, din **Horodnic de Sus**, se dispune procedura în scopul de a aduce dovezi asupra morţii bărbatului ei, **Ioan a lui Gheorghe Lungoci**, născut în 15 ianuarie 1883, la Horodnic de Sus. Doamna Maria Lungoci susţine că soţul ei, Ioan a lui Gheorghe Lungoci, a murit în anul 1915, în război, şi că a fost înmormântat de Ştefan Driglor, Vasili Prelipcean şi Gavril Boghean”[661]; „La propunerea doamnei **Eugenia Mironescu**, din **Horodnic de Sus**, se dispune procedura în scopul de a aduce dovezi asupra morţii bărbatului ei, **Marco a lui Gheorghie Mironescu**. Doamna Eugenia Mironescu susţine că soţul ei, Marco a lui Gheorghie Mironescu, a căzut în anul 1914”[662]; „La propunerea domnului **Xenofon Popescu**, din **Horodnicu de Sus**, se dispune procedura în scopul de a aduce dovezi asupra morţii lui **Ion a lui Gheorghe Grizenco**. Domnul Xenofon Popescu susţine

---

[659] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 66, Cernăuți, în 18 Septemvrie nou 1919, pp. 4-7

[660] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi în 13 Martie nou 1919, p. 7

[661] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi în 20 Martie nou 1919, pp. 4-6

[662] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi în 5 Aprilie nou 1919, p. 4

că Ion Grizenco a murit"[663]; „**Grigori a lui Isail Popescul**, din **Horodnicul de Jos**, care a participat la război şi să fi căzut pe frontul italian, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Catarina a lui Grigori Popoescul, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[664]; „**Constantin al Anghelinei lui Ştefan Scheul**, din **Horodnicul de Sus**, a participat la război şi ar fi murit în anul 1918, în prinsoare în Rusia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Eugenia a lui Constantin al Anghelinei Scheul, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[665]; „**Zaharie a lui Andrei Prelipcean**, din **Horodnicul de Jos**, a participat la război şi e dispărut din anul 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Elisaveta a Zaharie Prelipcean, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[666]; „**Ion Lungoci**, din **Horodnicul de Jos**, a participat la război şi ar fi picat, în anul 1915, în Carpaţi, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Magdalena a lui Ion Lungoci, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; **Petrea a lui Ioan Moroşan**, din **Horodnicul de Jos**, a participat la război şi ar fi murit, în anul 1919, în Italia, după cum afirmă martorii. Fiind deci

---

[663] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 21, Cernăuţi în 19 Aprilie nou 1919, pp. 6. 7

[664] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 15, Cernăuţi în 29 Aprilie nou 1921, pp. 189-192

[665] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 10, Cernăuţi 22 martie nou 1921, pp. 112-117

[666] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 3, Cernăuţi 3 februarie nou 1921, pp. 28-33

decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Titiana a lui Petrea Moroşan, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[667].

1920: „**Deciziune de expropriere No. 324/20/3**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Rădăuţi, cu care s-a decis exproprierea parţială a corpului dominical fasc. No. 304, **Horodnicul de Sus**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 261 ha 58 a 18 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[668].

1940: Tablou de cărţile de capacitate (atestate de meserie – n. n.) eliberate de Oficiul Rădăuţi, anulate de minister prin decizia Nr. 66.017 din 1940”[669]: **Prelipcean Petru**, rotar, domiciliat în Horodnic de Jos; **Medrehan Gheorghe**, cojocar, domiciliat în Horodnicul de Sus; **Straub Carol**, morar, domiciliat în Horodnicul de Sus; **Andrişan Calistrat**, tâmplar, domiciliat în Horodnicul de Jos; **Moroşan Vasile**, tâmplar, domiciliat în Horodnicul de Jos; **Andronachi Petrea**, cizmar, domiciliat în Horodnic; **Prelipecanu Vasile**, brutar, domiciliat în Horodnicul de Jos; **Macovei Dumitru**, dulgher, domiciliat în Horodnicul de Sus.

1941: „Tablou de condamnaţii care au beneficiat de suspendarea executării pedepselor, conform decretului-lege Nr. 1.132/941, Monitorul Oficial Nr. 94 din

[667] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 1, Cernăuţi 13 ianuarie nou 1921, pp. 6-10

[668] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

[669] *Monitorul Oficial*, Nr. 58, 10 martie 1941, pp. 1197-1208

1941[670], **Tribunalul Suceava** (Penitenciarul Suceava): **Grijincu Petre**, agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna **Horodnicul de Sus**, jud. Rădăuţi, născut în comuna **Horodnicul de Sus**, jud. Rădăuţi, condamnat de Trib. C. IV Arm., pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională şi 2 ani interdicţie, conform art. 259, 260 c. p., combinat cu art. 258 c. p. 1. d. 556 din 1938; **Prelipceanu Dumitru**, funcţionar particular, cu ultimul domiciliu în Rădăuţi, Strada Regele Ferdinand Nr. 240, născut în comuna **Horodnicul de Sus**, jud. Rădăuţi, condamnat de Trib. Mil. C. IV Arm., pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională, conform art. 259, 260 c. p., combinat cu I. d. Nr. 856 din 1938".

1941: Unul dintre primii Eroi ai României Mari, din Lista Nr. 13, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie, în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24[671], a fost „**Grosu Ioan**, sergent, ctg. 1936, cu ultimul domiciliu în comuna **Horodnicul de Sus**, judeţul Rădăuţi, mort la 2 iulie 1941"

1941: „Tabloul normaliştilor cu diploma de capacitate, numiţi în învăţământul primar, prin ,,incredinţare de post", pe ziua de 1 octombrie 1941"[672]: **Bălan S. Nicolae**, seria 1938, media 7,40, numit în comuna **Horodnicul de Sus**, postul VII, jud. Rădăuţi; **Brânduşe Virgil**, seria, 1938, media 7,40, numit în comuna **Horodnicul de Sus** Vest, postul VI, jud. Rădăuţi; **Teleagă Vasile**, seria 1938, media 7,40, numit în comuna **Horodnicul de Jos**, Călugăriţa, postul V, jud. Rădăuţi; **Coroa-**

[670] *Monitorul Oficial,* Nr. 122, 26 mai 1941, pp. 2856-2860
[671] *Monitorul Oficial,* Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.
[672] *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 2o octombrie 1941, pp. 6439 şi următoarele

mă Silvestru, seria 1936, media 7,60, numit în comuna **Horodnicul de Sus** Est, postul IX, jud. Rădăuţi".

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[673], următorii învăţători şi învăţătoare: **Boghian V. Maria**, comuna **Horodnic**, jud. Rădăuţi, media 7,33; **Botezat Elena**, comuna **Horodnicul de Sus**, Est, jud. Rădăuţi, media 7,41; **Percec Varvara**, comuna **Horodnicul de Sus**, Est, jud. Rădăuţi, media 7,66".

1944: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi învăţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[674]: **Floreşteanu Gavril**, comuna **Horodnicul de Sus**, media 8,50; **Georgescu Vasile**, comuna **Horodnicul de Sus**, media 8,37".

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[675], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Coştiug Teofil**, de la Bădeuţi, la Horodnicu de Sus, Est (este, de fapt, poetul iconar **Teofil Lianu** – n. n.); **Rotaru Aurelia**, de la Horodnicu de Jos, Centru, la Cândeşti; **Cuter Constantin**, de la Dorneşti, la Horodnicu de Jos, Centru; **Isopescu Olivian**, de la Horodnicu de Jos, Centru, la Frătăuţii Noi, Sasca; **Popescu Gaţiela**, de la Dorohoi, la Horodnicu de Jos, Centru; **Albu Virginia**, de la Mănăstioara, la Horodnicu de Jos, Călugăriţa; **Breabăn Au-**

[673] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

[674] *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.

[675] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

rora, de la Mănăstioara, la Horodnicu de Sus, Est; **Breabăn Aglaia**, de la Horodnicu de Sus, Est, la Grăniceşti". „**Rotaru Aurelia**, de la Ulma, la **Horodnicul de Jos**, Centru, post X, unic solicitant; **Isopescu Olivian**, de la Bosanci, Podeni, la **Horodnicul de Jos**, Centru, Post XI, medie mai mare; **Toma Nicolae**, de la Plasa Dolj, la **Horodnicul de Sus**, Vest, post VII, unic solicitant"[676].

Deşi comune diferite, cele două sate Horodnic cu rădăcină comună, cu oameni la fel de gospodari şi de sensibili, înseamnă, pentru cei mai mulţi dintre noi, o vatră de o frumuseţe tulburătoare şi o anume parte din identitatea românismului în Bucovina. Şi asta, pentru că din Horodnic au pornit grupuri, grupuri de tineri, pentru a umple cu cărţi măcar rafturile unei încăperi dintr-o bibliotecă. Nici un oraş al Bucovinei nu a oferit patrimoniului nostru naţional atâta zestre spirituală cât cele două Horodnice, ambele purtând cu vrednicie aura fiilor lor, care au biruit curgerea vremurilor.

La Horodnicul de Jos s-a născut, în 1 noiembrie 1836, I. G. Sbiera, iar în 26 august 1884, publicistul Calistrat Şotropa, autor al unor interesante tablete literare despre atmosfera idilică a satului natal, publicate prin vechile reviste bucovinene. Din Horodnicul de Jos a plecat şi Eroul Umanităţii Ioan D. Popescu, autorul unei mărturii zguduitoare, publicată, alături de mărturia câmpulungeanului Ilie Ilisei, sub titlul „Dosarele suferinţei", de Grupul editorial „Muşatinii – Bucovina viitoare", în 1999, dar şi neîntrecutul fluieraş Silvestru Lungoci, născut în satul Călugăriţa, în 9 ianuarie 1939. Bădiţa Silvestru a copilărit în satul natal al vigurosului prozator

[676] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4911

bucovinean Vasile Ţigănescu (13.01.1898 – 18 august 1971), sat frumos, risipit pe un platou întins, la poalele obcinilor, în care încă trăiesc şi cântă doi mari rapsozi bucovineni, Gicu şi Vasilică Lungoci, fraţii lui Silvestru. Şi mai există, la Horodnicul de Jos, un prieten al nostru statornic, hâtrul dascăl Gică Sbiera, cel cu suflet clădit drept temelie a memoriei. Şi tot din Horodnicul de Jos se trage şi poetul contemporan Nicolae Prelipceanu, născut în 10 august 1942, dar şi mama celebrului om de televiziune, poet, prozator şi publicist Mihai Tatulici, dar care s-a născut la Frătăuţi, în 3 august 1948.

De Horodnicul de Sus se leagă numele lui Em. Grigorovitza (15.02.1857 – 06.12.1915), „cronicar duios al Bucovinei” (Constantin Loghin), născut la Rădăuţi, dar puternic ataşat de „baştina părinţilor şi a mamei copilului” său, căci „sat frumos românesc ca acesta greu să găseşti cât ai căuta”.

Şi tot la Horodnicul de Sus s-au născut doi mari poeţi iconari, Iulian Vesper, în 22 noiembrie 1908, şi E. Ar. Zaharia, în 24 ianuarie 1911.

HORODNICENI

(lângă Fălticeni, Suceava).

În primăvara anului 2001, provocat şi sprijinit de către unul dintre vechii mei prieteni, Constantin Cozmaciuc, să scriu o lucrare monografică despre comuna lui natală, Horodniceni, am mers, pentru prima dată în viaţă, prin satele comunei. Am întâlnit privelişti surprinzătoare

şi oameni care mi-au rămas la inimă, precum profesorul de istorie Constantin Târziu, profesorul de română Constantin C. Pădurariu, primarul Alexandru Scurtu sau viceprimarul Dumitru Matei. Apoi, pentru că dispăruseră, şterse de vânturi şi vremuri, chiar şi numele eroilor din 1877, am pribegit prin cărţi vechi, deşi, la vremea aceea, multe dintre cele necesare şi demne de cinstire nu putea fi aflate. Am izbutit, totuşi, o poveste suficient de bine documentată, la care, astăzi, puţine lucruri am mai avut de adăugat. Istoria ultra-recentă, cu „neamul" nu ştiu căruia, neam care nu a lăsat nici o urmă prin timp, dar făloşii de astăzi ar dori să-şi lustruiască inexistenţa, nu m-a interesat nici în 2001, nu mă interesează nici acum. Pentru mine contează doar istoria obştească, picătură sfinţită din spiritualitatea şi din istoria profundă a neamului în rândurile căruia ni s-a întâmplat naşterea. Ca să lăsăm sau nu urme ale trecerii noastre prin vremelnicii.

1395, ianuarie: Cetăţuia de lemn şi pământ, aflată „**pe dealul Horodnicenilor de pe Brădăţel**", a fost arsă şi împrăştiată de oastea maghiară, condusă de Sigismund de Luxemburg şi de Ştefan Kanisza, comitele secuilor, oaste care avea să fie înfrântă la Hindău (Ghindăoani), în 5 februarie 1359, de Ştefan I sau, cum a pus Ştefan cel Mare să fie scris, pe piatra lui funerară, la 20 mai 1480, „Ştefan Voievod cel Bătrân, care a bătut pe unguri la Hindău"[677].

1423, aprilie 15: **Rotopăneşti**, satul primit zestre de Stanislav Rotompan, fiul lui Sima Drăguşanul, nepotul lui Dragoş, voievodul formaţiunii prestatale „Câmpul lui Dragoş", de la socrul său, Giula cel Mare, este disputat la

---

[677] Grigoraş, Nicolae, *Ţara Românească a Moldovei până la Ştefan cel Mare*, pp. 68, 69

divan de obştenii vătămanului Veriga, care doreau un hotar marcat de „Drumul Băii (Suceava-baia – n. n.), movila lui Rotimpan, în sus, la stejar, apoi drept la vale, mai sus de movilă”.

1444, aprilie 18. Giurgiu Rotompan, care moştenea satul şi moşia **Mihăeşti** de la antecesorii săi, Mic Crai, apoi Stan Fultic, apoi **Giula Pântece din Horodniceni**, care-l vindea vărului său, Giurgiu Rotompan, nepotul de soră al lui Stan Fultic, vinde **Mihăeştii** Mitropolitului Teoctist, care îl întărea Mitropoliei Sucevei, în 18 aprilie 1444 şi în 6 aprilie 1488. între anii 1456-1464, satul se afla iarăşi în posesia lui Giurgiu Rotompan, dar este reconfirmat Mitropoliei în 11 aprilie 1465 şi în 12 septembrie 1464

1456, iunie 13: Petru Aron întăreşte mănăstirii Moldoviţa hotarul de la **gura Brădăţelului**, „dinspre Şumuz, apoi pe drum în jos, până la Crasna, apoi, de la Crasna, în jos, până la piscul ţarinei, apoi peste piscul ţarinii, drept peste Rât, la Şumuz”.

1462, decembrie 3: „Din mila lui Dumnezeu, noi Ștefan voievod, domn al țării Moldovei”, judecând pricina panului „Laţco, nepotului panului Petru Ponici”, care se jeluise că „privilegiile pe care le-a avut marele pan Drăgoi (Drăgoi Viteazul[678], întemeietorul Drăgoieștilor – n. n.) și socrul său (al lui Ponici – n. n.) pan Romaşco (fiul lui Drăgoi – n. n.) de la bunicul nostru, bătrânul Alexandru voievod, pe ocinele lor, pe satul Drăgoieşti, şi pe Lucăceşti, şi pe **Boteşti**, şi alte privilegii au fost în

---

[678] Drăgoi Viteazul sau Drăgoi cel Bătrân şi-a aplicat sigiliul pe Hrisovul lui Roman I, din 18 noiembrie 1393, în sigiliu figurând ca blazon „un vultur ce sfâşia o pradă mică” – cf. Grigoraş, Nicolae, *Ţara Românească a Moldovei până la Ştefan cel Mare,* pp. 57-64.

mâinile panului Corui şi el le-a stricat şi le-a pierdut, l-am miluit pe pan Laţco şi i-am întărit în țara noastră, Moldova, ocina dreaptă a soţiei lui, fiica panului Romaşco, satele mai sus scrise. Iar hotarul acestor sate să fie, din toate părţile, după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac”,

1464, septembrie 12: Ştefan cel Mare întăreşte Mitropolitului Teoctist satul **Mihăeşti pe Brădăţel**, cumpărat de la „pan Rotopan”.

1484, mai 29: Ştefan Vodă întăreşte o moară pe **Brădăţel**, „lângă chiliile vechi, unde iese Brădăţelul din pădure” lui Stanciul, aurarul, care „a plătit 50 zloţi în mâna slugii noastre Căpăţână şi în mâna fiicelor lui vitrege Fedora şi Nastea, nepoatele panului Corui”, care cumpărase moara de la unchiul său, Giurgea Rotimpan.

1495, martie 16: „Din mila lui Dumnezeu, noi Ștefan voievod, domn al țării Moldovei” întărea acestor „adevărate slugi ale noastre, Giurca Pântece și fratelui lui Petriman, și surorii lor, Sofiica, fiii lui Oană Pântece, și verilor lor Danciul, și fraților lui, Toader și Ion și Vlașin, și surorilor lor Ana și Fedca și Sofiica, fiii lui Julea Pântece, și altor veri ai lor, Șandru și frații lui Iurie Baico și Sava, fiii Marușcăi, și nepoata lor de frate, Rusca, fiica lui Onica Mățaiul, și vărul lor Oană Dragna, fiii lui Lazor Adaș, și vărului lor Ivanco, fiul Mușei, și altă vară a lor, Mărușca, fiica Taței... dreapta lor ocină, satele anume: jumătate din **Horodniceani**, și jumătate de moară, și două sate pe Bârlad... Iar hotarul acestei jumătăți din satul **Horodniceani** să fie tot vechiul hotar, pe unde au folosit din veac”. Formulele „dreapta lor ocină, „pe unde au folosit din veac”, se foloseau, în înscrisurile medievale, doar în cadrul satelor a căror existență precede înteme-

ierea statului feudal Moldova, acei „stăpâni de sate și de oameni formând o nobilime fără privilegii, anterioară fundării statului”[679].

1521: Nepoţii lui Stanislav Rotompan, copiii lui Constantin, uricar, şi ai Tofanei, copiii lui Cărstia, logofăt, şi copiii lui Ionaşco, postelnic, şi ai celor două fete ale lui Stanislav Rotompan, împart satul Rotopăneşti între ei.

1529, martie 25: Stanciu, aurarul, vinde **Brădăţelul**, cu „mori ce-s sub codru”, rudelor sale Toderaşco, Gavril Brăescu etc., apoi, certându-se cu ele, se pârăsc reciproc la Divanul lui Petru Rareş şi vând „satul întreg **Brădăţel cu mori**” lui Şerban Cantacuzino. În aceeaşi zi, în faţa lui Petru Rareş confirmă şi întăreşte „Mariei, fiica lui Mihul, fiul lui Lazea, cneaghina lui pan Dolh, fost portar de Suceava”, „dreapta ei ocină şi cumpărătura sa, un sat pe Roşia, anume **Horodniceani**, şi cu o moară pe Brădăţel, care este sub pădure, ce era cumpărat acest sat, în zilele părintelui domniei mele, Ştefan Voievod, de la Giurgea Pântece şi de la verii lui, Petriman, şi de la sora lui Sofiica, copiii lui Oană Pântece, şi de la verii lui, de la Danciul, şi de la fraţii lui, Toader şi Ion şi Vlaşin, şi de la surorile lor Ana şi Fedca şi Sofia, copiii lui Giulea Pântece, şi de la verii lor, Şandro şi fraţii lui, Iurie Baico şi Sava, fiii Maruşcăi, şi de la nepoatele lor de soră, Măria Bilca, fiica Nastasiei, şi de la nepotul ei de soră, Danciul, fiul Stanei, şi de la nepoata ei de frate, Rusca, fiica lui Onică Măţuiul, şi de la vara lor Maruşca, fiica Taţei, şi de asemenea de la verii lor din cetatea Romanului, şi de la vărul lui, Ion Ciortan, şi de la nepoţii

---

[679] Panaitescu, P. P., *Obștea țărănească în Țara Românească și Moldova*, p. 70

lui de frate, Cozma şi fraţii Petriman şi Trifan şi Piţurcă, de la fiii lui Sima Ciortan şi de la vărul lor Ion, fiul lui Toader, şi de la Maruşca, fiica lui Giurgea Pântecel, şi de la vărul lor Ivul şi fratele lui Isaac, şi sora lor Nastea, copiii lui Mihul din Solca, şi de la mătuşa lor Bilca, fiica lui Sluga Andriiaş, de la toţi nepoţii lui Sluga Stan, pentru trei sute şi optzeci de zloţi tătăreşti… Iar hotarul acestui sat este pe Roşia, anume al **Hordonicenilor**, şi cu moară pe Brădăţel, ce este sub pădure, să fie după hotarul vechi, din toate părţile, pe unde au folosit din veac".

1568, iunie 30: Mânăstirea Voroneţ revendică, în numele lui Teodosie, fiul lui Drăgoi, care a renunţat la rangul de ceaşnic, pentru a se călugări, moştenirea „Drăgoieştilor", iar Alexandru Lăpuşneanu întăreşte Voroneţului stăpânirea satelor **Boteşti**, cu o moară pe Brădăţel, Drăgoieşti şi Lucăceşti, „pentru sufletele" copiilor lui Drăgoi, Teodosie şi Odochia.

1628: O parte a satului **Rotopăneşti** se află sub stăpânirea boierului nistrean Vasile Şeptilici, tatăl lui Gavrilcea şi Lupul, cuparul, fugar în Polonia.

1634: 25 Februar 7142 (1634). Moise Vodă, pentru Costantin Cănscă, dându-i un vad de moară pe părăul Moina, la vărsarea în Sasca, în hotarul Băii, şi „o bucată de codru, cât îi va fi dumisale de hrana porcilor" – Suret din sec. al XVIII-lea[680].

1636: Iaşi, 26 Februar 7144 (1636). Vasilie Vodă, pentru „Mierla, cneaghina lui Strătulat Dobrenchii şi surorile ei, Nastasia, cneaghina Nacului, şi Măricuţa, cneaghina lui Istratie biv logofăt, şi fratele ei Savin, fiii lui Costantin uricarul şi ai Tofanei, fata lui Mălai vătaf",

---

[680] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 102

care îşi împart o parte din Rotompăneşti, cu curţi, mori, etc., o parte din satul Hreasca pe Şomuz, „jireabii” din Onceşti şi o falce de vie la Cotnari („la Ţombricul de sus”), precum şi locuri la Nemirceani. Pecete mare, ruptă, de ceară roşie. Pătraşco Başotă vel logofăt. Borleanul (în colţ, jos, la dreapta). Slavon[681].

1644, februarie 10: O însemnare a lui Nacu, pârcălab, consemnează că rotopăneștenii de pe moșia Șeptilici merg adesea la Bistrița, să cumpere blide, talgere, lanțuri și sfeșnice.

1645, ianuarie 12: Șeptilicenii își măresc moșia în **Rotopănești**, Maricuța Brăescu, fata lui Gavril, nepoata lui Șeptilici și soția lui Ștefan Brăescu, moștenind, de la „ruda stearpă” Dumitrașco, fiul lui Cărstian Rotopan, partea lui de sat.

1647: 13 Mart 7155 (1647). Vasilie Vodă, pentru Ionaşcu şi Dumitraşco Cărstian „şi cumnatul lor Vasile Brăescul”, care împart cu „cumnatul Ionaşco postelnic”: acesta ia Lămăşenii. Cărstienii aveau o datorie la Iordachi vel vistier. Toderaşco vel logofăt. – Suret din 1784[682].

1650: Iaşi, 14 Iulie 7158 (1650). Vasilie Vodă, „la Dima, pârcălabul de Ţinutul Sucevei, şi la Vasilie, vornicul de Suceava”, pentru jalba lui „Nacul, pârcălabul de Ţinutul Sucevei, zicând că a avut o parte de ocină în Nemirceani, a socru-său, şi o au oprit Dumitraşco Cărstian, şi o au schimbat cu Şepteliceştii, şi i-au dat o parte din Rătumpăneşti, şi i-au dat şi nişte iepe”. Acum mărturisesc şi „Şepteliceştii anume Ilie Şeptelici”. Să-i

---

681 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 102

682 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 102

hotărnicească. „Aşijdirea să aveţi a socoti, de hotarul Rătumpăneştilor, c-ați luat Horodnicianii cu un uric, din partea din sus, ca să aveţi a socoti tot dreptul şi să trageţi cu funia, să fie tot frăţeşte... Aşijdere cum s-a jeluit... că i-i dator cu nişte bani şi cu nişte miere, şi cu nişte postav, şi cu nişte vin, şi cu nişte ceară, şi cu alte unelte câteva, ca să aveţi a-i împle toate ce veţi socoti că este adevărat dator". Pecete cu chinovar, mare. „Vel Logofăt učil"[683].

1667: Stăpân al satului şi moşiei **Boteşti** este, printr-un probabil schimb de moşii cu Voronețul, Şerban Cantacuzino.

1668: 20 August 7176 (1668). „Vărlan, biv comis, şi cu soţu-meu, cu Alecsandra, şi cu fratele nostru, Toder Cărstian", se tocmesc „cu dumnealui, fratele Ştefan Brăescul, ce-au fost vătaf, pentru a patra parte din sat din Ionăşeni, ce era să ne dea nouă 300 lei bătuți, care bani i-a dat tatăl nostru, Ionaşco Postelnicul, însă fără altă cheltuială, ce s-a cheltuit după moartea tătânului nostru... şi am dat a patra parte de sat din Rătupăneşti, i-am dat pentru parte din Ionăşeni, şi ne-a mai dat... două sute de lei şi cincizeci bani..., cu vecini câţi sunt pe acea parte. Aşijderi şi pentru Pătrăuţi, ca să n-aibă dumnealor treabă, pentru că ce s-a venit în partea noastră". Martori: „Gavrilaş Brăescul, ce-a fost vornic, şi Ionaşco Mătişescul de Popeni". Alexandra pune pecetea numai[684].

1668, august 28: Ștefan Brăescu și Maricuța (născută Șeptilici) cumpără, cu 200 lei turcești, partea de sat **Rotopănești** a lui Varlam Rotopan și a lui Toader

683 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 103

684 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 103

Cărstian, „cu vecini câți sunt pe acea parte”. Preotul satului era **popa Vasile din Rotopănești**, care, în 29 octombrie, era martor, în Baia, la vânzarea unei jirebii în Oidești.

1670: „U Stroeşti”, 24 Ianuar 7178 (1670). „Mierla, giupăniasa răposatului Strătulat Dobrenchii”, dă zapis „pentru rândul unei ocine a mele de sat din Rotompăneşti: cinci jirebii; care acea ocină mi-a rămas de la părintele meu, Costantin, uricarul, când a fost în zilele lui Vasilie Vodă; iar dumnealui Nacul Stolnicul o au neguţat de la mine pentru optzeci de galbeni; deci mi-a dat douăzeci de galbeni şi mi-a rămas dator cu 60 ughi. Iar după aceea, s-au prilejit de am căzut la boală mare, şi m-am speriat de moarte. Deci iară am chemat pe dumnealui Nacul Stolnicul, şi l-am întrebat pentru acea ocină să mă comânde. Deci dumnealui s-a apucat să mă grijească ca pe un creştin, după obiceiul creştinesc”. Înaintea „feciorilor mei şi a ginerilor mei”, a lui Mierăuţă de Ilişeşti, preotului Ion de Bălăceni, preotului Ionaşco de Ilişeşti. Scrie un fost vornic, Grigoraşco Gherman. Iscălituri şi peceţi[685].

1677: 5 Mai 7185 (1677). „Gligoraşco Rătupan vinde „a mea moară de sat de Rutupăneşti” lui „Toderaşco sin Nacul Stolnic, drept treizeci de lei bătuţi, bani gata”. Martori: „Ştefan Brăescul, ce a fost comis mare, şi Şoldan, dichiul de la Sfânta Mitropolie, şi dumnealui Toderaşco de la Lomăşeni, ce a fost comis, şi Vasilie Giocăş, şoltuzul de Baia”. Pe lângă iscălituri: pecetea Voroneţului, cu un sfânt pe tron, şi, supt cuvintele „pecitia Băi”, e întipărită cu fum pecetea veche, latină, a Băii,

---

685 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 104

cu un animal, se pare un cerb, cu crucea între coarne, într-o treflă, şi o inscripţie din al XIV-lea veac, din care se vede clar: „mold” şi „MCC”[686].

1679: 25 Decembre 7188 (1679). „Ştefan, feciorul lui Savin, ce a fost cistiernic mare” vinde partea-i din Rotonpăneşti „şi cu doi vecini, anume Ştefan Tăpălagă şi Nacul, feciorul Dumitrăşcoi”, „vărului Toderaşco, feciorului Nacului, stolnicului”, cu 310 lei. Martori: „Ştefan Brăescul, ce au fost comis mare, Savin, ce a fost sulger mare, Gheorghiţă Albotă, ce a fost armaş mare, Gavril Brăescul, ce a fost jicnicer, şi Savin, ce a fost căpitan”[687].

1705: 7214 (1705-6). Mărturie de la „Athanasie, egumen ot Slatină, Galerie, stareţ, Gligorie proegumen, Ghidion, clisiarh, de o parte, şi, apoi, „Serafim, egumen ot Homor (scris ruseşte), Selevestru, proegumen, popa Ioan”... Pe a doua foaie: „Athanasie, stareţ ot Voroneţ, eromonah Epollite, carele m-am născut şi am crescut în Rotopăneşte” şi „pecetea sfintei mănăstiri Voroneţului”. Apoi: „Erei Gligorie ot Drăgueşti, Ion Baboe ot Drăgueşti, Ursul vornicel ot Liteni, Toader ot Liteni, Vasilie Pistrug ot Horodniceni, Andreian ot tam, Ion ot tam, Ursul ot Mihăeşti, Ghiorghii stareț ot Mihăeşti”. Pe coloana din faţă: „pecetea târgului Băii”, pare a fi două capre, într-o treflă şi: „Piaciatia tărgul Baia”. Apoi: „Nacul cel bătrân ot Bae, Andrei, meserciu ot Bae, Vasilie cel bătrân ot tam, Ianăş Beşicuţă ot Bae, Gorcea Ion stareț ot Bae, Nacul lui Miron ot Bae, Anton Matei ot Bae, Ansentie Oiaga ot Bae (de aceiaşi mână, toate aceste

---

[686] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 104

[687] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 105

iscălituri), Nicolai Perjul, Pavăl ot Rădăşiani, Iftimie ot Rădăşeni, Găda ot Rădăşiani, Gudanul ot Lămăşeni, Tofan ot Lămăşeni, Andronachi şi Hilip ot Lămăşiani". Pe a treia faţă: „Lariion ot Rătumpăneşti, ciast. Gherghel; Ghiorghiţă Creţul ot Ilişănei, Lizor cel bătrân ot tam, Cristia ot tam, Andonie ot Rotumpăneşti, Ion cel bătrân ot tam, Nacul ot tam, Dumitru ot tam". Ei fac mărturie pentru Toader Nacul, „precum au ţinut moşul şi părintele dumisale, Nacul stolnicul, în partea de sus, împreună cu Ionaşcu Rotumpan şi cu ginerii lui, cu Leca şi cu Bejan, tot frăţeşte... şi hălăşteul de la Roşia... şi moara din jos de morile lui Rotumpan, şi prisaca de la vie şi de la Banişte... Price sau sfadă între dumnealor n-au fost. Iar acum, Măria Ta, de când a încăput dumnealui jicnicerul Rugină, de la Pace, încoace[688], vedem că dumnealui nu va să ţie locul şi hotarul cum au ţinut Rotumpan şi cu ginerii săi: el ia şi partea dumisale lui Toader Nacul şi-l scoate din moşia părinţilor, care noi toţi, Măria Ta, ne mirăm de mare strâmbătate ce îi face, că l-au sărăcit şi casa i-au pustiit. Măria Ta, vei judeca precum a fi mila Măriei Tale. Să fii Măria Ta sănătos"[689].

1706: Iaşi, 29 Maiu 7214 (1706). Antioh Costantin Vodă, lui Ion Balş, biv vel stolnic, pentru pâra lui „Toader Nacul şi cu Gherghial, jicnicerul, şi cu Pavăl Rugină, vel jicnicer", pentru că acesta răscumpărase partea din Rotompăneşti „a Cornăcioae, c-au fost zălogit la Toader Nacul. Ce acum Rugină nu va să-şi ţie acea a patra parte de sat, ci i-au luat şi moşia lui Toader Nacului, iară a patra parte de sat, şi-l urneşte să ţină în cea

688 De la Carlowitz (1699).

689 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 106

jumătate de sat, de jos, cu Gherghial”. Acesta zice că e hotărât dinspre Nacul şi dinspre Rugină, care moştenise aici pe „moşu-său, Cărstăian, logofătul”. Să cerceteze. Pecete mare cu chinovar. „Nicolai Costin, vel vornic vă Divan, nefiind vel Logofăt”[690].

1706: 15 Iunie 7214 (1706). „Ion Balşe biv stolnic” face raport Domnului pentru cercetarea sa la Rotopăneşti. Cartea domnească i-o adusese „Lupaşco Gherghel, jicnicerul”. Se mărturiseşte de bătrâni că au ştiut pe „Cărstian, logofătul, moşul socrului lui Gherghel, frate cu Costantin, moş lui Toder Nacul, şi având ei, amândoi fraţii, moşie într-acest sat”. Cărstian singur mai cumpără, „de la Bălaci şi de la Ghiorghiţă Forfotială, fratele lui Bălaci, şi de la Şeptelicioae”, de se face jumătate de sat, pe care o stâlpeşte dinspre frate şi dinspre Rătumpan. O ţin fiii lui, apoi nepotul, Ştefan Brăescul, socrul lui Gherghel. Martori: „Toder comisul, popa Ioan din Lămăşeni şi Ionichintie, călugărul de Voroneţ, ce-a fost preot în Rotămpăneşti, şi Andreian din Horodniceni şi Vasilie Pistrug ot tam, şi Ion Pante de acolo, şi Ignat ot tam, şi Ursul, vornicelul de Liteni, şi Gudanul de Lămăşeni, şi Andronachi ot tam, şi Echim de acolo, şi Tofan de acolo, şi Gheorghiţă Lemnarul din Mihăeşti, şi Ursul de acolo”[691].

1706: 4 August 7214 (1706). Antioh Vodă, pentru pâra dintre „Angheluşa Cornăcoae, fata lui Rotompanu”, şi Pavăl Rugină vel jitnicer, pentru Rotompăneşti. „Anto-

---

[690] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 107

[691] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 107

hie Jora, hatman, nefiind vel logofăt vă Divan... Tănasie diac am scris”[692].

1706: Iaşi, 4 August 7214 (1706). Antioh Costantin Vodă, pentru pâra lui „Toadiar Nacul”, cu „Pavăl Rugină vel jicnicer”, pentru a patra parte din Rotompăneşti. „Iar soru-sa (a unui Gligoraş), Angheluşa, s-a sculat şi a fost pus şi ea partea ei zălog la Ştefan Brăiascul ce-au fost comis, pentru nişte bani domneşti ai vecinilor săi, şi, fugind vecini ei, au rămas banii nedaţi”. Nacul îi dă 150 de lei, de se plăteşte de văduva Brăiescului. Rugină, începând procesul, aduce „nişte ispisoace vechi, de la Petru Vodă şi de la Alexandru Vodă: a tras pâri cu Toader Nacul la Costantin Duca Vodă”. Se decide pentru Nacul[693].

1706: Iaşi, 4 August 7214 (1706). Antioh Costantin Vodă, pentru pâra lui Nacul, Rugină şi Gherghel, cu privire la Rotompăneşti. Pierde Nacul, câştigând Gherghel. Întărire. „Şi cu aceasta s-a dovedit Rugină că a îmblat cu nişti ispisoace vechi şi răsuflate, şi s-au luat de la mâna lui”[694].

1707: Iaşi, 9 Ianuar 7215 (1707). Antioh Vodă, pentru pâra lui Toader Nacul cu Pavăl Rugină, la Rotompăneşti. Rugină ar fi încălcat „cu nişti driase vechi, răsuflate, şi a fost luat şi câtăva pâine din moară, şi altă pâine şi fân au aprins, de a ars”. Se decisese „să meargă Rugină, jitnicerul, să jure în sfânta biserică precum acel

---

[692] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 107

[693] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 108

[694] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 108

judeţ ce a avut la Mihai Vodă, de-au rămas pe Toader Nacul şi l-au păgubit de acea pâine şi fân, nu s-a făcut cu vicleşugurile lui sau cu măzdă, nici a cunoscut el că sunt acele drese răsuflate şi ia moşia fără dreptate". Să-l ducă la jurământ. Pecete mare, cu chinovar. „Veliţi boieri vă Divan"[695].

1708: Iaşi, 30 Ianuar 7216 (1708). Mihai Racoviţă Vodă, lui Ion Balşe, stolnicul, şi Ştefan Stamati, spătarul, pentru plângerea lui Toader Nacul, cu privire la Rotumpăneşti. Toader Dobrinchi şi fraţii săi nu cheltuiesc la „pământăle" Mierlei. „Dănd răscoalele în ţară, s-a dus cine încotro a putut, ia, după ce s-a făcut pace", Toader cere un zapis. „Iar Dobrinchi i-a făcut răvaş, la nepotusău Carp ... Şi, ieşind doi oameni ai lui Dobrinchi din ţara ungurească, i-a poprit Toader, ca să-i dea zapisul, şi pe urmă Carp a dat zapisul". Să se judece odată cu Dobrinche[696].

1709: Iaşi, 20 Februar 7217 (1709). Mihai Racoviţă Vodă, lui Antiohie Jora, vel logofăt, pentru nişte bani ce Rugină va da lui Gherghel, rămânându-i moşia"[697].

1709: 21. Iaşi, 23 Februar 7217 (1709). Mihai Racoviţă, către Antiohie Jora, vel logofăt, şi Ion Sturdzea, vel paharnic, ca să hotărnicească la Rotompăneşti[698].

---

[695] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 108
[696] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 108
[697] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 109
[698] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 109

1709: 22. Iaşi, 3 Maiu 7217 (1709). Mihai Racoviţă, pentru Pavăl Rugină, vel jicnicer, în pâră cu Toader Nacul, pârcălabul, şi cu Lupaşco Ghiarghii, biv jicnicer, pentru Rotompăneşti. Rugină arată acte „de la Petru Vodă, den vlet 7095 (1586-7) şi altul de Ia Alicsandru-Vodă, den vlet 7" (sic!). Chemaţi ceilalţi doi, cu armaş. Se făcuse o nouă cercetare. Se aduce şi o mărturie „de la şoltuzul, cu 12 pârgari, din târgul Sucevei, cu pecetea târgului, din valetul 7099 (1590-1)", „pentru vânzarea, de către Soriţa, sora lui Rotompan", a două „jirebii" lui „Costin de Nemirciani", care le trece luă Cărstian Logofăt. Pierde Rugină[699].

1709: Iaşi, 11 Mai 7217 (1709). Mihai Racoviţă Vodă, pentru Pavăl Rugină, care e în pâră cu Ghiarghel şi Nacul. „Nu s-a atins de acea moşie întru nemică, nici a luat din uiumul morilor, nici a lucrat cu ţăranii aceia, nici la alt venit al acelei părţi de moşie nu s-a amestecat... Şi fânul ce-au făcut, ţăranii l-au făcut, ţăranii l-au mâncat"[700].

1709: Iaşi, 31 Mai 7217 (1709). Mihai Racoviţă Vodă, „Angheluşei Cornăcoae, fetei lui Rotompan", pentru „a patra parte de sat de Rotompăneşti", din partea de sus, cu mori ce sunt gata, şi cu vaduri de mori, şi cu locuri de prisăci... cum au ţinut moşii şi părinţii ei; care această a patra parte de sat cu multe feluri de meşterşuguri a fost încăput în mâna lui Pavăl Rugină, vel Jicnicer". Ea-i întoarce acum banii. Adaos: „Iar când ar ieşi, vreodată, la vânzare, iarăşi nimeni să nu încapă a

---

[699] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 109

[700] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 109

cumpăra înaintea lui Rugină jicnicer, fiindu-i neam” (de mâna Domnului, care şi iscăleşte: „Io Mihai Racoviţă Voevod”)[701].

1712: „**Rotompăneşti**, 15 August 7220 (1712). Raport către Domn al „lui Axentie Uricariul”, pentru cercetare la acest sat. Scoate trei stâlpi din cei patru puşi de Toader Nacul. „Că le mergea hotarul şovăit... De la **Horodniceni** n-au venit nimeni, ci au răspuns că ei nu ştiu hotarul altor sate, ci ştiu mai bine ţăranii acelui loc, care se hrănesc pe acel loc”. Se iau de aici bătrânii „Gheorghiţă a Anii şi Ştefan Heghiaş”, „Larion şi Ihnatie, călugărul de Voroneţ”. „La deal, spre amiazinoapte... Trecea peste drumul ce mergea la Suceava şi peste părăul vâlcelei, pe de la deal de nişte tufe de răchiţi şi cam pe costişă... până la un clin de hat... Până se obârşeşte acel rând de pământuri... Pe un hat, pe o dălmă, tij (la fel – n. n.), un rând de pământuri. Şi peste o baltă ca un lac, ce este în dealul Crucii... în zarea dealului... Peste un pisc, deasupra fânaţului ce se răspunde a Cărstii Găţul... Peste gura Puciosului, peste dealul ce-i între Roşii... Peste Roşioara... O fântână ce-a fost a lui Gheorghiţă Nacul... Haturile pământurilor, pe cum le şovăieşte hotarul, şi peste dealul Şomuzului... Până în apa Şomuzului”. Martori şi „Gheorghiţă Paiul, „şi Moglan”, „şi alţii din ţăranii lui Gherghial... Căci aici, Măria Ta, dau seama oameni precum ţăranii unui stăpân, nu intră în partea altui stăpân să se hrănească, c-apoi pun pe urmă pricină şi împresoară hotarele. Aşijdere şi ţăranii lucrează pe moşia stăpânului său, şi unde le dau loc de arat şi de cosit, că se împart între dânşii, şi, după ce mor şi părinţii lor, ţin feciorii lor

[701] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 110

şi nepoţii tot acele pământuri şi locuri de fânaţ, măcar că-i moşia stăpânească, şi nici ei, ţăranii, nu intră unul în locul altuia, ci-şi lucrează cine pe al său, şi pentru atâta ştiu semne ale hotarului stăpânu-său. Deci, pe cum au mărturisit, pe acolo au înnoit semnele. Iar feciorul lui Toader Nacul nu şi-a lăsat oamenii să vină, nici el n-a venit, ci a dat răspuns că n-are poruncă de la tată-său şi vor mai ridica hotarnică şi altă dată"[702].

1717, decembrie 15: **Horodnicenii**, Tolova, **Brădăţel** şi Stupca sunt confirmate, de Mihai Racoviţă Vodă, în baza unui uric al lui Gaşpar Graţiani, lui Coste Bucioc şi fraţilor Iordachi, Şerban şi Toader Cantacuzino.

1723: Iaşi, 30 Mai 7231 (1723). Mihai Racoviţă, lui Ştefan Gherghel, pentru partea lui din **Rotompăneşti**. Celor ce l-au încălcat, „să le strice grădinile şi curăturile, cine ce or fi având"[703].

1729: 1 Septembre 7238 (1729). „Andriaş, feciorul lui Gligoraş Rătumpan", dă „postelnicului Şerban Cantacuzino", „fiind dumnealui, câtăva vreme, între noi, la Câmpulung, de ne-a stăpânit, având eu multă milă dinspre dumnealui, şi la unele, şi la alte", partea de la tată-său, Gligoraşco, şi de la Angheluşe, în Rotumpăneşti. Ţine seamă şi că „nimic de la acea moşie numai eu, nici n-a socotit neamul meu întru nimic". Dania o face „împreună cu casa mea". Altă parte o vinde, „căzând eu la mult greu şi lipsă pentru nevoile pământului". Şerban avea „şi partea lui Dumitraşco Nacului". Pune degetul. Martori: „Toader Calmăşul, vornic de Câmpulung, m-am

---

[702] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, pp. 112, 113

[703] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 113

tămplat”, „Toader Başotă, m-am tămplat”, „Toader Bădeliţă, pârcălab, m-am tămplat”, „Mihai Micu, vornic mare”. „Şi eu, Dumitraşco Calmăş am scris zapisul, cu zisa lui Andrieş”. Şi egumenul de Dragomirna iscăleşte în greceşte[704].

1730: „U Iaş, valet 7238 (1730), Ghen. 25, „Al patrulea an din întâia Domnie”. Grigorie Vodă, pentru Şerban Cantacuzino, care arată un zapis (25 Ianuar 7230 = 1722) „de la Nastasiia, giupăniasa răposatului Toderaşco Nacul, ce a fost stolnic, dimpreună cu fiu-său Dumitraşco şi cu fiică-sa Aniţa”, vânzându-i, „la mare neputinţă şi la multă datorie pe la turci”, partea lor din Rotumpăneşti, cu casă, „cu pometi, ce se cheamă la Brad, cu două heleşteie în sat, pe apa Răbâiei şi a Zăpodii, unde se împreună păraiele şi merge drumul pe iaz... puţintei stejari şi toată braniştea din zăpodie” şi *vecini,* cu 300 de lei bătuţi. Întărire. Pecete ruptă, mare. „Ilie Catargiu, vel logofăt”[705].

1731: 8 Mart 7239 (1731). „Ion Păladi, vel vornic” vinde partea sa din Rotopăneşti, de la Rugină, lui Şerban Catacuzino, biv vel medelnicer, cu 90 de „galbeni ungureşti”. „Fiindu-mi mie dator Rugină cu câțiva bani şi, la vremea moscalilor, fugind Rugină cu Dumitru Cantimir Vodă la moscali, şi venind cu Domnia ţării Măria Sa Neculai Vodă, s-au sculat datornicii lui Rugină, având datorie la dânsul şi cerându-ş moşiile lui pentru datorii, şi le-au dat, neavând altă ce lua, le-au dat din moşiile lui. Şi fiindu-mi şi mie dator, am arătat la Măria

---

[704] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 113

[705] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 114

Sa datoria ce am avut la Rugină şi, spunând şi Măriei Sale că am căzut la mare primejdie din pricina lor, că a venit cu împăratul Moscului, şi dintr-acele pricini a lor a căzut ţara la multă pradă şi robie, şi noi, fugind la munte, cu casă, cu copii, ne-au ajuns tătarii şi, fiind marginea codrului aproape, au sărit femei şi copii din care şi au dat în pădure, şi au scăpat numai cu sufletele, iar altă, rădvane, care, cum au fost încărcate, aşa le-au luat cu totul. Şi fiind această a patra parte de Rotopăneşti dăruită de Măria Sa boierului Măriei Sale, lui Dumitrachi Ramadan, vel postelnic, m-am rugat Măriei Sale, de mi-a dat-o mie, pentru datoria mea, că dumnealui nici a avut treabă, nici a fost păgubaş la nimica; şi mi-a dat-o mie, şi pentru datorie şi pentru pradă, precum arată şi cartea Măriei Sale, ce mi-a făcut-o. Ci, ajungându-mă nevoia, am vândut-o dumisale medelnicerului Şerban, având şi dumnealui, într-acea selişte, moşie, şi hotărându-se şi cu satul dumisale, Horodnicenii... cu *vecini,* cu tot ce se alege din partea lui Rugină". Iscălesc: I. Paladi, vel vornic, Darie Donici vel logofăt, Costachi Costachi, hatman, Iordachi Catargiu, vel spătar, Sandul Sturdzea, vel vistiernic ... biv Ban, Iordachi Costachi, vel stolnic, Radul Racoviţă, biv vel jitnicer[706].

1731: Iaşi, 5 August 7239 (1731). Grigorie Ghica Vodă, pentru pâra lui Şerban Cantacuzino, biv vel medelnicer, cu „Gherghileştii", pentru Rotompăneşti. Să jure ei ce bani au de luat şi li se vor da. Iscălitură. Pecete mică

---

706 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, pp. 114, 115

octogonală, cu chinovar. „Darie Donici, vel logofăt". „Tănasie, diac, am scris[707].

1733: „La vlet 7241, septembrie, singur dintru sine îndemnat, Domnul nostru luminat Gligorii Ghica Vodă, ca să vadă scaunul bătrân, unde este cetatea Sucevei, mai mult pentru sfintele mănăstiri, citind Măria sa honogravul ţării şi auzind că la aceste părţi de sus, purcesu-s-au, cu toată curtea Măriei sale, între care erau şi boieri mari, Constantin Costachi vel logofăt, Ion Neculce vel vornic, Sandul Sturza hatman, şi au mers la Roman, la Neamţ şi la cetatea Baia, la Slatina, mănăstire, şi luni, septembrie 11, au mas la mine, la Horodniceni, şi a doua zi m-au făcut vornic în Câmpulung, şi au purces în Dragomirna şi în Suceava, de au văzut cetatea şi alte toate, şi cu cheltuiala Măriei sale m-au pus epitrop, să acopăr biserica gospod ce este în mijlocul târgului, în numele sfântului mare mucenic Dimitrie / Șerban Cantacuzino biv vel medelnicer"[708].

1742: Iaşi, 9 Iulie 7250 (1742). Grigore Ghica Vodă, pentru Şerban Cantacuzino, biv vel medelnicer, ce se pârăşte cu „Ghergheleştii", pentru a patra parte din Rotompăneşti, „cu vecini", cumpărată de Şerban „de la dumnealui Ion Pălade, vornicul, hotărându-se cu satul dumisale, Horodnicenii, şi mai având într-acea a patra parte de sat şi moşul dumisale, Toderaşco Cantacuzino, vistiernicul, o bucată de la o danie, şi mai având dumnealui într-acest sat... şi altă a patra parte... cumpărături ... de la Nacul... şi s-a făcut moşinaş cu voia răzeşilor...

---

[707] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 115

[708] Bianu, Ioan (bibliotecarul Academiei Române), *Catalogul manuscriptelor româneşti*, Bucureşti 1907, pp. 183, 184

Stâlpiţi cu bolovani”. Păladi luase moşia, supt Nicolae Vodă, pentru o datorie de 306 lei a lui Rugină. Se judecă de mai multe ori: la urmă, „pentru ca să-şi rumpă toată pricina din gura lor” (Ghergheleştilor), judecata e de faţă cu Mitropolitul Antonie „şi toată boierimea... Şi feciorii lui Gherghel au fost tot faţă, cum de au tăcut tot molcom până acum?” Pecete peste hârtie, mare. „Costantin Costachi, vel logofăt”[709].

1748: Şerban Cantacuzino pierde satele **Horodniceni**, Tolova, **Brădăţel** şi jumătate din **Rotopăneşti**.

1750: Plângere către Domn a lui „Ştefan Ghiarghil, postelnic, şi Gavril Ghiarghil”, contra „dumnealui medelnicerul Şerban” pentru Rotumpăneşti. Se dă în cercetarea vornicului Ion şi Banului Costachi[710].

1750: Mărturia lui Simion Larion din Rotompăneşti, pentru hotar. Pomenit: „Ursul croitorul, bătrânul Mihăeştilor”. Mărturisesc şi Gligori Poelescu, şi Gligorie Albaş[711].

1753: Paharnicul Dinu Cantacuzino se află în posesia satelor pierdute de Şerban Cantacuzino.

1757: 31 Iulie 7265 (1757). Scarlat Ghica Vodă, lui Dinul Canta, biv vel ban, ispravnic de Suceava, şi Vasile Başotă, biv vel medelnicer, şi Toader Bădăliţă, vornic, ca să hotărnicească pe Neculai Gherghel, biv vel medelnicer, la Rotompăneşti, împresurat „dinspre dichiii

---

[709] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 115

[710] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 115

[711] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 115

de la Mitropolia Sucevii, fiind un Calistrat dichiu acolo, la Mitropolia Sucevii"[712].

1758: 28 April 7266 (1758). Costantin Cantacuzino şi Vasile Balş, vel medelnicer (iscăleşte şi Gavril Fratiţa) fac raport Domnului pentru cercetarea lor la Rotopăneşti. Întreabă şi pe Enache Puilincu şi Andrii Larion, Ion Tofan, Ilieşi sin (fiu – n. n.) Handogăi şi Lupaşco sin Handogăi[713].

1770: 10 Mai 1770. Lupul Gherghel îşi vinde partea din Rotupăneşti „vărului Iordache Gherghel". Martori: Vasile Hermeziu, Ştefan Hermeziu ot Vistierie, alţi doi Hermeziu, „A., vel postelnic", „Gheorghe Carp, logofăt ot Vistierie", „Ioniţă Botoşi"[714].

1774: 22 Februar 1774. „Boierii Divanului Cnejiei Moldovei", către banul Costandin Başotă, paharnicul Ioniţă Başută şi șătrarul Petre Cheşcu, pentru jalba medelnicerului Neculai Gherghel, proprietar în Rotopăneşti, contra „stolnicului Ianache Canta". „Acesta îneacă" moşia lui Gherghel. Să cerceteze[715].

1772-1774: Recensământul lui Rumeanţev consemnează, la **Horodniceni** şi **Boteşti**, 196 liuzi (oameni străini, aduşi să muncească pentru stăpânul moşiei), din care 159 scutiţi, 40 fiind „scutelnici ai bănesii Kanta", 40 – ai stolnicului Ianachi Kanta, 50 – slugi, argaţi şi breslaşi, plus 9 femei sărace, 5 popi, 1 diacon, 8 bătrâni

[712] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 116
[713] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 116
[714] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 116
[715] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 116

nevolnici, 4 ţigani şi un nevolnic. În **Rotopănești**, erau 28 de case, din care 10 birnici și cu 18 scutelnici, aceștia fiind 6 argați ai lui Gherghel, 5 femei sărace, 2 popi, 4 țigani și un evreu, iar la **Mihăeşti**, 6 case, cu 5 birnici şi 1 femeie săracă.

1779: 10 Februar 1779. Şerban şi Iordachi Gherghel se învoiesc a trăi „frăţeşte" la Rotopăneşti. „Însă, pentru câţi oameni, de pe moşia mea din sus, vor avea trebuinţă să are şi să cosească pe moşia dumisale şi să pască, cu bucatele lor, dumnealui să nu aibă a le lua dijmă, după obicei, dar nici să nu-i oprească a-şi face hrana lor, nici bani să nu le ceară, măcar cât de puţini, ci să fie în toată odihna lor, după cum au fost şi mai înainte, şi eu să am a împărţi fălcile de boieresc, ce le vor face sătenii de pe moşia mea: dumnealui să ia în jumătate fânul şi ei iar în jumătate. Iar la oamenii dumisale, ce vor fi şezători pe moşia dumisale, eu să n-am treabă a-i trage la ceva; cum şi pâinea ce va avea-o dumnealui aicea, atât grâul, ovăzul, cum şi păpuşoii, iarăşi oamenii mei, dimpreună cu oamenii dumnealui, ce se vor face săteni, să fie cu toată silinţa, prin ajutorul meu, a-şi strânge acea pâine toată. Însă numai să o care cu carele lor la arii, iar, pentru că vor secera-o, dumnealui să le dea din secere, după cum le da şi în vremea trecută. Iar păpuşoii să-i prăşească şi să-i strângă cu plată, însă cu hotărâre numai o sută prăjini popuşoi să-i prăşească şi să-i strângă cu plată, după cum şi pe a mei, iar nu mai mult; ce vor fi mai mult, îi va strânge dumnealui cu oamenii dumisale. Şi după acestea, să aibă sătenii a-i face şi o clacă de coasă, să cosească cu toţii, într-o zi, şi să ridice fânul acel de clacă, să-l facă stog. Deosebit m-am aşezat cu dumnealui pentru fânaţele ce sunt pe toată moşia Rotopăneştii, să

aibă dumnealui a cosi costişa dinspre Roşiea cea Mare, până în hotarul Horodnicenilor, cât ţine toată coasta, etc., osebit de fânaţele ce au sătenii noştri: de acele fânațe a lor dumnealui să nu se atingă. Şi eu, după aşezarea ce am făcut, să am a cosi toată costişa vâlcelelor etc. pe din sus de casa lui Vârlan Puilincu etc., osebit de fânaţele cele vechi, ce vor fi cosind oamenii mei. Iar de se vor strânge ceva oameni pe moşia dumnealui, din jos, şi acelora să avem a le da fânaţ, cât pentru vitele lor, unde s-ar socoti, cu toată învoiala”[716].

1779: 1 Septembre 1779. Costandin Dimitrie Muruzi Vodă, lui Ioniţă Başotă, biv vel stolnic, şi Grigoraş Adam, biv vel clucer, şi Vasile Ada, clucer, pentru jalba lui Ianache Cantacuzino, biv vel ban, cu privire la **Brădăţel**. Să cerceteze[717].

1679, decembrie 25: Nacul, pârcălab, și fiul lui, Toderașco, cumpără, cu câte 300 lei turcești, partea din **Rotopănești** a lui Ștefan Brăescu și cea a lui Ștefan, feciorul lui Savin, „și cu doi vecini, anume Ștefan Tapalag și Nacul, feciorul Dumitrașcăi”.

1782: 22 Februar 1782. Costantin Dimitriu Muruz Vodă, pentru Ianache Cantacuzino, vel vistier, pentru „**Brădăţălul**, sat întreg, ce are dumnealui vel vistier la Ţinutul Sucevei, unit de hotarul moşiei **Horodnicenilor**, unde este şi casa, aşezarea dumisale”. La 1780, fiind ban, el se plânsese de încălcare. Se întreabă, atunci, egumenul Ghenadie de la Slatina. „Plasa acestei moşii... merge lungul moşiei, şi, de la începerea din sus, semn de hotar

[716] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 117

[717] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 118

are o matcă de pără, ce se numeşte Şomuzul... Sasca, moşia dumisale Ştefan Sturza Vornic, care este dată danie dumisale Ioan Sturza, vornic, moşul dumisale... Peste câmp, în pravăţul pietrelor"[718].

1783: 14 Mai 1783. „Ioniţă Bontăş, fiul răposatului Ilie Bontăş", arată „unchiului meu Iordache Gherghel ot Vistierie… că, în anii trecuţi, cumpărând dumnealui o a patra parte de sat de **Rotopăneşti**... de la unchiul meu Lupul Gherghel, ce a fost văr primar cu unchiul meu Iordachi Gherghel", cere şi el a fi primit în moşie, dar se înduplecă apoi la o înţelegere. Primeşte „partea sa", 100 de lei. Martor: „Nichifor Hermeziu, monahul"[719].

1784: 15 Maiu 1784. Hotarnică la **Rotopăneşti** a lui Costandin Başută, ban, Ioniţi Başută, paharnic, şi Petre Cheşcu, șătrar. „Unde iese drumul din calea mare... Valea Paului... Drumul ce vine de la Suceava"[720].

1784: 4 Octombre 1784. Cinci boieri arată că s-au judecat înaintea lor „Tudorachi Ciure ot Vistierie, vechil fiind dumnisale Ianachi Cantacuzino, vel vistier, cu Ianachi Gherghel, fratele lui Iordachi şi al lui Şerban, Gherghelești", pentru că aceşti doi au vândut lui Ianachi Cantacuzino partea lor din **Rotopăneşti**. El cere să poată răscumpăra. Vistierul face să se arate zapisul lui Iordachi Gherghel: el avea moşie de cumpărătură de la „un văr primar al lui, anume Lupul Gherghel, fecior lui Ştefan

---

[718] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 118

[719] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 118

[720] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 118

Gherghel, postelnic, ce a fost frate cu tatăl lor, cu Necolai Gherghel, biv vtori medelnicer". Şerban vinde şi el, „cu ogradă de bârne, cu biserică" etc., „şi cu oameni șezători pe numita moşie". Vistierul avea cealaltă jumătate din **Rotopăneşti**, ca „dreaptă clironomie de la părinţii dumisale". În loc, el dă Gherghelеştilor parte din Zberăşti (Ţinutul Neamţ) şi 4.600 de lei. Se întăreşte Vistierului, nefiind vânzare, „ci este cu adevărat schimb de bună voie, după dreptate şi după orânduială şi obiceiul pământului". Se adaugă că, în 1785, „un Costandin Stroescu, ce ţine pe Iliana, sora lui Şerban a lui Iordachi, Gherghelеştii", reînnoieşte cererea, cu acelaşi rezultat: „nu i sau dat protimisire"[721].

1784: 8 Octombre 1784. Gavriil Mitropolitul, pentru moşia **Mihăeştii**, lângă Brădăţel, a Mitropoliei. Ianache Cantacuzino are şi el moşie la Poculeni, schimb cu mănăstirea Râşca, lângă Poculeni fiind Oprişenii, altă moşie a Mitropoliei, şi Podeanii, tot ai ei. Ianache dă Mitropoliei **Poculenii pentru Mihăeşti**. Martori toţi boierii Divanului[722]. Mitropolia Sucevei face un schimb de moşii cu Cantacuzinii, iar **Brădăţelul** trece în proprietatea lui Ianache Canta şi, apoi, a fiului său, Iordache Cantacuzino, moştenitor şi al **Rotopăneştilor**.

1784: 12 Decembre 1784. Alexandru Costandin Vodă, pentru Ianache Cantacuzino, vel vistier, ce a căpătat o nouă moşie la **Rotopăneşti**. În act erau iscăliţi Mitropolitul Gavriil, Dumitraşco Sturza, vel logofăt, Gheorghie Sturza, vel logofăt, Ştefan Sturza, vel vornic,

---

[721] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 118

[722] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 119

Iordachi Ghica, vel vornic, Ioan Cantacuzino, biv vel vornic, Iordachi Cantacuzino, biv vel vornic, Lăscărachi Roset, vel vornic, Ilie Catargiu, vel vornic, Vasile Costachi, vel spătar, Constantin Grecianu, biv vel spătar. Pecete cu chinovar. Iscălitura domnească[723].

1785: 25 Iunie 1785. Alexandru Ioan Mavrocordat Vodă, pentru Ianache Cantacuzino, biv vel vistier, care a arătat actul relativ la **Rotopăneşti**, iscălit de Mitropolitul Gavriil, de Dimitrie Sturza, vel logofăt, de Ştefan Sturza, biv vel logofăt, Nicolaie Roset, vel logofăt, Lupul Costache, vel vornic, Ioan Cantacuzino, vel vornic, Iordache Cantacuzino, vel vornic, Lascarache Roset, vel vornic, Costache Ghica, hatman, Matei Cantacuzino, vel vistier, Costin Catargiu, vel spătar, Nicolai Balş, vel vornic, Costandin Başotă, vel ban. E vorba de schimbul cu Mitropolia. Pecete mare cu chinovar. Iscălitura Domnului[724].

1786: 29 Ianuar 1786. „Răzăşii de la Lămăşăni" vând un vad de moară lui Ianachi Cantacuzino, biv vel vistier, „vadul lui Cărstiian, logofătul", unde făcuse moară un „răzăş şi neam al nostru", căpitanul Lupul Bărsănescul. Întărire de la Mitropolitul Leon şi de la Divan[725].

1786: 20 Iulie 1786. Alexandru Ioan Mavrocordat Vodă, lui Ioniţă Cananău, biv vel paharnic, şi Ştefan Hermeziu, biv vtori vistier. Ianache Cantacuzino, biv vel vistier, a cumpărat un vad de moară la **Rotopăneşti**. Să

---

723 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 119

724 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 119

725 Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 120

„facă publicaţie”, după „hotărârea hrisovului ce s-a făcut de către Domnia Mea, la 1785, Dechemvrie 24”[726].

1787: 24 Iulie 1787. Alexandru Ipsilant Vodă, pentru „dumnealui Ianache Cantacuzino, vel agă”, ce a cumpărat vad de moară la **Brădăţel**. Pecete rotundă, cu chinovar[727].

1790: 24/13 Iunie 1790. „De la k. k. administraţia Romanului”. „Iliana, fiica lui Neculai Gherghel, jupâneasa lui Costantin Stroescu”, se plânge că vistierul Cantacuzino „cu vicleşug” a luat **Rotopăneştii** „din mâna părinţilor ei, dându-le 4.600 lei şi o parte mititică de moşie, care mai mult nu face decât 5 lei”. El arată cum stă lucrul şi că a fost învoială „la Divanul Iaşului”. „Pentru aceasta, hotărî Divanul Administrativ: neputând a o strica, se întăreşte şi de la Administraţie: să rămână hotărârea Divanului”. Egghelet, administrator. Pecete de ceară neagră, ovală, cu „Landes-Administration in der Moldau”[728].

1795: Satul **Horodniceni** se află în stăpânirea Mariei Canta, văduva lui Şerban Cantacuzino.

În **1803**, la Horodniceni trăiau 190 liuzi, de la care Maria Canta încasa anual câte 2.200 lei, alţi 15 liuzi fiind scutiţi de bir, pentru că slujeau la conac, iar de la cei 20 de meseriaşi încasa 888 lei.

1816: Spătarul Nicolai Canta, fiul Mariei şi al lui Şerban Cantacuzino şi ginerele lui Dimitrie Sturza înscria

---

[726] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 120

[727] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 120

[728] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor,* vol. VII, partea III, București 1904, p. 120

satul **Horodniceni** în condica visteriei cu 130 locuitori birnici, 16 fiind scutiţi de bir, ca posluşnici (slujitori) ai lui şi „alişverişul lor cu lucrul pământului şi cu draniţa". Serdarul Iordache Cantacuzino, fiul lui Ianachi, vinde lui Mihail Sturza Vodă satele **Mihăeşti** şi **Rotopăneşti**, care le dă, la schimb, lui Costache Lazu, care înscrie în condica visteriei 96 de gospodării, 4 scutelnici şi 92 birnici, care se ocupau cu lucrul pământului şi cu făcutul draniţei, ca şi cei din Horodniceni.

1816: Costachi Lazu, biv vel ban, dă zapis lui Mihail Sturza, biv vel vornic, pentru schimbul Drăguşănilor, Zăvoenilor (Negrileşti), întregite cu partea de la Ion Lazul, „supusul Împărăţiei Rosiei", date, „în vremea hotărâtei prothezmii a disacirei", Săcuenilor, etc., pentru **Rotompăneşti, Mihăeşti** etc.[729].

1816: „Iordachi Cantacuzino, fiul răposatului Ianachi Cantacuzino, biv vel vistiernic, încredinţez... că, statornicindu-mă cu petrecire lăcuinţii mele în partea din stânga al apei Prutului, în oblastia Basarabiei, supt ocârmuire a Ei, Împărăteşti Măriri a Rosiei, şi vrând a mă desface cu desăvârşire din pământul Moldaviei, rămas în ocârmuirea Prea Înaltei Othomaniceşti Porţi, prin arătare în scris către Excelența Sa, gheneral-consulatul din Iaşi al Împărăției Rosiei", a cerut să i se vândă moşiile: **Rotopăneşti** şi **Mihăeşti**. Le ia, cu 140.000 de lei, Mihail Sturza, biv vel vornic de aprozi. martori: Ioan Neculce, Iordachi Drăghici, ban, şi un al treilea[730].

---

[729] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 121

[730] Iorga, N., *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VII, partea III, București 1904, p. 121

1831-1832: În catagrafia fiscală sunt înscrise satele: **Horodniceni**, cu 112 liuzi, care plătesc 3.360 lei anual, un mazil, 6 preoţi, 1 diacon, 4 dascăli, 9 bătrâni nevolnici, 3 scutiţi pentru strajă, 3 oameni fără căpătâi şi 139 gospodării; în anul următor, 1832, mai vin 28 birnici din Litenii Bucovinei, de dincolo de Hraniţa, numărul gospodăriilor ajungând la 198, înregistrându-se în plus 8 patentari (deţineau licenţe pentru comerţ) şi 50 de oameni nesupuşi la bir; la **Boteşti**, erau 99 gospodării şi o populaţie de 495 de oameni; la **Brădăţel**, în 10 curţi trăiau 50 de locuitori; la **Mihăeşti**, în 50 de curţi trăiau 260 de săteni, iar la **Rotopăneşti**, care avea 199 gospodării, se înregistrau 150 birnici, din care 30 în slujba moşiei lui Costache Lazu, 3 preoţi, 1 diacon, 4 dascăli, 12 bătrâni nevolnici, 25 văduve şi 3 ovrei orândari.

1845: Vornic al satului **Horodniceni** era Pavăl Mertic, de Horodniceni ţinând şi cătunele Răbâia, Boteşti şi Brădăţel.

1847: La **Horodniceni** şi la **Rotopăneşti** s-a deschis câte o velniţă, care prelucrau, anual, câte „2.000 merţe cartofle”[731].

1848: „*Tabla lefurilor ce se dau pe anu 1848*” la **Rotopăneştii** banului Costache Lazu, confirmă existenţa muncii salariate, în baza unor altfel de înţelegeri decât învoielile agricole. **Gheorghe ficior** (deci un fel de majordom) era tocmit, cu „500 *lei pe an şi o vită la iernat şi vărat*”, **Toader ficiorul,** angajat din 1847, cu 500 lei, cu 100 lei mai mult decât în anul anterior. **Vatav Dumitrache,** personaj de încredere al banului, are leafa

[731] Platon, Gh., *Domeniul feudal din Moldova în preajma Revoluţiei de la 1848,* p. 221-22

de 500 lei, „*mâncare femeii lui la ţară, dându-i şi casă de şezut*”. **Dădaca** nici dreptul la un prenume nu are, dar este plătită cu 120 lei pe an şi îi sunt primite oile la iernat şi vărat în turmele boiereşti, beneficiind şi de îmbrăcăminte second-hand („*i de purtat în casă*”). **Catinca mancă lui Vasilică** primeşte 200 lei pe an şi, de asemeni, haine de purtat în casă. **Nemţoaica,** menajeră şi bucătar-şef fiind încă din 1847, are „*500 lei pe an şi nimic alt*”. **Gavril chelar** primeşte doar 100 lei pe an, iar **Ion chelar** – „200 *lei pe an şi nimic alt*”, dar este de presupus că-şi mai rotunjeau veniturile pe seama pivniţelor boiereşti. **Costandin Chiriţă,** posesor de nume, primeşte 300 de lei şi „o *merţă de pâne într-un an*”. **Vasile grădinar,** care se ocupa de înfrumuseţarea conacului boieresc încă din 1846, a fost plătit cu 354 lei pentru trei ani. **Hucici argat,** „*slădar tocmit cu băetul său, cu 150 lei într-un an, ca să dei şi 40 prăjini arătură, o dimirlie păpuşoi şi două ocă brânză pe săptămână, o ocă de sare*”, beneficia de contract din 1847. **Ion Hărţigaşu** a fost „*tocmit cu băetul lui, pentru 100 lei, 3 merţe păpuşoi şi patru perechi ochind*”, încă din 1846. Din 1845, beneficiază de munca parţial salariată şi **Tiplic,** el primind „700 *lei, 2 merţe păpuşoi şi 4 perechi ochinci pe an*”. **Grigore văcar, Ion argat brat lui Grigore, Dumitru Băeşu argat şi Gheorghe rotar** beneficiază de contracte vechi, neprecizate în *Tabla lefilor*. **B. Pisani** şi **Mitman,** deşi nu li se precizează ocupaţia, dar fiind, probabil, meşteri mari, care pun în funcţiune velniţele de prelucrat cartofii, câştigă cel mai bine, adică fiecare câte „*100 galbeni, 20 merţe păpuşoi, 10 merţe ovăs, 6 merţe grâu, 6 merţe secară, 2 stoguri fân*” – în 1846, şi „*100 galbeni, 4 merţe păpuşoi, 5 merţe secară, 2 merţe grâu, 4 vite la grajdi pe*

brahă şi 2 cai de iernat pe un an de zile" – în 1847, iar în 1848, începând cu data **pornirii velniţei** de cartofi, cu „*400 lei, 4 merţe păpuşoi şi 4 vedre brânză*". **Logofăt velniţei, Vasile,** are acelaşi venit ca şi cei doi meşteri mecanici. **Lovanciu Corbu** şi **Filip slădar** sunt tocmiţi cu câte 100 de lei şi două merţe de porumb pe an, iar **Ienache slădar,** împreună „*cu băetul său, cu 160 lei, 4 merţe păpuşoi şi o vadră brânză într-un an*". Cu contracte vechi şi, deci, neprecizate, lucrează **Ion baciul, Costache cioban, Ştefan țigan, Gheorghe Croitoru, Grigore bucătar, Ion Aghinii şi Gîscă ţiganu** (din care se vor desprinde, peste mai bine de un secol, ramuri de autentici cărturari români)"[732].

1853: „Comuna Rotopăneşti[733] din judeţul Suceava a fost şi ea centrul unei culturi naţionale. Neculai Istrati, proprietarul acelei comune, înfiinţează, în anul 1853, în casele locuitorului Vasile Otrocol, o şcoală

---

[732] Platon, Gh., *Domeniul feudal din Moldova în preajma Revoluţiei de la 1848,* p. 221-22

[733] Până în anul 1886, moşia Rotopăneşti, care astăzi e proprietatea Dlui Grigore Goilav, forma singură o comună; acuma ea se ţine de comuna Brăduţel, şi numără 114 capi de familie; are o şcoală rurală mixtă şi o biserică zidită la anul 1856 de Nicolae Istrati, cu inscripţiunea următoare: „Acest templu dedicat Sfintei Treimi, cu binecuvântarea prea sf. sale Episcopului de Huşi Dl Dn Meletie Istrati, s-a fondat de fratele său Mare postelnic şi cavaler Nicolae Istrati, cu în îndemnul soţiei sale Sevastia, născută Ciudin, şi a fiului lor Titu Istrati, pe proprietatea sa Rotopăneşti, în anul erei noastre 1856, în care Moldova a recăpătat privilegiile aşezate de Ştefan cel Mare". În curtea bisericii se aflǎ o statuie de piatrǎ, ridicatǎ în acelaşi an (1856) de Nicolae Istrati, reprezentând Moldova, în forma unei fecioare întinzând o cunună de stejar. Aceasta negreşit în amintirea marelui eveniment naţional (Vezi mai pe larg despre această comună: Dicţionar geografic, de Serafim Ionescu, p. 286, Bucureşti, 1894).

mixtă primară, cu trei clase, pe care el le numea elementare. La 1855, noiemvrie 1, în locul acestei şcoli, înfiinţează alte două şcoli, una de băieţi şi alta de fete, tot cu câte trei clase elementare. Şcoala de fete era aşezată în casa locuitorului Vasilie Pânzaru[734], iar aceea de băieţi o zidise anume, de la vale de curţile boiereşti, lângă şosea. Pe lângă aceste şcoli, mai înfiinţează, apoi, prin primăvara anului 1860, tot cu a sa cheltuială, chiar în casele boiereşti, o şcoală de muzică şi declamaţiune, unde se învăţa şi carte. La clasa de principii dădea lecţiuni Petru Mezetti; la clasa de canto, Maestro Galea, iar la clasa de declamaţiune, Mihail Galino[735]. La carte era profesor de băieţi preotul Costachi Milu[736], iar la fete, soţia acestuia, Elena. Pe lângă aceste clase, se mai adaogă, în localul şcolii, şi clasa de cor bisericesc, la care preotul Costachi Milu era profesor, cor care cânta în biserica de la Rotopăneşti cu vreo şase ani înainte încă de înfiinţarea acestei şcoli. Tot în aceea şcoală se mai învăţa şi psaltichia, la care era profesor Iordachi Iconomu, fost elev în seminarul din Roman. Toţi elevii şi elevele erau luaţi de pe moşia Rotopăneşti şi de pe la alte moşii învecinate. Profesorii şcolii aveau întreţinerea şi locuinţa chiar în casa boierească; ei dădeau lecţii în toate zilele, câte două

---

734 Elevele erau îmbrăcate toate la fel. Rochiile lor erau vişinii; cele din clasa I-a aveau, jos, la poale, un şiret albastru; cele din clasa a II-a, două şireturi, iar cele din clasa a III-a, trei şireturi.

735 Toţi aceşti profesori au fost apoi numiţi la Conservatorul de Muzică şi Declamaţiune din Iaşi. Petru Mezzetti, la clasa de teorie, în anul 1865; Mihail Galino, la clasa de mimică, în 1864, iar Maestru Galea, la clasa de cânt, în 1 octombrie 1860, în aşa fel că el n-a fost profesor la şcoala din Rotopăneşti decât numai la începutul înfiinţării ei.

736 Tatăl viitorului actor Matei Millo – n. n.

ore, şi erau plătiţi cu câte zece galbeni pe lună, afară de profesorul de declamaţiune, care avea cincisprezece galbeni lunar. / Sala de teatru era întocmită chiar în casele boiereşti, decorurile erau zugrăvite de Iosif Fichtner din Sviţera (Elveţia – n. n.), profesor în casă, la copilul Titus, fiul lui Neculai Istrati. Acest Fichtner era zugrav şi se pricepea în arta decorativă. / Costumele pentru piesele naţionale erau lucrate în casa lui Neculai Istrati, de elevele şcolii. Profesoare la lucru de mână erau însăşi soţia lui Neculai Istrati, Sevastia, şi soţia preotului Costachi Milu, Elena. După vreo cinci luni de un studiu conştiincios, elevii acelei şcoli au fost în stare să reprezinte mai multe piese de teatru şi cântecele comice, din care enumerăm următoarele: „Doi ţărani şi cinci cârlani", „Cinel-Cinel", „Fluierul fermecat", „Scara mâţii", „Baba Hârca", „Paul John", „Margo", „Herşu Bocceagiu", „Mama Angheluşa", „Şoldan viteaz" şi altele. / Reprezentaţiunile teatrale să dădeau de două ori pe săptămână, joia şi duminica. Cupletele la vodeviluri şi corurile erau acompaniate, cu violina, de Petru Mezetti. Între acte, cânta corul de muzică vocală al şcolii. La fiecare reprezentaţiune sala era ticsită de boieri, proprietari şi posesori de la moşiile învecinate, care se minunau de felul cum fiecare elev îşi interpreta rolul său. De multe ori venea şi fostul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, Calinic Miclescu, care, pe atunci, era arhiereu egumen la mănăstirea Slatina, precum şi arhiereul Iosif Râşcanu, de la mănăstirea Râşca. Pe lângă aceştia, se mai aduna un public numeros, nu numai din judeţ, ci şi din oraşul Suceava, precum şi din alte părţi ale Bucovinei. Fiecare elev căuta să-şi înveţe rolul cât se poate de bine, ştiind că avea în faţa sa pe aceşti doi arhierei şi mulţime de străini, veniţi

de peste hotar ca să-i audă. / După insistenţa multor boieri, aceşti elevi au dat, în vara anului 1861, vreo câteva reprezentaţiuni şi în Fălticeni, în grădina lui Iancu Botez Topor. Piesele ce s-au jucat atunci au fost: „Fluierul fermecat”, „Cinel-Cinel”, „Scara mâţii” şi „Baba Hârca”. / Şcoala număra 28 elevi şi eleve, din care 19 băieţi şi 9 fete. / Din elevii cei mai buni ai şcolii, pe care nu găsim de prisos a-i enumera aici, arătăm pe: Ioan Savin, fost judecător de ocol în Roman şi actualmente avocat în acel oraş; Costachi Rotopan, fost primar la Rotopăneşti, Vasile Teodorescu, actualul posesor al moşiei Paşcani; Alecu Alexandrescu, psalt la catedrala din Fălticeni şi arhivarul primăriei din acel oraş; Vasile Grigoriu, fost psalt în Fălticeni; Petre Constantinescu, fost primar; Iacob Todirescu, fost posesor de moşii; Neculai Teodorescu din Horodniceni, fost contabil la moşia Faraoani, judeţul Bacău; Mihail Boişteanu din Horodniceni, fost profesor de muzică vocală la şcoala primară din Fălticeni (mort) şi Vasile Dimitriu, fost telegrafist la Fălticeni (mort). / Dintre eleve arătăm pe: Nastasia lui Vasile Tofan, Tinca Dimitriu, Luţa Rotopan şi Paraschiva lui Nicolai Pavel, aceste trei din urmă acum moarte. / Această şcoală îşi câştigă un renume în faţa publicului ce asista la reprezentaţiunile ce se dădeau. Între acte, de multe ori, Dna Sevastia Istrati, soţia lui Neculai Istrati, şi elevul Costachi Rotopan cântau duete; câteodată elevele Nastasia Tofan, Luţa Rotopan şi elevul Ioan Savin, tenor, executau şi câte un solo de canto. / Nespusă era mulţămirea sufletească a lui Neculai Istrati, văzând că şi-a ajuns scopul de mult dorit: acela de a vedea înfiinţată această şcoală, menită a da sătenilor o cultură mai deosebită. El voia chiar să ducă în Iaşi pe elevii şcolii, să

dea câteva reprezentaţiuni la Teatrul Naţional de la Copou, dar moartea l-a împiedicat de la aceasta. Duminicile şi sărbătorile se aduna la Neculai Istrati lume multă, de prin împrejurimi, ca să asculte corul bisericesc, care cânta toată liturghia[737], de se minunau toţi cei ce-l ascultau. Acel cor, care număra în total 40 băieţi şi 10 fete, era vestit, pe timpul acela, nu numai în judeţ, ci şi prin alte locuri, şi a fost cel dintâi cor bisericesc de muzică vocală europenească la noi, în ţară, în care s-au văzut, alături cu băieţii, să cânte în biserică şi fetele la sfânta liturghie[738]. / După ieşirea din biserică, toată lumea mergea la Neculai Istrati, apoi, înspre seară, boierime se ducea la o pădurice, toată de brazi, situată pe un deal, numit „Brădăţel". La poalele acelui deal erau două râmnice de toată frumseţea, iar în vârful dealului, un chioşc, de unde se desfăşura înaintea ochilor o privelişte din cele mai încântătoare şi mai pitoreşti. În acel chioşc şedeau toţi musafirii la sfat, făcându-li-se ceremonia cafelei şi a ciubucului, iar corul vocal, în tot timpul acela, cânta bucăţi pe care boierii, desfătându-se, îl ascultau cu

---

[737] Muzica era după aceea rusească.

[738] Cu un an mai înainte de înfiinţarea şcolii de muzică din Rotopăneşti, generalul Nicu Mavrocordat înfiinţase, la 1859, pe moşia sa Ştefăneşti, din judeţul Botoşani, cu a sa cheltuială, o şcoală de băieţi, care număra vreo 200 elevi. În acea şcoală, unde Vasile Răceanu dădea lecţii, pe lângă carte, se învăţa şi muzica vocală, precum şi psaltichia. Profesori de muzică erau Costachi Milu şi elevul său Ioan Savin, care, după desfiinţarea şcolii din Rotopăneşti, se retraseră în Ştefăneşti. Aceştia înjghebară un cor de muzică vocală, care cântă, de obşte, duminicile şi sărbătorile, liturghia în cafasul bisericii catedrale cu hramul Cuvioasa Paraschiva, ce se află în afară de târguşorul Ştefăneşti, numită a lui Ştefan cel Mare. Acest cor, care era preţuit de toţi cei ce-l ascultau, s-a desfiinţat în anul 1864.

mare mirare. După moartea lui Neculai Istrati, care s-a întâmplat în 1 noiembrie 1861 , aceea şcoală s-a desfiinţat[739]”. / **Teodor T. Burada**”[740].

1858: Postelnicul Nicolae Istrati, posesor al unei averi de 2.500 galbeni şi boier anti-unionist, devenea stăpân şi al moşiei **Mihăeşti**.

1865: Boierul Nicolae Istrati construieşte câte o şcoală în **Horodniceni, Brădăţel** şi **Rotopăneşti.**

1871, ianuarie 1: Horodniceni devine centru al comunei Brădăţel, care are 2.215 locuitori şi în care au fost incluse şi cătunele Boteşti, Brădăţelul şi Răbâia – cătun format din refugiaţi bucovineni. Rotopăneşti, devenit comună cu 770 locuitori, are în componenţă şi satul Mihăeşti.

1877: Pentru independenţa României cad, pe fronturile balcanice, **Florea Petru** din Boteşti, **Păduraru Dragomir, Păduraru Gheorghe** şi **Ecoboaia Gavril** din Rotopăneşti.

1886: „În ziua de 14 Mai curent, a plouat bine prin plasa Șomuz-Moldova, județul Suceava. Pe teritoriul comunei Horodniceni a căzut o ploaie furtunoasă, cu puținā grindină, dar n-a făcut alte stricăciuni decât foarte puțin la arborii fructiferi”[741].

---

[739] Toate aceste relaţiuni mi-au fost comunicate de către profesorii Conservatorului de Muzică din Iaşi, Petru Mezetti şi Mihail Galino, ambii defuncţi, precum şi de către Dl Titus Istrati, preşedinte la Tribunalul de Roman, şi Ioan Savin, fost elev al acelei şcoli şi fost judecător de ocol în Roman.

[740] *Biserica şi Şcoala*, Anul XXIV, Nr. 39, Arad 24 septembrie / 7 octombrie 1900, pp. 352, 353

[741] *România Liberă*, Nr. 2640, Anul X, duminică 25 mai / 6 iunie 1886, p. 3

1887: Prin îndeplinirea formalităţilor cerute de lege, comuna Horodnicenii s-a unit cu Rotopănești, sub numire de Brădățel"[742].

1893: „**Horodniceni**, sat, pe moşia cu acelaşi nume din comuna Brădăţel. Până la 1886, forma o comună aparte. Aşezat pe dealurile Stoporenilor şi Merţenilor şi câteva vâlcele, numără 272 case, populate cu 278 capi de familie sau 1.148 suflete, din care 557 bărbaţi şi 591 femei (57 străini). Are 290 contribuabili. Vatra satului ocupă 34 fălci şi 17 prăjini, iar locuitorii sunt buni gospodari. Nu demult era, lângă sat, o fabrică de spirt. Moşia e proprietatea moştenitorilor Marchizei de Betmar. Are suprafaţa de 2.682 fălci, din care 1.904 cultivabil, 498 pădure şi huceag, 215 fălci fân, restul neproductiv. Împroprietăriţi, la 1864, 35 fruntaşi, 140 pălmaşi şi 34 câte 12,5 prăjini, stăpânind 524 fălci şi 17 prăjini. Drumuri principale sunt la Rotopănești (3 km), la Botești (3.300 m) şi la Brădăţel (metri). Are o şcoală rurală, înfiinţată la 1865, cu un învăţător plătit de stat, frecventată de 70 elevi; o biserică, deservită de 2 preoți şi 4 cântăreţi, împroprietărită cu 17 fălci. Iată ce scrie, cu destulă competenţă, domnul Nicolae Beldiceanu despre satul şi biserica din Horodniceni, în *Archiva societății ştiinţifice şi literare,* Anul II, No. 9 (1891, pp. 513-529). „Horodnicenii, sat din ţinutul Suceava, plasa Şomuz-Moldova, este aşezat la hotarele Bucovinei, pe coasta unui deal, iar în faţa lui, pe un alt deal, sporeşte o pădure frumoasă de stejari, împodobită ici, colea, cu brazi. Ca şi Baia, acesta este astăzi proprietatea doamnei marchize de Bedmar şi, împreună cu cotunele sale, Răbâia, Boteşti şi Brădățelul, are o poporație ce trece peste 500 locuitori.

[742] *Monitorul Oficial*, Nr. 92, 28 iulie 1887, p. 2219

Numele de Horodniceni aminteşte zicerea slavonă „horodnici”, adică şoltuzi, ce pare a fi suferit aceiaşi preschimbare, ca şi slavonescul „horod”, oraş, în românescul: Horod, Horodnic, Horodişte, dat şi astăzi multor localităţi din Bucovina şi partea de sus a Moldovei, pe unde se găsesc urme de cetăţui. Horodnicul, *șoltuzul, stadt-schultheiss*, ca şi primarul, îngrijea, împreună cu pârgarii, de gospodăria oraşului. Dacă numele acestui sat se poate tălmăci din horodnici, ne arară o înrâurire slavonă în limbă, alăturea cu cea germană, a instituţiei de *sckultheiss*, venită la noi din Polonia[743]. Pe coma dealului, alături cu grădina ce încunjură curtea boierească, o biserică îşi arată în zare figura ei măreaţă, fizionomie a unor veacuri îndepărtate, de care nu ne putem apropria decât prin monumentele rămase. Sus, la 5 metri 25 centimetri înălţime, afară, deasupra fereştei pridvorului, stă îngropată în zid o piatră de 1 metru 25 centimetri lăţime și 84 centimetri înălţime (fig. 1); pe ea se aflǎ săpată în relief următoarea inscripţie slavonă, aşa cum se obișnuia în vremile de demult, mai cu seamă până către sfârşitul veacului al 17-lea. Iată cuprinsul acestei inscripţii, în facsimil, precum am stampat-o în vara anului 1886, cu prilejul unor cercetări arheologice. Dau aicea, în litere latine, sunetele următore: „Izvoleniem otà i s' pospeaşeniem sina, i săvreaşeniem sviataho duhá, promisli i proizvoli pan Matiaș velichii vistearnic săzda ţercov vă

[743] Peste munții Munteniei au trecui numai pârgarii de la borgherii, municipalităţilor săseşti, iar capul a fost numit cu termenul românesc de judeţ, jude: peste acei ai Moldovei, a trecut de asemene poate, prin canalul Băii, pârgarii oraşelor săsești; s-a adaos însă șoltuzul, prin o împrumutare specială Moldovei, de la poloni (Szoltys) (*Istoria Românilor,* de dl Alex. Xenopol, Iaşi 1889, vol. II, p. 234).

imia i déje est hram săşestvie sviataho duhà, na sviataia ucenichi i vasvidol v’ dni blahocestivaho hospodaria Ioan Stefan voevòda, i v' dni Kyr Theofan mitropólita suciavscaho, i săvrişisca, v' leato: sedim tisiaştia cetiredesiat sedim, measiaţa Noèmvria osim”. Înţelesul ei, pe româneşte, este: „Cu învoirea tatălui şi cu împreună lucrarea fiului şi cu săvârşirea sfântului duh, cugetat-a şi binevoit-a pan Matiaș, marele vistiernic, de a zidit biserica, anume unde este hramul „Pogorârii Sfântului Duh asupra sfinţilor ucenici”, și a ridicat-o în zilele cucernicului domn Ioan Ştefan voievodul şi în zilele lui Kyr Theofan, mitropolitul Sucevei, şi o săvârşi la anul 7047 (1539 – n. n.), luna Noiembrie 8”. Această inscripţie este publicată în *Uricarul* dlui Th. Codrescu, vol. 8, pp. 16 şi 17, după nişte notiţe aflate în biblioteca lui Gh. Asaki[744], sub titlul: „Inscripţia pietrei deasupra uşii bisericii de la Horodniceni”. Iată textul: „Cu învoirea tatălui, ajutorul fiului şi lucrarea sfântului duh, a cugetat întru sine şi a binevoit pan Matiaş biv vel vistiernic a zidi această biserică în numele hramului „Pogorârea duhului sfânt peste sfinţii săi ucenici”, în zilele blagocestivului Domn Ion Ştefan V. V., stăpânitor pământului Moldovei, şi în zilele mitropolitului Sucevei Kyr Theofan, şi s-au săvârşit în anul 7047, Noiemvrie 8”, calendar vechi, iar cel nou, 1539. În această tălmăcire sunt adaose cuvintele biv (fost), pe lângă „vel vistiernic”; „săi”, pe lângă ucenici, şi „stăpânitor pământului Moldovei”, care nu se găsesc în inscripţia ctitorească; lipsesc însă cuvintele: „şi a ridicat-o”, foarte grele de dezlegat, fiind slovele cu totul ciuntite. Asemeni, data pare îndoielnică, şi iată cum s-a scăzut din

[744] Aceste notiţe, după cum mi-a spus dl Th. Codrescu, sunt hărăzite de domnia sa Academiei Române.

7047, anii de la facerea lumii, 5508, pe când luna, fiind Noiemvrie, trebuia să se scadă uneori 5509. Această nesiguranţă poate fi limpezită aicea prin letopiseţul lui Grigore Ureche (*Cronicile României*, de M. Kogălniceanu, București 1871, tom. I.), care, la paginile 201 şi 202, înseamnă că Ştefan Lăcustă a domnit 2 ani şi trei luni, Alexandru Cornea 5 luni şi 3 săptămâni, iar că Petru Rareş a urcat, a doua oară, domnia la anul 7049, Februarie 19, adică 1541. Scăzând 2 ani, 5 luni şi 3 săptămâni, adică cele două domnii: Ştefan Lăcustă şi Alexandru Corne, din 7049, Februarie 19, a doua suire pe tron a lui Petru Rareș, găsim că Ştefan Lăcustă se face domn pe la sfârşitul lunii lui August 7047; apoi 7049, Februari 19, neputând fi decât 1541, urmează nemijlocit că şi 7047, Noiembrie 8, să nu fie decât 1538 şi nu 1539, cum stă în tălmăcirea inscripţiei din *Uricar*. Vistiernicul Matiaş a zidit, prin urmare, biserica de la Horodniceni în cel dintâi an al domniei lui Ştefan Lăcustă şi, după cele arătate, Lăcustă Vodă, ajungând a fi domn către sfârşitul lunii lui August, zidirea bisericii s-a isprăvit la 2 luni şi o săptămână aproape după urcarea lui pe tron, adică la 8 Noiembrie 1538, data inscripţiei. Iată ce scrie Grigore Ure-che despre acest domn şi cum lămureşte porecla lui de „Lăcustă”: „Prădând şi stropşind ţara sultanul Suleiman, împăratul turcesc, şi fiind ţara bejenită spre munţi, s-au strâns vlădicii şi boierii ţării la sat, la Bădăuţi, din sus de Suceava, de s-au sfătuit cu toţii ce vor face de acea nevoie ce le venise asupra. Mai apoi de toate şi-au ales sfat ca să trimită soli la împăratul, cu mare rugăminte şi plângere să îi ierte; şi aşa au ales, dintre dânşii, pe Trifan Ciolpan, de l-au trimis sol la Suceava, la împăratul, de s-a rugat de pace, şi şi-au cerşut domn. De care lucru, văzând

împăratul rugămintea lor, s-a milostivit şi i-a iertat; şi a trimis la dânşii, cu Ciolpan, pe un ceauş mare, cu credinţă de i-a chemat pe toţi la împăratul, în Suceava, care cu mare frică au mers şi au căzut la picioarele împăratului; pe care i-a iertat împăratul şi cu dragoste i-a primit, ca pe nişte robi ai săi. Şi le-a pus domn pe Ştefan Vodă, feciorul lui Alexandru Vodă", apoi, mai departe: „În zilele acestui domn, Ştefan Vodă, a fost foamete mare, şi în ţara Moldovei, şi la ţara Ungurească, că au venit lăcuste multe, de au mâncat toată roada; şi pentru aceea l-au poreclit şi i-au zis Lăcustă-Vodă" (*Cronicele României*, de M. Kogălniceanu, tom. I, pp. 197 şi 200). Dl Alexandru Xenopol, în „*Istoria Românilor*", prețioasă fântână pentru trecutul nostru, iată al cui fiu zice că era „acest Ştefan, poreclit de popor Lăcustă, pentru multele lăcuste ce pustiiseră ţara, în vremile lui, ce şi aşa rămăsese pustie de turci, este arătat de Ureche ca fiul lui Alexandru Vodă. Bielski întăreşte spusele cronicarului, numindu-l *Stefan Alexandrowicz*. Alexandru nu poate fi altul decât fiul cel mai vârstnic a lui Ştefan cel Mare, care, după cum am văzut, fusese însurat, încă din timpul vieţii tatălui său, deoarece l-am găsit având un fiu, Bogdan, care murise în 1480. Alt fiu al său, pomenit acuma pentru prima oară, este acest Ştefan" (A. D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, Iaşi 1880, vol. II p. 562). / Dar să vedem cine era vistiernicul Matiaş şi dacă, din punct de vedere istoric, prezintă el vreo însemnătate. În domnia întâia a lui Petru Rareş, vistiernicul Matiaş apare ca unul din sfetnicii săi cei mai de seamă. După ce Petru Rareş supusese Braşovul, pe când nu mult după acesta căzuse în mâinile lui şi cetatea Bistriţei, la 1530, vistiernicul Matiaş cere locuitorilor

acestei cetăţi 30 de care de proviant pentru armata lui Rareş, care se găsea la Rodna. Iată cuprinsul scrisorii vistiernicului Matiaş către bistriţeni: „Cunoscând voi că stăpânul nostru cel prea generos este acuma lipsit, la Rodna, de cele trebuitoare, mai ales de pâine şi de vin, vă cerem, în numele lui, nu mai puţin însă vă însărcinăm şi vă ordonăm ca, îndată ce veţi vedea aceste rânduri, să trimiteţi 30 de care cât mai curând, spre a se duce proviziile ce se vor vedea a fi trebuitoare. Să nu cumva să faceţi altfel de cum vă scriu, fiindcă ştiţi bine că domnul nostru cere, atât de la noi, cât şi de la voi, cea mai credincioasă slujbă. Dat în castelul Balvaniyos, în 22 Iulie 1530. (Iscălit). Noi, Matei vistiernicul sau tezaurarul prea generosului principe Petru, voievod de Moldova. / La 1535, Petru Rareş, căutând să împiedice pe Ferdinand, locţiitorul lui Carol al V-lea, împăratul Germaniei, de a se împăca cu Ioan Zapolia, duşmanul său, trimete pe vistiernicul Matiaş, ca să stăruiască în această privire. Faptul acesta ne arată că vistiernicul Matiaş avea multă însemnătate ca sfetnic al tronului, de vreme ce domnul îi încredinţase o aşa misiune. Iată cum califică Episcopul de Lund, ambasadorul lui Carol ai V-lea, pe vistiernicul Matiaş, într-o scrisoare adresată suveranului său: „Se află aci vistiernicul voievodului moldovenesc, principe fără îndoială puternic. Acest vistiernic adeseori mă vizitează în taină şi solicită de a nu se încheia pacea cu Ioan voievod. Promite că, la oricare cerere a mea, domnul său va veni cu 30 sau 40.000 de ostaşi aleşi şi va supune Transilvania sub ascultarea regelui Ferdinand; iar dacă Majestatea Voastră va întreprinde ceva pe uscat contra turcilor, domnul se va prezenta la serviciul Majestăţii Voastre cu 60 până la 80.000 de ostaşi foarte bine

pregătiţi. M-am dat în mare amiciţie cu acest vistiernic şi ne-am învoit a avea totdeauna o regulată corespondenţă. În adevăr, el este un bărbat foarte modest, foarte bun şi mai ales prudent, şi atât de ager în trebi, precum nici se află altul în Ungaria. Se sileşte a-şi sfârşi mai curând misiunea şi nimica alta nu-l preocupă". / Bunătatea şi modestia, unite cu prudenţa şi agerimea, fac, după cum vedem, din vistiernicul Matiaş o aleasă figură istorică, cu atât mai mult, cu cât aceste calităţi sunt atribuite lui, de nişte izvoare străine. / În domnia întâia a lui Petra Rareş, Matiaş este pomenit ca mare vistiernic. Lângă poartă, faţă cu biserica, pe nişte stâlpi de piatră stau atârnate clopotele; unul din ele poartă următoarea inscripţie: „Materialul din acest clopot este din clopotul făcut de ctitorul bisericii Horodniceni, Şerban Canta, în anul 1640, care, fiind crăpat, s-a reparat a doua oară şi fabricat de Vasile Fogoraş, din Pătrăuţi, cu cheltuiala poporanilor parohiei Horodniceni, prin stăruinţa **preotului Ioan şi a primarului Gheorghe Todicescu, la anul 1883**". În „*Uricarul*" dlui Th. Codrescu, vol. VIII, stă publicată şi o inscripţie privitoare la acest clopot, sub titlul: „Inscripţia clopotului celui mare de la biserica din Horodniceni". Iată cuprinderea: „Acest clopot l-a făcut Ioan Alecsandru V. V., cu mila lui Dumnezeu domn pământului Moldovei, şi l-a dat Sfintei biserici din Horodniceni, la anul 7075 (1567), Aprilie 9, şi după aceasta, stricându-se, l-a înnoit Iordaki vel vistiernic, în zilele lui Vasile V. V., domn ţării Moldovei, în anul 7148, iar veleatul nou 1640". / Clopotul din Horodniceni, prefăcut a doua oară la 1883, a fost făcut la 1567, de Alexandru Lăpuşneanu, în a doua domnie (1564-1568), iar la 1640 s-a reînnoit, pentru întâia dată, de către vel vistiernicul Iordaki. Comparând

copia de inscripţie cu actuala inscripţie, vedem o nepotrivire de nume, la aceeaşi dată 1640; după „Uricar”, clopotul ar fi reînnoit de vistiernicul Iordaki, pe când după inscripţia de astăzi, pare să fi fost prefăcut de Şerban Canta, tot la 1640. Şi în această privire, documentele ne dau adevărata dezlegare a faptului; din două hrisoave ale lui Vasile Lupu, unul din 1635, Martie 25, care face parte din documentele proprietăţilor domnului Alexandru Cantacuzino-Paşcanul, iar altul din 1640, Martie 31, aflător în colecţia documentelor Academiei Române, se adevereşte vistiernicul Iordaki (Iordaki Cantacuzino era un străbun al ramurii Canta – n. n.), pe la 1640, fără a se pomeni de Şerban Canta. Tocmai în veacul al XVIII-lea se arată acest Şerban Canta, după cum se vede dintr-un hrisov de la 1732, Ianuarie 20, aflător în Archiva Statului Iaşi şi citat de dl Tanoviceanu, în lucrarea sa inedită asupra boierilor Moldovei. Din cele arătate, se lămureşte că inscripţia aflătoare astăzi pe clopotul de la Horodniceni aminteşte greşit pe Şerban Canta, la 1640, în locul vistiernicului Iordaki; căci după cum dovedesc documentele pomenite, vistiernicul Iordaki trăieşte prin veacul al XVII-lea, pe când medelnicerul Şerban Canta, abia în veacul al XVIII-lea. Toate celelalte clopote sunt mai noi, adică de la începutul veacului acesta. / Numele de Horod, sub care sunt amintiţi Horodnicenii în „Uricarul”, pare a fi o prescurtare, căci tot în „Uricarul”, mai departe, în cuprinsul inscripţiei de pe clopot, se zice: „şi l-a dat Sfintei biserici din Horodniceni. Horod s-ar putea deriva din slavonescul „horod” oraş, sau din „horog” grădină. Însemnătatea inscripţiei de la biserica din Horodniceni este blazonul, adică stema familiei vistiernicului Matiaş. Inscripţia stă închisă

într-un privaz de piatră, care poartă, pe toate patru laturile, marca familiei Matiaş ; una din aceste mărci cuprinde, în prescurtare, numele lui Matiaş (Mat); alta, anul 1540, iar celelalte două, nişte cruci, de un caracter simbolic. Data mărcii, 1540, arată că, deşi biserica a fost zidită la 1538, piatra ctitorească a fost însă aşezată la 1540. Cele două cruci simbolice sunt închise în marca de sus şi cea de jos a privazurilor pietrei. Caracterul simbolic al crucilor de pe marca de familie a vistiernicului Matiaş aminteşte pe al celor de origine cruciată; una, şi anume cea de sus, ţine în curmeziş un iatagan, cea ce s-ar părea că arată lupta creştinătăţii împotriva islamismului; mai departe, forma acestei cruci se apropie de a crucii potenţate a cavalerilor Sfântului Mormânt. După Auguste Wahlen, unii dau acestui ordin de cavaleri o vechime de necrezut; întemeietorul lor ar fi Sf. Iacob, întâiul episcop al Ierusalimului, la anul 60 după Christos; alţii îi cred a fi urmaşii călugărilor aşezaţi de Sfânta Elena, muma lui Constantin, în biserica cea nouă a Calvarului; unii susţin că ar fi întemeiaţi de Godefroy de Bouillon sau de urmaşul său, Balduin; în sfârşit, alţii asigură că ordinul lor ar fi o instituţie a papei Alexandru al VI-lea, întocmită la 1496, în scop de a înfierbânta zelul peregrinilor. Iată textual ce-l scrie Auguste Wahlen : / „Acest ordin fu, odată, răspândit în toată Europa”, iar mai departe: „Un puternic senior din Polonia, *Iana satrapa et regulus*, chema, din Franţa, pe unul din ei, *Martinum Gallicum*, şi îi dădu, la 1162, proprietatea Miechov, la 10 leghe de Cracovia. Această mănăstire, a cărei superior luă titlul de general, deveni centrul unei congregaţii, care cuprinse vreo 20 de case în republica polonă, precum şi în Silezia, Moravia, Bohemia, şi subzistă până în cele din urmă tim-

puri ale Poloniei. Fraţii de Miechov primeau afiliaţi pentru modica remuneraţie de zece galbeni. În cea de pe urmă insurecţie, Miechov pierdu ultimii săi călugări”. / Când ştim câtă putere civilizatoare avu Polonia asupra Moldovei şi, cu osebire, asupra aşezămintelor sale, putem uşor înţelege cum boierii noştri, pe lângă titlul de pan, au putut împrumuta de la seniorii poloni şi simbolurile feudale ale mărcilor de familie. Blazonul vistiernicului Matiaş, sprijinit de acel al vornicului Costea Bucioc, de la mănăstirea Râşca, şi acel al panului Nicoară Hărovici, pârcălab de Hotin, de la biserica din Zahareşti (Bucovina), vorbesc îndestul împotriva celor care pretind că românii n-au avut o nobleţe feudală şi că boierii erau nişte diregători numai. Iată cum se rosteşte domnul Alexandru Xenopol asupra nobleţei noastre: / „Această clasă, care a apărat, în ultimele timpuri, interesele sale de castă cu o neîmpăcată înverşunare, care a stigmatizat, prin cronicarii ieşiţi din sânul ei, pe toţi domnii ce au vrut să se atingă de ele; această clasă atât de neastâmpărată, care se juca de-a domnul în ţările române, aruncându-le adeseori în prăpastia pieirii; care ştia să plece genunchii înaintea Caterinci a II-a, dar şi să pună piept contra răpirii Bucovinei şi a Basarabiei, nu putea fi o clasă de cinovnici, de oameni deprinşi numai cât a-şi îndoi spetele înaintea suveranului lor. Această clasă de boieri au fost nobilii naţiunii române şi nu numai diregătorii din cancelariile domneşti”. / Asemenea vorbind despre deosebirea dintre nobleţe şi diregătorie, domnia sa zice: „...trebuie bine deosebite nobleţea, care era veche la români şi ereditară, de diregătorie, care, prin firea ei, nu putea fi purtată decât de acel ce o avea. În terminologia veche, nobilii şi diregătorii se numeau boieri, iar funcţia

se numea mai ales boierie”. / Apoi, mai departe, pentru a dovedi feudalitatea la români, dl Xenopol mai aduce şi următoarele fapte: „Răsplătirea slujbelor avea caracterul feudal, care este de a împărţi veniturile statului cu funcţionarul... Cu cât propăşea statul şi se înmulţea numărul diregătorilor, domnii îşi îngustau necontenit veniturile lor, atribuind-le boierilor. Făceau întocmai ca şi regii apusului, care şi ei ruinară în acelaşi mod clasele lor”. / Din cele arătate, vedem cum marca de familie a vistiernicului Matiaş, ce împodobeşte piatra ctitorească de la biserica din Horodniceni, aduce o dovadă mai mult că românii, pe lângă că n-au fost scutiţi de aşezământul feudal, au ajuns până de a vedea pe boier stampându-şi în blazon mândria nobleţei sale ereditare, ca şi seniorii din apus. / Planul bisericii vistiernicului Matiaş, ca la mai toate bisericile din Moldova, este crucea cu absidă, rotunzită pe dinlăuntru. Ea face o trecere de la stilul clădirilor ridicate de Ştefan cel Mare, la al celor zidite de Vasile Lupu. Ca odoare ctitoreşti nu se mai păstrează, la această biserică, decât un litier de lemn, săpat foarte frumos şi împodobit cu vopsele şi aurituri; nu se găseşte însă pe dânsul nici un veleat, şi numai prin tradiţie se crede a fi ctitoresc. Între odoarele mai noi, dar care merită a fi amintite, se păstrează un epitaf sau aer, de mătase albastră. Pe el se vede singur Hristos, fără celelalte persoane biblice, cu răni în palme, la coastă şi la tălpile picioarelor, din care sângele curge cu îmbelşugare. Câmpul aerului este semănat cu stele şi luceferi, iar pe margini, două bande poleite încunjură legenda ştiută. Această legendă este în ruseşte, aşa cum se obişnuia din întâia jumătate a veacului trecut şi până pe la jumătatea celui de faţă. Iată tălmăcirea ei: „Iosif cel cu bun chip, de pre lemn

luând preacurat trupul tău, cu giulgiul curat, înfăşurându-l şi cu miresme ungându-l, în mormânt nou, acoperindu-l, l-a pus”. Jos, ca mai la toate epitafurile din veacul al XVIII-lea şi de la începutul veacului al XIX-lea, stă următoarea inscripţie, scrisă cu litere chirilice: „Această sfântă grobnică a mântuitorului şi Domnului nostru Iisus Hristos, ce se numeşte aer, acesta este mormântul cel în piatră cioplit, în care nimeni, niciodată nu s-a pus. Pe acesta ce se vede acum, l-a înfrumuseţat şi l-a podobit acel de bună inimă, Dumnealui Şerban Cantacuzeno, ce-a fost medelnicer mare într-a ţării Moldovei pământ, întru iertare păcatelor lui şi ale părinţilor, întru veşnică pomenire. Dată bisericii sale, la Horodniceni ot (de la) volost (ţinutul) Suceavskii, unde este hramul „Pogorârea Duhului Sfânt”. Scris şi zugrăvit de Parthenie Ereinonah, zugrav ot (de la) Kieva, vă leato (anul) 7245, adică 1736, Measiaţa (luna) Octombrie, dnia (ziua) 23”. / Ceva mai jos, la colţ, se vede iscălitura zugravului: Eromonah Parthenia, ştearsă de tot. În altar, la stânga, este o icoană mare, anume Maica Domnului, zugrăvită pe muşama, care jos poartă inscripţia următoare, scrisă chirilic: „Această icoană s-a zugrăvit după forma sfintei icoane ce-i făcătoare de minuni la Mănăstirea Neamţul şi (şters cu totul) 1819, April 25. Constandin Dochimos, zograf”. / În naos, la dreapta, se aflǎ o altă icoană, ce înfăţişează învierea lui Hristos şi care cuprinde, tot în chirilice, cele ce urmează: „S-a făcut de Vasile Mihail din Iaşi, 1826”. Afară de aceasta, mai sunt încă alte trei icoane, lucrate de acelaşi zugrav, cu aceeaşi dată, anume: „Pogorârea Sfântului Duh”, la stângă; apoi „Înălţarea Maicii Domnului”, în pronaos, la dreapta; iar în faţă, la stânga, „Buna Vestire”. În altar, pe pristol, este o cruce mare de argint, a

cărei inscripţie se rosteşte astfel: „Pomeneşte, Doamne, pe robii tăi Nicolai Cantacuzino şi pe Pulheria soţia sa, 1832, April 8”. Această inscripţie se află întocmai şi pe o evanghelie mare, tipărită în Mănăstirea Neamţului, la 1821; ea este legată în argint, pe catifea vişinie, şi împodobită cu 5 medalioane, din care cel de la mijloc înfăţişează: învierea, iar cele de pe la colţuri, cei patru evanghelişti; toate lucrate în smalţ. / Cărţile mai vechi, ce se păstrează la această biserică, sunt: „Slujba marelui Canon a celui dintre sfinţi părintelui nostru Andrei, Arhiepiscop de la Crit”, tipărită sub mitropolitul Daniil, prin osârdia şi cheltuiala popii Nicolai ot Bucureşti, la 7234 (1726). „Triod”, tipărit sub mitropolitul Neofit de la Crit, în Bucureşti la 7255 (1747), de popa Stoica Iacovici. Jos, pe filele acestei cărţi, este scrisă de mână următoarea notiţă: „Această carte, „Triodul”, pe înţeles, am cumpărat-o eu, păcătosul şi nevrednicul Constantin Cantacuzino vel paharnic, în treisprezece lei noi, de la Petre Munteanu, în zilele prea luminatului Domnului nostru Ion Grigore Ghica V. V., la văleatul de la zidire 7255 (1747) Mai 20, şi o am dat-o bisericii noastre din Horodniceni şi oricine ar străina de la Sfânta biserică acesta să nu-1 ierte domnul si mântuitorul nostru Iisus Hristos la înfricoşatul şi nefăţarnicul judeţ al sfinţiei sale, să fie odihna cu Satana într-un loc şi cu îngerii lui, amin, amin, amin”. / Dumnezeieştile sfintele liturghii acelor dintre sfinţii părinţilor noştri, a lui Ioan Zlataost, a lui Vasile cel Mare şi a prejdesfeştenii (Grigorie Teologul), tipărite de Duca Sotirovici, tipograful de la Thasos, în Iaşi, la 7256 (1748). Cazanie, tipărită în episcopia Râmnicului, sub mitropolitul Neofit, la 7256 (1748), de popa Mihai şi Aftanasie Popovici, tipografi. Canonul acelui dintre sfinţi

părintelui nostru Spiridon, Episcop Trimuthundii, tipărit sub mitropolitul Nechifor Peloponesiacul, cu cheltuiala lui Constantin Razul vel vornic, de Duca Sotiriovici, tipograf de la Thasos, în tipografia sa, la Iaşi 7258 (1750). Evanghelie, tipărită în mitropolia din Iaşi, sub mitropolitul Gavril, la 7270 (1762). Triod, tipărit sub mitropolitul Grigore, în tipografia mitropoliei din Bucureşti, la 7277 (1769), de Gligore ieromonah, Minei pe Mart, tipărit sub mitropolitul Grigore, la Râmnic, 1774, de popa Constantin, tipograf. La începutul cărţii este următoarea notiţă, scrisă cu chirilică, de mână: „Aceşti doisprezece minei pe douăsprezece luni ale anului, cu slujbele de o parte ale tuturor sfinţilor ale sănacsariului de peste an, s-au cumpărat de mine, păcătosul, şi s-au afierosit bisericii de la satul nostru Horodniceni, unde se prăznuieşte hramul Pogorârii prea sfântului duh. Deci oricare va îndrăzni ca să o înstrăineze de la această sfântă biserică sau să o poarte cu nebăgare de samă şi fără socoteală, unul ca acela să rămână supt vinovăţia osândirii blestemului sfintei biserici. (Iscălit): Ianache Canta vistiernic, 1786”. Mineu pe luna iulie, tipărit sub mitropolitul Grigore, la episcopia din Râmnic, la 1780, de popa Constantin tipograful şi de Constantin Mihailovici tipograf. Dumnezeieştile Liturghii ale Sfântului Ierarh Ioan Hrisostom, Vasile cel mare şi Grigore Dialogul (sic), îndreptate de pe cele elino-greceşti şi slaveno-ruseşti de însuşi Preasfinţitul mitropolit Sucevei şi Moldovei, D. D. Veniamin Costachi, Cavaler ordinului Sfintei Anei, Clasul I, Iaşi, 1834. Pe una din file stă scris, de mâna mitropolitului: „Această Sfântă Liturghie s-au afierosit de mine, smeritul Veniamin, mitropolitul Moldaviei, la Sfânta biserică din ţinutul Sucevei, din satul Horodniceni, a prea iubitul

vărului meu Nicolai Cantacuzino, mare vistiernic, la 1834, Septembrie 23”. / Iată şi pomelnicul bisericii, scris tot cu litere chirilice, însă fără dată: Matei cneghinago (sic), Elisavetha schimonahia, Ioan, Maria, Marta, Sergie, Şerban, Marta, Ichim, Gheorghie, Ecaterina, Candachia, Ştefan, Ioan, Iacob monah, Zoi Chiriac, Dragondie, Constantin, Maria, Ştefan Nicolai, Pulheria, Agafia shimonahia, Elisaveta monahia, Dimitrie, Ioan, Ecaterina, Maria, Aristiţa, Matei, Elena, Pulheria, Zoe, Nicolai, Maria etc. Urmează numele preoţilor. / „Iată cum s-a petrecut cu moartea copiilor logofătului Canta (textul lipseşte în Lahovari – n. n.): în iarna acelui an, ieşise poruncă de la curte a se face un râmnic în grădină; îndată şi fără leac de păsuială, omenii au fost scoşi la boieresc sau cum se mai zicea pe atunci la zile de meremet. Grădinarul, om aprig la firea lui, ba încă şi fudul de a spori coada lingăilor curţii, schingiuia pe ţărani cum îi venea la mână. Spun bătrânii că era meşter neamţul în fel de fel de născociri drăceşti. Nemulţumit de a-i bate, vrăjmaşul îşi făcea tot râsul de dânşii. Cine a trăit la ţară ştie că, iarna, omenii portă şi pe acolo împletituri proste de lână, care le mai dezmorţesc degetele de frig. Nu intra în capul neamţului cum o labă de ţăran să poarte mănuşi, şi când frigea mai tare gerul, el le muia în apă şi-i făcea cu sila să le pună aşa ude, până ce mâna şi mănuşa se făcea un sloi, de le ţâşnea sângele prin carnea şi pielea crăpată de ger, şi plângeau oamenii şi blestemau tot una, cât a ţinut lucrul acela. Primăvara, râmnicul era gata, cu podeţe şi ostroave, de se părea grădina boierească frumoasă ca raiul. / Era în ziua de Sfântul Gheorghe, când logofătul Neculai Canta chemă pe fiul său, Matei, spre a-i vesti că-i dă în stăpânire moşia Horodniceni. Darul părintesc aprinse

mândria acestui tânăr, de care se zice că era foarte pornit şi aprig la fire. În acea zi, mai neastâmpărat decât ori-când, el porunci să-i pună şaua pe o rândunică de cal şi luă drumul ce duce la Cornuluncii, hotărât de a pildui cu multă asprime pe căpitanul acelui punct (punctul de vamă – n. n.), care, într-o împrejurare, îl cam supărase. Că-pitanul, om cuminte, cum prinse de veste, pentru a scăpa de ruşine numele său de oştean, o luă la sănătoasa peste brazdă. Feciorul de boier, înfuriat că nu l-a putut căpăta, îşi întoarse atunci toată mânia asupra neastâmpăratului său de cal şi porunci la nişte oameni ca să-l bată la falangă. Această întâmplare ciudată, în felul ei, ne amin-teşte firea cea înţeleaptă a lui Nicolai Mavrogheni, care, în loc de a-şi bate calul, îl cinstise cu rangul de mare spătar, ca boierii să vadă şi să priceapă. Viind Matei Cânta, de la **Cornuluncii**, se aşezară toţi la masă, cu multă veselie, şi pompă, cum nu mai văd azi ochii, mai ales că se nimeri a fi, în acea zi, şi mitropolitul acolo. Pe atunci, Horodnicenii vedeau tot feţe alese... de câte ori sărbătorit-au pe Mihai Vodă acele curţi, unde se adă-postesc azi viţeii... După masă, parte din boieri se cobo-râră în grădină, pentru aer. Matei Canta, cu sora lui, Elena, şi cu Doamna Profira Canta, ce-i era cumnată după fratele lor, Dimitrie, se urcară într-o luntre, pentru a se plimba pe râmnic, mai ales că se nimerise a fi o zi de tot frumoasă; Matei, care ducea luntrea, nebunatic cum era, cercă a se prinde cu mâinile de un podeţ, pe sub care treceau; luntrea se cumpăni şi cu toţii căzură în apă. Cel dintâi ajutor ce li s-a putut mai în grabă da, a fost de a li se arunca o funie. Doamna Canta, a căreia fustă şi îmbrăcăminte de mătase o mai ţinuse deasupra apei, prinzându-se cu mâinile de funie, scăpă la mal. Elena,

însă, care, în cădere, n-avuse timp nici de a se gândi, cuprinsă de apă, ca şi de spaimă, se cufundă, cât ai clipi din ochi; în zadar cercat-a fratele ei, ca să-i vină în ajutor, căci şi el pierzându-şi cumpătul, s-a făcut nevăzut. Bătrânul Canta, care, de pe mal, privind cu grozăvie cum i se îneacă copii, striga ca un ieşit din minţi: „Fii bărbat, Matei!”, dar nenorocitul, învârtojându-se, ieşi în trei rânduri deasupra apei: trei clipe de agonizare, în care omul îşi trăieşte de trei ori viaţa, se duse şi apoi apa îl acoperi, iar glasul de tată nu mai străbătea adâncul morţii... Erau pe atunci nişte robi ţigani, iar unul dintre ei, sărind în râmnic, se cufundă de câteva ori de-a rândul; în urmă, tăindu-l răcoare apei, nu se mai poate ţine şi, cu toată ameninţarea şi cu toată străşnicia cuvântului, cu care Canta îi poruncea: „Cufundă-te ţigane, îneacă-te, ţigane!”, el ieşi la mal. Iubirea de viaţă mişeleşte pe rob... şi-n adevăr, ce era atunci un ţigan înecat? Toată lumea era în picioare; căngi, aduse în grabă, căutară, de-a lungul şi de-a latul, tot râmnicul, a fost cercetat şi potricălit la fund; fel şi chip s-a căutat; abia după vreo trei ceasuri, înecaţii au fost găsiţi, ţinându-se unul de altul. Toate ajutoarele întrebuinţate în asemenea împrejurări au rămas zadarnice; deşi nobili... n-au învins. Deocamdată, rămăşiţele lor au fost duse şi aşezate în florărie. Se zice că, venind acolo mitropolitul Veniamin şi căutând la ei, cu lacrimi în ochi, a mustrat amar pe logofătul Canta, zicându-i: „Priveşte, Nicolai! Ţi-ai făcut lac de înecat copiii”; apoi, uitându-se lung la dânşii, a mai adăugat cu descurajare: „„Ia nişte suflete pierdute!”. Îndată după îngroparea lor, nenorocitul Canta a pus oamenii de i-au tăiat râmnicul, ce-l făcuse cu zile de boieresc, pentru ca să-l plătească cu zile boiereşti, cu zilele copiilor săi, şi

cum să nu se înece ei, când râmnicul era sporit cu lacrimile celor care-l săpaseră?”[745]. / Paharnicul Dinu Cantacuzino, pe care îl aflăm proprietar acestei moşii pe la 1753, avea ca fecior în casă pe Ioan Cosma, care copia diverse scrieri (cronici). / În 1803, moşia Horodniceni a vistiernicesei Maria Canta, numărând 190 liuzi (oameni străini, de regulă ruteni din Galiţia, care nu plăteau bir statului, ci proprietarului moşiei – n. n.), care plăteau 2.200 lei bir anual, având şi 15 liuzi de cei fără bir (slugi – n. n.). La aceştia se adăogeau breslaşii (meseriașii – n. n.) ot tam, în număr de 20 liuzi, cu 888 lei bir anual. / La 1822, spătarul Nicolae Canta, ginerele logofătului Dimitrie Sturdza, îşi avea „alcătuită toată gospodăria şi legate cu cale toate interesurile aşezării sale Horodniceni, care se afla în mijlocul moşiilor Rădăşeni, Oprișeni, Mădeiul, Borca şi cu pădurile mănăstirii Slatina, al căror arendaş era” (*Istoria Mitropoliei Moldovei*, pp. 171, 396 şi 397)”[746].

1893: „**Brădăţelul**, comună rurală, la nordul plasei Moldova de Sus, judeţul Suceava, la 22 km de Fălticeni. Se învecinează, la est, cu comuna Rădăşeni, la nord-est, cu Bucovina, de care se desparte prin Şomuzul-Mare, şi, la sud, cu Sasca. Are forma unui poligon neregulat, prezentând mai multe ondulaţiuni, înclinate de la nord-est, spre sud-est (albia Şomuzului Mare). Compusă din satele: Brădăţelul, Horodniceni, Răbâia, Boteşti, Ro-

---

[745] Ionescu, Serafim, *Dicţionar geografic al judeţului Suceava,* Bucureşti 1894, pp. 169-171

[746] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III 1900, pp. 738-742, text preluat, fără ilustraţii, din Ionescu, Serafim, *Dicţionar geografic al Judeţului Suceava,* Bucureşti 1894, pp. 154-159

topăneşti şi Mihăeşti, cu reşedinţa în Horodniceni. Până la 1886, formau două comune aparte: Horodniceni şi Rotopăneşti. E populată cu 860 capi de familii, din 3.350 suflete, 1.680 bărbaţi şi 1.670 femei, din care 99 străini. Contribuabili sunt 932. Are 4 biserici, cu 4 preoţi şi 8 cântăreţi, şi 2 şcoli rurale mixte, frecventate de 100 elevi. Copii între 7-12 ani sunt 181 băieţi şi 207 fete. În toată comuna sunt: 5 morişte, pe Brădăţel şi una pe Şomuzul Mare, 6 cârciumi, 6 dughene, 5 ciobotari, 5 stoleri, 20 rotari, 6 fierari, un cojocar, un sticlar şi un mindirigiu. Bugetul comunei, pe anul 1892-1893, are, la venituri, 8.414,50 lei şi, la cheltuieli, 8.001,90; iar al drumurilor, 2.322 lei la venituri şi 1.646 lei la cheltuieli. În comună sunt: 264 cai, 745 boi, 500 vaci, 2.300 oi, 10 capre, 370 porci şi 250 stupi. Altitudinea, de la nivelul mării, variază între 401-500 m. Este udată de pâraiele : Şomuzul Mare, Brădăţelul, Răbâia, Braniştea, Prodana, Valea lui Gherghel, Valea lui Pavel, Ghilitoarea, Trifan, Alunişul, Topchilele, Matieşti şi Humăria. Moşia e proprietatea moştenitorilor Marchizei de Bedmar şi ai dlui Grigore Goilav. Suprafaţa teritorială a comunei e de 6.642,97 hectare, din care 1.166,93 hectare pădure, 3.442,09 hectare ţarine, 1.782,90 hectare fâneţe, 130,90 hectare vetre de sate şi 120,15 hectare pământ sterp. Locuitorii, împroprietăriţi la 1864, sunt 1 fruntaş, 110 mijlocaşi, 326 codaşi şi 74 cu câte 12,5 prăjini loc de casă, stăpânind 1.528 fălci şi 37 prăjini. În comuna Brădăţelul se face, în fiecare an, cam aceeaşi cultură; fiecare casă de gospodar îşi are livada de meri, peri, cireşi, vişini, perje etc., al căror produs locuitorii îl vând prin târgurile Fălticeni, Botoşani, Roman şi Iaşi. Două dealuri cu vederi frumoase sunt Dealul Crucii şi Ferdinand. Afară de acestea, ca

localităţi demne de văzut mai sunt: Brădăţelul şi biserica din Horodniceni. **Brădăţelul, sat**, pe moşia Horodniceni, din comuna cu acelaşi nume, judeţul Suceava, aşezat pe ambele maluri ale pârâului Brădăţelul, spre sud şi la 2,5 km de Horodniceni. Are 90 case, populate cu 102 capi de familie, din 390 suflete, 203 bărbaţi şi 193 femei, din care 11 străini şi 125 contribuabili. Vatra satului ocupă 10 fălci şi 75 prăjini şi e foarte accidentată, aşa că nu o dată, în urma ploilor, s-au văzut case, cu loc, cu tot, lunecând spre pârâu. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 12 mijlocaşi, 48 codaşi şi 10 cu câte 12,5 prăjini loc de casă, stăpânind 159 fălci şi 75 prăjini. Biserica şi şcoala din Horodniceni slujesc şi acestui sat. Drumuri principale sunt: la Rotopăneşti, 1,5 km, şi la Horodniceni, 3,5 km. **Brădăţelul, pădure de stejar**, împestriţată cu mesteacăn şi puţini carpeni şi brazi, pe moşia Horodniceni, judeţul Suceava. **Brădăţelul, pârâu**, judeţul Suceava. Izvorăşte din Bahna Boteştilor, din Hăţei şi Humărie. După un curs de 8 km, în care a format 2 iezuşoare şi a învârtit 5 mori, se varsă în Şomuzul Mare. Are de tributari, din dreapta, pâraiele Humăriei, Hăţei, Matieşti, Prodana şi Valea lui Pavel; iar din stânga, pâraiele Răbâia, Valea lui Gherghel şi Ghilitoarea. Conţine mulţi păstrăvi. **Brădăţelul, două râmnice**, în pădurea şi comuna cu acelaşi nume, judeţul Suceava. „Brădăţelul”, zice cunoscutul nuvelist, dl Nicu Gane, în nuvela sa „Fluierul lui Ştefan”, „este o grădină ieşită din sânul naturii, în care nimic n-a lucrat mâna omenească, este un colţişor uitat, necunoscut în ţara noastră, pe care călătorul nu-l vizitează, pe care poeţii nu l-au cântat încă, dar care nu încetează de a fi mai puţin desfătător decât toate acele locuri ce au inspirat, până acum, lira barzilor noştri naţionali. / Brădăţelul are acea

însuşire rară, că, ori de câte ori îl vei vizita, întipăririle ce-ţi lasă sunt tot atât de vii ca şi cum l-ai vizita pentru întâia oară. El vorbeşte nu numai ochilor, ci şi sufletului. Închipuiţi-vă, în mijlocul unei păduri întinse, un lac limpede, în care se văd jucându-se păstrăvii; apoi, cascade şi izvoare la fiecare pas, un muşchi răcoros, care se întinde ca un covor verde pe pământ; piscuri cu figuri capricioase; într-un cuvânt, tot ce poate natura produce mai frumos, mai drăgălaş, adunat într-un singur loc, ca şi cum Dumnezeu ar fi voit să facă din Brădăţel un mic paradis pământesc. / Când vii acolo, o dulce simţire te cuprinde, la vederea acestei naturi, ce pare a fi îmbrăcată în hainele ei de sărbătoare şi multă, multă vreme, după ce ai părăsit acest loc încântat, îţi rămâne încă întipărită în inimă tăcerea misterioasă a Brădăţelului" (Vol. I, p. 48)"[747].

1893: „**Boteşti, sat**, pe moşia Horodniceni, din comuna Brădăţelul, plasa Moldova de Sus, judeţul Suceava. Aşezat pe dealul şi valea cu acelaşi nume, la 3.650 m de Horodniceni şi lângă hotarul Bucovinei, numără 131 case, populate cu 138 capi de familie sau 574 suflete, 299 bărbaţi şi 275 femei, din care 12 străini. Are 150 contribuabili. Vatra satului ocupă 13 fălci şi 60 prăjini. Locuitorii se ocupă cu plugăria. Are o biserică, cu patronul „Sfântul Gheorghe", clădită din lemn, la 1801, de locuitori, deservită de preotul din Horodniceni şi de 2 cântăreţi. Are o şcoală rurală mixtă, înfiinţată în anul 1892, cu un învăţător plătit de stat şi frecventată de 40 elevi. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 1 fruntaş, 18 mijlocaşi, 58 codaşi şi 11 loc cu câte 12,5 prăjini,

---

[747] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul I 1898, pp. 600, 601

stăpânind 236 fălci şi 20 prăjini. Drumuri sunt: la Cornul Luncii (8 km) şi la Horodniceni (3.650 m). La 1863, Boteşti, a clirosului din Bucovina, aveau 23 liuzi, plătind 376 lei bir anual. (*Uricarul,* de Th. Codrescu, vol. VII, p. 252)”[748].

1893: „**Mihăeşti, sat**, pe moşia Rotopăneşti, judeţul Suceava, comuna Brădăţelul. Aşezat parte pe ţărmurile pârâului Brădăţelul, parte pe coasta dealului Rediul, are o populaţie de 117 familii sau 514 suflete: 263 bărbaţi şi 251 femei, din care 136 contribuabili. Vatra satului ocupă 11 fălci şi 45 prăjini. Are o biserică, cu hramul „Sfântul Nicolae”, clădită de fraţii Mihail şi Ioan, în 1785, formând o parohie cu satul Rotopăneşti, a cărui şcoală serveşte şi Mihăeştilor. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 37 fruntaşi, 32 pălmaşi şi 5 codaşi, cu câte 12,5 prăjini, stăpânind 239 fălci şi 45 prăjini. Drumuri sunt: la Rotopăneşti (1.200 m.) şi la Burghineşti (2 km). Într-un ispisoc, din 6973)1465 – n. n.), Aprilie 11, de la Ştefan Voievod, se dă Mitropoliei Moldovei satul Mihăeşti cu mori, iproci etc. În 7011 (1503 – n. n.), August 27, prin alt ispisoc, tot de la Ştefan Vodă, se întăreşte stăpânirea Mitropoliei Moldovei pe satul Mihăeşti. Deci vechimea satului Mihăeşti întrece epoca lui Ştefan cel Mare”[749].

1893: „**Răbâia**, sat pe moşia Horodniceni, judeţul Suceava, comuna Brădăţelul, aşezat pe valea pârâului cu acelaşi nume şi pe coastele dealurilor Piciorul Huciului, Zvariei, Timofti şi Răbâia. Vatra satului ocupă 5,5 fălci, cu o populaţie de 308 suflete. Împroprietăriţi, în 1864,

---

[748] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul I 1898, p. 552

[749] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV 1901, p. 330

sunt 2 fruntaşi, 78 pălmaşi şi 6 codaşi, stăpânind 216 fălci şi 35 prăjini. Drumuri principale sunt la Boteşti (1.800 m) şi la Horodniceni (1.500 m)”[750].

1893: „**Rotopăneşti**, sat, pe moşia cu acelaşi nume, judeţul Suceava, comuna Brădăţelul. Până la 1886, forma singur o comună aparte. E străbătut de pârâul Brădăţelul şi are o populaţie de 104 familii sau 410 suflete. Vatra satului ocupă aproape 10 fălci. Moşia e proprietatea dlui Grigore Goilav. Are 1.781 hectare, din care 821 hectare cultivabile, 698 hectare pădure, 207 hectare fânaţ şi restul mlaştini, râpi şi loc neproductiv. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 6 fruntaşi, 44 pălmaşi şi 8 codaşi, stăpânind 143 fălci. Are o şcoală rurală mixtă, reînfiinţată în 1865, frecventată de 35 copii; o biserică, cu hramul „Schimbarea la faţă”, zidită de marele postelnic şi cavaler Nicolai Istrati, la 1856, deservită de un preot şi doi cântăreţi şi împroprietărită cu 8,5 fălci. Biserica are inscripţia: „Acest templu, dedicat Sfintei Treimi, cu binecuvântarea prea Sfinţiei Sale Episcopului de Huşi, Meletie Istrati, s-a fondat de fratele său, mare postelnic şi cavaler Nicolai Istrati, cu îndemnul soţiei sale Sevastia, născută Ciudin, şi a fiului lor Titu Istrati, pe proprietatea sa, Rotopăneşti, în anul erei noastre 1856, în care Moldova a recăpătat privilegiile aşezate de Ştefan cel Mare”. / În acelaşi an (1856) „în care Moldova a recăpătat privilegiile aşezate de Ştefan cel Mare”, mărinimosul proprietar ridică, în curtea bisericii, o statuie de piatră, reprezentând Moldova, în forma unei fecioare, întinzând o cunună de stejar. / Nicolae Istrati a lăsat urme neşterse de filantropie şi de patriotism. Două erau, pe timpul său,

---

750 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul V 1902, p. 192

cele mai vestite şcoli din ţinutul nostru: cea din Rotopăneşti, a lui Istrate, şi cea din Broşteni, a lui Nanu. Şcoala lui Istrati nu era şcoală de rând: în ea se învăţa carte multă şi sănătoasă, se dădeau reprezentaţii teatrale, pentru care însuşi postelnicul proprietar scria cărţi, compunea piese, făcea chiar pe dascălul”[751].

1913: „Au fost numiți suplinitori, pe 1 Septembrie, în județul Suceava: domnișoara Clementina Zăhărescu, la școala din Horodniceni, postul al II-lea”[752].

1914: „S-au numit suplinitori, pe 1 septembrie, în județul Suceava: **Eleonora Scutelnicu**, la Horodniceni, postul al II-lea: preotul **Haralamb Teodosiu**, la Mihăești”[753].

1916-1918: Obolul de sânge al sătenilor din **Boteşti** pentru România Mare a fost depus de Botnariu Vasile, Afloarei Vasile, Pavăl Toader, Bondar Dumitru, Botnariu Petru, Pavăl Petru, Gafiţa Vasile şi Loghin Ambrozie. Din **Horodniceni**, au căzut sergentul Mancaş Dumitru, caporalii Celmare Vasile şi Chiticaru Gheorghe, soldaţii Balan Ştefan, Bălăneasa Gheorghe, Bostea George, Dascălu Vasile, Duminte Constantin, Florea Gheorghe, Frăsina Ion, Grădinaru Ion, Hriscu Ion, Jorea Ion, Larion Vasile, Maftei Dumitru, Manoilă Dumitru, Mihai Alexandru, Mogoş Ion, Pincu S. Ion, Rotaru Neculai, Scutăreanu Petru, Socea I. Constantin, Stafor Neculai, Trofin Ion, Vizitiu Ion, Balan Ion, Bălăneasa Alexandru, Boroianu Petru, Chirilă Ion, Dorneanu Dumitru, Epure Alexandru, Fotache Vasile, Grădinaru Gheorghe, Horea

---

[751] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul V 1902, p. 282
[752] *Opinia*, No. 1985, Anul X, 13 septembrie 1913, p. 2
[753] *Opinia*, No. 2261, Anul XI, joi 28 august 1914, p. 1

Ion, Hriscu Petru, Larion Dumitru, Lătătuşu Ion, Maftei Ion, Manoilă Gheorghe, Mihai Dumitru, Nimiţanu Dumitru, Puiculiţa Ion, Saviuc Constantin, Socea Ion, Stoleru Neculai, Trofin Petrea şi Vornicu Gheorghe. Din **Rotopăneşti**, s-au jertfit Bostea Neculai, Constantin Petru, Fetica Luca, Hreamătă Petru, Irimia Ioan, Irimia Gheorghe, Maxim Neculai, Mihai Ioan, Mihai Toader, Popa Gheorghe, Păduraru Gheorghe, Roşu Ion, Simion Toader şi Tofan Vasile. În Sfanţul Război pentru Reîntregirea Neamului şi-au pierdut câte un braţ, cel drept, şi mihăieştenii din Regimentul 32 Mărăşeşti **Vasile MATEI,** tatăl viceprimarului Dumitru Matei, şi **Gheorghe DOCHIŢA.** Patria, recunoscătoare, le-a împodobit pepturile şi cu *Crucea Sfântul Gheorghe,* şi cu *Steaua României,* apoi i-a uitat în cotidianul amar al vieţii de ţăran. În acelaşi război pentru Neam şi Ţară au luptat şi evreii rotopăneşteni **Iancu Creştinu** şi fiul lui, **Marcu Creştinu,** proprietari de moară, care n-au ezitat să renunţe la gheşeftul lor, în anii de cumpănă ai Patriei şi ai Neamului, **Iancu** luptând şi fiind grav rănit la Mărăşeşti, iar **Marcu** – pe frontul de Răsărit al celui de-al doilea mare măcel planetar. Le-am întâlnit numele pe monumentul din Rotopăneşti, ridicat în 2001, prin strădania unui comitet de acţiune şi donaţie, condus de profesorul de română Constantin C. Pădurariu, urmaşul unui lung şir de eroi. Din **Rotopăneşti**, s-au încredinţat memoriei demnităţii româneşti Acozmei Niculae, Costantin Costache, Creştinu Iancu, Creştinu Marcu, Ecoboaea Gavril, Ecoboaea Vasile, Hreamătă Aurel, Hreamătă Ioan, Ichim Dumitru, Irimia Ioan, Ispir Niculae, Matei Calistrat, Mocanu Constantin, Mocanu Grigore, Mocanu Jănică, Mocanu Simion, Mocanu Ştefan, Păduraru Costică,

Păduraru C. Constantin, Otrocol Dumitru, Pietraru Jănică, Popa Alexandru, Popa Dumitru, Tofan Constantin, învăţătorul Lebădă Alexandru şi Nucu Constantin.

1920, mai 15: Pentru că Regele Ferdinand, ca şi antecesorul său, Carol I, uitase de promisiunea împroprietăririi, „ţăranii din **Rotopăneşti** au invadat în masă, cu vitele lor, fâneţele domeniului coroanei”. Câteva zile mai târziu, administratorul de plasă arăta că ţăranii care ocupaseră izlazul domeniului coroanei erau foarte agitaţi şi, pentru a preîntâmpina o răscoală, cerea armată, cu aportul căreia „*să liniştească spiritele*”[754]. În anul următor, nemulţumirile ţăranilor care luptaseră pentru înfăptuirea României Mari faţă de demagogia guvernanţilor stă să explodeze, iar la „*Rotopăneşti ţăranii au ocupat părţi din moşia neexpropiabilă din comună*”, spre deplina nemulţumire a proprietarului, care, în declaraţia arătată prefectului, avertiza că „*locuitorii împroprietăriţi pe moşie, cu toate ordinele ce au primit de la Consiliul agricol al judeţului Suceava, continuă a-şi ridica case pe loturile ce, potrivit legii, le stăpânesc provizoriu... De altminteri, pe această moşie sătenii încalcă drumuri, pun stăpânire cu forţa pe lanuri care nu sunt ale lor, fac cărări peste ogoare însămânţate, fac garduri pe locurile ce nu le aparţin, creând o atmosferă de anarhie şi care, de va fi lăsată să continue aşa, va pune cândva autoritatea în grele şi delicate situaţii*”[755].

1941-1944: Eroii din **Rotopăneşti**, desluşiţi de pe piatra monumentului ridicat de profesorul Constantin C. Păduraru, căpitanul în rezervă Nucu Gheorghe şi sergenţii

[754] Institutul „Nicolae Iorga”, *Relaţii agrare şi mişcări ţărăneşti* 1908-1921, pp. 458-489

[755] Institutul „Nicolae Iorga”, op.cit., pp. 525-526

majori în rezervă Otrocol Vasile, Otrocol Petru şi Savin Ion, s-au numit Alexandru Grigore, Alexandru Gheorghe, Cepoi Costache, Fetica Ion, Fetica Gheorghe, Fetica Toader, colonel Hreamătă Vasile, sublocotenent Hreamătă Emil, Irimia Vasile, Mihai Gheorghe, Mocanu Constantin, Mihai Alexandru, Mihai Dumitru, Mălinescu Dumitru, Păduraru Dumitru, Păduraru Toader, Pincu Gheorghe, Ştefan Vasile, Ştefan Dumitru şi Zagzeschi Iosef. Din **Horodniceni, Brădăţel** şi **Răbâia** s-au jertfit pentru supravieţuirea României Mari Agarafinei Ion, Ailenei Gică, Alexoaia Ion, Arcuş Vasile, Axinte P. Iacob, Balan Vasile, Boaru Gheorghe, Bălăneasa Neculai, Boghiu Gheorghe, Bostea I. Gheorghe, Bostea Gh. Ilie, Bostea I. Neculai, Butnaru Mitiţă, Butnaru Vasile, Buburuz Vasile, Ciobâcă Petrea, Covataru G. Mihai, Covataru Constantin, Covataru G. Dumitru, Covataru I. Vasile, Covataru T. Dumitru, Covataru T. Ion, Crăciun Constantin, Cimbru Alexandru, Chichioacă Gheorghe, Cojocaru Gheorghiţă, Dochia Ioan, Dorneanu Gheorghe, Dorneanu Petru, Dochia Ioan, Florea V. Grigore, Florea V. Neculai, Gogonel Gheorghe, Grigoraş Gheorghe, Marcu P. Ioan, Maftei Vasile, Mancaş D. Vasile, Mancaş N. Gheorghe, Mogoş A. Vasile, Nica Mitică, Orlenschi Gheorghe, Jorea Marian, Epure Gheorghe, Larion Dumitru, Larion Gheorghe, Pralea I. Gheorghe, Roşu T. Ion, Rotaru D. Vasile, Saviuc I. Dumitru, Saviuc I. Ion, Saviuc C. Neculai, Sava I. Gheorghe, Stofor C. Costică, Sperlă C. Costică, Şurubaru Vasile, Tulică Vasile, Vizitiu Ghiţă, Vornicu Ion, Alexandru Gheorghe, Stramai Ilie.

1945: „Următorii învățători se transferă, pe data de 1 Septemvrie 1945, la școalele primare din județul Baia, arătate în dreptul fiecăruia: **Loghin Ion**, gr. II, de la

Răbâia, Horodniceni, la Botești, Horodniceni, post IV, casă, teren, vechime în învățământ; **Avârvarei Constantin**, grad definitiv, de la Mărmureni-Roman, la Horodniceni, post IV, părinți bătrâni; **Loghin Sofia**, gr. II, de la Lecușești, Vârtop, la Horodniceni, post V, apropiere de soț, funcționar public; **Loghin Elena**, grad definitiv, de la Fălticeni Nr. 4, la Răbâia, Horodniceni, post II, apropiere soț, învățător. / **Învățători fixați**: **Voicu Leon**, gr. II, de la Drăgoești, Suceava, la Botești, Horodiceni, post”[756].

HORONTEŞTI

(pe Almaş, Neamţ).

1529: Întărit de Petru (Rareş) voievod mănăstirii Pângăraţi, care cumpărase de la un nepot al lui Baico şi Gliga, „jumătate de sat **Horonteşti** pe Almaş”[757].

HOROŞĂUȚI

(lângă Cuciurul Mic, Bucovina, Ucraina).

Megieş cu Dobronăuţii, Boianciuc, Cuciurul Mic şi Vaslăuţii, satul de pe Pârâul Negru, Horoşăuţi, a fost întărit, în 15 ianuarie **1617**, Antimiei, văduva lui Dimitrie Lenţa, şi copiilor ei, Marica, Anghelina, Magda şi Miron.

[756] *Monitorul Oficial,* Nr. 248, 30 octombrie 1945, pp. 9578-9580
[757] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XVIII, Iaşi 1927, p. 182

În 3 iunie **1640**, după moartea Antimiei, moşia şi satul se împart între ginerii lui Dumitru Lenţa, Onciul Iuraşcovici, Isac Cocoranul şi Gliguţă, şi nepotul lui Dumitru Lenţa, Dumitraşcu Lenţa.

În 25 februarie **1663**, Isac Cocoranul lasă copiii lui, Lupa şi Miron, „întreg satul Horoşăuţi… care i-a fost parte cumpărătură, parte baştină, cu un heleşteu bun, cu moară şi cu alte locuri". Lupa Cocoranul se va căsători cu Turcul, iar copiii lor moştenesc o jumătate de sat, în 25 martie 1704. Unul dintre aceşti fii, Constantin Turcul, s-a căsătorit cu Antimia, cea care primeşte în dar, în 5 aprilie 1723, partea de sat care revenise Ilenei, fata lui Vasile Turcul. O altă parte de sat, care aparţinuse lui Buculei, s-a împărţit, în 5 iulie 1750, între copiii acestuia, Safta, Aniţa şi Angelina Drace.

În 1 aprilie **1680**, când Grozava, fata lui Isac de Sinehău, văduva lui Constantin Cocoranul, determină împărţirea moştenirii rămase după soţul ei, cumnaţii ei, Miron Cucoranul, Vasile Căzăcescul, Tudosie Ţintă, Costaşco căpitanul Turculeţu şi Trinca, le revene „giumătate de sat Horoşeuţi".

1750: Partea de moşii din Horoşăuţi a lui Buculei s-a împărţit, în 5 iulie 1750, între Gheorghi Turcul şi Raifta Vlăiculeasa şi copiii ei, iar sfertul de sat Horoşăuţi al lui Buculei s-a ales „să se împartă în trii părţi, pi surori, Saftii şi Aniţii şi Anghelinii (fetele Vlăiculesii), dar Aniţa au văndut partea ei nipotului său, lui Ilie Drace, ficior Saftii, şi de la Ilie Drace au cumpărat Andrieş Turcul, iar partea Dracii, ce-i de la maică-sa, Safta, au rămas să să înpartă Vlăiculeasa cu Turcul". Zece ani mai târziu, în 16 martie 1760, când Raifta Vlaiculesii împarte moşiile

copiilor ei, „lui Ilie i-a venit a tria parte de Horoşăuţi ca să o stăpânească singur”.

În 3 octombrie **1762**, Vlăiculeştii revendică, la Divanul Domnesc, posesia unui sfert de sat, partea lui Buculei, în dauna lui Gheorghe Turcul, şi are câştig de cauză.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[758], din 1772-1773, înregistrează la Horoşăuţi, moşie a postelnicului TURCULEŢ şi a răzeşilor, „60 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Ion, 2 dascăli, Gavril şi Vasile, 2 ruptaşi, Ilie VLAICO şi Costandin VLAICO sin lui Ilie, 1 umblător (agent fiscal), Sofronii FUŞTEI, 4 văduve, Salinca, Nastasia, Catrina şi Maria, 2 jidovi, Davidu şi Froim orândar, 17 case pustii şi 31 birnici, adică: Onofrei MURAVESKI, Ştefan ŢURILO, Dumitraş GRUMEZA, Vasili GRUMEZA, Pântei FUŞTEI, Mihailo sin PÂNTELEI, Toader dulgheriul, Ştefan GAVRILIUC, Mihailo FUŞTEI, Simion GAVRILIUC, Vasili MUSTOVEIU, Prodan MICHICIUK, Ion BINTUL, Macsim rus, Pintelei LUNICI, Vasili MANICU, Andronic CIOBOTARCIUK, Mihailo CIOBOTARCIUK, Sirbin CREŢUL, Giorge DASCALCIUK, Andrieş GRAUR, Vasili CIOSU, Simion zet ŞEPTILICI, Gligoraş CIOBOTARCIUK, Vasili PITHIRNIAK, Nechifor ciobotar, Gavril sin BEICIUK, Vasili CAŞCAVAL, Alecsandru CHIRILIUC, Vasili VACARCIUK şi Iftodi GRUMEZA. Cătunul Dobrinăuţi, moşie a lui Postolachi CÂRSTE, avea 42 „toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Vasilii, 1 dascăl, Toader, 2 jidovi, Şmilo şi Zălman, şi 38 birnici, adică: Ion RUDIN vornic, Alecsa morar,

---

758 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 423

Fedor brat ego, Georgie sin RABCIUC, Andrei CROCIAC, Hrihor HUŢUL, Vasili DRĂGUŢAN, Sandul sin MACSIM, Ion LAVRINCIUC, Vasilii a moşneguţului, Ignat BRÂNZEI, Petru cumnat lui BRÂNZEI, Necolai sin GAVRIL, Toader brat ego, Moisa CROCIAC, Tănasă BEŞICĂ, Ursul sin BEŞICĂ, Vasilii STARI, Ion zet BĂŞICĂ, Ion RABCIUC, Ursul ŞTEFIUC, Vasilii CIMPOEŞUL, Hrihor ILIUC, Nechita rus, Matei sin GAVRIL, Sofronii sin ZAHARII, Tănasă sin DARII, Petre rus, Ion DREBOT, Toader moldovan, Ion sin ego, Vasili sin ego, Grigoraş LEFTER, Ivan PIANIŢA, Ion SALAPAI, Nichita văcar, Dănilă ŢAMPUL, Iacob TĂTARUL, Ştefan strugar, Mihai DELE, Ion sin CRUCIAN, Macsin STARI, Coste sin ego, Palii rus, Andrei TREBUHINSKI, Ignat RABCIUC, Dumitru sin IGNAT, Tănasă LAVRINCIUC, Ştefan HUŢUL, Vasile GERILĂ, Zaharie, Toader sin ZAHARII şi Fedor morar.

În **1774**, Horoşăuţii aveau 67 familii ţărăneşti, iar în 1775, 1 mazil, 2 popi şi 84 ţărani, numărul familiilor ajungând, în 1784, la 130.

1858: Biserica Naşterii Maicii Domnului din Horoşăuţi a fost ctitorită, în 1858, de Mihail cavaler de WARTARASIEWICZ şi de Micolai de VLAICO, pe locul unei biserici vechi, aflată, în 1843, sub patronatul baronului Wartan WARTARASIEWICZ şi slujită de preotul administrator Constantin TARANGUL, care păstorea 905 suflete. În 1876, patron bisericesc era Severin von WARTARASIEWICZ, paroh fiind Ilie CUŞNIRIUC, numărul enoriaşilor ajungând la 1.456. În 1907, sub acelaşi patronaj, biserica îl avea paroh pe Ilie CUŞNIRIUC, născut în 1837, preot din 1868, paroh din 1871,

iar cantor, din 1888, pe Eustachie LASTIUCA, născut în 1859.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Zastavna** (judecătorie de district), Babin cu Ştefanovca, Boianciuc, Borăuţi, Brodok, Czarnypotok, Cincău, Doroşăuţi, Horoşăuţi, Iurcăuţi, Cadobeşti, Kiseleu, Krisciatek, Cuciur-mic, Culeuţi, Mitcău, Mosoiuca, Ocna, Onut, Pohorlăuţi, Prilipce cu Luca, Repujineţ, Samuşin, Teutri, Vasileu, Verbăuţi, Verenceanca, Zwiniec cu Koetriszöwka”[759].

1884: O şcoală cu 4 clase fusese deschisă în comună în anul 1884[760].

În **1890**, Horoşăuţii aveau 1.631 locuitori, parohi fiind Ilie Cuşniriuc şi Grigorie Laza, învăţător – Panora Senculeţ, iar primar – Ferdinand Drvota.

1891: O listă de subscripţie pentru biserica ortodoxă din Cacica, încredinţată, în octombrie 1891, lui „Ilie CUŞNIRIUC, paroch în Horoşăuţi”, menţionează următoarele nume de localnici: Dorimedont CUŞNIRIUC, preoteasa văduvă Reghina HNIDEIU, Eufrosina HNIDEIU, proprietarul Constantin de VLAICO, Catinca de VLAICO, antistele comunal Ferdinand DRWOTA, Maria DRWOTA, proprietarul Andronic de VLAICO, răzeşa Maria ZEBACINSCHI, răzeşul Ioan ZOTTA, Pulcheria ZOTTA, răzeşul Petru MISICHIEVICI, răzeşul

---

759 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

760 SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 29, 1876 p. 86, 1907 p. 87

Niculai VLAICO, răzeşul Vasile TOMIUC, Maria TOMIUC, răzeşa Elisaveta VLAICO, răzeşul Dimitrie BALASINOVICI, răzeşul Iancu BALASINOVICI, răzeşul Teodor COCEALA, Maria COCEALA şi răzeşa Ana MALINESCUL[761].

1899: „În anul 1899, un număr mic de bărbaţi, însufleţiţi de iubirea de neam, şi a hotărât a înfiinţa „Societatea Mazililor şi Răzeşilor bucovineni", din conducerea căreia făcea parte şi **Leon cav. de Vlaico**, proprietar în Horoşăuţ"[762].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Horoşăuţi** (**Horoszoutz**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată pe ambele părţi ale pârâului cu acelaşi nume, între comuna Boianciuc şi hotarul spre districtului Rădăuţi. Suprafaţa: 9,45 kmp; populaţia: 1.642 locuitori ruteni, de religie gr. or. Cuprinde, pe lângă vatra satului, şi târla Berdo. Este străbătută de drumul districtual Iurcavăţ-Horoşăuţi, care o leagă cu drumurile principale Cernăuţi – Uście Biskupie (Galiţia) şi Noua Suliţă – Dobronovăţ. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului". La 1776, era proprietatea cămăraşilor Mihalachi Bognischi şi Mihail Vlaicu. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 860 hectare pământ arabil, 59 hectare fânaţuri, 47 hectare grădini, 110 hectare imaşuri, 738 hectare păduri, 3 hectare 50 ari heleştee. Se găsesc 95 cai, 492 vite cornute, 287 oi, 195 porci şi 44 stupi de

---

761 GAZETA BUCOVINEI, Nr. 52/1891, p. 4

762 *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 1, bilunar – proprietar şi editor: Prof. Dr. Iancu cav. De Cuparencu; redactor responsabil: Teofil cav de Manescul; tipografia lui E. Kanarski, Cernăuţi, 18 noiembrie 1910, pp. 4-7

albine. **Horoşăuţi, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 10,46 kmp; populaţia: 101 locuitori, în majoritate ruteni gr. or. Cuprinde, pe lângă moşia Horoşăuţ propriu-isă, şi târla Berdo”[763].

În **1910**, 90 % din populaţia satului Doroşăuţi era ucraineană.

1911: „În 9 Iulie, s-au ţinut adunări în Horoşăuţ şi Cuciurmic. Societatea a fost reprezentată de domnii Dr. Cuparencu, ca vice-prezident, Ioan dc Popescul, ca secretar, şi Iancu Hahon, ca membru al ei. La aceste adunări a participat şi deputatul Cuparencu, pentru a mulţămi alegătorilor pentru voturile primite în 2 April a. c. Deschizându-se adunarea, de către vicepreşedintele societăţii, dl deputat Cuparencu luă cuvântul şi mulţămi răzeşilor pentru încrederea ce i-au dat aceştia, întrunind la alegere voturile lor pe persoana sa. Le făgădui, în sfârşit, tot sprijinul său răzeşilor din satele acestea şi împrejurime. Reprezentanţii din Cernăuţi au făcut, apoi, raport despre mersul şi starea societăţii răzeşilor, de la înfiinţarea ei, au desfăşurat pe scurt trecutul istoric al răzăşimii din Bucovina şi i-au rugat pe cei prezenţi să se înscrie şi ei ca membri în societate, arătându-le beneficiile de care se pot bucura, apoi răzeşii şi copiii lor, dacă societatea va dispune de mijloace multe. Dnii Dr. Cuparencu şi Popescul au relevat însemnătatea şcoalei şi i-au îndemnat pe răzeşi să-şi trimită copiii la şcolile româneşti din Cernăuţi, promiţând sprijinul societăţii pentru cei sărmani. În fine, au făcut apel călduros la răzeşi ca să păstreze cu sfinţenie bunurile strămoşeşti, care sunt limba şi legea românească. Amândouă adunările au reuşit frumos, mul-

[763] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 112

ţămită străduinţei domnilor Leon cav. de Vlaicu din Horoşăuţ şi Leon cav. de Onciul din Cuciurmic, care sunt stâlpi puternici ai răzeşimii de pe acele plaiuri înstrăinate. Constatăm cu satisfacţie că, la adunarea din Horoşăuţ, au participat şi răzeşii din Boianciuc. Oare n-au comis fruntaşii naţiunii un păcat strigător la cer, că nu s-au interesat dc aceşti fii ai neamului, la care mai există şi azi explozie de românism? După spusele răzeşilor bătrâni, a fost în comunele amintite limba română obligată în şcoală, până acum 40 de ani. Amintim următoarele familii româneşti; **în Horoşăuţ**: Manescul, Pădure, Vlad, Vlaicu; **în Boianciuc**: Balasinovici, Iacubovici, Motoc, **în Cuciurmic**: Cucurean, Onciul, Paladi, Poclitar, Popescul, Prodan, Ţopa. Cea mai bună dovadă că aceste ţinuturi au fost, odată, curat româneşti sunt cuvintele întrebuinţate chiar de ruşi, în vorba de toate zilele, ca: chiar, basma, hăi napoi, coadă, gârlă, guler, prăşi etc. Dinspre nord, pe teritoriul galiţian, figurează pe harta specială, până azi, următoarele nume româneşti: Albinufca, Arşiţă, Măgura, Miculinţe, Ocna, Serafinţe, Soroceanca, Taborâşte, Târgoviţa, Trifanufca. Ar fi recomandabil să facă, odată, reprezentanţii societăţii o primblare până la Nistru şi aaltele, la Culeuţ, unde, după spusa răzeşilor de aici, se află încă un număr considerabil de fraţi de-ai lor"[764].

1914-1918: „Dumitru a lui Grigori Huţul, născut în **Horoşăuţi**, la 17 octombrie 1886 a plecat, în primăvara anului 1915, la război. Rănit în luptă şi adăpostit lungă vreme în spitalul din Frankstadt, în Moravia, a trimis ultima scrisoare soţiei sale în 4 august 1918. De atunci şi până în prezent n-a mai sosit nici o ştire despre

[764] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni,* Nr. 16, Anul I, 12 august 1911, pp. 189, 190

el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei Huţul, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; „**Nicolai a lui Ioan Gavriliţa**, născut în **Horoşăuţi**, la 22 martie 1880, a plecat, la 1 august 1914, la război şi ar fi căzut în luptă, în septembrie 1914, pe frontul de luptă sârbesc, lângă Foca, Bosnia. Până în prezent n-a mai sosit nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Vasilcei Gavriliţa, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[765].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Zastavna** făcea parte, ca „locţiitor, **Petre Zeman**, agricultor, Horoşăuţi”[766]. „**Deciziune de expropriere No. Ag. Vasilău I/19**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Zastavna, cu care decis exproprierea corpului dominical, fasc. No. 222, **Vasilău**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 133 ha 58 ari a corpului dominical, fasc. No. 343, **Horoşăuţi**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene şi corpul rustical, fasc. No. 577 din registrele fonciare pentru comuna cadastrală **Horoşăuţi**, în suprafaţă de 178 ha 90 a 16 mp, şi a corpului rustical fasc. No. 4 din registrele fonciare pentru comun cadastrală **Dobronăuţi**, în suprafaţă de 62 ha 94 a 68 mp, proprietatea moştenitorilor lui Severin Warteresievici, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[767].

---

765 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 11, Cernăuţi 30 martie nou 1921, pp. 128-133

766 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

767 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

HOROTCA

(sau Horotceni, Lăpuşna, Moldova).

1654, martie 24: Întărit de Gheorghe Ştefan voievod lui Dumitraşco Brad, feciorul Gligorii Brad din satul **Ciuciuleni**, care „a adus un zapis de mărturie de la mulţi oamini buni, anume Dămian Grecul, Grigorie ginerele lui Grozav, Ionaşco feciorul Neanelui, Dumitraşcu feciorul lui Tighinean, Necula feciorul lui Carp din satul **Ciuciuleni**, scriind cum a venit Nastasia, fata Horotceanului, şi a dat şi a dăruit toate părţile ei de moşie din satul **Horotca**, ce este în ţinutul Lăpuşneni, şi din satul **Drăguşeni**, şi din satul **Stolniceani** cu vad de moară pe apa Botnii şi au dăruit nepotului său Dumitraşco Brad, pentru sufletul ei”[768].

1657, ianuarie 14: Porunca dată de Gheorghe Ştefan voievod lui Marcea din **Ciuciuleni** şi lui Simion din **Policeni**, să judece pricina dintre Dumitraşco Brad cu cumnată-său Ion (Iosip?) pentru nişte părţi de ocină din **Horotca**, partea Nastasiei, care le-a fost soră mamei lor, zicând Iosip că nu le face parte Dumitraşco dintr-acele părţi, ce le ţine singur, iar Dumitraşco ne-a arătat un zapis de la câţiva oameni buni, scriind cum acea mătuşă a lor, Nastasia, s-a dat lui Dumitraşco cu tot ce-a avut şi i-a dăruit pentru sufletul său toate părţile ei ce le-a avut prin

[768] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 51, pp. 69, 70

toate ocinile… Deci foarte să socotiţi cu dreptate şi să chemaţi pe acei oameni buni, care-i scriu în zapis, de vor mărturisi ei cum s-a dat lui Dumitraşcu cu tot ce-a avut şi va fi zapisul adevărat”[769].

1657, martie 3: Ispisoc de judecată de la Gheorghe Ştefan voievod, după ce „a pârât de faţă Dumitraşco Brad pe văru-său Andrei pentru parte de ocină din **Horodca**, partea Nastasiei, fata Horotceanului, mătuşa lui Dumitraşco Brad, zicând Andrei Horotceanul că Anastasia i-a fost şi lui mătuşă, iar Dumitraşco Brad a arătat un zapis de la mătuşa sa Nastasia, făcut dinaintea a mulţi oameni, cum şi-a dat toată partea ei, cu tot venitul ce i s-a ales din satul **Horotceni** nepotului său Dumitraşco Brad, dar Andrei a zis că a vândut mătuşă-sa ce a avut moară în Horotca lui Darie comisul… Deci domnia mea i-am judecat să-şi ţină Dumitraşco Brad ce i-a dat mătuşă-sa Nastasia, iar ce va fi cumpărat Darie comisul să-i întoarcă Dumitraşco Brad, căci este el rudă mai apropiată”[770].

1695: Zapisul lui Ştefan Darie, fost mare stolnic, la mâna lui Dumitraşco Brad, prin care se învoiesc asupra cumpărăturii părinţilor lor, „jumătate de iaz în **Horotca**, în Poiana cea Mare, partea lui Andrei Chirvasie, nepotul Horotceanului”, unde „acel iaz s-a întâmplat de s-a rupt de două ori şi tot n-a făcut ştire Dumitraşcu Brad ca să mergem să iezim şi să dăm la toată cheltuiala ce a trebui, iar noi, într-un rând, am fost pribegit din ţară, căci ne-am fost ridicat pe Duca vodă, iar în alt rând ne-am întâmplat în ţară şi tot n-am dat nimic la iaz, nici la cheltuieli, nici

---

[769] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 57, pp. 77, 78

[770] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 58, pp. 78, 79

la muncă, şi am stat cu rugăminte la oameni buni şi mi-au dat din agonisita morii jumătatea ce mi-a fost parte, iar eu încă m-am apucat ca, de s-ar rupe iazul, să-l iezesc şi eu, până în două iezături, cu toată cheltuiala mea… şi la tocmeala noastră s-au întâmplat Mârza, Gafton şi Coţofan din **Pereni**, Necula Carpu, Ionaşcu, Pănteleiu sin (fiu) Istratie ot **Ciuciuleni**, Bilan, Petrachi, Chirilă şi Ilie de **Conojeni**, Constantin Hariton, Gheorghe Ortul, Arsenie fratele lui şi preotul Romaşcu ot **Stolniceni**”, care a şi „scris zapisul, ca să fie de credinţă”[771].

1904: „**Horodca**, sat în judeţul Chişinău, volosti Vasieni, aşezat în valea Horodca. E înconjurat de păduri. Spre vest, pe culmea unui deal, în mijlocul pădurii, la 2,7 km de sat, sunt nişte dărâmături ale unei cetăţi vechi. Se crede cum că de la aceste ruine derivă şi numele satului, Are 43 case, cu o populaţie de 413 suflete de ţărani români, împroprietăriţi pe 178,25 deseatini pământ. Proprietara, nobila Ana Th. Kiriac, posedă 735 deseatini”[772].

HOTCEŞTI

(numit apoi Căpoteşti, azi Şcheia, Iaşi)

1628, noiembrie 5: Zapisul de mărturie al marilor boieri, „precum au venit înaintea noastră Ionaşco Capotă, feciorul lui Nicoară Capotă, şi nepotul lui Nistor, feciorul Dochiei, şi Gafca şi Nasta, fetele Antimiei, şi Ionaşco,

---

[771] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 117, p. 139

[772] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 116

Gheorghie şi Gligorie, şi seminţia lor Nastea, fata Saftei, şi Cioban, Simion şi nepotul lor Strătulat, şi iarăşi seminţia lor Stanca, jupâneasa lui Murgoci, cu toată rudenia lor, şi iarăşi seminţia lor Busca, Ionaşco şi Simion, feciorii Maricăi, şi nepoata lor Urâta, fata Aniţei, şi seminţia lor Zaharia, fecior Agahii, şi iarăşi seminţia lor Cătălina, fata Ruscăi, şi bărbatul ei Dămiian, şi iarăşi seminţia lor Dămian bătrânul, feciorul lui Efrem, nepotul Gherghinei, şi nepotul lui Fătul, fecior Dochiei, şi fraţii Gligorie şi Văscan şi alte seminţii ale lor, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Marco Capotă… şi au vândut… a treia parte din satul **Hotceştii**, unde a fost Hotca, la Stavnic, ce se cheamă **Căpoteştii** (fostul Hotceşti, azi Şcheia, Iaşi), partea din mijloc, cu moară gata în apa Stavnicului şi cu poiană de fânaţe şi cu prisacă gata, şi cu tot venitul ce este, pe sub codru, în ţinutul Vasluiului… egumenului şi a tot soborul de la sfânta mănăstire Bârnova, drept 450 taleri de argint"[773].

HOTCEŞTI

(lângă Strunga, comuna Strunga, Iaşi).

1545, aprilie 4: Întărit de Petru (Rareş) voievod Măricăi, cneaghinei lui Bran, şi surorii ei Mărina, cneaghina lui Petriman, fetele Nastei, nepoata Maruşcăi, strănepoatele lui Coste Stravici şi Giurgea Stravici, care

[773] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 418, pp. 568, 569

primesc ispisoc pentru „dreptele urice şi privilegii ce-au avut străbunii lor… satele **Criveşti, Hotceşti, Răvăcani** şi **Găureni**… din privilegiul lor de împărţeală”[774].

1581, mai 8: Întărit de Iancul voievod nepoţilor Măricăi, cneaghinei lui Bran, şi surorii ei Mărina, cneaghina lui Petriman, fetele Nastei, nepoata Maruşcăi, strănepoatele lui Coste Stravici şi Giurgea Stravici, care primesc ispisoc pentru „ocinile lor drepte şi moşii din privilegiul de danie ce au avut străbunii lor Coste Stravici şi Giurgea Stravici de la Alexandru voievod… satele **Criveşti, Hotceşti, Găurenii** şi jumătate din **Răvăcanii, Pietrişul, Hăsnăşanii** şi din **Chiceră**”[775].

1609, iulie 24: Întărit de Constantin Moghila voievod lui Dumitru, „fiul lui Cristea Buhuş, nepot lui Pătraşco, strănepot Maricăi şi lui Bran şi răstrănepot lui Coste şi Giurgiu Stravici”, care primeşte ispisoc pentru moşiile „ce au avut bunii lor de la Petru (Rareş) voievod, a patra parte din satul **Criveşti** de la Strungă, a patra parte din selişte **Găureni**, a patra parte din **Răvăcani** şi a patra parte din **Hotceşti**, care-s în ţinutul Romanului (lângă Târgu Frumos), şi a patra parte din satul **Găneşti**, ce-i în ţinutul Cârligăturii”[776].

1631, aprilie 8: Întărit de Moise Moghilă voievod vistiernicului Dumitru Buhuş, careprimeşte uric pentru „o bucată de pământ în hotarul Târgului Frumos, care este dinspre **Criveşti**, şi de începe din movila săpată, din hotarul Plotuneştilor, pe drumul cel păduros, şi de acolo

---

774 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, pp. 102, 103
775 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 103
776 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, pp. 100, 101

peste Bahlueţ, la altă movilă săpată; şi de acolo iarăşi la altă moviliţă, peste Bahlueţ, la dealul Muncel şi pe vârful Muncelului, la hotarul Costeştilor; iar dinspre celelalte laturi, pe ale sale vechi hotare… dreaptă danie de slujire şi chiar cumpărătură, pentru că a dat acelui domn patru cai buni, preţăluiţi drept 140 ughi (ducaţi ungureşti); iar acei cai datu-i-a în treaba ţării la cinstitul han… / Şi mai întărim lui Dumitru Buhuş vistiernic, din ispisoc de cumpărătură, ce-a avut de la Alexandru voievod, fiul lui Radul voievod. din a patra parte de sat **Olăşei**, a treia parte, ce-i în ţinutul Vasluiului, cu părţi din mori şi din heleştee pe apa Şacovăţului, şi cu prisacă, cumpărătură de la Vasile Dăşovanul, fiul Nacului, drept 50 taleri de argint… / şi nişte părţi din satul **Dumeni** pe Prut, la gura Ciuhurului, în ţinutul Hotinului, cumpărătura socrului său Ilea Bucioc. / Şi iarăşi îi dăm şi întărim, din ale sale dresuri de cumpărătură, din satul **Văvătieşti**, care acum se numeşte **Bârleşti**, din jumătatea de jos, a treia parte, cumpărătură de la Ionaşco, fiul lui Toader Moga, nepot lui Moga sulger, drept 40 taleri de argint… / Şi iarăşi îi dăm şi îi întărim a patra parte din toată seliştea **Hotceştilor**, sub strungă, în ţinutul Romanului, cumpărătură de la Tanasie şi femeia lui Titiana, fata lui Gligore Mustea, şi de la sora sa Nastasia, nepoata Anei, strănepoata lui Ion Gănescul, drept 40 taleri de argint”[777].

1632, noiembrie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod logofătului Dumitru Buhuş, care primeşte urice pentru „satul **Gâdinţii** (comuna Sagna, Neamţ) pe Siret, cu loc de mori la Siret şi la pârâul satului şi cu bălţi de peşte şi cu vii, şi cu pod umblător pe Siret, şi alt sat,

[777] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 155-161

anume **Criveştii** (comuna Strunga, Iaşi) sub Strungă, cu iaz şi cu mori şi cu vii, şi, în acelaşi hotar, seliştea **Răvăcanii** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), mai jos de Pietriş, şi seliştea **Găurenii** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hotceştii** (lângă Strunga, Iaşi), şi a patra parte din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), şi seliştea **Dădeştii** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sirca, cu loc de iaz şi de mori la Sirca, ce este în ţinutul Roman, şi a treia parte din seliştea **Plotuneştilor** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate din satul **Căcăceşti** (în Cârligătura, Iaşi) şi o bucată de pământ în hotarul **Târgului Frumos**, pe unde a însemnat şi a pus stâlpi Pătraşco Başotă logofăt… cu loc de iazuri şi de mori la amândouă Bahluţele, şi toate părţile lui, câte se vor alege, din satul **Tălhăreşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), cu iaz şi cu mori la Bahlui, şi nişte părţi din **Chiceră** (lângă Sârca, comuna Bălţaşi, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi satul **Vavatieştii**, ce se numeşte **Bârleştii** (comuna Erbiceni, Iaşi), şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, cu iaz şi cu mori pe Bahlui, şi toate părţile de cumpărătură ce se vor alege din satul **Iurghiceni** (azi Erbiceni, Iaşi) şi din satul **Totoeşti** (comuna Erbiceni, Iaşi), de asemenea pe Bahlui, ce este în ţinutul Hârlău, şi un loc de mori şi de prisacă mai jos de **Pureciani** (la nord de Popricani, Iaşi), la Jijia, ce este în ţinutul Iaşi, şi catul **Cupcici** (numit apoi Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova) şi **Brătăşanii** (azi Brătuşenii Vechi, raionul Ediniţa, Moldova) pe Ciuhur, cu iaz şi moară pe Ciuhur, şi a patra parte din satul **Tribiseuţi** (comuna Trebisăuţi, raionul Briceni, Moldova), ce este pe Drabişte, cu jumătate de iaz şi cu moară pe pârâul Drabişte, şi a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani,

Moldova), pe Prut, cu loc de iaz şi de moară la Ciuhur, şi de asemenea şi la Prut, cu loc de moară la **Dubase** (toponim în braniştea Bohotin) şi cu pod umblător peste Prut, şi toate părţile lui din satul **Dumeni** (comuna Văratic, raionul Râşcani, Moldova), mai sus de Costeşti, de asemenea pe Prut, şi jumătate din satul **Bozoviţă** (Buzoviţă, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi jumătate din satul **Răsteul** (Resteu-Atachi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi toate părţile lui din satul **Tălmaceu** (Tălmaci, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe Nistru, ce este în ţinutul Hotin, şi satul **Măneştii** (lângă Brătila, comuna Helegiu, Bacău), şi jumătate din satul **Grozeşti** (azi Oituz, Bacău) pe Oituz, cu mori şi cu loc de pive şi de firistreu pe pârâul Oituz, şi cu loc de vie, şi cu grădini şi cu fâneţe la muntele ce se numeşte Munceii, ce este în ţinutul Trotuş, şi o parte de ocină din satul **Măstacănul** (Mastacăn, comuna Borleşti, Neamţ), peste Bistriţă, ce se va alege partea lui Hricicanul, cu loc de moară la pârâul satului şi cu loc de prisacă, ce este în ţinutul Bacău, şi satul **Neculeştii**, ce se numeşte **Trifeştii** (Neamţ), cu iaz şi cu mori la Pârâul Negru, şi toate părţile lui de cumpărătură, câte se vor alege, din satul **Româneşti** (lângă Trifeşti, Neamţ), de asemenea pe Pârâul Negru, cu loc de iaz şi de mori pe Pârâul Negru, de asemenea şi pe pârâul Brănişterilor, ce este în ţinutul Neamţ, şi satul **Potropopeştii** (Potropopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui), şi nişte părţi de ocină, câte se vor alege, din satul **Olăşei** (comuna Tăcuta, Vaslui), şi alte părţi de asemenea cumpărătură din satul **Bomboteşti** (azi Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna, cu mori şi cu loc de pive la pârâul Cuţitna”[778].

[778] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 234, pp. 289-292

1637, noiembrie 3: Ionaşco, feciorul Măgdălinei, nepotul Stancăi, strănepotul Nastei dăruieşte vistiernicului Dumitru Buhuş toată partea mamei lui Măgdălina, „ce se va alege din sat din **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi), din seliştea **Hotceştilor** (comuna Strunga, Iaşi), a **Răvcanilor** (Răvăcani, comuna Strunga, Iaşi) şi a **Găurenilor** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi)… / Aşijjderi, şi părţile surorilor mele Candachia şi Sofronia, căci au vândut ele lui părţile de ocină ce au avut la **Budeşti** (comuna Făurei, Neamţ) şi **Porceşti** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ)”[779].

1638, aprilie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului mare vistiernic Dumitraşco Buhuş, care primeşte în dar, „pentru multă binefacere ce i-a făcut, de mai mult preţ decât sunt aceste ocine”, de la Ionaşco, fiul Măgdălinei, nepotul Stancăi, strănrpotul Nastei, „părţile surorilor lui, Candachia şi Sofronia, care au vândut alte părţi ale lui Ionaşco de la satul **Budeşti** (comuna Făurei, Neamţ) şi **Porceşti** (Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ)… toată partea mamei sale Măgdălina, cât se va alege din satul **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi) şi din seliştea de la **Hotceşti** (lângă Criveşti, comuna Strunga, Iaşi), şi din **Răvcani** (lângă Criveşti, comuna Strunga, Iaşi), şi din **Găureni** (Găureana, azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi)”[780].

1639, februarie 24: Chiriac, femeia lui Aniţa, fata Nastasiei, nepoata Ungurului pârcălab, dau vistiernicului Dumitru Buhuş, „pentru mult binele ce ne-a făcut dum-

---

[779] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 211, pp. 194

[780] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 336, pp. 330, 331

nealui pururi… ce se va alege din seliştea **Hotceştilor** (comuna Strunga, Iaşi)”[781].

1640, iulie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod vistiernicului Dumitru Buhuş, care primeşte „pentru o binefacere ce ne-a făcut când aveam nişte nevoi”, de la Chiriac şi soţia lui Aniţa, fiica Nastasiei, nepoata pârcălabului Ungurul „cât se va alege partea lor din seliştea **Hutceşti**, din vatra satului şi din câmp, cu tot venitul”[782].

1645, octombrie 18: Vasile Banul medelnicerul cel mare, nepotul Petrii Ungurul, cu rudele lui Chiriac, cu femeia lui Aniţa, şi Tănasie şi cu feciorii lui, toţi nepoţii Petrii Ungurului împart între ei ocinile „ce am avut de la moşul (bunicul) nostru Petrea Ungurul. / Şi s-au venit Aniţei şi feciorilor Titianei jumătate de sat **Slobodziani** (Slobozia, comuna Gârceni, Vaslui) din ţinutul Vaslui, jumătate din **Platoneşti** (Plotuneşti, comuna suburbană Prigoreni, inclusă în oraşul Târgu Frumos, Iaşi) din ţinutul Cârligătura, a patra parte din **Hotceşti** (comuna Strunga, Iaşi), însă şi părţile de **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi) şi de **Răvcani** (Răvăcani, comuna Strunga, Iaşi), care părţi au fost vândute de tată-său, de Gligorie Mustea, lui Buhuş vistiernicului; şi din **Hăsnăşeni** (comuna Leţcani, Iaşi), a opta parte, ce o am plătit eu, Vasile Banul, de le-am dat un cal. / Şi în tocmeala noastră au fost pârcălabul Damaschin, Păcurar de **Verşeni** (comuna

---

781 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 38, p. 47

782 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 403, pp. 410, 411

Miroslăveşti, Iaşi), Istratie de ţinutul Cârligătura, Ionaşco Mareş, Toader Marco şi mulţi oameni buni”[783].

HOTIN

1627, aprilie 5: Zapisul fraţilor Bălan, Grigore şi Nastasia, feciorii lui Udrea de **Teţicani** (Tescani, Hotin, Moldova), şi al surorilor Nastura şi Anghelina, fetele Podolenii, nepoatele Udrii, prin care mărturisesc cum au „vândut dreaptă moşia şi ocina noastră **Ojovul** (Ojeva, Ucraina), ce este pe Nistru, mai în sus de **Văsălăuţi** (în hotar cu Ojovul, Ucraina), în ţinutul Hotinului… lui Gavrilaş, pârcălab de Hotin, drept 120 taleri de argint… Şi la tocmeala noastră s-au prilejit Gheorghi Corosteanul Iuraşcovici şi Ostahiia chihaia de călăraşi de **Rădăuţi** (târgul Rădăuţi, Bucovina) Bulzul călăraş de acolo, Ionaşcu Grozăvăscul de **Zastavna** (Bucovina, Ucraina), Carp vătămanul de **Maliniţă** (Mălineşti, Ucraina), Ion vătămanul de **Vlădicina** (lângă Ojeva, Ucraina), Gheorghi Cornescu de **Halice** (azi Galeţ, ţinutul Hotin, Ucraina) Vasile Stranha puşcar din târgul **Hotin** şi mulţi alţi oameni buni”[784].

1628, februarie 15: Zapisul agăi Ion Tertea, prin care mărturiseşte că a vândut „fratelui nostru, lui Efrim Hăjdeu”, drept 160 taleri, „moşie şi cumpărătură din sat din **Citnicăuţi…** a treia parte de sat, partea de mijloc, ce

---

[783] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 225, pp. 176, 177

[784] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 173, p. 226

am avut cumpărătură de la Mărica de Suceavă, sora popii Mătiaş, aşijderea am vândut, drept 140 srebnih de taleri ce am cumpărat de la Mătiiaş şi de la fetele lui Drănşeanu vătahului de Butici… a treia parte dinspre răsărit, drept 49 taleri, şi din partea Iurşei, şi din partea Petricăi, ce se vor alege două părţi, drept 80 taleri. Şi întru tocmala noastră au fost Gheorghiţă Jora, **pârcălabul de Hotin**, Gligorie Hruci vornicul, Chircoş neguţătorul de **Cameniţă** (târg, Ucraina), Avram de **Lucăceni** (Lucaceni, raionul Hotin, Ucraina), Constantin Stârcea şi David de Hotin, Necoară Seuca ot **Stănileşti** (raionul Hotin, Ucraina), Mândrea ot **Terebisăuţi** (Terchisăuţi, azi Drabişte, Moldova) şi mulţi oameni buni, megieşi"[785].

1628, iunie 30: Zapisul lui Isac, feciorul Ciorcei, nepotul Pinţii, care mărturiseşte că a vândut, drept 100 taleri bătuţi, părcălabului Gheorghiţă Jora, în faţa **vameşilor de Hotin** Gheorghie, alt Gheorghie, popa Samson, Malic puşcarul, Dima puşcarul, Foti puşcarul, ţârcovnicul domnesc Nicoară Focenco, Lupul Tăutul, Căzacul feciorul vornicului Gheorghie, Lupul feciorul Zaharchei, şi Pătraşco feciorul Manciului din **Voloconteşti** (lângă Terebna, Hotin, Moldova), „din jumătate de sat din **Brădzeni** (azi Brândzeni, Hotin, Moldova), a treia parte, şi din **Vorobivca** (satul Gheredeuca, Hotin, Moldova), aşijderea aşa, şi din **Handzouţi** (satul Hăncăuţi, Hotin, Moldova), aşijderea aşa, şi din **Oneşti** (pe Ciuhur, Hotin, Moldova) aşijderea aşa, ce sunt pe Ciuhru, ce au fost drepte ocine şi

---

785 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 310, p. 422

moşii a mâne-mea, Ciorcei, şi a mătuşă-mea, Pinţii, şi altor fraţi ai noştri”[786].

1635, februarie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui clucer Lupul Prăjescul, care cumpără, cu 300 de zloţi bătuţi, de la Grozava, cneaghina lui Stratul Bolea fost mare şetrar şi de la copiii ei Neculcea, Catrina şi Păscălina, „şase fârtaie de vie, care sunt la **Cotnari**, în Dealul Laslăului, cumpărate de Stratul Bolea de la David şi soţia lui Mica şi de la fiii lor de la **Hotin**”[787].

1635, august 19: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Avram din **Lucăceni** (azi Lukacivka, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în baza unui zapis semnat de slugi domneşti şi de Zaharia de **Hotin**, popa Nichita şi Laver diaconul de **Lucăciani**, Gavril Corostilă din **Cotela** (Coteala, comuna Coteala, raionul Briceni, Moldova), „scriind şi mărturisind că a venit înaintea lor Odochia, cneaghina lui Toma, fost vornic de **Botuşani**, cu fiul ei Mardarie, şi Costanda şi Andronic, fiii lui Vasile din **Volcineţ** (azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi Avram, fiul Măricăi, nepotul Fădorei, şi fratele ei Toader din **Liveni** (comuna George Enescu, Botoşani), toţi nepoţii lui Bilava de **Sencheuţi** (Săncăuţi, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova)… şi au vândut a patra parte din tot satul Sencheuţi, care se cheamă stâlpul lui Bilava, şi cu iaz, şi cu vad de mori pe Viliia, în ţinutul Hotinului… slugii noastre

---

[786] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 374, pp. 519, 520

[787] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 36, pp. 35, 36

Avram, pentru 230 de taleri de argint”[788].

1638, iulie 24: Samson de Târgul **Hotin**, soră-sa Nastasia, fiu-său Ionaşco şi nepoată-sa Măricuţa, fata Nastasiei, vând lui Vasile Vartic, drept 20 de galbeni, „o parte de ocină din sat din **Voicăuţi**, în ţinutul Dorohoiului, dintr-a treia parte din tot satul, a treia parte”[789].

1643, decembrie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Vasile Vartic ce a fost vătav, feciorul Grăpinei, care cumpărase, conform unui zapis de mărturie de la boieri, „o parte de ovină din sat **Voicouţi** (lângă oraşul Darabani, Botoşani), ce este în ţinutul Dorohoiului, pe apa Prutului, din a treia parte din tot satul a treia parte, cu vad de moară în apa Prutului… de la Gheorghe Borodaci, feciorul Anghelinei, nepotul lui Frăţiian, drept 20 de galbeni de aur… / Aşijderi, de la popa Samson de târgul **Hotin** şi de la soră-sa Nastasia, de la feciorul său Ionaşco şi de la nepoată-sa Măricuţa, fata Nastasiei, o parte de ocină din acel sat Voicouţi, drept 20 de galbeni de aur”[790].

1770-1772: Târgul **Hotinului**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[791]: **Care nu dă nici la o orânduială:** Mihailo, marchitan / Dumitru, marchitan / Timofte, marchitan / Costandin, marchitan / Grigoraș, marchitan / Ioniță, chitari / Lupul, cojocar / Toader, grec, marchitan / Ioniță, croitor / Toader

---

788 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 211, pp. 248-250

789 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 429, p. 407

790 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 223, p. 203

791 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 179-181

fiul lui Vasile / Toader, casapul / Ștefan, casapul / Alecsa Coval / Ion, cojocariul / Vasile fiul lui Precup / Stavdi, marchitan / Vasile, cojocar / Prodan, cojocar / Andrei, cojocar / Nicolae Zaporojan / Nicolae Bradunschii / Gheorghe, dulgheriul / Gheorghe, chitari / Ursache, casapul / Ioniță, dulgher / Vasile, chitari / Vasile, dulgher / Hrinco, dulgher / Dumitru, cojocar / Anton, chitar / Frideric, marchitan / Anton Bugania / Mihailo, palamar / Ion, pâslar / Nicolae, rus / Simion, cibotar / Nicolae, olar / Simion, rus / Alecsa, olar / Hrinco, cibotar / Ivan, rus / Iftimie, rusul / Vasile, butnar / Danila fiul lui Ostahe / Ion, morariul / Ivan, berariul / Andrei Rusnac / Timco, cibotar / Nichita Conceschie / Vasile fiul lui Savin / Dumitru, olariul / Ilaș, cibotariul / Gavril, giugănar / Vasile, lutar / Dumitrașco din Lencăuți / Iancul, cojocar / Ștefan Șchiopul / Ivan fiul lui Iure / Stoian, sârbul / Costandin Bănari. // **Mahalaua Târgului de Jos:** Alecsa, vornic / Vasile, marchitan / Hlior / Iacob Pohaci / Petro / Ilaș din Iurcăuți / Mihailo / Cozma / Roman / Ștefan, pânzar / Iacob fiul lui Minciuc / Alecsa, pânzar / Hrior, haidău / Dănila Pazpalchi / Fodor Lipciuc / Cozma Însuratu / Ivan Boiciuc / Nicolae Hrițac / Gavril Habornii / Alecsa, rus / Ștefan, pânzariul / Ivan Ripir / Macsin Pintia / Feder Stare. // **Mahalaua Otacilor din Hotin:** Simion, vornic / Ion Cernei / Filip fiul lui / Ștefan, rusul / Hrior din Clișcăuți / Ivan, crâșmar / Simion Rusnac / Ivan din Pocretchie / Nicolai fratele lui / Vasile Podcleschie. // **Rufeturi ot tam:** Popa Andrei / Pavel, diacon / Mihăilă, răspopă. // **Jidovii din Târgul Hotinului:** Moscul Sânger / Strul fiul lui David / Zelnic, croitoriul / Maer fiul lui Moscul / Ițco, butnariul / Butnariul / Avram a Simiei / Herșcu al lui / Iure Hăim / David al lui Dărăban / Bercul

al lui Șionii / Hilip / Herșcul, croitoriul / Iosip Cabasacal / Leiba Farbiș / Rafail / David Rejnic / Herșcu al lui Nisul / Aron Broțchii / Avram fiul Hahamului / Ştrul, șlicariul / Aron fiul Frimii / Leiba, cocieriul / Aron fiul lui David / Șeul / David al lui Basii / Leiba Aronovici / Iuda fiul lui Herșcovici / Strul cel Gros / Peisec / Leiba, dughengiu / Haim Giabas / Leiba Smotrici / Strul fiul lui Avram / Solomon al lui Sobotari / Leiba, șlicariul / Niscul / Iancul Pădureț / Volva, zlătariul / Aron fratele lui Haimul / Faibiș / Iancul, crâșmar / Davin fiul Moișăi / Șmil, sticlariul / Moscu, croitoriul / Ghidali al tăbăcarului / Strul, dascăl / Ițco, sticlar / Herșcu din Vascăuți / Șimon fiul lui Ițco / Ițco, croitoriul / Borco Iureș / Moscul lui Niscul / Nuta / Buium Șăretul / Șlioma / Milic / Hațcal Frâncul / Buium, hahamul.

1904: „**Hotin**, oraşul de reşedinţă al judeţului cu acelaşi nume. E aşezat la 5 verste de graniţa Austriei şi la 36 de graniţa României. De la Chişinău, captala Basarabiei, sunt 269 verste, iar de la Cameniţă, din Podolia, 22 verste. / Orașul este construit pe malul drept, abrupt și înalt al Nistrului; casele, zidite pe poalele a două dealuri. Hotinul se desparte în patru părți: mahalaua cațapească, mahalaua rusească (unde se află cetatea, Slobozia soldățească) și Rumni; mai este și o seliște, numită Rameni-Iar. / Suprafața pământului, care aparține orașului, este de 2.225 deseatini. Populațiunea orașului, în anul 1902, după date oficiale, era de 31.800 suflete, din care 12.000 evrei, 7.000 ruteni și rusini, 5.000 ruși, 4.500 rom-ni, restul armeni și de alte naționalități. / **In istoria țării**, Hotinul a jucat un rol însemnat. Legenda istorică pretinde că întemeietorul orașului a fost Cotizon, regele Geților (regele costobocilor, ucis de romani în Dobrogea,

„sub Lentul” – n. n.) . Întăririle primordiale ale orașului datează de la genovezi, ceea ce dovedesc ruinele vechiului turn, ce se înalță pe malul abrupt și care făcea parte din vechea cetate. / Hotinul, în adevăr, a fost o factorie principală a genovezilor, pe calea comercială de pe Nistru, spre Marca Neagră. Apoi Hotinul a devenit o cetate a Moldovei, după ce domnia genovezilor s-a surpat. / În convențiadepace de la **1459**, încheiată de Ștefan cel Mare și regele Poloniei Cazimir, acesta din urmă se obliga „de a nu turbura pe locuitorii Hotinului și a nu-i opri de a se ocupa cu pescuitul, și a nu popri vasele care plutesc pe Nistru”. / Ștefan cel Mare, în acest timp, întări și lărgi vechea cetate genoveză. Învins de Mahomet al II-lea, marele domn al Moldovei, pe la 1476, s-a retras la Hotin (după o pribegie prin Podolia, în Hotin aflându-se „tânăra Domniţă, dulce şi suavă ca o garofiţă” – n. n.) și aci își pregăti armatele sale pentru groaznicul război, care a durat opt ani. După moartea lui Ștefan al IV-lea (Ştefăniţă Vosă – n. n.), turcii ocupară Hotinul, dar iarăși orașul a fost luat îndărăt de moldoveni. / La **1562**, Hotinul a căzut în mâna lui Albert Lasi, iar la 1563 a fost reluat de moldoveni. / La **1600**, Mihai Viteazul, biruind pe Ștefan Movilă, sub zidurile Hotinului, îl ocupă pentru un timp scurt. Astfel orașul acesta, și în secolul al XVII-lea, trece prin necontenite asedii. / La **1617**, polonii, care puseră mâna pe vechea cetate moldovenească, fură siliți a ceda Hotinul turcilor, iar la **1621** iarăși el cade în mâna polonilor, care, împreună cu hatmanul cazacilor Conașevici, rezistă lui Osman și tătarilor. / La **1650**, Hotinul redevine cetatea Moldovei, și aci se așează Vasile Lupu, după ce a refuzat să căsătorească pe fiică-sa cu Timuș. / La **1673**, Hotinul a fost al turcilor, dar, în ziua de 1

noiembrie, îl ia regele Poloniei Ion Sobeski, înainte de a succede pe tron lui Mihail Wișnevetski. / La **1674**, după o luptă dintre poloni și turci, moldovenii reocupă Hotinul. / La **1689**, Ion Sobeski bate din nou cetatea. / La **1711**, în fine, turcii ocupă definitiv Hotinul, după ce bat pe Țarul Petru cel Mare la Prut. Devenind stăpâni pe cetate, turcii repară fortăreața, și, pentru îndestularea ei, crează „raiaua Hotinului" (de unde şi numele moldovenesc Răileanu, adică din Raia – n. n.). De la turci, Hotinul apoi a trecut în mâinile rușilor. Întâia dată, rușii l-au ocupat pe la 1739, când au biruit pe turci lângă Stavuceni. Hotinul însă atunci avea o garnizoană turcească de-abia de 765 oameni, cu Corciac-Pașa în cap, iar rușii au fost peste 30 mii. / După pacea din Belgrad, Hoținul a fost remis îndărăt turcilor. La **1769**, principele Golițin a bătut pe turci, sub zidurile Hoținului, dar a fost apoi silit să treacă Nistrul îndărăt, lângă satul Neporotova. Cu toate astea, peste puțin, turcii goliră cetatea, pe care rușii au ocupat-o. După pacea de la Cuciuc- Cainardji, Hotinul din nou a fost transmis turcilor. / La **1787**, orașul a fost ocupat de către armatele aliate ale Austriei și Rusiei. La **1791**, Hotinul, după pacea din Iași, a fost ocupat de turci. În fine, la 1806, rușii au luat Hotinul definitiv, bătând pe turci. / Din anul **1812**, fortărețа orașului a fost declarată de ruși ca făcând parte din rangul al II-lea de cetăți ale Rusiei; la **1856** însă a fost desființată și părăsită. // **Orașul Hotin**, pe timpul turcilor, a fost un frumos oraș oriental, cu palate, băi, grădini; toate aceste edificii s-au dărâmat, și, împreună cu rușii, au năvălit în oraș evrei din Polonia, care l-au transformat într-un oraș murdar și insalubru. Apropierea graniței face ca pe aci să se introducă, prin contrabandă, manufacturi austriece. Indus-

trie proprie nu există, afară de ceva cherestea, care se transportă pe Nistru, în jos. În mahalaua Rumni locuiesc pensionarii ruși, folosindu-se de ieftinătatea vieții. / Din edificii noi, orașul posedă o biserică catolică, o sinagogă; un palat în două caturi, a Zemstvului. Orașul n-are nici o școală secundară și numai o singură școală județeană și câteva primare, cu 1 și 2 clase”[792].

HOVCEŞTI

(la Cârligătura, lângă Bogdăneşti, comuna Horleşti, Iaşi).

Întărit, în **14 octombrie 1490**, de Ştefan voievod, acestor „adevărate slugi ale noastre, Iurşa şi nepotul lui, Iliaş Saula, nepoţii lui Stoian Procelnic cel bătrân, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocinile lor drepte, pe care le-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic cel bătrân, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, satele la Cârligătură, anume: Procelnicii, unde a fost curtea bunicului lor Stoian Procelnic, şi Bogdăneştii, şi Hovceştii, şi Medelenii, şi Nedeianii şi Bogheasa, şi, pe Bahlui, unde a fost Dragoş, şi moara pe Bahlui, şi, pe Jijia, Lazorenii, unde a fost Rosneag, şi Procelnicii, şi moara pe Jijia, şi Cozmeştii, şi Oişanii, şi, peste Prut: Laslăoanii, la gura Hlabnicului, amândouă

[792] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, pp. 118, 119

cuturile, şi Negoeştii, şi Stancăuţii, şi Scutureceanii, şi Cernăteştii, şi Găurenii, şi Deleştii, la gura Delei, amândouă cuturile… Iar privilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru aceste sate, acel privilegiu a pierit de turci, cum ne este cunoscut nouă şi boierilor noştri. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pârască, nici să dobândească peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci”[793]. Hotarul, din veac.

HRABOVA

(pe Nistru, judeţul Chişinău, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Hrabova**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[794], avea **toată suma caselor 20**. Rămân birnici 20. / **Birnici:** Stahi Vasile / Tofan, bejenar / Andrei Roşca / Ioniţă Popa / Trohin Şelin / Ion, căsap / Andrei fiul lui Mafteiu / Nicolai fiul lui Mafteiu / Gavril fiul lui Mafteiu / Vasile Samoilă / Grigoraş, ciobotar / Panhili, casapu / Luchian fiul lui Roşca / Vasile, dascăl / Toader Laşco / Gheorghi fiul lui Stahi / Ioniţă Todică / Irimie, căsap /Sandul, cojocar / Stahi, vornic.

---

[793] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 80, pp. 155-157

[794] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 463

HRĂMĂNCĂUȚI

(raionul Briceni, Moldova).

1770-1772: Satul **Hrămăncăuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[795], **toată suma caselor: 36**. Scădere rufeturi 2: 2 popi. Rămân birnici 34. / **Birnicii**: Toma fratele lui Conache / Ivan Cordoc / Mihăilă, vătăman / Andronache Gațan / Acsănti Goțan / Ioniță Gogian / Toader Gogian / Alecsa, morar / Ioniță Bârcă / Bejan / Toader Giosul / Grigoraș Gogian / Toader Gruoman / Grigoraș Tumulețschie / Toader Tărcuță / Onofrei, cojocar / Ion fiul lui Plăcintoi / Pricopi fiul lui Vasile / Ion Căldare / Acsinte Stare / Ion, morar / Dumitru al lui Anorțitului / Ștefan, salahor / Gavril, cocieriul / Ștefan Purchichi / Vasile fiul lui Pintelei / Alecsa, văcar / Simion fiul lui Popesco / Darie, solonariul / Gheorghe Cucul / Vasile Popenco / Ion Popenco / Dănilă, rotar. // **Rufeturi:** Popa Anania / Popa Maftei.

---

795 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 155, 156

HRĂNEŞTI

(pe Siret, Hărmăneşti, aproape de Roman, Bacău).

1502, aprilie 17: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod fraţilor Tăbuci Mititelul şi Frece, care „au adus dresuri ce au de la moşul (bunicul) domniei mele Ştefan voievod, pe satul **Disculţii** (pe Trotuş, inclus în Borzeşti[796], Bacău), ce este în ţinutul Trotuşului, pe jumătate din **Găureana** pe pârâul Turbata, pe satul **Ciorşeceşti** ce se cheamă acum **Arămeşti**, unde a fost Avram jude, ce este în ţinutul Neamţului, pe satul **Hărmăneştii** (Hrăneşti pe Siret, aproape de Roman[797], Bacău), **Rusciorii** pe Siret, dinspre amiază-noapte, peste Cobâla, în ţinutul Romanului, unde a fost Stan jude, dinspre amiază peste Cobâla, valea pe Siret, satul **Dumbrăviţa** (pe Siret, la Cobâle[798], Bacău), unde a fost Giurge jude, satul **Petreştii** (pe Siret, lângă Adjud[799], Bacău) pe pârâul Diineţului, unde a fost Gavrilă diacu jude, din capul pârâului Diineţului, valea pe amndouă părţile ape Diineţului, până la pârâul Zmeului, ce este în ţinutul Ajudii”[800].

---

[796] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 82
[797] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 118
[798] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 93
[799] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 189
[800] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. XIV, Iassi 1889, pp. 105-107

HRĂNICENI

(pe Elan, Vaslui).

1528, martie 28: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Vrabie, Negrul şi Maria, feciorii Ilincăi, care primesc ispisoc pentru „a treia parte din **Hrăniceni** de pe Elan, partea din sus… / şi alt ispisoc, prin care întăreşte stăpânirea fraţilor Barta, Bene, Magda, Neacşa, Preuteasa şi Magdalena, feciorii Siminei, şi seminţiei lor Neagra, Capotă, Dumşa, Paraschiva şi Doica, feciorii Stanei, nepoţii Creţei de pe Elan, pe ale lor drepte moşii **Drugii, Murgenii, Bărsăneşti** şi **Creţeşti**; iar hotarele acestor sate să fie precum au îmblat din veac”[801].

1900: „**Hrăniceni**, sat în judeţul Tutova, plasa Târgul, comuna Cârja, pe malul Prutului, spre nord de satul Cârja de Sus. Are o populaţie de 624 suflete, care trăiesc în 148 case”[802].

---

[801] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 178, 179

[802] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 746

HRIMANCĂUŢI

(comuna Hrimancăuţi, judeţul Edineţ, Moldova).

1643, septembrie: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Constantin Stârcea ce a fost pârcălab şi lui Darie Stârcea „ca să fie tari şi puternici a opri şi a ţine hotarul **Hrimancăuţilor** (comuna Hrimancăuţi, judeţul Edineţ, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului, pentru că au plătit ei o moarte de om pentru acel hotar”[803].

1644, iulie: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod vistiernicului Buhuș, spătarului Iordache, pârcălabului Constantin Stârce, Drăgășăscului și lui Darie Stârce „spre aceea ca să fie tari și puternici a ține seliștea **Hrimancăuților** (comuna Hrimancăuți, județul Edineț, Moldova), ce este în ținutul Hotinului, cu hotar, pentru că s-a făcut o moarte de om într-acel hotar, când a fost domnia mea vornic mare în Țara de Sus. / Și au plătit acea moarte de om în mâinile domniei mele cu bani. Și au pierit și 17 boi, tot pentru-acea moarte. / Pentru aceea, nimeni să nu se amestece dintr-acei oameni a cui a fost acea ocină, nici să vândă cuiva, iar de vor vrea să întoarcă toți acei oameni, Mălăeștii, cât s-a dat pe acea moarte de om și vor vrea să vândă altcuiva, altul nimeni să nu aibă a intra să cumpere de la dânșii, fără boierii ce mai sus

---

803 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 162, p. 154

scriem"[804].

HRINĂUŢI

(raionul Ocniţa, Moldova).

1770-1772: Satul **Hrinăuţi**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[805], **toată suma caselor: 8**. Scădere rufeturi 1: 1 volintir. Rămân birnici 7. / **Birnicii**: Grigoraș fiul popei / Gavril al lui Bacos / Manolache, vornic / Ioniță fiul lui Anton / Iosip, bejenariul / Nicolae, muntean / Danila, rusul. // **Rufeturi:** Gheorghe, volintir.

1904: „**Hrinouţi**, ruseşte Grinăuţî sau Griovţî, sat în judeţul Soroca, volosti Climăuţi, şi în judeţul Hotin, volosti Secureni. Râuleţul Ciuhur împarte satul în două: Hrinouţii de Sus, cu 104 case, şi Hrinouţii de Jos, cu 134 case. Are o populaţie de 2.428 suflete de ţărani români; o biserică; şcoală elementară rusească; vite mari 398 capete"[806].

---

[804] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 362, p. 351

[805] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 153, 154

[806] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 119

HRIŞCANI

(sătuc între Cucorăni şi Vlădeni,
comuna Vlădeni, Botoşani).

1638, septembrie 1: Zapisul şoltuzului şi celor 12 pârgari de **târg de Botăşeni**, şi Dumitru, fost şoltuz, Nicolai de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Corcodel şi alţi orăşeni, despre „cum a venit Mărica, sora lui Albotă şi a lui Simion Albotă, şi s-a dat nepotului său Pavăl, feciorul lui Ion Albotă, cu toate părţile sale de ocină din sat din **Cătămăreşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), din **Hrişcani** (comuna Vlădeni, Botoşani) şi din **Mereşti** (lângă Buimăceni, comuna Albeşti, Botoşani), ca să-i fie lui danie şi moşie în veci"[807].

1774, iunie 15: Satul **Hrişcanii** (sătuc între Cucorăni şi Vlădeni), ţinutul Botoşani, ocolul Siretului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[808]**: Toată suma caselor**: **16**. Scădere rufeturile 8: 1 popă / 1 dascăl / 2 ruptaşi / 2 ţigani / 2 scutelnici. / Rămân birnici 8. / **Birnicii**: Iacob, rus / Ion Burhălău / Iancul, rus / Apostu, crâşmar / Vasilache Sfeclă /Costandin, ungurian / Grigoraş Cioplintă / Ştefan Ciuntul. // **Rufeturile**: Popa Ilie / Ioniţă, dascăl / Grigore Ralia / Ursachi Sorocian, mazil / Vasile, ţigan / Niagul, ţigan / Ion, croitor, scutelnic al Paraschivii Gâlculesii / Neculai, crâşmar, tij (la fel).

---

[807] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 464, pp. 436, 437

[808] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 194

1900: „**Hrişcani**, sat în partea de nord a comunei Brehueşti, plasa Siretul, judeţul Botoșani. Așezat pe coastă de deal şi pe valea pârâului de la Timofteni, are o suprafață de 680 hectare şi o populaţie de 37 familii sau 160 suflete, din care 50 contribuabili; o biserică, cu 1 cântăreţ. Locuitorii au: 47 boi și vaci, 8 cai, 95 oi, 16 porci; 10 stupi cu albine”[809].

HRIŢCANI

(comuna Ţigănaşi, Iaşi).

1635, iulie 2: Zapisul fraţilor Ichimaşco, Ursu, Andrei, Antimia şi Busca, în care mărturisesc că au „vândut dintr-o parte de bătrân două părţi, aşijderea şi eu, Nastasia, fata lui Drăgan, şi Sohiica, sora Nastasiei, iar am vândut a treia parte dintr-acea parte, parte din mijloc, în sat de **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi), ce este pe apa Jijiei, în ţinutul Iaşilor… jupânilor Toader Ştefan, Mihai Ungurul şi Paradis Saula, pentru 100 de lei, dinaintea a mulţi oameni buni: Gheorghe Grecul, Onaca fratele lui Romăşcel, Vasile şi Saca feciorii Hăugului şi Toader feciorul Grecului din **Băşeni** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi), Vasile Hubăe ot **Hriţcani** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Pană Caceaun din **Iaşi**, Alexa şi Gheorghe Dimuţă, Constantin fost vornic din **Glodeni** (înglobat în Iepureni, comuna Andrieşeni, Iaşi),

[809] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 747

Căzacul, Nicoară şi Strătulat Dubniţă din **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi) şi mulţi oameni buni"[810].

1640, iulie 15: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Dan şi Iane, ginerele lui Manuleţ, au pârât de faţă pe călugării de la mănăstirea Homor pentru a treia parte din satul **Hriţcani**, parte din mijloc, pe râul Jijia, în ţinutul Iaşilor, spunând că le este dreaptă ocină şi moşie… şi au arătat şi un uric de la Ioan voievod pentru acea a treia parte din satul Hreţcani. Iar rugătorii noştri au arătat uric de la Eremii Moghilă voievod şi drese de cumpărătură ale răposatului Trifan postelnic şi ale cneaghinei sale Maria Căzaca, pentru acel sat Hreţcanii, cu tot hotarul şi cu tot venitul. Şi au dat şi au miluit acel sat la sfânta mănăstire Homor, precum au arătat călugării şi drese de danie şi de miluire… / Noi i-am judecat cu judecată dreaptă şi le-am cerut privilegiile, şi am găsit în acel uric de la Eremiia voievod, al bunicilor lui Dan şi Iane, cum au vândut bunicii lor lui Trifan postelnic şi cneaghinei Maria Căzaca, şi am luat acel uric de la Ioan voievod, pe care ei l-au arătat, şi l-am dat în mâinile călugărilor de la Homor, pentru că Dan şi Iane au rămas dinaintea noastră şi din toată legea"[811].

---

[810] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 155, pp. 191, 192

[811] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 397, pp. 404, 405

HRIŢENI

(raionul Edinneţ, Moldova).

1635, aprilie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Ponici din **Rogăşăşti** (Rogojeşti, comuna Mihăileni, Botoşani) „şi altor oameni din sămânţa lor”, care primesc uric pentru „un sat, **Socruzenii** (Socrujeni, comuna Gorbăneşti, Botoşani), şi alt sa, **Bisăricanii** (Bisericani, comuna Cuhneşti, raionul Glodeni, Moldova), şi altă jumătate de sat, **Zalocenii** (Zaluceni, în Drepcăuţi, comuna Drepcăuţi, raionul Briceni, Moldova), şi **Sfetcoţii** (Sfetcăuţi, înglobat în Trinca, comuna Trinca, raionul Edineţ, Moldova), şi jumătate de sat de **Hriţeni** (raionul Edineţ, Moldova), şi un sat **Vlădeni** (înglobat în Mihăileni, comuna Mihăileni, Botoşani)… Aşijderi, jupânesei Milintienii, fetei lui Tuduram, nepoată lui Ponici, un sat **Hilisău** (Şilişeu, comuna Pomârla, Botoşani), la ţinutul Dorohoiului”[812].

[812] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 105, p. 143

HRIŢENI

(Hriţăni, azi Hriţeni, înglobat în Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani).

1636, februarie 13: Zapis de împărţeală între fraţii Toader Petreceico şi Antimia a moşiilor rămase după Cârstiia, în partea marelui armaş Petriceico venind „**Cârnicenii** (azi Cârceni, comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Hancăuţii** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Căfienii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), **Brânzănii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), a treia parte din **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), ce-au fost deosebite de aceste ocini, c-au fost moşiile maicii noastre Mărica. / Iar în partea Antimiei s-au venit **Băscăcenii** (azi Boscoteni, comuna Româneşti, Botoşani) cu vecini, **Pătrăuţii** (lângă Teţcani, comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova) cu **Teţcanii** (comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova), **Hriţănii** (Hriţeni, înglobat în Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani), a patra parte, a treia parte din Culiceni, fără de vecini, c-a luat vecinii în Băscăneni, pentru cei din Culiceni… / Iar o parte de ocină, ce-a avut maica noastră Mărica, datu-au frăţâne-meu, Toader Petriceico, anume Durneştii (Dorneşti, Bucovina), unde-s curţile lui, căci a murit în mâna lui şi au grijit-o el”[813].

1645, ianuarie 14: Ionaşco postelnic, Ionaşco Căr-

---

[813] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 332, pp. 376, 377

stiian şi Dumitraşco Cărstiian îşi împart între ei „ocina ce-am avut de pa părinţii noştri. / Venitu-s-a în partea fratelui Vasile Brăescul tot satul **Băscăcenii** (Boscoteni, contopit cu Româneşti, comuna Româneşti, Botoşani), cu vecini, şi a patra parte de **Hriţeni** (comuna Manoleasa, Botoşani). Şi am iscălit, să se ştie”[814].

1774, iunie 22: Satul **Hriţeni**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[815]**, toată suma caselor: 24**. Scădere rufeturi 18: 17 argaţi i păstori ai lui Lupaşco, negustor ce are la Câşla Hriţeni, 1 femeie săracă. Rămân birnici 6. / **Birnici**: Georgii, vornic / Gavril Jacotă, morar / Toader, crâşmar / Ion, rus, vătăman / Luca, morar / Acsintii, cioban. // **Femeie săracă**: Catrina. // **Argaţi şi păstori ai lui Lupaşco, negustor ce are la Câşla Hriţeni**: Toader, ungurian, vătaf la câşlă / Iordachi zet (ginere) lui, plugar / Iacob, crâşmar / Alecsa, văcar / Neculai, rotar / Dănilă, văcar / Alecsa, rus, plugar / Hlivor, plugar / Ichim, pas / Neculai, scripcar, herghelegiu / Lupul, cioban / Grigoraş, cioban / Alecsa Maliciuc / Ion, rus, argat / Dumitru, cojocar, argat / Vasile Văcuţă, herghelegiu / Iacob Moloş, văcar.

1900: „**Hriţeni**, sat pe moșia cu același nume, comuna Manoleasa, plasa Başeul, judeţul Dorohoi. Se mai numește și Hrițeni-Pancu. Are o populaţie de 20 familii sau 61 suflete. Proprietatea moşiei este a dlor Gh. Pancu şi N. Vera, care posedă 194 hectare 78 ari câmp de cultură. Apele ce trec pe moşie sunt: râul Prutul, pe hotar,

---

814 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 3, pp. 1, 2

815 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 518, 519

și pârâul Novac, pe care se află și iazuri mici. Drumul principal este acel de la Rădăuţi la Ștefănești. Hotarele moșiei sunt: cu Prutul, Hriţeni-Stroici și Volovăţul Manole. Însemnate aici sunt movilele înşirate pe culmea dealului dinspre Volovățul Stroici. Din hrisovul cu data de 20 decembrie 1552, dat de Ioan Sasu vodă, publicat în „Arh. Rom." t. 1, pp. 90, 91, se vede că această moșie a fost în numărul acelora pentru care au urmat îndelungat şi înverșunat proces între Petru și Laţco, fraţii Hudici, cu vornicul Ieremia și paharnicul Ioan, frații Movilă"[816].

HRIŢEŞTI

(raionul Edineţ, Moldova).

1624, noiembrie 3: Întărit de Radul voievod lui Ponici, diacul din **Rugăşeşti** (Rogojeşti, Bucovina), care primeşte urice, în locul celor pe care „i le-au luat tâlharii, când l-au prădat şi i-au luat toată averea", pentru „satul **Socrăjăni** (sat la Cozancea, Botoşani), şi pe jumătate de sat **Hriţăşti** (raionul Edineţ, Moldova), ce sunt în ţinutul Hotinului… pe satul **Vlădenii** (lângă Mihăileni, Botoşani)… pe satul **Hilişău** (mai sus de Dorohoi, Botoşani), de baştină şi cumpărătură"[817].

---

[816] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 747

[817] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 239, p. 307

HROBNEA

(azi Grubna, comuna Grubna, raionul Sotireni, Ucraina).

1635, octombrie 18: Zapisul fraţilor Toader, Dumitru, Irina şi Anna, feciorii lui Gherman, nepoţii Nichitii, strănepoţii Săcuianului, în care mărturisesc că au vândut „o selişte de sat, din moşia ce ni s-a venit după împărţeală, parte dinspre alţi fraţi, anume **Hrobnea** (azi Grubna, comuna Grubna, raionul Sotireni, Ucraina), în ţinutul Hotinului, cu locuri de heleşteie, şi de mori, şi cu pomet… pârcălabului Constantin Stârce, drept 500 taleri bătuţi”[818].

HRUBELE

(pe Siret, la ţinutul Tecuciului, comuna Lieşti, Galaţi).

1774, iunie: Satele **Hrubile** şi **Movileni**, ţinutul Tecuciului, ocolul Şerbăneştii şi Lieştii, după recensământul lui Rumeanţev[819], aveau **toată suma caselor 45**. Scădere rufeturi 12: 1 vornic, 2 popi şi diaconi, 1 ţigan, 2 văduve, 6 scutelnici. Rămân birnici 33. / **Birnici**: Tudori

---

818 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 255, p. 298

819 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 553, 554

Cârlan / Radul Boţul / Lupul / Ion Ciocorod / Radu, muntean / Lazur / Ilii, holtei cu mamă / Simion Ciocan / Radu Ciocan / Tudori Bordei / Sandul Pricopii / Vasile Crâstia / Tănasă Crâstia / Costandin Ciocan / Grigori, ce a fost scutelnic al porocinicului Grigori Tacu / Vasile, tij (la fel) / Apostol, tij / Stoica, tij / Vasili Bordei, tij / Vasile, brăilean / Ştefan Zaharie, ce a fost birnic la Umbrăreşti / Ion Naicul, tij / Costandin, holtei cu mamă / Ion, bejenar / Grigoraş, ce a fost birnic la Bileeşti / Lupaşcu / Eni / Andreiu, ce a fost al dumisale banului Iancu Razu / Ghinia, tij / Neculai, ce a fost a dumisale visternicesei Catargioai / Toma Corjan, tij / Ion, rusul, tij / Iordachi. // **Rufeturi:** Vasile, vornic / Popa Ion Spânu / Pălaş, ţigan a căpitanului Iordachi / Diaconul Toader / Mavia, văduvă / Măriuţa, văduvă / Tănasă, bejenar de la munte, scutelnic a dumisale stolnicului Costandin Negrii / Ghenghe, bejenar, tij / Ion, bejenar, tij / Vasilachi, holtei cu mamă, tij / Coman, bejenar, tij / Costandin, bejenar, tij.

HRUSCA

(la gura Curvei, „inclus în Băicoi, sub numele de Valea Crucei, raionul Arenii Noi”[820], Moldova).

1548, martie 1: Întărit de Iliaş Rareş voievod lui Bran, Mihuţ, Ion şi Simion, care cumpără de la Neacşa şi Anghelina, fetele lui Coste posadnicul, cu 280 zloţi tătă-

[820] Gonţa, Alexandru I., *Documente privind Istoria României / A. Moldova / Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 128

reşti, „din al lor uric şi din drese de împărţeală ce ele au avut de vărul domniei mele tânărul Ştefan voievod, jumătate de selişte **Hrusca**, la gura Curvei… Iar hotarul să fie, din tot hotarul, pe jumătate, iar dinspre alte părţi, pe vechiul hotar”[821].

1800, septembrie 8: Rânduiţi de Constandin Alesandru Ipsilant voievod să facă cercetare asupra dreptului de a face mori pe apa Bâcului, care desparte ţinuturile Lăpuşnei şi al Orheiului, spătarul Donici şi sulgerul Tăutul, izbutesc, în scrisoarea către vodă, o adevărată sinteză a istoriei târgului **Chişinău** şi a satelor din împrejurimi, pornind, în cercetarea lor, „de la ispisocul de la domnul Ştefan vodă (cel Tânăr), din anul **1525** (7033), pe jumătate de sat **Visternici**, partea din sus, arată semne nestrămutate, zicând: „de ceea parte de Bâc, în dreptul lazului **Albaşului** (ctitorul „cheşenăului lui Acbaş”, din 17 iulie 1436; deci „cheşenău” înseamnă laz, loc defrişat, curătură – n. n.), la fântâna cea mare și cu heleșteu, și cu moară în Bâc, și de la deal să fie după vechiul hotar, iar de la vale, să fie începând de la iezătura heleșteului **Chișinăului**, tot pe hotarul lui Șearpe postelnic, până la vârful dealului ce-i pe Tohan“; / să cercetăm ca să dovedim semnele acestea și să măsurăm cu stânjenul, în curmeziş, acea jumătate de sat din **Visternici**, partea de jos, spre întregimea a tot trupului acelei moșii, și apoi să cercetam de unde se va dovedi iezătura **Chișinăului**, în dreptul a tot trupul moşiei **Vistiernicii** și a **Buiucanilor**, câte iazuri sau vaduri de moară vechi sunt în apa Bâcului, și de poate să aibă şi Visternicii, și Buiucanii iazuri şi mori în apa Bâcului, şi să îndatorim și pe stolnicul

[821] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 3-6

Râșcanul ca să scoată toate scrisorile vechi ale moșiei **Gheţăoanii**, ca să se vadă de au și Gheţăoanii vaduri de moară în Bâc, şi de vor arăta că au vreun vad, să cercetăm și să dovedim la ce loc a fost și câte vaduri de moară vechi sau heleșteu sunt pe Bâc, în dreptul Chișinăului și a Gheţăoanilor, și după cum vom afla și vom dovedi pentru toate să dăm mărturia pe larg și să facem și harta de starea locului, ca să se dea hotărâre. // După poruncă, am venit la starea locului, unde faţă fiind cuvioșia sa chir Ioachim arhimandritul, egumenul mănăstirii Frumoasa, răspunzător din partea mănăstirii Sfânta Vineri, şi cuvioșia sa chir Sarafim, egumenul mănăstirii Căpriana, şi cuvioșia sa chir Anthim, egumenul Sfântului Arhanghel, și stolnicul Dumitrache Râșcanul, întâi am citit scrisorile fiștecărei părţi, adică cuvioșia sa arhimandritul Ioachim, egumenul de Frumoasa, au mai arătat și aceste scrisori: / **Întâi**, o carte gospod (domnească) din **1641** (7149), august 4, de la domnul Vasile vodă, dată călugărilor de la mănăstirea Sfânta Vineri și de la mânăstirea Balica, ca să fie puternic a lua a zecea din toate din **sat de la Chişinău**. / **Al doilea**, alta carte gospod, de la același domn, ce scrie către pârcălabii de Lăpușna ca să hotărască moșia **Chișinăului** dinspre alte hotare. / **Al treilea**, o mărturie fără veleat, de la Fote și Drăguș, pârcălabii de Lăpușna, în care arată că, după poronca domnească, au ales locul **Chișinăului**, de către **Hruţca**, din matca Bâcului, până unde se adună cu locul **Spinoasei**. în vărsătura apei, și pe muchie, până în locul **Buicanilor**, și au pus și stâlpi, și s-au tocmit pe unde au poftit Traisteștii și Drăguș pârcălabul, și pe unde au arătat și oamenii bătrâni, ce au știut locul și semnele cele bătrâne cu sufletele lor, iar a măsura n-au măsurat, rugându-se Traisteștii să nu

măsoare, pentru că aveai niște pământuri arate. / **Al patrulea**, o carte gospod din **1735** (7243), ianuarie 24, de la domnul Grigore Ghica voievod bătrânul, ce scrie către Postolachi Donici, biv (fost) vtori (al doilea) logofăt, și către Vasălachi Mazarachi, biv vtori vistiernic, ca să hotărască **locul târgului Chișinăului** al mănăstirii Sfeti Arhanghel și al Sfintei Vineri, de către **Hrusca** și de către **Buiucanii** Galatei, după hotărâtura ce au făcut în zilele domnului Vasile voievod, trimiţându-le și suret de pe acea hotarnică. / **Al cincilea**, o mărturie de la acei boieri, tot dintr-același an, martie 19. prin care arată că, dinspre **Hrusca**, au mers pe hotarele acele vechi, iar dinspre **Buiucani** n-au putut îndrepta, până n-or veni călugării de faţă. / **Al șaselea**, o carte din **1748** (7256), iulie 12, de la răposatul Costachi Razul vel vornic, de judecata ce a fost între **târgoveții de Chișinău** și între egumenii de Galata și de Sfeti Arhanghel, nevrănd târgoveții să plătească bezmăn, zicând că ar fi loc domnesc și, după ispisoacele ce au arătat mănăstirile pe Chișinău și pe Buiucani, s-a dovedit că sunt drepte moșii ale mănăstirilor, și se hotărăște, ca să-și ia mănăstirile venitul moșiilor neapărat. / Și **al șeptelea**, o mărturie din anul trecut, 1799, septembrie 2, de la câțiva oameni, anume Gheorghe Belibou, Ștefan Blănarul, Vasilie sin (fiu) Chiriac Cojocariul, Sârghie Lazor, Constandin Gratin, Neculai Dumbravă, adeverită și de spătarul Teodorachi Dibolu, serdar de Orhei, prin care se cuprinde ca fiind ei din vechi **trăitori în Chișinău**, pe moșia Sfintei Vineri, unde i-au și făcut părinții lor, mărturisesc, în frica lui Dumnezeu, că matca Bâcului a fost pe dincolo, pe la moara ce este veche a stolnicului Dumitrache Râșcanu, iar nu pe unde merge acum apa, și în ostrovul ce este acum între ape, acolo au

apucat meri și peri, și deosebit mai mărturisesc că răposatul vornic Constandin Râșcanul a tăiat gârla din iazul stolnicului Dumitrache Râșcanul, de a dat drumul apei la moara ce a făcut nouă. / Cum și cuvioșia sa Antim, egumenul Sfinților Arhangheli, peste ispisoacele ce a arătat la judecata care este pomenită mai sus, a mai arătat o copie de pe o mărturie din **1741** (7249), octombrie 20, de la Toader Carp medelnicer, Panaite serdarul și Vasilache Măzărachi, biv vistiernic, pentru despărțirea hotarului între **Chișinău** și între **Buiucani**, încredințată fiind de răposatul Ioan Canta vel logofăt, și hrisov de întăritură asupra acelei mărturii, de la răposatul domn Grigorie Ghica voievod bătrânul, tot dintr-același an, octombrie 24. Iar cuvioșia sa Sarafim, egumenul Căprianei, altă scrisoare n-a arătat. // Dar stolnicul Dumitrache Râșcanul a arătat scrisorile atât ale **Visternicilor**, cât și a **Gheţăoanilor**, însă **pentru Visternici** au arătat aceste scrisori. / **Întâi**, o scrisoare din **1700** (7208), de la Ana, jupâneasa logofătului Solomon Bârlădeanul, prin care se cuprinde că părintele ei Ionășcuță logofătul a avut sat întreg **Visternicii**, la ținutul Orheiului, **lângă târgul Chișinăului**, pe apa Bâcului, și la împărţeală i s-a venit ei jumătate de sat, iar jumătate de sat i s-a venit frățâne-său, lui Toderașco crucerul, și acea jumătate de sat a ei a dat-o danie nepoatei sale Acsănia, fata frățâne-său Toderașco, când a botezat-o, pe care a ținut-o Ştefan Habășăscul, portar de Suceava. / **Al doilea**, un ispisoc, tot dintr-același an, martie 1, de la domnul Antiohie Constandin voievod, ce întărește dania de sus arătată. / **Al treilea**, un zapis din **1704** (7212), ianuarie 25, de la Ştefan Hăbășescul portar și de la soția lui Acsănia, fata lui Toderașco Rusul clucer, cu care vând acea jumătate de sat de

Visternici cumnatului lor Mihai pârcălab, dându-i și scrisorile de sus arătate și arătând că cealaltă jumătate de sat este a cumnatului lor Toderașco. / **Al patrulea**, o carte gospod din **1707** (7215), februarie 24, de la domnul Antioh Constandin vodă, scrisă către Gheorghe vel comis ca să ia seama între Dracea pârcălabul și între Mihnea căpitanul, pentru o tovărășie la vama Lăpușnei și a Orheiului, când Dracea ar fi ridicat bani cu dobândă și Mihnea nu vrea să stea la socoteală. / **Al cincilea**, o carte gospod din **1708** (7216), februarie 20, de la domnul Mihail Racoviță voievod, cu iscălitura și pecetea dată Dracei pârcălabului, ca să fie volnic a afla vite sau moșii ale lui Mihnea căpitanul, și să le vândă pentru o datorie, ce au fost împreună datori și a fugit neplătindu-și datoriile. / **Al șaselea**, un hrisov din **1725** (7233), mai 9, tot de la același domn, prin care se cuprinde ca Dracea serdarul, fiind om străin și murind aici, în țară, și-a fost cumpărat o moșie pe Bâc și și-a fost făcut și moară în apa Bâcului, lângă **târgul Chișinăului**, și neavând pe nimeni, s-au luat pe sama domnească, fiind dator și domniei cu 100 lei, și a dat-o la mănăstirea Căpriana pentru sufletul lui, iar pentru o scrisoare ce făcuse un Ganea, din partea Dracei, că ar fi dat-o unei copile a lui, dovedindu-se viclenia, hotărăște să nu se ia în seamă niciodată. / **Al șaptelea**, o scrisoare din **1732** (7240), april 21, de la Chiril, egumenul Căprianei, prin care se cuprinde că, dând răposatul domn Mihai Racoviță voievod danie la mănăstire o moșie ce au fost a Dracei serdarului, s-a pus cu greșeală la ispisoc tot satul, căci jumătate de sat, cu jumătate de vad de moară, este a postelnicului Neculai, ginerele lui Durac Lozănschi. / **Al optulea**, un zapis din **1745** (7253), februarie 3, de la Neculai postelnicul şi fiul

său Ioniță comis, cu care vând lui Toader Râșcanul jicnicer jumătate de sat de **Visternici**, cu vad de moară. / **Al nouălea**, o scrisoare, tot dintr-același an, iulie 21, de la Daniil Mihnea monah, fecior Mihnei pârcălabului, prin care arată cum s-a luat jumătate de sat de **Visternici** de la Dracea serdarul pentru datoria tătâne-său și cum s-a dat, de răposatul domn Mihai Racoviță voievod la mănăstirea Căpriana, și vrând el s-o răscumpere, apoi s-a învoit cu mănăstirea să o stăpânească cât a trăi și, după moartea lui, să rămână tot a mănăstirii. / **Al zecelea**, o carte gospod din **1755** (7263), octombrie 15, de la domnul Matei Ghica voievod, scrisă lui Manolachi vel serdar, Constantin Donici medelnicer şi Carp jicnicer, și lui Toader Bogoș, ca sa ia seama între medelnicerul Constantin și între Chiril, egumenul Căprianei, pentru vadurile de moară de pe moșia **Visternicilor**, ce era jumătate din moșie mănăstirii și jumătate a medelnicerului Constantin, și egumenul zice ca sunt două vaduri de moară, și medelnicerul zice că este numai un vad. / **Al unsprezecelea**, o mărturie, tot din același an, septembrie 2, de la acei rânduiţi, prin care arată ca au cercetat și alt iaz nu s-a găsit pe moșia **Visternicii**, fără numai iazul în care avea mănăstirea moara, și au găsit cu cale ca să-și facă și sulgerul Constantin moară alăturea cu moara mănăstirii, tot într-un iaz, însă arată că egumenul n-a vrut să trimită scrisorile la cercetare, și după această mărturie s-a dat sulgerului Constantin și carte gospod de volnicie ca să-și facă moara. / **Al doisprezecelea**, o anaforă, tot dintr-același an, octombrie 26, întărită de răposatul domn Matei Ghica voievod bătrânul, ca și medelnicerul Constandin să-și facă moară în iazul Căprianei și peștele să-l împartă în două. / **Al treisprezecelea**, un zapis din

1762 (7270), iunie 1, de la feciorii lui Neculai Feștilă postelnic, pe care apucându-l stolnicul Constandin Râșcanul, ca să dea scrisorile pe jumătate de sat de **Visternici**, după vânzarea tatălui lor, ei au arătat că nu sunt la dânșii, ci oriunde se vor ivi, să le ia. / **Al patrusprezecelea**, o scrisoare din **1772**, decembrie 3, de la Ignatie, egumenul de Căpriana, de învoiala ce a făcut cu spătarul Constandin Râșcanul pentru moșia **Visternicii**, ca să o stăpânească în două, arătând și măsurile, și să-și facă spătarul Râșcanul și moară în iazul mănăstirii, după cum a avut. / **Al cincisprezecelea**, altă scrisoare, tot dintr-același an și zi și tot de la același egumen, de schimb ce a făcut cu spătarul Constandin Râșcanul, adică a dat la spătarul jumătate de sat de **Visternici**, partea de sus, și a luat jumătate de vad de moară, tot dintr-aceeași moșie, cum și 100 matce. / Și **al șaisprezecelea**, o scrisoare fără veleat, ianuarie 9, de la Dionisie, egumenul mănăstirii Dobrovățului, ce scrie către spătarul Constandin Râșcanul cum că a primit schimbul ce a făcut cu egumenul de Căpriana. // Iar **scrisorile pentru Ghețăoani** sunt acestea: / **Întâi**, o carte gospod din **1666** (7174), mai 4, de la domnul Duca vodă. cu iscălitură și pecete, dată Hâncului vel medelnicer, ca să țină și să oprească a sa dreaptă ocină, satul **Ghețăoanii**, ce sunt în ținutul Orheiului, pe Bâc, **lângă Chișinău**, cu tot hotarul și cu tot venitul, precum îi scriu dresele cele bătrâne. / **Al doilea**, o carte gospod, tot de la același domn. din **1670** (7178), iulie 2, ce scrie către Constandin ca să măsoare seliștea **Ghețăoanii**, să fie pentru **hrana târgoveților de Chișinău**, și lui Mihalcea Hâncul serdar să-i dea pe atâta loc din locul târgului Lăpușna, din partea de sus, dinspre satul său, despre **Mlădinești**. / **Al treilea**, o mărturie tot dintr-același an,

august 5, precum a măsurat **Gheţăoanii**, cum și bucata aceea de loc din Lăpuşna. / **Al patrulea**, un ispisoc din **1676** (7184), de la domnul Antonie Ruset vodă, cu care întărește lui Mihalcea Hâncul stolnic ca să stăpâneasca bucata aceea de loc din Lăpuşna, cu moară, fiind că și **Gheţăoanii**, care i-a dat cu schimb cu două iazuri şi vaduri de moară în Bâc. / **Al cincilea**, un ispisoc din **1705** (7213), ianuarie 12, de la domnul Mihai Racoviță voievod, de pâra ce a fost între Mogăldea căpitanul, ginerele Hâncului, şi Grigore sin (fiu) Hâncul, și între Bogos pârcălabul pentru niște mori, ce a fost făcut Bogos în apa Bâcului. la **Gheţăoani**, împotriva Chișinăului, cu cuvânt că acel vad de mori i-ar fi dat danie domnul Constandin Cantemir vodă, și Mogâldea şi Grigore Hâncul arată că-i dreaptă moșia lor, și rânduindu-se pe Gheorghe Apostol vistiernic și Ion Sturza serdar, de au făcut cercetare la faţa locului, ar fi mărturisit cum că tot ținutul Lapușnei și al Orheiului n-are nici o treabă să facă mori sau iazuri în apa Bâcului, și asemenea ar fi arătat și logofătul Neculai Donici și pe câțiva martori s-au dus și înaintea domniei, de au mărturisit cu sufletele lor precum tot ținutul Lăpușnei nu are treabă în apa Bâcului, să facă mori sau iazuri, fără decât **făcându-se Chișinău târg mare, în zilele domnului Dabija Vodă** și la domnia domnului Duca Vodă, jeluind târgoveții că n-au loc șă se hrănească, au făcut schimb cu Hâncul stolnic, de luase moșia **Gheţăoanii** și o dăduse târgoveților, și atunci începuse Chișinăul a face iazuri în Bâc, și pe Bogos se dă rămas, ca să lipsească dintr-acele mori, ci să le stăpânească Mogăldea și Grigore Hâncul, aflându-se că-s pe dreapta moșia lor, care acea hotărâre pentru apa Bâcului se vede păzită și până acum. / **Al șaselea**, un hrisov din **1706**

(7214), mai 25, de la domnul Antioh Constandin (Cantemir) voievod, pentru de iznoavă judecată ce a mai avut Bogos pârcălabul cu Mogăldea căpitanul, ginerele Hâncului, și cu Grigore Hâncul, tot pentru acele mori, și pe Bogos se dă iarăși rămas, întărind, asemene după ispisocul de sus arătat, ca Lăpușnenii să nu aibă treabă în apa Bâcului. / **Al șaptelea**, un ispisoc din **1717** (7225), decembrie 9, de la domnul Mihai Racoviță voievod, de pâră ce a fost între Grigore Hâncul postelnic și între Grigore Sava pârcălabul pentru un vad de moară, ce este lângă târgul **Chișinăului**, pe apa Bâcului, într-o gârlă, pe care loc își făcură Grigoraș Sava și moară, după dania ce avea de la domnia sa și după alte cărți de întăritură de la domnul Antioh voievod, cum că ar fi fost acel loc domnesc, dar după dresele Hâncului s-a dovedit că nu este loc domnesc și cu greșeală i se dăduse dania, care i s-a și luat din mână, arătându-se și judecata ce a fost între Hâncul și între Bogos, pentru alt vad de moară, ce era tot acolo, mai jos în apa Bâcului, și cum că târgoveții numesc **Ghețăoanii** loc domnesc după schimbul ce făcuse domnul Duca voievod cu Hâncul, care schimb. pe urmă, s-a stricat și a rămas ca să fie apa Bâcului tot de ținutul Orheiului. / **Al optulea**, o mărturie din leal **1723** (7231), iulie 31, de la vornicii de poartă, cu pecetea porții gospod, precum din porunca domnească au adus în biserică pe Grigoraș Hâncul, cu frații lui Neculai și Miron, feciorii lui Dumitraşco Hâncul, de au jurat pentru moșia din **Ghețăoani**, precum Done, unchiul lui Constandin Potlog sin (fiu) Neculai, n-a stăpânit **Făureștii** în chip că ar fi fost moșia lui, ci a ținut numai odaia, și cum n-a cumpărat moșul Hânceștilor acea moșie, când a ținut pe muma Neculii și a lui Doni, și precum n-a auzit de la nimeni,

nici știu ei să fi dat Doni, cu frații lui, bani la răscumpăratul Gheţăoanilor, și precum nu îmblau ei nici cu un meşterşug și nici au vreun zapis tăgăduit, fără de câte au scos la divan. / **Al nouălea**, o carte gospod, tot dintr-același an și zi, de la domnul Mihai Racoviță voievod, de pâra ce a fost între Mogâldea medelnicer şi cumnații săi Grigoraș, Neculai și Miron, feciorii lui Dumitraşco Hâncul, nepoții lui Mihalcea Hâncul stolnic, și între Constandin Potlog, feciorul Neculii, şi Gheorghiță, feciorul lui Constandin Potlog, pentru moșia din săliștea **Gheţăoani**, pe care o trag Potlogeștii că ar fi dreaptă moșia lor, de pe Necula, tatăl lor, și de pe fraţii Neculii, Doni şi Constandin, care au fost hiastri Mihalcei Hâncului, și de pe moașa (bunica) lor Nastasia, pe care a ținut-o Mihalcea Hâncul, care moșie ar fi fost zălogită de un neam al lor, și pe urmă dară a luat Mihalcea Hâncul pe moașa (vunica) lor Nastasia și s-au rânduit feciorii ei Necula, Doni și Costandin, şi ar fi răscumpărat moşia Gheţăoanii, și Doni ar fi făcut schimb cu domnul Dabija voievod, luând din hotarul târgului Lăpușna, și apoi iarăși același domn ar fi stricat acel schimb. rămânând **Făureștii** loc gospod, și Doni și-a luat Gheţăoanii, și după ce a pierit Doni, și au murit și Necola și Costandin, ar fi rămas acele zapise ale Gheţăoanilor la muma lor, ce a ţinut-o Mihalcea Hâncul, și după moartea ei au rămas la Hâncul; și Hânculeștii încă au arătat că moșia Gheţăoanii întâi a cumpărat-o domnul Vasile (Lupu) voievod, încă din boierie, de la niște femei, Irina, Gaftona şi Marula, arătând ei zapisul, şi apoi a dat-o domnul Vasile voievod danie unui Marcu jicnicer, arătând ei și ispisocul acela de danie, și de la Marcu jicnicer ar fi cumpărat-o Mihalcea Hâncul, și zapisul s-ar fi înecat, dar a mărturisit Todirașco

crucerul, om bătrân, că a văzut și a citit zapisul, și li se încheie judecata după jurământul ce au făcut Hânculeștii pe ponturile ce se arată prin mârturia vornicilor de poartă (divan), dându-se pe Potlogești rămași. / **Al zecelea**, un zapis din **1744** (7252), ianuarie 13, de la Lupa, jupâneasa lui Mogăldea medelnicerul, cu care a dat danie lui Vasilache Măzărachi jicnicer jumătate de moșie **Ghețăoanii**, cu jumătate de moară, ce a avut de la părinții ei, iar jumătate de moșie și cu jumătate de moară arată ca este a frățâne-său Grigorașco postelnic. / **Al unsprezecelea**, un hrisov din **1745** (7253), noiembrie 25, de la domnul Ioan Neculai voievod, cu care întărește lui Vasilache Măzărachi jicnicer jumătate de **Ghețăoani** și jumătate de moară, după dania sus arătată. / **Al doisprezecelea**, un zapis, tot dintr-același an, martie 24, de la Grigoraș Hâncul postelnic, feciorul lui Dumitrașco Hâncul, cu care a vândut lui Vasilache Măzărachi medelnicer și cealaltă jumătate de sat de **Ghețăoani**, drept 150 lei. / **Al treisprezecelea**, o carte din **1746** (7254), ianuarie 3, iscălită de Iordachi Canta hatman, de judecata ce a fost între Miron Hâncul, care zice că dania surori-si Lupa ar fi fost dată cu înșelăciune, și intre medelnicerul Vasilache Măzărachi; și Miron Hâncul se dă rămas. / Și **al patrusprezecelea**, o mărturie din **1754** (7262), iulie 28, de la câțiva oameni, prin care arată că moșia **Ghețăoanii** s-a stăpânit de Lupa medelnicerița și de frate-său Grigoraș, iar alți frați nu s-au amestecat. // Deci, după ce am citit scrisorile tuturor părților și am văzut și starea locului, am înțeles **întâi** că scrisorile **Buiucanilor** nu arată să fi avut vreodată iaz și moară în Bâc, nici mai înainte, până a nu intra la mănăstirea Galata, cum nici după ce a intrat la mănăstire, ci scriu numai cu loc de iaz și de moară în Bâc, iar

mănăstirea Căpriana pe moșia **Visternicii**, atât din ispisocul domnului Ștefan voievod (cel Tânăr) din **1525** (7033), cât și după cele mai din urmă scrisori, ce sunt la stolnicul Dumitrașco Râșcanul, cum și după știința oamenilor se dovedește că au avut iaz şi moară în Bâc, care iaz se vede de față, și nu poate mănăstirea Galata a se acolisi de iazul acela, mai ales că. după cumpănirea apei, ce s-a făcut de către morari pe care înşişi părinții egumeni i-au adus, are loc să-și facă și mănăstirea Galata, pe moșia **Buiucanii**, iaz și moară, din sus de movila lui Bâtcă, însă păzind și mănăstirea Căpriana a nu-și înălța iazul mai mult decât a fost din vechi; **al doilea**, pentru pretenția ce face cuvioșia sa, egumenul de Căpriana, ca să strice schimbul, cu cuvânt că și acea jumătate de vad de moară, ce l-a luat mănăstirea de la răposatul vornic Constandin Râșcanul, ar fi fost tot al mănăstirii, după cuprinderea pomenitului ispisoc de la domnul Ștefan voievod, care ispisoc, după cercetarea ce am făcut, măcar că nu arată numele moșiei, dar după arătare semnelor, adică pomenind, la capătul dinspre Bâc, de **Chișinău**, și la capătul de dincolo de dealul ce este deasupra Tohatinului, până unde și acum se stăpânesc **Visternicii**, și mai pomenind și, de iasta parte de Bâc, de o fântână și șipote de piatră, cu izvoare îndestul curgătoare și cunoscute din vechi, se cunoaște că cuprinderea acelui ispisoc de locul acesta trebuie să fie dar ori de a fost a mănăstirii Căpriana și s-ar fi numit vreodată Moldovița, s-au de a fost acelei știute mănăstiri Moldovița, însă stăpânirea, după ispisocul acesta, se vede părăsită, căci, de la acel ispisoc și până la scrisoarea de danie a Anii, logofeteasa lui Solomon Bârlădeanul, ce a făcut către nepoată-sa Acsănia, se văd trecuți 175 ani, și mănăstirea

Căpriana nu se vede că a stăpânit, până la anii **1727** (7235), când răposatul domn Mihai Racoviță voievod, după moartea lui Dracea serdarul, a luat moșia Visternicii și a dat-o numitei mănăstiri Căpriana; **al treilea**, pentru iazul cel cere și mănăstirea Sfânta Vineri, ca să-l aibă moșia **Chișinău** în apa Bâcului, adevărat, atât ispisoacele mănăstirii, cât și în ispisocul de sus pomenit, al domnului Ștefan voievod, ce l-a arătat egumenul de Căpriana, arata că și Chișinău a avut iaz și moară în Bâc și, încât la ispisocul domnului Ștefan voievod arată pe iazul Chișinăului drept hotar, la marginea cea din jos, a acelei jumătăţi de sat, ce o cuprinde acel ispisoc. Dar cercetând noi, acum, de la iazul Căprianei pe Bâc, în jos, între moșia Ghețăoani și între moșia Chișinăul alte iazuri nu sunt, fără numai două iazuri, pe care scrisorile Ghețăoanilor în cel mai din sus iaz, pe care cuvioșia sa egumenul de Frumoasa îl pretinde că ar fi iazul Chișinăului, arată că şi-ar fi făcut moară într-o gârlă un Grigoraș Sava pârcălabul, dar de a făcut el iazul din pajiște sau de a găsit iezătură veche acum nu se poate ști; cel mai din jos iaz decât acesta îl arată că este făcut de un Bogos pârcălabul, și aceste două iazuri nu pot să încapă, căci cel din jos îneacă pe cel din sus; se mai cunoaște un iaz vechi, mai în jos la marginea cea din jos a moșiei Ghețăoanii, care acum se află în cuprinderea stăpânirii Ghețăoanilor, dar a ieșit protopopul Stavarachi, care are moară puţin mai în jos, și a zis că-i de moșia sa **Ciorna** și, pentru că îneacă iazul ce îl făcuse Bogos, l-ar fi lăsat moșii (bunicii) săi și el s-a pogorât mai jos, de și-a făcut moară. Dar niscaiva scrisori vechi nu ne-a arătat, ci numai niște zapise mai noi, zicând că scrisori vechi, de vor fi, sunt pe la alţi răzeși împrăştiaţi și nu poate acum să le

aducă. / Și așa, precum am arătat, între Gheţăoani și între Chişinău neputâud să încapă două iazuri și dacă tot ispisocul domnului Mihai Racoviţă voievod din **1705** (7213) nu va putea să apere apa Bâcului dinspre ținutul Lăpușnei, precum până acum s-a stăpânit, apoi va intra și Chișinăul la un vad de moară, și un vad va rămâne al Gheţăoanilor. // Prin luminată cartea măriei sale lui vodă, ni se poruncește ca să măsurăm de-a curmezișul acea jumătate de moșie, ce o cuprinde ispisocul domnului Ştefan voievod, după semnele ce le arată. și pe atâta să mai dăm în jos și cealaltă jumătate de sat, și apoi să măsurăm și Ghețăoanii, pentru care, după poruncă, am făcut această ispită, ca să măsurăm tot trupul cât să stăpânește cu nume de Visternici, și să-l dăm în două. Dar apoi cu totul fugi din noima ispisocului, nerămânând jumătății celei de sat, din partea de sus, nici unul dintr-acele semne, adică nici se atinge nimic de Chișinău, nici împotrivă nu este vreo fântână, cum nici la înjumătățirea vreunui iaz; ci noi am măsurat de-a curmezișul tot trupul, cât se stăpânește cu nume de Visternici, din marginea din sus, dinspre Petrecani, de la movila lui Bâtcă, și până la marginea cea din jos, dinspre Ghețăoani, în capul iazului ce-l pomenesc scrisorile Ghețăoanilor că-și făcuse Grigoraș Sava moară, și au ieșit 1.065 stânjeni gospod; au măsurat, de acolo, din jos cât se stăpânește cu nume de Ghețăoani, și au ieșit 1.095 stânjeni; însă cu 200 stânjeni, ce a arătat protopopul Stavarachi împresurați din moșia sa Ciocanii, ce este alăturea cu Ghețăoanii, pe din jos. / Deci într-acest chip aflând pricinile, precum arătăm, am făcut și hartă de starea locului, și luminatul divan va da hotărâre după cum va fi drept”[822].

[822] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,*

HRUŞAVĂŢ

(raionul Hotin, Ucraina).

1770-1772: Satul **Hruşavăţul**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[823], **toată suma caselor: 42**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 40. / **Birnicii**: Acsenti Ivanov / Nichita / Toader Cotigă / Marco Traci / Hrior, cibotar / Mihai zet (ginere) dascălului / Ivan Bejan / Tănase / Ivan Momilca / Mihai / Simion Moscaleţ / Mihailo Bârdănică / Hrinul / Iacob / Fedco / Ioniţă zet Manciul / Fedor sin (fiu) Manciul / Gavril brat (frate) lui / Zaharinco / Alecsa / Ion Burtila / Cuciuriuc / Acsenti Zaeţ / Tănasco / Andrei Guţuliac / Vasilică / Ivan Căzac / Iaţcul / Mihailo Ştirban / Ştefan Boris / Ion, pâslariul / Ivan Corghiuc / Iacob Costaş / Ion, cârciumariul / Ştefan, pânzariul / Adam / Năstase Ostahi / Ion, puşcaşu / Ion, vornic / Vasile, vătăman. // **Rufeturi**: Popa Timofte / Andrei, dascăl.

---

vol. X, Iaşi 1915, pp. 198-213

[823] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 134

HRUŞEVA

(Fântâna Suciavea sau Hruşova, comuna Hruşeva, raionul Dubăsari, Moldova).

1495, ianuarie 15: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Nistor şi Crăciun, care cumpăraseră, cu 50 zloţi tătăreşti, de la Oancea, nepotul lui Bodea Ploscariul „o silişte în vârful pârâului Gruşeva, anume Fântâna Suciavea, amândouă fântânile”[824]. Hotarul, din veac.

1668, mai 19: Împuternicirea dată de Iliaş Alexandru voievod marelui clucer Gheorghe Catargiu să judece pricina dintre „Neculai Donici şi Gheorghiaş Zanohie cu Nicoară şi Strătulat, feciorii Tâmpei din **Ciopleni**, pentru o parte de ocină din satul **Hruşova**, zicând Donici şi Gheorghiaş că au făcut ei meşterşug cu o rudă a lor, anume Ştefan Niţul, şi i-au dat lui Ştefan Niţul, pe acea parte de ocină, 4 boi, 28 lei, 6 saci de grâu şi 1 sac de mălai şi i-au făcut zapis de danie pe acea parte de ocină. Deci, într-acea vreme, ei, văzând zapis de danie, au gândit că este danie dreaptă, ce n-au avut cum îl gâlcevi, iar acum să fi oblicit că a luat plată. Iar Nicoară şi Strătulat au dat seamă că o parte de ocină, dintr-acea parte, le-au dăruit, iar altă parte le-au vândut. Deci pentru vânzare au avut gâlceavă de răzeşii lui Ştefan şi cine le-a fost scaun, au dat să încapă răzeşii, şi ei să lipsească. Întraceea, ei de cumpărătură s-au lăsat, iar bucatele tot le stau

[824] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 164, pp. 302, 303

la Ştefan, că încă până acum nu le-au întors. / Pentru aceea, să mergi acolo, să strângi oameni buni şi să socoteşti cu dreptate mare”[825].

1670, iulie 4: „Duca voievod rânduieşte pe Constantin, ce a fost clucer, să cerceteze pâra ce face Niculae Donici şi cu Gheorghe Zahovie împotriva lui Nicoară şi Stratul, feciorii Tâmpei din **Ciopleni**, cu privire la dania cu meşterşug ce au căpătat-o de la Ştefan Niţul, în moşia **Hruşova**. Să se asculte câte 6 jurători din partea fiecărui pârât”[826].

1671, ianuarie 8: Vasile Suriceanul, femeia lui Măriia şi cu toţi feciorii lor vând fraţilor Necoară, Strătulat şi Andreica, „drept 60 lei bătuţi şi 4 boi de negoţ… toată partea mea din satul **Hruşova**, cât se va alege, cu vad de moară în Ichil… Şi în tocmeală s-au întâmplat Gavril pârcălabul de **Chişinău**, Vasile Stancul de **Turlueşti**, Micul, ginerele Dolocăi, Toader sin (fiu) Doloca de **Mărteneşti**, Zota vătavul de **Boşcana**, Scridon vătavul ot **Micăuţi**, Vasile ot **Negreşti**, Andriiu şi Ion ot **Păşcani**, Aftenie ot **Drăbuşeani**, Căzacul şoltuzul şi Budul or **Chişinău**”[827].

1671, aprilie 13: Carte de împuternicire, dată de Duca voievod lui Donici, ce a fost agă, „să fie tare şi puternic a opri pe Necoară de **Şupleani** din satul **Hruşova**, din tot locul, şi din sat, şi din fânaţ, şi din arături, pentru că Nicoară se face cumpărător şi Donici aga l-a şi

---

825 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 115, pp. 122, 123

826 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 123, p. 127

827 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 126, pp. 129, 130

sorocit să vie de faţă, să-şi întrebe pentru acea moşie, iar Nicoară la zi n-a vrut să vie. Aşteptat-a şi peste această zi, câteva vreme, şi tot n-a venit"[828].

1672, iulie 16: Porunca dată de Duca voievod fostului medelnicer Durac, să meargă „la sat la **Hruşova**, ce este în ţinutul Orheiului, să strângi oameni buni, să socoteşti cu dreptate şi să alegi părţile Doniceştilor şi ale Niţeştilor şi ale unor cumpărături ale lui Nicoară de acolo… şi să ne faceţi, de acolo, şi o mărturie, precum vei alege"[829].

1673, iunie 15: Carte de împuternicire, dată de Ştefan Petru voievod jitnicerului Donici, „să fie tare şi puternic a-şi ţine a sa dreaptă ocină şi moşie, ce este la satul **Hruşova**, care a fost cumpărată de Nicoară de la Niţul şi de la alţi răzeşi şi a avut gâlceavă la Duca vodă cu Nicoară, şi tot l-au rămas, şi i-a zis să-i întoarcă Donici lui Nicoară toată cheltuiala ce-a făcut şi să-şi ţie Donici moşia. Apoi Nicoară iarăşi a îmblat cu poveştile lui şi a ,ai cumpărat, după aceea, pe ascuns, de la alţii. Deci Donici jitnicerul a mers de a sorocit, să vină de faţă, să-şi întrebe. El n-a venit. Deci domnia mea l-am dat rămas pe Nicoară"[830].

1679, mai 20: Zapisul lui Hilip, Dumitraşco, Toader, Vasile şi cu toţi feciorii şi cu toată seminţia lor din satul Ciopleni, în care scriu că s-au „învoit cu Donici clucerul şi cu rudele dumisale, Andrei Benga şi Maftei

---

828 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 128, p. 131
829 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 100, p. 126
830 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 136, pp. 136, 137

Niţul, şi am dat lui Donici clucerul, din hotarul satului nostru **Ciopleni** ţărmurile dinspre sat, în heleşteul ce a făcut dumnealui şi, pentru acel ţărumre de heleşteu şi pentru un heleşteu vechi, în coada heleşteului dumisale, peste care trece apa heleşteului dumisale, am dat, iar dumnealui ne-a dat jumătate de iaz mai sus de satul **Hruşăvăţ**, din hotarul satului nostru Ciopleni, din hotar în sus, cum am ţinut şi până acum"[831].

1698, mai: Mierla Râuleţoaia, fata lui Andrei Donici, sora lui Neculai Donici, dăruieşte nepotului său Darie şi jupânesei lui „dreapta ocină şi moşie ce am de la Moşii noştri, de la Nicoară Donici, ce-a fost vistiernic mare, din satul **Hruşova**, ce este pe apa Ischilului, la ţinutul Orhei, jumătate de sat, ce este partea mea… Şi s-au întâmplat la această danie Vlasie pârcălabul, Darie feciorul lui Vasile de **Vârtopi**, Constantin Păturnichi ce-a fost de **Sămănauca**, Darie Moga de **Peresecina**, Enache de **Steţcani** şi Sava de **Bezini**"[832].

1797, ianuarie 28: Porunca dată de Alexandru Ioan Calimah voievod postelnicului Iordache Negrea, serdar de Orhei, să ia măsuri de hotărnicire a moşiei **Hruşova**, după ce, „prin jaloba ce a dat-o, jicnicerul Simion a arătat cum că partea lui de moşie în Hruşova, pe apa Ichelului, pentru că i s-a pierdut hotarnica, acum s-ar fi împresurând de către megieş"[833].

1823: „Simion Glavce jignicer dă zestre fiicei sale

---

[831] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 145, p. 145
[832] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 159, pp. 155, 156
[833] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 308, p. 353

Ecaterina a patra parte din moşia **Hruşova**”[834].

HUBA

(Orhei, Moldova).

1677, aprilie 24: Pir Mahmet, feciorul Gligăi ot **Lunca Mare**, dăruieşte spătarului Ştefan, feciorul clucerului Constantin, „partea mea din **Tătărăşti**, din partea tătâne-meu Gligăi ce se va alege… Aşijderea pentru partea unchiului meu Lupul din **Huba**, care parte îmi este cumpărătură de la unchiul meu Lupul… Aşijderea, iarăşi partea mea din **Lunca Mare**… Aşijderea şi din **Belăuza**, iarăşi ce se va alege din partea tătâne-meu o dau dumisale… / Şi această tocmeală am făcut-o dinaintea Savii ot **Vărzăreşti**, Năstase ot **Belăuza**, Baico, Ghiorghe, Donică şi Bulancii ot **Găleşti**, Gligorie de **Zubreşti** şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[835].

---

834 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 100, p. 127

835 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 140, pp. 141, 142

HUCUL

(Iurcovşii, comuna Todireşti, Vaslui).

1503, februarie 2: Întărit de Ştefan voievod preotului Luchi, surorii lui Stanca şi nepoatei Safta, fata Elenei, care au primit, de la fratele lui, logofătul Toader, „satul său cel cumpărat, anume Mălineştii pe apa Bârladului, lângă Stejarul Frumos”, primind, pentru „satul lui, din partea celora, două sate, anume Todereştii şi Iurcovţii, tij pe apa Bârladului, unde au fost luând şi i-au rămas parte a popii Luchi şi Stancăi, şi Saftei la dumnealui Toader logofătul, pentru satul Mălineşti, ce s-a dat de la dânsul”[836]. Hotarul, cel vechi.

1900: „**Hucul**, sat în judeţul Vaslui, plasa Funduri, comuna Todirești, situat pe șesul Bârladului, între râul Bârladul şi pârâul Șacovăţul, pe o suprafață de 172 hectare, cu o populaţie de 46 familii sau 187 suflete”[837].

---

[836] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 286, pp. 510, 511

[837] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 748

HUCUL

(ocolul Târgului, Botoşani).

1774, iunie 10: Satul **Hucul**, ţinutul Botoşani, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[838]**: Toată suma caselor**i: **14**. Scădere rufeturi 14: 11 scutelnici / 3 popi. // **Scutelnicii**: Vasile Luca, scutelnicul Bălaşii Donicioae / Ion Ojoc, scutelnic, tij (la fel) / Ion, tij / Miron sin (fiu) prisăcar, tij / Dumitraşcu, ungurian, cojocar, tij / Vasile Huţul, tij / Ion, tij / Ion, tij / Chiriac, bărar, scutelnic al casei pitarului Pătraşcu / Petre Corlătian, tij / Manole Curtescul, tij. // **Alte rufeturi**: Popa Aftănase / Popa Neculai / Popa Ion.

HUDEŞTI

(Hudeştii Mari, comuna Hudeşti, Botoşani).

1625, iunie 11: Martor, la îndeplinirea poruncii lui Radul voievod de a se alege părţile cămăraşului Ionaşcu şi ale lui Pentilii Barbovschi „din satul **Băloşeni** (comuna Băloşeni, Botoşani)… Aflat-am lui Barbovschi trei părţi din jumătate de sat, partea din sus, şi a patra jumătate de sat lui Ionaşco, cămăraşul, cu oamenii lui, partea din sus,

---

[838] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 200, 201

şi am hotărât de la Urzicoasa, până la Movilă, şi de la Movilă, până în Bodeasca, drept la vale, până în hotarul Codrenilor, partea din jos… Şi s-au prilejit la această tocmeală Simeonce de **Hudeşti** (comuna Hudeşti, Botoşani), Mane de **Ivancăuţi** (pe Prut, comuna Ivancăuţi, Botoşani), Gheorghe Hermeziu de **Horodişti** (comuna Horodişte, Botoşani) şi popa Prodan de **Podraga** (Podriga, comuna Drăguşeni, Botoşani)”[839].

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului de Hotin Pătraţco Ciogolea, care primeşte ispisoc pentru **Hudeştii Mari**, care este în ţinutul Dorohoiului, pe Başeu, **Rediul**, care este în ţinutul Trotuşului, **Măteuţii**, care este în ţinutul Sorocii, deasupra Nistrului, **Scubenţii**, la Hârlău, **Costeştii** sub Cozance, pe Jijia, în ţinutul Hârlău, nişte vii de la **Cotnari**, „pe hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[840].

1635, iulie: Porunca dată de Vasile Lupu voievod fostului pârcălab Onciul Iuraşcovici, uricarului Borăleanu, lui Isac de Costineşti, Dimitraşcu de Ipoteşti, Toader Arbure şi Gociul să meargă „la sat la **Hudeştii cei Mari** (comuna Hudeşti, Botoşani), ce-s pe Başeu, şi să aveţi a socoti şi alege hotarul acestui sat dinspre alte sate ce sunt primprejur şi să alegeţi şi nişte poieni cu fân, ce sunt pe Baranca, ca să fie spre hotarul Hudeştilor… Novăsăliţa Hudeştilor încă să alegeţi, să fie spre hotarul Hudeştilor, cum a fost şi mai înainte vreme”[841].

---

[839] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 341, pp. 414, 415

[840] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 78, pp. 99-103

[841] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 149, pp. 187, 188

1644, iunie 25: Ion de **Lăcina** (Lişna, comuna Suharău, Botoşani) mărturisește „cum m-am dat cu limbă de moarte frățâne-meu Vasile, cu jumătate de sat de **Lăcina** și cu e treia parte de heleșteu în baltă, și cu heleșteu întreg la coada bălții, și tot cu tot lui, cât am eu... Și la această danie, ce m-am dat frățâne-meu, am poftit de-au fost popa Ion din **Hudești** (comuna Hudești, Botoșani), duhovnicul meu, popa Pântelei de **Bașeu** (sat lângă Mlenăuți, comuna Hudești, Botoșani), Berchez și Teclăi de **Comănești** (comuna Suharău, Botoșani), Drăgoiu vornicelul de **Podraga** (comuna Drăgușeni, Botoșani) și Ion vornicelul ce a fost la Havaroanile. Însă ocina o am dat cu toți vecinii”[842].

1646, august 4: Scrisoarea lui Gheorghie căpitanul şi a lui Horbinescu, trimişii lui Vasile Lupu voievod să împartă satul **Rădăuţi** (comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani) între feciorii Nastasiei, Gligoraş şi Costache, şi verii lor, feciorii Badiului. / „Deci am strâns oameni buni, pe Vasile Turcul, Cârste Avram şi Sămion ot **Hudeşti** (comuna Hudeşti, Botoşani), Neculai, Vasile şi Maluşu nepotul lui Borodaci ot **Vişnovăţi** (azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), de am împărţit satul în jumătate. / Deci s-au venit parte lui Gligoraş şi lui Costache, feciorii Nastasiei, pe din jos, până la fântână, în mujlocul satului, şi am pus stâlp deasupra fântânii; aşijderi, din câmp, din ţarină, din fâneţe şi din heleşteie, iar partea de jos, cu tot venitul. Şi am pus stâlpi peste tot locul. / Iar toloaca acestei jumătăţi de sat se începe din pivniţa Cneazului, drept la câmp, pe din jos de râmnicul cel mare, la stâlpul ce este la marginea ţarinii; deci ea merge,

---

[842] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 357, p. 345

din stâlp în stâlp, pe lungul hotarului. Şi de pe partea Bădiuleştilor, din sus, s-a venit feciorilor Nastasiei, s-a venit un râmnic ce se cheamă Vasâleuţi şi un loc de rpdiiac cu păduri şi cu pomeţi, ce se cheamă Rubanic. Iar podul să le fie în jumătate, fie pe a cui parte va îmbla. / Iar partea din sus s-a venit Bădiuleştilor: vatra satului, cu câmpul, ţarini cu fâneţe, cu heleşteie, cu locuri de prisăci, cu păduri şi cu tot venitul, şi râmnicul de jos, cel mare, este iar al Bădiuleştilor. Deci aceasta mărturisim cu această scrisoare a noastră”[843].

1662, ianuarie 25: David de **Zăluceni**, Savin de **Hudeşti**, Petre Dronea şi Toader Hermeziu, toţi nepoţii Ciogoleştilor, mărturisesc „cum am luat 60 de lei bani proşti de la Dumitraşco fost vistier, de 22 galbeni ce i-a fost dator cu bani de argint unchiul nostru Ciogolea lui Dumitraşco vistiernicul, deci acei bani i-am luat pentru o parte de ocină de **Pomârla**, ce se va alege”[844].

1672, ianuarie 25: Dumitraşco Nacul vistiernic cumpără, cu 62 lei bani proşti şi cu 22 galbeni, „un zălog, părţile nepoţilor Ciogoleştilor din **Pomârla**, anume David din **Zăluceanu**, Savin de **Hudeşti**, Petre Docnea şi Toader Hermeziu”[845].

1774, iunie 22: Satul **Hudeştii**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[846]**, toată suma caselor: 357**. Scădere rufeturile, însă 151: 11 femei sărace, 34 argaţi, slugi, păstori i

[843] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 460, p. 392

[844] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 92

[845] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 8

[846] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 499-503

plugari ai dumisale spătarului Mihălachi Costachi, 11 slugi, argaţi i plugari ai dumisale vornicesei Aniţei, 5 preoţi i diaconi i dascăli, 3 jidovi, 37 ţigani boereşti, 30 scutelnici ai dumisale spatarului Mihălachi, 20 ai dumisale vornicesei Aniţii. Rămân birnici 206. / **Birnici**: Ion Comândatu / Andrei Comândatu / Ştefan Roşca / Dumitraşco Puiu / Anton Jacotă / Andronachi Hrivor / Simion Prodan / Nichita Prodan / Sandul Anton / Enachi Armăsar / Neculai, rus / Ştefan Minciună / Toader Cârdeiu / Iosip brat lui / Grigoraş sin (fiu) Minciună / Ion, brat (frate) lui / Ştefan Chiţacu, slab, bătrân / Simion sin Sandul Lupan / Vasile Sofroneţ / Neculai Dămian / Andrei Ghirău / Vasile Dămian, slab, bătrân / Nichifor Dămian / Ion, cioban, sărac / Simion Chiţacu / Lupul Buzilă / Macovei Caţuc / Andriiaş Buzilă / Ion Buzilă / Vasile sin (fiu) Dumitraşco / Ion, rus / Iacob, rus / Toader sin Sandul / Pintilie Cocoş / Iacob Cucoş / Vasile Glod / Antohi zet (ginere) strugar, slab / Grigoraş zet strugar / Todosii zet Costin / Nichita cumnat lui Doroftei / Simion, butnar / Vasile, vornicel / Ioniţă sin Pintelie Dumitrescu / Sava Bâşcă / Mihai Bâşcă / Vasile Zbeiu, slab / Ion Zubeiu / Toma Spătar / Grigori zet Jalbă / Costandin Jalbă, slab / Costandin, cheptănar / Costandin zet Humulescu / Sandul Fetescul /Nichita, scutar / Georgie, ciobotar / Irimia Velie / Ion Brumă / Ştefan Prefăcutu / Vasile Mertec / Costaşco, cojocar / Simion, brat (frate) lui / Vasile Barbălată / Ion Cârdeiu / Mihai, stricat, slab / Grigorie Bostan / Ion sin lui / Costin, rotar / Acsinti sin lui / Simion, rus / Tănasi, rus / Vasile, rus / Gavril, rus / Georgi Surdul / Pintilie, cojocar / Ion sin lui / Toader Oane / Sandul Colţunachi / Costandin Cucoş / Neculai sin Corjos / Costandin Cojocia / Grigore Fliscă / Iacob

Buliga / Georgie Moroşan / Petre Moroşan / Stoica, strugar, slab / Simion Costiş / Maftei Ochişor / Pintelie sin pas / Nichita Mitrofan / Vasile Mitrofan / Vasile sin Ochişor / Vasile sin Grebăn / Grigore Ciupercă, slab / Mihălache Ţulug / Ion Ţulug / Neculai Ţulug / Vasile Ţulug / Grigoraş Ţulug / Ştefan sin săcrier / Dumitraşco sin Sandul / Onofrei, rus / Vasile Pobircu / Neculai, crâşmar / Pricopie Ionaşco / Timofti Ochişor / Ilie Horan / Ion Horan / Pavel Horan / Alecse zet Pântei / Iacob zet Pintilie / Pintilie Dumitrescu / Iliaş zet Irimiţă / Mane zet Irimiţă / Ioniţă sin Irimiţă / Ion Pricop / Irimie brat lui / Vasile sin Sandul / Dumitraşco Mitrofan / Grigoraş zet ego / Andrei sin Lupan / Dănălachi Mustaţă / Sârghie Mustaţă / Tănasi, morar / Costandin sin Toader, morar / Andonie zet Mânzul / Toader, rus / Vasile One / Ion Teculian / Toader Teculian / Ştefan Pelihacia / Pavăl, chioar / Acsinti, morar / Dănilă Lupan / Ion Josan / Dumitraşco Irimiţă / Miftodii, ungurian zet Dănăluţă / Vasile Ciupercă / Pavăl sin Dumitraşco / Petre Huţan / Vasile, ungurian / Neculai, vornic / Ion, vătăman / Andreiaş, holtei cu mamă / Enachi nepot lui Dămian / Mihai, cojocar / Ion, secrier / Ioniţă, holtei cu mamă / Mereuţă, holtei cu mamă / Timofti, holtei cu mamă / Gavril Burduja / Ioniţă, holtei cu mamă / Alecsa, olar / Anton Pătrar, orb, nevolnic / Eftimie Ochişor, slab / Ştefan Vâzdoagă, surpat / Iacob, holtei cu mamă / Costin sin Iliana / Ignat nepot lui Dumitraşco / Ştefan cumnat lui / Gavril Mitrofan, neputincios / Eftimie Caproş / Timofti sin Ignătoai / Istrati, holtei cu mamă / Georgi, ciubotar, văduvoi / Toader, văduvoi / Simion, rus / Ifrimie, pas, nevolnic / Grigore Ţurcan / Grigoraş Buga / Ion Hurgheş / Gavril sin Hurgheş / Ştefan zet lui / Grigorie Rădăucian

/ Ştefan brat lui / Georgie brat lui / Ioniţă Păpuşoi / Petre Bofa / Toader Păpuşoi, holtei cu mamă / Toader Ciută / Ştefan zet Bofa / Macsin, olar, rus / Ivan, rus / Neculai Turtăcaldă / Melintii Cordeiu / Ştefan Mogâldău, holtei, bătrân / Ilie Mustiaţă / Ion, ungurian / Sofronie Sandipa, slab / Ilie Foamiti / Lupul sin butnar, holtei cu mamă / Carpu sin Costin / Gavril Minciună / Acsinti Ropotă / Ştefan Ursulică / Ion Anton / Toma Pelihar / Andrei brat lui / Miron, rus (Ropotă) / Ion zet lui, nepot lui Ropotă / Mihai, rus / Pintilie sin Mihaiu / Ion Mustaţă / Dumitru zet Mihaiu / Neculai, butnar / Anton, rus, cumnat lui Neculai / Vasile zet Grigoraş, pescar / Ion Dron / Todosii Tătaru / Alecsa, vătăman / Filip Orbu / Pintilie zet muntian / Toader Fusul / Georgi sin Arseni / Vasile Bălan / Dumitraşco sin Arseni / Vasile zet Petre, rus / Sava sin Petricăi / Neculai, rus / Ostahi / Grigoraş Roatăstrâmbă / Ion, merticar / Iacob, rus / Nistor Mitrofan / Simion Spânul / Toader Bolocan / Agapie brat lui / Andrei Găloiu / Nichita, strugar / Floria Roatăstrâmbă / Costin Ciupâşcă, rus / Toader sin Enăchioi / Vasile Mirăuţă / Ion Jăle / Vasile sin merticar / Grigori Ţurcan / Grigoraş brat Găloiu / Ion Brumă / Savin Nichifor / Simion Ropotă / Toader Mirăuţă / Georgie, văduvoi / Istrate sin Enăchioai / Georgiţă Roatăstrâmbă, slab / Andrei Spânul, slab / Neculai Căpută / Mihălachi cumnat vătămanului / Ion brat pescar / Sandul, morar / Eftimie Horan / Toader sin Irimiţă / Ion zet Buga / Tănasii, rus, holtei cu mamă /Gavril, rus. // **Femei sărace, făr' de ajutor**: Iftinca, babă / Irina, babă / Altă Irina, babă / Catrina, babă / Ilena, săracă / Ioana, săracă / Marie, babă / Irina, săracă / Nastasia, babă / Ilena, preoteasă, săracă / Aniţa, soră vornicului. // **Slugi, argaţi ai dumisale vornicesei Aniţii**:

Simion Grosu, slugă / Toader, slugă / Ion Prepeliţă, slugă / Acsinti Lupan, plugar / Toader Hrihor, plugar / Grigoraş, ciobotar, slugă / Doroftei Lupan, puşcaş / Ioniţă sin Lupan, puşcaş / Grigoraş, pescar / Ilie Sofroneiu, pescar / Ion, ungurian, argat. // **Slugi, argaţi, păstori ai dumisale spătarului Mihălachi Costachi**: Ştefan Pârău, vătav / Costandin Botezat, logofăt / Costachi Buliandră, slugă / Georgi, sârbul, slugă / Ioniţă, muntian, slugă / Ştefan Bujoran, slugă / Sandul, ungurian, slugă / Gavril Grosu, slugă / Neculai Boşcă, slugă / Ilie Popa, slugă / Ştefan Loizu, slugă / Vasile, olar, slugă / Ion Bujoran, slugă / Vasile, chilar / Grigorie, rus, slugă / Iacob, morar / Toader, morar / Ion Mâţă, morar / Roman Mitrofan, plugar / Iacob Ciorne, rus, plugar / Iacob, rus, plugar /Petre, plugar / Eftimie Drăgun, plugar / Maftei, plugar / Ion sin Dumitraşco, puşcaş / Toader Vele, puşcaş / Neculai Ţară, dulgher / Ivaşco, cojocar / Iacob, rus, herghelegiu / Iacob, rus, văcar / Acsinti, puşcaş / Georgi, argat / Toader, argat / Andrei, rus, Botezat. // **Preoţi**: Preotul Ilie / Preotul Andrei Dumitrescu / Preotul Sandul / Toma, dascălul / Diaconul Mereuţă. // **Jidovii**: Moscul, jidov / Zeilic, jidov / Leiba, jidov. // **Ţiganii boiereşti ai dumisale spătarului**: Ştefan Gândac, jude / Gavril, croitor / Ursul Gândac / Ipate, zlătar / Costandin, potcovar / Vasile Jambric / Toader, grădinar / Ion, chitar /Ion Minciună / Grigori Modoran / Andrei sin lui / Radu, viziteu / Sandul Blebia / Ioniţă Roznovan / Sandul Roznovan / Andrei Iorga / Iordachi Micul / Lupul Hlamba / Iacob sin Radu / Ion, muntian / Giorgie Velia / Iordachi Velia / Simion Velia / Iorga Velia / Timoftei Velia / Ursul, pânzar / Toader, bucătar / Lupul Hlamba, chior / Hilip Surdul / Costandin Gane. // **Ţigănci vădane**:

Irina / Iliana / Ioana / Lupa / Catrina Cuclincioai / Paraschiva / Safta Muniancă.

1900: „**Hudeştii Mari**, comună rurală în partea de nord-est a plăşii Prutul de sus, în judeţul Dorohoi, formată din satele: Alba, Bașeul, Concești, Lupeni și Vatra, cu reședința primăriei în Vatra. Are o populaţie de 1.098 familii sau 4.737 suflete; 3 biserici, cu 4 preoţi, 6 cântăreţi şi 4 pălămari; 1 școală, condusă de 2 învăţători şi frecventată de 80 elevi; 2.200 hectare 39 ari pământ sătesc; 7.160 hectare 98 ari câmp şi 2.217 hectare 4 ari pădure, ale proprietarilor; 6 iazuri; 26 pogoane de vie. Sunt 2.335 vite mari cornute, 7.053 oi, 17 capre, 431 cai, 1.320 porci; 325 stupi cu albine”[847].

HUDEŞTII MICI

(azi Miorcani, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani).

1624, martie 27: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic Necoară, care primeşte uric pentru „satul **Măgura** (ţinutul Dorohoi, Botoşani) din ţinutul Dorohoi, care acest sat a fost al nostru drept domnesc, ascultător de ocolul Dorohoi”; „satul **Trifăuţii** (comuna Vasilcău, judeţul Soroca, Moldova) din ocolul Soroca”; /„satul **Şirăuţii** (regiunea Cernăuţi, Ucraina) din ţinut Hotin, pe malul Prutului, şi două fălci de vie în Dealul Porcului, de sub pădure la **Cotnari**, care acest sat şi aceste vii sunt

[847] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 748

danie cneaghinei lui, Todosia, de la Cârstina pârcălăboaia, pentru multă avere pe care a dat-o ea pentru Lozinschi, când l-a scos de la tătari"; / „a patra parte din tot satul **Huhurezi** (lângă Limbenii Vechi, judeţul Bălţi, Moldova), pe care şi l-a cumpărat de la Căzaca, cneaghina lui Trifan postelnic"; / satul **Rădeştii** (în braniştea Bohotin, Iaşi), în ţinutul Iaşi, pe Prut, cu vad de moară la Prut, pe care l-a cumpărat de la Ionaşco Stroici, fiul lui Lupul Stroici logofăt, pentru 300 de ughi galbeni"; „altă parte din satul Huhurezii, din împărţeala acestei părţi în trei părţi, pe care şi le-a cumpărat de la Simbotin, nepotul lui Luca, şi de la Ionaşco, nepotul Andreicăi, şi Ionaşco, şi Buzdugan, toţi nepoţii şi strănepoţii lui Luca, pentru 200 de talei bătuţi"; / „altă jumătate dintr-un bătrân din acelaşi sat, pe care şi-a cumpărat-o de la Agafia, pentru 10 taleri"; / „toată partea lui Mihăilă din **Cajva** (azi Cajba, raionul Glodeni, Moldova) din ţinutul Iaşi, pe care şi-a cumpărat-o de la Gheorghie şi fraţii lui Gligorie şi Pătraşco, fiii lui Toader, nepoţii lui Mihăilă"; / „miluire de la Ştefan Tomşa voievod, satul **Giulinţii** (sat inclus în Miorcani, Botoşani) în ţinutul Dorohoi, pe râul Prut, care acest sat a fost al lui Gheorghie, pârcălab de Hotin, şi s-a luat ca domnesc, pentru că n-a rămas nimeni dintr-însul"; „satul **Năvârneţii** (comuna Năvârneţii, judeţul Bălţi, Moldova), iarăşi îi este danie de la Ştefan Tomşa voievod"[848].

1627, noiembrie 26: Întărit de Miron Barnovschi voievod, în baza împărţirii moşiilor între Ionaşco Urmeziu, fiul lui Mihăilă Dobrul Urmeziu, şi Tudori şi nepoţii lui de frate, fiii lui Toader Urmeziu, nepoţi lui Mihăilă

[848] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 187, pp. 259-262

Urmeziu şi ai lui Tudori… „Şi a căzut în partea lui onaşco Urmeziu a patra parte de sat **Ocnină** (Ocniţa, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Medvidca** (Moldova), în acelaşi ţinut, şi a treia parte din jumătate din satul **Carlacău** (Corlacaul, Moldova), în acelaşi ţinut, şi a patra parte din satul **Horodişte** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a treia parte din satul **Calafindeşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei. Şi iarăşi, în partea fiilor lui Toader Urmeziu, a căzut a patra parte din satul **Hudeştii Mici** (Botoşani) şi a patra parte din satul **Nelipouţi** (raionul Hotin, Ucraina), în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Cuzlău** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a cincea parte din jumătatea satului **Terhăuţi** (Lunca Prutului, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, şi a patra parte din satul **Călineşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei”[849].

1636, iunie 10: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Isac Scorpan, în baza unui zapis de la marii boieri, în care mărturiseau că au venit în faţa lor Todosca, fata lui Nicorici Urmeziu, şi Lupaşco sin (fiu) Ocnină, nepoţii lui Nicorici „şi au vândut dreapta lor ocină şi moşie din satul **Hudeştii Mici** (azi Miorcani, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), ce-i în ţinutul Dorohoiului, cu loc de moară pe apa Prutului şi cu loc de eleşteu, lui Isac Scorpan, drept 66 taleri bătuţi”[850].

1751, iulie 22: Izman şătrar, Vasile Pancul postelnic, Costaşco Bran şi şi Dumitraşco Stroici pos-

---

[849] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 262, pp. 344-346

[850] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 431, p. 494

telnic hotărăsc „moşia **Giulinţii** a lui Ursachi Davidel dinspre moşia **Rădăuţii**, ce sunt tot la ţinutul Dorohoiului”[851].

1759, aprilie 28: Ioniţă Sorocean şi neamurile sale „s-au învoiet cu unchiul lor Davidel şi cu Alexandru, fiul, pentru moşii ce au avut împărţiloare îndre dânşii, dintre care să stăpânească Davidel satul **Giulinţii** şi jumătate de sat **Hudeţtii mici**, şi ei încă să stăpânească jumătate de sat Hudeştii mici, şi, măsurând-o cu odgonul, să li se dea lor a patra parte din amândouă, ca să nu mai aibă pricină pe urmă sau vreo strâmbătate”[852].

1761, mai 8: Carte de judecată de la veliţii boieri, prin care „se întăreşte stăpânirea lui Alexandru Davidel pe părţile din moşia **Hudeştii mici**, întocmai după tăria dovezilor ce a arătat, iar un Gavril Burdui, cu fraţii lui, ce s-au răspuns că ar fi seminţie dintr-un Scorpan, care cerea o parte din Hudeştii mici, după un ispisoc de la Vasile (Lupu) vodă din leat **1636** (7144), iunie 10, se dau rămaşi, şi acel ispisoc se ia din mâna lor, neavând niciodată stăpânire”[853].

1767, martie 11: Fraţii Alexandru, Lupul şi Iordache, feciorii lui Ursachi Davidel, vând logofătului Lupul Balş „satul întreg **Giulinţii** şi jumătate de sat din **Hudeştii mici**, ce sunt într-un hotar, la ţinutul Dorohoiului, drept 850 lei, dându-i şi toate scrisorile ce au avut”[854].

1767, mai 21: Vasile Soroceanu, fraţii săi şi toţi nepoţii Soroceni „au dat danie mănăstirii Horecea a patra şi a şaisprezecea parte din **Hudeştii mici**, pentru pome-

---

851 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 293, 294
852 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, p. 294
853 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 294, 295
854 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, p. 296

nirea lor şi a tot neamului lor”[855].

1767, iulie 5: Tanase Moşan, nepot lui Ursachi Davidel, mărturiseşte că „a vândut rposatului logofăt Balş a patra parte din satul **Hudeştii mici**… ce au avut întracea parte şi verii lui Soroceanii, şi el, Tanasă Moşan, se învoi cu dânşii, ca să le dea ori bani, ori moşii aiurea”[856].

1779, mai 18: Teofilact, dichiul mănăstirii Horecea, arată că „a făcut aşezare cu răposatul Lupul Balş, după răvaşul stareţului, şi a dat din partea mănăstirii logofătului Balş a patra şi a şaisprezecea parte din tot satul **Hudeştii mici** şi **Giulinţii** de pe Prut, din ţinutul Dorohoiului, danie de la Soroceni, iar logofătul Balş a dat mănăstirii, schimb pentru schim, a treia parte din tot satul **Nahorenii**, din ţinutul Sucevei”[857].

1793, ianuarie 23: Jaloba lui Iordachi şi Andronachi, feciorii lui Ursachi Davidel, prin care se plâng boierilor veliţi „că fratele lor cel mai mare, Alexandru Davidel, a vândut două moşii, **Hudeştii mici** şi **Giulinţii**, răposatului logofăt Balş, în vremea când ei au fost mici, fără de vârstă, în care vânzare ar fi intrat şi părţile lor, cu care fratele lor treabă n-ar fi avut, şi cer ca să se întoarcă banii, preţul cu care a vândut fratele lor, şi să ia moşiile, de vreme ce acum şi spătarul Manolache Balş ar fi vândut aceste moşii la altă mână”[858].

1793, februarie 4: Mărturia lui Ioniţă căpitan şi de la Vasile Gheorghiţă, prin care mărturisesc ce moşii au rămas în stăpânirea fraţilor gemeni Iordachi şi Andronachi, feciorii lui Ursachi Davidel, atât pe baştina părin-

---

[855] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, p. 296

[856] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, p. 295

[857] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 296, 297

[858] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 297, 298

tească, cum şi cumpărături ce a mai luat fratele lor Alexandru Davidel şătrarul, şi cum că le-ar fi rămas de la fratele lor şi nişte vii la **Odobeşti**, care iarăşi ei le-ar fi vândut”[859].

1900: „**Hudeştii Mici**, comună rurală în judeţul Dorohoi, plasa Prutul de jos, formată din satele: Miorcani (Hudeștii Mici) şi Miculinţi, cu reşedinţa primăriei în Miorcani. Are o populaţie de 413 familii sau 1.813 suflete; 2 biserici, 2 preoţi, 4 cântăreţi și 2 pălămari; 1 şcoală, cu 1 învățător şi frecventată de 40 elevi; 1.456 hectare 81 ari pământ sătesc; 4.471 hectare 31 ari câmp şi 34 hectare 37 ari pădure, ale proprietarilor; 3 iazuri; 1 pogon vie. Sunt 1.396 vite mari cornute, 1.840 oi, 360 cai, 330 porci. Stupi cu albine sunt 87”[860].

HUDICENI

(pe Lăpuşna, sub Movilă, în hotar cu Scorţăşti, raionul Kotovsk, Moldova).

1612, iulie 19: Întărit de Ştefan Tomşa voievod lui Ionaşco Cehan vornic de gloată, în baza unui zapis de mărturie de la popa Necoară din **Horjeşti**, Cihan bătrânul, Rusul, frate-său Laur şi Simion din **Stăneşti**, Toader Mărgilat de **Stângaci**, Bălici şi Văsian din **Ciorăşti**, „scriind cum el singur a cumpărat o bucată de ocină din

[859] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 298, 299
[860] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 748, 749

satul **Nemicani** (pe Lăpuşna, sub Movilă, în hotar cu Scorţăşti, raionul Kotovsk[861], Moldova) de la Toader Hudici pitar din **Hudiceni** (pe Lăpuşna, sub Movilă, în hotar cu Scorţăşti, raionul Kotovsk[862], Moldova), toată partea lui, care i-a fost cumpărătură de la Toader Cosiţă, pentru 30 taleri bătuţi"; în baza altui zapis, de la Toader Dubău, ureadnic de **Huşi**, de la şoltuz şi cei 12 pârgari, de la popa Trifan, Dumitru Sorâci, Gavril Iuriescul, Balcă Ianciul din **Huşi**, de la Roman şi Gligorie din **Păhneşti**, Bilaşco, Frăia, Hilip şi popa Oniţă din **Şopârleni**, „scriind cum el a cumpărat o bucată de ocină de la Sava stolnicul, fiul lui Raşco, cât se va alege din jumătate din satul **Şopârleni** (pe Prut şi Zebuştea[863], Vaslui), pentru 60 taleri de argint". / Şi un alt zapis, de la Ionaşco fost mare armaş, Toader din **Botneni**, popa Ifrim şi Moisei, „scriind cum a cumpărat, de la Măriica Stângăcioae, fata lui Posmag, nepoata Micăi, toată partea ei din satul **Dolheşti** (pe Crasna, şinutul Fălciu, Iaşi), pentru 22 taleri bătuţi"[864].

---

[861] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 175

[862] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 128

[863] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 251

[864] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 248-251

HUEŢENI

(sat cu moară în com. Vorona, Botoşani).

Întărit, în **16 noiembrie 1433**, de Ştefan voievod, lui Hodco Costici şi femeii sale Vasiutca, care primesc uric pentru „satele pe Vorona, anume: curtea Anuşcăi şi **Hueţeni**, şi Sineşti, lângă Vereşceac, şi Glodeni, unde este jude Nenciul, şi **moara pe Siret, unde este Hueţ**… Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[865].

HUHUREZI

(lângă Limbenii Vechi, judeţul Bălţi, Moldova).

1624, martie 27: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic Necoară, care primeşte uric pentru „satul **Măgura** (ţinutul Dorohoi, Botoşani) din ţinutul Dorohoi, care acest sat a fost al nostru drept domnesc, ascultător de ocolul Dorohoi”; „satul **Trifăuţii** (comuna Vasilcău, judeţul Soroca, Moldova) din ocolul Soroca”; /„satul **Şirăuţii** (regiunea Cernăuţi, Ucraina) din ţinut Hotin, pe malul Prutului, şi două fălci de vie în Dealul Porcului, de sub pădure la **Cotnari**, care acest sat şi aceste vii sunt danie cneaghinei lui, Todosia, de la Cârstina pârcălă-

[865] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 120, pp. 173, 174

boaia, pentru multă avere pe care a dat-o ea pentru Lozinschi, când l-a scos de la tătari"; / „a patra parte din tot satul **Huhurezi** (lângă Limbenii Vechi, judeţul Bălţi, Moldova), pe care şi l-a cumpărat de la Căzaca, cneaghina lui Trifan postelnic"; / satul **Rădeştii** (în braniştea Bohotin, Iaşi), în ţinutul Iaşi, pe Prut, cu vad de moară la Prut, pe care l-a cumpărat de la Ionaşco Stroici, fiul lui Lupul Stroici logofăt, pentru 300 de ughi galbeni"; „altă parte din satul Huhurezii, din împărţeala acestei părţi în trei părţi, pe care şi le-a cumpărat de la Simbotin, nepotul lui Luca, şi de la Ionaşco, nepotul Andreicăi, şi Ionaşco, şi Buzdugan, toţi nepoţii şi strănepoţii lui Luca, pentru 200 de talei bătuţi"; / „altă jumătate dintr-un bătrân din acelaşi sat, pe care şi-a cumpărat-o de la Agafia, pentru 10 taleri"; / „toată partea lui Mihăilă din **Cajva** (azi Cajba, raionul Glodeni, Moldova) din ţinutul Iaşi, pe care şi-a cumpărat-o de la Gheorghie şi fraţii lui Gligorie şi Pătraşco, fiii lui Toader, nepoţii lui Mihăilă"; / „miluire de la Ştefan Tomşa voievod, satul **Giulinţii** (sat inclus în Miorcani, Botoşani) în ţinutul Dorohoi, pe râul Prut, care acest sat a fost al lui Gheorghie, pârcălab de Hotin, şi s-a luat ca domnesc, pentru că n-a rămas nimeni dintr-însul"; „satul **Năvârneţii** (comuna Năvârneţii, judeţul Bălţi, Moldova), iarăşi îi este danie de la Ştefan Tomşa voievod"[866].

---

[866] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 187, pp. 259-262

HULBOCA

(Orhei, ocolul Culii, Moldova).

1669, aprilie 20: Aniţa, femeia lui Vlaşcă, feciorul lui Şuruna, şi soră-sa Mardaria, fetele Rucsandei, şi Măria, nepoatele Bunii Dăncioae vând lui Apostol Durac fost serdar, drept 45 lei, „moşia de au avut de la moşul (bunicul) lor Danciul şi de la femeia lui Buna, din satul **Morozănii**, din partea Danciului şi a bunei, din a patra parte, trei părţi, şi din cumpărătura ce au avut Danciul şi Buna, ce se va alege din partea de jos, ce au avut cumpărătură moşii lor de la Părhuţoaia, şi cu vad de moară ce este la Vatici, în coada heleşteului Pituşcanului, care vad s-a chemat al moşului lor Paşcanul, aşijderi trei părţi… înaintea lui Isac din **Hulboca**, Gaşăar din **Puţântei**, Grăjdean ot **Isacova**, Floniţă Buhchlih din **Vadul Furii**, Grigore sin (fiu) Condrea ot **Lucaceuca**, Postolachi, Isac, Ţugul şi Constantin ot Morozăni”[867].

1774, iunie 5: Satul **Hulboca**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[868], avea **toată suma caselor 14**. Scădere rufeturi 8: 2 mazili, 2 ruptaţi, 3 femei sărace, 1 ţigan. Rămân birnici 6. / **Birnici:** Manole Harşte / Acsinte Harşte / Ioniţă Harşte / Vasili Mârzac / Toader, grădinar. // **Rufeturi:** Ioniţă Corne, mazil / Lupul Irimie, mazil / Vasile Harşte, ruptaş

[867] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 117, pp. 123, 124
[868] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 401

/ Nani Harşte, ruptaş / Lupa, femeie săracă / Zamfira, femeie săracă / Marie, femeie săracă / Maftei, ţigan Irimiei.

1904: „**Hulboaca**, sat în judeţul Orhei, volosti Isacova, la est de satul Putunţei, cu care aproape se uneşte. Are 169 case, cu o populaţie de 1.090 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Nicolae; 314 vite mari. Împrejurul satului sunt numeroase vii şi grădini fructifere, nuci seculari”[869].

HULPĂŞENI

(comuna Băcani, Vaslui).

1599, septembrie 25: Anton voitul şi cei 12 pârgari de **Bârlad**, Trifan din **Bicanii vechi** şi Ilie al lui Avram şi Ionaşco Ţogoi din **Portăreşti**, adunaţi ăn casele lui Ştefan diac domnesc din Bârlad, întăresc zapisul, scris de popa Petriman din **Mărtineşti**, prin care Brumară mărturiseşte că a „vândut moştenirea din satul **Bicani** lui Ihnat din Bicani şi lui Vitolt din **Hulpăşăni**, pentru o vacă şi pentru 10 taleri. Iar noi, Ihnat şi Vitolt, mărturisim cum că se amestecă un frate al nostru, anume Ilie, şi nu vrea să plătească. Aşa, noi am plătit banii deplin în mâinile lui Brumară, dinaintea şoltuzului şi pârgarilor din târgul Bârladului”[870].

1644, februarie 1: Anghelina şi feciorul ei Vasile,

---

[869] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 120

[870] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 21, pp. 37, 38

fata lui Simion Miera, feciorul Nastei, fetei lui Ion Fărâmă de **Fărâmeşti** (comuna Zorleni, Vaslui), vinde lui Scărlet de **Zorileni** (comuna Zorleni, Vaslui), drept 100 lei bătuţi, „doi bătrâni, ce-au fost partea ei de la moşul ei Fărâmă şi de la Fărâmoaie, din siliştea Fărâmeştilor, din Movila Iepei, la vale, pe drum, prin gura Iepei… în faţa lui Simion Cernea şoltuzul, cu 12 pârgari, popa Ştefan cel domnesc, Ionaşco Dinga neguţătorul, Nacul tij (la fel), Vântul tij, Ciudin tij, neagoe ce-a fost şoltuz şi mulţi oameni buni din târg de **Bârlad**, Drăgan de **Zmiiani** (Zmieni, contopit cu Băcani, comuna Băcani, Vaslui), Bălan Hulpe şi Bolea de **Hulpăşeni** (comuna Băcani, Vaslui), Petrea de **Banca** (comuna Banca, Vaslui), şi Necoară de **Suseni** (comuna Băcani, Vaslui)”[871].

1675, martie 6: Dumitraşco din **Hulpăşeni** şi femeia lui Anghelina dăruiesc lui Toader, vornicul de **Bârlad**, feciorul Bujoranului Constantin, „partea noastră, câtă se va alege, din matca pârâului, din iazul de jos, cu vad de moară… aşijderea, şi nişte părţi de cumpărături, ce-am avut într-acel iaz, i le-am vândut lui Toader, drept 28 lei buni… care părţi au fost ale lui Terchil şi ale Mohoriatoei… dinaintea lui Toader Pălade, ce-a fost vistiernic mare, Neculai căpitanul de Curte şi Buciumaş din **Zmeiani**, Corlat uricariul, popii Ionaşco, Arsenie şi Gligoraşco din **Horiiata**, a popii şi a Sratului din **Bacani**, Dumitraşci Băltăgel din **Ghicani** şi a popii Avram din Hulpăşeani”[872].

---

[871] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 243, p. 223

[872] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 68, pp. 113, 114

1677, noiembrie 15: Maria, femeia lui Tudosă Grecul, şi nepotul ei Gavril, feciorul fratelui ei Pavăl Bâtcovici din **Hulpăşeni**, vând vistiernicului Toader Pălade „o parte din seliştea **Grecilor**, care a fost a lui Neculai, ginerele lui Simeon Portariul, şi ne-a vândut-o nouă drept doi boi, şi boii i-am dat şi zapis nu a apucat să ne facă, căci tocmeala ne-a fost să-i dăm peste acei boi cât vor socoti oameni buni că este preţul moşiei; iar acum, întâmplându-se că a căzut în mâinile vistiernicului Pălade, n-am putut noi ca să ţinem împreună cu dumnealui acea parte, ci o am dat dumnealui, iar dumnealui ne-a dat acei doi boi, pe care i-am fost dat noi”[873].

1682, martie 18: Postolachi Topală şi femeia lui Maria, fata lui Corjăl, dăruiesc lui Enachi postelnic „partea lor de moşie din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, moşie de pe Corjăl, din bătrânul Putnenilor”[874].

1682, iulie 15: Tacul, feciorul Dumitrei, dăruieşte postelnicului Enachi, feciorul spătarului Pălade, „din sat **Hulpăşăni**, a sa moşie, partea mamei sale”[875].

1685, august 20: Întărit de Constantin voievod agăi Lupaşco Bogdan, feciorul fostului comis Gheorghiţă, care arată zapise de mărturie „de la Ion, Ilie şi Nedelcu din **Denisăşti**, scriind cum Varvara, fata Stancăi, a vândut toată partea sa, un bătrân din Dănişăni lui Vasile Dămian, drept 80 taleri de argint, iar Vasile a vândut comisului Gheorghe Bogdan… / de la Ion Udre, Grigore a Ursoaei,

---

[873] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 124, pp. 131, 132

[874] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 127, p. 133

[875] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 128, p. 133

Tofan Răpede, Vasile fratele lui Tofan şi Grăjdeanu din **Glăvăneşti**, scriind cum Simeon, feciorul Dobrii de Glăvăneşti a vândut a sa dreaptă ocină şi moşie, un vad de moară în apa Zeletinului, vadul de jos, lui Ion Rusăi din **Putredeni**, iar Ion Rusă l-a vândut lui Gheorgiţă Bogdan comisul, drept 60 taleri bătuţi… / de la Toader Paladi, Toader şi Ion Bujoranul, Constantin şi Pavăl Bâtcă din **Greci** şi Simeon din **Hulpăşeşti**, scriind cum Mereuţă cu feciorii săi au vândut partea socru-său Gavril şi a soacrăsi Ioana din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Putnenilor, ce este în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 de taleri… / de la Ianachi vistiernic, Constandin jicnicer, Negre stolnic, Roşca şi Vetriş vornici de poartă, scriind că Ioana Căzăceasa, cu feciorii ei Ion şi Gavril, au vândut partea din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, ce sunt pe Smila, în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 40 galbeni… / de la aceiaşi boieri, scriind cum Ionaşco, feciorul lui Ionaşco din **Negreşti** a vândut ale sale drepte ocini şi moşii din satul **Hulpăşeşti** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 20 taleri de argint… / de la Crăciun, Porhirie şi Necula din **Floreni**, Strătulat din **Pătrăşcani**, Postolache şi Simion din **Bicani**, scriind cum Toader, feciorul lui Iftodi din Hulpăşeni a dăruit ale sale drepte părţi din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis … **/** de la Neculai, feciorul lui Frim din **Zmeeni**, Ionaşco Şălarul de **Suseni**, Stratul de **Băcani**, Pavăl fecior lui Bâtcă şi popa Buguţa de **Portăreşti**, scriind cum fraţii Constantin Şoitul şi Dumitraşco au vândut a treia parte dintr-un bătrân din satul **Ibăneşti** şi din **Hulpăşeni** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 90 taleri de argint… / de la Racleş vătavul de **Stolniceni**, Toader Bujoranu şi Grădescul pitar, scriind

cum Neculai, feciorul lui Zavantie de **Ivăneşti**, a vândut partea câtă i se va alege după mamă-sa Nastasia, fata lui Hilimon, din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Hilimoneştilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Toader Paladi stolnicul, Gavril şi Ciochină – vornici de Bârlad, Constantin Isar, Echim călugărul de **Portăreşti**, popa Andrei din **Băcani**, Neculai şi Buciumaş de **Zmeeni** şi Toader Bujoranu de **Fruntişăşti**, scriind cum Stratul, feciorul Irimiei Sărăcuţul de **Băcani**, a vândut părţile de moşie ale lui Vasile Cheptănariul de la **Ibăneşti** şi de la **Hulpăşeni**, din bătrânul Putnenilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Simion medelnicerul, Liciul, Ion Nuţul, Alexandru şi Ion Măciucă de **Polocineşti**, scriind cum a vândut Ion Giudele de Polocineşti a sa parte de sat din **Ibăneşti**; şi cu femeia sa şi-a vândut partea lor de ocină din **Şărbăneşti**, cât se va alege; şi Tudor din Poloceni a vândut partea lor din Şărbăneşti lui Şandru, iar Şandru a vândut lui Gheorghe Bogdan comis, drept 100 taleri de argint… / de la Dumitraşco Călin, ţoltuzul, cu 12 pârgari din târgul **Bârladului**, şi Crâste Gavriţa şi popa Gavril tot de acolo, scriind cum Gavril, feciorul lui Vasile, fratele lui Tămâie, nepot lui Căpăţână, a dăruit a sa dreaptă ocină de la **Poloceni**, ce este de la părinţii săi şi altă parte. Ce-i este cumpărătură de la Neagul, lui Gheorghe Bogdan comis … / de la Zota, Toader Grădescul şi popa Costachi, scriind cum Ţigan de **Huşi** a vândut a sa dreaptă ocină din satul **Belceşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint”[876].

---

[876] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 76, pp. 123-128

1695, august 16: Necolai şi Todosia, feciorii lui Bole din Hulpăşăni, dăruiesc lui Ion Pălade vtori logofăt şi soţiei sale Nastasiica, „dreaptă ocină şi moşie din sat din **Hulpăşăni**, ce este pe apa Smilii, în ţinutul Tutovii, cumpărătura părintelui nostru Bolii pe zapis ce avem”[877].

1699, februarie 26: Pavăl sin (fiu) lui Ionaşco Scurtu dăruieşte marelui sulger Ion Pălade şi jupânesei Nastasiicăi „a sa moşie, ce o avea de pe moşul (bunicul) său Mihail, din **Hulpăşeni** câtă se va alege”[878].

1700, iunie 3: Dumitraşco Covăsăţ din Bârlad, nepotul Drăgălinei, dăruieşte „nănaşilor săi Gligori şi Ioniţă, fraţii lui Negruţ, a sa dreaptă ocină din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, partea moaşă-sa (bunicii sale) Drăfălina”[879].

1708, februarie 9: Chiriac Stegaru vinde marelui vistier Ion Pălade „partea câtă i se va alege din **Hulpăşeni**, din tot hotarul a şasea parte, din partea Vitoleştilor, ocină şi moşie de pe maică-sa Maria, fata lui Ion Bole; aşijderea, îi vinde şi o parte de pe moşul (bunicul) său Ion Bole”[880].

1716, februarie 25: Marica, fata Ioanei, fetei lui Lihaciu (Lehaci), cu fiul ei Necolai vând marelui spătar Ion Pălade, „din sat din **Hulpăşani**, pe apa Smilii, ce se va alege partea moşului (bunicului) nostru Simeon Lehaciu, din bătrânul Boleştilor… Aşijderi i-am vândut partea moşului nostru Simion Lehaciu, ce se va alege din

[877] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 129, pp. 133, 134

[878] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 130, p. 134

[879] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 131, p. 134

[880] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 132, p. 134

stâlpul Boleştilor, din satul **Suceveni** şi din **Vlamnic**, ce este pe apa Bogdanii, tot în ţinutul Tutovii”[881].

1767, august 25: Vasilache Ibănescul, Toader Ibănescul, Chirica feciorul Stratului, Constandin cumnat lui Vasilache, Lefter nepot lui Vasilache, Constantin a Măriuţii, Postolachi cumnat lui Vasilache, Necolai Bour nepot, Nastasia femeia lui Apostul, „împreună cu tot neamul nostru, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Mihăilă, bătrânul de **Ibăneşti**, făcut-am zapis la mâna dumisale Ioan Pălade marele logofăt, precum să se ştie că, având dumnealui 21 de stânjeni şi 3 palme de moşie în seliştea **Ibăneştilor**, la ţinutul Tutovii, însă 11 stânjeni şi 3 palme din bătrânul Mihăilă, moşul nostru, şi 10 stânjeni din bătrânul Putnianul, aleşi şi stâlpiţi cu pietre de către părţile altor răzeşi, din seliştea satului, de dumnealui Ştefan Popăscul, vornicul de poartă, din let 7270 noiembrie 2, şi mai având noi, dimpreună cu dumnealui, la **Hulpăşăni** pe Smila, care şi-a ales dumnealui părţile dinspre alţi răzeşi, acum, întracest an am căzut cu rugăminte de ne-a dat acei 21 stânjeni şi 3 palme în selişte **Ibăneştilor**, cum au fost aleşi şi stâlpiţi, şi noi i-am dat 21 stânjeni şi 3 palme în **Vulpăşăni**, din bătrânul moşului nostru Mihăilă”[882].

---

[881] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 133, p. 135

[882] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 135, pp. 137, 138

HULPĂŞEŞTI

(lângă Sagna, Neamţ).

1774, iunie 26: Satul **Hulpăşeştii**, al mănăstirii Precistei, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[883], avea **toată suma caselor 35**. Scădere rufeturi 7: 1 mazil, 2 preoți, 1 grec, 3 panțiri. Rămân birnici 28. / **Birnici:** Ștefan Pociombu / Iovan sin (fiu) vrâncian / Luca, grădinar / Ioniță Ene / Ioniță, butnar / Pricopi Acsănti / Apostol fiul diacon / Grigore Gane / Ilii fiu lui Albăscul / Toader fiu Marăi / Ioniță Albăscul / Ion Hâncul / Năstasă Gane / Ștefan, lipovan / Ion Bădrag / Ilie fiul lui Panhile / Gheorghe Mogâlde / Gheorghe Ene / Dumitrașco Crâste / Ilieș / Toader Tăzlăoanu / Ion fiul lui Gheorghe / Ion fiul lui Lupul / Ion Honcul. // **Rufeturi:** Ștefan Avetir, mazil / Popa Vasile / Diaconul Carpu / Mihălachi, grecu, căpitan de vânători / Crăciun, panțir / Ștefan, panțir, tălmaci / Roman, panțir.

---

[883] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 266, 267

HULUBEŞTI

(sat în pustia Hluboca, apoi Hobalma, Hobana,
azi Hulubeşti, comuna Pomârla, Botoşani).

1438, iunie 20: Întărit de Ilie voievod vornicului Hudici, care primeşte uric pentru „Rohtineţii, cu toate poienile… unde a fost Giurgiu Ungureanu”, primit, la schimb cu pan Stroe. „De asemenea, îi mai dăm o pustie la Holmul Negru, anume Hluboca, şi un sat la drum, la gura pârâului Borodac, unde a fost cneaz Mihail… Iar hotarul acestei jumătăţi de sat să fie dinspre toate părţile pe unde din veac a existat. Iar hotarul acelei pustii să fie cât îi va fi îndeajuns pentru un sat. Iar hotarul satului de la drum, cu toate hotarele sale vechi, pe unde din veac a existat”[884].

HULUBEŞTI

(sau Holubeşti, comuna Tudor Vladimirescu, Galaţi).

1639, iulie 17: Întărit Vasile Lupu voievod lui Gabăr, fost pârcălab, cneaghinei lui Arsenia şi fratelui ei Constantin, fiii lui Prebici fost logofăt, care primesc ispisoc de întăritură pentru „a treia parte de sat din **Oncani**

---

[884] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 184, pp. 260, 261

(comuna Corni, Galaţi), cumpărat de Prebici de la Onca, fiul Mărinei, strănepotul lui Onca Teleagă, pentru 1.000 de aspri, doi boi şi o iapă. / Şi, de asemenea, altă parte din satul **Răspopi** (comuna Drăguşeni, Galaţi), partea lui Prebici… a treia parte de sat din **Ilieşti** (comuna Drăguşeni, Galaţi), cumpărată de Prebici de la Neacşa şi Solomia, fiicele lui Vlad pârcălab, şi de la nepoata lor de soră Grozava, fiica Abghelinei, şi de la verele lor Sandală şi Drăguţa, fiicele Mariţei, toţi nepoţii lui Vlad pârcălab, pentru 150 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea o prisacă, ce este la **Fântâna Turcului** (Fântâna lui Onca, satul Oncani, comuna Corni, Galaţi), cumpărată de Prebici Eremia, fiul lui Radul, nepotul lui Ion Micăonim, şi de la fraţii Eremia vătah, Ileana şi Spiridon, fiii lui Nicoară Zupco, toţinepoţi lui Eremia Zupco, pentru 95 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, a patra parte din satul **Brăeşti** (lângă Bursuceni, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), cu loc de grădini de varză şi cu vie, cu două curături, una spre răsărit, alta spre apus, care a fost dată lui Prebici de Maruşca, pentru sufletul ei; iar după moartea ei a pomenit-o. / Şi de asemenea, o vie şi o casă din satul Brăeşti, pe care le-a cumpărat Prebici de la Nicoară, fiul Maruşcăi, pentru 150 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, nişte vii de la **Nicoreşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi), cumpărate de Prebici de la Tâlhar şi femeia sa Anghelina, pentru 150 zloţi tătăreşti, şi o vie de la **Bivolari** (comuna Cavadineşti, Galaţi), care este danie lui Prebici, zestre de la socrul său Ciurcan, şi i-a fost cumpărătură lui Ciurcan de la Vărvara şi Mărena, fiicele lui Danciul, pentru 150 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, nişte vii şi case în **Oncani**, pe care le-a cumpărat fratele său Onca, pentru 250 zloţi tătăreşti… / Şi de asemenea, alte părţi de ocini

din satul **Hulubeşti** (sau Holubeşti, comuna Tudor Vladimirescu, Galaţi), cumpărătura lui Prebici de la Grozav şi Mihol, fiii Magdei, nepoţii lui Orbescul, pentru 60 zloţi tătăreşti… şi altă parte, cumpărată de la Grozav, iar lui i-a fost cumpărătură de la Neaga, fiica lui Drăgan Orbăscul, din Holubeşti, pentrz 60 zloţi tătăreşti… şi altă parte din acelaşi sat Holubeşti, cumpărată de la Sima, fiul Măriiţei, fiica lui Ţigancea Orbăscul, pentru un cal bun, 12 boi şi patru vaci vu viţei"[885].

1667, martie 9: Urmaşii marelui vornic Toma Cantacuzino împart între ei satele moştenite, „şi s-a venit lui Ion (Racoviţă) paharnicul şi femeii lui Nastasia, fata Tomii vornicul: **Sârbii**, sat întreg, cu heleşteu şi cu mori la ţinutul Dorohoiului, **Bălteanii**, sat întreg cu mori, la ţinutul Vasluiului, **Clocuşna**, sat întreg la ţinutul Hotinului, **Hulubeştii**, sat înteg, la ţinutul Tecuciului, **Pănceştii**, sat întreg la ţinutul Iaşilor, jumătate de sat **Vitrianca**, la ţinutul Hotinului, jumătare de sal **Volniceni** la ţinutul Orheiului, a treia parte din satul **Costeşti**, cu mori, la ţinutul Romanului, a treia parte din **Popenţiani**, la ţinutul Iaşilor, **Clucereşti**, selişte întreagă, la ţinutul Dorohoiului, mai bine de jumătate din seliştea **Iteşti**, la ţinutul Dorohoiului, **Jărdeani**, selişte întreagă, la Dorohoi, părţile din **Drislive** ce se vor alege, la Dorohoi, părţi din **Dăneşti** şi din **Bozianii**, ce se vor alege, la Dorohoi, părţile din **Jugani**, la Dorohoi, cât se vor alege, părţile din **Branişteari**, cât se vor alege, la Dorohoi, patru fălci de vie la Piscup, la **Cotnar**, două fălci în Mândrul, la

[885] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 178, pp. 189-191

Cotnar, patru fălci şi trei fârtae la Cotnar, în Laslău, două fălci şi 20 prăjini la Iaşi, în valea Irimiei”[886].

HURDUGI

(seliştea lui Berevoi pe Ialan, numită anterior Iteşti,
azi satul Dimitrie Cantemir,
comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui).

1448, iulie 15: Întărit de Roman voievod fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pîtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pîtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a

---

886 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 93

fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea Folteştilor, şi **seliştea lui Berevoi, pe Ialan**, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui"[887]. Hotarele, din veac.

1638, martie 16: Ionaşco Jorea, ce a fost vornic, vinde, în prezenţa unor boieri, jupânului Strătolatu, al doilea sulger, drept 45 de galbeni „satul anume **Iteştii** (sau Hurdugi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), ce se cheamă **Hordogii**"[888].

1638, iunie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod sulgerului Strătulat, care cumpără, cu 45 ughi, de la Ionaşco Jora fost vornic şi de la soţia lui Simina, fiica lui Alexa Arapul postelnic, „dreapta cumpărătură ce a avut

---

887 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

888 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 279, p. 271

Alexa, un sat anume **Iteştii¸ce se numeşte acum Hurdugii**, pe Elan, în ţinutul Fălciului”[889].

1642: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Enachi Penişoară, „ca să fie tare şi puternic a cerca şi căuta ai săi drepţi vecini, ce au fugit din satul **Hurdugi** şi şi-au lăsat cisla în Hurdugi, anume Gavril Nemţanu, Melde, Ghioni, Ştefan, Fende, Vasile, Ţiripanda, Mireuţe, Trifan, Gavril Rus, Ionaşco Ţaga, Toma şi feciorul lui, Ştefan, Irimie, Chirican Flore, Dămian, Marco, Petru, Purece, Balea, Gheorghiţă, Mardari, Agaghie, Zaharie, Bărnoschie, Mireuţe, Rusul, Constantin, Costache, Hariton, Iftodie, Barcul, Gligorie, Vasilie prisecar, Cazanoschie, Istratie, Petre Rus, alt Toma, Ilie, Ion, Lobodă, Puiul, Hantimagă, Osie, Coilat, alt Flore, Pavăl şi Pricopie, şi de-or fi ori în sat boieresc, ori în sat domnesc, ori în sat călugăresc, ori în târgul domniei mele, în slobozie, oriunde în ţara domniei mele, să aibă a-i lua cu ştreangul de grumaz, să-i ducă la satul Hurdugi, la cislă”[890].

1645, august 24: Strătulat fost agă dăruieşte fetei lui Măricuţa „10 boi de plug şi 3 tineri, 10 vaci cu viţei şi 3 tinere, 7 iepe cu mânji, 10 mascuri, 150 matce de stupi, 200 de oi, viile în **Dric** (deal în **Huşi**) cu cramă, de la **Manţul** (comuna Tătărăni, Vaslui), satul **Hurdugii** (azi Dimitrie Cantemir, Vaslui) cu curţi, cu iazuri, cu vecini şi parte de **Dăneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), şi prisaca Hurdugi, iar din jumătate de sat **Futeleşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), în jumătate, şi din

---

[889] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 388, pp. 376, 377

[890] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VII, Iaşi 1912, p. 125

Pojorăni (Pojărăni, lângă Lunca Veche, Vaslui), de la Prut, cât se va alege partea noastră, în jumătate, din ţigani, în jumătate, din provijie casei, din argint, o sabie, o şarvana şi un ilic… dinaintea popii Tene, Macarie căpitanul, Romaşco, Gligorie Colăcei şi Ionaşco Godinac”[891].

1900: „**Hurdugi**, comună rurală, cam în partea de nord a plășii Mijlocul, judeţul Fălciu, formată numai din satul Hurdugi, mărginită, în partea de nord, de comunele Grumăzoaia şi Urlaţi; la sud, de comuna Gușetei; la est, de comuna Urlaţi; la vest, de comunele Hoceni și Deleni. Comuna are o pozițiune din cele mai plăcute, având ape bune şi în abundență, și pământuri fertile pentru cultură. Satul se află așezat pe loc sănătos, cuprins între dealurile Dumbrava, Dănești şi Elanul. O parte a satului este așezată pe capătul dealului Dănești, ce se prelungeşte între pâraiele Saca şi Elanul; o parte, pe coasta dealului Dumbrava, ce vine spre vest, iară altă parte, pe coasta Elanului, spre est. Dealurile Dăneşti şi Dumbrava, în prelungirea lor, înclinată în formă de platou, abia se mai observă prin sat; numai Elanul este ridicat şi predomină asupra satului. Suprafaţa teritoriului comunei e de peste 2.500 hectare,cu o populaţie de 184 familii sau 740 suflete, din care 140 contribuabili. Satul poartă numirea de Hurdugi-Răzeşi și Hurdugi-Boereşti. Această deosebire de numiri provine din faptul că unii dintre răzeși, prin vânzări sau prin răpiri, deposedându-se de pământuri de către un boier Iordache Beldiman, proprietar pe Hoceni, megieş cu vechii răzeși, a devenit o parte de sat, cu moşia, în proprietatea sa, şi de atunci s-a numit acea parte

[891] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 174, p. 144

Hurdugi-Boereşti, iară partea de nord a satului, răzășească, s-a numit Hurdugi-Răzeşi, cu o parte de moșie cam de 2.000 hectare. Proprietarul părţii de sat Hurdugi-Boerești n-a avut niciodată nici o aşezare în sat, făcând administrarea de la aşezarea sa. de pe moşia Hoceni. Partea de sat ce au pierdut-o răzeşii avea ca la 100 familii de locuitori, iară în 1864, când s-a făcut împroprietărirea ţăranilor, s-au găsit 17-20 familii, cărora li s-au dat, împrejurul satului, ca la 100 hectare loc de cultură. / Locuitorii au locuinţe bune; multe case sunt de zid şi acoperite cu table de fier. Locuitorii se ocupă, pe lângă munca câmpului, cu cultura viei, cu cultura albinelor, iară femeile cu a gândacilor de mătase şi cu ţesături. În sat se află: primăria; şcoala, înființată în 1865, frecventată de 40 elevi; două biserici, în fiecare sat câte una, a căror vechime se zice a fi de câte 100 ani și care sunt deservite de 2 preoţi şi 2 dascăli; 2 mori cu aburi, cu 2 pietre fiecare. Sunt 800 vite mari cornute, 2.000 oi, 100 cai și 300 porci. Pe teritoriul comunei trece pârâul Elanul. Înfiinţarea satului se zice că ar data cam de vreo 150 ani (în realitate, satul datează cu mult înainte de anul 1448, iulie 15, când a fost atestat – n. n.)”[892].

---

892 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 753, 754

HURGHINEŞTI

(raionul Edineţ, Moldova).

1770-1772: Satul **Hurghineştii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[893], **toată suma caselor: 23**. Scădere rufeturi 3: 2 popi, 1 dascăl. Rămân birnici 20. / **Birnicii**: Ion Mancăș / Andrei Pântia / Constandin Bârlibă / Crăciun / Simion Hânganul / Dumitru fiul morariului / Dumitrașcu fiul lui Iacob / Pavel fiul lui Pricopie / Gheorghe, holtei / Iorga, vornic / Iosip, vătăman / Ion Țapul / Ion fiul dascălului / Toader Iazul / Vasile Hanganul / Lupul al babei Ioanei / Vasile Mihalcia / Alecsa / Dumitru al Grigoroaei / Toader, rusul. // **Rufeturi**: Ilie, protopopul / Popa Ion / Ion, dascăl.

HURUIEŞTI

(„pe Polocini, unde îi este curtea”,
comuna Huruieşti, Bacău).

1472, martie 2: Întărit de Ştefan voievod lui Ilea Huru, care primeşte uric pentru „ocinile lui drepte, anume satele: Hurueşti pe Polocini, unde îi este curtea şi, mai sus, Ochienii şi seliştea Stânceoaia, şi Căpoteştii, şi un

---

[893] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 160

loc de moară pe sub pădure, unde se unesc două pâraie, sub pădure, să-şi facă moară, şi Urecheştii, care sunt pe Trotuş, în faţa Adjudului, şi, pe Putna, satul anume care se cheamă Cătina şi, la ţinutul Sucevii, un sat, anume Ivăneştii, mai jos de Săcuieni"[894]. Hotarul, din veac.

1636, februarie: Întărit de Vasile Lupu voievod ceaşnicului Dabija şi cneaghinei lui Schiva, în baza unui zapis de la Ivan fost cămăraş şi Vasile Rugină din **Găiceni** (comuna Găiceana, Bacău), Hârbor şi Gherasim spătar din **Măţcani** (înglobat în Drăgeşti, comuna Tătărăşti, Bacău), Calotă din **Hrueşti** (comuna Huruieşti, Bacău), Chervasie din **Giordzeşti** (azi Giurgeni, comuna Tătărăşti, Bacău), Isac din **Herniceşti** (înglobat în Perciu, comuna Huruieşti, Bacău), Ionaşco, fiul lui Cârstea din **Ungureni** (comuna Tătărăşti, Bacău), popa Anton din **Cicoveni** (înglobat în Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Toader diac, Paşcul, Chigicean şi Liica din **Mireni** (comuna Coroieşti, Vaslui), Burlan şi Gheorghe Viţă din **Stănueşti** (azi Cociu, comuna Moşoteni, Bacău), „scriind şi mărturisind cum a venit înaintea lor Gheorghe, fiul lui Florea, nepotul lui Dumitru… şi a vândut 12 ogoare din satul **Mireni**, care este în ţinutul Tutovei, pe Pereschiv, lui Dabija ceaşnic şi cneaghinei lui Schiva, pentru 12 taleri. / Şi a cumpărat şi alte părţi din acest sat…de la Pahomie, pentru 6 ughi; de la Buroban, partea lui Dragoş şi partea lui Stegar, pentru 12 taleri; de la Chighician, toată partea lui, pentru 12 taleri; de la Nastea, fiica lui Mihoci, a cincea parte din acest sat; de la Drăghinoae din **Petreni** (azi Chetreni, comuna Motoşeşti, Bacău), partea lui Dumitru, fiul lui Pantea, din acest sat, care a fost pusă

[894] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 183, pp. 270-272

zălog de multă vreme la Drăginoae, pentru 10 taleri; de la Toader, fiul lui Paşco, partea lui Gherman din acest sat Mireni, pentru 12 taleri… / Şi de asemenea, de la Părasca, partea lui Terchilă din satul **Stănueşti**, pe acest pârâu, pentru 20 de taleri; de la Burlan, toată partea lui din acest sat Stănueşti"[895].

1900: „**Hurueşti**, comună rurală în judeţul Tecuci, plasa Berheciul, compusă din 8 cătune: Căpotești, Dumbrava, Gălești, Hurueşti, Nedelcu, Perchiul, Prădaeșul şi Șarba. Situată pe partea stângă a Polocinului, la 56 km de capitala județului, spre nord-vest. Are o populaţie de 349 familii sau 1.506 suflete, din care 301 contribuabili. Locuiesc în 293 case. Sunt 4 biserici: în Căpoteşti, Gălești, Hurueşti și în Șendrești, deservite de 2 preoți şi 9 cântăreţi; o școală, care datează de la 1878, şi e frecventată de 35 copii. Vite sunt: 409 boi, 891 oi, 30 cai, 200 vaci, 2 tauri, 20 iepe şi 14 capre. Teritoriul comunei este de 5.506 hectare, din care 1.645 hectare cultivabile. Este străbătută de şoseaua judeţeană ce vine de la Lespezi, trece pe valea Polocinului şi intră în satul Hurueşti, din care se ridică mai multe drumuri: la Găleşti, Nedelcu, Șarba şi la Căpotești, peste deal de văile ce poartă numele satelor prin care trec și se varsă toate în Polocinul. E brăzdată de un deal, ce se întinde de la nord la sud şi pe coasta căruia sunt aşezate satele, în linie, de la sud, la nord: Gălești, Prădaeșul, Perchiul, Nedelcu, Șendreşti, Hurueşti, Căpotești și Șarba; acest deal poartă numele fiecărui sat ce este aşezat pe el, având o lungime de 9 km. / **Hurueşti**, sat, situat la nordul comunei, pe malul stâng al Polocinului şi udat de pârâiașul Huruieşti. Aici se află

---

[895] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 326, pp. 368-370

şi reședința comunei. Are o populaţie de 79 familii sau 320 suflete, care locuiesc în 62 case. Are o biserică, cu hramul Sfinţii Voievozi, care s-a refăcut la 1862. În cărți se văd iscălituri cu data 1802, de la vechea biserică; se întreţine de locuitori, având şi pământ dat după legea rurală. Copiii merg la şcoala din Perchiul, care e la 3 km şi 360 m. Locuitorii sunt parte răzeși, parte împropri-etăriți la 1864. Tradiţia spune că satul şi-ar fi luat numele de la Hurul, mare Vornic al Țării de jos și viteaz sub Petru Rareș (1535), care a fost proprietar al acestor locuri (în realitate, de la Hurul, tatăl lui Ilea Hurul, care pri-meşte uricul în 2 martie 1472)"[896].

HUSIENI

(în Răuseni, comuna Răuseni, Botoșani).

1644, aprilie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril hatman și pârcălab de Suceava, care primește uric pentru „un sat anume Epoteștii (Bucovina), în ținutul Suceava... / Și de asemeni, satul **Păstrăveni** (comuna Păstrăveni, Neamț), ce este în ținutul Neamț, pe pârâul Topolița, cu locuri de iazuri și de mori, ce și-a cumpărat mai întâi de la Iane și de la Luca, foști vătafi, apoi de la răposatul Pană vistiernic, toată partea lui Căzan fost pos-telnic, mai înainte cumpărate de Pană vistiernic de la feciorii lui Căzan și zălogite la un turc, anume Abdul

896 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 755

Celebi, pentru datoriile sale. Iar după moartea vistiernicului Pană, au fost Iane și Luca, care l-au înlocuit în acele părți de ocină și în alte ocini ale lui, să aibă a le vinde și să plătească datoriile lui. Și a plătit Gavril hatmanul acea datorie, 80 de galbeni ungurești, în mâinile lui Iane și Luca vătafi. Și au plătit ei acea datorie acelui turc, Abdul Celebi... / Apoi s-au ridicat toți fiii lui Căzan postelnicul și au venit înaintea domniei mele și s-au plâns că îi strâmtorează Pană vistiernic și nu le-a plătit deplin acele părți de ocină, ce le-au avut de la tatăl lor. Și s-a ridicat milostivirea sa Gavril hatman și s-a tocmit cu feciorii lui Căzan postelnic și a plătit din nou acele părți de ocină din banii săi și a dat Dochiței și surorii ei Tudosca și fratelui ei Tofan, fiii lui Căzan, 50 de taleri numărați; și de asemeni, în mâinile fratelui lor Iancul, ginerele lui Căzan, și soției sale Todosia, fiica lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Simion și Mihail, fiii lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Ionașco și Tofan, fiii lui Căzan, 20 galbeni ungurești... și i-au dat privilegiile lor. / Și de asemeni, a plătit milostivirea sa Gavril hatman și alte părți din acel sat Păstrăveni, de la alți răzeși, anume: Anisia, soția lui Simion Herța din Păstrăveni, fiul lui Eremia Pagahia, fiica lui Nicoară Bechea, nepoata bătrânului Bechea, cu fiii lor Dumitru, Iachim, Toader, Grigorie, Cristea, Ionașco, Párasca și Vasilca, din vatra satului și un loc cu 20 de pământuri în țarină și din apă, cu loc de moară pe Topoliță, și a dat în mâinile lor 20 de galbeni de aur bătuți; și de asemenea, altă parte din acel sat Păstrăveni, ce-a cumpărat-o de la Mihail și Simion, fiii lui David, din vatra satului și din țarină, 50 de pământuri, și cu părți de vad de mori, cu 40 galbeni ungurești. Și de asemeni, altă

parte din Păstrăveni, 20 de pământuri, ce le-a cumpărat de la Glafira, fiica lui Ionașco Cujbă, soția lui Vasile Hociungu, și de la fiii ei Gheorghiță, Ionașco și Niculcea, și de la fratele ei Bantăș, pentru 30 de lei... / Și de asemeni, satul **Bălăneștii** (comuna Bârgăoani, Neamț), în ținutul Neamț, satul **Biceștii** (comuna Bârgăoani, Neamț) și din **Vârtop** (Hârtopul, comuna Bârgăoani, Neamț), din același ținut, cu trei iazuri și cu tot hotarul, cât se va alege, că acel sat și cu iazuri i-au dat lui călugării de la mănăstirea Râșca, cu mare rugăminte să aibă el a le face zid de piatră în jurul mănăstirii Râșca. Și s-a apucat Gavril hatman și a cheltuit banii săi, 850 lei de argint, și a zidit acel zid de piatră, de 55 stânjeni, și încă a dat sfintei mănăstiri 10 iepe. Iar mănăstirii i-au fost danie și miluire acel sat Bălănești și acele părți din Becești și din Vârtopel, și cu trei iazuri, de la Damian vistiernic și jupâneasa Nastasia... / De asemenea, jumătatea satului **Gocimani** (azi Goșmani, comuna Români, Neamț), în ținutul Neamț, oe Orbic, cu un iaz mare și cu o altă parte din iaz, cumpărat de la Constantin Dracea, pentru 200 de galbeni unguești, iar lui Dracea i-a fost danie și miluire de la Dumitrașco Ștefan logofăt și de la fiii lui Gheorghe, Grigorașco și Vasile, pentru slujba lui; și i-au făcut zapis fiii lui Dumiotrașco, fiindcă tatăl lor n-a apucat cu limbă de moarte... / Și satul **Iliești** (înglobat în Ardeoani, comuna Ardeoani, Bacău), din ținutul Trotușului, pe râul Tazlăul Sărat, cu curți gata, cu mori, cumpărat de la jupâneasa Nastasia Solomoneasa și de la fiii ei Ionașco, Lupul și Solonca, pentru 800 lei bătuți... / Și satul **Solonțeni** (Solonț, comuna Solonț, Bacău), de asemenea în ținutul Trotușului, pe Tazlăul Sărat, cumpărat, din jumătatea satului a treia parte, de la Gheorghe (Ștefan) al

treilea logofăt și de la frații săi Grigorașco și Vasile, fiii lui Dumitrașco Ștefan, pentru 4 galbeni unguerești. Și jumătate de sat, din partea de sus, și a treia parte din jumătatea satului de jos, cumpărat de la Nastasia Solomoneasa și de la fiii ei Ionașco, Lupașco și Solonca, fiii lui Dumitrașco Solomon, pentru 160 galbeni unguerești; și a treia parte, din partea de jos a satului, cumpărată de la Ionașco Țâra și sora lui Maria, fiii Saftei Țâroaie, și de la ginerele ei Mierăuță de la Bahnășeni, pentru 40 galbeni unguerești. / Și satul **Tătărașii** (azi Muntenii de Jos, comuna Muntenii de Jos, Vaslui), din ținutul Vasluiului, pe râul Bârlad, ce-i este danie și miluire de la însăși domnia mea... / Și satul **Bulboci** (comuna Bulboci, județul Soroca, Moldova), în ținutul Soroca, pe râul Căinari, cu iazuri și cu loc de moară, cumpărat de la Danciul și Grigorie, și de la nepoții lor Dumitrașco și Pătrașco, fiii Urâtei, și un alt Dumitrașco, cu soția lui Santa, fiica Urâtei, și de un alt Dumitrașco și fratele lui Pepelea, fiii Antemiei, și de la Mis și sora lui Olena, cumnatul lui Focșa, fiii Todosiei, și rudele lor Nastasia, Maria, Candachia și Elena, fiicele Chirenei, nepoatele lui Dumitru Grecul din **Bulboci**, pentru 550 lei de argint. / Și satul **Corjouți** (Corjeuț, județul Edineț, Moldova), ce este în ținutul Hotin, pe râul Vilia, cu iaz și cu moară, ce și-a cumpărat el înainte, parte de jos, și altă parte din jumătatea de sus, ce se cheamă partea Popeștilor, de la Grigorie Pilipovschi și jupâneasa lui Mitrofana, fiica lui Solomon vistiernicul, și de la Baico, Pătrașco și Elina, fiii lui Petrică, pentru 180 taleri de argint. Și alte părți din Corjouți, cumpărate de la Constantin, Simion și Vasile, fiii lui Gânscă, nepoții Maricăi și strănepoții Dreacăi, și de la Eremia, fiul lui Hilip Răspopa, nepoții Andreicăi și

Nastasiei Creacă, și de la Gheorghe și Simion, fiul lui Andreica Răspopa, de la Sofronia, Ionașco și Vasile, fiii Mănuntei, nepoții lui Corju, și de la nepoții lor Bilăi și Părasca, fiii Draghinei, de asemeni nepoții lui Corju, pentru 52 taleri numărați și doi boi; și altă parte din Corjouți, ce-a fost demult partea lui Vasile Lozenschi cămăraș și acum am dăruit-o rudelor lui Lozenscgi, Toderașco mare logofăt, Iurgachi vistiernic, Răcoviță Cehan logofăt, Constantin Stârcea pârcălab și Ștefan Șoldan și alte rude ale lor. / Și satul **Husieni** (în Răuseni, comuna Răuseni, Botoșani), în ținutul Dorohoiului, pe râul Jijia, cumpărat, jumătate, de la Atanasie și Simion, nepoții lui Gavril Jegon, și de la Strătulat și Lupa, de asemeni nepoții lui Jegon, pentru 120 taleri numărați; altă parte de sat, cât se va alege partea lui Onuțul, cumpărată de la Grigorie, fiul lui Mihăilă, nepotul lui Onuțul, pentru 120 taleri; și a treia parte din acel sat Husieni, partea de sus, pe cealaltă parte a Jijiei, cu locuri de mori pe Jijia, cumpărată de la jupâneasa Todosia, nepoata lui Cucora stolnic, pentru 100 taleri, ce i-a fost cumpărătură lui Cucora de la Măgdălina, fiica Anesiei, și de la mătușa ei Anesia, fiica Oașei, și de la Cristina, fiica lui Ștefan, nepoata Măgdălinei; și, din a patra parte de sat, o parte, de la Onuțul, cu iaz, cumpărată de la Gligan, fiul lui Petre, ce le-a fost lor cumpărătură de la Trifan și de la soția lui Nastasia, fiica lui Loghin, nepoata lui Jegon, pentru 60 taleri; și a patra parte din Husieni, cumpărată de la Gligan, fiul lui Hus, de la sora lui Dochia și de la cumnatul Țopa, pentru 60 taleri... / Și saul **Miclăușeni** (comuna Corlăteni, Botoşani), în ținutul Dorohoi, cu loc de iazuri și cu hotar, pe unde a stăpânit mai înainte Balica hatman, ce și-a cumpărat el de la Maria vorniceasa,

jupâneasa răposatului Lupul vornic, și de la frații ei Gheorghiță și Ion fost ceașnic, fiii lui Ștefan Prăjescul, pentru 550 de galbeni ungurești... după moartea lui Balica, au umblat ocinile lui din mână în mână... Și am cercetat noi și am luat toate ocinile lui Balica hatman din mână străină și le-am dat în mâinile nepotului său. Și a venit **Miclăușenii** în partea Mariei vorniceasa și a fraților ei, fiii lui Ștefan Prăjescul”[897].

1666, mai 8: Scrisoarea trimişilor domneşti Zeberea de **Cerneşti** şi Vasile Pogor de **Stolniceni**, după ce au ales hotarul **Priporenilor**, proprietatea Dediuleş-tilor, „ce sunt pe ţinutul Dorohoiului”, sat agresat dinspre **Husăiani**. Din dresul rupt se pot identifica doar câteva repere: „glodul lui Ciuşle… Poicoae, alt stâlp muchia dealului, unde vine drumul de la movila… ce vine din-spre Ştefăneşti, până la seliştea Priporenilor… în Jijie”[898].

HUŞI

(prin Crainiceşti şi Leucuşeşti, azi în oraşul Huşi, Vaslui).

1414, decembrie 20: Întărit de Alexandru cel Bun zugravilor Nichita şi Dobre, care primeau uric pentru „două sate pe Drăslivița, anume Crainiceştii, şi alt sat, anume Leucuşeşti… Iar hotarul acestor două sate să fie începând din deal, la doi stejari îngemănaţi de la pământ,

---

[897] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 297, pp. 274- 284

[898] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 69

şi de acolo, drept la deal, peste pârâu, la stâlp, şi de acolo, drept la stejar, la dumbrăviţă, şi de acolo, drept peste pârâul lui Dobrotici, la stejar, la marginea pădurii, şi de acolo, drept la deal, la stâlp, apoi drept pe deal, la stejar, la Cridă, apoi la fântânile de la pârâul lui Ivan, şi de la fântâni, drept la deal, la Dodul, la movilă, apoi, drept peste pârâul lui Dodul, la dealul Prutului, la movilă, apoi unde coboară către drumul Răbâiei, şi de acolo, pe dealul Prutului, la movila Rusului, apoi, pe acest deal, la a patra movilă mică, iar de la această movilă, de-a curmezişul, la dealul lui Dodul, la un stâlp, şi de acolo, de-a curmezişul, peste pârâul lui Ivan, la deal, la stâlp, şi de acolo la stâlpul care este între Crainiceşti şi Fetoeşti, şi de acolo, peste pârâul Crainicului, la deal, la un stejar, şi de acolo, pe deal în sus, până la pădurea Lohanului. Acesta le este tot hotarul, pe unde le-a fost făcut de Dolh Dragomir, trimis de domnia mea. / Iar pe acest hotar, dacă vor putea să-şi întemeieze sate, să întemeieze cu această mai sus scrisă întărire. / Iar ei ne vor zugrăvi, pentru aceste două sate, două biserici, una din Târgul de Jos, şi alta, care va fi voia noastră, afară de bisericile de la Rădăuţi, sau o casă sau un pridvor"[899].

1495, ianuarie 23: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Leoa şi Petru, care cumpăraseră, cu 40 zloţi tătăreşti, de la Nastea, nepoata lui Mihail Buză, şi de la nepoata ei Mărina, fiica lui Husul, „o bucată de pământ pe Sărata, partea ce este din Ialan şi ce este pe din jos de târgul Huşii, ce este pe Dristaveţ"[900]. Hotarul, din veac.

---

[899] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 39, pp. 55-57

[900] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 173, pp. 316, 317

1534, ianurie 23: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod fraţilor Leon şi Petru, care cumpără, cu 40 zloţi tătăreşti, de la Naste şi Mihail Buză, nepoţi Nastei, şi de la o nepoată a lui, Mărina, fata Husului, „un iaz şi o bucată de pământ la Sărata, ce au fost ale Ilenei Buzoae postelniciţa, moaşa (bunica) acestor vânzători, precum arată într-o hotarnică veche a Husului din **Huş**, la pârăul Dresla”[901].

1623, aprilie 12: Întărit de Ştefan Tomşa voievod lui Lupul, logofăt al treilea, care primeşte uric pentru „o falce şi jumătate de vie, ce este în Huşi, în Dealul Dric, care acea vie a fost dedină a lui Balica hatmanul şi a pierdut-o în viclenie, atunci când s-a ridicat, cu mare mulţime de oase leşească, cu domnul lor, Constantin voievod, asupra domniei mele şi asupra sceptrului cinstitului împărat, şi mare război s-a făcut cu dânşii la râul Jijia, şi Domnul Dumnezeu i-a pus sub sabia domniei mele, unde şi oasele lor aievea se află ca veşnică mărturie”[902].

1623, iulie 19: Martori, atunci când Ştefan Tomşa voievod întăreşte moşii vornicului de gloată Ionaşco Cehan, în baza zapisului de mărturie semnat de Cihan cel bătrân, de fraţii Rusul şi Laur din **Stăneşti** (lângă Horjeşti, judeţul Lăpuşna, Moldova), de Mărgelat, Stângaci şi Simion, tot din Stăneşti, de Bălici şi Văsiu din **Ciorăşti** (judeţul Ungheni, Moldova), care confirmă că „el şi-a cumpărat o parte de ocină din satul **Nemicani** (judeţul Lăpuşna, Moldova), de la Toader Hudici, pitărel din **Hu-**

---

[901] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. I, Iaşi 1906, pp.79, 80

[902] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 56, pp. 86-88

diceani (judeţul Lăpuşna, Moldova), toată partea lui, cât se va alege din satul Nemicani, care acea parte de ocină i-a fost cumpărătură de la Toader Cosiţă, pentru 30 taleri bătuţi. / Şi iarăşi a adus înaintea noastră alt zapis, de la Toader Dubău ureadnic din **Huşi** (târg în ţinutul Fălciu, Vaslui) şi de la şoltuzul şi 12 pârgari de acolo, şi de la popa Trifan, şi de la Dumitru Soraci, şi de la Gavril Iuriescul, şi de la Balcău Ianciul, iarăşi şi de la Roman, şi Grigorie din **Pâhneşti** (comuna Arsura, Vaslui), şi de la Bilaşco, şi Frăea, şi Hilip, şi popa Oniţă din **Şopârleni** (comuna Heleştieni, Iaşi), de asemenea scriind că şi-a cumpărat o parte de ocină, de la Sava stolnicel, fiul lui Raşco, din toată partea tatălui său, Raşco, cât se va alege, jumătate din satul Şopârleni, pentru 60 de taleri de argint. / Şi de asemenea a adus înaintea noastră alt zapis, dinaintea lui Ionaşco, fost mare armaş, şi de la Toader din **Botneni** (sat pe Crasna, Iaşi), şi de la popa Efrim, şi de la Moisei, de asemenea scriind că şi-a cumpărat o parte de ocină de la Măriica Stângăcioaie, fiica lui Posmag, nepoata Micăi, toată partea ei cât se va alege din satul **Dolheşti** (sat pe Crasna, Iaşi), jumătate, însă partea din ţarină şi din vatra satului, iar fânaţul să fie tot, pentru 22 de taleri bătuţi”[903].

1625, decembrie 16: Zapisul lui Banol, feciorul Gligorcei ot **Prigorceni**, nepotul lui Anton Vreameşu, prin care vinde lui Constantin, feciorul lui Petre Cehan, pentru 12 taleri, „partea mâni-sa, a Anei, de sat de **Fereşti**… tot locul în sat şi în ţarină şi de fânaţ. Şi s-a vândut dinaintea lui Costin, Ducăi comis, Chirilei dască-

---

903 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 102, pp. 147-149

lul, Gheorghiţă Rogojanul şi Hulpe, feciorul lui Moise meşterul din târgul **Huşi**”[904].

1632, septembrie 20: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată căminarilor de **Huşi**, să lase „în pace o cârciumă mare, un cojocar, un mesergiu şi un hoştinar ce sunt ai sfintei mănăstiri episcopii de Huşi, întru nimic să nu-i învăluiţi, pentru că nu sunt vouă în seamă”[905].

1634, iulie 21: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului Mirăuţă Coşescul, în baza zapisului de mărturie de la şoltuzul Pătraşco şi pârgarii târgului **Huşi**, „scriind că a venit înaintea lor Ştefan Munteanul… şi a vândut o vie de o falce, ce este la Dric, lângă târgul Huşului… lui Mirăuţă pârcălab, cu 60 taler bătuţi… / „alt zapis, tot de la acel şoltuz Pătraşco şi pârgarii de la Huşi, şi înaintea popii lui Mihail, Stanciul şi Iliaş din **târgul Vasluiului**, scriind că au venit Martin şi cu femeia lui Ursa şi au vândut o falce şi jumătate de vie la Dric, cu 90 taleri bătuţi, lui Mirăuţă Coşescul pârcălab. / Şi iar ne-a mai arătat şi alt zapis de cumpărătură din **Costeşti**, pe Ghilahoi, iscălit de oameni buni şi credincioşi, slugi domneşti ot Costeşti: Gherghii Părciu, Strahiila, Dumitraşco Codulea, Constantin, Favril, Pătraşco ot Vaslui şi Dumitraşco Cămârzan scriind că a venit înaintea lor Cârste, feciorul lui Toader, şi a vândut o vie ce este în satul Costeşti, din capul gardului viei lui Gherdan şi din sus din fundul văii, până la gardul cu livadă… lui Mirăuţă pârcălab, în 30 de zloţi bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, tot întru acel zapis, de la Voica, fata Androe, din a patra par-

---

[904] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 400, p. 466

[905] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 214, pp. 270, 271

te de sus, a patra parte din satul **Ivăneştii** pe Racova… cu 4 galbeni ungureşti… / şi alt zapis, care scrie că înaintea oamenilor buni erau popa Platon, Gheorghe Oana, Nistor, Ion Dumitru ot **Stângaci**, Constantin ot **Coşeşti**, cum au venit în faţa lor Zlata, fata Florii, nepoata Tudorii, sora lui Drăgăilă, de bunăvoia ei a dat şi a dăruit dreapta ocină, partea cea de sus, din a patra parte jumătate… lui Mirăuţă pârcălab, cu livadă şi cu loc de prisacă, şi cu copaci şi cu poiană, şi din vatra satului Ivăneşti, şi tot venitul"[906].

1634, august 1: Zapisul fraţilor Dumitraşcu, Ionaşcu şi Mărina, feciorii Fătului, nepoţii Irinii Zberoae vorniceasa, în care mărturisesc că s-au „tocmit de-am schimbat cu dumnealui Gheorghe Roşca vistiernic, datu-i-am jumătate de sat de **Izbeşti**, din ţinutul Orheiului, ce ne-a fost nouă moşie dreaptă, iar dumnealui ne-a dat pentru această moşie 2 fălci de vie la **Huşi**, în Dric, lucrată, cu roade, iar pentru o falce ne-a dat 58 de galbeni bani buni… Aşijderea, noi, aceşti trei fraţi, dat-am părţile noastre, jumătate de selişte din **Pietrosul**, pentru ce-a îmblat dumnealui de ne-a scos aceste ocini, fiind împresuraţi"[907].

1635, ianuarie 5: Carte de hotărât satul **Stănileşti** (comuna Stănileşti, Vaslui) şi cutul **Ruşilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea lui Cehan, de **Stărpenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), cu cutul **Muntenilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea Roşcăi, în ţinutul Lăpuşna, semnată de Cujbă vornic, Duca comis, Dumitraşco feciorul Şetrarului, Iuga din **Horjeşti** (comuna Mingir, raionul Hân-

---

906 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 200, pp. 228, 229

907 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 220, pp. 249, 250

cești, Moldova), Mihalcea, Pavel și Crețul din **Gurbănești** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), Păntelei din **Budești** (raionul Leova, Moldova), Ciorba din **Cârlegați** (azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui), Dieniș și Gligorie din **Plotonești** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Gherman din **Clocicari** (lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui), Ciocan din **Leoști** (comuna Pădureni, Vaslui), Pavel din **Plăvățeni** (lângă Urlați, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Modruz din **Urlați** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Colac, Andronic și Gheorghe din **Vârâți** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorie din **Ciorecești** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorcea din **Broscășeni** (Broscoșești, comuna Lunca Banului, Vaslui), Pătrașco șoltuz, Giurgea, Pătrășcan și Ștefan Galbăn din **Huși**. / Și s-a stâlpit din țarină și din vatra satului, cum am aflat cu oameni buni. Așijderea, ce s-au aflat bălți pe hotarul Stărpenilor, din capul satului din jos, jumătate din iezerul Lungul, iar jumătate este a Măcicanilor. De aici, de la Lungul în sus, este Balta Simei; de-aici, mai sus, este Balta Avraamului; de-aici este Gârla Lungului; de-aici este Racela, în capul hotarului de sus, iar din jos este hotarul Stărpenilor, până în vadul Prutețului. Aceste bălți sunt peste Prut, dinspre răsărit; iar bălțile ce sunt pe hotarul Stănileștilor sunt de ceastă parte de Prut, dinspre apus, și se împreună cu ale Volosenilor. De aceasta scriem și dăm știre Măriei Dumitale"[908].

1635, februarie 26: Zapisul șoltuzului Iorga și al celor 12 pârgari din **târgul Bârlad**, în care mărturisesc că

---

[908] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, București 1996, doc. 2, pp. 2, 3

a venit înaintea lor Ştefan, feciorul lui Maftei din **Pogăneşti**, şi a vândut, „a sa dreaptă ocină şi moşie din sat din **Pogăneşti** (comuna Iveşti, Vaslui) şi din **Polocineşti** (Polocin, comuna Iveşti, Vaslui), drept o iapă şi doi galbeni, lui Arion Talger din **Elan** (lângă Cârja, comuna Murgeni, Vaslui)… Răzeşii săi încă au fost de faţă, anume Solomon de **Huşi** şi Gligorie de **Măgiurcani** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui)”[909].

1636, mai 11: Zapisul Anesiei, fata lui Dumitru Pucel, nepoata lui Purcel postelnicul, prin care mărturiseşte cum a vândut moşia sa „din sat din **Pârâşeni** (lângă Chiriceşti, comuna Micleşti, Vaslui) dumisale lui Ionaşco Cehan ce-a fost vornic mare, drept 10 lei bătuţi… Şi în tocmeala noastră au fost popa Mafteiu de la Episcopia de **Huşi,** popa Năstase de la **Movila Codorului** (Corod, lângă Matca, comuna Matca, Galaţi), Veniam călugărul de la mănăstirea de la târg din **Vaslui**, Iaţco croitorul, Vasile croitorul, alt Vasile Croitor, Ion Teslarul, Ionaşco teslar şi Precop teslar din **Iaşi**”[910].

1638, aprilie 8: Arion Talger din Elan vinde „dreapta mea ocină şi moşie din sat din **Pogăneşti** (comuna Iveşti, Vaslui) şi din **Polocineşti** (comuna Iveşti, Vaslui), luată de la Ştefan, feciorul lui Maftei… lui Apostolachi şi jupânesei sale, pentru 15 galbeni, dinaintea lui Gligorie Căpăţână şi Ioniţă sin (fiu) Zgriboză ot **Sârbi** (comuna Banca, Vaslui), Costache din **Folteşti** (înglobat în Bogdăneşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui), Solomon, Liciul şi Zaharia de **Huşi** şi munţi oameni buni şi bă-

---

909 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 41, p. 40

910 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 415, p. 476

trâni"[911].

1638, iunie 20: Porunca dată de Vasile Lupu voievod „la toţi mişeii noştri din târg din **Huşi**. Dămu-că ştire de rândul satului **Novacii**, ce a fost de ocolul acelui târg, că a venit boiarinul nostru Cehan ce a fost vornic şi a arătat ispisoc de dare şi miluire de la Ştefan vodă Tomşa, cum i-a miluit lui acel sat şi pentru că a dat bani în treaba ţării şi nişte cai… Pentru aceea, voi să aveţi a-i lăsa iarba toată din hotarul acelui sat, ca să nu o cosiţi; iar de va fi cosită, încă să aveţi a-i da brazde, să-şi strângă fânul… să n-aibă nimeni, de acum, înainte, a mai învălui acel sat, nici hotarul lui să nu-l mai cosească nimeni peste cartea domniei mele"[912].

1638, iulie 20: Biluşca, nepoata lui Iuraşcu portarul vinde „fratelui nostru Simion şi mătuşii Candachia, drept 77 galbeni de aur... moşia ce mi s-a cuvenit din sat din **Huşi**, din a treia parte ce va fi partea Biluşcăi"[913].

1638, noiembrie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Vasile Cogălniceanul, fiul lui Ion Cogălniceanul, în baza unui zapis de la voitul şi pârgarii de **Huşi** şi de la alţi orăşeni, de la Duma şi Ştefan diacul, în care mărturisesc „cum a cumpărat tatăl său, Ion Cogălniceanul, înaintea lor, un loc de prisacă în Valea Mănăstirii (toponim în Mogoşeşti), de la Paulina, fiica lui Gliganu din **Mogo-**

---

[911] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 308, pp. 305, 306

[912] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 382, p. 371

[913] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 423, p. 403

şeşti (comuna Buneşti-Avereşti, Vaslui), pentru 10 taleri de argint”[914].

1644, august 25: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului postelnic Grigorie, care cumpără, cu 100 taleri, de la Mirăuță, Ghinia, Maria și Dochița, fiii lui Pântea medelnicer și de la Iftodi, „cât se va alege partea tatălui lor Pântea din satul **Totoești** (înglobat în Codăești, comuna Codăești, Vaslui), ce este în ținutul Vasluiului”; / de la Loghina, fiica lui Bogza fost logofăt, nepoata lui Purcel, cu 28 de taleri, „partea mamei ei Neacșa, din același sat Totoești, cu vad de moară la râul Vaslui”; / de la Neculcea, fiul lui Onilă, cu 30 taleri, „cât se va alege din același sat mai sus scris și din satul **Nuorești** (Nourești, comuna Ciortești, Iași)”; / de la Cârstea și Vasile, fiii lui Drăguș, cu 50 taleri, „dreapta lor ocină și cumpărătură din jumătatea satului **Miclești** (comuna Miclești, Vaslui), ce se numește **Berindești**, din același ținut, jumătate din jumătate din vatră de sat, din câmp și din tot venitul”; / de la Neculai, fiul lui Ștefan Drăguș, cu 68 taleri de argint, „partea tatălui său Ștefan Drăguș din același sat **Berindești**”; / de la Grăjdan, femeia lui și toți frații lor, fiii lui Crăciun, cu 35 taleri, „cât se va alege partea Buhloaei din satul **Miclești**, din vatra satului, din câmp și cu tot venitul”; de la Tiron, cu 25 taleri, „cât se va alege partea Tudoscăi din același sat **Berindești**”; / de la popa Matei, fiul Cernei, nepotul Bâlei, cu 160 galbeni, „tot satul **Ruseni** (comuna Tăcuta, Vaslui), din același ținut, însă cu jumătate de vad de moară și cu moară gata, și cu a patra parte din Poiana Cârnului, din locul **Șerbeștilor** (comuna Ciortești, Iași) în jos, până la șes, pe

---

[914] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 500, pp. 465, 466

unde a fost vechiul Vaslui”; / de la popa Platon, cu 15 taleri, „o vie de la **Huși**”; / de la Margine și femeia lui Anesiia, cu 18 taleri, „o falce de vie din același târg **Huși**”[915].

1645, august 9: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Ghidion, Episcopul de **Huşi**, „şi pe cine va trimite ca să fie tare şi puternic a lua pe Ion Hârca, ce ţine pe Tecmăneasă, cu toate bucatele ce va avea, şi să-l ducă la satele sfintei Episcopii, unde şed părinţii lui, pentru că este şi el vecin drept de moşie sfintei Episcopii”[916].

1645, august 24: Strătulat fost agă dăruieşte fetei lui Măricuţa „10 boi de plug şi 3 tineri, 10 vaci cu viţei şi 3 tinere, 7 iepe cu mânji, 10 mascuri, 150 matce de stupi, 200 de oi, viile în **Dric** (deal în **Huşi**) cu cramă, de la **Manţul** (comuna Tătărăni, Vaslui), satul **Hurdugii** (azi Dimitrie Cantemir, Vaslui) cu curţi, cu iazuri, cu vecini şi parte de **Dăneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), şi prisaca Hurdugi, iar din jumătate de sat **Futeleşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), în jumătate, şi din **Pojorăni** (Pojărăni, , lângă Lunca Veche, Vaslui), de la Prut, cât se va alege partea noastră, în jumătate, din ţigani, în jumătate, din provijie casei, din argint, o sabie, o şarvana şi un ilic… dinaintea popii Tene, Macarie căpitanul, Romaşco, Gligorie Colăcei şi Ionaşco Godinac”[917].

1646, ianuarie 18: **Hotarnica refăcută a târgului**

---

[915] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 401, pp. 386, 387

[916] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 159, p. 133

[917] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 174, p. 144

Huşi, din porunca lui Vasile Lupu voievod, după ce „şoltuzul şi cu toţi orăşenii de târg de Huşi, tineri şi bătrâni, s-au jeluit cu mare jalobă şi cu multă mărturie preoţi şi slugi domneşti, zicând cum dresele şi uricele ce le-au avut pe hotarul târgului s-au pierdut… şi acum le împresoară hotarul târgului alte sate dimprejur". / Din poruncă domnească, Toma Cantacuzino, marele vornic de Ţara de Sus, a mers la Huşi, refăcând, împreună cu oameni buni, „hotarul cel bătrân, pe unde a fost din veac, şi a ridicat şi stâlpi de piatră şi alte semne, pe unde au fost stricate. / „Și se începe hotarul târgului din Valea Popilor, pe la han în sus, până la Fântâna Novacilor, la un stâlp de piatră, ce s-a pus din jos de fântână, și de acolo, de la Fântâna Novacilor, drept peste pădure, până la obârșia Bălțaților, în muchea dealului ce povârnește apa spre apus, unde au pus alt stâlp de piatră, unde a fost și înainte stâlp bătrân, iar de acolo drept pre muchea dealului, până la o moviliță, și s-a pus și stâlp de piatră, și de la acea moviliță, drept la alt stâlp de piatră. la capul gardului, unde a fost Vranița Popilor din târg de Huși, lângă drumul Novacilor, și de acolo, de la Vranița Popilor, la Coimândea, pe din sus de fântână, unde s-a pus alt stâlp de piatră, și de acolo până la dealul de mijloc, la Moviliță lui Crasnăș, Drumul cel Mare al Iașilor s-a pus altă piatră, și de acolo, la vale, până la Fântâna lui Suilă, și de acolo, pe din jos de Fântână, până în țărmurile Prutului, la Podul lui Topor, s-a pus alt stâlp de piatră; atâta este hotarul târgului pe din sus. / Iară pe din jos, se începe de lângă Prisaca lui Vrabie și din jos de prisacă, într-o moviliță s-a pus un stâlp de piatră lângă un stejar, și de la acel stejar, la un plop, și pe din sus de plop, lângă drum, s-a pus alt stâlp de piatră, și de acolo la deal, drept la o moviliță, unde a fost hotar

bătrân, și de acolo, de la moviliță, drept la vale, până la o fântână, ce se cheamă Ciuceghia, din jos de fântână, lângă drum, s-a pus altă piatră, și de acolo drept peste Drislovìță la o moviliță, ce-i mai sus de Drislovìță, și până în matca Drislovățului dinspre Voloseni, ce pe acea bucată de loc dinspre Voloseni s-a fost făcut înainte o moarte de om, și au plătit târgoveții… Deci să nu aibă Volosenii nici o treabă cu acea bucată de loc, căci și înainte a fost tot din hotarul târgului; și de acolo, pe Drislovăț, până în unghiul stejarului, în țărmurile Prutului. Atâta este hotarul târgului pe din jos"[918].

1658, aprilie 24: Carte de împuternicire, dată de Gheorghe Ghica voievod marelui logofăt Racoviţă Cehan, „spre aceea ca să fie tare şi puternic a ţine şi a opri nişte vii, în dric, de la **Huşi**, care vii au fost ale lui Alexandru paharnicul şi le-a fost cumpărat, împreună cu jupâneasa lui Safta, ce-a fost fata logofătului Racoviţă Cehan"[919].

1661, aprilie 30: Abăza, feciorul lui Gavril hatmanul, vărul lui Grigoraş, Măricuţa vămeşoaia şi Ilincuţa, feciorii lui Gheorghe hatmanul, mărturisesc cum, fiind „dator răposatul fratele nostru Radul stolnicul lui Apostolachi (Postolachi) cu 600 lei bătuţi… i-am vândut satul **Tătăraşi**, cu mori în apa Bârladului, şi 5 fălci de vie la **Huşi**; şi ne-a mai dat Spostolacgi, către cele 600 lei, încă 500 lei bătuţi, care fac peste tot 1.100 lei"[920].

---

918 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 276, pp. 218, 219

919 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, p. 308

920 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 238, pp. 199, 200

1685, august 20: Întărit de Constantin voievod agăi Lupaşco Bogdan, feciorul fostului comis Gheorghiţă, care arată zapise de mărturie „de la Ion, Ilie şi Nedelcu din **Denisăşti**, scriind cum Varvara, fata Stancăi, a vândut toată partea sa, un bătrân din Dănişăni lui Vasile Dămian, drept 80 taleri de argint, iar Vasile a vândut comisului Gheorghe Bogdan… / de la Ion Udre, Grigore a Ursoaei, Tofan Răpede, Vasile fratele lui Tofan şi Grăjdeanu din **Glăvăneşti**, scriind cum Simeon, feciorul Dobrii de Glăvăneşti a vândut a sa dreaptă ocină şi moşie, un vad de moară în apa Zeletinului, vadul de jos, lui Ion Rusăi din **Putredeni**, iar Ion Rusă l-a vândut lui Gheorgiţă Bogdan comisul, drept 60 taleri bătuţi… / de la Toader Paladi, Toader şi Ion Bujoranul, Constantin şi Pavăl Bâtcă din **Greci** şi Simeon din **Hulpăşeşti**, scriind cum Mereuţă cu feciorii săi au vândut partea socru-său Gavril şi a soacră-si Ioana din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Putnenilor, ce este în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 de taleri… / de la Ianachi vistiernic, Constandin jicnicer, Negre stolnic, Roşca şi Vetriş vornici de poartă, scriind că Ioana Căzăceasa, cu feciorii ei Ion şi Gavril, au vândut partea din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, ce sunt pe Smila, în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 40 galbeni… / de la aceiaşi boieri, scriind cum Ionaşco, feciorul lui Ionaşco din **Negreşti** a vândut ale sale drepte ocini şi moşii din satl **Hulpăşeşti** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 20 taleri de argint… / de la Crăciun, Porhirie şi Necula din **Floreni**, Strătulat din **Pătrăşcani**, Postolache şi Simion din **Bicani**, scriind cum Toader, feciorul lui Iftodi din Hulpăşeni a dăruit ale sale drepte părţi din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis … **/** de la Neculai,

feciorul lui Frim din **Zmeeni**, Ionaşco Şălarul de **Suseni**, Stratul de **Băcani**, Pavăl fecior lui Bâtcă şi popa Buguţa de **Portăreşti**, scriind cum fraţii Constantin Şoitul şi Dumitraşco au vândut a treia parte dintr-un bătrân din satul **Ibăneşti** şi din **Hulpăşeni** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 90 taleri de argint… / de la Racleş vătavul de **Stolniceni**, Toader Bujoranu şi Grădescul pitar, scriind cum Neculai, feciorul lui Zavantie de **Ivăneşti**, a vândut partea câtă i se va alege după mamă-sa Nastasia, fata lui Hilimon, din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Hilimoneştilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Toader Paladi stolnicul, Gavril şi Ciochină – vornici de Bârlad, Constantin Isar, Echim călugărul de **Portăreşti**, popa Andrei din **Băcani**, Neculai şi Buciumaş de **Zmeeni** şi Toader Bujoranu de **Fruntişăşti**, scriind cum Stratul, feciorul Irimiei Sărăcuţul de **Băcani**, a vândut părţile de moşie ale lui Vasile Cheptănariul de la **Ibăneşti** şi de la **Hulpăşeni**, din bătrânul Putnenilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Simion medelnicerul, Liciul, Ion Nuţul, Alexandru şi Ion Măciucă de **Polocineşti**, scriind cum a vândut Ion Giudele de Polocineşti a sa parte de sat din **Ibăneşti**; şi cu femeia sa şi-a vândut partea lor de ocină din **Şărbăneşti**, cât se va alege; şi Tudor din Poloceni a vândut partea lor din Şărbăneşti lui Şandru, iar Şandru a vândut lui Gheorghe Bogdan comis, drept 100 taleri de argint… / de la Dumitraşco Călin, ţoltuzul, cu 12 pârgari din târgul **Bârladului**, şi Crâste Gavriţa şi popa Gavril tot de acolo, scriind cum Gavril, feciorul lui Vasile, fratele lui Tămâie, nepot lui Căpăţână, a dăruit a sa dreaptă ocină de la **Poloceni**, ce este de la părinţii săi şi altă parte. Ce-i este cumpărătură de la Neagul, lui Gheorghe Bogdan comis

… / de la Zota, Toader Grădescul şi popa Costachi, scriind cum Ţigan de **Huşi** a vândut a sa dreaptă ocină din satul **Belceşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint"[921].

1687, august 21: Carte de împuternicire, dată de Constantin (Cantemir) voievod lui Constantin „spre aceea ca să fie volnic a-şi lua de-a zecea de pe ale lui drepte ocine şi moşii, ce le are în ţinutul Tutovei, din **Dracşeni**, din **Răteşti**, din **Corodeşti**, din **Mirceşti**, din **Gherghești** şi din **Huşi**, din gura Tutovei. Din pâinea mare şi din pâinea mică, şi din fânaţ, şi din pomet, şi din toate, după cum este obiceiul"[922].

1737, august 23: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod lui Lupaşco Gherghescul şi fraţilor săi, feciorii lui Constantin Gherghescul, ca „să fie tari şi puternici a-şi lua de-a zecea de pe a lor drepte ocini, ce au la **Gherghești**, la **Mănoiu**, la **Miceşti**, la **Stângaciu**, la **Corodeşti**, la **Dracşeni**, la **Răteci**, la **Obârşieni**, la **Huşi**, şi la **Unguraşi**, ce sunt în ţinutul Tutovei"[923].

1900: „**Huşi**, comună urbană şi orașul de reşedinţă al judeţului Fălciu. Se află în centrul acestui județ, cam spre est, aproape de râul Prutul și în plasa Prutul. Este așezat pe o vale ce înclină spre est-sud, lungindu-se pe o suprafață de 350 hectare în direcţia vest-est; şi este înconjurat, de jur împrejur, cu un șanț de pămînt…. În Huşi se află o populațiune de 12.660 suflete: 6.374 bărbaţi și

---

[921] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 76, pp. 123-128
[922] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 79, p. 131
[923] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 30, 31

6.286 femei; 6.279 necăsătoriţi, 5.120 căsătoriţi, 1.173 văduvi şi 88 divorțaţi; 7.536 ortodoxi, 1.838 catolici şi 2.986 mozaici: 9.642 români, 2.956 evrei, 2 ruși, 2 bulgari, 6 greci, 17 nemţi și 5 italieni. Ştiu carte 2.703 persoane. Locuesc în 3.200 case de diferite forme și mărimi, așezate pe 52 strade, împărţite în patru mahalale sau culori: Cotroceni sau culoarea galbenă; Riești sau coloarea albastră; Plopeni sau culoarea roșie, şi Broşteni sau coloarea verde. Este reședința prefecturii și a Episcopiei, şi are un tribunal; o casierie generală; o sucursală a creditului agricol; un oficiu telegrafo-poştal; o judecătorie de ocol; un medic primar etc.; 3 şcoale primare de băieți și 2 de fete; un gimnazu; un seminar cu curs inferior; o școală de fete pentru croitorie, pe lângă care se află două librării; 7 biserici, din care una este Episcopia, a cărei biserică s-a fundat de Ştefan Vodă cel Mare, la 1495, în curtea palatului Domnesc ce era pe atuncea. În 1692, din cauza unui cutremur, au căzut turnurile şi au crăpat pereții bisericii împrejur. Această biserică a devenit Episcopie pe la anul 1592, înființată de Petru Aron Vodă, prin stăruințele Mitropolitului Gheorghe Movilă. Eparhia acestei Episcopii se întinde, astăzi, peste judeţele: Fălciu, Vaslui, Tutova şi Tecuci; iar din vechime a avut, pe lângă Fălciu, și ţinuturile: Lăpuşna, Orhei și Soroca din Basarabia. În curtea Episcopiei se află palatul Episcopal, Seminarul, înfiinţat la 1851, în timpul Domniei lui Grigore Ghica, şi dependinţele servitorilor bisericești. Întreținerea bisericei, a personalului ei şi a Episcopiei, precum şi a seminarului, este în sarcina statului. Autoritatea Spirituală a Episcopatului ţine de Mitropolia Moldovei și a Sucevei, cu reşedinţa în orașul Iași. / La **1712**, Episcopia a fost arsă și prădată de

turci. / La **1740**, tătarii au prădat schitul Brădicești și au luat hrisoavele, atât ale schitului, cât și ale Episcopiei. La **1739**, Episcopia a fost prădată de tătari, când generalul rus Minich a cuprins Moldova și a bătut pe turci, aproape de Hotin. / Afară de biserica Episcopici, celelalte 6 biserici se întrețin de comună. Evreii au 2 sinagoge. Pe la finele veacului trecut, Papiştii aveau în târgul Huși o capelă, cu cimitir, aproape de Episcopie, pe malul din fața Rieștilor, ce era învechită, pentru care ei ar fi voit să o înnoiască, în timpul când era Episcop al Hușilor Veniamin Costache; dar aceasta nu li s-a permis, fiindcă în Huşi erau numai vreo câteva familii de acea confesiune, și, afară de aceasta, ei mai aveau, în marginea Hușilor, la Corni, o altă biserică. În urmă, a ars acea biserică veche și, după mai multe cereri repetate de a o rezidi, li s-au refuzat de către Episcopi. Papiştii, pentru a nu-și pierde dreptul lor de a-și face biserică în Huși, aduceau morţii lor de prin alte locuri și-i înmormântară în cimitirul fostei capele. Episcopul Meletie, observând aceasta, i-a oprit cu totul de a mai aduce morţii de prin alte localități. Prefectorul Papiştilor de la Iaşi s-a jeluit de aceasta Domnului Moruzzi; Domnul însă, informându-se de adevărata cauză a opririi, nu a ţinut în seamă jeluirea. / Institute de binefacere, sunt două: spitalul evreiesc, întreținut de comunitatea israelită, și spitalul orașului, susținut din danii. Casele în care se află acest din urmă spital sunt donate, în anul 1863, de către dl Demetrie Castroean. Tot dl Castroean a mai dăruit, la 1883, venitul unei moșii din județul Roman pentru întreţinerea acestui spital. / Pentru procurarea de medicamente sunt 2 farmacii. / Afară de vii şi livezile frumoase dimprejurul târgului, se află și o grădină publică, cu un local de teatru, întreținute de co-

mună. În ce privește producțiunea, orașul Huși este însemnat pentru podgoriile sale din care se exportă cantități mari de vinuri. Ca calitate, însă, deși Dimitrie Cantemir Vodă pune această podgorie în al doilea ordin, după cea de la Cotnari, sau din cauza schimbării vremilor, de atunci și până acum, sau din lipsa unei îngrijiri mai bune a culturii, alte podgorii au luat locul Hușilor, în ordinul al doilea, după Cotnari, așa sunt podgoriile din jurul Iașului: Vișan, Păun, Socola, Uricani, Copoul, Galata, Șorogari etc. Calitățile de vinuri din aceste localităţi sunt mult superioare celor din Huși. / În prejmetele Hușilor, mai înnainte, se aflau multe bulgării, (grădinării) de legume şi verdeţuri, de unde se exporta, în cantități mari, afară din judeţ, pe lângă consumaţiunea care se făcea în localitate; astăzi numărul lor s-a împuținat. Asemenea s-a pierdut producțiunea şi comerţul însemnat al cărnurilor sărate (păstrămuri), pentru care era vestit Huşi, cu bogatele sale zahanale, precum şi cultura tutunului. / Livezile produc fructe de tot soiul. În comună sunt: 3 mori cu aburi, pentru măcinatul cerealelor; 2 berării; 4 tăbăcării; 2 săpunării. Între meseriile ce se exercită în oraș sunt: croitoria, cibotăria, fierăria, lăcătăria, lemnăria, stoleria, strungăria. În marginea orașului de sud,, către est, se află cărămidării, olării și grădinării. Pentru îndestulare publică, se află 5 pitării și 5 căsăpii. Sunt 7 pieţe: piaţa Sf. Nicolai, piaţa Primăriei, piața pescăriei, piața lăptăriei, piaţa verdeţurilor și piaţa Sf. Dimitrie. Se mai află în oraş 3 oteluri; 4 cafenele; 2 cofetării”[924].

[924] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 756-757

HUZUM

(ţinutul Cârligătura, Iaşi).

1625, februarie 6: Zapis de mărturie al vameşului Condrea, care a cumpărat, de la fraţii Ilie, Samson şi Nastea, fiii lui Ion Ordaneş, nepoţii Stanciului, „**Iujdeleni** a patra parte, în ţinutul Covurluiului”, cu 30 taleri, o „altă parte din ocină, din **Huzum**”, dar neamurile mai apropiate, Andrei Iujdel şi Ionaşco Gheleman „şi-au întors ocina”, plătind cei „30 de taleri bătuţi”[925].

---

[925] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 268, pp. 337, 338

Cuprins

Precuvântare: hramurile şi rugile p. 3

HĂCENI p. 6
HĂDĂRĂEŞTI p. 7
HĂDĂRĂUŢI p. 8
HADICFALVA p. 9
HĂGERENI p. 20
HÂJDENI p. 25
HAJDEU p. 27
HĂLĂREŞTI p. 28
HĂLĂŞENI p. 31
HĂLĂŞENI p. 33
HĂLĂUCEŞTI p. 37
HĂLCENI p. 41
HALICE p. 44
HĂLMĂGENI p. 46
HĂLMĂGENI p. 47
HĂLMĂGEŞTI p. 47
HĂLMĂGEŞTI p. 48
HĂLMĂGEŞTI p. 48
HĂLMĂGEŞTI p. 49
HĂLMEZEŞTI p. 50
HĂNĂŞENI p. 52
HĂNĂŞENI p. 54
HANCĂUŢI p. 55

HÂNCEŞTI p. 59
HÂNDREŞTI p. 63
HĂNDREŞTI p. 65
HĂNEŞTI p. 78
HANGU p. 83
HĂNŢEŞTI p. 87
HÂNŢEŞTI p. 90
HÂNŢEŞTI p. 104
HĂRĂGEŞTI p. 108
HÂRCEŞTI p. 108
HÂRJAUCA p. 112
HÂRLĂU p. 113
HÂRLEŞTI p. 124
HÂRLEŞTI p. 125
HÂRLICEŞTI p. 129
HĂRMĂNEŞTI p. 136
HĂRMĂNEŞTI p. 143
HĂRMĂNEŞTI p. 144
HĂRNICEŞTI p. 145
HĂRPĂŞEŞTI p. 146
HÂRŞOVENI p. 151
HĂRTĂNEŞTI p. 152
HÂRTOP p. 156
HÂRTOP p. 166
HÂRTOPELUL MIC p. 171
HÂRŢEŞTI p. 171
HĂSNĂŞENI p. 173
HĂSNĂŞENI p. 178
HĂSNĂŞENII MARI p. 181
HAVÂRNA p. 183
HECI p. 186
HECIUL p. 189

HELEŞTENI p. 194
HELTIU p. 200
HEMEANI p. 202
HEMEIUŞI p. 203
HERCEŞTI p. 205
HEREŞTI p. 207
HERMEŞTI p. 210
HERMEŞTI p. 211
HERTIOANA p. 212
HERŢA p. 215
HIDIGHIŞ p. 223
HILIMONEŞTI p. 226
HILIPEŞTI p. 230
HILIŞEU p. 231
HINŢEŞTI p. 241
HIROVA p. 242
HIROVA p. 244
HLĂPEŞTI p. 245
HLĂPEŞTI p. 248
HLĂPEŞTI p. 250
HLECIUL p. 252
HLIBĂNOAE p. 253
HLIBOCA p. 254
HLIJENI p. 265
HLINCEA p. 266
HLINEŞTI p. 267
HLINGENI p. 268
HLINIŞTE p. 269
HLINIŢA p. 271
HLIPICENI p. 282
HLIPICENI p. 284
HLOBOCA p. 285

HMIELOVA p. 287
HOCENI p. 288
HOCEŞTI p. 307
HOCIUNGI p. 308
HODORA p. 311
HODORĂUŢI p. 313
HODORĂUŢI p. 313
HODORENI p. 314
HOGINEŞTI p. 317
HOIMĂNEŞTI p. 319
HOISEŞTI p. 320
HOISEŞTI p. 322
HOLBOCA p. 328
HOLERCANI p. 329
HOLMUL p. 330
HOLOHORA p. 331
HOLOŞNIŢA p. 336
HOLOUCINŢI p. 337
HOMICENI p. 344
HOMICEŞTI p. 345
HOMIŢA p. 346
HOMOCEA p. 348
HORAEŢEŞTI p. 351
HORBINEŞTI p. 352
HORECEA p. 356
HOREŞTII DE SUS p. 365
HOREŞTI p. 367
HORGEŞTI p. 369
HORGEŞTI p. 374
HORGEŞTI p. 377
HORJEŞTI p. 378
HORJEŞTI p. 382

HORJEŞTI p. 383
HORLEŞTI p. 384
HORLEŞTI p. 385
HORODIŞTE p. 387
HORODIŞTEA p. 390
HORODIŞTE p. 399
HORODIŞTEA MARE p. 400
HORODNIC p. 405
HORODNICENI p. 428
HORONTEŞTI p. 492
HOROŞĂUŢI p. 492
HOROTCA p. 501
HOTCEŞTI p. 503
HOTCEŞTI p. 504
HOTIN p. 511
HOVCEŞTI p. 519
HRABOVA p. 520
HRĂMĂNCĂUŢI p. 521
HRĂNEŞTI p. 522
HRĂNICENI p. 523
HRIMANCĂUŢI p. 524
HRINĂUŢI p. 525
HRIŞCANI p. 526
HRIŢCANI p. 527
HRIŢENI p. 529
HRIŢENI p. 530
HRIŢEŞTI p. 532
HROBNEA p. 533
HRUBELE p. 533
HRUSCA p. 534
HRUŞAVĂŢ p. 549
HRUŞEVA p. 550

HUBA p. 554
HUCUL p. 555
HUCUL p. 556
HUDEŞTI p. 556
HUDEŞTII MICI p. 564
HUDICENI p. 569
HUEŢENI p. 571
HUHUREZI p. 571
HULBOCA p. 573
HULPĂŞENI p. 574
HULPĂŞEŞTI p. 581
HULUBEŞTI p. 582
HULUBEŞTI p. 582
HURDUGI p. 585
HURGHINEŞTI p. 590
HURUIEŞTI p. 590
HUSIENI p. 593
HUŞI p. 598
HUZUM p. 617

Hramurile populare, deci, însemnau un fel de memorie obştească moştenită difuz, un glas al sângelui care supravieţuia în timp, sub aura „stâlpului" iniţial, dar, fiind prea costisitoare şi „destrăbălate" (prin abundenţa bucatelor şi băuturilor, dar mai ales prin muzică naţiona-lă), irosind adevărate averi, autorităţile laice şi religioase

încep să le interzică, după anul 1880, când hramul rubedeniei ţâşneşte din anonimatul istoriei, cu stigmatul, dar şi cu valorile sale inconfundabile, de adevărată odă a bucuriei săteşti a românilor.